ZAPONS
BINDER.

Cadeau van Jonkh. S. v d Wal
Jeppe 29/4/65.

8672

104

Lang.

TESTAMENTETAK

The new testament

BUREAU OF
AMERICAN ETHNOLOGY
LIBRARY.
10123

TAMEDSA:

behold it:

NALEGAPTA PIULIJIPTA

Our Lord our Saviour

JESUSIB KRISTUSIB

Jesus Christ

APOSTELINGITALO

and his apostles

PINNIARNINGIT OKAUSINGILLO.

their acts and their words.

PRINTED FOR

The British and Foreign Bible Society,

FOR THE USE OF THE CHRISTIAN ESQUIMAUX IN THE MISSION-SETTLEMENTS OF THE UNITED BRETHREN ON THE COAST OF LABRADOR.

LONDON:

W. M'DOWALL, PRINTER, PEMBERTON-ROW, GOUGH-SQUARE.

1840.

PM64
.B5
1840

PINNIARNINGIT.

Matthæus	*Pag.* 1
Markus	80
Lukas	129
Johannes	213
Apostelit pinniarningit	279
Romiunnut	360
I. Korintemiunnut	395
II. Korintemiunnut	430
Galatsiamiunnut	452
Efesusemiunnut	464
Filippimiunnut	477
Kolossusemiunnut	486
I. Tessalonichemiunnut	494
II. Tessalonichemiunnut	502
I. Timoteusemut	507
II. Timoteusemut	517
Titusemut	524
Filemonemut	528
Ebræerinnut	530
Jakob	556
I. Petrus	565
II. Petrus	575
I. Johannes	581
II. Johannes	590
III. Johannes	592
Judas	593
Tækkotitaunek	596

EVANGELISTIB

MATTHÆUSIB AGLANGIT.

KAPITEL I.

Kristusib sivorlingita malliktigẽninginnik.

AGLAIT Kristusib sivorlingita malliktigẽninginnik; tamna Davidib erninga, tamna Abrahab erninga.

2 Abrahab erneriva Isaak. Isaab erneriva Jako. Jakob erneriva Juda kattangutingillo.

3 Judab erneriva Farez, Zaralo Thamaremit. Farezib erneriva Hezron. Hezronib erneriva Ram.

4 Ramib erneriva Aminada. Aminadab erneriva Nahasson. Nahassonib erneriva Salma.

5 Salmab erneriva Boas, Rahabemit. Boasib erneriva Obed, Ruthemit. Obedib erneriva Jesse.

6 Jessib erneriva Attannek David. Attanniub Davidib erneriva Salomon, Uriab nulliarilauktanganit.

7 Salomonib erneriva Roboam. Roboamib erneriva Abia. Abiab erneriva Assa.

8 Assab erneriva Josaphat. Josaphatib erneriva Joram. Joramib erneriva Osia.

9 Osiab erneriva Jotham. Jothamib erneriva Achas. Achasib erneriva Ezechia.

10 Ezechiab erneriva Manasse. Manassib erneriva Amon. Amonib erneriva Josia.

11 Jossiab erneriva Jechonia, kattangutingillo, taipsomane Babilonemut aularutsautillutik.

12 Babilonemit utteramik kingorngagut, Jechoniab erneriva Sealthiel. Sealthielib erneriva Zorobabel.
13 Zorobabelib erneriva Abiud. Abiudib erneriva Eliachim. Eliachimib erneriva Asor.
14 Asorib erneriva Zadoch. Zadochib erneriva Achin. Achinib erneriva Eliud.
15 Eliudib erneriva Eleasar. Eleasarib erneriva Matthan. Matthanib erneriva Jako.
16 Jakob erneriva Joseph, Mariab uiksanga. Tapsoma erniariva Jesus, Kristusemik attelik.
17 Ernerẽt illunatik Abrahamit David tikkilugo 14 õvut. Davidemillo Babilonemut aularutsaukãratik ernerẽt 14 õgivut. Babilonemit utteramik Kristusemut ernerẽt 14 õgivut.
18 Kristusible erniangõninga imaipok: Anãnanga Maria, Josephemut angersimmalerame, katterkãratik, mallungnarsivok, singailermet Annernermut ajunginermut.
19 Josephele, uiksanga, idluartogame, kangusuktitsomangila, issumakalerporle angigutsilune kemmagomavlugo.
20 Taimagle issumalermet, ahak, Nalekab Engelinget sakkervigiva sinnektomanikut, okarlune: Joseph, Davidib erninga, sivoranæk, Maria nulliekset illingnut pilugo; singainga Annernermit ajunginermit pingmet.
21 Ernermik ernijomãrpok, tamna Jesusemik atserareksarivet, innutitanne piulijomãrmagit ajorninginnit.
22 Tamedsa tamãt taimailerpok, Nalekab okausingit nellautaijokut nellautsikovlugit, okartok:
23 Ahak uigasuk singaijomãrpok, ernermiglo ernijomãrlune, Imanuelemiglo atserãromãrpæt (attinget tukkinga) imaipok: Gudib illagivãtigut.
24 Joseph sinningminit tuppakame, taimailivok, perkojaunermitut Nalekab Engelinganut, nullieksane aivlugo.
25 Aktungilale, erniliaminik ernerkãrtinnago atserarlugolo piva Jesusemik.

KAPITEL II.

Angutit illissimmajut tuksiarvekariartorninginnik Kristusemik.

JESUSE erniangongmet Bethleheme Judæametome, Herodese attanniotillugo, ahak, illissimmajut unanget (nellojut nunangiñit) Jerusalemut pivut, okarlutiglo:

2 Erniangokammertok Judit attanninget naneka? Uvlorianga unane tækkogaptigo, tuksiarvigijartorpavut.

3 Attangub Herodesib tamanna tussaramiuk, koaksarpok, Jerusalemiullo illunatik;

4 Ajochertuijoksuillo aglangniglo illissimmajut innungnẽtut tamaita katterkolerpeit; kiglissiniaromavlugit, Kristuse nãne innulermangæt.

5 Ipkoa okautivæt: Bethleheme Judæamẽtome. Taimak aglaksimmangmet nellautaijomut:

6 Igvit Bethlehem Judæab nunangane, mingnerpãngungilatit iglugaseit assinginnit Judæamẽtunnit; illingnit pijomãrmet Nalegak, innutitamnut Israelib kinguvãnginnut attanniojuksak.

7 Illissimmajut Herodesib angigutsilune kaikoveit, apperiniarlugit uvloriamik kanga tækkotitomik.

8 Bethlehemut aikoveit okarlunelo: Aileritse, nutarãrsuk apperkotigijartorlugo; nennigupsiuglo, okautigissinga, uvangatauk tuksiarvigijartoromagivara.

9 Attannek tussarẽramitsuk, aularput. Ahak, uvloriak, unane tækkojattik sivorlerivæt, nutarãrsublo inninget kollãnut pigame, nokarpok.

10 Uvloriak tækkolermigamitsuk, kuviasuvaksoadlarput.

11 Iglomut itterlutik, nutarãrsuglo anãnangalo naipipakit, pãmangavlutiglo tuksiarvigivæt, perkuttitiglo sakkerpeit, pillilællo Goldemik, Weihrauehemiglo, Myrrhenmiglo.

12 Gudiblo sinnektomanikut perkoveit, Herodesemut utterkonnagit. Apkotimiglo assiagut nunamingnut angerarput.

13 Aularmettale, ahak, Nalekab Engelinget Joseph sakkervigiva sinnektomanikut, okarlunelo: Makkitit, nutarārsuglo anānangalo illingnut pikik, nunamullo Egiptenmut kemmālerit, tavanelaulutillo uvamnut okautsaulerkārtinnæk; nutarārsuk Herodesib tokkonerasuarmago.

14 Makkiporlo tagva, nutarārsuglo anānangalo unnuame ingminut pivak, nunamullo Egiptenmut kemmāvok,

15 Tagvanelerdlunelo, Herodes tokkotsiarilugo, Nalekab okausingit nellautsikovlugit, nellautaijokut okartok: Ernera kaikolauktara Egiptenmit.

16 Herodes kaujimalerame, illissimmajuñut tappagijaugame, kanningajadlalerpok, nutarārsuillo illunaita Bethlehemētut erkānētullo, Jahriggit maggungnik nukkardlīllo tokkotsartorkoveit, illissimmajut kiglissitsialauramigit sivorngagut (innulervinganik).

17 Tagva nellautaijub Jeremiasib okausingit nellautsimmalerput, okartok:

18 Kakkenne nippersoak tussartaujok, oguadlarnerlo, keanerlo, kajummidlarnerlo; Rahelib kittornganne keagiveit, mannigortaujomananelo; nungutaungmetta.

19 Herodesele tokkungmet, ahak, Nalekab Engelinget Joseph sakkervigiva sinnektomanikut, nuname Egiptenme.

20 Okarlunelo: Makkitit, nutarārsuglo anānangalo illingnut pikik, Israeliblo nunanganut uttilerit; tokkungmetta nutarārsungmik tokkotsijomalauktut.

21 Makkiporlo tagva, nutarārsuglo anānangalo neksardlugik, Israeliblo nunanganut pivlune.

22 Tussaumagamiugle, Archelaus attanniolertok Judæame, atātane Herodes innangērdlugo, taikunga ainermik sivōralerpok. Sinnektomanikut Gudemut perkojauvlune, Galilæab erkānut ailerpok.

23 Iglugasengnullo Nazarethemik attelingnut pivlune, tamanna nunagilerpa; nellautaijut okausingit nellautsikovlugit, okartut: Nazaremiomik attekaromārpok.

KAPITEL III.

Johannesib Baptiterijub ajochertuininganik.

TAIPSOMANE Johannes Baptiterijok tikkipok, ajochertuilerlune innukangitome Judæamẽtome.

2 Okarlunelo: Kakkialeritse, (issumataritse) killaub nalegauvinga palligutingmet.

3 Taimnauvorlo nellautaijub Jesaiasib okautigilauktanga, okarame: Ajochertuijub nippinganik innukangitomẽtokarpok, Nalekab apkotiksanga ãkiksorsiuk, apkoserngillo narrotissigik.

4 Tamnale, Johannese, annoralik nergjutsub Kamẽlib merkunginnik, tapserutekalarmelo amivinnermik; piglertaujartulle igupsaujartullo orksungit nerkigiveit.

5 Tagva Jerusalemiut annivigivæt, Judæamiullo, Jordanib erkanẽtullo illunatik,

6 Baptitaujomavlutik tapsomunga Jordaneme kõngme, idluinitiglo kigligiksautigilugit.

7 Farisæerillo Saduzæerillo unnuktut tikkitinne baptissivingminut tækkogamigit, okautiveit: Kuglugiangojartose illipse, kia kemmakovãse ningautsemit pijomãrtomit?

8 Attele, kiglilingmik sãgiarluse, ablatsamik issumakaritse.

9 Issumaniarase, illupsigut okaromavluse: Abraha atãtagivavut. Okautivapse: ujarkennit makkonanget Abraha Gudib kittorngititsungnarpa.

10 Ullimaut nappartub mimmernanganẽlerpok. Tamanna pivlugo nappartut nelliet ajungitunnik paungakangitok, kippijauniarpok, egitauvlunelo ikkomamut.

11 Uvanga immermut baptipapse nutãmik issumakarkovluse; kingunipkulle tikkituksak, pitsartunersauvok uvamnit, nellopkotivungalo, tapsoma ittigagutinginnik tigumiarnermik; tapsoma baptitsomãrpãse Annernermut ajunginermut ikkomamullo.

12 Tapsomalo poagitine tigumiarpa; kemmatullivingme nettinga sanneromãrpa, kakkõjeksetsiello kemmatul-

livingminut kattitsomãrpeit; piungitulle õtsomarpeit ikkomamut kammitsuitomut.

13 Taipsomane Jesuse Galilæamit Jordanemut Johannesemut pivok, baptitaujomavlune tapsomunga.

14 Johannesible innerterpa, okarlunelo: Baptitaujariakaralloarpunga illingnut; igville tikkiparma?

15 Jesusible kiova, okautivlugolo: Mana taimailerle; taimak idluarnernik tamaininik namaksijuksauvoguk. Perkova tava.

16 Jesuse baptitaugame, tuavidlune kõngmit kakkivok; ahaglo, killak kollãne angmalerpok. Johannesiblo Gudib Annerninga tækkova, (tingmiatut) taubetut akkartok, (Jesusib) kãnganullo pijok.

17 Ahaglo, nippe killangmit okarpok: Tagva Ernera nægliktara, tamna kuviagijara.

KAPITEL IV.

Kristusib nerringininganik õktorluktauninganiglo.

TAGVA Jesuse Annernerub aitipa innukangitomut, õktortaukovlugo Satanasemut.

2 Uvlunnelo 40 ginne unnuennelo 40 ginne nerringiname, kãlerpok kingorngagut.

3 Oktortublo Satanasib tikkipa, okautivlugolo: Gudib ernerikpattit, ujarket ukkoa okautikit kakkojaulerkolugit.

4 Kiovalo, okarlune: Aglaksimmavok: Kakkojatuinak innub innotigingila; Gudible okausingit tamaita, kanninganit annijut (innotigiveit).

5 Tagva Satanasib aularutiva iglugaseksoarnut ivsornaitunnut, ãlalo kattimaviub nuvugusinganut,

6 Okautivlugolo: Gudib ernerikpattit, kattagit; aglaksimmangmet: Pivlutit Engelinne perkojomãrpeit, erkisimiartaukovlutit sapputijauvlutillo, ittikettit appõrkonnagit ujarkamut.

7 Tagva Jesusib okautiva: Taimaktauk aglaksimmagivok: Gudingnik Nalegarnik õktortuksaungilatit.

8 Ama Satanasib aularutiva kakkaksoarmut kingik-

toksoarmut, sillaksublo attannioningit ãnanauningillo kemmergojautipeit tapsomunga.

9 Okautivlugolo: Makkoa tamaita illingnut tunnijomavakka, pãmangavigijomagumga, tuksiarvigilungalo.

10 Jesusib tava okautiva: Satanase! uvamnit aularit, aglaksimmangmet: Gudingnut Nalegarnut tuksiartuksauvotit, kissianullo kivgartortuksauvotit.

11 Satanasib tava kemmakpa; ahaglo, Engelit tikkipæt kivgartorlugolo.

12 Johannese pititaujok (parngnanẽrsimmavingmut) Jesusib tussaramiuk, Galilæamut aivok.

13 Iglugaseillo Nazarethemik attiggit kemmakpeit, Kapernaumut immarbiub sinnanẽtomut pivok, Zabuloniblo Naphtaliblo erkængne, tagvanelerdlunelo.

14 Nellautaijub Jesaiasib okausingit nellautsikovlugit, okangmet:

15 Zabuloniblo Naphtaliblo nunagik, immarbingmut sangmijuk, Jordanib akkiane, Galilæalo nellojoktalik;

16 Innuit tãrmiut, kaumajorsoak tækkovæt, tokkublo tachalininganẽtunnut kaumajok nuimavok.

17 Nelliutomit tamattomanget Jesuse ajochertuilerpok, okarlunelo: Kakkialeritse, (ablatsamik issumakaritse) killaub nalegauvinga kaglilermet.

18 Jesuse Galilæab immarbinget sinnãne pissukame, angutik nukkarẽk tækkovak, Simon, Petrusemik attipsalik, nukkangalo Andrease; nullutjamingnik ningititsijuk immãnut, mingeriarniarteogamik.

19 Tapkungnungalo okarpok: Malliktinga; innungnik aularsarteotitsomavaptik.

20 Tuavilutik nullutjettik kemmakpeit, malliklugolo.

21 Tagvangello sivumualerame, assigik nukkarẽk tækkogivak, Jakobuse, Zebedæusib erninga, nukkãlo Johannese, umiakotomẽtuk, atãtatik Zebedæuse illagællugo, nullutjamingnik killaijailutik; kaikovaglo.

22 Tuavilutik umiakotok atãtatiglo kemmakpakit, malliklugolo.

23 Jesusiblo Galilæab nunanga illunãt ingeravigiva, illinniarvinginnelo ajochertuivok, okautsillo tussarnertut

nalegaunermik okãlatigiveit, kannimajullo atsuiliungitullo innungnẽtut innuliveit.

24 Tussaumajaugivoktauk Siriab nunangane illũnane. Kannimajullo sunatuinait, atsuiliungitut kappiasuktitaujullo, Satanasiggillo, illissimmailingajullo, tumangajullo, illunaita tapsomunga ãpeit; illunaitalo tapsoma innuliveit.

25 Innugiartoksuittauk mallikpæt Galilæamit, iglugaseksoarnillo tellimaujortunnit, Jerusalemillo, Judæamillo, Jordanib akkianillo.

KAPITEL V.

Pilloriktunnik.

INNUGIARTOKSUILLE tækkogamigit, kakkamut majorarpok, ingimello, illinniartingita tikkipæt.

2 Kanninelo angmardlugo ajochertorpeit, okarlunelo:

3 Pilloridlarput aklujut annernerme; killaub nalegauvinga pigileramitsuk.

4 Pilloridlarput kiksartut; mannigortaujomãrmetta.

5 Pilloridlarput kennuẽtut; nuna pigileramitsuk.

6 Pilloridlarput kãktut immeruktullo Gudib idluarijanganik; illumertaujomãrmetta.

7 Pilloridlarput nãpkiniktut; nãpkigijaujomãrmetta.

8 Pilloridlarput ivsornaitunnik omættiggit; Gude tækkojomãramitsuk.

9 Pilloridlarput ullapirsaijut; Gudib kittornganginnik taijaujomãrmetta.

10 Pilloridlarput unangmijaudlartut idluarnek pigællugo; killaub nalegauvinga pigingmatsuk.

11 Pilloridlarpose innuit suadlarppasse uvanga pivlunga, unangmikpasselo, sunatuinarniglo okarnerluvigikpasse, sæglolutik.

12 Alliatitse, sivoraniaraselo, akkillertautsiaromãrapse killangme. Taimaktauk nellautaijut sivorlisse unangmigingmattigik.

13 Nunab tarriogivãse. Tarriok pitsartunẽrupet,

sumut ama pitsartutitaunajarpa? Attoreksaujungnẽrpok, egiteksauvlune innungnullo tulleraksauvok.

14 Sillaksoarmiut kaumanerivãse. Iglugaseit kakkab kanganẽtut tækkuksausuẽrungnangilet.

15 Nennergoak ikkinginivæt, kattaujab attãnut illivlugo, nennergoavingmulle pivok, iglomẽtut tamaita kaumaveit tagva.

16 Taimaktauk nennergoase kaumalersiuk innungnut, ajungitullinipsingnik tækkovlugit, Atãtase killangmẽtok nakorijaukovlugo.

17 Pẽjaijartorasuginiarassinga perkojennik, nellautaijullonẽt aglanginnik. Pẽjariartungilakka, namaksilugille pinniarpakka.

18 Ahamarik okautivapse: Killaglo nunalo nungukãrtinnagik, perkojet aglanginne mingnek, tittãrsuglonẽt nunguniængilak, tamakkoa illunatik namaksikãrtinnagit.

19 Mana perkojet ukkoa illanganik mingnermik nãlengitok, innuit taimak ajochertorlugittamna mingnermik taijaujomãrpok killaub nalegauvingane. Nalektorle taimaglo ajochertuijok, tamna angijomik taijaujomãrpok killaub nalegauvingane.

20 Okautivapsele: Idluarnise namanersaungipet, aglangnik illissimmajut Farisæerillo idluarninginnit, killaub nalegauvinganut piniatsengilase.

21 Tussalauktose, sivorlisse okautsaungmetta: Innuartuksaungitotit; innuartorle erkartuivingmut pijeksauvok.

22 Uvangale okautivapse: Kattanguminut ningartok, erkartuivingmut pijeksauvok; kattanguminulle Racha (unãluk) okartok, kaggimiovingmut pijeksauvok; sillaitomigle okartok, egiteksauvok korkomut ikkomalingmut.

23 Tamanna pivlugo, tunnergutit illijomagungne altaremut, tagvanelo erkaiguvit, kattangutingnut passijaunernik;

24 Tunnergutit altarib sãnganekãlaule, kattangutillo saimarsariartorlugo, tunnergutillo tava tunnijartoruk.

25 Illingnut akkerartortok saimarsasarniaruk, aiparẽktillutiksulle apkome, akkerartortingnut unertojaukon-

næk kiglissiniartomut, kiglissiniartomullo pititaukonnæk kivgaminut, tapsomalo parngnanẽrsimmavingmut egilutit.

26 Ahamarik, okautivagit: Tagvanget annititauniænglatit, kẽnaujet naggatiksanget akkillerkãrtinnago.

27 Tussalauktose, sivorlisse okautsaungmetta: Nulliarẽngnermik asseruijuksaungilatit.

28 Uvangale okautivapse: Arnamik tækkunãrtub, pijomavlugo, tapsoma omamine nulliarẽngnermik asseruikattigijarẽriva.

29 Tallerbiub ĩjivit asserorniarpattit, pẽruk egilugolo. Ajunginersauvok illingnut, timivit illanga asserorpet, timit illũnat egitaukonnago ãniatitsivingmut.

30 Tallerbikpillonẽt asserorniarpattit, nakkarkit egilugillo. Ajunginersauvok illingnut, avativit illanget asserorpet, timit illũnat egitaukonnago ãniatitsivingmut.

31 Taimaktauk okarsimmagivok: Nulliaminik avitsijub, tunnitsivigijeksariva aglangnik avitsitiminik.

32 Uvangale okautivapse: Nulliaminik avitsijub, (anguniartokangipet) nulliarẽngnermik asseruitipa; avitamiglo nullianiktub, nulliarẽngnek asseroriva.

33 Ama tussarmijose, sivorlisse okautsaungmetta: Angernerluktuksaungitotit, Gudemulle angileruvit, mallijeksarivettit okautsitit.

34 Uvangale okautivapse: Angernerluktuksautsengilase, (Gudib attinga taivlugo) killangmiglonẽt, Gudib iksivautaringmago.

35 Nunamiglonẽt, ittigangita ikkovragingmatsuk; Jerusalemiglonẽt, Attannersub iglugaseksoaringmagit.

36 Niakorniktauk angernerluktuksaungitotit: nujak attauserlonẽt kakkorsititsungnanginangne kernersititsungnanginangnelonẽt.

37 Okausisse imailerlit: Ahaila, ahaila, aukak, aukak; unnurnerset idluitomit pivut.

38 Tussalauktose okalauktomik: Ije ĩjemik, kigut kigumik (akkekariakarpok).

39 Uvangale okautivapse: Idluitullivigikpasse akkiviginiarassigik; ullutsekulle tallerbikut erksartauguvit, igloatauk mannilermigiuk.

40 Akkerartoromajokarpello illingnut, ullit tigujomavlugo, tamna ulliksoarniktauk pekarle.

41 Meilemut attautsemut aipaukojauguvit, maggungnut aipariuk.

42 Illingnit sumik tuksiartok, tunnitsivigiuk; allarniarnagolo attartoromajok illingnit.

43 Tussalauktose okalauktomik: Innukattingnik nægliktuksauvotit, omigijillo omigilugo.

44 Uvangale okautivapse: Omigijisse nægligissigik; illipsingnut okauserluktut saimartissigik; illipsingnik omisuktut ajungiviginiarsigik; illipsingnik kiksartitsijut unangmiklertullo tuksiarutissigik:

45 Kittorngaulerkovluse Atãtapsingnut killangmẽtomut. Tapsoma sekkinine nuekongmago ajortunnullo ajungitunnullo, sillalukojilarmelo idluartunnullo idluangitunnullo.

46 Illipsingnigle næglingniktut kissẽta nægligigupsigik, sumik akkillertauniksakaromãrkise tagva? Zoellnerillo taimailiunginivæt?

47 Kattangutisse kissẽta illænnarnerigupsigik, sumik pijarialingmik pivise? Zoellnerillo taimailiunginivæt?

48 Tamanna pivlugo namaksileritse, sorlo Atãtase killangmẽtok namatsainarmet.

KAPITEL VI.

Tunnergutiksennik tuksiarnermiglo.

KAMMAGINIARSIGIK tunnergutiksasse, tamakkoninga tunnijikonnase innuit sãnginne, tautuktaujomavluse tapkonunga; taimaipet, akkillertauniksakangilase atãtapsingne killangmẽtome.

2 Taimak pivlugo tunnijiguvit tunnergutiksarnik, nipsausijarkojijuksaungitotit sivunerne, takkormortut illusingititut illinniarvingne iglullo akkorngænne, nakorijaujomalutik innungnut. Ahamarik, okautivapse: Akkillertaujarẽrput

3 Tunnergutiksennik tunnijiguvit, saumit aggaktit nellolaulit, tallerbikpit tunnergutãnik.

4 Tunnergutiksettit sagvartaukonnagit; Atãtavillo sagvangitomik tautuktub, akkilleromãrpãtit sagvartome.

5 Tuksiaruvit, takkormortutitun — ĩtuksaungitotit, taipkoa nængerlutik tuksiarlutiglo pivut illinniarvingne, iglullo sãnginne, tautuktaujomavlutik innungnut. Ahamarik, okautivapse: Akkillertaujarẽrput.

6 Igville tuksiaromaguvit, iglungnut itterit, upkuangalo parngnanẽrlugo, Atãtello sagvangitome tuksiarvigiuk; Atãtavillo sagvangitomik tautuktub, akkilleromãrpãtit sagvartome.

7 Tuksiarupselo, okausisse amisuliniarassigik nellojutitut; taipkoa tussartaunasugivut okausekarangamik amisunnik.

8 Tamanna pivlugo taipkotitunak-ĩtuksaungilase: Atãtapse attoriakartasse kaujimaveit tuksiarvigekãrtinnassiuk.

9 Taimak pivlugo imãk tuksiaritse: Atãtavut killangme! Akkit nakorijaule.

10 Nalegaunĩt kailaule. Perkojettit malliktaulit nuname sorlo killangme.

11 Uvlome piksaptingnik tunnitsivigittigut.

12 Ajornivut issumagijungnẽrkit, sorlo uvagut uvaptingnut ajortullijut issumagijungnẽraptigik.

13 Oktorlungnartomut pitinata, piulittigulle ajortunnit. Nalegaunek, pitsartunerlo, ãnanaunerlo pigigangne issokangitomut. Amen.

14 Innuit tammarningit issumagijungnẽrupsigik, Atãtapsetauk issumagijungnẽrniariveit tammarnisse.

15 Innuille tammarningit issumagijungnaingikupsigik, Atãtapsetauk issumagijungnẽrniænginiveit tammarnisse.

16 Nerringitarangapse, annujuksaungilase takkormortutitut; kẽnatik tautorlertimatsuk nerringitarangamik, innungnut tautuktaujomavlutik. Ahamarik, okautivapse: Akkillertaujarẽrput.

17 Nerringitarangaville, niakut mingoaruk, ermiklutillo.

18 Nerringinernik tækkoterkonnæk innungnut, Atãtarnulle sagvangitometomut; Atãtavillo sagvangitomik tautuktub, akkilleromãrpãtit sagvartome.

19 Perkutinnik pikuminartunnik kattersoijuksaungilase nuname, kaurulillo mangertornerublonẽt assero-reksanginnik, tigliguillo pijomajeksanginnik, tigliklugit.

20 Perkutinnigle pikuminartunnik kattersoiniaritse killangme, kaurulillonẽt mangertornerublonẽt assero-juijeksanginnik, tigliguillo pijomasuẽreksanginnik, tigligungnẽreksanginniglonẽt.

21 Perkutekarvipsingne, omættisse tagvanẽnivut.

22 Ije timib kaumaneriva. Ijit idluarune, timit illunane kaumaniarivok.

23 Ijit nellangaikune, timit illunane tãngniarpok. Kaumajorle illungnẽtok tãksikpet; tãksoak ingminik kannok angitigiva?

24 Angajokængnut maggungnut kivgartortokarungnangilak; aipa omigilãrpalonet, aipa nægligilugo; ubvalo aipa ungagilãrpa, aipanga nachogilugo. Gudelo nunab pingillo attautsekut kivgarlugit sapperpose.

25 Tamanna pivlugo okautivapse: Innosisse pivlugo siardlerniarase, nerkiksapsingniglonẽt immiksapsingniglonẽt; timipselonẽt annoraksanginnik. Innosisse annernarnersaungilet nerkemit? Timisselo annernarnersaungilet annorannit?

26 Tingmitset killaub attanẽtut nautsertorsigik: karngasuingilet, pẽrorsijeksenniglo kattersingilet kemmatullivingnut, nauglotaimaimet, Atãtapse killangmẽtub nerritipeit. Taipkonanget annernarnersaungilase?

27 Nellisse ingminik uigoksarsijungnarka tallitut attautsetut takkitigijomik, siardlerutigigalloaruniuk?

28 Sõglo annorãt siardlerutigivissigik? Paunaujaujartut naternamẽtut, kannok perortut tækkunarsigik, sennangilet, peraingilellonẽt.

29 Okautivapse: Salomonelonẽt ãnanaunermine illũnane annorarsimmalaungilak, taipkoa illangetitut.

30 Iviksuket naternamẽtut, uvlome perortut, kauk-

pelle kieksaumut egiteksaujut, Gudib taimak pinnarnartinamigit: annorartitsomanersaringilase? Okpernekitose tagva!

31 Taimak pivlugo issumanerluktuksaungilase, okarluselo: Sumik nerrijomãrkita? Sumiglo immeromãrpita? Sumiglonẽt annoraksakaromãrpita?

32 Makkoa tamaita nellojut pinasuarpeit; Atãtapse killangmẽtub kaujimavãse, tamakkoninga tamainik pijariakarapse.

33 Gudib nalegauvinga, idluarningalo pinasuarkãrsigik, tava tunnitsivioniarpose tamakkoninga tamainik.

34 Taimaimet kauksak issumaginasiuk, kauksak piksaminik pinnialermet. Namakpok, uvlut illunatik ingmikut siardlerviokpetta.

KAPITEL VII.

Kristusib ajochertuivlune okãlanine sorẽrpa.

ERKARTUINIARASE, erkartuiviolerkonnase.

2 Erkartuinipsingnut erkartuiviojomãrpose; õktutipsingnullo õktorviojomãrivose.

3 Kattanguvit ĩjinget sukkiuta sõg tækkoviuk, ikãk ĩjingnẽtok malluginago?

4 Kannorlo kattangutit okautsomaviuk: Ovetsiago, sukkiutit ĩjingnit pẽromavara? Ahaglo, ikãk ĩjingnẽpok.

5 Takkormortotit, ikãk ĩjingnit pẽrkãruk; kingorngagut kattanguvit sukkiuta pẽrasuaruk.

6 Ivsornaitok tunnijeksaringilasse kingminut, sappangasselo egiteksaringilasse kuingẽnginnut; ittiganginnut tullerajartaukonnagit, sangulutiglo alliktoriartorluse.

7 Tuksiaritse, tunnitsivioniarpose tagva; kenneritse, nennisiniarpose tagva; avilortaritse, upkuẽrutsauniarpose tagva.

8 Tuksiartok, pilãrmet; kennertorlo, nennisilãrmet, avilortartorlo, upkuẽrutsaulãrmet.

9 Innub kia nellipse, erninget tuksiarvigippago kakkojamik, ujarkamik tunnitsiviginajarpauk?

10 Mingeriamiglonēt tuksiarvigippago, kuglugiangojartomik tunnitsiviginajarpauk?

11 Illipsele, ajoralloartose, kittorngasse tunnitsivigijungnarapsigik tunnergutinnik ajungitunnik; kannok anginersamik Atātapse killangmētub tuksiartinne tunnitsiviginiarpeit ajungitunnik?

12 Tamainigle pinniarviojomanipsingnik innungnut, tamattomingatauk pinniarvigissigik; tamedsa perkojet nellautaijullo aglangit.

13 Ittervikitokut itteritse. Ittervik nerrotōngmet, apkosinerlo sillingmet, ãniatitsivingmut sangmijok; unnuktorsuillo tamanna attorpæt.

14 Itterviglo nerrokipok, apkosinerlo amipok, innogumut sangmijok; ikkitullo nachvarivæt.

15 Kammatitse nellautainerluktunnik, taipkoa sauket aminginnik annorakardlutik tikkipāse; illumikulle kēsuktorsōvut sorlo amerkut.

16 Sullijanginnit illitarijeksarivasse. Paunget Dorninnit pējarungnarpattigik, Feigillonēt Distelinnit?

17 Taimaktauk nappartut ajungitut illunatik paungakarput ajungitunnik; nappartorle ajortok paungakarpok ajortunnik.

18 Nappartok ajungitok ajortunnik paungakarungnangilak, nappartorlo ajortok paungakarungnanginivok ajungitunnik.

19 Nappartut nelliet, paungakangitok ajungitunnik, kippijauniarpok, egitaulunelo ikkomamut.

20 Tamanna pivlugo sullijanginnit illitarijeksarivasse.

21 Illunatiungitut, uvamnut okartut: Nalegak, Nalegak! killaub nalegauvinganut itterniarput; Atātamale killangmētub perkojanginnik nalektut kissimik.

22 Uvloksame nelliutsomārtome unnuktut okautijomārpānga: Nalegak, Nalegak, atterne nellautsitiksennik okalaungitogut? Satanasit atternut annitilaungilavut? Unnuktunniglo tattamnartullilaungilagut atternut?

23 Tava akkijomārpakka: Sulle illitarilaungimarikpapse, tamapse kemmaksinga ajortulliartose.

24 Tamanna pivlugo, okautsimnik makkoninga tus-

sartok, malliktorlo, tamna adsiutipara angumut sillatojomut, igloliortomut kairtomut.

25 Sillaluksoalermet, kutjermello, annorersuillo akkunadlarlutik, iglo akkingmivigidlarmatsuk; ochungilak, kairtomut tungagame.

26 Makkoningalo okautsimnik tussartub, mallingitublo, adsigiva angut sillaitok, igloliortok siorkennut.

27 Sillaluksoalermet, kutjermello, annorersuillo akkunadlarlutik, iglo akkingmivigidlarmatsuk; ochovok, serkorpalludlarlunelo.

28 Okautsillo tamakkoa Jesusib nãngmagit, innuit ajochertutingit tattamminiariveit.

29 Kimnadlartomik okangmet, aglangnik illissimmajutitullo ajochertuingimet.

KAPITEL VIII.

Kristusib tattamnartullininginnik.

KAKKAMIT attersarmet, innugiaktorsuit mallikpæt.

2 Ahaglo, angut kallaktok tikkitok, tuksiarvigilugo okarpok: Nalegak, pijomaguvit kallagungnaititsungnaralloarparma.

3 Jesusiblo agganne issakpeit, aktorlãlo, okarlune: Pijomavunga, kallagungnẽrit. Tagvainarlo kallagungnaisarpok.

4 Jesusiblo okautiva: Udsertolerit, assingnut tamattominga okarniarnæk; ainiarille, ajochertuijomullo tækkotilutit, tunnergutiksarlo, Mosesib tunnerkojanga tunnilugo, nellojungnẽrkovlugit kallagungnẽrnernik.

5 Jesusele Kapernaumut ittermet, sorsuktukset angajokangeta tikkipa, tuksiarvigivlugo,

6 Okarlunelo: Nalegak, kivgara iglumne nellavok, tumangajovlunelo anilekteradlartok.

7 Jesusib okautiva: Innulijartoromavara.

8 Sorsuktukset angajokanget kiovok, okarlunelo: Nalegak, nellopkotivunga ittertitsaritset iglumnut; okarille okautsemut attautsemut, kivgara pijungnailarpok.

9 Uvangatauk innuvunga attannelik, kivgakalarmalo sorsuktuksennik; illangennullo okaruma: Ailerit, aigivok; assianullo: Kait, kaigivok; kivgamnullo: Sennalauruk una, sennava tagva.

10 Tamanna Jesusib tussaramiuk, tattamminiariva, malliktinnelo okautiveit: Ahamarik okaupapse, taimak angitigijomik okpernermik nachvalaungitunga Israelittinne.

11 Okautivapsele: Unnugiartoksuit unanget pãngello tikkitsomãrput, Abrahalo, Isaaglo Jakolo iksivakattigijomãrlugit killaub nalegauvingane.

12 Nalegauviuble kittorngangit ajektortaujomãrput tãrtorsoarmut, tagvane keavaksoadlarnekaromãrpok aglerularnekaromãrlunelo.

13 Jesusiblo sorsuktukset angajokanget okautiva: Ailerit, okperijarnik pilãrpotit. Kivgangalo Stundeme tapsomane pijungnẽrpok.

14 Jesuselo Petrusib iglunganut pivok, sakkingalo nellajok, õlingnartomut kannimavlune, tækkova.

15 Aggangittigullo tigungmago,õlingnartub kemmakpa. Makkilunelo kivgartorpeit.

16 Unnulermello unnuktut satanasiggit pitipeit tapsomunga; annerneãluillo okausẽnarnut annitipeit, sunatuinarniglo kannimasiggit pijungnẽrtipeit.

17 Mellautaijub Jesaiasib okausingit nellautsikovlugit, okangmet: Sangẽnivut ingminut pitilugit, kannimalungnivullo nangmarpeit.

18 Jesusiblo innugaseksuit illummajinne tækkogamigit, immab akkianut ikkarkojivok.

19 Aglangniglo illissimmajub tikkipa, okautivlugo: Ajochertuijok, malligomavagit, nãmullonẽt aiguvit.

20 Jesusib okautiva: Terriennitset sittekarput, tingmitsello killaub attanetut uvlokarivut; Innuble Erninga pekangilarlonẽt niakome akkitiksanganik.

21 Assiello, illinniartime illangeta okautiva: Nalegak, aikãrlaulanga, atãtaga illuveriartorkãrlaulago.

22 Jesusible okautiva: Mallinga, tokkungajullo tokkojiatik illuveriartorlittigik.

23 Umiakotomullo ikkivok, illinniartingitalo mallikpæt.
24 Ahaglo, ullajujaksoakalerpok immarbingme, maggillo umiakotok ittibsuavlugo pivæt; Jesusele sinniktok.
25 Illinniartingitalo tikkipæt, tuppaklugolo okautivæt: Nalegak, piulittigut, sutailerapta.
26 Tagva okautiveit: Illipse okpernikitose, sõg nangiarkise? Makkiporlo, annorelo immarbiglo innerterpak; ikkubliamarilerpok tava.
27 Innuille tattamminiarput, okarlutiglo: Kina una angut, annoriblo immarbiublo nalektangæk!
28 Immarbiublo akkianut, Gergesenerit erkãnut pivok. Tagva satanasiggik magguk nellaupæk, illuvernit annijuk, erksinartorsõngmenniglo, apkut tamanna attordlugo sappernartok.
29 Ahaglo, nipliadlarlutiglo okarpuk: Jesuse, Gudib Erninga, suniarpittigit? Nelliutekãrtinnago kappiasuktitsartorpittiguk?
30 Kanningitangængne kuingẽngigaseksoakarpok nerrijunnik.
31 Tagva satanasit tuksiarvigivæt, okarlutiglo: Annititsomaguptigut, kuingẽngigaseksoarnut tapkonunga pullakotigut.
32 Okarporlo: Aularitse. Annigamiglo, kuingẽngigaseksoarnut pullavut. Ahaglo, kuingẽngigaseksuit illunatik pangaliklutik ingmingnik ijukãdlarput immãnut, ippivlutik imãne.
33 (Kuingẽnginnik) mianersijullo kemmavut, iglugaseksoarnullo aivlutik, tamañalo okautigijartorpæt, satanaselæglo illiortaunigik.
34 Ahaglo, iglugaseksoarmiut illunatik annivut, Jesuse pachrearlugo. Tækkogamitsuglo, tuksiarvigivæt, erkamingnit aularkovlugo.

KAPITEL IX.

Apostelib Matthæusib annerimmaninganik.

TAGVA umiakotomut ikkivok, ama uttimut ikkardlune, iglugaseksoarminullo pivlune.

2 Ahaglo, tapsomunga ãtsivut tumangajomik, aumittinne nellajomik. Okperningit Jesusib kaujimagamigit, tumangajok okautiva: Ernera, kuviasugit, ajornitit issumagijaujungnĕrput.

3 Ahaglo, aglangniglo illissimmajut illangit illumikut okarput: Una mittautekarpok Gudemik.

4 Jesusible issumangit kaujimagamigit, okarpok: Sõgle omættipsingne issumakalukise?

5 Nelliængnik okariak ajornanginersauva: Ajornitit issumagijaujungnĕrput; imãglonĕt: Makkitit arvertarlutillo?

6 Nellojungnĕrkovlusele, Innub Erninga pitsartunekangmet nuname ajortoĕrutsinermik, tumangajomut okarpok: Makkitit, aumittitit pikit, angerarlutillo.

7 Makkilunelo tava, iglominut angerarpok.

8 Innuit tamanna tækkogamitsuk, tattamminiarput, Gudelo nakoridlarpæt, innuit taimaitunnik pitsartunernik tunnitsivigilaungmagit.

9 Jesusiblo tamanna kemmakamiuk innuk tækkova tunniorkaivingme iksivajok, Matthæusemik attelik, okautivalo: Mallinga. Nikkoviporlo, malliklugo.

10 Iglomelo nerrimavingme iksivatillugo; ahak, Zoellnerillo ajortulliartullo unnuktut tikkipæt, Jesuselo illinniartingillo ikterkattigivlugit nerrimavingmut.

11 Farisæerit tamaña tækkogamitsuk, illinniartingit okautiveit: Sõg ajochertortipse Zoellnerillo ajortulliartullo nerrekattigivagit?

12 Jesusib tamanna tussaramiuk, okautiveit: Atsuilit innulijikariakangilet, kannimajut kissimik.

13 Tamattomale tukkinga illinniariartorsiuk: Nãpkiningnek kuviagivara, tunnergutille idluarinagit. Ajortuggit kaikojartorlaukpakka, ablatsamik issumakarkovlugit, idluartut pinagit.

14 Taimak okartillugo, Johannesib illinniartingita tikkipæt, okarlutiglo: Sõg uvagut Farisæerillo nerringipakkita unnuktunnik, illiniartitille nerringipangilet?

15 Jesusib okautiveit: Nullianiktomut tikkitut kannok kiksartuksauvæt, uiksak najortigingmatsuk? Nelliutso-

mãrporle, uiksamik aksartauvinget; tagva nerringipangniarput.

16 Annoratokak illãrpangilæt nutamik illãksamik; nutãb alliktormago nutaungitok, alliktornerlo pivalliavok.

17 Weinelo nutãk immerkautinnut nutaungitunnut immertutinginivæt; Weinib nutãb alliktormagit immerkautit nutaungitut, Weinelo kovituinarpok, immerkautillo asserorlugit. Weinele nutãk immerkautinnut nutãnut immertutijeksauvok, tammarmik tava asserojuikattigẽkpuk.

18 Taimak okautingmagit, ahak, angajokaijet illanget tikkipok, pamangavlunelo sãnganut, okarpok: Nalegak, panniga manna tokkovok; aggangnulle aktoriartoruk, innuniarpok tagva.

19 Jesuselo nikkovipok, malliklugolo, illiñiartinne illagivlugit.

20 Ahaglo, arnak, Jahrinnik 12 nik aukatsainartok, annoranget sinnãgut aktoriartorpa tunnuanit.

21 Illumigut okarame: Annorangalonẽt aktorupko, pijungnailarpunga.

22 Jesusib keviarame, tækkova, okarlunelo: Panniga, kuviasugit, okpernivit pijungnẽrtipãtit. Arnarlo Stundeme tapsomane pijungnẽrpok.

23 Jesuselo angajokab iglunganut itterame, nipsausijartullo innuillo aulajadlartut tækkogamigit;

24 Okautiveit: Aularitse, niviarsiak una tokkungimet, sinnikporle. Ijoridlarpællo.

25 Innuille annititaungmetta, itterpok, aggangittigullo tiguva; niviarsiak tava makkipok.

26 Tamannalo tussaumajaulerpok nuname tapsomane illunane.

27 Tamannalo Jesusib kemmangmago, tautungituk mallikpæk, nipperkortovlutik okartuk: Igvit Davidib Erninga nãpkigittiguk!

28 Iglomullo ittermet, tautungituk tikkipæk. Jesusiblo okautivak: Okperpitik, taimaitomik pijungnaraptik? Tagva okautivæk: Ahaila, Nalegak.

29 Ijikikullo aktorpak, okautivlugiglo: Okperaptik taimaileritik.

30 Tautulerpuglo. Jesusiblo unipkarkongilak tamattominga, okarlunelo: Udsertoleritik, tamanna innungnut kaujijaukonnago.

31 Tapkoale unipkariartorpuk nunamut tapsomunga illunanut.

32 Tapkoa anningmennik, ahak, innuk satanaselik okarungnangitok tapsomunga ãpæt.

33 Satanaselo annititaungmet, okarungnangitok okalerpok. Innuillo tattamminialerput, okarlutiglo: Taimaitomik tækkolaungimarikpogut Israelittinne.

34 Farisæerille okarput: Satanasit annitipeit Satanasit attanningægut.

35 Jesuselo arvertarpok iglugaseksuit niuvervillo illunaitigut, ajochertuilune illinniarvinginne, okautsillo tussarnertut nalegauvingmik okautigivlugit, innungnelo atsuiliungitut, kannimajullo sunatuinait innuliveit.

36 Innugaseksuillo tækkogamigit nãpkoariveit; perlilermetta siamangalutiglo, sauketitut mianerijikangitutitut.

37 Tagva illinniartinne okautiveit: kattersivik angijovok, sennajukselle ikkidlarput.

38 Tamanna pivlugo kattersiviub angajokanga tuksiarvigissiuk, sennajuksennik tilliklerkovlugo kattersivingminut.

KAPITEL X.

Apostelit tillijaulerningænik tattamnartullijartorkovlugit.

ILLINNIARTINNELO 12 it ingminut kaikoveit, pitsartutilaitalo annernernut makkojungnartunnut, annititsikovlugit tamakkoninga, kannimajunniglo sunatuinarnik, atsuiliungitunniglo sunatuinarnik innuliklerkovlugit.

2 Apostelit 12 it attingit tamedsa: Sivorlek, Simon, Petrusemik taijak; nukkalo Andrease; Jakobuselo, Zebedæusib erninga; nukkalo Johannese.

3 Filippuselo, Bartholomæuselo; Thomaselo, Mat-

thæuselo, Zoellneriojok; Jakobuselo, Alphæusib erninga; Lebbæuselo, Thaddæusemik attipsalik;

4 Simonelo Kanamiok; Judaselo Ischariothe (Jesusib) pititigijomãrtanga.

5 Tapkoa 12 it Jesusib tilliveit, perkolaitalo okautiveit: Nellojut apkosininginnut ainiarase, Samarittillo iglugaseksoanginnut itterniarase.

6 Aititsele saukennut tammarsimmajunnut, Israelib iglunganit pijunnut.

7 Ajochertuijartorlusele okaritse: Killaub nalegauvinga kannipok.

8 Kannimajut innulidlarsigik, kalladlartut kallagungnẽrtissigik, tokkungajut omartissigik, satanasit annitissigik. Akkekangitomik pigapsiuk, akkekangitomik tunnissiuk.

9 Goldemiglonẽt Silberemiglonẽt kannujamiglonẽt tapserumiutekartuksaungilase.

10 Takkoakautekarniaraselo ingeraluse, annoralijarniarasetauk maggungnik, ittigagutipsalijarniaraselo, ajaupialijarniaraselo. Sennajok nerkiksaminik pijariakangmet.

11 Iglugaseksoarnut niuvervingmullonẽt itterupse, kiglissiniaritse tagvane ittervigijaujariakartokangmangæt, tapsomanẽtsainaritselo aulakãrase.

12 Iglomulle itterupse, iglub tamattoma innungit sallutikissigik.

13 Tamattomalo iglub innungit pillorikpetta, ullapirsautise tapkonunga piniarpok. Pilloringipettale, ullapirsautipse utterviginiarpãse.

14 Illangitalo illellioromangippasse, okausisse tussaromanagillonẽt: annititse tagvanget iglomit iglugaseksoarnillonẽt: ittikapselo sanningit katterartissigik.

15 Ahamarik okautivapse: Sodomiblo Gomorrablo nunagik pitlartaunikinersaujomãrpuk erkartuiviub uvloksangane, iglugaseksoarnit ukkonanget.

16 Ahak, sauketitut tillivapse amerkut akkorngænnut; tamanna pivlugo sillatutsiaritse kuglugiangojartutitut, nellangainaselo taubititut.

17 Innungnigle illimmasugitse; kiglissiniarvingming-

nut taipkoa ãtsomãngmasse, issakaluselo illinniarvingmingne.

18 Attannernullo attannersoarnullo ãtsomãrpãse pivlunga, taipkoa, nellojullo nellojungnẽrutiksangennut.

19 Apassele, sivoraniarase, kannok, sumiglonẽt okausiksakarniarmangapse; Stundeme tapsomane tunnitsivioniarapse kigusiksapsingnik.

20 Illipsingnit okanginapse, Atatapsele Annerninget okartipãse.

21 Kattangutible kattangutine tokkomut pititsomãrpa, erninelo atãtanget, angajokatiglo kittorngangita illaratsautilarpeit, tokkokovlugillo.

22 Illunatiglo omigijomãrpãse, attera pivlugo. Sokkosijuitorle naggatiksamut, pilloriktitaujomãrpok.

23 Iglugaseksoarnele tagvane unangmikpasse, assinginnut kemmãtitse. Ahamarik, okautivapse: Israelitit iglugaseksoangit ingerajarẽrviginiængilasse, Innub Er ninga tikkerkãrtinnago.

24 Illinniartok illinniartitsijiminit anginersaungilak, kivgarlonẽt nalekaminit anginersaunginivok.

25 Illinniartok illinniartitsijimitun-īkune, kivgarlo nalekamitun-īkune, namaksivok. Iglub angajokanga Beelzebumik taigamitsuk; anginersamik iglomiokattingit taimak tainajangileit?

26 Tamanna pivlugo erksiginiarassigik. Sagvangitokangilak sakkertitauniængitomik, angigutsutekangilarlo kaujijauniængitomik.

27 Tãrtome uvamnit tussartasse, okautigissigik kaumajome. Issibjutaujut tussartasse, okautigissigik iglut kãngiñe.

28 Erksiginiarassigiglo, timinik tokkotsijut, tarninnigle tokkotsijungnangitut. Anginersamigle taimna erksigissiuk, timiniglo tarninniglo asserortitsijungnartok ãnianartovingme.

29 Kutsertæk magguk kẽnaujãrsungmik attautsemik akkekarpangilæk? Ukkoa illangellonẽt nunamut kattangniængilak Atãtapse perkungippago.

30 Niakupse nujangille illunatik kittitaumavut;

31 Tamanna pivlugo erksiniarase; kutsertavaksoarnit ajunginersaugapse.
32 Tamanna pivlugo, uvamnik okausilik innungnut, okautigijomavara Atãtamnut killangmẽtomut.
33 Uvamniglo missiutilik innungnut, missiutigijomavaratauk Atãtamnut killangmẽtomut.
34 Ullapirsaijartorasuginiarassinga nunamut. Ullapirsaijartungilanga, saviksoarmigle pititsivunga.
35 Tikkinama, ernek illumiotidlugo atãtanganut, panniglo anãnanganut, okkoarlo sakkinganut.
36 Innublo iglomiokattinne omigijigijomãrpeit.
37 Atãtaminik anãnaminiglonẽt uvamnit næglingnersak, illakarniængilak uvamnik. Ernerminiglo pannimini-niglo uvamnit næglingnersak, illakarniængilak uvamnik.
38 Senningajoliksaminiglo (kappiasutiksaminiglonẽt) tigusijomangitok, uvamniglo malligomangitok, illakarniængilak uvamnik.
39 Innoserminik ivlersijub, assiojijomãrpa, innoserminiglo assiojijub uvanga pivlunga, nachvaromãrpa.
40 Illipsingnik illelliortub, illelliorivãnga; uvamnigle illelliortub, tilliklertok uvamnik illellioriva.
41 Nellautaijomik illelliortok, nellautaijõngmet, nellautaijotut akkillertaujomãrpok. Idluartomiglo illelliortok, idluartongmet, idluartotut akkillertaujomãrpok.
42 Ukkoarãrsuillo illangenik immertitsijok ermgusiãrsub immanganik niglinartomik, illinniarteõngmet; ahamarik okautivapse, akkẽngartauniængilak.

KAPITEL XI.

Johannesib illinniartingita tillijauningenik Kristusemut.

PERKOJENNELO tamakkoa illinniartiminut 12 innut Jesusib nãgamigit; tagvanget aularpok, ajochertuivlunelo okausijartorpok iglugaseksoanginnut.
2 Kristusible pinniarninginnik Johannese tussarame parngnanẽrsimmavingmẽdlune, illinniartingne magguk tillivak.

3 Apperijaukovlugo: Tamnauvīt tikkituksak, assingniglonēt nerrigijeksakarpita?

4 Jesusib kiovak, okautivlugiglo: Johannese ama okausertortikko, tækkojaptingnik tussartaptingniglo;

5 Tautungitut tautulerput, tussiætullo pissulerput, kalladlartut kallagungnērput, tussilartullo tussalerput, tokkungajut omarput, aklujullo okautsauvut okautsinnik tussarnertunnik.

6 Pilloridlarporlo sinnaungalungitok uvamnik.

7 Uttermennik, Jesuse okalerpok innungnut Johannesemik: Innukangitomut suna tækkojartorpissiuk? Iviksoak annorib aulatanga sunatuinarnut?

8 Sunalonēt tækkojartorpissiuk? Innuk annorariktok tækkojomavissiuk? Ahak, annorariktut, attannersuit iglunginnētsongovut.

9 Sunalonēt tækkojartorpissiuk? Nellautaijok tækkojomavissiuk? Illa, okautivapse, nellautaijomit anginersaujok.

10 Taimnaungmet, aglait okautigijanget: Ahak, Engeliga sivunernut tillivara, apkotiksarnik sivunerne ākiksoijuksak.

11 Ahamarik, okautivapse: Arnennit erniangojokangilak, Johannesemit Baptiterijomit anginersaujomik; mingnerle Gudib nalegauvingane, anginersauvok tapsomanget.

12 Johannesible Baptiterijub uvlungita kingorngattigut, sulle tagvunga, killaub nalegauvinga aksorōtjauvok; tapsomingalo aksorojijut, amualerpæt ingmingnut.

13 Perkojet nellautaijullo illunatik nellautsilaungmetta Johannese tikkidlugo.

14 Tamannalo okperijomagupsiuk, tagva Eliase tikkituksak.

15 Tussajungnik siutelik, tussarle.

16 Innuille ukkoa kimut adsiutitsomavakka? Sorrutsit adsigiveit, niuvervingme iksivajut, pingoarkattimingnullo nipliutikattartut,

17 Okarlutiglo: Nipsausijarvigilauktapse, okigēseromangitoselo; kiksanartomiglo okautilaukpapse, keajomanaselo.

18 Johannese tikkitok, nerrinanelo immingilak; tagva okarput: Satanasekarpok.

19 Innub Erninga tikkisimmavok, nerrilarmelo immilarmelo, tagva okarput: Ahak, innuk una nerretojoksoak, Weinemiglo immetojoksoak, Zoellnerit ajortulliartullo illinnarijinget! Gudible illissimmaninga idluarijaujariakarpok kittorngaminut.

20 Tagva iglugaseksuit innungit suadlalerpeit, tattamnartulliviginersarilauktanne, ãkilaungimettalo.

21 Kappianamẽk, Korazin! Kappianamẽk, Bethsaida! Tirusemelo Sidonemelo taimaitut tattamnartut pikpetta, sorlo illipsingne; kakkialernermut põksatuinarnik annorakammerungnẽrajalauktut argsameniarlutik.

22 Okautivapsele: Tiruselo Sidonelo pitlartaunikinersaujomarput illipsingnit, erkartuiviub uvluksangane.

23 Igvillo, Kapernaum, kangattarsimmajotit killak tikkilugo, kappianartovingmut kannunga ajektortaujomãrpotit. Sodomeme taimak angitigijuñik tattamnartokalaukpet, sorlo illipsingne; sulle tamedsa uvlome asserortautailinajalaukput.

24 Okautivapsele: Sodomib nunanga pitlartaunikinersaujomãrpok erkartuiviub uvluksangane.

25 Taipsomane Jesuse okalerpok: Atãtak, killaublo nunablo nalegangæk, nakorivagit, illissimmajunnut sillatõjunnullo tamanna angigutsutigigangne, nutakketitunĩtunnullo nellojungnẽrtijutigigangne.

26 Illa, Atãtak taimak sãngne idluarkolaurangne.

27 Tamaita Atãtab tunnilaukpeit uvamnut. Ernermiglo illitarsijokangilak, Atãtab kissime; Atãtamiglo illitarsijokanginivok, Ernerub kissime, Ernerublo nellojungnẽrtitsomajangita illitarivæt.

28 Kaititse uvamnut tamapse, ajulertose kappiasutoselo, nekorsititsomavapse.

29 Nangmagara illipsingnut pisiuk, illinniarvigilungalo; kennuẽnama omættimnetauk piojoringinama; tagva merngoẽrserviksarsiniarpose tarnipsingnut.

30 Nangmagara idluarmet, nangmioneralo okipok.

BUREAU OF AMERICAN ETHNOLOGY LIBRARY.

KAPITEL XII.

Jesusib sernãrninganik illinniartiminik.

TAIPSOMANE perortut kakkojekset Jesusib apkotigiveit Sabbatheme; illinniartingillo kãleramik, singailit nutsulerpeit, nerrilugillo.

2 Farisæerit tamanna tækkogamitsuk, okautivæt: Ahãk, illinniartitit Sabbatheme pijeksaungitomik pinniarput.

3 Okautiveille: Attuarsilaungilase, Davidib illiorninganik, kãlerame illannelo?

4 Gudib iglunganut itterame, kakkojello tækkojekset nerriveit, nauk nerrilugit perkojaunginame, illangillonẽt, ajochertuijut kissimik?

5 Perkojennelonẽt attuarsilaungilase, ajochertuijut Sabbatheogalloame kattimavingme Sabbathemik sujukserkõrningænnik, passidlartaunatiglo?

6 Okaupapsele, tamanẽpok kattimavingmit angnersaujok.

7 Tamannale kaujimagupsiuk sunaungmangæt: Nãpkiningnek kuviagivara, tunnergutit pinagit; passijeksaungitut passidlarajalaungilasse.

8 Innub Erninga Sabbathemuttauk Nalegauvok.

9 Tagvangello sivumuarame, illinniarvingænnut itterpok.

10 Ahãglo, innukarpok tagvane, aggangita iglungit tokkungajunnik. Appersorpællo okarlutik: Sabbatheotillugo innulikleriak idluarka? Passitiksarsiorlutik tapsomunga.

11 Okautiveille: Nellipse, saugatuamik pigub, ittersamut kattekpet Sabbatheme, tigulugo kãgvertinasuangikauk?

12 Kannok angitigijomik tagva innuk ivlernarnersauva saukamit? Tamanna pivlugo ajungitulliariak Sabbatheme idluingilak.

13 Tagva innuk tamna okautiva: Aggaktit issakit. Issakpeillo; ãkitaulerpullo, iglungititut illivlugit.

14 Tagva Farisæerit annivut, okarkattigēlerlutik illioriakarnermingnik innuaromavlugo.

15 Jesusible tamanna tukkisigamiuk, tagvanget aularpok. Innugaseksuillo mallingmatsuk, illunaita innuliveit.

16 Innerterpeillo, okautaujomanane innungnut.

17 Nellautsimalerkovlugit, nellautaijub Jesaiasib okausingit, okangmet:

18 Ahāk, tagva kivgara, annerilauktara, nægligijaralo, tamna tarnima kuviagijanga: Annernimnik illijivigijomavara, nellojullo unipkautsomārpeit idluarnermik:

19 Aivajomananelo kaggudlaromāngilak, nippingalo tussartauniængilak iglut akkorngænne.

20 Iviksoak suvlulik naviksimmajok serkominiængila, mannerlo aumalik kammitsomanginiva, idluarnek ajugakangitilerkārtinnago.

21 Attingalo nellojut nerriugijomārpæt.

22 Tagva Satanaselik tautungitok, okarungnangitorlo tapsomunga āpæt; pijungnērtipalo taimak, tautungitok okarungnangitorlo tamangmik okālalerlunelo tautulermet.

23 Innuillo illunatik tattamminiarput, okarlutiglo: Tamna Davidib Erneringila?

24 Farisæerille, tamanna tussaramitsuk, okarput: Satanasit annitipeit, Beelzebub, Satanasit attanningeta pitsartuninganut kissianut.

25 Jesusible issumangit kaujimagamigit, okautiveit: Attanniovīt nellīt ingmingnut illagēgungnērtut, nunguniarput; iglugaseillo, iglullonēt nellīt ingmingnut illagēgungnērtut, songojungnērput.

26 Satanasib Satanase okattine annitikuniuk, ingminut akkerartorpok; kannorle attanniovinga songonajarka?

27 Uvangale tagva Satanasit annitikupkit Beelzebubemut, kimut kittorngapse annitipattigik? Tamanna pivlugo taipkoa erkartortigijomārpasse.

28 Satanasille Gudib Annerninganut annitikupkit, Gudib nalegauvinget tagva tikkisimmavāse.

29 Kannorlonēt sangijoksub iglunganut innuk itterajarka, perkutinginniglo aksardlugo; sangijoksoak kel-

lersorkãruniuk kissiane, kingorngagut tava iglunget perkutitangit aksarnigarilugit?

30 Uvamnik illakaromangitub, akkerartorpãnga, kattersoikattigingitaralo, siamartitsivok.

31 Tamanna pivlugo okaupapse: Innuit ajortullingit mittautiksarningillo tamaita issumagijaujungnẽromãrput; Annernermulle innuit mittautiksarningit issumagijaujungnẽrniatsengilet.

32 Innublo Erninganik okautekaluktok, issumagijaujungnẽrniarpok; Annernermigle ajunginermik okautekalutilik, issumagijaujungnẽrniængilak, tamattomane nunamelonẽt, sillamelonẽt tikkituksame.

33 Nappartok ajungitok nappartigupsiuk, paungakarniarpok ajungitunnik; nappartorle ajortok nappartigupsiuk, paungakarniarpok ajortunnik. Paunganginnit nappartok illitarijauvok.

34 Illipse kuglugiangojartut ivajangit, kannok ajungitunnik okarungnarkise, ajorapse? Omættib tættætjutinginnik kannek okajõngovok.

35 Innub ajungitub annitipeit ajungitut omame tættætjutinnit ajungitunnit; innublo ajortub annitipeit ajortut omame tættætjutinnit ajortunnit.

36 Okaupapsele, erkartuiviub uvluksanga nelliutikpet, innuit kiojuksaujomãrmetta okausitik piungitut illunatik pivlugit.

37 Okausernut idluartitaujomãrpotit, okausernullo sutẽrtaujomãrpotit.

38 Tagva aglangnik illissimmajut Farisæerillo illangita kiovut, okarlutiglo: Ajochertuijok, nellunaikutamik tækkojomadlarpogut illingnit.

39 Kioveille, okautivlugillo: Ukkoarãluit assiniartut nellunaikutamik tækkojomavut; nellunaikutable assianik tunnitsivioniængilet, nellautaijub Jonasib nellunaikutanganik kissianik.

40 Sorlo Jonase uvlut pingasut unnuello pingasut arverub nãnganelaungmet; taimaktauk Innub Erninga uvlut pingasut unnuello pingasut nunab illuanẽtsomãrpok.

41 Ninivemiut erkartuiviub uvluksangane kinguvãngukattigẽt ukkoa illagivlugit sakkeromãrput, erkartorlu-

gillo; Jonasib okãlaningit malliklugit, kakkialeramik; ahaglo, tamanẽpok Jonasemit anginersaujok.

42 Erkartuiviub uvluksangane kinguvangukattigẽt ukkoa illagivlugit attanniub nullia ãnget pijok sakkeromãrpok, erkartorlugillo; Nunamit ungasiktometomit pigame, Salomonib sillatuninga tussariartorlugo; ahaglo, tamanẽpok Salomonemit anginersaujok.

43 Annernek idluitok innungmit annijarangame, ingeravok sunakangitokut, merngoẽrserviksarsiorlune, nachvaranelo.

44 Okarpok tava: Iglumnut annivigilauktamnut utteromavunga. Tikkinamiuglo, pẽjaiviomajok sannersimmajorlo pinnarnarsimmajorlo tikkipa.

45 Tava ailerpok, annernernik assiminik 7 nik, ingminit ajornersaujunnik illaksarsilune; itteramiglo, tagvanẽtualerput; kingorngagullo innuk tamna ajulualertok sivorlermit. Taimaktauk ĩtsomarivut kinguvãngukattigẽt kassẽtoksuit ukkoa.

46 Sulle taimak innungnut okãlatillugo; ahak, anãnangalo kattangutingillo angutit sillatanẽput, okarkattigijomavlugo.

47 Tagva illangeta okautiva: Ahak, anãnet kattangutitillo angutit sillatanẽput, okarkattigijomavlutillo.

48 Tamattomingale okautjine kiova: Kina anãnaga? kikullo kattangutikka?

49 Aggannelo issaklugit illinniartiminut, okarpok: Ahak tagga, anãnaga kattangutikkalo.

50 Atãtama killangmẽtub pijomajanganik malliktok, tamna nukkarivara, najagivaralo, anãnagivaralo.

KAPITEL XIII.

Adsiujunnik sunatuinarnik.

UVLORME tapsomane Jesuse iglomit annigame, immab kiglinganut ingitsartorpok.

2 Innugaseksuillo nellipsarmatsuk, umiakotomut ikkivok ingilarmelo, innugaseksuillo illunatik immab kiglinganẽtut.

3 Sunatuinarniglo okarvigiveit adsiujunnut, okarlunelo: Ahak, karngasuijok karngasuijartorpok.

4 Karngasuitillugolo, illangit apkosinermut kattekput; tingmitsello pukkumalukpeit.

5 Illangillo kairtomut ivsorluktomut kattekput; perortersãrpullo ivsorlukamik.

6 Sekkinerle nuingmet, kunnulersãrput, amãkanginamiglo pannilerput.

7 Illangit kattekput okpit kakkilautiggit akkorngænnut; okpillo kakkilautiggit peroramik, tokkopeit.

8 Illangillo kattekput nunamut ivsoriktomut, perorsijeksakalerpullo: illangit 100 nik, illangit 60 nik, illangit 30 nik.

9 Tussãjungnik siutelik, tussarle.

10 Illinniartingitalo tikkipæt, okarlutiglo: Sõg adsiujunnut okarvigivigit?

11 Kioveit okautivlugillo: Illipse tunnitsiviovose, killaub nalegauvinget nellonarninganik kaujimakovluse; taipkoale tunnitsiviongilet tamattominga.

12 Pekartok sumik, tunnitsiviojomãrpok, pekaluarkovlugo; pekangitorle, aksartaujomãrpoktauk, pinganik.

13 Tamanna pivlugo adsiujunnut okarvigivakka. Ijinnut uitajunnut tautungimetta, siutinnullo angmajunnut tussangimetta; tukkisingimatsuk.

14 Taipkonungalo Jesaiasib nellautainingit nellautsimmalerput, imaitut: Siutipsingnut tussaromãrpasse, tukkisinagolo; ĩjipsingnullo uitajunnut tækkojomãrpasse, illitarinagolo.

15 Innuit ukkoa omættingit mangaidlarmetta, tussarnerlulutiglo siutimingnut, sikkungerlutiglo; Tækkojomanatik ĩjimingnut, tussaratiglo siutimingnut, tukkisinagolo omættimingnut, sagiaratiglo, piulijaujomanatik uvamnut.

16 Pilloridlarpulle ĩjisse, tautukamik, siutisselo, tussãgamik.

17 Ahamarik, okaupapse: Nellautaijut idluartullo unnuktut tækkojasse tækkojomadlalaukpæt, tækkolaungnagolo; tussajasselo tussaromadlalaukpæt, tussalaungnagolo.

18 Mana adsiujok tussarsiuk karngasuijomik.

19 Nalegauvingmik okautsinnik tussartokarpet, tukkisinagolo; tava Satanasib okautsit pẽjariartorpeit omættanut karngautigimajut; tamnauvok, apkoserngub sennianut karngautigimajok.

20 Karngautigimajut kairtomut ivsorluktomut, tamnauvok, okautsinnik tussartok, kuviasungnermullo tamakkoninga illelliorsartok.

21 Amãkanginamele illumine, nekkimarnivok; kappianartokaleranget unangmiklertokalerangellonẽt okausek pivlugo, sinnaungasalerpok.

22 Okpille kakkilautiggit akkorngænnut karngautigimajut, tamnauvok, okautsinnik tussartok, sillaksublo mattoma pinginnik siardlernerub, akluitsomanerublo uivẽriklerninget okautsit ippitipeit, sullugainertaranelo.

23 Ivsoriktomulle karngautigimajut, tamnauvok, okautsinnik tussartok, tukkisilunelo, sullugainertarlunelo; illangit 100 nik, illangille 60 nik, illangit 30 nik.

24 Adsiujub assianik okarvigiveit, okarlunelo: Killaub nalegauvinga innuktun-īpok, perorsijeksamaringnik karngasuijok perorsẽvingminut.

25 Innuille sinniktillugit, ningarijinget perorsijeksakullungnik karngasuijartorpok perorsijeksamarit akkorngænnut, aulalarmelo.

26 Perorsijeksamarit perormetta, singailikalilarmiglo; perorsijeksakulluittauk tækkuksaulerput.

27 Kivget tagva angajokamingnut tikkiput, okarlutiglo: Nalegak, karngasuilaungilatit perorsijeksamaringnik perorsẽvingnut? Nakit perornerluktuksakarnerka?

28 Kioveit: Ningartub ãsit tamanna piva. Kivgangita okautivæt: Uvaptingnulle tamakkoa nutsugiartorkovigit?

29 Kioveit: Aukak, perorsijeksamarit nutsukassiutiniarassigik, perornerluktokulluit nutsulerupsigik.

30 Tammarmik perorkattigẽkilit kattersivik nelliuterkãrtinnago; kattersivigle nelliutilerpet kipluijut okautijomavakka: Perornerluktokulluit katterkãrsigik, keppilugillo ikkoalaklugit; perornitsiariktulle kattersorsigik kemmatullivimnut.

31 Adsiujub assianik okarvigiveit, okarlunelo: Kil-

laub nalegauvinga Senfkornetun-īpok, tamna innub tiguva, perorsēvingminullo illilugo.

32 Unārsuk mingnerōvok perorsijeksennit tamainit; perorangamele, anginerōvok assiminit perorsijeksennit Kohlnit, napartolerdlunelo, tingmitset killaub attanētut innekariartorlutik akkerungita attāne.

33 Adsiujub assianik okarvigiveit: Killaub nalegauvinga kakkojet sernautiksangatun-īpok, arnab tamna tiguva, akkudlugolo ōktutinnut pingasunnut sennaugaktalingnut, illunāt sernartilugo.

34 Tamakkoninga tamainik Jesuse okarpok innungnut adsiujunnut, adsiujulle attornagit okarvigingileit.

35 Nellautaijub okausingit nellautsimalerkovlugit, okangmet: Adsiujunnik okaromavunga, sillab pigiarninganit nellonalauktut unipkautigivlugit.

36 Innuit tava Jesusib aularkoveit, angerarlunelo. Illinniartingitalo tikkipæt, okarlutiglo: Adsiujomik mattominga nellojungnērtittigut, perornerluktokulluit perorsevingmētut pivlugit.

37 Kioveit, okautivlugillo: Innub Erninga perornitsiariktunnik karngasuijōvok.

38 Sillaksoak perorsēviōvok. Nalegauviub kittorngangit perornitsiariktōvut. Ningālub kittorngangit perornerluktōvut.

39 Ningartok ukkoninga karngasuijok, Satanaseōvok. Sillaksub mattoma naggatiksanga kattersiviōvok. Kipluijut Engeliōvut.

40 Sorlo perornerluktut nutsujongungmagit, ikkomamullo ikkoalaklugit; taimaitsomārivok sillab mattoma naggatiksangane.

41 Innub Erninget Engelinne tillijomārpeit; taipkoalo sinnaungajut tamaita idluitullijullo kattitsomārpeit.

42 Kieksaumullo ikkomalingmut ēgitsomārpeit; tagvane keavaksoadlarnekaromārpok aglerularnekaromārlunelo.

43 Idluartulle sekkinertut kaumariktigijomārput Atātamik nalegauvingane. Tussajungnik siutelik, tussarle.

44 Ama killaub nalegauvinga perkutemariktut ivlernartotut, perorsēvingme ījersimmajotun-īpok. Tamna

innub nachvaleramiuk ĩjerpa; kuviasungnermullo perkotinne tamaita niorvgotigilerpeit, perorsẽviglo tamna pissiarilugo.

45 Ama killaub nalegauvinga niuverniartotut, ajungitunnik sappangarsiortotun-ĩpok.

46 Sappangaglo pivianartok nachvaramiuk; perkotinne tamaita, tamna pissiarilugo.

47 Ama killaub nalegauvinga nullutsetitut, imãnut ningititaumajutitun-ĩpok, sunatuinarnik nulluartitsivaktutitut.

48 Tættætarangettale; siksamut kakkitipeit, ikterdlutik ajungitut kattilerpeit kattaujamut, piungitulle egipeit.

49 Taimaitsomãrivok sillarsub naggatiksangane. Engelit avititsartoromãrpeit idluitut idluartunnit.

50 Egilugillo kieksaumut ikkomalingmut; tagvane keavaksoadlarnekaromãrpok aglerularnekaromãrlunelo.

51 Jesusiblo apperiveit: Tamakkoa tamaita tussãvissigik? Kiovæt: Ahaila, Nalegak.

52 Tagva okautiveit: Tamanna pivlugo aglangnik illissimmajut nelliet, killaub nalegauvinganik illissimmajok, angajokajetut, perkotime pinginnit nutãniglo nutaungitunniglo sakkertitsijotun-ĩpok.

53 Adsiujullo tamakkoa Jesusib nãgamigit, tagvanget aularpok.

54 Innugorvingminut pivlune, illinniarvinginnelo ajochertorpeit, taimak, tattamminialermetta, okarlutiglo: Oma sillatunine tattamnartullininnelo nakit pivagit?

55 Igloliortib erneringila? Anãnanga Mariamik attekangilak? Kattangutingillo Jako, Joseselo, Simonelo, Judaselo;

56 Najangillo, illunatik uvaptingnẽngilet? Nakime tamedsa illunãt pivauk?

57 Sinnaungasautigivællo. Jesusible okautiveit: Nellautaijok nunakattingita iglomiokattingitalo nakoringinersarivæt assinginnit tamainit.

58 Tagvanelo unnuktunnik tattamnartullingilak, okpingimetta.

KAPITEL XIV.

Johannesib Baptiterijub niakoërtauninganik.

TAIPSOMANE Jesusemik Herodese nunab illainangane attannek, tussaumalerpok.

2 Kivgannelo okautiveit: Tagva Johannese, Baptiterijok; tokkungajunnit makkisimmagame, taimaitunnik tattamnartullivok.

3 Johannese Herodesib tigulaungmago, kellersorlugolo, ittertilugolo parngnanërsimmavingmut, Herodiase, nukkame Filippusib nullia pivlugo.

4 Johannesib okautilaungmago: Idluangilak, nulliarigangne.

5 Tokkotsomagalloarpalo, innuille erksigiveit, nellautaijosugingmatsuk.

6 Herodese innulervingminik uvloksiormet, Herodiasib panninga okigëserpok sãnginne. Tamaña Herodesib kuviagiva.

7 Tamanna pivlugo okautimariklugo okarpok, tunnitsivigijomavlugo pijomajanganik.

8 Anãnaminullo ajochertortaulaukãrdlune, okarpok: Kaitsilerit uvamnut Johannesib Baptiterijub niakoanik, pogutamut illimmajomik.

9 Attannerlo kiksalerërpok; okamaringninele pivlugo, nerrikattinnelo pivlugit, tapsominga tunnitsiviokova.

10 Johanneselo parngnanërsimmavingmëtok niakoërtaujartorkova.

11 Niakoalo pogutamut illimmajok kaitaulerpok, tunnijaularmelo niviarsiamut; tapsomalo ãpa anãnaminut.

12 Tagva illinniartingit tikkiput, timingalo tiguvæt, illuveriartorlugo, tamannalo okautigijartorpæt Jesusemut.

13 Jesusib tamanna tussaramiuk, aularpok tagvanget umiakotokut, innukangitomut, kissimëojomavlune. Innuillo tamanna tussaramitsuk, kutterorlutik mallikpæt iglugaseksoarnit.

14 Jesuselo niugame, innugaseksuillo tækkogamigit; illapsugidlarpeit, kannimajiangillo innuliveit.

15 Uvloklilermelle illinniartingita tikkipæt, okautivlugolo: Tamanna piksakarviksaungimet, uvloklilermello; innuit makkoa aularlit, niuvervingnut nerkiksarsiniariartorkovlugit nangminek.

16 Jesusible okautiveit: Aijariakangilet; illipse nerkiksanginnik tunnitsivigissigik.

17 Kiovæt: Kakkojakarpogut tellimainarnik, mingeriængniglo maggungnik.

18 Okautiveillo: Kaitsigik uvamnut.

19 Ivingnullo kunnulingaitunnut innuit ikterkoveit, ukkoalo kakkojet tellimæt, mingeriæglo magguk tiguveit, killangmullo arlorpok kujalivlune, kakkojello avgorpeit, illinniartiminullo tunnivlugit; illinniartingitalo innungnut tunniveit.

20 Illunatiglo nerrivut, kãgungnẽrlutiglo, amiakullo kattersorpeit, amãksuit 12 it tættælugit.

21 Nerrilauktulle anguteĩnait 5000 diojut, arnello sorrutsillo kittinagit.

22 Illinniartinnelo Jesusib errinesãlerdlugit umiakotomut ikkiokakolerpeit, sivorlerijomagamigit akkianut, innuit aularterkãrnagit.

23 Innuillo aulartinamigit, innutõvlune kakkamut majorarpok, tuksiariartorlune. Unnulermello tagvane kissimeõjok.

24 Umiakotũllo immarbiub kerkãnelerẽrput, malliksoarnullo nangialerdlutik, annore aggormatsuk.

25 Pigarviettale sittamangænne Jesusib tikkilerpeit, immab kãngagut pissuklune.

26 Immablo kãngagut pissuktok illinniartingita tækkogamitsuk, kakkilãdlarput okarlutiglo: Mittiliõvok; erksinermullo niplialerput.

27 Tuavilunele Jesusib okarkattigiveit, okautivlugillo: Mannigoleritse, uvangauvunga, erksinase.

28 Petrusible kiova, okarlunelo: Nãlegak, igvioguvit, kaikolunga illingnut immab kãngagut.

29 Okarporlo: Kailerit. Petruselo umiakotomit akkarpok, immagullo pissuklune, Jesuse tikkitsomavlugo.

30 Akkunaksoarle tækkogamiuk, kvaksangalerpok, kivililarmelo niplialerpok, okarlunelo: Nalegak ikkajunga.

31 Jesusible tuavilune agganne issakpeit, tigulãlo okautiva: Okpernekitotit, sõg innertomavit?

32 Umiakotomullo ikkingmennik, kassumivok tava.

33 Umiakotomẽtulle pamaktervigijartorpæt, okarlutiglo: Ahamarik Gudib Ernerivãtit.

34 Ikkaramiglo Genezaremiut nunangænnut pivut.

35 Nunablo tapsoma innungita illitarigamitsuk; nunamut illunanut tilliklerput; kannimajullo sunatuinait ãpeit tapsomunga.

36 Tuksiarvigilugolo, annoranget sinã aktortaukovlugo taipkonunga. Illunatiglo, tapsominga aktuijut, pijungnailerput.

KAPITEL XV.

Gudib perkojanginnik.

TAGVA aglangnik illissimmajut Farisæerillo Jerusalemiut tikkipæt, okarlutiglo:

2 Sõg illinniartivit mallingipattigik angajokapta illusingit? Aggatik ubvangileit, kakkojaktorniarangamik.

3 Kioveille, okautivlugillo: Sõg Gudib perkojangit nalengipissigik, illusekullupsingnut.

4 Gude perkojijok: Atãtarnut anãnarnullo nalektuksauvotit; atãtaminulle anãnaminullo okarnerluktok, tokkoteksauvok.

5 Ajochertuivosele: Atãtaminut anãnaminullonẽt okartok: Namanersauvok illingnut, tunnigupko tunnijivingmut, tamna ajungitullivok.

6 Tamattomunga kingorngagut atãtaminut anãnaminullonẽt nalektailitipasse; taimaglo Gudib perkojangit pijariakarungnẽrtipasse, illusekulluse pivlugit.

7 Illipse takkormõrtose, Jesaiase illipsingnik nellautailauralloarpok, okarlunelo:

8 Innuit ukkoa kannermingnut tikkipãnga, kangasinãmingnullo nertorpãnga, omættingitale ungasikpãnga.

9 Sullinatigle kivgartorpãnga, innuit ajochertusetuinangit ajochertuitigileramikit.

10 Innugaseksuillo kaikoveit, okautivlugillo: Nalegitse, tukkisilugolo.

11 Kannikut ittertub, innuk sujuktingila; kannikulle annijub, innuk sujuktipa.

12 Tagva illinniartingita tikkipæt, okaudlugolo: Kaujimaviuk, okausek tamanna Farisæerit tussaramitsuk, sinnaungasarutigingmatsuk?

13 Kioveille, okarlunelo: Perortut illunatik, Atatama killangmiub illilaungitangit, nutsuktaujomãrput.

14 Allarsigik! tautungitõvut, tautungitullo tapkoa tessiortigiveit; tautungikattine tautungitub tessioruniuk, tammarmik tava ittersamut kattekpuk.

15 Tagva Petrusib kiova, okautivlugolo: Adsiujomik mattominga nellojungnẽrtittigut.

16 Jesusiblo okautiveit: Illipsetauk sulle sillatunekangilase?

17 Sulle tamanna nellovissiuk, innub kanningagut ittertut illunatik, natjangnut pingmetta, illuserivaktamiktullo annititaulermingmetta?

18 Kannerkulle annijut, omamit pivut, tamakkoalo innuk sujukivæt.

19 Omamit erkarsautekulluit anningmetta, innuarnerlo, nulliarẽngnermik asserorsainerlo, assiniarnerlo, tiglingnerlo, sæglutekarnerlo, mittautekarnerlo.

20 Tamakkoa innuk sujuktipæt. Aggangnulle ubvarsimmangitunnut innuk nerrigalloarpet, mattoma sujuktingila.

21 Jesuse tava tagvanget aularpok, Tirusiblo Sidoniblo erkængnut pivok.

22 Ahãglo, arnab kanaanemiub tagvanget erkãnit pijub, nipliutidlarlugolo, okarpok: Nalegak, Davidib Erninga, nãpkiginga! Panniga Satanasib ãniatidlarpa.

23 Kiungimarikpa okautsemut attautsemullonẽt. Tagva illinniartingita tikkipæt, kennuvigivlugo okarlutik: Ikkajorung-una, nipliojormattigut.

24 Kioveille, okarlunelo: Tillijaumatuinartunga sau-

kennut tammarsimmajunnut, Israelib iglunganit pijunnut.

25 Taipsomale pãmangavigijartorpa, okarlunelo: Nalegak, ikkajunga.

26 Kiovale, okarlunelo: Idluangilak, kittorngaujut kakkojanginnik aksarlugit, kingminnullo egilugit.

27 Arnak okarpok: Ahaila, Nalegak, taimaikalloarpok; kingmiãrsuille nerrivut karnganerlukunnik, angajokamik nerrimavingeñit kattektunnik.

28 Tagva Jesusib kiova, okautivlugolo: Arnak, okpernĩt angijõvok! pijomajarnik pilãrpotit. Panningalo Stundeme tapsomane pijungnẽrpok.

29 Jesuselo tagvanget aularlune, Galilæab iñanganut tikkipok, majorarlunelo kakkamut, tagvungalo ingipok.

30 Innugaseksuillo nellipsarpæt, taipkoa illagit tussiætunnik, tautungitunniglo, okarungnangituñiglo, illakongõrtunniglo, assinginniglo unnuktunnik, taipkoalo illiveit Jesusib ittigangita sangæñut, tapsomalo innuliveit.

31 Innuit tamanna pivlugo tattamminiarput, tækkogamikit, okarungnangitut okalermetta, illakongõrtullo pijungnẽrmetta, tussiætullo pissulermetta, tautungitullo tautulermetta; Israeliblo Gudinga nakoridlarpæt.

32 Jesusiblo illinniartinne kaikoveit, okautivlugillo: Innuit ukkoa illapsugidlarpakka, nerkiksakaratik uvlunnik pingasunnik uvamnẽmetta; ẽsitinagillo aularkojomangilakka uvamnit, perlerkoñagit apkome.

33 Tagva illinniartingita okautivæt: Nakit taimak unnuktigijunnik kakkõjaksiniarpita tamane innukangitome, innugaseksuit ukkoa kãgungnẽrotiksangiñik?

34 Jesusiblo apperiveit: Kapsinnik kakkojakarkise? Kiovæt: 7 nik, mingeritsenniglo ikkitunnik.

35 Innugaseksuillo ikterkoveit nunamut.

36 Kakkõjello ukkoa 7 it, mingeritsello tiguveit, kujalivlunelo avgorpeit, illinniartiminullo tunnilugit; illinniartingitalo tunniveit innungnut.

37 Illunatiglo nerrivut, kãgungnẽrlutiglo, amiakullo kattersorpeit, amãksuit 7 it tættælugit.

38 Nerrilauktullo 4000 diovut anguteĩnait, arnet sorrutsillo kittinagit.

39 Innuillo aulartinamigit, umiakotomut ikkivok, Magdalab erkãnut pivlune.

KAPITEL XVI.

Jonasib nellunaikutanganik.

TAGVA Farisæerit Saducæerillo tikkipæt; tapkoa õktorpæt, tækkotitsikojomavlugo nellunaikutamik killangmit.

2 Kioveille, okautivlugit: Unnuganget okarpakpose: Kaukpet sillakilãrpok, killak aupallulermet.

3 Kaujarangelle okarpakpose: Akkunaliomidlarniarpok, killak aupallulilarmelo nuvujalermet. Illipse takkormõrtose, killaub kannoẽlijarianga kaujimavasse; sõgle nelliutub tamattoma nellunaikutangit kaujimanginivissigik?

4 Ukkoa uivẽtut assiniartut nellunaikutamik tækkojomavut; nellunaikutable assianik tuñitsivioniængilet, nellautaijub Jonasib nellunaikutanganik kissianik. Tava kemmakpeit, aularlunelo.

5 Illinniartingillo akkianut ikkãramik, kakkojennik neksangilet, puigolauramik.

6 Jesusible okautiveit: Nalegitse, udsertorluselo Farisæerit Saducæerillo kakkojangita sernautiksangennik.

7 Tagva issumertorpæt, ingmingnullo okarlutik: Taimak pivãtigut, kakkõjamik neksalaunginapta.

8 Jesusib tamanna kaujimaleramiuk, okautiveit: Illipse okpernekitose, sõg siardlerutigivissiuk, kakkõjamik neksanginise?

9 Sulle tukkisingilase? Erkaumangilase kakkõjennik tellimænnik ipkoninga, 5000 dinnut? Amãksuit kapsit tættælaukpissigik torkorlugillo?

10 Kakkõjenniktauk ipkoninga 7nik? Amãksuit kapsit tættælaukpissigik torkorlugillo?

11 Sõgle tukkisingilase, kakkõjamik okautinginapse, okarama: Udsertoritse Farisæerit Saducæerillo kakkõjangita sẽrnautiksangennik?

12 Tagva tukkisilerput, okangimet, udsertoriakang-

metta kakkõjet sẽrnautiksangennik, Farisæerille Saducæerillo ajochertutinginnik.

13 Jesuselo Zæsareab, Filippusib iglugaseksoangita erkãnut pivok, illinniartinnelo apperiveit, okarlunelo: Innuit kannok okarkæt, Innub Erninga kinausugivatsuk?

14 Okarput: Illangita Johanneseosugivãtit Baptiterijok; assingita Eliaseosugivãtit; illangita Jeremiaseosugivãtit, nellautaijullonẽt illanget.

15 Apperiveit: Illipsele kinausugivissinga?

16 Tagva Simonib Petrusib kiova, okarlunelo: Kristuseovotit, Gudib omartub Erninga.

17 Jesusiblo kiova, okautivlugolo: Pillorikpotit, Simon, Jonasib erninga; uvingub aublonẽt mattominga nellojungnẽrtingilãtit, Atatamale killangmẽtub.

18 Okaupagillotauk: Petruseõvotit, kairtomullo mattomunga illagẽktitakka tungatitsomavakka, tãrtoksublo pitsartuninget salaginiængileit.

19 Tunnitsivigijomavãgittauk killaub nalegauvinget pẽrutãnik. Nuname kelleksorniartettit illunatik, kelleksorsimmajomãrivut killangme; kellerudsarniartettillo nuname illunatik, kellerudsarsimmajomãrivut killangme.

20 Tagva illinniartinne innerterpeit, okarkonnagit kimullonẽt, Jesuse Kristuseonerminik.

21 Mattoma kingorngagut illinniartinne Jesusib okautilerpeit: Jerusalemut aijariakarnerminik, angajokaijennullo, ajochertuijoksoarnullo, aglangnik illissimmajunnullo ãniatitaujariakarnerminik angijomik, tokkotaujariakarnerminiglo, makkijariakarnerminiglo, uvluk pingajuængne.

22 Petrusiblo ingminut pitipa, innerterlugolo okautiva: Nalegak, nungutautailigit; taimailiorvioniarnæk!

23 Keviardlunelo Petruse okautiva: Tunnumnut pīt, Satanase! sinnaungasaramga; Gudib pingit issumaginginangne, innuit pingit kissẽta.

24 Tagva Jesusib illinniartinne okautiveit: Uvamnik malligomajokarpet, issumaminik piniarane, senningajoliksaminik kappiasutiksaminiglonẽt nangmarle, malliklungalo.

25 Innoserminik ivlersijomajub, assiojijomãrmago; innoserminigle assiojijub pivlunga, nachvaromãrpa.

26 Innub suksarivauk, sillaksoak illunãt piksarsiogalloaruniuk, tarnine asserortaupet? Ubvalo, sumik innuk tunnijijungnarka, tarnime sattutiksanganik?

27 Imaitsomãrpok, Innub Erninga tikkitsomãrmet Atatame ãnanauningane Engelekottinne illagilugit, tagvalo illunaita akkillẽvigijomãrpeit pinniarninginnit.

28 Ahamarik okautivapse: Nængertut ovane illangita tokko õngniængilæt, Innub Erninga nalegaunermine aggertok tækkokãrtinnago.

KAPITEL XVII.

Kristusib ãnanausijauninganik.

UVLULLO pingasojortut kingorngænne Petruse, Jakobuselo, nukkãlo Johannese Jesusib ingminut pitipeit, majorarkattikomavlugit kakkamut kingiktomut.

2 Ananausijauvorlo sãnginne, kẽnangalo sekkinertut kaumariktigilerpok, annorangillo kakkorsidlarput kaumanertut.

3 Ahaglo, Mosesiblo Eliasiblo sakkervigiveit, okãlavlutik tapsomunga.

4 Petruse Jesusemut okarpok: Nalegak, tamane ĩtsainarominarpok; pijomaguvit, tagvane pingasunnik iglolioromavogut, illingnut attautsemik, Mosesemullo attautsemik, Eliasemullo attautsemik.

5 Sulle taimak okartillugo, ahãk nuvujab kaumajub ullikpeit. Ahãglo, nippe nuvujamit okarpok: Tagga Ernera nægliktara, tamna kuviagijara, tamna naleksiuk.

6 Tamanna illinniartingita tussaramitsuk, pamangalerput, kvaksarlutiglo.

7 Jesusible tikkipeit, aktorlugillo okautiveit: Makkititse, erksinaselo.

8 Uitaleramigle, innuksingilet, Jesusekissiet tækkovæt.

9 Kakkamillo attersaramik, Jesusib innerterpeit, okarlunelo: Tækkojasse taimna okautiginiarassiuk in-

nungnut, Innub Erninga tokkungajunnit makkikãrtinnago.

10 Illinniartingitalo apperivæt, okarlutiglo: Sõg aglangnik illissimmajut okarkæt, Eliase sivorliolune tikkitsomãrtomik?

11 Jesusib kioveit, okautivlugillo: Illa Eliase sivorliojuksauvok, tamaitalo idluarsitilugit.

12 Okaupapsele: Eliase tikkitsarẽrpok; illitaringilællo, issumamingnulle pinniarvigilaukpæt. Taimak Innub Erninga ãniatitaujomãrivok tapkonunga.

13 Tava illinniartingita tukkisivæt, Johannesemik Baptiterijomik okautingmagit.

14 Innugaseksuillo tikkinamikit, innub tikkipa, ittiganginnullo pãmangavok.

15 Okarlunelo: Nalegak, ernera nãpkigiuk; illissimmailingajok ãniadlarlune: ikkomamut immãnullo ochokattarpok.

16 Illinniartingnullo ãlaukpara, ãkigungnangilælle.

17 Jesusible kiova, okarlunelo: Tata ukkoa okpingitut mumiksimmajut kinguvãngukattigẽt, kannok sivitutigijomik najoriakarpapse? Kannok sivitutigijomik kennuẽvigijariakarpapse? Kaitsiuk uvamnut.

18 Jesusiblo Satanase innerterpa, annivorlo tava tapsomanget, nukkapiarlo Stundeme tapsomane pijungnẽrpok.

19 Tagva illinniartingita kissimik tikkipæt, okarlutiglo: Sõg uvagut annititsungnangilavut?

20 Jesusible kioveit, okautivlugillo: Okpinginise pivlugo. Ahamarik, okautivapse: Senfkornetut okpernekarupse, kakkamut omunga okartuinariakarpose: Tagvanget nũtit taikunga; nũniarpok tava, ajugakaraselo.

21 Imaitulle (Satanasit) anniniængilet, kissiane tuksiarnermullo nerringinermullo.

22 Galilæamele pinniarlutik, Jesusib okautiveit: Innub Erninga pititaujomãrpok innuit agganginnut.

23 Tapkoalo tokkotsomãrpæt, uvluglo pingajuængne makkitsomãrpok. Kiksadlalerpullo.

24 Kapernaumut pingmetta, kẽnaujennik Zinsinnik

kattersijut Petruse tikkipæt, okarlutiglo: Ajochertortipse tunnivangila kẽnaujak Zinse?

25 Okarpok: Aukak. Iglomullo ittermet, Jesusib ingiarpa, okarlunelo: Kannok issumavît, Simon? Kikunnit attannit nunamẽtut Zollit Zinsillonẽt pivattigik? Kittorngamingnit, tækkorngartennillonẽt?

26 Tagva Petrusib okautiva: Tækkorngartennit. Jesusib okautiva: Kittornget tava tunnijijariakangilet.

27 Ningaijaukonnagille uvaptingnut, immab sinnãnut ainiarit, kargsuksarniglo ningitsilutit; sivorlerlo mingeriak kakkitet, tiguguk. Aitartikungnelo, Statermik nachvalãrpotit; tamna tiguguk, tunnijilutillo pivlunga pivlutillo.

KAPITEL XVIII.

Kristusib ajochertuininganik.

TAIPSOMANE illinniartut Jesusemut pivut, okarlutiglo: Kina anginerõva killaub nãlegauvingane?

2 Nutarak Jesusib kaikova ingminut, akkorngænnullo pitipa.

3 Okarlunelo: Ahamarik okautivapse: Utteromangikupse, nutakketitullo îngikupse, killaub nalegauvinganut pijomãngilase.

4 Ingminik tagva õtunak nutakkatut miklilertok, anginerõvok killaub nalegauvingane.

5 Nutakkamik imaitomik illelliortub attimne, illelliorivãnga.

6 Uvamnulle okpertut ukkoarãrsuit illangeñik asserortitsijomut idluarnersauvok, serkallitsiviub ujaraktanganik kongẽsingagut nivingaiviogune, immarbingmullo ittinersamut ippitilugo.

7 Kappianamẽk sillaksoarmiut asserortaijut! Asserortaijokatsainarporle; kappianamẽgle innuk taimna asserorterijok.

8 Aggakpille ittikkavillonẽt asserorpattit, nakkarkit egilugillo. Illingnut ajunginersauvok, tussiælutit, illa-

kongõrlutillonẽt innõtsemut itteruvit, igluktut aggakarnernit, ittiggakarnernillonẽt igluktut, ikkomamullo kammitsuitomut egitaunernit.

9 Ijivittauk asserorpattit, pẽruk egilugolo. Illingnut ajunginersauvok, igluinarmik ĩjekarlutit innõtsemut itteruvit, maggungnik ĩjekarnernit, ikkomamullo kammitsuitomut egitaunernit.

10 Kammatsialeritse, makkoarãrsuit illanget nachoginasiuk! Okaupapsele: Engelingita killangmẽtut Atãtama killangmiub kẽnanga tækkunãtsainarpæt.

11 Innub Erninget piulijartormagit, tammarsimmajut.

12 Kannok issumavise? Innuk 100 nik saugakuttekarune, tapkoalo illanget tammarpet, 99 git kemmagajangileit kakkennut, tammartok kenneriartorlugo?

13 Nenniguniuglo, ahamarik, okautivapse, tamna kuviasutigiluarpa assinginnit 99 nit, tammarsimmangitunnit.

14 Taimaktauk Atãtapse killangmiub assiokojomanginiva ukkoarãrsuit illanget.

15 Kattanguville idluivigiludlarpattit, kissivit nellipsaruk, innerterlugolo kissipteolutik. Nãlekunitit, kattangutit ãkigẽrpok tava.

16 Tussangipattille, attautsemik maggungniglonẽt illakalerit, okausisse okpernarkovlugit, maggolutik pingasõluselonẽt okalerupse.

17 Tussangipasse, tamanna illagẽktunnut okautigiuk. Illagẽktullo nãlengipagit, nellojosugileruk, Zoellnereosugilugolonẽt.

18 Ahamarik, okautivapse: Kelleksortasse nuname, kelleksorsimmajomãrivut killangme; kellerudsartasselo nuname, kellerudsarsimmajomarivut killangme.

19 Ama okautivapse: Magguk nuname illagẽkunik, suminglonẽt tuksiaromavlutik, pijomajatik pilãrpæk Atãtamnit killangmẽtomit.

20 Maggugle pingasullonẽt kattimajarangetta attimne, akkorngænnẽtsomavunga.

21 Tagva Petrusib apperijartorpa, okarlunelo: Nalegak, kattangutiga idluitullijok uvamnut, kapsertorlunga issumakarvigijungnẽreksarivigo? 7 ertorlunga namaka?

22 Jesusib okautiva: 7 ertortuinarnernik okautingilagit, 70 gille 7 ertorlugit.

23 Tamanna pivlugo killaub nalegauvinga attannertunīpok, kiglissiniaromajotut kivgaminik.

24 Kiglissinialermagillo, illanget sakkerpok, akkeliksalik attannerminut kēnaujennik 10,000 dinnik.

25 Akkiksakangimet, attanninget tamna, nulliangalo, kittorngangillo, perkutingillo tamaita pissiniutaukoveit, akkillertaujomavlune.

26 Tagva kivgab tapsoma pāmangavlune tuksiarvigiva, okarlunelo: Attannek! kennuēvigilaunga; tamaita akkilleromavakka illingnut.

27 Tagva kivgak tamna attanninget nāpkigilerpa, aularkovlugolo akkillēkojungnēriva akkeliksennik.

28 Tagva kivgak tamna annilerpok, kivgaukattime illangennik naipitsilune, tamakisimmajiminik kēnaujennik 100 dinnik; tiguva tagva, torkojāksivlugolo okautiva: Akkeliksettit uvamnut akkilikit.

29 Tagva kivgaukattinget pāmangavlune tuksiarvigiva, okarlunelo: Kennuēvigilaunga; tamaita akkilleromavakka illingnut.

30 Pijomangilarle, parngnanērsimmavingmulle ittertitsartorpa, akkillijeksangit tamaita akkillerkārtinnagit.

31 Kivgaukattingitale tamanna tækkogamitsuk, kiksadlalerput, tamaitalo tækkojattik okautigijartorpeit attannermingnut.

32 Tagva attanninget kaikova, okautivlugolo: Kivgakullōjotit, akkillijeksettit uvamnut tamaita issumagijungnērpakka, tuksiarvigigamga;

33 Kivgaukattille nāpkigijeksaringiniviuk, sorlo nāpkigilaurapkit.

34 Attanningalo kanningaumajalerpok, āniatitsijunnullo pitilugo, akkillijeksangit tamaita akkillerkārtinnagit.

35 Taimaktauk Atātama killangmiub pijomārivāse, omættipsingne kattangutipse tammarningit issumagijungnērniængikupsigik.

KAPITEL XIX.

Kristusib innuliklerninganik kannimajunnik.

OKAUTSIT ukkoa Jesusib nãgamigit, Galilæamit aularpok, Judæab erkãnut pivlune, Jardanib akkianut.

2 Innugiartoksuillo mallikpæt, innulidlarpeillo tagvane.

3 Tagva Farisæerit tikkipæt, õktorlugolo okautivæt: Nulle angutib, piutsit nellīt pivlugit, avilugo idluarka?

4 Kioveille, okautivlugillo: Attuarsilaungilase? Innungnik pingortitsijub kiglinganit pingortipak, angut attausẽnak, arnarlo attausẽnak (illagẽkovlugik).

5 Okarlunelo: Tamanna pivlugo angutib atãtane anãnanelo kemmangniarpak nulliane ungagilugo, taipkoalo magguk uvinigik attausiksauvuk.

6 Tamanna pivlugo maggojungnẽrlutik, uvinigik attausiksauvuk. Gudib kattititæk, innub avititeksaringilak.

7 Tagva okautivæt: Sõg Mosesib tunnijerkovãtigut aglangnik avitsitiksennik, avikovlugo arnak?

8 Okautiveit: Mosesib agvialaungilãse, nulliasse avilugit, omættisse mangaidlarmetta; kiglinganille, taimaingilak.

9 Okaupapsele: Nulliaminik avitsijub (nulle angunialaungipet), assianiglo nullianiklune, nulliarẽngnek asserorpa. Avitamiglo nulliæktub, nulliarẽngnek asseroriva.

10 Tagva illinniartingita okautivæt: Angut nulliaminut imailikpet, nulliarẽgiak idluangilak.

11 Okautiveille: Okausek tamanna illunatiungitut tukkekartipæt, taipkoale tunnitsiviojut kissimik.

12 Aipaitokarporle illanginnik, anãnamik timinganit imailutik erniãngõmajunnik; aipaitokarivorlo illanginnik, innungnut aipaitokojaujunnik; aipaitokarivorlo illanginnik, pijarællutik aipaitsomajunnik, killaub nãlegauvinga pivlugo. Tukkekartitsijungnartub, tukkekartiliuk una.

13 Taipsomane nutakket ãpeit tapsomunga, aggang-innut pattiktaukovlugit tuksiarutaukovlugillo; illinniartingitale suadlalerpeit.

14 Jesusele okarpok: Nutakket uvamnut pilit, innerterassigiglo; tapkoa killaub nalegauvinga pigingmatsuk.

15 Aggangminullo pattingmiveit, tagvangello aularpok.

16 Ahãglo, innub tikkipa, okarlunelo: Ajungitotit ajochertuijok, sumik ajungitomik pinniartuksauvĩk, pijomavlunga innõtsemik nungusuitomik.

17 Okautivale: Sõg ajunginerarpinga? Ajungitokangilak, Gude kissime ajungilak. Innõtsemulle itteromaguvit, perkojet mallingniakit.

18 Tapsoma okautiva, Sunãt? Jesusible okautiva: Innuartuksaungilatit. Nulliarẽngnermik asseroijuksaungilatit. Tigliktuksaungilatit. Innukattitit sæglotigilugit okartuksaungilatit.

19 Atãtangnik anãnangniglo nãlektuksauvotit. Innukattingniglo illiktut nægliktuksauvotit.

20 Tagva innuosuktub okautiva: Tamakkoa tamaita mallilaukpakka sorrusionimnit; suna kissiet pingipigo?

21 Jesusib okautiva: Idluartojomaguvit, perkutitit tamaita niorvgotigijartorkit, aklujunnullo pilliutigilugit, tagva perkutekarniartotit killangme; kailerillo mallinga.

22 Okausek tamanna innuosuktub tussaramiuk, kiksarlune kemmakpa; akluiname.

23 Jesusible illinniartinne okautiveit: Ahamarik okaupapse, akluitok killaub nãlegauvinganut pilune sappernakasakpok.

24 Ama okautivapse: Ajornanginersauvok, (nergjutsoak) kamele merkutib ĩjingagut pilune, akluitomit Gudib nãlegauvinganut itterniartomit.

25 Illinniartingita tamanna tussaramitsuk, angijomik kakkilãrutigivæt, okarlutiglo: Kiname pilloridlarungnarniarka?

26 Jesusible tækkusarlugit okautiveit: Innungnut ajornarpok, Gudemulle tamaita ajornangilet.

27 Tagva Petrusib kiova, okautivlugolo: Ahãk, tamaita kemmalaukpavut, mallilarpillo; sumik akkiksakalarpita?

28 Jesusible okautiveit: Ahamarik, okaupapse, mana mallikapsinga, illunatik nutaulerpetta, Innublo Erninga ãnanaunerme iksivautangane iksivalerpet, illipsetauk iksivajomãrivose iksivautenne 12 inne, erkartorlugillo Israelib kinguvãngit kittorngarẽt 12 it.

29 Innub iglune kemmakuniuk, kattangutinnelonẽt, atãtanelonẽt, anãnanelonẽt, nullianelonẽt, kittorngænnelonẽt, perorsẽvinnelonẽt, attera pivlugo; 100 ertorlugit pijomariveit, innõtsemiglo nungusuitomik kingormgusilune.

30 Unnuktulle sivorlīt kingorliojomãrput, kingorlīllo sivorliojomãrput.

KAPITEL XX.

Weineliksamik perorsẽviksiortunnik.

KILLAUB nalegauvinga adsigiva iglub angajokanga, uvlarortok sennajuksarsioriarlune perorsẽvingminut Weineliksamut.

2 Sennajuksello angerkattigijarẽramigit, kẽnaujamik attautsemik akkilleromavlugit, uvlok nãvlugo sennakovlugit, tilliveit perorsẽvingminut Weineliksamut.

3 Stundik pingajuængne annigame, assingit tækkoveit niuvervingmẽtut sullijeksakangitut,

4 Okautivlugillo: Illipsetauk ailerítse perorsẽvingmut Weineliksamut; namaktomik akkilleromavapse.

5 Aivut tava. Ama annigivok Stundit 6 ingane 9 inganelo, taimailiormilune.

6 Stundille 11 ingane ama annigivok, assingittauk sullijeksakangitut tikkiniveit, okautivlugillo: Sõg uvlok nãvlugo sullijeksakarase tagvanekise?

7 Okautivæt: Tillijekanginapta. Okautiveit: Illipsetauk ailerítse perorsẽvingmut Weineliksamut; namaktomiglo akkillerniarpapse.

8 Unnulermelle, perorsẽviub Weineliksab innuet pi-

maklertokotine okautiva: Sennajut kaikolugillo akkillikit, pigialerillo kingorlermit sivorlek tikkilugo.

9 Tagva Stundit 11 ingane sennakojaujut sakkerput, illunatiglo adsigẽnik kẽnaujennik attautsinnik pivut.

10 Sivorlīt tikkinamik, unnunersennik pinniarasugilaukput; tapkoatauk illunatik adsigẽnik kẽnaujennik attautsinnik pigivut.

11 Attautsemiglo pigamik, perorsẽviub innua okarnerlotilerpæt.

12 Okarlutiglo: Kingorlīt makkoa Stundeme attausẽnarme sennalauktut, uvaptingnullo adsiutipettit, nauk uvlub kisserninganik okumaininganiglo tukkisilauktogut.

13 Kioveille, illangello okautivlugo: Illænnara, akkillẽnerluvigingilagit. Angerkattigẽlaungilaguk kẽnaujamik attautsemik?

14 Kẽnaujet piuk, aularlutillo. Kingorlerle tamna illiktut akkilleromavara.

15 Perkutimniglonẽt issumamnik pinniartuksaungilanga? Kattarlungavīt pitsiarnimnut?

16 Taimak kingorlīt sivorliojomãrput, sivorlīllo kingorliojomãrput. Kaikojaujut unnudlarmetta, annerimmajulle ikkidlarput.

17 Jerusalemullo majorarpok, ingeravlutiglo, illinniartinne 12 it ingmigolilugit ingminut pitipeit, okautivlugillo:

18 Ahãk, Jerusalemut majorarpogut, Innublo Erninga pititaujomãrpok ajochertuijoksoarnut, aglangniglo illissimmajunnut, taipkoalo tokkoteksautitsomãrpæt.

19 Nellojunnullo pitiniarpæt, taipkoalo mittautigijomãrpæt, issakalugolo kikkiæktoromãrpæt; uvluglo pingajuængne makkitsomãrivok.

20 Taipsomane Zebedæusib kittorngangita anãnangeta ernængne illagivlugik tikkipa, pãmangavigivlugolo sumik tuksiarvigiva.

21 (Jesusiblo) okautiva: Sumik pijomavit? Okautiva: Ernækka ukkoa iksivakokik nalegauvingne, aipa tallerbikpit tungãne, aipangalo saumikpit tungãne.

22 Jesusible kiova, okarlunelo: Tuksiartasse nellovasse. Ermgusiãrsub (immanga) immigeksara imme-

rungnarpittiko, baptitauniksaralo baptitauniksarijungnaralloarpittiko? Kiovæk: Ahaila, ajungikalloarpavuk.

23 Okautivaglo: Ermgusiãrsub (immanga) immigeksara immerniaralloarpattik, baptitauniksamnullo baptitaujuksaugalloarpotik; tallerbingmale tungãne, saumingmalonẽt tungãne iksivajomanek, uvamnut perkojeksaungilak (illiptingnut), Atãtamale iksivakojangit taipkoa iksivajomãrput.

24 Illinniartut 10 it tamanna tussaramitsuk, annujutigilerpakit nukkarẽk ukkoa.

25 Jesusible kaikoveit ingminut, okautivlugillo: Kaujimavose, nunab attanningit attanniotingmetta, attannivĩllo pitsartunekangmetta,

26 Illipsele taimaituksaungitose; anginerojomajorle akkunapsingne, kivgarijomãrpasse tamapse.

27 Attanniojomajorle, kivgaulerle illipsingnut.

28 Sorlo Innub Erninga tikkingimet, kivgartortaujomavlune, kivgartoriartorlunele, innõserminiglo tunnijivlune unnuktut piulijiksangænnik.

29 Jerichomillo anningmetta, innugiartoksuit mallikpæt.

30 Ahãglo, tautungituk apkotãne iksivajuk; Jesuselo kãngiutiniartok tussaramiko, niplialerpuk, okarlutiglo: Nãlegak, Davidib Erninga, nãpkigittiguk!

31 Innuille innerterpakit, nippangerkovlugik. Niplialualerpugle, okarlutiglo: Nãlegak, Davidib Erninga, nãpkigittiguk!

32 Jesusele nokkalerpok, kaikovlugiglo, apperivak: Sumik pijomavitik uvamnit?

33 Kiovæk: Nalegak, ĩjivuk uitituakovlugit.

34 Jesusiblo nãpkigilerpak, ĩjikikullo aktorpak; tagvainarlo ĩjigik tautugungnalerput, malliklugolo.

KAPITEL XXI.

Kristusib aininganik Jerusalemut.

JERUSALEMULLE kaglileramik, Betfagemut tikkilutik, kakkamut orksuktalingmut, Jesusib illinniartingne magguk tillivak,

2 Okaudlugiglo: Aileritik iglugasengnut nellipting-
netunnut, siutekoktojorlo pittuksimmajok nennilārpattik,
nocharlo senniane; pittudsarlugiglo, uvamut kaitikik.
3 Okarvioniaruptiglo sumik, kiogitik: Nalekab atto-
romangmagik; tava neksartaukolārpak illiptingnut.
4 Tamakkoale illunatik taimailiorput, nellautsikovlu-
git, okautigijaumajut nellautaijokut, okarmet:
5 Zionib pannia okautissiuk: Ahāk, Attannīt kaivok
illingnut sinnaungaidlune, siutekoktojome iksivalune,
siutekoktojublo nangmarpaktub nochanget kānganed-
lune.
6 Illinniartuk ailerpuk, pinniarlutiglo, perkojauner-
miktut Jesusemut.
7 Siutekoktojorlo nocharlo kaipakik, annoratiglo kem-
merloanut illivlugik, kānganullo (Jesuse) ingitipæt.
8 Innugaseksuille annoratik issivilerpeit apkotānut,
assingillo napartut kēsertutingit kippilugit, apkotānut
katterarpeit.
9 Innugaseksuille, sivorlīllo malliktingillo, kaggudlar-
lutik okarput: Hosianna Davidib Erninga; nertortaule,
Nalekab attingane tikkitok! Hosianna kōtsingnerme!
10 Jerusalemullo itermet, iglugaseksuit innungit illu-
natik aulajalerput, okarlutiglo: Kina una?
11 Innuille okarput: Jesuse una, nellautaijok Naza-
retemit Galilæametomit.
12 Jesuselo Gudib iglunganut kattimavingmut itterpok,
pissiniartullo niuverniartullo kattimavingmētut annitiler-
peit, kēnaujenniglo tauksējut sāngit, tingmitsenniglo
niorvgotiggit iksivautangit ochotidlarpeit.
13 Okautivlugillo: Āglaksimmavok, igluga taijek-
sauvok tuksiarvingmik; illipsele innuarviotilaukpasse.
14 Kattimavingme tautungitullo tussiætullo tikkipæt,
pijungnērtipeillo.
15 Ajochertuijoksuille aglangniglo illissimmajut tat-
tamnartitangit tækkogamikit, sorrutsillo kattimavingme
kaggudlartut tussaramikit, okartut: Hosianna, Davidib
Erninga; sinnaungalerput tagva,
16 Okautivlugolo: Tussarpigille, ukkoa okautigijangit?
Jesusib okautiveit: Ahaila. Attuarsilaungilase: Nu-

takket amamaktullo kanninginne nakudlartomik ãkiksolaukpotit?

17 Tava kemmakpeit, iglugaseksoarnillo annivok Betaniamut, tagvanelerdlunelo.

18 Uvluble aipangane uvlakut, ama iglugaseksoarnut aigame, kãlerpok;

19 Napartorlo Feigeliksak apkoserngub senniane tækkogamiuk, nellipsarpa, merkutuinalik tækkogamiuk, okautiva: Mattoma kingorngagut illingne perortokarniarungnẽrmarigle paungennik. Napartorlo Feigeliksak pannersãrpok tagvainak.

20 Illinniartingitalo tamanna tækkogamitsuk, tattamminiarlutiglo okarput: Napartok una Feigeliksak kannok illingava pannersãdlartovinek?

21 Jesusible kiovlunelo, okautiveit: Ahamarik, okautivapse, okpernekarupse, innertuinaselo, napartok Feigeliksak kissiet taimailiortuinarajangilasse; kakkamulle omunga okarupse: Kangattarit, immarbingmullo kattagit; tava taimailiorniarpok.

22 Kennuarijasselo tamaita tuksiarnipsingne, okperupse pilarpasse tava.

23 Kattimavingmullo ittermet, ajochertuitillugo, ajochertuijoksuit innuillo angajokangita tikkipæt, okautivlugolo: Kimut perkojauvit imailiorkovlutit? Kialonẽt pitsartunermik mattominga tunnitsivigivãtit?

24 Jesusible kiovlune, okautiveit: Apperijomavapsetauk okautsemut attautsemut; mattominga okautigupsinga, okautijomagivapse, kimut pitsartunekarnimnik taimailiorlunga.

25 Johannesib baptisitinga nakit piva? Killangmillonẽt, innungnillonẽt? Tagva issumertuivut ingmingne, okarlutiglo: Killangmit pijok okautigiguptigo; okautiniarpãtigut: Sõg okperilaungipissiuk?

26 Innungnille pijok okautigiguptigo, innuit erksigijariakarpavut; Johannese innuit illunatik nellautaijosugingmatsuk.

27 Jesuselo kiovæt, okarlutik: Nakit pingmangæt nellovavut. Tagva okautiveit: Taimaitomik okautijomangilapsetauk kimit pitsartunekarnimnik taimailiorlunga.

28 Kannorle issumavise? Angutekalaukpok maggungnik ernelingmik, sivorlermullo tikkipok, okautivlugo: Ernīk, uvlome sennajartorlaurit perorsēvimnut Weineliksamut.

29 Tapsomale kiovlune, okautiva: Aijomangilanga. Kingorngagullo kakkialerame ailerpok.

30 Aipānullo tikkinivok, taimaktauk okautivlugo: Tapsomale kiovlune okautiva: Ahaila, Nalegak; aananelo.

31 Tapkoa magguk nelliakita atātamik perkojanga mallilaukpakko? Kiovæt: Sivorliub. Jesusib okautiveit: Ahamarik okautivapse: Zoellnerillo anguniarpaktullo killaub nalegauvinganut ittertuksaukōrnersaujut illipsingnit.

32 Johannesib tikkipāse, ajochertorpāselo apkotiksamik idluartomik, illipselo okperingilasse; Zoellnerille anguniarpaktullo okperivæt. Nauglo tamanna tækkolaurallorarapsiuk, kakkialingilase, kingorngagut tamna okperingmilugo.

33 Adsiujomik assianik tussaritse: Angajokākalauktok perorsēviksiortomik Weineliksennik illijilune, avatalo avaluliudlarlugo, paungello iptējartauviksangænnik sennalaurivok, nuvuguseksoaliorivorlo, perorsēviksiortunnullo pimajaukogamiuk, nuname assianut aularpok.

34 Paungelle innilerviet nelliutilermet, kivganne tilliveit perorsēviksiortunnut paunganginnik pilerkovlugit.

35 Tagva perorsēviksiortut kivgangit tigudlarlugit, illanget issakavæt, illanget tokkopæt, illanget ujarkennut millorpæt.

36 Ama kivget assingit tilligiveit, unnurnerset sivorlinginnit; tapkoatauk imailioriveit.

37 Kingorliotilerlugo ernine tilligiva taipkonunga, okarlunelo: Ernera illeraginiarpæt.

38 Perorsēviksiortulle erninga tækkogamitsuk, ingmingnut okalerput: Tagga kingormgujijuksak; atte, tokkoniarlavut, kingormgujeksangillo uvagut pigilerlugit.

39 Tiguvæt tava, perorsēvingmillo pingujarlugo tokkopæt.

40 Perorsẽviuble angajokãnga tikkikune, perorsẽviksiortut ukkoa kannok pinniarpagit?

41 Kiovæt: Ajortulliartoksuit ukkoa tokkoniarpeit, perorsẽvinelo perorsẽviksiortut assinginnut, paungennik kaitsiniartunnut, innerviet nelliutikpet, pimajaukojomãrpa.

42 Jesusib okautiveit: Attuarsilaungilase aglangne: Ujarak, igloliortut nachogijanget, tamna iglub terrekoa ujaraulernertok? Tagva Nalekab pinniarninga, tattamnadlarporlo ĩjiptingnut.

43 Tamanna pivlugo okautivapse: Gudib nãlegauvinga aksarnigaujomãrpok illipsingnit, nellojunnullo paunganginnik kaitsijunnut tunnilugo.

44 Ujarkamullo omunga kattektok, serkominiarpok; kattekvigijanele serkalliniarpa.

45 Ajochertuijoksuillo Farisæerillo adsiuningit tussaramikit, mallugivæt okautigingmagit.

46 Tigunasuaralloarpællo, innuille erksigiveit, nellautaijosugingmatsuk.

KAPITEL XXII.

Attannersub erninget nullianilerninganik.

JESUSIB ama okarvigilerpeit adsiujunnut, okarlunelo:

2 Killaub nalegauvinga attannersoatun-ĩpok, ernerminik nullianikojijotut;

3 Kivgennelo tilliveit nulliarẽngnialertungnut nerrijartortukset kaikojaukovlugit; kaijomalungilello.

4 Ama kivget assingit tilligiveit, okarlunelo: Nerrijartortukset okautsartorsigik: Ahãk, nerrimareksavut pijarẽrpakka, tuktuvakotikkalo koinijut tokkopakka, illunatiglo pijarẽrput; kaileritse nulliarẽngnialertungnut nerrikattigilaulavut.

5 Nachogivælle tamanna, aularlutiglo, illanget perorsẽvingminut, illanget sullivingminut.

6 Illangitale kivgangit tiguveit, mittautigivlugillo tokkopeit.

7 Tamanna attannersub tussaramiuk, ningaumajadla-

lerpok, sorsuktokutsoannelo aikoveit, innuartut taipkoa nungutsartortaukoveit, iglugaseksoangillo ikkilugit.

8 Tagva kivgenne okautiveit: Nerrimarekset pijarẽrsimmagalloartut, kaikojaulauktulle pijuksaulaungilet.

9 Tamanna pivlugo apkosiniãlungnut aileritse, illunaitalo naipiniartasse nerrijartorkogissigik nulliarẽngnialertungnut.

10 Kivgello taipkoa apkosiniãlungnut aivut, naipitattiglo illunaita kattitipeit, ajortullo ajungitullo. Nulliarẽngnialertuglo iglungak nerrimarkattauniartunnut nimniolerpok.

11 Kaikojaujullo attannersub tækkojartoramigit, innuk tækkova tagvane annorarsimmangitok nerrimarkattaujuksatut,

12 Okautivalo: Illænnak, kannok ovunga itternerkĩt, annorãrsimmangitotit nerrimarkattaujuksatut? Tamnale niplingilak.

13 Tagva attannersub kivgenne okautiveit: Aggangillo ittigangillo kellersorsigik, egilugolo tãktoksoarmut, tagvane keavaksoadlarnekaromãrpok aglerulãrnekaromãrlunelo;

14 Kaikojaumajut unnudlarmetta, annerimmajulle ikkiput.

15 Tagva Farisæerit kachimiojartolerput, kannok okausinginnut uivẽrivlugo.

16 Illinniartitiglo tapsomunga tilliveit, Herodesiblo kivgangit illautilugit, okarlutiglo: Ajochertuijok, okpernartõjotit kaujimavaptigit, Gudemullo apkotiksamik ajochertuitsiartotit, innuillo sivoragingilettit, illunaitalo nelligigangne.

17 Tamanna pivlugo okautittigut, kannok issumavit? Idluarka, attinniviksoak Zinsinnik tunnitsivigilugo, idluangilarlonẽt?

18 Jesusible nipporsainingit tukkisileramigit, okautiveit: Takkormõrtose, sõg õktorpissinga?

19 Tækkolago kẽnaujak Zinsiksak. Kẽnaujarlo tapsomunga sakkerpæt.

20 Appersorpeillo: Kia adsinga, kialo aglangit kollãne?

21 Kiovæt: Attanniviksub. Tagva okautiveit: Taimak attanniviksoarmut tunnissiuk, attanniviksub piksanga, Gudemullo, Gudib piksanga.

22 Tamanna tussaramitsuk, tattamminiarput, kemmaklugolo aularput.

23 Uvlorme tamattomane Saducæerit tikkipæt, makkiviksakangitomik okartut; apperivællo,

24 Okarlutik: Ajochertuijok, Mosese okartok: Tokkojokarpet kittorngakangitomik, nukkanget (angajugilauktame) nullia nulliarijeksariva, angajune kinguvãksarsilugo.

25 Uvaptingnele nukkarĕkalauktok 7 nik. Angajuklek nullianikãlauktok, tokkovok; kittornginanelo, nulliane nukkaminut kemmakpa.

26 Taimaktauk aipanget, pingajuæglo, 7 inget tikkilugo.

27 Illunatik kingorngattigut arnak tokkogivok.

28 Makkivingmele, taipkoa 7 it nellieta nullianiktarijomãrpauk? Illunatik nulliarilaungmatsuk.

29 Jesusible kioveit, okautivlugillo: Tammarpose, aglait nellogapsigik, Gudib ajugakanginingalonẽt.

30 Tokkungajunnut makkitsomãrtut nullianingniængilellonẽt, uiningniængilellonẽt; Gudible Engelingititunĩtsomãrput killangme.

31 Tokkungajunnik makkitsomãrtunnik attuarsilaungilase, Gudib okautilaungmasse, okarame:

32 Abrahab Gudigivãnga, Isaablo Gudigivãnga, Jakoblo Gudigivãnga? Gude tokkungajut Gudigingilæt, innõjulle (kissimik).

33 Innuille tamanna tussaramitsuk, ajochertutinga tattamminiarivæt.

34 Farisæerille tussaramik, Saducæerit okausiksĕrotingmagit, attautsemut kattilerput.

35 Illangetalo, aglangnik illissimmajub õktorpa, okarlunelo:

36 Ajochĕrtuijok, perkojennit tamainit nelliet anginerova?

37 Jesusible kiova: Gudingnik Nalegarnik næglik-

tuksauvotit omættingnut tamãnut, tarningnullo tamãnut, issumangnullo tamainut.

38 Tamanna pijariakarnerojok, angnerlo perkojak.

39 Aipangale tapsotunak-īpok: Innukattingnik illiktut nægliktuksauvotit.

40 Perkojængnut ukkungnunga maggungnut perkojet illunatik illagẽkput, nellautaijullo aglangit.

41 Farisæerille kattimangmetta, Jesusib apperiveit,

42 Okarlunelo: Kannok issumavisse Kristuse pivlugo? Kia ernerivauk? Kiovæt: Davidib.

43 Okautiveit: Sõg Davidib annernermigut Nalekaminik taivauk? okarame:

44 Nalegak Nalekamnut okalaukpok: Tallerbingma tunganut ingitit, omigijingnik illijerkãrtinnanga ittikavit ikovranganut.

45 Nalekaminigle Davidib taingmago, kannok ernerivauk?

46 Illunatiglo kiolugo sappilerpæt, illunatiglo uvlub tapsoma kingorngagut apperilugo sapperivæt.

KAPITEL XXIII.

Farisæerit takkormõrningita sakkertitauninginnik.

TAGVA Jesusib innuillo, illinniartinnelo okarvigiveit:

2 Okarlunelo: Mosesib iksivautangane aglangnik illissimmajut Farisæerillo iksivavut.

3 Taipkoa attuarkojangit illipsingnut, tamaita nalekkugillo mallingniarsigik; pinniarningille mallingniarasigik, okaralloartut pinniaratiglo.

4 Erksugeksennigle okumaitunnik erksuktaujungnangitunnik kellersivut, innuillo tuinginnut illivlugit; nangminerle aktoromangileit aggangmut attautsemullonẽt.

5 Sullijeksettigle tamaita piveit, innungnut tautuktaujomavlutik. Erkaijutiksakotitik silliksiveit, annoramiglo sinningit angijorortilugit.

6 Nerrimarvingme illinniarvingnelo issukliolutik iksivajomavut.

7 Niuvervingmelo sallutitaujomavut, innungnut taijaujomavlutik Rabbimik (ajochertuijomik).

8 Illipsele taijaujomajuksaungilase Rabbimik: attautsemik ajochertortekarapse Kristusemik; illipsele illunase kattangutigĕkpose.

9 Atãtamiglo taisijuksaungilase nuname: attausek atãtagigapsiuk, killangmĕtok.

10 Ajochertuijunniglo taijaujomajuksaungilase: attausek ajochertortigigapsiuk Kristuse.

11 Illase anginerojok kivgaksauvok illipsingnut.

12 Ingminik angijorortitok, miklilertitauniarmet: ingminiglo miklilertitok, angijorortitauniarpok.

13 Kappianamĕk illipse, aglangnik illissimmajut Farisæerillo, takkormõrtose! Killaub nalegauvinga parngnanĕrapsiuk, innuit itterkonnagit! Illipse ittertuksaunase, itteromajullo itterkongilasse.

14 Kappianamĕk illipse, aglangnik illissimmajut Farisæerillo, takkormõrtose! Uigarnerit pingit nungunapsigik, takkijunnik tuksiarutinnik tuksiarutsomavlugit okartose! Taimak pivlugo pitlartaunersaujomãrpose.

15 Kappianamĕk illipse, aglangnik illissimmajut Farisæerillo, takkormõrtose! Nunakullo immakullo ingerarapse, illaksarsiorluse Judiokattiksapsingnik! illagikpasselo, tãktomut kittorngautipasse, maggoertorlune illipsingnit.

16 Kappianamĕk illipse, tautungitose tessiornikteojose, okarapse: Gudib iglunga tailugo angertok, tamanna pijariakangilak; Gudible iglunget Goldinga tailugo angertok, tamna pitlareksauvok.

17 Sillaitose tautungitoselo! Suna anginersauva? Golde, Gudib iglungalonĕt, ivlernartitsijok Goldemik?

18 Altare tailugo angertok, tamanna pijariakangilak; tunnergulle kãnganĕtok tailugo angertok, tamna pitlareksauvok.

19 Sillaitose tautungitoselo! Suna anginersauva? Tunnergut, altarelonĕt, ivlernartitsijok tunnergumik?

20 Tamanna pivlugo, altare tailugo angertok, tamna tailugo angerpok, illunaitalo kãnganẽtut illaliudlugit.
21 Gudiblo iglunga tailugo angertok, tamna tailugo angerpok, takkamanẽtorlo illaliudlugo.
22 Killaglo tailugo angertok, Gudib iksivautanga tailugo angerpok, iksivajorlo kãngane illaliudlugo.
23 Kappianamẽk illipse, aglangnik illissimmajut Farisæerillo, takkormõrtose! Minzelo, Tillelo, Kimmello tellimaujunginnik tunnigapse; perkojennẽtullo pijariakortonerpangit tunnupasse, imaitut, idluarnerlo, nãpkiningnerlo, okpernerlo! Makkoa pinniareksarivasse, ipkoalo ipperarnagit.
24 Tautungitose tessiornikteojose! Millugiarãrsuit kammagigapsigik, Kamelenigle ẽsivose!
25 Kappianamẽk illipse, aglangnik illissimmajut Farisæerillo, takkormõrtose! Ermgusiãrsuillo pogutello sillatatigut keblariksarapsigik, illungille tættæput arktainermiglo nerritunermiglo.
26 Farisæere tautungitotit, ermgusiarsublo pogutablo illugik sallumarsarkãrkik, sillatigiglo keblaridlarkovlugik.
27 Kappianamẽk illipse, aglangnik illissimmajut Farisæerillo, takkormõrtose! Illuvertitut mingoarsimmajutitun-ĩnapse, sillatingit ãnanaujartut, illungille tættæput tokkungajut sauninginnik, mamaitoalungniglo.
28 Taimainivosetauk! Kallinipsigut idluartojarpose innuit tækkoænne; illupsigulle takkormõrnermiglo idluiluktomiglo tættæpose.
29 Kappianamẽk illipse, aglangnik illissimmajut Farisæerillo, takkormõrtose! Nellautaijut illuvingit sennagapsigik, idluartullo illuvingit ãnanausigapsigik!
30 Okarluselo: Atãtagilauktavut innukattigilauruptigik, illagijomalaungilavut taipkoa kovisilauktut nellautaijut aunginnik.
31 Taimak nangminek pivluse kigligiudsivose, nellautaijunnik tokkotsijut kittorngaringmasse.
32 Atte, illipsetauk sivorlipse õktutigilauktanget tættæniarsiuk.

33 Kuglugiangojartose, kuglugiarâlojartose, kannok illiluse erkartortaumanek kappianartolik kemmajomavissiuk?

34 Taimaitomik ahak, illipsingnut tillivakka nellautaijullo, sillatõjullo, aglangniglo illissimmajut, taipkoalo illangit tokkotsomãrpasse, kẽjungmut senningajolingmut kikkiektorlugit, illangillo illinniarvipsingne issakadlaromãrpasse, unangmilugillo iglugaseksoarnit iglugaseksoarnut.

35 Tikkitaukovluse idluartut aunginnut illunainut, nunamut kovijaujunnut, idluartub Abelib aunganit, Zachariasib, Barachiasib erninget aunga tikkidlugo, tokkolauktasse kattimaviub altariblo akkorngængne.

36 Ahamarik, okaupapse, tamakkoa tamaita pivlugit kinguvangukattigẽt ukkoa akkiniartaujomãrput.

37 Jerusalem, Jerusalem, (innuit piveit) nellautaijunnik tokkotsijok, illingnullo tillijet ujarkennut millorangne! kittorngettit kattititsomakattalauralloartakka, sorlo arnaungub piarkenne kattitimagit esarkominut; pijomalaungitosele.

38 Ahak, igluse (kattimavise) innuẽrutsaujomãrpok.

39 Okaupapsele, mattoma kingorngane tækkojungnẽrpapsinga, okarkãrtinnase: Nakoridlartaule, Nalekab attingane tikkitok.

KAPITEL XXIV.

Kattimaviub serkomitaujomãrninget sivorngagut okautauninganik.

JESUSE kattimavingmit anningmet, illinniartingita tikkipæt, kattimaviub sennamaninganik kemmergotiniarlugo.

2 Jesusible okautiveit: Tamakkoa tamaita tækkogalloarpissigik? Ahamarik, okaupapse: Ujarket ukkoa serkomitaujomãrput, kallerẽktokarungnẽrlutik.

3 Kakkamelo orksuktalingme iksivalermet, illinniartingita kissiovlutik tikkipæt, okarlutik: Okautittigut, kakkugo pijukset tamakkoa pijomãrkæt? Sunalo nel-

lunaikutaksaujomãrka tikkiviksarnut, sillaksublo naggatiksanganut?

4 Jesusible kiovlune, okautiveit: Kammatitse uivẽrijaukonnase.

5 Unnuktut tikkitsomãrmetta attera atterilugo, okarlutik: Kristuseõvunga; unnuktullo tammartiniarpeit.

6 Unnatadlartunnik, unnatadlartut nippersoanginniglonẽt tussaromãrpose; kammatitse erksiniaraselo. Taimailiortokartuksaungmet sivorngagut; sillaksuble naggatiksanga nelliutingilak sulle.

7 Innukattigẽt innukattigẽnnut assimingnut sorsugomãrmetta, attannionerlo attannionermut assiminut, kãngnartoksoarmiglo kannimalualungnartomiglo pijokaromãrpok, nunello sunatuinarne sajukpilugomãrput.

8 Tamedsa kappianartub pigiarniksanga.

9 Taimaipet kappianartomut pititsomãrpãse, tokkoluselo. Innukattigẽllo illunatik omigidlaromãrpãse, attera pivlugo.

10 Innuillo unnuktut (ingmingnut) sinnaungasãromarput, illatiglo kigortigællugit, ingmingnullo omisutijomãrput.

11 Nellautainerluktullo unnuktut sakkeromãrput, unnuktut tammartiniarlugit.

12 Idluitulliarnerlo pivalliarmet, unnuktut næglingningit niglisaromãrput.

13 Issuanulle sokkisijuitok, (okperlune) piulijaujomãrpok.

14 Okautsillo tussarnertut nalegauvingmik okautaujomãrput sillaksoarme illunane, innukattigẽt illunatik nellojungnẽrutiksangænnut; tava sillaksub naggatiksanga nelliutijomãrpok.

15 Nungutsinerub makkojungnarninga tækkogupsiuk, okautigijaumajok nellautaijomut Danielemut, ivsornaitovingmut pingmet (tamakkoninga attuarsijub kammagilerligit):

16 Taimaipet, Judit nunangænnẽtut, kakkennut kemmãlerlit.

17 Iglublo kãnganẽtok akkarniarane, sumik iglominit aiklerlune.

18 Perorsẽvingmẽtorlo utterniarane, annoranne pijartorlugit.

19 Kappianamẽgle singaijut amamaktitsijullo tamanna nelliutikpet.

20 Tuksialeritsele, kemmãviksase okkiome sabbatemẽlonẽt pilerkonnago.

21 Uvlunnele taipkonane kappiasuviksakarniarpok nellekangitomik, sillaksub pigiarninganit tamanna tikkilugo, kingorngagullo taimaitokarniænginivok.

22 Uvlullo taipkoa ikkiglijauniængipetta, innuk attauserlonẽt piulijaunajangilak; annerimajulle pivlugit uvlut taipkoa ikkiglijaujomãrput.

23 Okautsaugupse: Ahak, Kristuse ovanepok, ikkanelonẽt; tamanna okperiniarassiuk.

24 Kristuseonerartunnik sæglojunnik nellautainerluktunniglo sakkertokaromãrmet, nellunaikutaksoarnik tattamnadlartunniglo piniarlutik, tammartitaulerkovlugit tammarnartomut annerimmajuttauk (ajornangipetta.)

25 Ahak, makkoninga okautilaukpapse sivorngagut.

26 Tamanna pivlugo, okautikpasse: Ahak, innukajuitomẽpok; ainiarase: Ahak, iglomẽpok; okperiniarassigik.

27 Sorlo kaumalak annivingminit tikkivingminut kaumangmet: taimaitsomãrpoktauk Innub Erninget tikkiviksanga.

28 Nãne killõgkarpet, nektoraggit kattivut.

29 Uvlulle taipkoa kappianartut kingorngattigut sekkinerlo takkerlo kaumajungnẽromãrpuk, uvloritsello kattegomãrput killangmit, killaublo pitsartuningit aulataujomãrput.

30 Innublo Erninget nellunaikutanga tava tækkuksaujomãrpok killangme. Kinguvãngukattigẽllo nunamẽtut illunatik kẽadlaromãrput, Innublo Erninga tækkojomãrpæt killaub nuvujangittigut akkartok pitsartudlarlune ãnanaudlartok.

31 Engelinnelo tillijomãrpeit tiptulautilijartut nipperkõrtojunnik; annerijangillo kattitilugit annorenit sittamænnit, killaub issuanit issuanut.

32 Adsiujomik illinniaritse napartok Feigeliksak pi-

vlugo. Akkerungit iptekalerangeta siggilerangetalo, kaujimavose, aujajaraklilermet.

33 Taimaktauk, makkoa tamaita tækkogupsigik, kaujimaleritse, kaglilermet.

34 Ahamarik, okaupapse: Kinguvãngukattigẽt ukkoa nunguniængilet, makkoa illunatik namaksikãrtinnagit.

35 Killaglo nunalo nungutsomãrpuk, okautsikkale nungutsomãngilet.

36 Uvlormigle tapsominga, Stundinganiglonẽt kaujimajokangilak, Engelillonẽt killangmẽtut, Atatama kissime.

37 Sorlo Noa innotillugo īlauktok, taimaktauk ītsomãrivok Innub Erninget tikkiviksanga.

38 Sorlo uvlunne taipkonane, ullitornivaksub sivorngagut īlaungmet: nerrivut, immilarmiglo, nullianiktullo, uiniktullo, uvlok tamna tikkilugo, Noab ittervia umiaksoarmut.

39 Kammagingilællo, ullitornivaksoak tikkikãrtinnago tamaita nungudlugit: taimaitsomãrpoktauk Innub Erninget tikkiviksanga.

40 Tamanna nelliutikpet magguk perorsẽvingmẽtsomãrpuk; aipanga illelliortaujomãrpok, aipangalo kemmaktaujomãrpok.

41 Magguk kaivititsikattigẽgomãrpuk: aipanga illelliortaujomãrpok, aipangalo kemmaktaujomãrpok.

42 Taimak pivlugo pigãritse; Nalegapse tikkiviksanget Stundinga nellogapsiuk.

43 Tamannale nellojungnẽreksarivasse: Tigliktub tigligiartorvia iglub innuet kaujimaguniuk; pigãrajarpok, iglominut ittertokarkonnago.

44 Tamanna pivlugo illipsetauk opalungẽrsimmatsainaritse; Innub Erninga tikkitsomãrmet Stundeme nerriuvigingitapsingne.

45 Nellielle nertornartovlune sillatovlunelo kivgauva, kivgakottinginnut angajokautitaumajok attannerminut, nerkiksanginnik tunnijikovlugo tapkonunga nelliutijaranget.

46 Kivgak tamna pilloridlarpok, imailiortok attanninget tikkippago.

47 Ahamarik, okaupapse: Pimajingortiniarpa perkutiminik tamainik.

48 Kivgakulluble assia, omamigut okarune: Attannerijara sulle tikkiniængilak;

49 Kivgaukattinnelo annaugialerpagit nerrilunelo immilarmelo tallatut illagivlugit.

50 Tava kivgab taipsoma attannerijanga tikkiniarpok uvlorme, nerriuvigingitangane, Stundemelo issumavigingitangane.

51 Asserortiniarpa tagva, akkiviginiarlālo takkormōrtut illagællugit. Tagvane keavaksoadlarnekaromārpok aglerularnekaromārlunelo.

KAPITEL XXV.

Adsiujomik uigasungnik tellimaujortunnik.

TAMANNA nelliutikpet, killaub nalegauvinga uigasuktitut tellimaujortutitut ītsomārpok, kollermingnik tigusijutitut, annijutitullo, uiksak pachrearlugo.

2 Tapkoale tellimæt sillaitut, tellimællo sillatōjut.

3 Sillaitut kollitik neksarpeit, orksuksamingnigle neksaratik.

4 Sillatōjulle illulerkumingne orksumiglo, kollermingniglo neksarput.

5 Uiksarle mulludlarmet, illunatik uerngalerput sinnisilutiglo.

6 Unnuarle ketterarmet nippersoakalerpok: Ahak, uiksak kaivok; annititse, pachreariartorlugo!

7 Tagva uigasuit taipkoa illunatik makkiput, kollitik ākiklugit.

8 Sillaitulle okarput sillatōjunnut: Orksupsingnit tunnitsivigittigut; kollivut kammilermetta.

9 Tagva sillatōjut kiovlutik okautiveit: Aukagle; amigarkonnago uvaptingnullo illipsingnullo. Niuvertunnulle pissiniariartoritse nangminiksapsingnik.

10 Pissiniariartortillugillo, uiksak tikkipok; opalungērsimajullo, itterkattigivæt nerrimarkattiginiardlugo; upkuarlo parngnanērtauvok tava.

11 Kingorngattigut uigasuit aipangit tikkinivut, okarlutiglo: Nalegak, Nalegak upkuẽrutittigut!

12 Tapsomale kioveit, okarlunelo: Ahamarik, okaupapse, illitaringilapse.

13 Tamanna pivlugo pigãritse; uvlorlonẽt Stundelonẽt nellogapsigik, Innub Erninget tikkitsomãrvinga.

14 (Imaitsomãrpok:) Sorlo angutetut, nuname assianut aularomajotut, kivgaminik kaikojijotut, perkutiminiglo pimakojijotut tapkonunga.

15 Illangello tunnitsivigiva talentinnik (kenaujennik) tellimænnik, aipa maggungnik, pingajuæk attautsemik, attunit namaksilerlugit tunnitsivigiveit; aulasarporlo.

16 Tagva tellimænnik talentinnik pijub, niorvgotigijartoramigit, assinginnik talentinnik tellimænnik illaveit.

17 Taimaktauk talentingnik maggungnik pijub, assigingniktauk maggungnik illagivak.

18 Attautsemigle pijub, nuna ittersellijartorpa, attannerijame kẽnaujanga ijerlugo.

19 Mullulaukãrdlune akkunit kivget ukkoa attanninget tikkipok, kiglissiniarlugit.

20 Tagva sakkerpok, talentinnik tellimænnik pijok, assinginnik talentinnik tellimænnik neksarlune, okarpok: Attannek, talentinnik tellimænnik tunnitsivigilauramga; ahak, tagga assinginnik talentinnik tellimænnik illavakka.

21 Tagva attanninget okautiva: Namagivagit, issumagiktotit nertornartotillo kivgak, ikkitunnut nertornardlutit piniaravit; pimajingortitsomavagit unnuktunnik: Nalekavit kuvianarninganut itterit!

22 Sakkerivoktauk, talentingnik maggungnik pijok, okarlunelo: Attannek, talentingnik maggungnik tunnitsivigilauramga; ahak tagga, assigingnik maggungnik illavakka.

23 Attanninget okautiva: Namagivagit, issumagiktotit nertornartotillo kivgak, ikkitunnut nertornardlutit piniaravit; pimajingortitsomavagit unnuktunnik: Nalekavit kuvianarninganut itterit!

24 Sakkerivoktauk talentemik attautsemik pijok, okarlunelo: Attannek, illitarigapkit, sivoranartotit angu-

tausertotit; savijartotit karngasorlaungitarnik, kattersijotillo illilaungitarnik.

25 Sivoragamalo, talentit nunamut ijeriartorlauktara; ahak tagga, pĩt piuk.

26 Attanningelle kiova, okautivlugolo: Ajortotit erkeasuktotillo kivgaujotit! illitarigamga, savijartunga karngasorlaungitamnik, kattersijungalo illilaungitamnik;

27 Tamanna pivlugo kẽnaujakottimnik tunnijijuksaulauktotit kẽnaujennik tauksẽjunnut, tikkikumalo, perkutiga tigunajalauktara illakartillugo.

28 Tamanna pivlugo talentemik aksarsiuk, tunnilugolo talentinnik tellimaujortunnik pilingmut.

29 Pekartok, tunnitsiviojomãrmet, pekaluarkovlugo; pekangitorle aksartaujomãrpok pinganik.

30 Kivgarlo piungitok egissiuk tãktoksoarmut: tagvane kẽavaksoadlarnekaromãrpok aglerularnekaromãrlunelo.

31 Innuble Erninga ãnanaunermine tikkikune, Engelillo ajungitut tamaita illagællugit, iksivajomãrpok ãnanaunerme iksivautangane.

32 Innukattigẽllo illunamassiatik sãnganut kattititaujomãrput. Avititsomãrpeillo, sorlo mianersijub saugakottinne arnet avitimagit angutinnit.

33 Okpertullo tallerbingme tungãnut pititsomãrpeit, okpingitulle saumingme tungãnut.

34 Tagva Nalekab tallerbingme tungãnetut okautijomãrpeit: Kaititse, Atãtama nægliktangit, nalegauvik kingormgutigissiuk, illipsingnut pijarẽrsimajok sillaksub pigiarninganit.

35 Kãktillunga, nerritilaurapsinga. Immeruktillunga, immertilaurapsinga. Tujormitillunga, itterkolaurapsinga.

36 Annorẽrsimatillunga, annorartilaurapsinga. Kannimatillunga, tækkojartorlaurapsinga. Parngnanẽrsimavingmetillunga, pullalaurapsinga.

37 Tagva idluartut kioniarpæt, okarlutiglo: Nalegak, kãnga kãktotit tækkolaukpittigit, nerritilaukpittigillo? immeruktillutillonẽt, immertilaukpittigillo?

38 Kãngalo tujormitillutit tækkolaukpittigit, itter-

kolaukpittigillo? annorērsimatillutillonēt, annorartilaukpittigillo?

39 Kāngalo tækkolaukpittigit kannimatillutit, parngnanērsimavingmetillutillonēt, pullalaukpittigillo?

40 Nalekablo kioniarpeit, okautivlugillo: Ahamarik, okaupapse: Ukkoa kattanguma mikkinerojut illanget sumik pitinapsiuk, tamattominga pilaukpapsinga.

41 Saumingmētunnullo okarniarivok: Idluitoālojose, uvamnit aularitse, ikkomamut kammitsuitomut, pijarērsimajomut Satanasemut Engelinginnullo.

42 Kāktillunga, nerritilaunginapsinga. Immeruktillunga, immertilaunginapsinga.

43 Tujormitillunga, itterkolaunginapsinga. Annorērsimatillunga, annorartilaunginapsinga. Kannimatillungalo parngnanērsimavingmetillunga, pullalaunginapsinga.

44 Taipkoatauk kioniarivæt okarlutiglo: Nalegak, kanga tækkolaukpittigit kāktillutit, immeruktillutillonēt, tujormitillutillonēt, annorērsimatillutillonēt, kannimatillutillonēt, parngnanērsimavingmetillutillonēt, kivgartulaungipittigit?

45 Tagva kioniariveit okarlunelo: Ahamarīk, okaupapse: Sumik ukkoa mikkinerojut illanget pitinginapsiuk, tamattominga pilaunginivapsinga.

46 Tava taipkoa ānianartoksoarmut nungusuitomut pijomārput; idluartulle innōtsemut naksaungitomut.

KAPITEL XXVI.

Kristusib illijininganik Kommunionemik heiligemik.

JESUSIBLO okautsinne tamakkoa tamaita nāgamigit, illinniartinne okautiveit:

2 Nellungilase, uvluk magguk nākpennik anniviksiorvioniarmet; Innublo Erninga pititauniarmet, kikkiektortaukovlugo. (Kejungmut senningajolingmut).

3 Taipsomane ajochertuijoksuit, aglangniglo illissimajut, innuit angajokangillo kattilerput, ajochertuijoksub Kaifasemik attigub igloksoanganut.

4 Kachimiovlutiglo, kannok Jesuse nipporsallugo, tigulugo tokkovlugolo.

5 Okarpulle: Anniviksiorvingme pinago, innuit pikabladlarkonnagit.

6 Jesusele Betaniametillugo, Simonib kallakadlartub iglungane;

7 Arnab tikkipa, ermgusiãrsulijarlune pivianartovaksoarmik immalingmik, niakoanullo koviva, nerrimarvingme iksivatillugo.

8 Illinniartingita tamanna tækkogamitsuk, idluaringilæt, okarlutiglo: Tamna sõg kovijauva?

9 Mingoarutiksak tamna akkitudlartomut pissiãngõnajalauktok, aklujunnut tunnijeksennik.

10 Jesusib tamanna tussaramiuk, okautiveit: Arnak una sõg kiksartipissiuk? Ajungitomik pivãnga.

11 Aklujunnik illakatsainarpose; uvangale najortigitsainangilapsinga.

12 Mingoarutiksak tamna timimnut kovigamiuk, pinniarutigiva illuvertauniksamnut.

13 Ahamarik, okautivapse: Nãne okautsit tussarnertut ukkoa okautigijaukpetta sillaksoarme illunane, okartokarniarivok tapsoma piniarninganik uvamnut, erkaumajauniksanganik.

14 Tagva 12 it illanget Judasemik Ischariotemik attelik, aivok ajochertuijoksoarnut,

15 Okarlunelo: Sumik tunnitsivigijomavissinga? Illipsingnut pititsomavara. Kẽnaujenniglo 30 ginnik tunnitsivigijomavlugo okarput.

16 Tamattomanget pitjutiksarsiorpok pititsomavlugo.

17 Kakkojelle sẽrnakangitut uvlungita sivorlingænne illinniartut Jesuse tikkipæt, okautilællo: Nane ãkiksoijartorkovittigut anniviksiorutiksamik saugãrsungmik nerriniartarnik?

18 Okautiveit: Iglugaseksoarnut aileritse, angut tagvanetok okautissiuk: Ajochertuijok okautsaukovãtit: Piviksara nelliutingmet, anniviksioromavunga illingne illinniartikka illagilugit.

19 Illinniartingillo piniarput, perkojaunermiktut Jesusemut, anniviksiorutiksarlo saugãrsuk akiksorpæt.

20 Unnulermello 12 it illagilugit nerrimãrvingmut ingipok.

21 Nerrivlutiglo, okarpok: Ahamarik, okaupapse, illapse pitiniarpãnga.

22 Angijomiglo kiksalerput, apperilerpællo nellekardlutik: Nalegak, uvangauniarpīk?

23 Kioveit, okarlunelo: Aggangminut pogutamut missukterekattima, pitilãrpãnga.

24 Innub Erninga ainiaralloarpok, sorlo tapsominga aglaksimangmet; innugle tamna kappianamẽk, Innub Erninganik pititsiniartok! Innungmut tapsomunga idluarnersauvok erniangongikune.

25 Tagva Judasib pititiginiartanget apperiva, okarlunelo: Uvangauniarpīk Rabbi? Okautiva: Okakotit.

26 Nerrivlutigle, kakkõjak Jesusib tiguva, kujalivlunelo avgorpa, illinniartiminullo tunniva, okarlunelo: Tigulugo nerrissiuk, tagva timiga.

27 Ermgusiãrsuk tigugiva, kujalivlunelo tunniva tapkonunga, okarlunelo: Tamapse tagvanget immeritse;

28 Tagva auga, Testamentitab (aunga) kovijauniartok unnuktut pivlugit, ajornerit issumagijaujungnẽrutiksanginnut.

29 Okaupapse: Mattoma kingorngagut immerniarungnẽrpunga ominga napartub Weineliksab iptinganik, uvlok tamna nelliutikãrtinnago, nutamik immilerupko illagiluse Atatama nalegauvingane.

30 Nakudlartomiglo tuksiarutsit nãgamikit, annivut kakkamut orksuktalingmut.

31 Tagva Jesusib okautiveit: Unnuame tamattomane tamapse koaksangautiginiarpapsinga. Aglaksimangmet: Mianersijok unatadlarpara, saukello siamartidlarniarput.

32 Makkikumale, (tokkungajunnit) sivunapsingne Galilæamut aijomavunga.

33 Petrusible kiova, okautivlugolo: Illunamassiatik koaksangautigigalloarpattit, koaksanganiatsengilanga.

34 Jesusib okautiva: Ahamarik, okaupagit: Unnuame tamattomane, angutaunek niplerkãrtinnago, missiutigilarparma pingasuertorlutit.

35 Petrusib okautiva: Tokkokattigigupkillonēt, missiutigijomangilagit. Taimaktauk illinniartut illunatik okarivut.

36 Tagva Jesuse, illinniartinne illagivlugit igloksoarmut avaluliorsimajomut tikkipok, Gethsemanemik attelingmut, illinniartinnelo okautiveit: Tamaunga ingititse, taikunga tuksiariartortillunga.

37 Petruselo Zebedæusiblo ernæk illagiveit, kiksalerlunelo kappiaktoadlalerpok.

38 Tagva Jesusib okautiveit: Tarniga kiksarpok tokkomut; tagvanetitse pigārkattigilunga.

39 Kannitomullo aivok, pamangavlunelo tuksiarpok, okarlunelo: Atātak, ajornangipet ermgusiārsuk una pērle uvamnit; pijomajamnigle pinanga, pijomajet pile.

40 Illinniartullo sinniktut tikkipeit, Petruselo okautiva: Stundemik attautsemik pigārkattigijungnangilapsinga?

41 Pigārluselo tuksiaritse, ōktorlungnartomut pekonnase. Annernek pijomagalloarpok, uvinigle sangēpok.

42 Aipanganik ama tuksiariartorpok, okarlunelo: Atātak, ajornangilāk, ermgusiārsuk una pērkovlugo uvamnit? kissiane immilerupko; taimak pijomajet pile.

43 Amalo sinniktut tikkiniveit, ījingillo uerngarnermut okumaiput.

44 Tagvungalo kemmakpeit, pingajuæniglo ama tuksiariartorpok, okautsillo taipkoa attorlugit.

45 Tagva illinniartinne tikkipeit, okautivlugillo: Mana sinnikluselo merngoērseromavise? Ahāk, Stunde nelliusimavok, Innub Erninget pititaulervinga ajortulliartut agganginnut.

46 Makkititse, aularta; ahāk, tamānepok, uvamnik pititsijok.

47 Sullelo taimak okartillugo, ahāk, Judase 12 it illanget tikkilerpok, innugiartoksuit illagællugit, saviksoalijarlutik ajaupialijarlarmiglo, ajochertuijoksoarnit, innuillo angajokanginnit pijut.

48 Pititsiniartublo nellunaikutamik tunnitsivigilaukpeit, okarlunelo: Kunnilārtara taimnauvok; tigusiuk.

49 Tagvaĩnarlo Jesuse aivigiva, okarlunelo: Rabbi, sallutitaulerit! kunniklãlo.

50 Jesusible okautiva: Illænnara, sõg tamaungãrkĩt? Tagva tikkipæt, Jesuselo aktorpæt aggangmingnut, tigulugolo.

51 Ahãglo, illagijangita illangeta agganne issakpeit, saviksoanelo amulugo, ajochertuijoksublo kivganga ullimavlugo, siutã nakkarpa.

52 Tagva Jesusib okautiva: Saviksuit kẽnailitanganut põleruk; saviksoarmik attortok, saviksoarmut nunguteksaungmet.

53 Issumavillonẽt, Atãtaga tuksiarvigijungnanginapko, uvamnut tilliklerkovlugo Engelinnik Legioninnik 12 innit unnurnersennik.

54 Aglaille kannok nellautsinajarkæt? Taimaituksauvok.

55 Stundeme tapsomane innugiartoksuit Jesusib okautiveit: Sorlo innuartomut annivose, saviksoalijarluse ajaupialijarlapselo, tigujomavlunga. Uvlut tamaita iksivakattigilauralloarpapse, ajochertuivlungalo kattimavingme, tigulaungilapsingalo.

56 Tamakkoale illunatik imailivut, nellautaijut aglangit nellautsikovlugit. Tava illinniartingita illunatik kemmakpæt, kemmãvlutiglo.

57 Jesusemigle tigusijut, ajochertuijoksoarmut Kaifasemut ãpæt, aglangnik illissimajut angajokaijello tagvane kattimangmetta.

58 Petrusible allivasiktomit mallikpa ajochertuijorsub iglunganut; itterlunelo, kivget senniænnut ingipok, tækkunãromavlune kannok illiortauniarmangæt.

59 Ajochertuijoksuille angajokaijello, kachimiojullo illunatik, sæglutiksarsiorput Jesuse pivlugo, tokkotsomavlugo.

60 Nachvangilelle. Nauglo unnuktut passiklertut sakkeralloarmetta sæglovlutik, sullinginivut. Kingorliovlutik magguk sæglovlutik passiklertuk sakkerpuk,

61 Okarlutiglo: Una okalauktok, Gudib iglunga asserortitsungnartara, uvlunnelo pingasunne ama sennavlugo.

62 Tagva ajochertuijoksoak nikkovilunelo, okautiva: Kiungilatit tamakkonunga, ukkoa passiklerninginnut?

63 Jesusele niplingilak. Ajochertuijoksublo kiovlugolo, okautiva: Gudib omartub kẽnanget sãngane apperivagit, okautittigut Kristuseõmangarpit, Gudib Erninga.

64 Jesusib okautiva: Okakotit. Okautivapsele, manamit imaitsomãrpok, Innub Erninga tækkojomãrapsiuk iksivajok pitsartunerub tallerbiet tungãne, killaublo nuvujangittigut akkartok.

65 Tagva ajochertuijoksub annoranne alliktorpeit, okarlunelo: Gude okarnerlutigiva; kigligiudjutekariakarungnẽrpogut! Ahãk, mana Gudemik okarnerlujininga tussarpasse.

66 Kannok issumavise? Kiovut, okarlutiglo: Tokkoteksauvok.

67 Tagva kẽnanga ketserarpæt, tiglukluglo. Illangitale kẽnangagut tiglukpæt.

68 Okarlutiglo: Nellautalertigut, Kristuse, tigluktit kinauva?

69 Petrusele avalut illuænne iksivajok. Kivgablo arnab tikkipa, okarlunelo: Igvittauk Jesuse Galilæamiok illagilaukpet.

70 Missiarporle illunatik tussartillugit, okarlunelo: Okautsitit nellovakka.

71 Upkuakulle anningmet, assiet tækkogiva, tagvanetullo okautiveit: Tapsoma Jesuse Nazaremiok illagilauriva.

72 Missiarivorlo ama, Gude taivlugo okausiluklune: Innuk tamna illitaringilara.

73 Killamiojungnẽrmello tikkipæt, tagvane nængertut, Petrusemullo okarput: Ahamarik, igvittauk tapkoa illagivãtit; okautsivit nellunailingmattit.

74 Tagva ingminut okarnerlulerdlune Gudelo taivlugo, okarpok: Innuk tamna illitaringilara; tagvaĩnarlo angutaunek niplerpok.

75 Tagva Jesusib okausingit Petrusib erkarpeit, okautilaungmago: Angutaunek niplerkärtinnago, missiarutigilarparma pingasuertorlutit. Annivorlo keavaksoadlarlune.

KAPITEL XXVII.

Kristusib pititauninganik Pilatusemut.

KAULERMELLE ajochertuijoksuit innuillo angajokangit kachimiolerput Jesuse pivlugo, tokkotsomavlugo.

2 Kellersorlugolo aularutivæt, nunablo attanninganut Pontiuse Pilatusemut unertujutigivæt.

3 Judasib pititinget tamanna tækkogamiuk, tokkomut perkungmatsuk: kakkialerpok, kẽnaujello ipkoa 30 git uttertipeit ajochertuijoksoarnut angajokaijennullo.

4 Okarlunelo: Ajortullilaukpunga, passijeksaungitok auk pitinapko.

5 Okarput: Tamanna pingilavut, igvit pivet. Kẽnaujello ipkoa Gudib iglunganut egipeit, aularporlo kimitsartorlune.

6 Ajochertuijoksuille kẽnaujet tiguveit, okarlutiglo: Idluangilak ukkoa illilugit Gudib iglunget iklervinganut, aungmik akkekalaungmetta.

7 Kachimiolerpulle, machaliortublo perorsẽvinga pissiarivæt kẽnaujennut tapkonunga, tujormitset illuviksangænnik.

8 Tamanna pivlugo perorsẽvik tamna taijauvok aub perorsẽvinganik, uvlomemut tikkilugo.

9 Tagva nellautsimavut, nellautaijub Jeremiasib okausingit, okangmet: Kẽnaujet 30 git tigulaukpeit, pissiangojub akkinga, Israelib kittornginnit pissiarilauktangeta;

10 Akkilliutigivlugillo machaliortub perorsẽvinganut, sorlo Nalekab okarkomanga.

11 Jesusele nunab attanninget sãngane nængertok; nunablo attanninget apperiva, okautivlugolo: Judit attannerivãtit? Jesusible kiova: Okakotit.

12 Ajochertuijoksuillo angajokaijello passidlarmatsuk, kiungilak sumiglonẽt.

13 Tagva Pilatusib okautiva: Tussangilatit, angijomik passidlarmattit.

14 Kiungilale okautsemut attautsemullonēt, taimak, nunab attanninga tattaminiadlarlune aglæt.

15 Anniviksiolerangetale nunab attanninga illusekarpok, innuit pijomajanget, parngnanērsimavingmētut illanget aularkolugo.

16 Taipsomanele assinginnit uivēluartomik parngnanērsimadsaujokarpok, Barrabbasemik attelingmik.

17 Kattimangmettalo, Pilatusib okautiveit: Kina uvamnut aulartitaukovissiuk? Barrabbaselonēt Jesuselonēt, Kristusemik taijak?

18 Nellunginamigit, kennugivlugo tagvunga pitilaungmatsuk.

19 Kiglissiniarviublo iksivautangane iksivalertillugo, nulliet okautsaujartorkova: Idluartok una allaruk; uvlome sinnektomavlunga, tamna pivlugo angijomik ikpigilaukpunga.

20 Ajochertuijoksuille angajokaijello innuit okautilerpeit, Barrabbasemik tuksiarkovlugit, Jesusele tokkotaukovlugo.

21 Tagva nunab attanninget kiovlunelo, okautiveit: Ukkoa magguk nelliængnik aulartitsikovissinga? Okarput: Barrabbasemik.

22 Pilatusib okautiveit: Kannok Jesuse pijeksarivigo, Kristusemik taijak? Illunatik okarput: Kikkiektortaule senningajolingmut.

23 Nunab attanninga okarpok: Sumigle idluitullilauka? Niplialualerpulle, okarlutiglo: Kikkiektortaule.

24 Pilatusele tækkogame sullinginerminik, uivēlivalliatuinarmettale, immek piva, aggannelo ubvarpeit innuit tækkoænne, okarlunelo: Passijeksaungilanga idluartub tapsoma aunganut; illipse pijase.

25 Tagva innugaseksuit illunatik kiovæt, okarlutiglo: Aunga uvaptingnut pilerle kittorngaptingnullo.

26 Barrabbase tava aulartipa tapkonunga; Jesusele aklunatsennut issakajaukova, unertujutigilālo, kikkiektortaukovlugo.

27 Tagva nunab attanninget sorsuktuksangita Jesuse āpæt iglomut kiglissiniarvingmut, sorsuktuksello illunaita tagvunga attautsemut kaikoveit.

28 Annorẽrtipællo, ulliksoarmiglo aupaluktamik kappitipæt.

29 Niakotiksamiglo kẽnariktolingmik kakkilautinnik peraivut, niakoanullo illivlugo, suvlulingmiglo ajaupiserpæt aggangittigut tallerbingittigut, serkortorvigællugolo mittautigivæt, okarlutiglo: Sallutitaulerit, Judit attanninget!

30 Ketserarpællo, ajaupiarlo suvlulik tiguvæt, tapsomungalo niakoa annaulerpæt.

31 Mittautigijarẽramitsuglo, ulliksoak tapsomanget pẽrpæt, annoranginnik nangmininginnik attitilugo, aularutivællo, kikkiektorniardlugo.

32 Annileramiglo, innuk naipipæt Zirenemiok, Simonemik attelik; tamna aksorotivæt, kikkiektortauviksanganik erksuktidlugo.

33 Tagvungalo, Golgatamik attelingmut, imaipok, niakovinertalingmut, tikkinamik,

34 Kassilinartomik sungarmik akkusimajomik immipæt; tamannalo õkamiuk, immeromangila.

35 Kikkiektorẽramitsugle, annorangit avikpeit, immerautigilugillo; aglait nellautsilerkovlugit, okautaumajut nellautaijomut: Annorakka ingmingnut avikpeit, ulliksoaralo immerautigivæt.

36 Tagvanelo iksivalerdlutik udsertorpæt.

37 Niakoello kollãnut tokkunget pitjutanik aglaksimajomik nippititsivut, imaitunnik: Tamna Jesuseõvok, Judit attanninget.

38 Illagællugolo innuartuk kikkiektorpakit, aipanga tallerbiet tungãnut, aipale saumiet tungãnut.

39 Tagvunale arvertartut mittautigivæt, illekettamarlutiglo.

40 Okarlutiglo: Gudib iglunganik asseroijotit, amalo sennalugo uvlunne pingasunne, illingnik piulidlarit! Gudib Ernerikpattit, senningajolingmit akkarit!

41 Taimaktauk ajochertuijoksuit, aglangniglo illissimajut, angajokaijello mittautigivæt, okarlutiglo:

42 Assiminik ikkajulaukpok, ingminigle ikkajorungnangilak: Israelitit attannerikpatsuk, senningajolingmit mana akkarle, taimak okperijomavavut.

43 Gude tettigingmago, piuliliuk mana, kuviagikpago! Okalaungmet: Gudib Ernerivãnga.

44 Innuartuktauk kikkiektortaumakattikita, taimak mittautigivæk.

45 Stundillo 6 ingænnit nunenne tamaine tãktoksõlerpok, Stundit 9 inget tikkidlugo.

46 Stundillo 9 ingænne Jesuse nipperkortovlune okarpok: Eli, Eli, lama asabtani! imaipok: Gudiga, Gudiga, sõg kemmakpinga?

47 Illangitale, tagvane nængertut, tamanna tussaramitsuk, okarput: Eliase kaikova.

48 Erinesuklunelo taipkoa illanget akpangerpok, nipperkullo tiguva, kassilinartomullo missuklugo, ajaupiamullo kappomitarpa, immertilãlo.

49 Assingille okarput: Ovatsiaro, tækkunãrta, Eliasib piulijartorniarmangago?

50 Jesusele ama nipperkortõvlune pivok, annernengerdlunelo.

51 Ahaglo tagva, kattimaviub upkuksoanga allikpok mæggolivlune, pãnget ununga tikkidlune.

52 Nunalo sajukpiladlarpok, kairtullo koppidlarput, illuvrillo angmarterput, unnuktullo sinniktut (tokkungajut) timingit makkiput.

53 Illuvernillo annivut (Jesusib) makkininget kingorngagut, iglugaseksoarnullo ivsornaitunnut pivut, unnuktunnullo sakkerlutik.

54 Sorsuktukselle angajokangeta illangitalo, Jesusemik udsertortut, nuna sajukpilladlartok tækkogamitsuk, tattamnartullo assingit, kakkilãngadlalerput, okarlutiglo: Ahamarik, tamna Gudib Erneriva!

55 Tagvanelo arnakarivok unnuktunnik, Jesusemik malliksimajunnik Galilæamit, kivgartorlauktunnik tapsomunga, allivasiktomit tækkunãrtunnik.

56 Tapkoa illanget Maria Magdalenaujok, Marialo, Jakoblo Josesiblo anãnangæk, Zebedæusiblo kittorngangita anãnangæglo.

57 Unnulermelle angut akluitok tikkipok Arimathiamit, Josefemik attelik, tamnatauk Jesusib illinniartigiva.

58 Tapsoma Pilatusemut ailune, Jesusib timinganik tuksiarvigiva. Tagva Pilatusib tunnijaukova tapsomunga.

59 Josefiblo timinga tigugamiuk, uvineruksamik sutjungitomik imuserpa.

60 Illuverkottiminullo nutãmut illiva, kairtomut sennajaukolauktaminut; ujaraksoarlo aksakartidlugo illuviub upkuanganut, aularpok.

61 Mariale Magdalena, Mariablo assia tagvanẽtuk, illuvek sangavlugo iksivavuk.

62 Opalungaijaiviub uvlunget aipangane, ajochertuijoksuit Farisæerillo illunatik Pilatusemut tikkiput,

63 Okarlutiglo: Attannek, erkaivogut, uivẽtok imna okalaungmet sulle innovlune: Uvluk pingajuængne makkilãrpunga.

64 Tamanna pivlugo illuvinga udsertortaukoleruk, uvluk pingajuæk tikkilugo, illinniartiminut unnuangotillugo tigliktaukonnago, innungnullo okarlutik, tokkungajunnit makkisimajomik; uivẽriklernek kingorlerpãk ajornersaukonnago sivorlerpãmit.

65 Pilatusib okautiveit: Udsertortuksakarpose tagva; ainiaritse, issumapsingnik udsertortaukolersiuk.

66 Ailerput, illuverlo udsertortaukovæt udsertortunnut, ujaraksoarlo nellunaikuserdlugo.

KAPITEL XXVIII.

Kristusib makkininganik.

WOCHIBLE uvlungita sivorlerpãngane uvlarãrsukut, Maria Magdalena, Mariablo aipa illuvermut pivuk tækkojartorlugo.

2 Ahaglo, nuna sajukpiladlarpok. Nalekab Engelinget killangmit akkarlune, ujaraksoak illuviub upkuanganit aksartitsartormago, kãnganullo ingidlune.

3 Tapsoma tautua kaumalaktun-īpok, annorangalo apputitut kakkortigivok.

4 Udsertortulle erksinermut koaksadlalerput, tokkungajutitun-īlivlutik.

5 Engelele arnængnut okarpok: Erksiniaratik nellungilaptik Jesuse Nazaremiok kenneraptikko.

6 Tamanẽngilak, makkisimavok, sorlo okalaungmet. Kaileritik, Nalekab innigilauktanga tækkojartortikko.

7 Illinniartingillo tokkungajunnit makkisimajomik tuavilutik okautsartorsikik. Ahaglo, sivorlerilãrpasse Galilæamut, tavane tækkolãrpasse. Ahak, okautilaukpaptik.

8 Illuvermillo annisalerpuk, erksivlutik kuviasuvaksoadlarlutiglo; akpangerpuglo, tamattominga illinniartingit okautijartorlugit. Illinniartinginnullo tamattominga okariartortillugik;

9 Ahak, Jesusib pãrpak, okaudlugiglo: Sallutitauleritik! Tapkoalo tikkipæk, ittigangillo aktorpeit, sanganullo pamangavlutik.

10 Tagva Jesusib okautivak: Erksiniaratik; mattominga kattangutikka okautsertorsikik, Galilæamut aikolugit; tavane tækkolarpãnga.

11 Ainiartillugigle, ahak, adsertortut illangit iglugaseksoarnut tikkiput, illutsiolauktullo tamaita okautigiveit ajochertuijoksoarnut.

12 Tapkoalo angajokaijet illagivlugit, kachimiolerput, sorsuktuksennullo kẽnaujavaksoarnik tunnijilutik.

13 Okarlutiglo: okaritse, illinniartingita tigligiartorpæt unnuame, sinniktilluta.

14 Nunablo attanninget tussaumalerpago, satomakojomavavut, pitlartaukonnase tapsomunga.

15 Kẽnaujello tapkoa tiguveit, piniarlutiglo ajochertortaunermiktut. Tamannalo Judit unipkauserivakpæt uvlomemut tikkilugo.

16 Illinniartulle 11 it Galilæamut aivut kakkamut, aikojauvingmingnut Jesusemut.

17 Tækkogamitsuglo, sãnganut pãmakput; illangille nekkilersivut.

18 Jesusible tikkipeit okautivlugit, okarlunelo; Tunnitsiviovunga pitsartunernik tamainik killangmelo nunamelo.

19 Tamanna pivlugo aileritse, innukattigẽksuillo tamaita ajochertoriartorsigik, baptilugillo Atatab, Ernerublo, Annernerublo attinganut.

20 Ajochertorsigiglo mallikovlugit tamainik, perkojamnik illipsingnut; Ahaglo, uvlut tamaita najutsainarpapse, sillaksub naggatanut. Amen.

EVANGELISTIB

MARKUSIB AGLANGIT.

KAPITEL I.

Johannesib Baptisininganik.

TAMEDSA okautsit tussarnertut pigiarninget Jesuse Kristusemik, Gudim Erninganik.

2 Sorlo nellautaijut aglanginne aglaksimmangmet: Ahãk, Engeliga tillivara sivunernut, apkotiksarnik ãkiksoije sivunangne.

3 Ajochertuijub nippinga innukangitome: (imak pivok) Nalekam apkotiksanga ãkiksorsiuk, apkoserngit narrotissigik.

4 Innukajuitome Johannese baptisivok, ajochertuivlunelo kakkialernerub baptijutãnik, ajortunnit pẽjautiksamik.

5 Judæamiut illunatik, Jerusalemiullo annivigivæt, illunatik baptitaujomavlutik tapsomunga, Jordaneme kõngme, ajornitiglo sagvarlugit.

6 Johannesele annoralik nergjutsub kamẽlib merkunginnik, tapserutekalarmelo amivinnermik; piglertaujartullo igupsaujartullo orksungit nerkigiveit.

7 Ajochertuivlunelo okarpok: Kingunipkut tikkituksak, pitsartunersauvok uvamnit, nellopkotivungalo, tapsoma sãngane okkolunga, ittiggagutingit singẽjarlugik.

8 Immermut baptipapse; tapsomale baptitsomãrpãse annernermut ajunginermut.

9 Nelliutome taipsomane Jesuse Galilæamit Nazare-

temit pivok, baptitaujomavlune Johannesemut Jordaneme.

10 Tuavilunelo kakkingmet, killak angmartok tækkova, annernerlo ajunginek taubetut, (tingmiatut) akkartok Jesusib kãnganut pijok.

11 Tagvalo nippe killangmit pivok okartok: Ernerivagit nægliktagit kuviagijagit.

12 Errinesardlugolo innukangitomut (Gudim) annerninget aitipa.

13 Tagvalo innukangitomẽtok uvlunnik 40 nik, Satanasemullo õktortaulerpok, nergjutillo illagiveit, Engelillo kivgartorpæt.

14 Johannese parngnanẽrsimmavingmẽtitaulertillugo, Jesuse Galilæamut pivok; ajochertuilerlune okautsinnik tussarnertunnik Gudib nalegauvinganik.

15 Okarlunelo: Nelliutok nelliusimmavok, Gudiblo nalegauvinga kaglilerpok; kakkialeritse (ablapsamik issumakaritse) okautsillo tussarnertut okperissigik.

16 Galilæab immanget siksangane pissukame, Simon tækkova, nukãlo Andrease, nullutsamingnik ningititsijuk immãnut, mingeriarniarteogamik.

17 Jesusib okautivak: Malliktinga, innungnik aulasarteotitsomavaptik.

18 Tuavilutik nullutsettik kemmaklugit mallikpæk.

19 Tagvanget sivumualerame, Jakobuse tækkova, Zebedæusim erninga, nukãlo Johannese, umiakotometuk nullutsamingnik killaijaijuk; tuavilo kaikovak.

20 Atãtatiglo Zebedæuse umiakotomut kemmakpæk kivget illagivlugit, (Jesuselo) mallikkivæk.

21 Kappernaumullo pivut; errinesulerdlunelo sabbatine illiniarvingmut itterpok, ajochertuilunelo.

22 Ajochertutingillo tattamminiariveit; kimnadlartomik okarmet, aglangnik illissimmajutituolungitorlo.

23 Tagva innuk illinniarvingmetok, annernermik makkojungnartomik illumiktok, tamna nipliadlarlune,

24 Okarpok: Adjei! sulliniarpita illingnut, Jesuse Nazaremiok? asseroriartorpittigut; kinaujotit kaujimagapkit, Gudeogavit heiligeojotit.

25 Jesusible innerterpa, okarlune: okajuẽrit, omanget (innungmit) annit.

26 Annernerublo makkojungnartub aulajatidlarpa, nipliadlarlunelo, annivorlo tapsomanget.

27 Illunamassiatik tattamminialerput, taimak appersortigĕlerdlutik, okarlutiglo: Suna una? suna una ajochertusertāk? Annernerit makkojungnartut pitsartunermut perkoveit, nalekpællo.

28 Tagvainak pinniarningit tussaumajaulerput Galilæab erkäne illunane.

29 Errinesulerdlutik illinniarvingmit annivut, Simonib Andreasiblo igluængnut pivlutik, Jakolo Johanneselo illagællugik.

30 Simoniblo sakkia (arnak) nellajok ōlingnartomut kannimavlune; tapsominga okautisarpæt.

31 Tikkipalo, aggangittigullo tiguva makkitilālo; tagvainak ōlingnartub kemmakpa, kivgartorpeillo.

32 Unnulermello, sekkinek nippimalermet, kannimajut sunatuinait satanasiggillo pitipeit tapsomunga.

33 Iglugaseksoarmiullo illunatik upkutsab sillatānut kattilerput.

34 Kannimajullo unnuktut pijungnĕrtipeit, sunatuinarnik kannimasiggit; Satanasillo unnuktut annitipeit, Satanasit okarkongileit, illitarigamitsuk.

35 Kaulermello sulle tāktillugo makkilune, annivorlo. Jesuselo innukangitomut aularlune, tagvanelo tuksiarpok.

36 Petrusiblo najortingitalo katsungailutik mallikpæt.

37 Nennigamitsuk okautivæt: Illunatik kennerpātit.

38 Okautiveillo: Iglugasengnut kanninerojunnut ailerta, tagvanetauk ajochertuijomavlunga; taimak pivlugo tikkisimmavunga.

39 Galilæamelo illunane illinniarvinginne ajochertuivok, Satanasillo annitipeit.

40 Kallaktublo tikkipa, sĕrkortorvigilugolo tuksiarvigiva, okautivlugolo: Pijomaguvit kallagungnaititsungnaralloarparma.

41 Jesusiblo nāpkoariva, aggannelo issakpeit, aktorlālo okarlune: Pijomavunga, kallagungnĕrit.

42 Taimaglo okarmet, tagvainak kallagungnĕrsārpok tava.

43 Jesusiblo innerterpa aulartisarlālo.

44 Okautivlugolo: udsertolerit, assingnut taimak okarniarnæk; ajochertuijomulle ainiarit, tækkotilutillo taipsomunga, tunnergutiksarlo Mosesib tunnerkojanga tunnilugo, kallagungnẽrnernik nellojungnẽrkovlugit.

45 Tamnale annigame pigialerpok okautigiluarlugo, taimailiornerlo kaujijautipa, taimak kingorngagut sappilerpok iglugaseksoarnut itternermik tækkuksaulune; sillatãnelerporle innukangitunne, tagvungalo tikkipæt illunainit.

KAPITEL II.

Tumangajomik.

UVLULLO ikkitut kingorngænne Kappernaumut aigivok; iglometorlo tussaramitsuk,

2 Innugaseksuit kattisalerput, inniksẽrodsivlutik pãnganelo aglæt; ajochertorpeillo.

3 Illangitalo tikkipæt, ãtsivlutik tumangajomik, sittamænnut akkigartaujomik.

4 Tikkitsungnanginamitsuglo innungnut, iglo kãngagut killerpæt, angmaramitsuglo aumit tumangajub nellavia ningitipæt.

5 Okperningelle Jesusib tækkogamiuk, tumangajok okautiva: Ernera ajornitit issumagijaujungnẽrput.

6 Aglangnigle illissimmajut illangit tagvane iksivajut, issumalerput omættimingne:

7 Una kannoẽtunnik okausekarka akkerartortunnik Gudemut? Kia ajornerit issumagijungnẽrungnarkagit Gude kissime?

8 Jesusiblo annernermine issumangit kaujisãramigit apperiveit: sõgle omættipsingne taimak issumavise?

9 Tumangajomut nelliæk okarnermik okinersauva, ajornitit issumagijaujungnẽrput; ubvalo: makkitit, aumittitit pikit, arvertarlutillo?

10 Nellojungnẽrkovlusele, Innum Erninga pitsartunekangmet nuname ajortoẽrotsinermik, tumangajomut okarpok:

11 Okaupagit, makkitit, aumittitit pikit, angerarlutillo.

12 Tautuktillugillo makkisãrpok, aumittinelo neksarlugit annivok; illunatik tattamminiarput, Gudelo nakoridlarpæt, okarlutiglo: Taimaitomik tækkolaungimarikpogut.

13 Ama annigivok immab sinnãnut, innuit illunatik tikkipæt, ajochertorpeillo.

14 Jesusiblo kangiutilerame Levi tækkova, Alfeusim erninga, tunniorkaivingme iksivajok, okautilermago: Mallinga, nikkovilunelo mallikpa.

15 Iglunganelo nerrimavingme iksivatillugo, Zoellnerillo idluitullijullo unnuktut Jesuse illinniartingillo ikterkattigiveit nerrimavingmut. Tapsominga malliktut unnungmetta.

16 Aglangnik illissimmajut Farisæerillo tækkogamitsuk, Zoellnerit idluitullijullo nerrekattigingmagit, illinniartinginnut okarput: Sõg Zoellnerit idluitullijullo nerrekattigivlugillo immerkattigivãgit.

17 Tamanna Jesusib tussaramiuk, okautiveit: ãtsuilit innulijikariakangilet, kannimajut kissimik. Ajortuggit kaikojartorlaukpakka, ablatsamik issumakarkovlugit, idluartut pinagit.

18 Johannesiblo Farisæerillo illinniartingit unnuktunnik nerringipaktut; illangitalo tikkipæt, okarlutik: Sõg Johannesiblo Farisæerillo illinniartingit unnuktunnik nerringipakkat, illinniartitille nerringipangilet?

19 Jesusiblo kioveit: Nullianiktomut tikkitut kannok nerringinajarkæt uiksak najortigigamitsuk? Uiksak taipkoa najortigitillugo, nerritailijungnangilet.

20 Nelliutsomãrporle uiksamik aksartauvinget, tagva nerringipangniarput.

21 Annorãtokak illãrpangilæt nutãmik illãksamik; nutãb alliktormago nutaungitok, alliktornerlo pivalliavok.

22 Weinelo nutãk immerkautinnut nutaungitunnut immertutingilæt; Weinib nutãb alliktormagit immerkautit, Weinelo kovituinarpok, immerkautillo asserorlugit. Weinele nutãk immerkautinnut nutãnut immertutijeksauvok.

23 Taipsomane perortut kakkojekset apkotigingmagit sabbateme, illinniartingit ingeravlutik singailingit nutsulerpeit.
24 Farisæerit okautivæt: Ahãk, illinniartittit sabbateme pijeksaungitomik pivut.
25 Okautiveillo: attuarsilaungilase Davidib illiorninganik ajorsalerame, kãleramelo najortingillo?
26 Gudim iglunganut itterame, Abjatar ajochertuinerotillugo; kakkojet tækkojekset nerriveit, tamakkoa nerrilugit ajochertuijut kissimik perkaujauvut, najortiminullo tunnivlugit illangit.
27 Okautiveillo: Innuk pivlugo sabbate pingortisimmavok, sabbatele pivlugo innuk pingortitaungilak. Innub Erninga sabbatemuttauk Nalegauvok.

KAPITEL III.

Apostelit 12 *it annerimmajauninginnik.*

ILLINNIARVINGMULLO ama itterivok. Ahãk innukarpok tagvane, aggangita iglungit tokkungajunnik.
2 Udsertorpæt, Sabbateme innulidlarniarmangago, passitik, sakaromavlutik tapsomunga.
3 Innungmullo tokkungajunnik aggalingmut okarpok: tamaungapīt.
4 Appersorpeillo: Sabbateme ajungitullijuksauvita ajortullijuksauvitalonẽt? Innuk piulilugolonẽt asserorlugolonẽt? Tapkoale niplingilet.
5 Ningarlune illumajine tækkunãrpeit omættingit mangaidlarmetta kiksautigiveit, innuglo tamna okautiva: Aggaktit issakkit. Issakpeillo; aggangillo ãkiktaulerput iglungittitut.
6 Farisæerillo annivut, okarkattigẽlerlutik Herodesib kivgangit illagællugit illioriakarnermingnik innuaromavlugo.
7 Jesusele illinniartinne illagivlugit immab sinnanut aivok; innugiartorsuittauk mallikpæt Galilæamit Judæamillo.
8 Jerusalemillo, Idumæamillo, Jordanib akkianillo,

Tirusib Sidoniblo erkængnetut, innugiartorsuit, tattamnartitanginnik tussartut, tikkipæt.

9 Illinniartinnelo okautiveit, umiaramik pekalerkovlugit, innungnut nimniutitaujomanane.

10 Unnuktut innulingmagit, taimak aglæt, kappiasuktitaujut illunatik arlialermatsuk, aktoromavlugo.

11 Annernerillo makkojungnartut tækkojarangamitsuk, pãmakvigivæt niplerlutiglo okarput: Gudib Ernnerivãtit.

12 Angijomigle innerterpeit, nellonẽrtaujomanane.

13 Kakkamullo majorarpok, kaikojivlunelo pijomajaminik; kaikojangitalo tikkipæt.

14 12 it anneriveit, najortigẽnaromavlugit okalãjartortitsomavlugillo.

15 Pitsartutitsomavlugillo kannimanartunnik pẽjaikovlugit Satanaseniglo annititsikovlugit.

16 Simonelo, Petrusemik atserarpa;

17 Jakobuselo, Zebedæusim erninga, nukãlo Johannese, tapkoa magguk atserarpæk Boanergermik, imaipok: Kallub kittorngagik.

18 Andreaselo, Fillippuselo, Bartolomeuselo, Mattheuselo, Tomaselo, Jakobuselo Alfeusib erninga, Tadeuselo, Simonelo kanamiok.

19 Judaselo Ischariot, Jesusib pitigijomãrtanga.

20 Iglomullo angerarmetta; innugaseksuit kattilerivut, inniksẽrotivlutik nerrinermik ajulerdlutik.

21 Najortingitalo tamanna tussaramitsuk annivigivæt, innerteromavlugo; okaramik issumairotiniarpok.

22 Aglangnigle illissimmajut Jerusalemit attãrsimmajut, okarput: Beelzebubekarpok, Satanasillo angajokangennut Satanasit annitipeit.

23 Attautsemullo kaikoveit, adsiujutigut okautivlugit: Kannok Satanasib Satanaseokattine annititsungnarpauk?

24 Attannioviub innungit ingmingnut illagẽgungnẽrunik, nunguniarput.

25 Iglublo innungit ingmingnut illagẽgungnẽrunik, nunguniarput.

26 Satanasetauk ingminut akkerartorune, ingminut illagẽgungnẽrune, sullijungnangilak, nungulerporle.

27 Sangijorsub iglunganut ittertokarungnangilak, perkutinginniglo aksarlugo; kissiane sangijoksoak kellersorkãruniuk, kingorngagut iglunget perkutangit aksarnigarilugit.

28 Ahamarik, okaupapse: Innuit idluitullininginnit tamainit issumagijaujungnẽromãrput, Gudemut mittautiksakarninginnillo aglæt.

29 Annernermigle ajunginermik okarnerlutilik issumagijaujungnẽrniængilak issokangitomut, pititeksauvorle erkartuivingmut nãksaungitomut.

30 Makkojungnartomik annernekartok okautigingmatsuk.

31 Anãnangalo kattangutingillo angutit tikkiput, sillatãne nængerdlutik, tilliklerpullo kaikovlugo.

32 Innuille iksivajut illumangmatsuk, okautivæt: Ahãk, anãnavit kattangutivillo sillatanẽtut apperkotigivãtit.

33 Kioveit, okarlunelo: Kina anãnaga, kikkullo kattangutikka?

34 Avaminelo iksivajut illinniartinne tækkunãrpeit, okarlunelo: Ahãk, tagva anãnaga kattangutikkalo.

35 Gudible perkojanganik malliktok, nukkarivara, najagivaralo, anãnagivaralo.

KAPITEL IV.

Adsiujunnik sunatuinarnik.

IMMAB kiglingane ama ajochertuilerpok; innugaseksuillo kattilerput tapsomunga, taimak, umiakotomut immãnẽtomut ikkijariakarlerpok ingilunelo; innugaseksuit illunatik immãb kiglinganẽput.

2 Akkunillo ajochertorpeit adsiujunnut, ajochertuivlune okautiveit:

3 Nalegitse, ahãk, karngasoijok karngasoijartorpok.

4 Karngasoitillugolo apkosinermut illangit kattekput; tagva tingmitset killaub attanẽtut pukkumalukpeit.

5 Illangillo kairtomut ivsorluktomut kattekput; perortersarpullo ivsorlukamik.

6 Sekkinerle nuingmet, kunnulersārput, amākanginamiglo pannilerput.

7 Illangit kattekput okpit kakkilautiggit akkorngannut, okpille kakkilautiggit peroramik tokkopeit, sullugainerkarkonnagit.

8 Illangillo kattekput ivsoriktomut nunamut, nuilerlutik perorlarmiglo perorsēeksakalerput; illangit 30 nik, illangillo 60 nik, illangillo 100 nik.

9 Okautiveillo: Tussajungnik siutelik tussarle.

10 Kissimeolermello, najortingita 12 illo illagivlugit apperivæt, adsiujub tamattoma tukkinganik.

11 Kioveit okautivlugillo: Illipse tunnitsiviovose, Gudib nalegauvinget nellonarninganik kaujimakovluse; taipkoale uvaptingnēngitut adsiujunnik okautsaulerput;

12 Ijinut uitajunnut tautuklutik, illitarinagolo, siutinnullo angmajunnut tussālutik tukkissinagolo, sagiarkonnagillo, ajorningillo issumagijaujungnērkonnagit.

13 Okautiveillo adsiujut tamakkoa tukkissingikupsigik, kannok assingit tamaita tukkissinajarpissigik?

14 Okausek karngāsoijok karngāsoriartorpa.

15 Apkoserngub sennianut karngautigimajut: Tapkoangovut, (Gudib) okausinginnik tussartut tussaraingmagit, Satanasib tava okautsit pējariartorpeit, omættinginnut karngautigimajut.

16 Taimaktauk kairtomut ivsorluktomut karngautigimajut: Tapkoangovut, okautsinnik tussartut, kuviasungnermullo tamakkoninga illelliorsārput.

17 Amākanginamigle illumingne sangusaraidlarput; kappianartokaleranget unangmiklertokalerangellonēt okausek pivlugo, sinnaungasālerput.

18 Okpingnut kakkilautilingnut karngautigimajut, tapkoangovut, okautsinnik tussartut;

19 Nunablo mattoma pinginnik siarklernerub, akluitsomanerublo uiveriklerninget, assingitalo unnuktut ikligunerit, okautsit ippitipeit illumingne, sullugainertaratiglo.

20 Ivsoriktomullo karngautigimajut tapkoangovut, okautsinnik tussartut illelliortullo sullugainerkartilugillo; illangit 30 nik illangillo 60 nik, illangillo 100 nik.

21 Okautiveillo: Nennergoak ikkitaunajarka, kattaujab, sãblonẽt attãnut illilugo? aukagle, nennergoavingmulle illivæt.

22 Ijersimmajokangilak, sakkijaromãngitomik, angejijokanginivok, tussaumajaujomãngitomik.

23 Tussajungnik siutelik, tussarle.

24 Okãutiveillo: Tussartasse naleksigik; õktutipsingnut õktorviojomãrivose; tappekaromãrluselo illipse tamattominga tussartose.

25 Pekartok tunnitsiviojomãrpok; pekangitorlo, aksartauniarpok pinganik.

26 Okarporlo: Gudib nalegauvinga imaipok, sorlo innuk karngãsutinnik karngãsoijotut nunamut,

27 Sinniklunelo unnuganget, makkilarmelo kauleranget karngãsutit nuilerlutik perorput, nellovlugit kannok.

28 Nunab ingminik iviksuket perorterkãrpeit, kingorngane singailingit, kingornganelo singailit sullugainekarivut.

29 Sullugainemarille innerangetta, innuetta kibloriartorsãrpeit, kattersivik nelliutingmet.

30 Okarporlo: Sumut Gudib nalegauvinga adsiutitsomavittigo? adsiujullonẽt nelliennut nellonarungnẽrtitsomavavut?

31 Senfkornetun-īpok, tamna karngãsortaugame nunamut, mingnerovok assiminit karngãsutinnit nuname.

32 Karngãsortaujarangamelo perorpok, anginersaulunelo kolenit tamainit; akkerokalilarmelo angijunnik, taimak aglæt tingmitset killaub attãnetut innekarungnarlutik tachaliningane.

33 Taimaitunnut adsiujunnut unnuktunnut okautsinnik okarvigiveit, tukkekartitsungnartanginnik.

34 Adsiujoungitutigullo okarvigingileit; anginersamigle illinniartiminut tamakkoa tamaita tukkekartipeit.

35 Uvlormelo taipsomane unnuktome okautiveit: akkianut ikkãrta.

36 Innuit aulartinamikit, umiakotomut ikkitipæt, assingillotauk umiarãrsuit illagigiveit.

37 Ullajutjaradlalermello, maggit umiakotok itibsuavlugo pivæt, tettælugolo.

38 Umiakotublo akkoanepok sinniklunelo akkime, tuppārdlugolo okautivæt: Ajochertuijok, issumagingilet sutērniarnivut?

39 Makkilune annore innerterpa immarbiglo okautiva: nippangerit nippangērotilutillo. Annorekarungnērpok tava, ikkoblialidlalarmelo.

40 Okautiveillo: Sōg taimak nangiarkise? kannok tagva okpernekanginapse.

41 Erksidlarput, ingmingnullo okarlutik: Kina una? annoriblo immarbiublo nalengmakko.

KAPITEL V.

Legionit Satanasit annititauningennik.

IMMABLO akkianut pivut, Gadarenerit erkānut.

2 Umiakotomit niungmet; innub annernermik makkojungnartomik illumiktub pachrearsārpa illuvernitannivlune.

3 Illuverne innekartok. Kelleksoijungnartokangilarlonēt tapsominga, kellaumgujennullonēt.

4 Unnuktunnik kellersortaulauabloarangame parngnanērsutinnut kellaumgujennullo, tapsoma kellaumgujet kiktoraveit, parngnanērsutillo ulluktordlugit asserortipeit, nujuititaujungnangilarlonēt.

5 Uvlunelo unnuenelo kakkennētsainarlaukpok illuvernētsainarlarmelo kaggudlarlunelo ujakkennut ingminik tiglujarpok.

6 Jesusele tækkogamiuk kanningitomit akpangerlune pachrearpa pāmangavigivlugolo nipliadlarlunelo okarpok:

7 Suniarpigit Jesuse, Gudib kotsingnerub erninga? tuksiarvigilutit Gudib sāngane okaupagit: kappiasuktitsikonnæk uvamnik.

8 Okautivale: annīt annerniojotit makkojungnartotit innungmit omanget.

9 (Jesusib) appersorpa: Kinauvīt? Kiovalo: Legionemik attekarpunga, unnudlarapta.

10 Tuksiarvigivalo angijomik, aulartitaujomanatik mattoma erkānit.

11 Mattomalo erkãne kuingẽngigaseksoakarpok kakkame nerrijunnik

12 Satanasillo illunatik tuksiarvigivæt, okarlutiglo: Kuingẽngigaseksoarnut tapkonunga pullarkotigut.

13 Jesusiblo tuavilune perkoveit. Annernerit makkojungnartut tava annivut kuingẽnginnut pullavlutik; kuingẽngigaseksuillo pangaliklutik sivinganariktomit ijukadlarput imãnut, (tapkoale 2,000 deokaseit) ippivlutiglo imãne.

14 Kuingẽnginniglo mianersijut kemmãvut, iglugaseksoarmiunnullo, iglugasengmiunnullo tamanna okautigijartorpæt. Taipkoalo illuserilauktanget tamanna tækkojartorlugo, annivigivæt.

15 Jesuselo tikkipæt, Satanaseliolauktorlo annoratsiartok, sillatõvlunelo iksivajok tækkovæt; erksivlutiglo.

16 Tamakkoningalo tautulauktut okautiveit, Satanasigub kuingẽngillo illiortauninginnik.

17 Tuksialerpællo, erkãmingnit aularkovlugo.

18 Umiakotomullo ikkimet, satanaseliksolauktub tuksiarvigiva, najoromavlugo okartok.

19 Jesusible perkungila, okautivlugole: Angerarit iglungnut illangnullo okautilugillo, pitsiarvionernik Nalekamut, nãpkigijaunerniglo tapsomunga.

20 Aularporlo, iglugaseksoarnelo tellimaujortunne okãlalerpok, pitsiarvionerminik angijomik Jesusemut. Tamattomingalo tussartut illunatik tattaminiadlarput.

21 Jesuse umiakotokut ikkãrdlune uttermingmet, innugaseksuit kattisãlerlutik tikkipæt, immab sinnãnetok.

22 Ahãglo, illinniarviub angajokangita illanget Jairusemik attelik tikkipok; tækkogamiuglo ittigganginnut pamakterpok.

23 Angijomiglo kennuvigivlugo okarpok: Panniga tokkokasakpok; aggangnut aktoriartorlauruk innulijauvlunelo innokovlugo.

24 (Jesusiblo) tava aiparilerpa; innugaseksuillo mallikpæt nimniortidlugolo.

25 Arnak tagvanenivok, tamna Jahrinnik 12 nik aukatsainartok,

26 Kappiasudlarlunelo perkutinne tamaita nungu-

laukpeit ãniasiortinnut; sokkoseranele sugaluluartuinartok.

27 Tamna Jesusemik tussalerame, innuit akkorngættigut annorãnga aktoriartorpa tunnuanit.

28 Okarame: Annorãngalonẽt aktorungnarupko pijungnainajarpunga.

29 Tagvainak aunga koktok kigikpok; timiminelo missigilerpok, pijungnẽrame kappiagijaminit.

30 Jesuselo mannakut ingminik missigivok pitsartunek ingminit anningmet, innungnullo keviardlune okarpok: annorakka, kia aktorpagit?

31 Illinniartingitalo okautivæt: Tækkovotit, innuit nimniutidlarmattit, okarpotillo: Kia aktorpãnga?

32 Keviarporlo aktortiminut, kennerlugo.

33 Arnarle erksilune sajukpok, (pinniarvionerminik kaujimagame) pãmangavigijartorpalo, kiglilingmiglo okautiva.

34 (Jesusible) okautiva: Panniga okpernivit pijungnẽrtipãtit; ullapirsautekarlutillo aularit, kappiagijarnillo ãkiktaulerit.

35 Sulle taimak okartillugo, illinniarviub angajokanget kivgangita illangit tikkiput okarlutiglo: Pannĩt tokkovok, sõg ajochertuijok sulle sullitipiuk?

36 Okausingille tamakkoa Jesusib tussarsãrpeit, illinniarviublo angajokãnganut okarpok: Erksiniarnæk, okperille.

37 Illaukojingilarlonẽt assianik, Petrusele, Jakobuselo, Johanneselo Jakobusib nukka kisseta.

38 Illinniarviublo angajokanget iglunganut itterame, aulajaludlartut tækkoveit, kẽadlartullo, nipliadlartullo.

39 Itterlunelo okautiveit: Sõg aulajaludlarluse kẽadlarkise? Niviarsiak una tokkungilak, sinnikporle. Ijoridlarpællo.

40 Illunaitalo annitipeit, niviarsiab atãtanga, anãnangalo illagællugik itterpok niviarsiab nellavianut.

41 Niviarsiarlo aggangittigut tiguva okautivlugolo: Talita kumi; imaipok: Niviarsiak okaupagit, makkitit.

42 Tagvainarlo niviarsiak makkisarpok arvertarlilarmelo; Jahrekarporle 12 nik. Illunatiglo tattamminiadlarput angijomik.

43 Innerterpeillo angijomik, kaujijokalerkonnago tamattominga, okarlunelo, nerrititaukovlugo.

KAPITEL VI.

Immab kangãgut Jesusib pissungninganik.

TAGVANGET aularpok, innugorvingminut pivlune; illinniartingitalo mallikpæt.

2 Sabbatelo nelliutingmet, illinniarvingme ajochertuilerpok. Unnuktullo tussartut tamattominga, ajochertutingit tattamminiariveit, okarlutiglo: Nakit oma pivagit tamakkoa? kannorlo tunnitsivionerka sillatũnermik taimaitomik? tattamnartunniglo taimaitunnik aggangittigut pijunnik?

3 Igloliorteungitok? Mariab Erninga, Jakoblo, Josesiblo, Judasiblo, Simoniblo kattangutigingilæt? Naijangillo illunatik uvaptingnẽngilet? Illunatiglo sinnaungasautigivæt.

4 Jesusible okautiveit; Nellautaijok nakorijaunginersauvaktok nunakattiminut illaminullo, assinginnit.

5 Tagvane tattamnartullijungnangilak attautsemiglonẽt, (okpingimetta) kannimajut illainangit aggangminut aktorpeit, pijungnẽrtilugillo.

6 Okpinginingillo tattamminiariveit. Arvertarporlo iglugaseksoarnut avaminetunnut, ajochertuivlunelo.

7 12 illo kaikoveit, maggoilivlugillo aularkolerpeit, annernernullo makkojungnartunnut pitsartũnermik tunnitsivigiveit.

8 Perkolugillo, sumik neksarkonnagit ingerarlutik, ajaupiatuinarmik kissiane; ikpiarsulijaratiglo, kakkojalijaratiglo, kẽnaujalijaratiglo tapserutimingne;

9 Ittiggagusersimmakovlugille, annorãngniglo maggungnik attorkonnagit;

10 Okautiveillo: Iglomut itterupse, tapsomanetsainaritse, aularkãrase tapsomanget.

11 Illangitalo illellioromangippasse, okausise tussaromanagillonēt; annititse tagvanget, ittikkapselo sanningit katterarsigik nellojungnērutiksanginnut. Ahamarik okautivapse: Sodomiblo Gomorablo (innugilauktangit) pitlartaunikinersaujomārput erkartuiviub uvloksangane, iglugaseksoarnit ukkonanget.

12 Ailerpullo ajochertuijartorlutiglo, kakkialeriakarnermik.

13 Satanasillo unnuktut annitipeit, kannimajullo unnuktut mingoarutiksamut mingoarpeit innulidlarlaitalo.

14 Tamattomingalo attannek Herodese tussaumalerame (Jesusib attinga illitarijaulermet) okarpok: Johannese Baptiterijok tokkungajunnit makkisimmavok, tamanna pivlugo taimaitomik tattamnartullivok.

15 Illangit okarput Eliaseovok, illangille nellautaijovok, nellautaijullonēt illanget.

16 Herodesele tamattominga tussarame okarpok: Johanneseovok niakoērtautilauktara; tokkungajunnit makkisimmavok.

17 Herodesele tilliklerlaukpok, Johannesemik tigujautitsilune, parngnanērsimmavingmullo pititsilune, Herodiase, nukkame Fillippusib nullia pivlugo: Tamna nullianikkamiuk.

18 Herodese Johannesib okautilaungmago: Idluangilak nukkavit nullia pigigangne.

19 Herodiasible (Johannese) tokkonasuaromagalloarlugo, ajorpale.

20 Johannesele Herodesib illeragiva, nellunginamiuk idluartōvlune issumagiktoksōngmet; tamanna pivlugo sapputiva, kakkutikullo nalekpa tussarnerilālo.

21 Uvlokalermello pitjutivingmik Herodesib innulerviane, tapsoma attannigaseit, sorsuktuksello angajokangit, Galilæametullo angajokaonerset nerrimārtimagit.

22 Tagva Herodiasib pannia itterpok, okigēserlarmelo, tamanna Herodesib nerrekattingitalo kuviagivæt. Tagva Attanniub Herodesib niviarsiak okautiva: Issumangnik tuksiarviginga pijomajarnik pillitsomavagit,

23 Okautimariklugolo okautiva: Sumik tuksiarvi-

gigumga illa pillitsomavagit, attannionima koppanganiglonẽt.

24 Annivlune anãnanelo appersoriartorpa: Sumik tuksiartuksauvīk? Kiova: Johannesib Baptiterijub niakoanik.

25 Ittersãrivorlo Attannermut, kennulune okarpok: Tagvainak tunnitsiviojomavunga Johannesib Baptiterijub niakoanik põgutamut illimajomik.

26 Attannek kiksalerẽrpok okautsinele okamaringnine pivlugo, nerrekattinnelo pivlugit, sullinane tuksiarkojomalungila.

27 Attanniublo niakoẽrsije tillisãrpa, niakoalo aijaukova. Tapsoma parngnanẽrsimmavingmut niakoẽriartorpa,

28 Niakoalo põgutamut illimajok tikkiupa, niviarsiamullo tunnilugo, niviarsiable anãnaminut tunniva.

29 Tamannalo illinniartingita tussaramitsuk, tikkilerput timinga illuvermut illijartorpæt.

30 Apostelillo Jesusemut kattilerput, tamakkoningalo tamainik okautilugo, pinniarnermingniglo ajochertuinermingniglo.

31 Okautiveillo: Kissipta innukangitomut ailaukta, merngoẽserluselo. Tikkitut uttertullo unnungmetta; nerrijungnangilellonẽt agviartaugamik.

32 Umiakotokullo aularput innukangitomut.

33 Allivaktullo innuit tækkoveit, unnuktullo illitarivæt, akpangerlutiglo kutterorlutik mallikpæt illagẽklutik iglugaseksoarnit tamainit, ingiarlugolo tikkipæt.

34 Jesuselo niovok, innugaseksuillo tækkogamigit, illapsugidlarpeit; saukettitut mianerijekangitotitun-īngmetta. Unnuktunniglo okallugvigilerpeit.

35 Uvloklilermet, illinniartingita tikkipæt, okautivlugolo: Tamanna piksakarviksaungimet, uvloklilermello.

36 Aularlit, mattoma erkãt iglugasenginnut niuvervinginnullo, kakkojarsiniariartorkovlugit; nerkiksakanginamik.

37 Jesusible kioveit, Okautivlugillo: Illipse nerkiksanginnik tunnitsivigissigik. Okautivællo: Kakkojarsi-

niariartortuksauvita, kẽnaujet 200 dit akkinginnut, ukkoa nerkiksanginnik?

38 Okautiveille: Kapsinik kakkojakarkise? ullernẽrsijartoritse. Ullernairamikillo, okarput: Tellimanik, mingeriængniglo maggungnik.

39 Ikterkolerpeillo, nerrimãrtutitut ivingnut kunnulingaitunnut.

40 Tunnulerẽkterdlutik tava ikterput ingmigolivlutik 100 dillo 100 dillo 50 gillo 50 gillo.

41 Ukkoa kakkojet tellimet, mingeriæglo magguk tiguveit, killangmullo arlorpok, kujalivlune kakkojet avgorpeit, illinniartiminullo tunnivlugit, mannijerkovlugit tapkonunga mingeriæglo magguk avikpak illunainut.

42 Illunatik tava nerrivut, kagungnẽrlutiglo.

43 Amiakungillo kattilerpeit, amãksuit 12 it tettædlugit, mingeriæglo illanginnik.

44 Nerrilauktullo anguteĩnait 5000 diojut.

45 Illinniartinnelo errinesãlerdlugit umiakotomut ikkiokarkolerpeit, sivorlerijomagamigit akkianut Betsaidamut, innuit aularterkãrnagit.

46 Innuillo aulartinamigit, kakkamut majorarpok tuksiariartorlune.

47 Unnulermello umiakotũt immab kerkanẽput, Jesuselo kissime nunametok.

48 Tækkovorlo, ipunermik sappikasalermetta, annore aggormatsuk. Pigãrviettale sittamangane unnuame tikkilerpeit, immab kãngagut pissuklune.

49 Kãngerniarkordlugit. Immaglo pissugvigingmago, tækkogamitsuk, mittilionasugivæt, nipliadlarlutiglo.

50 Illunatik tækkogamitsuk kakkilãrput. Tuavile okarkattigilerpeit, okautivlugit: Mannigoleritse uvangauvunga, erksinase.

51 Umiakotomullo ikkivok, tapkonunga, kassumivorlo tava, kakkilãrlutiglo tattamminiadlarput angijomik.

52 Kakkojet pitjutigællugit sillatusinersaulaungilet, omættitik mangaidlarmetta.

53 Ikkãrlauramiglo, Genezaremiut nunangennut pivut, nunalilutiglo.

54 Umiakotomillo niungmetta, innuit illitarijarẽrpæt.

55 Akpangilerlutiglo nunenut mattoma erkãnetunnut tamainut, Kannimajut aumittimingne nellajut, pitilerpeit najuganut tussaumajamingnut.

56 Niuvervingnut, iglugaseksoarnullonẽt, iglugasengnullonẽt itteranget, kannimajeatik illiveit niuvervingnut, tuksiarvigilugolo, annorãnget sinna aktortaukovlugo taipkonunga. Tapsomingalo aktuijut, illunatik pijungnẽrput.

KAPITEL VII.

Innuk nerkib sujuktingitanganik.

FARISÆERILLO, aglangniglo illissimmajut illangit Jerusalemit pijut tikkipæt.

2 Illinniartingita illangit tækkogamikit kakkojartortut, ubvarsimmanagit aggatik, idluaringileit.

3 Farisæerit Judillo illunatik nerringilet, aggatik ubvarsimmatinnagit, angajokamik illusingit attordlugit piveit.

4 Niuvervingmillo tikkitarangamik, nerringilet ubvarkãratik. Assingillo unnuktut imaitut illuseriveit, ermgutsillo, immertautillo, machaillo, pogutello sãllo sujungaitilugit piveit.

5 Farisæerillo aglangniglo illissimajut appersorpæt: sõg illinniartivit mallingipattigik angajokarmik illusingit, sõg kakkojartorket aggangnut ubvarsimmangitunnut?

6 Kioveille okautivlugit: Illipse takkormortose, Jesaiasib okautigitsiaralloarpãse, sorlo aglaksimmangmet: Innuit ukkoa kãngasinamingnut nertorpãnga, omættingitale ungasikpãnga.

7 Sullinatik kivgartorpãngale, innuit ajochertusituinangit ajochertuitigigamikit.

8 Gudib perkojangit kemmakpasse, innuit illusekullungit malliklugit pivasse, kattello ermgusiãrsuillo keblariksivlugit; unnuktullo imaitut attorpasse.

9 Okautiveillo: Gudib perkojangit attorungnaitsiartipasse, illusekulluse malligomavlugit.

10 Mosese okangmet: Atãtangniglo anãnangniglo

nalektuksauvotit; atãtaminut anãnaminullo okarnerluktok, tokkoteksauvok.

11 Ajochertuivosele: Atãtaminut anãnaminullo okartok: Korban, imaipok: tunnigupko namanersauvok illingnut, tamna ajungitullivok.

12 Kingorngane atãtaminut anãnaminullo ajungitulliartitsitailivose;

13 Taimak Gudib okausingit pijariakarungnĕrtipasse illusekulluse pivlugit, imailiutsainarposelo unnuktunnik.

14 Innuillo tamaita ingminut kaikoveit, okautivlugit: Tamapse naleksinga omamigissiuglo.

15 Sunalonĕt innub sillatãnit illuanut pijut, sujuktingilæt; tapsomangelle annijut innuk sujuktipæt.

16 Tussajungnik siutelik tussarle.

17 Innuille kemmakkamigit iglomullo pingmet, illinniartingita appersorpæt mattominga adsiujomik.

18 Okautiveillo: Illipsetauk sillatunekangilase? sulle nellovissiuk? illunatik sillatãnit innungmut pijut, sujuktingilæt?

19 Omættãnut pinginamik, nætjangnulle pivut, illuserivaktamiktut annititaulerivut, nerkenik tamainik annititsigamik.

20 Okarporlo: Innungmit annijub innuk sujuktipa;

21 Kamanget, innuit omættinginnit erkarsautekulluit annivut, nulliarĕngnermik asserorsainerlo, assiniarnerlo, innuarnerlo,

22 Tiglingnerlo, torkoinerlo, nellangainerlo, nipporsainerlo, ikligunerlo, ijingmĕnerlo, Gudemik mittautiksarnerlo, piujorinerlo, sillainerlo;

23 Tamakkoa illunatik illuanit annivut, innuglo sujuktipæt.

24 Nikkovilune tava tagvanget aularpok, Tirusiblo Sidoniblo erkængnut pivok; iglomullo itterlune, innuit angigutijomangmagit, ijersimmajungnangilarle.

25 Arnab tapsoma pannia annernelik makkojungnartomik tussaumagamiuk, tikkilugo, ittiganginnullo pãmangavigiva;

26 (Grichillo arnangita illangeta Sirofenitsemiub) tuksiarvigiva, Satanase annititaukovlugo panningminit.

27 Jesusible okautiva: Kittorngaujut kãgungnaikärlit; idluangilak kittorngaujut kakkojanginnik aksärlugit kingminullo egilugit.

28 Kiovlune okautiva: Ahaila Nalegak, taimaikalloarpok, kingmiärsuille nerrimaviub attãnetut nerrivut kittorngaujut karngãnerlukunginnik.

29 Okautivalo: Okautsit tamanna pivlugo aularit; panningnit Satanase annisimmavok.

30 Iglominut pigame, Satanase annisimmajok kingorarpa, panninelo aumittimine nellajok naipipa.

31 Tirusiblo Sidoniblo erkængnit aularmigame Galilæab immanget sennianut pivok, iglugaseksuit tellimaujortut erkãnut.

32 Tussilärtok okarungnangitorlo, pitipæt tapsomunga, kennuvigivællo aggangminut aktuikovlugo tapsominga.

33 Innuillo akkorngænnit ingminut pitipa, agganelo siutingnut illiveit, keselarmelo, okangalo aktorpa.

34 Killangmullo ärlorpok annersaumilarmelo okautiva: Hefata, imaipok, angmalerit.

35 Siutiglo tagvainak angmarpuk, okangalo okartitauvok, okatsialilarmelo.

36 Innerterpeillo, tamanna okautaukonnago innungnut. Tagva innerteralloarmagit angijomik, anginersamigle akpautigivæt.

37 Tattamminiarluarlutiglo okarput: tamaita idluartipeit: tussilärtut tussartilugit, okarungnangitullo okartipeit.

KAPITEL VIII.

4000 *dit tattamnartomik nerrititauninginnik.*

UVLUNNE tamakkonane innuit nerkiksakangitut unnuktut tagvanemetta, Jesusib illinniartinne ingminut kaikoveit, okautivlugit:

2 Innuit ukkoa illapsugidlarpakka nerkiksakaratik uvlunnik pingasunnik uvamnẽmetta;

3 Esitinagit aulartikupkit perlidlarajarmetta angerarlutik apkome. Illangit ungasiktomit pingmetta.

4 Illinniartingita kiovæt: Nakit kakkojaksiniarpita tamãne innukangitome, ukkoa kãgungnẽrutiksanginnik?

5 Appersorpeillo: Kapsinik kakkojakarkise? Kiovæt: 7 nik.

6 Innugaseksuillo ikterkoveit nunamut. Kakkojello ukkoa 7 it tiguveit, kujalivlune avgorpeit, illinniartiminut tunnivlugit, innungnut ukkoninga mannijerkovlugit; innungnullo tava manniveit.

7 Mingeritseniktauk ikkitunnik pekarivut; tapkoa pivlugit kujaligivok mannijaukogivlugillo.

8 Nerrivut tava, kãgungnẽrlutiglo, amiakullo kattilerpeit, amãksuit 7 it tættælugit.

9 Nerrilauktullo 4000 diovut; aularkolerpeillo tava.

10 Tuavilune, illinniartine illagivlugit umiakotomut ikkivok, Dalmanutablo erkãnganut pivlune.

11 Farisæerillo annilutik appersutekattigigiarlugolo, õktorlugolo, tækkotitserkojomavællo nellunaikutamik killangmit.

12 Annernermigut annersaumivlune, okarpok: Kinguvãngukattigẽt ukkoa sõg nellunaikutak tækkojomavasuk? Ahamarik, okautivapse: Kinguvãngukattigẽt ukkoa nellunaikutamik tunnitsivioniatsengilet.

13 Tava kemmakpeit, umiakotomullo ama ikkivok, ikãrdlune uttimut.

14 Kakkojamiglo neksarlutik puigorlaukput, umiakotome attausẽnarmik kakkojakarput.

15 Perkoveillo, okarlune: Nalegitse, udsertorluselo, Farisæerit sẽrnautiksanganik, Herodesiblo sẽrnautiksanganik.

16 Issumertorpæt, ingmingnullo okarlutik: taimak pivãtigut, kãkkojamik neksalaunginapta.

17 Jesusiblo tamanna tukkissigamiuk, okautiveit: Sõg kakkojakanginise siarklerutigivissiuk? sulle tukkissingilase sillatusinaselo? sullelo omættekarkise mangaitunnik?

18 Ijekartose tækkonaselo, siutekartose tussaraselo erkainaselonẽt ipsominga?

19 Kakkojet tellimet avgorapkit innugaseksoarnut 5000 diunnut, amãksuit kapsit amiakovinernik tættælaukpissigik torkorlugillo? Kiovæt: 12 it.

20 Kakkojello 7 it avgorapkit innugaseksoarnut 4000 dinnut, amãksuit kapsit amiakovinernik tættælaukpissigik torkorlugillo? Kiovæt: 7 it.

21 Tava okautiveit: Sõgle tukkissingilase?

22 Betsaitamullo pivok: Tautungitok tapsomunga ãpæt, aktortaukovlugo tuksiarvigivæt.

23 Tautungitorlo aggangittigut tiguva, tessiorlugolo iglugaseit avatãnut, ĩjik ketserarlugik, aggangminullo aktorlugo apperiva: Sumik tækkovit?

24 Uidlune, okarpok: Innuit pissuktut tækkovakka, sorlo napartut.

25 Ijik ama aktorivak aggangminut, amalo tækkokomilugo; ãkiktaulerporlo tava, tamaita tautugungnalerdlugit.

26 Angerarkovalo, okarlune: Iglugasengnut itterniarnæk, iglugasengmiuniglonet taimak okautjiniarnæk.

27 Jesuselo aularpok, illinniartinnelo, Zesariab Fillippusib iglugaseksoangita niuvervinginnut. Ingerarlutik illinniartinne apperiveit okarlune: Innuit kinausugivãnga?

28 Kiovæt: Illangita Johanneseõsugivãtit Baptiterijok; illangitale Eliaseõsugivãtit; ama illangita nellautaijullonẽt illanget.

29 Okautiveillo: Illipsele, kinausugivissinga? Petrusib kiova okarlune: Kristuseovotit.

30 Innerterpeillo unipkangojomanane innungnut.

31 Ajochertulerpeillo: Innub Erninga ãniatitaujariakarpok angijomik, ajektortaujariakarlunelo angajokaijennut ajochertuijoksoarnullo, aglangniglo illissimmajunnut, tokkotaulunelo, uvluglo pingajuængne makkitsomãrivok.

32 Angigunagillo tamattominga okarpok. Petrusiblo ingminut pitipa, innerterlugo taimailerkonnago.

33 Keviardlunele, illinniartinne tækkunãrpeit, Petruselo innerterpa okarlune: Tunnumnut pĩt Satanase; Gudib pingit issumaginginangne, innuit pingit kisseta.

34 Innuit illinniartinnelo kaikoveit ingminut, okauti-

vlugit: Uvamnik malligomajok issumaminik pinniarane, senningajoliksaminik kappiasutiksaminiglonẽt nangmarle, malliklungalo.

35 Innoserminik ivlersijub, assiojijomãrpa; innoserminigle assiojijub pivlunga okautsillo tussarnertut pivlugit assiojiniængila.

36 Innub suksarivauk, sillaksoak illunãt piksarsiogalloaruniuk, tarnine asserortaupet?

37 Ubvalo, sumik innuk tunnijijungnarka, tarnime sattutiksanganik?

38 Uvamnigle okautsimniglo kangusuktok tapkonane assiniartut ajortulliartullo kinguvãngukattigẽnne, tamnatauk Innub Erninget kangugijomãrpa tikkikune atãtame ãnanauningane, Engelit heiligit illagællugit.

KAPITEL IX.

Kristusib ãnanausijauninganik.

OKAUTIVEILLO: Ahamarik, okautivapse, nængertut ovane illangita tokko õngniængilæt, Gudib nalegauvinganik pitsartovlune aggertomik tækkokãratik.

2 Uvlut pingasujortut kingorngænne, Jesusib Petruse, Jakobuselo, Johanneselo ingminut pitipeit, ingmigolilugillo kakkamut kingiktomut majorarkattautipeit, ãnanausilunelo sãnginne.

3 Annorãngillo kaumaridlarlutik kakkorsidlarput apputitut, kakkorsaijut nunametut taimak kakkortigijomik sapperput.

4 Eliaselo, Moseselo sakkertuk tapkonunga, Jesuselo okarkattigivæk.

5 Petruse Jesusemut okarpok: Rabbi, (Ajochertuijok) tamane-ītsainarominarpok, pingasunik igloliolerta, illingnut attautsemik, Mosesemullo attautsemik, Eliasemullo attautsemik.

6 Okautsinele kaujimangileit, koaksaramik.

7 Nuvujablo kaijub ullikpeit. Nippelo nuvujamit tussartaujok, okarlune: Tagga Ernera nægliktara, tamna nalegeksarivasse.

8 Tagvaĩnarlo, avamingnut tækkoseramik, innuksingilet, Jesuse kissiet tækkovæt.

9 Kakkamille attärsaramik, Jesusib innerterpeit, tækkojamingnik okautjerkonnagit kimullonĕt, Innub erninga tokkungajunnit makkikãrtinnago.

10 Okausek tamanna illumigivæt ingmingnullo appersutivlutik: Kannok tagva tokkungajunnit makkinek?

11 Appersolerpæt okarlutik: Sog aglangnik illissimmajut okarkæt? Eliase tikkikãrtuksauvok.

12 Kioveille okautivlugit: Ahaila, Eliase tikkikãrtuksaugalloarpok, tamaitalo idluarsitilugit; taimaktauk Innub Erninga angijomik kappiasuktitaujariakarpok nachogijaulunelo, Sorlo aglaksimmangmet.

13 Okaupapsele: Eliase tikkitsarĕrpok, issumamingnullo pinniarvigilaukpæt, sorlo taimna pivlugo aglaksimmangmet.

14 Illinniartinne tikkinamigit, innugaseksuit tækkoveit, aglangniglo illissimmajut illumaveit appersorniktut taipkoninga.

15 Tagvaĩnarlo innuit illunatik tækkogamitsuk kakkilãdlarput, nellipsarlugolo sallutipæt.

16 Aglangniglo illissimmajut apperiveit: Kannok appersornikise taipkoninga?

17 Innugaseksuit illangeta kiovlune okautiva: Ajochertuijok, ernera tamaunga ãpara illingnut, annernekartok okajuitomik.

18 Tigulerangago aulajartidlarpa kappoalidlalerpok, nerkolãrlarmelo tijilerpok. Illinniartittit okarkattigilaukpakka annititaukovlugo, ajorpælle.

19 Kiovale okarlune: Tãta ukkoa okpingitut kinguvãngukattigĕt, kannok sivitutigijomik najoriakarpapse? Kannorlo sivitutigijomik kennuĕvigijariakarpapse? Kaitsiuk uvamnut.

20 Apællo tapsomunga: Tagvaĩnarlo Annernerub okajuitub tækkogamiuk, aulajartidlarpa, nunamullo ochovok aksakãrlarmelo kappoalidlalilarmelo.

21 Atãtangalo (Jesusib) apperiva: Kãnga imailerka? okarpok: nutaraunerminit.

22 Unnuktunniglo ochotipa ikkomamullo immãnullo, tokkonasuarlugo. Sappingikuville nãpkigilertigut ikkajorlutalo.

23 Jesusible okautiva: Okperungnaruvit. Okpertomut ajornartokangilak sumik.

24 Tagvaĩnak sorrusib atãtanga niplialerpok kugviornermut okarlunelo: Okperpunga, nægliktok Nalegak, okpinginimnit piulinga.

25 Jesuse tækkogame, innuit kaijalermetta, annernek ivsornartok innerterpa, okautivlugo: Okajuitok tussãngitorlo annernek perkovagit, annīt omanget, kingorngagullo itterungnẽrlutit omunga.

26 Niplialerpok tava, aulajartidlarmilãlo annivok. Innuk tamna tokkojotun-īlertok, unnuktullo tokkojok okautigivæt.

27 Jesusible aggangittigut tiguva, makkitilãlo, makkivorlo tava.

28 Iglomullo pingmet, illinniartingita ingmikorlutik appersorpæt: Sõg uvagut annititsungnangilavut?

29 Kiovorlo: (Annernerit) taimaitut annititaujungnangilet, kissiane tuksiarnermut nerringinermullo.

30 Tagvangello aularamik, Galilæa apkotigivæt, tamattomingale innuit kaujimakojomangileit.

31 Illinniartinne ajochertorlugit, okautiveit: Innub Erninga pititaujomãrpok innuit agganginnut, tokkotsomãrpællo; tokkotaupello uvluk pingajuængne makkitsomãrivok.

32 Okautsille ukkoa tukkissingileit, appersorlugolo illeragivæt.

33 Kappernaumut pigivok. Iglomelunelo apperiveit: Sumik okarkattigẽlaukise apkome?

34 Niplingilelle; Ingerarlutik ingmingnut okalauramik, nellitik anginerongmangæt.

35 Ingidlune 12 it kaikoveit, okautivlugit: Illase sivorliojomajok kingorliojomãrpok, illunatiglo kivgarijomãrpæt.

36 Nutarak tava tiguva, akkorngænnullo pitipa erkilugolo, okautiveillo.

37 Imaitomik nutakkamik illelliortub attimne illelliorivãnga, uvamniglo illelliortub, kissima illelliungilãnga, uvamnigle tilliklertok illellioriva.

38 Johanesible okautilerpa okarlune: Ajochertuijok, angut tækkolaukpavut atterne Satanasinnik annititsijok malligatalo; mallingimattigullo tamanna pivlugo innerterlaukpavut.

39 Jesusele okarpok: Innertereksaringilasse. Tattamnartitsijokangilak attimne, okarnerlutigisarlungalo.

40 Uvaptingnik akkerartungitub illagivãtigut.

41 Ermgusiãrsungmigle immalingmik illipsingnik immertitsijok attimne Kristusib pigingmasse, Ahamarik okautivapse, akkẽngartauniængilak.

42 Uvamnullo okpertut ukkoarãrsuit illangennik asserortitsijomut idluarnersauvok, serkallitsiviub ujaraktanganik kongẽsingagut nivingaiviogune, ẽgitauvlunelo immarbingmut.

43 Aggakpille asserorpattit, nakkarkit, illingnut ajunginersauvok, illakungõrlutit innotsemut itteruvit, maggungnik aggakarnernit, ãniatitsivingmullo ikkommamut kammitsuitomut ẽgitaunernit;

44 Taingane kuglugianget tokkoniængilak, ikkommangello kamminiængilak.

45 Ittikkavittauk asserorpattit, nakkarkit. Illingnut ajunginersauvok, tussiælutit innotsemut itteruvit, iglugẽnik ittiggakarnernit, ãniatitsivingmullo ikkommamut kammitsuitomut ẽgitaunernit.

46 Taingane kuglugianget tokkoniængilak, ikkommangello kamminiænginivok.

47 Ijivittauk asserorpattit, pẽruk ẽgilugolo. Illingnut ajunginersauvok, igloinarmik ĩjekarlutit Gudib nalegauvinganut itteruvit, maggungnik ĩjekarnernit, ãniatitsiviub ikkommanganut ẽgitaunernit.

48 Taingane kuglugianget tokkoniængilak, ikkomangello kamminiænginivok.

49 Illunatik ikkomamut tarretitaujariakarput, tunnergutiksello illunatik tarriomut tarretitauvut.

50 Tarriok ajungidlarpok; tarriorle pitsartuẽropet,

sumut tarẽrsiniarpita? Illipsingne tarriokaleritse, ullapirsautekarkattigẽkluselo illipsingnut.

KAPITEL X.

Nulliarẽngniub avititsininganik.

TAGVANGET ama aularivok, Judæab erkãnut pivlune, Jordanib akkiãnut. Innuillo ama innugiartorsõvlutik tikkipæt, illuserivaktametullo ajochertoriveit.

2 Farisæerillo tikkipæt appersorlugo: angutib nulliane avilugo idluarmangæt; tamattomungalo ôktorpæt.

3 Kiovlunele okautiveit: Mosesib kannok perkovãse?

4 Okautivæt: Mosese agvialaungilak, aglait avitsitikset aglaklugit, avilugolo (arnak).

5 Jesusib kioveit okautivlugillo: Omættipse mangainingit pivlugit, perkojamik taimaitomik aglalaukpok illipsingnut.

6 Pingortitelle pigiarningennit Gudib angut attausek arnalo attausek pingortipak.

7 Tamanna pivlugo angutib atãtane anãnanelo kemmangniarpak nullianelo ungagilugo,

8 Taipkoalo magguk uvinigik attausiksauvuk. Tamanna pivlugo maggojungnẽrlutik uvinigik, attausiksauvugle.

9 Gudib kattititæk, innub avititeksaringilak.

10 Iglome amalo illinniartingita mattominga apperingmatsuk;

11 Okautiveit: Nulliaminik avitsijub, assianiglo nullianiklune, tapsoma nulliarẽngnek asserorpa tapsomunga.

12 Nulliablo uine kemmakkuniuk assianiglo uiniklune, nulliangõnine asseroriva.

13 Nutakket ãpeit tapsomunga, pattiktaukovlugit. Nutakkennigle atsijut illinniartingita suadlarpeit.

14 Tamannale Jesusib tækkogamiuk idluaringila, okautivlugillo: Nutakket uvamnut pilit, innerterasigiglo; tapkoa Gudib Nalegauvinga pigingmatsuk.

15 Ahamarik, okaupapse: Nutakkettut Gudib nalegauvinganik pingitok, itterniængilak.

16 Erkilugillo, aggangminut pattikpeit, saimartilugillo.

17 Annilaungmello apkosinermut, innub ingiarsijub sērkortorvigællugo apperiva: Ajungitotit Ajochertuijok, Sumik pinniartuksauvīk kingormgusijomavlunga innotsemik nungusuitomik?

18 Jesusible kiova: Sõg ajunginerarpinga? ajungitokangilak, Gude kissime ajungilak.

19 Perkojet kaujimagalloarpattit: Arnarniartuksaungitotit. Innuarniartuksaungitotit. Tiglingniartuksaungitotit. Kigliluktomik okautigijakartuksaungitotit. Akkillẽnerlungniartuksaungitotit. Atãtello anãnello nalekik.

20 Kiovale okautivlugolo: Ajochertuijok tamaita tamakkoa mallilaukpakka sorrusionimnit.

21 Jesuselo tækkusarpa, nægligilugolo okautiva: Attausek sulle pigingilet. Perkutitit tamaita niorvgotigijartorkit, aklujunnullo pilliutigilugit, tagva killangme perkutiksariksiniarpotit; kailerillo malliklunga, okumaitiksarniglo illingnut pīt.

22 Tamannale okausek tussaramiuk annulerpok kiksarlarmelo kemmakpa; perkutekarame unnuktunnik.

23 Jesusele keviarlune, illinniartinne okautiveit: Akluitut killaub nalegauvinganut pilutik sappernakasakpok.

24 Okausingille tamakkoa illinniartingita kakkilārutigiveit. „Jesusib ama kioveit, okautivlugillo: Nægliktakka kittorngakka, Gudib nalegauvinganut itteriak ajornarpak perkutimingnik tettekartunnut.

25 Ajornanginersauvok Kamele, merkutib ijingagut pilune akluitomit Gudib nalegauvinganut itterniartomit.

26 Kakkilārnersaugivut ama, ingmingnullo okarlutik: Kiname pilloridlarungnarniarka?

27 Jesusible tækkusarlugit, okautiveit: Innungnut ajornarpok Gudemulle ajornangilak; Gudemut tamaita ajornangilet.

28 Tagva Petrusib okautiva: Ahãk, tamaita kemmalaukpavut mallilarpillo.

29 Jesuse kiovok okarlunelo: Ahamarik, okaupapse: Innub iglune kemmakuniuk, kattangutinnelonẽt, atãtanelonẽt, anãnanelonẽt, nullianelonẽt, kittorngænnelonẽt, pe-

rorsẽvinnelonẽt, uvanga pivlunga, okautsillo tussarnertut pivlugit;

30 Mattomanelune 100 ertortunnik piniarivok iglunnik, kattangutinniglo, anãnenniglo, kittorngænniglo, perorsẽvingniglo, mane omigijaunermine, sillaksoarmelo pijomãrtome innotsemik nungusuitomik.

31 Unnuktulle sivorlit kingorliotsomãrput, unnuktullo kingorlīt sivorliotsomãrput.

32 Apkomepulle, Jerusalemut majorariardlutik; Jesuselo sivorlerivæt, kakkilãdlarpulle, erksivlutiglo mallikpæt. Jesusiblo ama ingminut tapkoa 12 it pitipeit, okautivlugillo, pijauniarnerminik.

33 Ahãk, takpaunga Jerusalemut aivogut, Innublo erninga pititaujomãrpok ajochertuijoksoarnut aglangniglo illissimmajunnut; tapkoa tokkoteksautitsomãrpæt, nellojunnullo unertojutigijomãrpæt.

34 Taipkoa mittautigijomãrpæt issakalugolo, ketserarlugolo, tokkotsomãrpæt, uvluglo pingajuængne makkitsomãrivok.

35 Jakobusiblo, Johanesiblo, Zebedæusib ernikita tikkipæk, okarlutik: Ajochertuijok, pijomavoguk, pinniarviojomavlunnuk illingnut, kẽnuarijaptingnik.

36 Apperivak: Uvamnut sumik pinniarviojomavitik?

37 Kiovæk: Perkogittiguk, attausek tallerpikpit tungãne, aipangalo saumikpit tungãne iksivakolunnuk, nalegauvingne.

38 Jesusible okautivak: Tuksiartatik nellovatik Ermgusiarsub immanga immigeksara, imerungnarpittiko, baptitauniksaralo baptitauniksarigalloarpittiko?

39 Kiovæk: Ahaila, ajungikalloarpoguk. Jesusible okautivak: Ermgusiarsub immanga immigeksara immerniaralloarpattik, baptitauniksamnullo baptitaujuksaugalloarpotik;

40 Tallerpingmale tungãne, saumingmalonẽt tungãne iksivajomanek uvamut perkojeksaungilak illiptingnut, iksivakojaujulle kissimik iksivajomãrput.

41 Illinniartut 10 it tamanna tussaramitsuk, annujutigilerpakit Jakobuse Johanneselo.

42 Jesusible kaikoveit, okautivlugillo: Kaujimavose

Nunab attanningit attanniotingmetta, attannionersangillo pitsartunekangmetta.

43 Illipsele taimailerniarase, angneromajok kivgeksauvok illipsingnut.

44 Illasselo attanniojomajok, kivgeksauvok illunapsingnut.

45 Innublo Erninga tikkinginivok, kivgartortaujomavlune; kivgartoriartorporle, innotsiminiglo tunnijilune unnuktut akkilikserotiksanginnut.

46 Jerichomut pivut. Jerichomillo anningmet, nangminek illinniartingillo innugiartoksuillo; Tautungitok apkotãne iksivajok, kennuvlunelo, Bartimeusemik attelik, Timeusib erninga.

47 Jesuse Ñazaremiok tussaramiuk, niplialerpok okarlunelo: Jesuse Davidib Erninga, nãpkiginga!

48 Unnuktullo innerterpæt nipangerkovlugo. Niplialualerporle: Davidib erninga nãpkiginga!

49 Jesuselo nokkardlune, kaikojaukova. Tautungitorlo tava kaikovæt, okautivlugolo: Nikkovilutit mannigolerit, kaikungmattit.

50 Annorane ẽgipa, nikkovilarmelo Jesusemut pivok.

51 Jesusiblo apperiva: Sumik pijomavit uvamnit? Tautungitub kiova: Rabbi (Ajochertuijok) tautuleromavlunga.

52 Jesusib okautiva: Aularit okpernivit ikkajorpãtit. Tagvainarlo tautulerpok, mallikpalo apkome.

KAPITEL XI.

Kristusib siutekõktojub kãnganedlune Jerusalemut ainiganik.

JERUSALEMUT kaglileramik, Betfagemut Betaniamullo orksuktaliub kakkab sennianut, Jesusib illinniartingne magguk tillivak.

2 Okaudlugik: Aileritik iglugasengnut, nelliptingnetunnut, ittituaruptik nochak pittuksimmajok nennilãrpatik kãnganut sulle innungmik ingitokalaungitok. Pittudsãrlugo tamaungalo kaitikko.

3 Imãglo apperijauguptik: Sog imailivitiko? imãk kiogitik: Nalekab attoromangmago. Tava tamaunga perkolãrpa.

4 Aularpuk, nocharlo nennivæk pittuksimmajok itterviub senniet sillatãne, apkoserngub aviktarviane. Pittũdsãrpæglo.

5 Tagvanetut illangita okautivakit: Sog nochak pittũdsãrpitiko?

6 Okautiveille, Jesusemut perkojaunermingnik; innertingilakillo tava.

7 Nochak tamna ãpæk Jesusemut, annoratiglo kemmerloanut illivlugik kãnganut tava ingipok.

8 Unnuktut annoratik issivilerpeit apkotiginiartanganut. Illangittauk kessertutinnik nappartunnit kippitsivlutik apkotiginiartanganut katteraivut.

9 Sivorlillo, malliktingillo kagudlalerlutik okarput: Hosiana! Nalekab attingane tikkitok nakorijaule!

10 Atãtapta Davidib nalegauninga nakorijaule! Nalekab attingane tikkitok, Hosiana kotsingnerme!

11 Nalegarlo Jerusalemut itterpok, kattimavingmullo; taimaitalo kemmergolerpeit, unnulermello annivok Betaniamut, 12 it illagællugit.

12 Uvlub aipangane, Betaniamit annigamik, kãlerpok.

13 Napartorlo Feigeliksak allivasiktomit merkolik tækkogamiuk; nellipsarpa paungakangimangæt. Tikkinamiugle, merkutuinarnik tækkovok, paungakalervinga sulle nelliutingimet.

14 Jesusiblo okautiva: Mattoma kingorngagut illingnit paungartortokarniarungnẽrle issokangitomut. Illinniartingita tamanna tussarpæt.

15 Jerusalemullo pigamik; Jesuse kattimmavingmut itterpok, pissinniartullo, niuverniartullo, kattimavingmẽtut annitilerpeit; kẽnaujenniglo tauksẽjut sãngit, tingmitsengnniglo niorvgotiggit iksivautangit ochotidlarpeit.

16 Kattimavikullo perkutinnik akkigartokarkojingilak.

17 Ajochertuivlunelo, okautiveit: Aglaksimangilãk: Igluga-taijeksauvok tuksiarvingmik innungnut illunainut? illipsele innuarviotilaukpasse.

18 Aglangnik illissimmajut ajochertuijoksuillo tamanna tussaumaleramitsuk; issumajalerput tokkotsomavlugo. Erksigilālle, innuit illunatik ajochertutingit tattamminiaringmattigik.

19 Unnungmello iglugaseksoarnit annivok.

20 Kaungmello napartok imna Feigeliksak senner, koleramitsuk, panertok tækkovæt, amānganut aglæt.

21 Petrusiblo erkaumagamiuk Jesusib okausinga, okautivalo: Rabbi, (Ajochertuijok) ahāk napartok Feigeliksak okautelulauktet, pannersārnerpok.

22 Jesusib kiovlune, okautiveit: Gudemut okpernekaritse.

23 Ahamarik, okautivapse, kakkamut omunga okartokarpet: Kangattarit, immanullo kattagit, omættiminelo innertuinane okperlunele okautsime nellautsilarninganik, tagva okausingit malliklugit tunnitsivioler-pok.

24 Taimak pivlugo okautivapse: Tamainik tuksiarnipsingne kennuarijapsingnik, okpertuinaritse, tunnitsivioniarapse tamakkoninga, taimak pilārpasse.

25 Nængerluse tuksiarupse, assipsingnut passitiksase, issumagijungnērsigik, Atātapse killangmētub issumagijungnērniariveit tammarnise.

26 Assipsele tammarningit issumagijungnaingikupsigik Atātapsetauk issumagijungnērnianginiveit tammarnise.

27 Jerusalemullo ama utterivut. Kattimavingmullo tikkingmet, ajochertuijoksuit aglangniglo illissimmajut innuillo angajokangita tikkipæt,

28 Appersorlællo: Kimut perkojauvit imailiorlutit? Kialonēt pitsartujomik mattominga tunnitsivigivātit imailiorkovlutit?

29 Jesusible kiovlune, okautiveit: Apperijomavapsetauk okautsemut attautsemut; kiogissinga, taimak okautijomavapsetauk, kimit pitsartunekarama imailiorlunga.

30 Johannesib Baptisitinga killangmit piva, innungnillonēt? kiogissinga.

31 Issumertuivullo ingmingne, okarlutiglo: Killang-

mit pijok okautigiguptigo, okautinajarpãtigut: Sog, okperilaungipissiuk?

32 Innungnille pijok okautigiguptigo, innuit erksigivavut. Johannese innuit illunatik nellautaijokasugingmatsuk.

33 Jesuselo kiovæt okarlutik: Nakit pingmangæt nellovavut. Jesusiblo kiovlune okautiveit. Tamanna pivlugo okautingilapsetauk kimit pitsartunekarnimnik imailiorlunga.

KAPITEL XII.

Adsiujomik Perorsẽvingmik Weineliksamik.

ADSIUJUNNIK okarvigilerpeit: Angut perorsẽvilliorpok Weineliksennik illijilune, avatalo avaluliodlarlugo, paungello iptẽjartauviksangennik sennalaurivok, nuvuguseksoaliorivorlo, perorsẽviksiortunnullo pimmajaukova nunablo assianut aularpok.

2 Paungello innilerviet nelliutingmet kivgame illanget tilliva perorsẽviksiortunnut, perorsẽviub paunganginnik pijartorkolugo.

3 Tapkoale tiguvæt, annaudlarlugolo neksartinagolo aulartipæt.

4 Ama kivgab assia tilligiva taipkonunga; tamna ujakkennut millorpæt, niakoa killidlarlugo, mittautigivlugolo aulartipæt.

5 Ama kivgab assia tilligiva; tamnale tokkopæt: assingillo unnuktut, illangit issakaveit, illangillo tokkolugit.

6 Sulle ernetuakarpok, nægligijaminik; tamna kingorliotilerlugo tilligiva taipkonunga, okarlune: Ernera illeraginiarpæt.

7 Weinemigle perorsẽviksiortut ingmingnut okarput: Tagva kingormgujijuksak; atte tokkolaumilavut, kingormgujeksangit uvagut pigilerlugit.

8 Tigulugo tokkopæt, perorsẽviublo sillatãnut ẽgilugo.

9 Perorsẽviub angajokanga, kannok tagva pijomãrka?

tikkitsomãrpok, perorseviksiortullo ukkoa tokkolugit, perorsẽviglo assinginnut pimmajaukojomãrpa.

10 Aglait ukkoa attualaungilase: Ujarak, igloliortut egitanget, tamna iglub terrekoa ujaraulernertok?

11 Tagva Nalekab pinniarninga, tattamnadlarporlo ijiptingnut.

12 Tigunasualerpællo, (innuille erksigiveit) mallugigamitsuk mattomunga adsiujomut okautigingmagit; kemmaklugolo, tava aularput.

13 Farisæerillo Herodesib kivgangita illangit tilliveit tapsomunga, okausinginnut uiverijomavlugo.

14 Tapkoa tikkinamitsuk, apperivæt: Ajochertuijok, okpernartõjotit kaujimavaptigit, innuillo sivõragingilettit, Gudemullo apkotiksamik ajochertuitsiarpotit. Attanniviksoak tunnitsivigilugo Zinsinik idluarka idluangilarlonẽt? tunnijijuksauvita tunnijijuksaungipitalonẽt?

15 Takkormorningille tukkissiveit, okautiveillo: Sõg õktorpissinga? kẽnaujak kaitsiuk tækkolago.

16 Kẽnaujarlo kaipæt. Appersorpeit: Kia adsinga, kialo aglangit kollãne? kiovæt: Attanniviksub.

17 Jesusib tava okautiveit: Attanniviksoarmut tunnissiuk, attanniviksub piksanga, Gudemullo, Gudib piksanga. Tattamminiarivællo tagva.

18 Saduzæerit tikkipæt, makkiviksakangitomik okartut; apperivællo okarlutik:

19 Ajochertuijok, Mosesib aglagvigivãtigut: Angutib angajoa tokkopet, nulle kittorngakangitok kemmakpago, nullia tava nukkanget nulliarijeksariva, angajune kinguvãksarsilugo.

20 Tagva nukkarẽkalauktok 7 nik, angajuklek nullianilauktok; kittorngnane tokkovok.

21 Tugliet nulliarilermigamiuk, tamnatauk tokkogivok kittorngiminane. Taimaktauk pingajueta pigiva.

22 Tapkoa 7 it illunatik nulliarivæt (kingorlerẽklutik) kittorngnekaratik. Illunatik kingorngættigut arnaktauk tokkogivok.

23 Makkivingmele makkikunik taipkoa 7 it nellieta nullianiktarijomãrpauk? illunatik nulliarilaungmatsuk.

24 Jesusib kiovlune okautiveit: Taimaingilāk? tammarpose aglait nellogapsigik, Gudib ajugakanginingalonẽt.

25 Tokkungajunnit makkikunik, nullianingniængilet uiningniængilello, Engelititulle killangmẽtutitut ĩtsomāramik.

26 Tokkungajunnik makkitsomārtunnik, Mosesib aglanginnik attuarsilaungilase? napartut senianne Gudib okautilaungmago: Abrahab Gudigivānga, Isaablo Gudigivānga, Jakoblo Gudigivānga.

27 Gude tokkungajut Gudigingilæt, innojulle Gudigivæt. Taimak pivlugo tammarpose angijomik.

28 Aglangnik illissimmajut illangeta tikkipa,ingmingnut appersortilaungmetta, tussaramigit; idluartomiglo (Jesusib) kiongmagit tussaramiuk, appersorpa: Perkojennit tamainit nelliet anginerova?

29 Jesusib kiova: Perkojennit tamainit anginerojok imaipok: Ahāk, Israel, Nalegak Gudivut Gudetõvok.

30 Gudingnik Nalegarnik nægliktuksauvotit omœttingnut tamānut, tarningnullo tamānut, issumangnullo tamainut, pitsartunernullo tamainut. Tamna pijariakarnerõjok perkojennit tamainit.

31 Aipangalo tapsotunak-īpok: Innukattingnik illiktut nægliktuksauvotit. Assianik anginerõjomik perkojakangilak ukkungnanget.

32 Aglangnik illissimmajub okautiva: Ajochertuijok, ahamarik miksekartomik okarpotit, Gude attausiõngmet, tapsoma assianik Gudekangimet.

33 Tamna nægligilugo omamut tamānut, issumænnullo tamainnut, tarnimullo tamānut pitsartunernullo tamainnut, innukattinelo ingmitut nægligilugo, tagva ajunginersauvok tunnergutiksennit ikkoalajeksennillo tamainnit.

34 Sillatõjomigle kiolaungmet, Jesusib tussaramiuk, okautiva: Gudib nalegauvinganut kannilerpotit. Kingorngagut apperilugo sapperpæt.

35 Jesuselo okarpok, kattimavingme ajochertuivlune, apperiveit: Sõg aglangnik illissimmajut, Kristuse Davidib ernerijanga okautigivatsuk?

36 Davide nangminek okarame, Annernerkut ajunginerkut: Nalegak Nalekamnut okarpok: Tallerpingma tungãnut ingitit, omigijingnik illijerkãrtinanga ittikavit ikovranganut.

37 Nalekaminik Davidib taigamiuk; kannok erneri-vauk? innugaseksuillo tussarneridlarpæt.

38 Ajochertorpeillo okautivlugit: Aglangnik illis-simmajunnik udsertoritse, annorannik angijortannik attoromajut, niuvervingmelo sallutitaujomavut.

39 Illinniarvingmelo nerrimavingmelo issukliojoma-vlutik iksivajomavut.

40 Uigarnerit pingit nungupeit takkijunniglo tuk-siarutinnik tuksiarutsomavlugit okarput: Tamanna pi-vlugo taipkoa pitlartaunersaujomãrput.

41 Jesuselo ingipok Gudib iklervinget akkianut, innuit tækkunãrlugit, kẽnaujennik illijijut Gudib ikler-vinganut. Unnuktullo akluitut unnuktunnik illijivut.

42 Uigarnerlo aklujok tikkipoktauk kẽnaujarsungnik maggungnik illijingmijok tapkoa hellertut ipuk.

43 Illinniartinnelo kaikovlugit, okautiveit: Ahamarik okaupapse; Uigarnek una aklujok Gudib iklervinganut unnunersennik illijilaukpok, illijilauktunnit tamainnit.

44 Tamakkoa illunatik pimingnik attorniængitaming-nik illijilaukput; unale aklujok perkutituaminik illijivok, innogutiksaminik tamainnik.

KAPITEL XIII.

Kattimavik asserortaujomãrtok sivorngagut okautauninganik.

JESUSE kattimavingmit anningmet, illinniartingita illangeta okautiva: Ajochertuijok, tækkulaurit, ujakket tamakkoa kannok sennamajut?

2 Jesusiblo kiovlune okautiva: Tamakkoa tamaita sennamajoksuit tækkogalloarpigit? Ujakket ukkoa il-lunatik serkomitaujomãrput, kallerẽktokarungnẽrlutiglo.

3 Orksuktalingme kakkame iksivangmet, kattimaviub

akkiane, Petrusib, Jakobusiblo, Johannesiblo, Andreasiblo kissimiõvlutik appersorpæt:

4 Okautittigut, kakkugo pijukset tamakkoa tamaita pijomãrkæt? Sunalo nellunaikutaksaujomãrpa, tamakkoa illunatik nellautsilerpetta?

5 Jesusib kioveit, okalerlune: Kammatitse uiverijaukonnase.

6 Unnuktut tikkitsomãrmetta attera atterilugo okarlutik: Kristuseõvunga, unnuktullo tammartiniarpeit.

7 Unnatadlartunnik unnatadlartut nippersoanginniglonẽt tussarupse, erksiniarase, taimailiortokartuksaungmet. Nagatiksarle nelliutingilak sulle.

8 Innukattigẽt innukattigẽnnut assimingnut sorsugomãrput, attannionerlo attannionermut asiminut. Nunet sunatuinarne sajukpilugomãrput, kãngnartoksoarmiglo erksinartomiglo pijokaromãrpok. Tamedsa kappianartub pigiarniksanga.

9 Illipsele nangminipsingnik udsertoritse. Erkartuivingmingnut illinniarvingmingnullo pititsomãrpãse; issakajaujariakarpose, attanniojunnullo attannivaksoarnullo ãtaujariakarpose, uvanga pivlunga, nellojungnẽrutiksangennut.

10 Sivorngagut okautsit tussarnertut okautaujuksauvut innukattigẽnnut tamainut.

11 Aularutikpassele unnertojutigiluselo, sivorãniarase, sumiglonẽt okausiksakarniarmangapse, issumaksarsimmaniaraselo sivorngane, Stundeme mattomane tunnergusiase okauserissigik. Illipse okanginapse, Annernerle ajunginek.

12 Kattangutib kattangutine tokkomut pititsomãrpa, atãtablo ernine, kittorngangitalo angajokakik akkerartoromãrpeit tokkokovlugillo.

13 Innuillo illunatik omigidlaromãrpãse, attera pivlugo. Issuanulle sokkosijuitok (okperlune) piulijaujomãrpok.

14 Nungutsineruble makkojungnarninga tækkogupsiuk, okautigijaumajok nellautaijomut Danielemut, innigijeksaringitaminetok, (tamattominga attuarsijub kam-

magilerligit!) taimaipet Judeametok kemmalerle kakkennut.

15 Iglublo kanganetok, akkarniarane iglomut, itterniaranelo iglominit sumik aikleromavlune.

16 Perorsẽvingmetorlo, utterniarane annoranne pijartorlugit.

17 Kappianamẽgle singaijut amãmaktitsijullo tamanna nelliutikpet.

18 Tuksiaritsele kemmaviksase okkiome pilerkonnago.

19 Uvlune taipkonanne kappianartokarniarpok nellekangitomik, sillab pigiarninganit, taimanget Gudib innuit pingortilaungmagit, tamanna tikkilugo, kingorngagullo taimak angitigijomik kappianartokarniænginivok.

20 Uvlut taipkoa Nalekab ikkigliniængippagit, innuk attauserlonẽt piulijaunajangilak, Annerimajulle pivlugit, tapsoma annerilauktangit (pivlugit) uvlut taipkoa ikkiglijaujomãrput.

21 Uvlut taipkoa nelliutikpetta okautsaugupse: Ahãk, Kristuse tagvanẽpok, ikkanelonẽt; tamanna okperiniarassiuk.

22 Kristuseovlutik okartut, nellautainerluktut sæglojut sakkeromãrput nellunaikutaksoarniglo tattamnartunnik pilutik, annerimajut aglæt tammartiniarlugit, tammartitaujungnarpetta.

23 Illipsele kammatsiaritse. Ahãk, makkoninga tamainik okautivapse nelliutekãrtinnagit.

24 Uvlut taipkoa kappianartut kingorngættigut, sekkinnek takkerlo kaumajungnẽromãrpuk.

25 Uvloritsello kattegomãrput killangmit, killaublo pitsartuningit aulataujomãrput.

26 Innublo Erninga tava tækkojomãrpæt killaub nuvujangittigut akkartok, pitsartudlarlune ãnanaudlartok.

27 Engelinelo tillijomãrpeit, annerijangillo kattitilugit annorennit sittamanit, nunab issuanit, killaub issuanut.

28 Napartomit Feigeliksamit adsiujomik illinniaritse. Akkerungit iptekalerangetta, sigilerangettalo aujajaraklilermet kaujimavose.

29 Taimaktauk illipse, makkoa tamaita pijukset tækkogupsigik; kaujimaniaritse kaglilermet.

30 Ahamarik, okaupapse: Kinguvängukattigēt ukkoa nunguniatsengilet, makkoa illunatik namaksekärtinnagit.

31 Killaglo nunnalo nungutsomärpuk; okausikkale nungutsomängilet.

32 Uvlormigle taipsominga, Stundemiglonet taipsominga kaujimajokangilak, Engelillonēt killangmetut, Ernerublonēt, Atätable kissime nellungila.

33 Kammatitse, pigäritse tuksiarluselo; kakkugo nelliutinajarmangæt nellogapsiuk.

34 Sorlo angutitut iglominik kemmaijotut nunab assianut aulardlune, kivgennelo angajokängortilugit, illunaita tunnitsivigiveit sullijeksanginnik, itterviublo udsertortinga perkova, pigärkovlugo.

35 Taimak pivlugo pigäritse, iglub angajokanget tikkilervia nellogapsiuk, unnukullonēt, unnuak ketterarpellonēt, angutaunek niplilerpellonēt, uvlakullonēt.

36 Tuavitomut tikkitaukonnase, sinniktilluse opingartaukonnase.

37 Illipsingnulle okarama, tamainut okarpunga: Pigäritse.

KAPITEL XIV.

Kristusib pititauninganik.

UVLUK magguk kingorngængne anniviksiorviolerpok, kakkojenniglo sērnakangitunnik nerrilutik nelliutingmet. Ajochertuijoksuit aglangniglo illissimmajut nipporsavlugo tigunasuarpæt tokkotsomavlugo.

2 Okarpulle: Anniviksiorviotillugo pinago, innuit pikabladlarkonnagit.

3 Betaniamemet Simonib kallakadlartub iglungane, nerrimavingme iksivatillugo, tagva arnak tikkipok, publaujalijardlune tippigiktomik immalingmik pivianartovaksoarmik, publaujarlo serkomipa, immangalo niakoanut koviva.

4 Tagvanetut illangit annulerput okarlutik: Mingoarutiksak tamna sõg kovijauva?

5 Immek tamna pissiangogune akkekarajalauktok unnunersennik kẽnaujennit 300 dinnit, aklujunnullo tunnergutiksennik. Okarnerlutigivællo.

6 Jesusele okarpok: (Arnak) una ullapinasiuk; sõg kiksartipissiuk? ajungitomik pivãnga.

7 Aklujunnik illakatsainarpose, ajungitulliarvigijomagupsigiglo pituinariakarpose; uvangale najortigitsainarniængilapsinga.

8 Ajugaringitaminik pivok; sivorngagut timiga mingoarpa illijartortauviksamnut.

9 Ahamarik, okautivapse: Tamakkoa okautsit tussarnertut okautigijaukpetta sillaksoarmiunnut tamainnut, okartokaromãrivok, tapsoma pinniarninganik uvamnut, erkaumajauniksanganik.

10 Judase Ischariote, 12 it illanget, ajochertuijoksoarnut aivok tapkonunga pititsomavlugo.

11 Tamanna tussaramitsuk, kuviasulerput, kẽnaujenniglo tunnitsivigijomavlugo okarput. Taipkonungalo pitinasualerpa.

12 Kakkojet sẽrnakangitut uvlungita sivorlingane, anniviksiorutiksak saugãrsuk tokkoniaramitsuk, illiniartingita apperivæt: Nane ãkiksoijartorkovittigut anniviksiorutiksamik saugãrsungmik, nerriniartarnik?

13 Illinniartingne magguk tillivak, okautivlugiglo: Iglugaseksoarnut aileritik, innuk (angut) pãrlãrpattik immektartok, tamna malliktiko.

14 Itterviet, iglub innuanut okaritik: Ajochertuijub okautsaukovãtit: Iglo nauk, nerriviksara anniviksiorutiksamik saugãrsungmik illinniartikka illagællugit?

15 Iglomiglo angijomik, tuapaksimmajomik idluarsimmajomiglo unnertotilãrpãtik; tagvane piksaptingnik ãkiksoigitik.

16 Illinniartuglo aivuk, iglugaseksoarnut pilutiglo, sorlo okautilaungmagik naipipæk, anniviksiorutiksarlo saugãrsuk ãkiksorpæk.

17 Unnulermello 12 it illagilugit tikkipok.

18 Nerrimavingmelo iksivagamik nerrilutiglo, Jesuse

okarpok: Ahamarik okaupapse, illapse illangeta nerrekattima pititsomãrpãnga.

19 Kiksalerdlutiglo apperivæt nellekardlutik: Uvangauniarpīk? assialo: Uvangauniarpīk?

20 Kioveit okarlune: 12 it illangeta, põgutamut mitsuksekattima.

21 Innub Erninga ainiaralloarpok, sorlo tapsominga aglaksimangmet: Innugle tamna kappianamēk, innub erninganik pititsijok. Innungmut tapsomunga idluarnersauvok erniangõngikune.

22 Nerrivlutik, kakkojak Jesusib tiguva, kujalivlune avgorpa, tapkonungalo tunniva okarlune: Tigulugo nerrisiuk; tagva timiga.

23 Ermgusiãrsuglo tigugiva, kujalivlune, tapkonunga tamna tunniva; illunatiglo tapsomanget immerput.

24 Okautiveillo: Tagva auga, testamentitãb aunga, tamna unnuktunnut kovijok.

25 Ahamarik okaupapse, mattoma kingorngagut immerniarungnērpunga napartub weineliksab iptinganik, uvlok taimna nelliutikãrtinnago,nutautillugo immilerupko Gudib nalegauvingane.

26 Nakudlartomik tuksiarutsit nãgamikit, annivut orksuktalingmut kakkamut.

27 Jesusiblo okautiveit: Unnuame tamattomane tamapse sinnaungasautigilarpapsinga. Aglaksimmangmet: Mianersijok unnatadlarniarpara, saukello siamartidlarniarput.

28 Makkikumale, sivonapsingne Galilæamut aijomavunga.

29 Petrusible okautiva: Illunamasiatik koaksãngautigikpattit, koaksarniængilanga.

30 Jesusiblo okautiva: Ahamarik, okaupagit, unuame tamattomane angutaunek niplerkãrtinnago maggoertorlune, missiarutigilãrparma pingasuērtorlutit.

31 Okarivok ama: Illa, tokkokattigigupkillonēt, missiarutigijomangilagit. Taimaktauk illunatik okarivut.

32 Igluksoarmullo avalluliorsimmajomut pivut, Gethsemanemik attelingmut. Illinniartinnelo okautiveit: Tamaunga ingititse, tuksiariartortillunga.

33 Petruse, Jakobuselo, Johanneselo illagiveit, sajudlalerlune kappiaktoadlarpok,

34 Okautiveillo: Tarniga kiksarpok tokkomut; tagvanetitse pigãrluse.

35 Averngoalerdlune nunamut pamakterpok tuksiarlarmelo, ajornangipet nelliutok tamanna kãngerkovlugo.

36 Okarlunelo: Abba, Atãtãk, ajugakanginavit, ermgusiarsuk una pẽruk uvamnit; pijomajaraungitorle, pijomajet pile.

37 Sinniktut tikkinamigit, Petruse okautiva: Simon sinnikpit? Stundemik attautsemiglonẽt pigãrkattigijungnangilarma?

38 Pigãrluselo tuksiaritse õktorlungnartomut pekonnase. Annernek pijomagalloarpok, uvinigle sangẽpok.

39 Ama tuksiariartorpok, okautsit taipkoa attormilugit.

40 Ama uttermigame, sinniktut tikkiniveit; (ijingit okumaimetta uerngarnermut) kigusitiglo tapsomunga nellovlugit.

41 Pingajuanik tikkinamigit, okautiveit: Manna sinnikluselo merngoẽrseromavise? Namaksivok tagva, Stunde tikkisimmavok. Ahãk, Innub Erninga pititaulãrpok ajortulliartut agganginnut.

42 Makkititse aularta; ahãk, uvamnik pititsiniartok kaglivok.

43 Sulle taimak okartillugo, Judase, 12 it illanget, tikkilerpok innugiartoksuit illagællugit, saviksoalijardlutik ajaupialijarlarmiglo, ajochertuijoksoarnit aglangniglo illissimmajunnit, innuillo angajokanginnit pijut.

44 Pititsiniartublo nellunaikutamik tunnitsivigilaukpeit, okarlunelo: Kunnilãrtara taimnauvok, tigusiuk aulartaililugolo.

45 Tikkiname kannilersarpa okarlune: Rabbi, Rabbi; kunniklugolo.

46 Aktolerpælle tava, tigulælo.

47 Illangettale sennianetut, saviksoane amuva, ajochertuijoksublo kivganga ullimavlugo siutẽrpa.

48 Jesusiblo kiovlune, okautiveit: Sorlo innuartomut

annivose, saviksoalijarluse ajaupialijarlapselo, tigujomavlunga.

49 Uvlut tamaita najortigilaukpapse kattimavingme ajochertuivlungalo, aktulaungilapsinga. Nellautaijulle aglangit nellautsekovlugit.

50 Illinniartingitalo illunatik kemmakpæt kemmavlutiglo.

51 Innuosuktublo mallikpa, sãtomik annorãmik uvinerugub innuosuktullo tamna tiguvæt.

52 Uvinerunele ipperarpa, annorẽrdlunelo kemmãvok taipkonanget.

53 Jesuselo ajochertuijoksoarmut pitipæt, tagvunga ajochertuijoksuit, angajokaijello aglangnik illisimmajut illunatik kattimavut.

54 Petrusible kinguvasiktomit mallikpa, ajochertuijoksub igloksoanganut pilune; tagvanelo kivget iksivakattigællugit, ikkomamullo kitjakejarlune.

55 Ajochertuijoksuille kiglissiniarviublo angajokangit illunatik passitiksarsiorput Jesuse pivlugo, tokkotsomavlugo, nachvãngilello.

56 Unnuktut okautigiludlarpæt sæglovlutik, okausingille adsigẽngilet.

57 Illangillo sæglolutik passiklertut sakkerput, okarlutik:

58 Tussalaukpavut, okangmet: Tempele aggangnut sennamajok, asserortitsomavara, uvlunelo pingasune assianik sennalunga aggangnut sennamangitomik.

59 Sulle okausingit adsigẽngilet.

60 Ajochertuijoksoarlo akkorngannit nikkovipok, Jesuse apperiva, okarlune: Kiungilatit tamakkonunga ukkoa passiklerninginnut?

61 Nipleranele, kiungilarlo. Ajochertuijoksub ama apperiva, okautivlugo: Kristuseovit nakorinadlartub erninga?

62 Jesusele okarpok: Uvangaujunga. Innublo Erninga tækkojomãrpasse iksivajok pitsartujub (Gudib) tallerpiet tungãne, killaublo nuvujangittigut akkartok.

63 Tava ajochertuijoksub annorane alliktorpeit, okarlune: Kigligiutsijekariakarungnẽrpogut.

64 Gudemik okarnerlutekarninga tussarpasse; kannok issumavise? Tapkoale illunatik erkartorpæt, tokkoteksaujok okautigællugo.

65 Tagva illangita kẽtseralerpæt, kẽnangalo mattovlugo erksãrpæt, okautivlugo: Nellautalertigut. Kivgello kẽnanga tiglukpæt.

66 Petruselo igluksub illuet paklerkametillugo, ajochertuijoksub kivgangita illanget arnab ittertub,

67 Petruse kitjakejartok tækkogamiuk, tækkunãlerpa okarlune: Igvittauk Jesuse Nazaremiok illagivet.

68 Missiarporle, okarlune: Illitaringilara, okautsitillo nellogivakka. Pãmullo anningmet, angutaunek niplerpok.

69 Arnab ama tækkogamiuk, sennianetunnut okalerivok: Tamna taipkoa illanget.

70 Missiarivok ama. Killamiojungnẽrmello, Petruse ama okautivæt tagvanetut: Ahamarik taipkoa illagivãtit; Galilæamiogãvit, okautsivit nellunailivatit.

71 Ingminulle okarnerlulerlune (Gude taivlugo) okartok: Innuk tamna okautigijasse illitaringilara!

72 Angutaunerlo aipanik niplerpok. Tagva Jesusib okausingit Petrusib erkarpeit, okautilaungmago: Angutaunek maggoertorlune niplerkãrtinnago, missiarutigilãrparma pingasuẽrtorlutit. Tava kẽasilerpok.

KAPITEL XV.

Kristusib kellersorsimmatillugo Pilatusemut ãtauninganik.

KAULERMET errinesuklutik ajochertuijoksuillo angajokaijello, aglangniglo illissimmajut, kiglissiniartullo illunatik kachimiolerput, Jesuse kelleksorlugolo aularutivæt, Pilatusemullo unertujutigivæt.

2 Pilatusib appersorpa: Attanniovit Judinnut? Kiovale, okautivlugo: Okakotit.

3 Ajochertuijoksuillo angijomik passidlarpæt.

4 Pilatusib ama apperilugo, okautiva: Ahãk, angijomik passidlarmattit, kiungilatit?

5 Jesusele kiojungnĕrpok, tamattominga Pilatuse aglæt tattamminiarpok.

6 Anniviksiolerangettale (Pilatuse) illusekarpok, innuit pijomajanget parngnanĕrsimmvingmetut illanget aularkolugo.

7 Parngnanĕrsimmadsaujokarpok, Barrabasemik attelingmik, kippallijoksuit illagivlugit tigujaujomik, kippallijoksŏvlutik innungmik tokkotsigamik.

8 Innugaseksuillo kaggudlarlutik tuksiarvigivæt illuserminik attorkovlugo.

9 Pilatusible okautiveit: Judit attanninget aularkojaukovissiuk uvamnut?

10 Ajochertuijoksuit kennugivlugo tagvunga pitilauktanget, nellunginamigit.

11 Ajochertuijoksuille innuit kajungertipeit Barrabasemik tuksiarkovlugit aularkojaukovlugo.

12 Pilatusible ama kioveit okautivlugit: Judit attanningennik taijasse, kannok illiortaukovissiuk uvamnut?

13 Kaggudlarivut ama (okarlutik) kikkiektoruk.

14 Pilatusib ama appersorpeit: Sumik idluitomik pinniarlauka? Niplialuarput: Kikkiektoruk.

15 Pilatusib tava innuit sattomakojomavlugit, Barrabase aularkova tapkonunga, Jesusele aklunatsennut issakajaukova unertujutigilālo kikkiektortaukovlugo senningajolingmut.

16 Sorsuktukselle Jesuse āpæt igloksoarmut kiglissinniarvingmut, sorsuktuksello illunaita attautsemut kaikoveit:

17 Ulliksoarmiglo aupaluktamik kappitipæt, niakotiksamiglo kakkilautilingmik peraivut, niakoanullo illilugo.

18 Sallutilerdlugolo, okarput: Sallutitaujotit Judit attanninget.

19 Niakoagullo annaudlarpæt ajaupiamut suvlulingmut, kĕtserarlugo, sĕrkortorvigællugolo tuksiarvigivæt.

20 Mittautigijarĕramitsuk, ulliksoak aupaluktak pĕrpæt, nangmininginniglo annoranginik attitilulugo, aularutivællo kikkiektorniardlugo.

21 Innuk sennerkotok aksorotivæt, Simonemik attelik Zirenemiok, Perorsevingmit pijok, (Aleksandriblo, Ruffiblo angutæk) tapsomunga erksuktautipæt kikkiektortauviksanga.

22 Apæt kakkamut Golgatamut, imaipok: Niakovinertalingmut.

23 Weinemik mirralingmik (kassilinartomik) immertinasuarpæt; pijomangilāle.

24 Tikkiektulauramitsuk; annorangit avikpeit, immerautigivlugillo kia piksariniarmangagit.

25 Stundik pingajuængne kikkiæktorpæt.

26 Kollāne aglaksimmavok, kannok passijauninga: Judit attanninget.

27 Innuartuglo magguk kikkiektortaukattigællugik pivakit, aipa tallerpiet tungānut, aipalo saumiet tungānut.

28 Okautsit aglaksimmajut nellautsivut tagva, okartut: Ajortulliartut akkorngannut pititauvok.

29 Tagvunalo arvertartut mittautigivæt, illēkettamarlutik okarput: Kuinængnalukpotit kattimavingmik asseroijotit, amalo sennalugo uvlune pingasune.

30 Illingnik piulidlarit, senningajolingmit manna akkarit.

31 Taimaktauk ajochertuijoksuit mittautigivæt ingmingnut, aglangnik illissimmajut illagællugit, okarlutik: Assine ikkajulaukpeit, ingminigle ikkajornermik sapperpok.

32 Kristuseogune, Israelitillo attannerikpatsuk, senningajolingmit manna akkarle tautuktilluta, okperkovlutalo. Kikkiektortaukattikitalotauk mittautigivæk.

33 Stundit 6 õjarērmetta nunane tamaine tāktoksõlerpok Stundit 9 inget tikkilugo.

34 Stundit 9 ingane Jesuse nippekortõvlune okarpok: Eli, Eli, lama asabtani? imaipok: Gudiga, Gudiga, sõg kemmalaukpinga?

35 Tagvanetullo illangita tamanna tussaramitsuk, okarput: Ahāk, Eliase kaikova.

36 Tagva illanget akpangerpok, nipperkullo sērnar-

tolingmut missuklugo, ajaupiamullo kappomitãrlugo, immertipa, okarlunelo: Ovatsiaro, tækkunãrta, Eliasib akkartitsartorniarmangago.

37 Jesusele nippekortõvlune annernengerpok.

38 Kattimaviublo upkuksoanga allikpok maggolivlune, pãnget unnunga aglæt tikkilune.

39 Sorsuktukset angajokangetale nellãne nængertub, tækkogamiuk annernengertok taimaitomut nippersoarmut, okarpok: Ahamarik angut tamna Gudib Erneriva.

40 Tagvanelotauk arnet allivãsiktomit tamakkoninga tækkunãrtut, tapkoa illanget Maria Magdalenaujok, Marialo, Jakob mikkinersab, Josesiblo, anãnangak, Salomelo.

41 Tapsomingatauk malliksimmajut Galilæametillugo, kivgartortullo, assingillo unnuktut Jerusalemut majorarkattigilauktangit.

42 Unnulermello, uvlok oppalungaijaiviõngmet sabbatib tuglia,

43 Josefe Arimathiamit tikkipok, kiglissiniarpaktut illanget, ajungitok issumagiktorlo, Gudib nalegauvinganik nerriungmijok; tapsoma sivõranane Pilatuse ittervigijartorpa, Jesusib timinganik tuksiarvigiva.

44 Tokkojarẽrtok Pilatusib tussaramiuk, tattamminiarpok, Sorsuktukset angajokanget kaikova, apperivlugo tokkokammermangæt?

45 Angajokamit tussaumaleramiuk, timinga tunnijaukova Josefemut.

46 Uvineruksarsiniaramelo, akkartitsartorpa, uvineruksamiglo immuserlugo, illuvermullo illivlugo, kairtomut illulimajomut, ujaraksoarlo aksakãrtidlugo illuviub upkoanga pẽrova.

47 Maria Magdalenable, Mariablo Josesib anãnanget, tækkunãrpæk, namut illijauniarmangæt.

KAPITEL XVI.

Kristusib makkininganik.

SABBATE kãngermet, Maria Magdalena, Marialo Jakobusib anãnanga, Salomelo tippigiksautisiniarput, mingoariartoromavlugo.

2 Wochib uvlungita sivorlerpãngane uvlarãrsukut, illuvermut pivut, sekkinek nuilermet.

3 Ingmingnullo okarput: Ujaraksoak illuviub upkoanganit kia aksakãrtiniarpauk?

4 Tagvungalo tækkunãramik ujaraksoak aksakartitavinek mallugivæt; angijovaksõngmet.

5 Illuvermullo itteramik, angut innuosuktok tallerpiet tungãne iksivajok tækkogamitsuk, angijoktamik kakkortamik annoralik; kakkilãdlarput.

6 Tapsomale okautiveit: Kakkilãrase, Jesuse Nazaremiok kikkiektorsimmajok kennertasse, makkisimmavok, tamanẽngilak; illijauvigilauktanganik tækkoleritse.

7 Okariartoritsele illiniartinginnut, Petrusemullo, Galiæamut sivorlerilãrapsiuk; tagvane tækkojomãrpasse, taimak okautilaungmasse.

8 Tuavilutiglo annivut, illuvek kemmaklugo: Sajudlarlutiglo kakkilãdlarput, okangilellonẽt innungnut, erksidlaramik.

9 Jesusele uvlãkut makkiname, Wochib uvlungita sivorlerpãngane, sakkerpok Maria Magdalenamut annititsivigilauktaminut Satanasenik 7 nik.

10 Tamna okariartorpok illagilauktanginnut, taipkoa kiksalarmiglo kẽajut.

11 Tapkoalo, tussaramik innõngmet, sakkerlaungmello tapsomunga, okperingilæt.

12 Mattoma kingorngane, tapkoa illakingnut maggungnut sakkerpok, assianik kallinerdlune, ingeratillugik natername.

13 Tapkoalotauk illamingnut okariartorivuk tamattominga; tapkoatauk okperinginivakit.

14 Kingorlermik 11 it sakkervigiveit nerritillugit, ok-

pingimettalo suadlarpeit, omættingillo mangaidlarmetta, tokkungajunnit makkisimmajomik tækkolauktut okperingimagit.

15 Okautiveillo: Sillaksoarmut illunanut ainiaritse, okautsillo tussarnertut okautigissigik innungnut tamainut.

16 Okpertok baptitaujorlo, piulijaujomãrpok; okpingitorle erkartortaujomãrpok.

17 Tamakkoningale nellunaikutakaromãrput okpertut: Attimne Satanasit annititsomãrpeit, nutãnut okennut okaromãrput.

18 Kuglugiãngojartunnik pejaijomãrput, tokkonartomiglo immeralloarunik, sokkoserniængilet; kannimajut pattiktorpattigik pijungnẽrniarput.

19 Nalekablo taimak okautilauramigit, kongmuartitauvok killangmut, Gudiblo tallerpiet tungãnut ingitsartorlarme.

20 Tapkoale illunainut okariartorput; Nalekablo pinniarkattigiveit, okausingillo okpernartipeit tattamnartunnut malliktunnut.

EVANGELISTIB

LUKASIB AGLANGIT.

KAPITEL I.

Johannesib Baptiterijub innulerninganik, Zachariase okaudjaulerpok. Jesusib Kristusib innulerninganik, Maria okaudjaulerpok. Elisabet Mariab nellipsarpa, nakoridlarningalo Gudemik.

UNNUKTUT aglagasualaungmetta, okautsit unipkausingortilugit, pijokalauktut akkunaptingne.

2 Sorlo taipkoa tunnitsivigilaungmattigut tamakkoninga, pigiarninganit nangminek tækkolauktamingnik, kivgartorteõvlutik okautsinnut.

3 Tamanna uvangatauk namagidlarpara, tamaita kiglinganit kiglissitigilualaurapkit, illingnut nægliktara Teofiluse aglaluarlugit.

4 Ajochertũtsib tunganarninganik tussarkovlutit, tamattominga ajochertortaugavit.

5 Nuname Judæame Herodese attanniotillugo ajochertuijokalaukpok Abiab simmertingita illanganik, Zachariasemik attelingmik, taipsoma nullia Aronib panningita illanget Elisabetemik attelik.

6 Tamangnik idluartuk Gudib sãngane, Nalekablo perkojangit pijomajangillo tamaita naletsiarpakit.

7 Kittorngakangituk, Elisabet kittorngisuitongmet, innutokaulerdlutiglo tamangnik.

8 Taipsomane (Zachariasib) ajochertuijõnine attoramiuk Gudib sãngane, simmẽnine nelliutingmet.

9 Ajochertuijõnerub illusinga malliklugo, nelliutingmet pujortuksaunine, Nalekab Tempelinganut itterpok.

10 Innugaseksuillo illunatik sillatãnetut tuksiarlutik pujortillugo.

11 Nalekable Engelingita illanget tækkotipok tapsomunga, Altarib pujorviub tallerpiet tungãne nængertok.

12 Zachariasiblo tamna tækkogamiuk, koaksalarme erksilerpok.

13 Engelible okautiva: Zachariase, erksinæk, tuksiarnitit tussartauvut, nulliello Elisabet ernijomãrpok erniksarnik, taimna Johannesemik atserareksarivet.

14 Kuviasutigilugo alliagijomãrpet, unnuktullo innulerninga kuviasutigijomãrpæt.

15 Nalekab sãngane angidlaromãrmet; Weinemik assianiglonẽt immiksamik pitsartudlartomik immerniængilak. Anãnangello timinget illuanetillugo sulle, Annernermik ajunginermik illumertaulãrpok.

16 Israeliblo kinguvangit unnuktut sãtitsomãrpeit Gudemut Nalegangænnut.

17 Tapsomalo sivorlerijomãrpa Eliasetut annernekarlune pitsartunekarlunelo, angajokait omættingit kittorngettik illagivlugit, sãtitsomãrpeit Nalekamut, okpingitullo pitsomãrpeit idluartut illissimmaninginnut, taimak Nalekamut innungnik opallungẽrsimmajunnik ãkẽlune.

18 Zachariasiblo Engele okautiva: Suna nellunaikutaksarivigo? Itolerama, nulliaralo ningiungogivok.

19 Engelib kiovlune okautiva: Gabrieliovunga Gudib sãngane nængertunga, tillijauvungalo okaudjaukovlutit, mattominga nellojungnẽrtitaukovlutit.

20 Ahãglo, nippangerniarpotit okarungnarungnẽrlutillo, uvlok taimna tikkilugo, tamanna nellautsilerpet; okautsikka okperinginangne, nellautsiniartut nelliutimingne.

21 Innuillo Zachariase uttakkivæt, tattamminiarlutiglo, taimak sivitotigijomik mulludlarmet Tempeleme.

22 Annigamelo okautijungnangileit. Mallugosulerpullo tækkotitsumik tækkolaungmet Tempeleme. Nullorarpeillo, okarungnengerlunelo.

23 Pinniareksame sorẽrvinga nelliutingmet iglominut angerarpok.
24 Uvlullo tapkoa kingorngænne nullianga Elisabet singailerpok, takkeniglo tellimanik ijerartorlune, okarpok:
25 Taimak Nalekab pivãnga uvlunne taipkonane, tækkonãraminga, kangusunera uvamnit pẽrlugo innungne.
26 Takkit pingasojoænne Engele Gabriele Gudib tilliva iglugasengnut Galilæametunnut, Nazaretemik attelingnut.
27 Uigasungmut angersimmajomut Davidib kinguvãngita illanganut, Josefemik attelingmut; uigasuglo Mariamik attekartok.
28 Engeliblo ittervigiva okarlune: Sallutitaulerit saimartitaujotit! Nalekab illagivãtit, annerijaunerojotit arnenit tamainit.
29 Mariable tækkogamiuk, okausingit koaksarutigiveit, issumalerlunelo: Kannok tagva sallutitauvīk?
30 Engeliblo okautiva: Maria, erksinæk, saimartauniksarsivotit Gudeme.
31 Ahãk, singailarpotit timingne, ernermiglo ernijomãrlutit, tamna Jesusemik atserareksarivet.
32 Tamna angidlaromãrpok, kõtsingnermetublo erninganik taijaujomãrpok, Gudiblo Nalekab tunnitsivigijomãrpa Atãtanget Davidib iksivautanganik.
33 Jakob iglunganut attanniojomãrpok issokarniængitomut, attannioningalo issokarniængilak.
34 Tagva Mariab Engele okautiva: Kannok tamanna pilarka? Angumik kaujimanginama?
35 Engelib kiovlune okautiva: Annernerub ajunginerub kollangiaromãrpãtit, kõtsingnermetublo pitsartuninget ulligomãrpãtit; tamanna pivlugo ivsornainek ernijekset Gudib Erninganik taijaujomãrpok.
36 Ahãglo, Elisabettauk illet singaigivok ernermik ningiungolerlune; takkit pingasojoænne, taimna kittorngisuitok illunatik okautigivæt.
37 Gudeme ajornartokangimet.
38 Mariale okarpok: Attauk Nalekab kivgarivãnga;

sorlo okaravit taimailerlanga. Engeliblo kemmakpa tava.

39 Uvlunne taipkonane Maria aulalerpok, aisarlune kakkennut iglugasengnut Judæab nunnanganetunnut.

40 Zachariasib iglunganut, itterdlunelo Elisabet salutipa.

41 Mariab salutitsininga tamanna Elisabetib tussarmago, timinget singainga nerritoralerpok. Tagvainak Elisabet illummertaulerpok Annernermik ajunginermik.

42 Nipliadlarlune okarpok: Annerijaunerojotit arnennit tamainit, timivillo singainga annerijaunerõgivok.

43 Nakillo tamanna piva, Nalekama anãnanget tikkimanga?

44 Ahãk, salutitsinivit nippinga tussarapko, singaiga illumnetok kuviasungnermut nerritoralerpok.

45 Pillorikpotit okperavit, illingnut Nalekab okausingit namaksijomãrmetta.

46 Maria okarpok: Tarnima Nalegak nakoridlarpa.

47 Gudelo Piulijiga annernerma kuviasugvigiva.

48 Kivgarkullungme nikkanarsarninga tækkunãrmago. Ahãk, mannamit innuit illunatik pilloringneraromãrpãnga.

49 Angijoksoarmik pingmanga, ajugakangitub, heiligemiglo attigub.

50 Nãpkiningningalo nalektiminetsainarpok soraijunane.

51 Sõngõgame tallerminut siamartipeit omamingne piojorijut.

52 Pitsartojoksuit iksivautanginnit orrutipeit, nikkanartullo angijorortipeit.

53 Kãktut tunnitsivigiluarpeit piksanginnik, akluitullo piksakartinagit kikkipeit.

54 Napkigosungnermik erkaimavok, kivganelo Israele ikkajorpa.

55 Sorlo angerlaurame atãtaptingnut Abrahamut kinguvanginnullo issokangitomut.

56 Marialo takkernik pingasunnik tapsomanelaukãrdlune, angerarivok iglominut.

57 Elisabetib erniviksane nelliutingmet, ernermik ernivok.

58 Nalekab nãpkigingmago, sillalingita illangitalo tussaramitsuk kuviasukattigivæt.

59 Uvlut sittamaujoænne nutarãrsuk tikkipæt kippilãlo, atãtangatullo Zachariasetut attekartipæt.

60 Anãnangelle kioveit okarlune: Aukagle, Johannesemik attekartuksauvok.

61 Okautivæt: Illakangilatille taimaitomik attelingmik.

62 Atãtangalo Zachariase nullorarpæt, kannok attekarkojomangmangago.

63 Aglageksamik kaikojivok, aglaklune okarporlo: Johannesemik attekarpok. Illunatiglo tattamminialerput.

64 Tagvainarlo Zachariasib kanninga okangalo angmartitauvuk, okalerdlune Gude nakoridlarpa.

65 Sillalingillo illunatik erksilerput; Tamakkoalo tamaita tussaumalerpeit kakkamiut illunatik Judæame.

66 Tussartullo tamattominga illunatik omamigilerpeit okarlutik: Kannok illingajomãrasugiviuk nutarãrsuk una, Nalekab aggangminut najormago?

67 Atãtangalo Zachariase Annernermik ajunginermik illumertaulerpok nellautsilertunniglo okarlune:

68 Nakoridlartaule Nalegak, Israelib Gudinga, innutitane nellipsarlugillo piulingmagit.

69 Piulijoksoarmik pitimattigut kivgame Davidib iglungane,

70 Itsaksoak taimak okarame idluartut nellautaijut kanningittigut:

71 Piulijomavluta kennugijiptingnit, omigijiptalo illunatik agganginnit;

72 Nãpkigosungnermiglo sakkertitsilune angajokaptingnut, angerninelo heiligeojok erkaumavlugo,

73 Angernerilauktaminiglo okarmaringnerminik Abrahamut atãtaptingnut, tunnitsivigiluta;

74 Piulijauvluta kennugijipta agganginnit kivgartorkovluta tapsominga innotilluta sivoranata,

75 Ivsornainermelo idluarnermelo, kuviagijanganut.

76 Igvillo nutarak, taijaujomãrpotit kõtsingnermetub

nellautaijokottinganik; Nalekab sivorlerijomārpātit apkotiksanga ākiksorlugo,

77 Innutitangillo illitarsitilugit piulijiksamik, ajornermingnit issumangnerungnērtomik.

78 Gudipta omattinget nāpkiningninganut, tapsomuna nuijub kotsingnermit nellipsarpātigut;

79 Sakkerkovlugolo taipkonunga, tāktometunnut tokkublo tachalininganetunnut, ittikkavullo torartilugit apkomut ullapirsartauvionartomut.

80 Nutarārsuglo aglisilerpok, sangidlalarmelo annernerme, innukangitomelunelo, sakkerviksane Israelib kinguvānginut nelliutilerkārtinnago.

KAPITEL II.

Kristusib innulerninga Bethleheme, kippijauningalo, attingalo. Nutarārsuk Jesuse pitipæt kattimavingmut Jerusalemetomut. Sakkijarningalo kattimmavingme Jerusalemetome.

TAIPSOMANE attannersub Augustusib perkojilune (innuit illunatik) attanniovingminetut aglaktaukoveit, (attingit perkutingillo).

2 Aglaktaunek tamanna sivorlerpāngolauktok, pivorlo taipsomane Zirenuse attanniotillugo Siriame.

3 Illunatik iglugaseksoarmingnut aivut aglaktaukojomavlutik.

4 Josefetauk aularivok Galilæamit, iglugasengnit Nazaretemit, Judeamut, Davidib iglugasenginnut, Bethlehemik attelingnut, Davidib iglunganit kinguvānganillo pigame,

5 Aglaktaujomavlune Maria nulliane aiparællugo, tamna singaijok.

6 Tagvanedlutiglo erniviksanga nelliutivok.

7 Erniliaminik ernilivlune, immuserdlugolo annoravinernik, nergjutillo nerchevianut illiva, sinniktarvingme inniksakanginamik assianik.

8 Taipsoma erkane mianersijokarpok nātername nergjutimingnik avalulingmētunnik mianersijunnik, unnuangotillugo.

9 Ahãglo, Nalekab Engelinget tikkipeit, Nalekablo kaumasinget kaumartidlarpeit; erksidlalerpullo.

10 Engeliblo okautiveit: Erksinase, ahãk, kuvianartoksoarmik okautivapse sillaksoarmiunnut tamainut pilãrniartomik.

11 Pivluse manna Piulijok Nalegak Kristuse erniangõngmet, Davidib iglugasenginne.

12 Tamannalo nellunaikutarissiuk, nutarãrsuk annoravinernik immusersimmajok, nergjutillo nerchevianut illimmajok naipilãrpasse.

13 Tagvainak Engeleme killangmiugaseksoakalaukpok tapkoa Gude nakoridlarpæt okarlutik:

14 Gude kõtsingnermetok nakoridlartaule, ullapirsautekarle nuname, innungnelo kuvianartokarle!

15 Engelit taipkonanget killalliarmetta, mianersijut ingmingnut okalerput: Manna Bethlehemut ailaukta, pijokalertomiglo tavane tækkojartorluta, Nalekab okautigijanganik uvaptingnut

16 Tuavilutiglo tagvunga pivut, Marialo Josefelo tikkipakit, taimaktauk Nutarãrsuk nergjutit nercheviane illimajok.

17 Tækkojarẽramitsuk okautigijartorpæt, okautijaunitik Nutarãrsuk tamna pivlugo.

18 Tussartullo illunatik mianersijut okausingit tattamminiariveit.

19 Mariable okautsit tamakkoa tamaita torkorpeit aulalugiblo omættimine.

20 Mianersijut utterivut, Gude nakorilugo kujagidlarpæt tussartatik tækkojattiglo pivlugit taimak okaudjaulauramik.

21 Uvlut sittamaujortolermetta Nutarãrsuk kippijaungmet, attekartipæt Jesusemik, Engelib taimak taingmago, sulle ananame timinget illuanelerkãrtinnago.

22 Uvlut nelliutingmetta, Mariab sujungaivinga Mosesib perkojangit malliklugit, nutarãrsuk Jesuse takpaunga Jerusalemut ãpæt Nalekamut pititsõmavlugo;

23 (Sorlo aglaksimangmet Nalekab perkojanginne: Angutiãrsuit kittorngengautit anãnaminit annikãrtut tunnijeksauvut Nalekamut.)

24 Tunnergutiksettik tunnilugit, sorlo Nalekab per-

kojanginne aglaksimangmet, Taubingnik piarkangniglonẽt.

25 Ahãglo, Angutekalaukpok Jerusaleme Simeonemik attelingmik; angullo tamna idluarlunelo Gudemik nalekpok, Israeliblo manniguiniksanganik nerriukpok, Annernerublo ajunginerub innigiva.

26 Annernermut ajunginermut nellojungnẽrtitaulauktok tokkoniænginerminik Nalekab Kristusinganik tækkokãrane.

27 Tamna Annernerub ajunginerub kajungersarninganut Kattimavingmut pivok. Nutarãrsuk Jesuse angajokakita ãmakko, pinniarutigilugo, sorlo pivangmetta perkojet malliklugit.

28 (Simeonib) tiguva erkisimiardlugo Gudelo nakorivaokarlunelo:

29 Nalegak, manna ullapirsarnartomut kivget angerarle, sorlo okalauktotit.

30 Ijimnut piuliklertiksaukojet tækkogapko.

31 Tamna innuit illunatik kẽnangita sãnginne pijarẽrtinangne.

32 Kaumajok nellojunnik kaumatsijuksak, innukottivillo Israelitit nakorijeksarijanget.

33 Nutarãrsub okautigijauninga Josefib atãteksanget anãnangello tattamminiarivæk.

34 Simeoniblo saimartipak, anãnanganullo Mariamut okarlune: Ahãk, una orrojutiksaujomãrpok, makkijuksaujomãrlarmelo unnuktunnut Israelib kinguvãnginnut, nellunaikutaksaujomarlunelo akkerartugeksak.

35 (Tarnikullo (Maria piva) kibliktaukõromãrpotit saviksoarmut,) unnuktut omættingita issumangit sagvartaukovlugit.

36 Arnaktauk nellautaijok tagvanenivok Hannamik attelik, Fanuelib pannia, Aserib kinguvangita illanget, ningiungolertok uigasulaukãrdlune uikarlauktok Jahrinnik 7 nik.

37 Mannale uigarniojok Jahrekalerdlune 84 nik, kattimavingmit nulungimariktok, tuksiarnermullo nerringinermullo Gude kivgartorpa uvlullo unnuello tamaita.

38 Tapsomatauk Stundeme taipsomane tikkipeit, Nalegak nakoridlarpa, okautigilãlo piulijiksamik uttakkijunnut tamainut Jerusalemetunnut.

39 Tamaitalo namaksigamikit Nalekab perkojangit malliklugit, ama Galilæamut utterivut iglugasengmingnut Nazaretemut.

40 Nutarãrsuk aglissikpok pitsartudlarlunelo annernerme, sillatovaksoadlarlarmelo, Gudiblo saimaninget najoriva.

41 Angajokagik Jahrinne tamaine Jerusalemut aivakpuk anniviksiorvioleranget.

42 (Jesuse) Jahrekalermet 12 nik, illagællugo takpaunga Jerusalemut aivuk, anniviksiorviub illusinga maliklugo.

43 Uvlullo taipkoa nãngmetta angerarmingmenniglo nukapiak Jesuse Jerusalemit nulungilak, angajokakitalo tamanna nellovæk.

44 Illagilauktamingnulle illaunasugigamiko, uvlok attausek ingeraramik, kenneriartorpæk illamingne illitarijamingnelo.

45 Nenninginamiko, ama Jerusalemut utterivuk kenneriardlugo.

46 Uvlut pingasulermetta, naipipæk kattimavingme iksivajok ajochertuijoksuit akkorngænne, tapkoalo naleklugit appersorpeit.

47 Nalektullo illunatik tattamminiarivæt, sillatuninga kigosingalo.

48 Angajokakita tækkogamiko, koaksarpuk, anãnangello okautiva: Ernīk, sõg taimailiorpittiguk? Ahãk, atãteksavit, uvangalo kennilaukpaptigit, kiksarlunnuk.

49 (Jesusib) kiovak: Sõg kennerpittinga? nellovitik, atãtama pingit pinniariakarapkit?

50 Kannorle okautingmagik, okausinganik tukkissingilæk.

51 Illagællugiglo tava taununga Nazaretemut aivok, naleluarlugiglo. Okausingillo makkoa tamaita anãnanget omamine torkorpeit.

52 Jesuselo sillatulerpalliadlarpok, innumarioler-

palliavlunelo, saimanarsivalliavlunelo Gudeme innungnelo.

KAPITEL III.

Johannes ajochertuilerpok. Jesusib Baptitauninga. Jesusib Kristusib sivorlingita malliktigẽninginnik. Anãnanget Mariab angajokanginnik.

ATTANNIVIKSUB Tiberiusib attanniotininget Jahringita 15 ningane, Pontiuse Pilatuse attanniokattaumet Judæame, Herodeselo nunab illainangane attanniongmet Galilæame, nukkãlo Fillippuse nunab illainangane attanniongmet Ituræame Trachonitisib erkãne, Lisaniaselo nunab illainangane attanniongmet Abileneme,

2 Hannaselo Kaifaselo ajochertuijoksotillugik; tagva Gudib perkojininga pivok Johannesemut, Zachariasib erninganut, innukangitomẽtomut.

3 Jordanib erkãnut illunãnut pivok, ajochertuivlunelo kakkialernerub baptijutãnik, idluinerit issumagijaujungnẽrutiksanginnut.

4 Sorlo nellautaijub Jesaiasib okãlaningita aglanginne aglaksimmangmet, tamna okartok: Ajochertuijub nippinga innukangitome imãk pivok: Nalekab apkotiksanga ãkiksorsiuk, apkoserngillo narrotissigik.

5 Nakset illunatik kipviartaujomãrput, kakkello kakkarulaillo illunatik nakkiglijaujomãrput, apkoserngillo niungajut narrotitaujomãrput, apkoserngillo mannẽtut manniksidlaraujomãrput.

6 Uvingit (sillaksoarmiut) illunatik Gudib piuliklertiksaukojanga tækkojomãrpæt.

7 Tagva Innuit annivigingmatsuk baptitaujomavlutik, Johannesib okautiveit: Kuglugiãngojartose, kia kemmakovãse ningautsimit pijomãrtomit?

8 Atte, Kiglilingmik sãgiarluse ablapsamik issumakaritse; illupsigullo issumaniarase okaromavluse: Abraha atãtagivavut. Okautivapse: Ujakkennit makkonanget Abraha Gudib kittorngititsungnarpa.

9 Ullimaut napartub mimmernanganelerpok; napartut nelliet ajungitunnik paungakangitok kippijauniartok, ikkomamullo egilugo.

10 Innuillo apperivæt okarlutik: Kannok pinniartuksauvita?

11 Kioveit okautivlugit: Maggungnik annoralik tunnilerle pekangitomut, nerkiksaliktauk taimailiormile.

12 Zoellnerittauk tikkipæt baptitaujomavlutik, apperivlugolo: Ajochertuijok kannok uvagut pinniartuksauvita?

13 Okautiveit: Unnunersennik pijomaniarase perkojaujunnit.

14 Sorsuktuksettauk apperivæt okarlutik: Uvagulle kannok pinniartuksauvita? Okautiveit: Innungnik akunaidlarniarase idluitulliaraselonẽt akkillertaunise namagissigik.

15 Innuille nerriungmetta, illunatiglo omættimingne issumalutik Johannese Kristuseogalloarmangat

16 Johannesib kioveit, illunaita okautivlugit: Uvanga immermut baptipapse; kingunipkulle tikkituksak pitsartunersauvok uvamnit, nellopkotivungalo tapsoma ittiggagutingit singẽjarlugik. Tapsoma baptitsomãrpãse Annernermut ajunginermut ikkomamullo.

17 Poagit tapsoma agganginnẽpok, kemmatullivingmelo nættinga sanneromãrpa, kakkojeksatsiello kemmatullivingminut kattitsomãrpeit, piungitulle õtsomãrpeit ikkomamut kammitsuitomut.

18 Assinginniglo unnuktunnik innuit kaiblarpeit okalavigilaitalo.

19 Herodesele Attannit sittamæt illanget, suangadlaraugame (Johannesemut) nukkæt Fillippusib nullia, Herodiase pivlugo, ajortulliarningillo tamaita pivlugit,

20 Tamakkonunga tamainut illaliudlugo Johannese parngnanẽrsimavingmut pitipa.

21 Taipsomane innuit illunatik baptitaungmetta, Jesusetauk baptitaungmet tuksiarlarmelo, killak angmalerpok;

22 Annernerlo ajunginek (tingmiatut) taubetut akkartok, (Jesusib) kãnganut pijok; nippelo killangmit pivok,

okartok: Igvit Ernerivagit nægliktara, tamna kuviagijara.

23 Jesuse Jahrime 30 ginganēlerpok ernionasugijauvlunelo Josefemut, tamna Elib ernerilauktanga,

24 Tamna Matatib ernerilauktanga, tamna Levib ernerilauktanga, tamna Melchib ernerilauktanga, tamna Jannab ernerilauktanga, tamna Josefib ernerilauktanga,

25 Tamna Mathatiasib ernerilauktanga, tamna Amosib ernerilauktanga, tamna Nahumib ernerilauktanga, tamna Eslib ernerilauktanga, tamna Nangib ernerilauktanga,

26 Tamna Maathib ernerilauktanga, tamna Matatiasib ernerilauktanga, tamna Semib ernerilauktanga, tamna Josefib ernerilauktanga, tamna Judab ernerilauktanga,

27 Tamna Johannab ernerilauktanga, tamna Resiab ernerilauktanga, tamna Zorobabelib ernerilauktanga, tamna Salatielib ernerilauktanga, tamna Nerib ernerilauktanga,

28 Tamna Melchib ernerilauktanga, tamna Addib ernerilauktanga, tamna Kosamib ernerilauktanga, tamna Elmadamib ernerilauktanga, tamna Herib ernerilauktanga,

29 Tamna Joseb ernerilauktanga, tamna Elieserib ernerilauktanga, tamna Joremib ernerilauktanga, tamna Matthab ernerilauktanga, tamna Levib ernerilauktanga,

30 Tamna Simeonib ernerilauktanga, tamna Judab ernerilauktanga, tamna Josefib ernerilauktanga, tamna Jonamib ernerilauktanga, tamna Eliakimib ernerilauktanga,

31 Tamna Meleab ernerilauktanga, tamna Menamib ernerilauktanga, tamna Mattathanib ernerilauktanga, tamna Nathanib ernerilauktanga, tamna Davidib ernerilauktanga,

32 Tamna Jessib ernerilauktanga, tamna Obedib ernerilauktanga, tamna Boasib ernerilauktanga, tamna Salmonib ernerilauktanga, tamna Nahassonib ernerilauktanga,

33 Tamna Aminadab ernerilauktanga, tamna Aramib

ernerilauktanga, tamna Esromib ernerilauktanga, tamna Farezib ernerilauktanga, tamna Judab ernerilauktanga,

34 Tamna Jakob ernerilauktanga, tamna Isaakib ernerilauktanga, tamna Abrahamib ernerilauktanga, tamna Tarab ernerilauktanga, tamna Nachorib ernerilauktanga,

35 Tamna Saruchib ernerilauktanga, tamna Ragahub ernerilauktanga, tamna Falegib ernerilauktanga, tamna Eberib ernerilauktanga, tamna Salab ernerilauktanga,

36 Tamna Kainanib ernerilauktanga, tamna Arfagsadib ernerilauktanga, tamna Semib ernerilauktanga, tamna Noab ernerilauktanga, tamna Lamechib ernerilauktanga,

37 Tamna Mathusalahib ernerilauktanga, tamna Enochib ernerilauktanga, tamna Jaredib ernerilauktanga, tamna Malaleelib ernerilauktanga, tamna Kainanib ernerilauktanga,

38 Tamna Enosib ernerilauktanga, tamna Setib ernerilauktanga, tamna Admib ernerilauktanga, tamna Gudib pinga.

KAPITEL IV.

Kristusib õktortauninganik, sãlakarninganiglo.

JESUSELE Annernermik ajunginermik illumilik, ama Jordanemit utterivok, Annernerub aitipa innukangitomut,

2 Uvlunniglo 40 nik Satanasemut õktortauvok. Uvlunnelo tapkonane nerringilak; tapkoalo nãngmetta kãlerpok kingorngagut.

3 Satanasible okautiva: Gudib Ernerikpattit, ujarak una okautiuk kakkojaulerkovlugo.

4 Jesusible kiova, okarlune: Aglaksimmavok: Kakkojatuinak innub innotigingila, Gudible okausingit tamaita (innotigiveit).

5 Satanasiblo aitipa Kakkamut kingiktomut, Sillaksublo attannioningit tamaita tapsomunga sikkungilarnerme attautseme kemmergojautipeit.

6 Okautivlugolo: Makkoa attannionerit tamaita anãnauningillo illingnut tunnijomavakka; uvamut tunnijaungmetta, issumamniglo tunnivakka pijomajamnut.

7 Manna tuksiarvigijomagumga, tamaita piksariniarpattit.

8 Jesusib kiovlune, okautiva: Satanase, uvamnit aularit! aglaksimmangmet: Gudemik nalegarnik tuksiarvekartuksauvotit, kissiello kivgartorlugo.

9 Jerusalemullo aularutiva, ãlãlo kattimmaviub nuvugusinganut, okautivlugo: Gudib Ernerikpattit, kattagit;

10 Aglaksimmangmet: Pivlutit Engelinne perkojomãrpeit sapputijaukovlutit.

11 Erkisimiartaukovlutillo, ittikkettit apõrkonnagit ujarkamut.

12 Jesusib kiova, okarlunelo: Okarsimmavok: Gudemik Nalegarnik õktortuksaungilatit.

13 Satanasiblo oktũtinne tamaita nãgamigit, kemmalaulerpa.

14 Jesuselo annernerub pitsartuninganut ama Galilæamut utterpok, tapsomalo erkãnetut illunatik tussaumalerpæt.

15 Illinniarvinginnelo ajochertuivok, nakkorijaulunelo illunainut.

16 Nazaretemullo pivok, innoguijauvingminut, illutsimitut sabbatteongmet illinniarvingmut itterpok, nikkoviporlo attuarsijomavlune.

17 Tagva tunnitsiviolerpok Nellautaijub Jesaiasib aglanginnik. Makperamigillo, okautsit ukkoa nellaupeit, aglaksimmajut:

18 Nalekab annerninget najorpãnga, taimaimet mingoarlaukpãnga, tillilarmalo okautsinik tussarnertunnik okalakovlunga aklujunnut, innuliklerkovãngalo omætteling-nik serkomisimmajunnik, parngnanẽrsimmavingnetullo anniviksangennik kaujitilugit, tautungitullo tautulerkovlugit, kappiasuktullo kappiasugungnẽrkovlugit ajorungnẽrkovlugillo,

19 Nalekablo Jahringanik tussarominartomik okalakovlunga.

20 Aglait pattiktinamigit, kivgamullo tunnigamigit, ingipok. Illinniarvingmetullo illunatik tækkunārpæt.

21 Okarvigilerpeillo: Uvlome aglait ukkoa nellautsilerput siutipsingnut.

22 Illunatiglo kigligiudsivut tapsominga, okausingillo tussarnertut kanninganit annijut tattamminiariveit, okarlutiglo: Tamna Josefib erneringila?

23 Okautiveillo: Illale mattominga okautijomārpapsinga: Innuliklerte, illingnik piulidlarit; tattamnartunnik angijunnik tussalaurapta Kapernaume? taimaiiorittauk ovane innugoijauvingne.

24 Okarporle: Ahamarik, okautivapse: Nellautaijok ivlerijaungilak innugoijauvingmine.

25 Nellagulle okautivapse: Israelittinne uigarnerit unnulaukput Eliase innotillugo, killak parngnanērsimmatillugo Jahrinnik pingasunnik, takkinniglo pingasojortunnik, kākavaksoadlalaungmet nunaksoarme illunane;

26 Tapkonangello attausecnarmut uigarnermut Sareptamiomut Sidonib nunanganetomut, Eliase tillijauvok.

27 Kallakartullo unnudlalaukput Israelittinne taipsomane Elisa nellautaijok innotillugo, assianik kallagungnērsimmajokangilak, Naeman Siriamiok kissime.

28 Illinniarvingmetullo illunatik tamanna tussaramitsuk, kanningaumajadlalerput.

29 Nikkovilutik, iglugaseksoarnit pingujarpæt, kakkab iglugaseksoakarvingetta nuvuklinganullo aularutivæt, tagvanget ejukartitsomavlugo.

30 Akkorngattigulle aularpok.

31 Kappernaumullo pivok, Galilæab iglugaseksoangitta illanganut, sabbateoleranget ajochertorpeit.

32 Ajochertutingit taipkoa tattamminiariveit, kimnadlartomik okarmet.

33 Tagvane innuk illinniarvingmetok Satanasemik makkojungnartomik illumiktok, tamna nipliadlarlune,

34 Okarpok: Adjei, sulliniarpita illingnut, Jesuse Nazaremiok? asseroriartorpittigut; kinaujotit kaujimagapkit, Gudeogavit heiligeojotit.

35 Jesusiblo innerterpa, okarlune: Okajuĕrit, omanget innungmit annit! Satanasiblo tava orrotipa akkorngannut, annilarmelo tapsomanget, akkonarnagolo.

36 Illunamasiatiglo erksilerput, okarkattigĕklutiglo, okarpullo: Suna una? Annernerit makkojungnartut sõngonermullo pitsartunermullo perkungmagit, nalekpæt annilarmiglo.

37 Pinniarningillo tussaumalerpeit nunab tapsoma erkãnetut illunatik.

38 Nikkovilune illinniarvingmit, (annivok) Simoniblo iglunganut pivok. Simonib sakkia (arnak) õlingnartoksoarmut kannimajok, taimna pivlugo tuksiarvigivæt.

39 Kannilerpa, õlingnartorlo innerterpa kannimanartub tava kemmakpa. Tagvainarlo makkipok kivgartorlugit.

40 Sekkinek nippimalermet, illunatik kannimajiaggit, sunatuinarnik kannimasiggit ãpeit tapsomunga. Aggangminullo tamaita pattikpeit, innulivlugillo.

41 Satanasittauk unnuktunnit annivut, nipliadlarlutik okarput: Kristuseovotit, Gudib Erninga. Innerterlugillo okarkongileit; Kristuseoninga, nellungimatsuk.

42 Kaulermelle, annivok innukangitomut, innuillo kennerpæt, tikkinamitsuglo nokkartipæt kemmaktaujomanatik.

43 Okautiveille: Iglugaseksoarne assingine okãlajuksaugivunga okautsinnik tussarnertunnik, Gudib nalegauvinganik; tamanna pivlugo tillijauvunga.

44 Galilæablo illinniarvinginne ajochertuivok.

KAPITEL V.

Tattamnartomik mingeritsennik nulluarniartunnik.

INNUGIARTORSUIT igvikliortimatsuk, Gudib okausingit tussaromavlugit, immab Genezaretib senniane nængertok.

2 Umiakotuglo magguk Immab kiglinganetuk tækkovak, mingeriarniartullo niumavut, nullutjettik errortorlugit.

3 Umiakõtub aipanganut, Simonib pinganut ikkivok, kennuvigivalo, immarbikparialakovlugo. Ingidlunelo, innuit ajochertorpeit umiakotomit.

4 Okalajungnẽramelo Simonemut okarpok: Immarbikpalerit ittijomut, nullutjesselo ningitissigik, mingeriarkovluse.

5 Simoniblo kiova okautivlugo: Ajochertuijok, unnuak navlugo pinnasuarlaukpogut angẽnarlutalo; okautsille naleklugo nullutjet ningititsomavakka.

6 Taimailioramik, mingeriavaksuit piveit, nulluangillo allikput.

7 Umiakotomiut aipaitik nullorarpeit amuarkattikumavlugit. Kaivullo umiakototiglo usilertorpakit puklivlugik.

8 Tamanna Simonib Petrusib tækkogamiuk, Jesusib ittiganginnut pãmakterpok, okarlune: Nalegak kemmanga ajortoliksõvlunga.

9 Koaksarame, illagijannelo illunatik, mingeritjet amuarkattigẽktattik pivlugit.

10 Taimaktauk Jakobuse Johanneselo, Zebedæusib ernæk, Simonib pinnasuarkattik (koaksangavuk). Jesuselo Simonemut okarpok: Erksinæk; mattoma kingorngane innungnik pinnasuarniarpotit.

11 Umiakototik sigsamut pitipakit, perkutitiglo tamaita kemmakpeit, malliklugolo.

12 Iglugaseksuit illanganetillugo, ahãk, tagvane angutekarpok kallaliksoarmik. Jesuse tækkogamiuk pãmangavigivlugo, tuksiarvigiva, okarlune: Nalegak pijomagavit, kallagungnaititsungnarparma.

13 Aggane issakpeit aktorlãlo, okarlune: Pijomavunga, kallagungnẽrit. Tagvainarlo kallagungnẽrsãrpok tava.

14 Innerterpalo, assingnut taimak okarniarnæk; ajochertuijomulle ainiarit, tækkotilutillo taipsomunga, tunnergutiksarlo Mosesib tunnerkojanga tunnilugo, kallagungnẽrnernik nellojungnẽrkovlugit.

15 Anginersamigle tussaumajaulerpok; innugaseksuillo tussaromavlugo tikkipæt, innulijaujomavlugiglo kannimasermingnit tapsomunga.

16 (Jesusele) kemmaklugit innukangitomut aivok, tuksiarlune.

17 Uvlut taipkoa illangane, ajochertuilerame, Farisæerit aglangniglo illissimajut iglugasengnit tamainit, Galilæametunnit, Judæametunnillo Jerusalemillo pijut, tagvane iksivavut. Nalekablo pitsartuninga tapsomanget annivok, tamaita innulivlugit.

18 Ahãglo, Angutit illangit ãtsivut angumik tumangajomik aumittine nellajomik akigardlugo; tamnalo ittertinasuarpæt, sãnganut illijomavlugo.

19 Itterviksarsinginamitsuglo innungnut, iglub kanganut majoarput, angmajokullo ningitipæt innangavialo, (innuit) akkorngannut, Jesusib sãnganut.

20 Operningit Jesusib kaujigamigit, (tumangajok) okautiva: Innuk, ajornitit issumagijaujungnẽrput.

21 Aglangniglo illissimajut, Farisæerillo issumalerput, okarlutik: Kina una okausekarmet akkerartortunnik Gudemut? kia ajornerit issumagijungnẽrungnarkagit, Gude kissime?

22 Jesusib issumangit mallugigamigit apperiveit: Kannok omættipsingne issumakarkise?

23 Nelliæk okarnermik ajornanginersauva: Ajornitit issumagijaujungnẽrput? okaudlugolonẽt: Makkitit, arvertarlutillo?

24 Nellojungnẽrkovlusele, Innub Erninga pitsartunekangmet nuname ajortoẽrutsinermik, tumangajomut okarpok: Okaupagit, makkitit, aumittitit pikit angerarlutillo.

25 Tækkoannelo makkisarpok, aumittinelo nellavigilauktanne tigulugit, Iglominut angerarpok, Gudelo nakoridlarpa.

26 Illunatiglo tattamminiarput, Gudelo nakoridlarpæt, erksidlalilarmiglo okarput: Uvlome tattamnartunnik tækkolauktogut.

27 Mattoma kingorngane annigame Zoellnere Levisemik attelik tækkova, tunniorkaivingme iksivajok, tamna okautiva: Mallinga.

28 Nikkoviporlo, tamaita kemmaklugit mallikpa.

29 Levisiblo iglomine nẽrkiksalliudlarpa, Zoellne-

rillo assingillo unnuktut iksivakattigivæt nerrimavingme.

30 Aglangniglo illissimajut, Farisæerillo, illinniartingit avamudlarvigilerpeit, okautivlugit: Sõg Zoellnerit ajortulliartullo nerrekattigivissigik immerkattigilugillo?

31 Jesusiblo kioveit, okautivlugit: Atsuilit innulijikariakangilet, kannimajulle kissimik.

32 Ajortuggit kaikojartorlaukpakka, ablatsamik issumakarkovlugit, idluartut pinagit.

33 Okautivælle: Sõg Johannesib illinniartingit unnuktunnik nerringipakkæt, tuksiarlarmiglo unnuktunnik, taimaktauk Farisæerit illinniartingit; illinniartittille nerrivut immilarmiglo?

34 Okautiveille: Nullianiktomut tikkitut uiksak taipkoa najortigitillugo, nerititaililugit ajorpasse;

35 Nelliutsomärporle, uiksamik aksartauvinget, tagva nerringipangniarput.

36 Adsiujunnik okautiveit: Annoratokak illarniængilæt nutãmik illaksamik; nutãb allingmago nutaungitok, illartãrlo idluanginivok nutaungitomut.

37 Weinelo nutãk immerkautinnut nutaungitunnut immertutingilæt; weinib nutãb alliktorniarmagit immerkautit, weinelo kovituinarniarpok, immerkautillo asserorlugit.

38 Weinele nutãk immerkautinnut nutãnut immertutijeksauvok, taimak tamangnik asserojuikattigẽkpuk.

39 (Weinemik) nutaungitomik immilauktok, killanãngilak nutãmik; okarame: Nutaungitok mamarnersauvok.

KAPITEL VI.

Apostelinnik 12 *nik Kristusib annerosungninganik.*

TAIPSOMANE perortut kakkojekset Jesusib apkotigingmagit sabbateme sivorliub tugliane, illinniartingita singailit nutsulerpeit, aggangmingnullo aksaliklugit nerriveit.

2 Farisæerille illangetta okautiveit: Sõg pinniarpise, Sabbateme pijeksaungitomik?

3 Jesusib kioveit, okautivlugit: Tamattominga attuarsilaungilasse, Davidib illiorninganik kālerame illagijannelo?

4 Gudib iglunganut itterame, kakkojet tækkojekset tiguveit, nerrilarmelo, illaminullo tunnijilune, nauk tamakkoa ajochertuijut kissimik nerrilugit perkojaungmetta.

5 Okautiveillo: Innub Erninga sabbatemuttauk nalegauvok.

6 Sabbatib assiane illinniarvingmut ittermet, ajochertuiniardlune. Innukarporlo tagvane, tapsoma aggangit tallerpit tokkungajunnik.

7 Aglangnigle illissimajut, Farisæerillo nautsertorpæt, Sabbateme innulidlarniarmangago, passitiksakaromavlutik tapsomunga.

8 Issumangille kaujimagamigit, innungmut tokkungajunnik aggalingmut okarpok: Nikkovilutit tamaunga pīt. Taimnalo nikkovilune tagvunga pivok.

9 Tagva Jesusib okautiveit: Apperivapse, sabbateme sumik sullijuksauvita, ajungitomiglonēt, ajortomiglonēt, innuk piulilugolonēt asserorlugolonēt?

10 Avaminetullo tamaita tækkoserpeit, innuglo tamna okautiva: Aggaktit issakit. Taimailiorpok. Tagva aggangit ākiktaulerput iglungititut kannoētsungnērlutik.

11 Tapkoale kevilutik issumalulerput; okarkattigēlerlutiglo kannok (Jesuse) pinniaromavlugo.

12 Uvlunele taipkonane kakkamut majorarame tuksiariartordlune, unnuak nāva Gudemut tuksiarlune.

13 Kaulermello, illinniartinne kaikoveit, tapkonangello 12 it anneriveit, tapkoa tailerlugittauk Apostelinnik:

14 Tamedsa (attingit) Simon, Petrusemik taiva, nukkālo Andrease, Jakobuselo, Johanneselo, Fillippuselo, Bartolomeuselo,

15 Matheuselo, Tomaselo, Jakobuselo, Alfeusib erninga, Simonelo Zelotesemik attelik,

16 Judaselo, Jakobusib nukkā, Judaselo Ischariote, pititsijok (Jesusemik).

17 Taipkoa illagivlugit attarsalerpok, naternamut pivlune, illinniartigaseit, innugiartoksuillo Judeab nunanganẽtunnit tamainit, Jerusalemillo, Tirusiblo Sidoniblo, immab erkængnẽtunnit,

18 Tagvane kattimmajut tussaromavlugo, innulijaujomavlutiglo tapsomunga kannimasermingnit, annernernullo makkojungnartunnut Kappiasuktitaujut, pijungnẽrtitauvut.

19 Innuillo illunatik aktorasuarpæt; pitsartunek tapsomanget anningmet, tamaitalo pijungnẽrtipeit.

20 Illinniartinnelo ijiminut tækkunãlerpeit, okarlune: Pilloridlarpose aklujose, Gudib nalegauvinga pigilerapsiuk.

21 Pilloridlarpose ovane kãktose; (Gudib idluarninganut) illummertaujomãrapse. Pilloridlarpose ovane kugviortose ijoromãrapse.

22 Pilloridlarpose, innuit omigikpasse, aviluselo, suangadlarppasselo, attisselo tainerlukpattigik ningaktotitut, Innub Erninga pivlugo.

23 Kuviasugitse kiggertarluselo; akkiksasse angidlaromãrmet killangme. Sivorlingitatauk taimailioriveit Nellautaijut.

24 Kiglormut, kappianamẽk akluitose; mannigortiksakarungnẽrapse.

25 Kappianamẽk, pekaluartose; kãgomãrapse. Kappianamẽk illipse, ovane ijudlartose; keadlarluse ogguadlaromãrapse.

26 Kappianamẽk illipse, innuit illunatik ãnanãmik okautigikpasse. Taimaktauk sivorlingita imailiveit nellautainerluktut.

27 Uvangale okautivapse, illipse nalektose: Omigijisse nægligissigik; illipsingnik omisuktut ajungitulliviginiarsigik;

28 Illipsingnut okausiluktut saimartissigik; illipsingnik kiksartitsijut, tuksiarutissigik.

29 Ulluakut erksãrtauguvit, igloatauk mannilermigiuk; ulliksoarniglo aksãrtauguvit ullittauk pigiliuk.

30 Illingnit sumik tuksiartok, tunnitsivigiuk; perkutingniglo aksãrtauguvit, utterkojeksaringilet.

31 Sorlo illipse pinniarviojomagapse innungnut, taimaktauk pinniarvigissigik.

32 Nægligijisse nægligijatuarigupsigik, kannok kujagijaunajarpise? Ajortulliartuttauk nægligijittik nægligiveit.

33 Pitsiartipsingnullo pitsiarkattarupse, kannok kujagijaunajarpise? Ajortulliartuttauk taimaitsainarivut.

34 Illipsingnut uttertitsilarniartut attarsiartikupsigik, kannok kujagijaunajarpise? Ajortulliartuttauk attartortisingmetta ajortulliartunnut, taimaikuarẽnik uttertitsiviojomavlutik.

35 Tamanna pivlugo omigijisse næglingniarsigik; pitsiarluselo attarsiarkisititse, sumik nerriugutiginago; akkiksasse angidlaromãrpok tagva, kõtsingnerublo kittorngarijomãrpãse. Tapsoma avagingmagit kujalingitut ningaktullo.

36 Tamanna pivlugo nãpkingnigitse, sorlo Atãtase napkiniktotõngmet.

37 Passiklerniarase, tagva passijauniænginivose. Erkartuiniarase, tagva erkartortauniænginivose. Issumakarvekarungnẽritse, tagva issumakarviojungnẽrivose.

38 Tunnijitse, tunnitsiviojomãrivose. Oktumik tættætomik, nakkittersimmajomiglo, aulajomiglo ullipkittartomik kinnermillitsomãrpãse. Oktutipsingnut õktorviojomãrivose.

39 Adsiujunniglo okautiveit: Tautungitok tautungitub apkotãgut tessiorungnarpauk? tamangnik kattengniængilæk ittersamut?

40 Illinniartok ajochertortiminit anginersaungilak; ajochertortimitut ikune tagva namaksivok.

41 Kattanguvit ijinget sukkiuta sõg tækkoviuk, ikãglo ijingnetok malluginago?

42 Kannorlo kattangutingnut okarungnarpĩt: Ovatsiaro kattangutiga, sukkiutit ijingnit pẽromavara; igvillo nangminek ikãk ijingnetok mallugingilet? Takkormortotit ikãk ijingnit pẽrkãruk, kingorngagut kattanguvit sukkiuta pẽrasuaruk.

43 Nappartokangimet ajungitomik, ajortomik paungakartomik; nappartokanginivorlo ajortomik, ajungitomik paungakartomik.

44 Nappartut illunatik nellonangilet paungamingnit. Feigit pẽjarniængileit Dornenit, paungellonẽt weiniggit kattersorniænginiveit okpingnet kakkilautilingnit.

45 Innub ajungitub, ajungitut sagvarpeit omame tættætjutinginit ajungitunnit; Innublo ajortub, ajortut sagvarpeit, omame tættætjutinginnit ajortunnit. Omættib tættætjutinginnik kannek okajõngovok.

46 Sõg Nalekamik, Nalekamik taivissinga, naleng-nagillo okausikka?

47 Uvamnut pijok, okausikkalo tussarlugit naleklugillo, tapsoma adsigijanganik kaujititsomavapse.

48 Adsigiva innuk igloliortok, tapsoma nuna itterselliorlugo illutujomik, tungavilerpa kairtomut. Immerle kutjermet, iglo kõgub suppivigiva, aulatjarungnarnagolo kairtomut tungalermet.

49 Tussartuble, mallingitublo adsigiva innuk igloliortok nunamut tungaviktarnago; kõgub akkingmivigidlarmago, tuavilune ochovok, iglo tamna angijomik asserodlarlugo.

KAPITEL VII.

Uigarnerub erninganik, Kristusib makkititsininganik.

OKALANINELE innuit sanginne nãgamigit, Kapernaumut aivok.

2 Sorsuktuksello angajokangita illangeta kivganga erdligijanga, kannimajok tokkokasaklune.

3 Tamnale Jesusemik tussaumalerame, Judit angajokangit tuksiariartorkoveit, (Jesusemik) kivganganik innuliklerlartorkovlugo.

4 Ipkoale Jesuse tikkinamitsuk, katsungailutik tuksiarvigivæt, okarlutik: Tamna pijariakarpok taimailiorvigilugo.

5 Innukattivut næglingmagit, illinniarvivullo, sennalaungmago.

6 Jesusiblo tagvunga illagiveit. Iglunga kaglilermatsugle, sorsuktukset angajokangeta illanarijanne illangit okariartorkoveit: (Jesusemut) Nalegak tagvungarasuarnæk, nellopkotivunga ittertitsaritset iglumnut.

7 Taimak pivlugo nellopkotivungalo illingnut kainer-

mik; okarille okautsemik attautsemik, taimik kivgara pijungnailãrpok.

8 Uvangatauk innugama attannelik, kivgakarlarmalo sorsuktuksenik, illangenut okaruma: Ailerit, aigivok; ama illangenut, kait, kaigivok; kivgamnullo, sennalauruk una, sennava tagva.

9 Tamannale Jesusib tussaramiuk, tattamminiariva, keviarlune innuit malliktinne okautiveit: Okaupapse taimak angitigijomik okpernermik nachvalaungitunga Israelittinne.

10 Tillilauktangillo iglunganut tikkinamik, kivgak kannimalauktok pijungnẽrtok naipipæt.

11 Mattoma kingorngane iglugasengnut Nainemik attelingnut aivok; illinniartingillo unnuktut, innugaseksuillo illagivæt.

12 Iglugaseit ittervinget tikkilermago, ahãk, tokkungajok akkigarlugo annitipæt, tamna anãnanget ernetuariva, uigarniolarmelo; innugaseksuillo illagivæt iglugasengnit.

13 Nalekablo tækkogamiuk illapsugidlarpa, okautivlugolo: Keanæk!

14 Kannilerlugolo iklervik aktorpa, akkigartullo nukkarput. (Jesuselo) okarpok: Nukkapiak, okaupagit, makkitit!

15 Tokkungajorlo makkipok, okalilarmelo. Anãnanganullo tunniva.

16 Illunatiglo erksilerput, Gudelo nakoridlarpæt, okarlutik: Nellautaijoksub tikkipãtigut, Gudiblo innutitanne nellipsarpeit.

17 Okautsillo tamakkoa tapsominga tussaumajaulerput Judæame illunane, nunennelo avalinginne illunaine.

18 Tamakkoa tamaita Johannesemut illinniartingita unipkautigiveit. Illinniartingne magguk kaikovak,

19 Taipkoalo Jesusemut tillivak, apperijaukovlugo: Tamnauvît tikkituksak, assingniglonẽt nerriugijeksakarpita?

20 Angutigle taipkoa (Jesuse) tikkinamikko, okarpuk: Johannesib baptiterijub tillivãtiguk illingnut, apperijaukovlutit: Tamnauvît tikkituksak, assingniglonẽt nerriugijeksakarpita?

21 Stundemele taipsomane kannimajut ãniajullo unnuktut innuliveit, annernerillo idluitut annitipeit, tautungitullo unnuktut tautuktidlugit.

22 Jesusiblo kiovak, okautivlugik: Johannese ama okautsertortikko, tækkojaptingnik, tussartaptingniglo: Tautungitut tautulerput, tussiætut pissulerput, kalladlartullo kallagungnẽrput, tussilãrtullo tussalerput, tokkungajut makkiput, aklujullo okautsauvut okautsinnik tussarnertunnik;

23 Pilloridlarporlo sinnaungalungitok uvamnik.

24 Johannesible tillijæk uttermennik, Jesuse okalerpok innungnut Johannesemik, okarlune: Innukangitomut suna tækkojartorpissiuk? iviksoak annorib aulatanga sunatuinarnut?

25 Sunalonẽt tækkojartorpissiuk? Innuk annorãriktok? Ahãk, annorãriktut ikligijamingnullo innoniartut, attannersuit iglunginne-itsõngovut.

26 Sunalonẽt anniluse tækkojartorpissiuk? Nellautaijok tækkojomavissiuk? Illa, okautivapse, nellautaijomit anginersaujok.

27 Taimnaujok aglait okautigijanget: Ahãk, Engeliga kẽnavit sivornganut tillivara, apkotiksarnik sivunerne ãkiksoijuksak.

28 Okautivapsele, arnenit erniangomajut akkorngænne, Johannesemit Baptiterijomit nellautaijokangimet anginersaujomik; mingnerle, Gudib nalegauvingane, anginersauvok taipsomanget.

29 Innuillo nalektingita illunatik, Zoellnerillo Gude nakoridlarpæt, baptitauniardlutiglo Johannesib Baptijutãnut.

30 Farisæerille, aglangniglo illissimajut Gudib perkojiuinga nachogivæt ingmingnut, baptitaujomanatiglo tapsomunga.

31 Nalegarle okarpok: Innuit ukkoa kimut adsiutiteksarivakka? Kimiglonẽt adsẽkarpæt?

32 Sorutsit adsigiveit niuvervingme iksivajut, ingmingnullo nipliutikattartut okarlutik: Nipsausiarvigilauktapse, okigẽseromangitosele; kiksarnartomiglo okautilauralloarpapse, keajomanasele.

33 Johannese Baptiterijok tikkitok, kakkojartoranelo, weinemiglo immingimet; Satanasekartok okartose.

34 Innub Erninga tikkisimmavok nerrilarmelo, immilarmelo; tagva okarpose: Ahāk, innuk una nerretojoksoak, Weinemiglo immetojoksoak, Zoellnerit ajortulliartullo illannarijinget.

35 Gudible illissimmaninga idluarijaujariakarpok kittorngaminut.

36 Farisæerille illangeta innapa nerrekattikumavlugo. Farisæeriblo iglunganut itterpok, nerimāvingmullo ingipok.

37 Ahāglo, arnak tagvane iglugaseksoarnetok, ajortulliartoksoak. Farisæerib iglungane Jesusemik ingitomik nerrimāvingmut tussarame, ermgusiārsuk mingoarutiksamik (tippegiktomik) immalik tikkiutiva,

38 Ittiggangitalo tunnuænnut pivok, kealarmelo, kugviminullo ittiggangit mitsuktilerpeit, nutseminullo allartilaita, ittiggangillo kunnikpeit, mingoarlugillo tippegiktomut.

39 Farisæerible nerrijartorkojinget tamanna tækkogamiuk, illumigut issumalerpok, okarlunelo: Una nellautaijōgune, arnak una aktortine kaujimanajaralloarpa, ajortulliartoksōngmet.

40 Jesusib kiova, okautivlugo: Simon, okausiksakarpunga illingnut. Taimnale okarpok: Ajochertuijok, okarit.

41 Kēnaujennik taungniartok maggungnik tammakkisimajikarpok aipanga kēnaujennik 500 dinik, aipangale kēnaujennik 50 ginik.

42 Akkiksakalungimennigle, akkilerkojungnērpak. Atte, okarit, taipkoa nelliakita nægliginersariniarpauk?

43 Simonib kiova, okarlune: Issumavunga, unnunersennik akkilēkojungnērtanget. Jesusible kiova: Idluartomik erkartuivotit.

44 Arnamullo sādlune, Simonemut okarpok: Arnak una tækkoviuk? Iglungnut ittertunga, immermik ittikkama ubvautiksanganik tunnitsivigilaungilarma; omale ittiggakka kausertilaukpeit kugviminut, nutseminullo allartilaita.

45 Igvit kunnilaungilarma ; omale itterame, sorærane ittiggakka kunnikpeit.

46 Igvittauk niakora napartub orksuanik mingoanginivet; omale ittiggakka mingoalaukpeit tippegiktomik.

47 Tamanna pivlugo okaupagit: Ajortunnit unnuktunnit issumagijaujungnērnekarpok, angijomik næglilaurame; ikkitunnille issumagijaujungnērnekartok, mikkijomik næglikpok.

48 Arnamullo okarpok: Ajornitit issumagijaujungnērput.

49 Tagva nerrekattingit illumikut okalerput: Kina una, ajortunniktauk issumangnerungnērtitsijok?

50 Arnamulle okarpok: Okpernivit ikkajorlaukātit; ullapirsautekarlutillo aularit!

KAPITEL VIII.

Adsiujomik karngasoijomik.

MATTOMA kingorngane arvertarpok iglugaseksoatigut niuverviktigullo, okautsit tussarnertut Gudib nalegauvinganik okautigivlugit, ipkoalo 12 it illagivæt.

2 Arnello illangit, pijungnērtitangit annerneālungnit kannimasinnillo, taimna Maria, Magdalenamik taijak, Satanaseērotitaujok 7 nik.

3 Johannalo, Kusab, Herodesib pimaklertinget nullia, Susannalo, assingillo unnuktut, taipkoa perkutimingnit tunnijijut tapsomunga.

4 Innugaseksuit kattilermetta iglugaseksoarnillo tamainit katsungaitomik nellipsarmatsuk adsiujutigut okautsilerpok:

5 Karngasoijok karngasoijartorpok karngasutiminik; karngasoitillugolo apkosinermut illangit kattekput tullerajartauvlutiglo, tingmitsello killaub attānetut pukkumalukpeit.

6 Illangillo Kairtomut (ivsorluktomut) kattekput; nuileramiglo kunnulersarput, iptekanginamik.

7 Illangillo kattekput okpit kakkilautiggit akkorngænnut, okpille kakkilautiggit peroramik tokkopeit.

8 Illangillo kattekput ivsoriktomut nunamut, nuilerput perorlutiglo, karngasutiksakalerput 100 dinnik. Taimak okarame, niplialerpok: Tussajungnik siutelik tussarle!

9 Illinniartingitale apperivæt, okarlutik: Adsiujok una kannok tukkelik?

10 Kioveille: Illipse tunnitsiviovose killaub nalegauvinget nellonarninganik kaujimakovluse; assisele okautsauvut adsiujunnut, tækkogalloarlugit tækkonatiglo, tussaralloarlugit tussaratiglo.

11 Tamannale adsiujub tukkinga: Gudib okausingit karngasutiksauvut.

12 Apkoserngub sennianetut; tapkoangõvut tussartut tamakkoninga, kingorngane Satanasib tava okautsit pẽjariartorpeit omættinginnit, okperkonnagit pilloriktitaukonnagillo.

13 Kairtometulle, tapkoangõvut, tamakkoninga tussarunik kuviasungnermut illelliorput; tapkoale amakangilet, annikitomik okperput, kappianartokalerangelle kattekput.

14 Okpille kakkilautiggit akkorngænnut kattektut, tapkoangõvut, tamakkoninga tussartut, innotsib siarklernarninginne, akluitsomaninganelo, ikliguninganelo pijut, ippidlarpullo, sullugainertaratiglo.

15 Ivsoriktomulle pijut, tapkoangõvut, okautsinnik tussartut, torkorlugillo omamingne idluartome, sulluguainertarlutiglo kennuẽnermut.

16 Ikkitsijokangilak nenneroamik, kattaujab iksivautablonẽt attãnut illivlugo; nennergoable inninganut illiva, ittertunnut tækkojaukovlugo nennergoak.

17 Sagvangitokangilak sakkertitauniængitomik, angigutsutekangilarlo kaujijauniængitomik.

18 Tamanna pivlugo tussartasse tussãtsiarsigik. Pekartok, tunnitsiviojomãrpok; pekangitorle aksartauniarpok pekarasugijaminik.

19 Anãnangale kattangutingillo tagvunga aivut, tikkitsungnanglælle innuit pivlugit.

20 Illangitalo okautivæt: Anãnavit kattangutivillo sillatãnetut tækkojomavãtit.

21 Kiovlune okautiveit: Anãnaga kattangutikkalo tapkoangõvut, Gudib okausinginnik tussartut, mallik-lugillo.

22 Uvlut illanginne, illinniartinne illagællugit umiakotomut ikkigame okautiveit: Immab akkianut ikãrta. Avalekput tava.

23 Umiaktoleramiglo (Jesuse) sinnisilerpok. Ullajutseradlalerpok immane, maggillo umiakotok ittibsuavlugo pivæt, nangiadlarlarmiglo.

24 Tagva kannilerpæt tuppardlugolo, okautivæt: Ajochertuijok, ajochertuijok, sutẽrpogut! Tagva makkipok, annorelo, immab mallidlarningillo innerterpeit; sorẽrpullo ikublialilarmelo.

25 Okautiveille: Okpernise nauk? Tapkoale erksidlarput, tattamminiarlarmiglo ingmingnut okarput: Kina una? Innertermagik annoriblo immarbiublo, nalekpæk.

26 Umiakotokullo ingeravut Gadarenerit erkãnut pilutik, Galilæab akkianetomut.

27 Niungmello nunamut, angutib nellaupa igluga-seksoarnit pijub, satanasenik illumiktub itsanit, annorãmiglo attungilak, iglomelo kikkajuitok, illuverne kissiane.

28 Jesusele tækkogamiuk, nipliadlarpok, pamangavigællugolo nippekortovlune okarpok: Suniarpigit Jesuse, Gudib kotsingnerõjub Erninga? Tuksiarpagit kappiasuktiniarnanga.

29 Annernek makkojungnartok annekungmago innungmit tapsomanget; akkunẽrtoksoarmik kappiasuktilaungmago. Kellersortaulaukporlo kellaumgujennut, parngnanẽrsutinnullo, kellersutille kiktoraveit, Satanasiblo aularutiva innukangitomut.

30 Jesusiblo apperiva, okarlune: Kinauvĩt? Kiovok: Legionemik; (attekarpunga) Satanasit unnuktut pullamavigilaungmatsuk.

31 Tuksiarvigivællo, ittijomut aulartitaujomanatik.

32 Tagvanele kuingẽngigaseksoakarpok nerrijunnik kakkame. Tuksiarvigivællo, tapkonunga pullarkojaujomavlutik. Perkoveillo.

33 Satanasit tava annivut innungmit tapsomanget,

kuingẽnginnullo pullavut; kuingẽngigaseksuillo pangaliklutik ijukadlarput immanut, ippivlutiglo.

34 Mianersijulle tamanna tækkogamitsuk, kemmãvut, iglugaseksoarmiunnut, iglugasengmiunnullo tamanna okautigijartorpæt.

35 Tagva tækkojartoramitsuk tamanna, Jesuse tikkipæt, innuglo satanaseĉrodsaujok naipipæt, annoralijalertok sillatõvlune iksivajok Jesusib ittiggangita sãngane; erksivlutiglo.

36 Tamakkoninga tautulauktut okautiveit, Satanasekalauktub pijungnẽrtitauninganik.

37 Innugaseksuillo Gadarenerit illunamasiatik, tamattomalo erkanetut tuksiarpæt, kemmaktigijomavlugo, erksidlaramik. Umiakotomut ikkivok uttermilunelo.

38 Angutible satanaseĉrodsaujub tuksiarvigiva, najoromavlugo. Jesusible aularkova, okarlune:

39 Iglungnut angerarit, pitsiarvionĩllo Gudemut okautigileruk. Aularporlo, iglugaseksoarne tamaine okalãlerpok, pitsiarvionerminik angijomik Jesusemut.

40 Jesuse uttermet, innuit illelliorpæt, illunatik uttakkigamitsuk.

41 Ahãglo, angut Jairusemik attelik, illinniarviub angajokangita illanget, Jesusib ittiggangingnut pamangajartorpok, tuksiarvigilugolo, iglominut itterkova.

42 Panetuakarame, Jahrelingmik 12 nik, tamna tokkokasakpok. Tagvungalo (Jesuse) aitillugo innugaseksuit igvikliortipæt.

43 Arnarlo, Jahrinnik 12 nik aukatsainartok; tapsoma perkutinne tamaita nungulaukpeit ãniasiortinnut, pijungnaititaujungnangilarlo, kimullonẽt.

44 (Jesusib) annoranget sinnagut ãktoriartorpa tunnuanit; tagvainarlo aunga kigikpok.

45 Jesuselo okarpok: Kia ãktorpãnga? Illunatigle missiarmetta, Petruse najortingillo okarput: Ajochertuijok, innuit tettidlalarpillo igvikliortipãtit; igvillo okarpotit: Kia ãktorpãnga?

46 Jesusele okarpok: Aktortauvunga; missigigapko, pitsartunek uvamnit anningmet.

47 Tamannale Arnab ãngigutjutigijungnanginamiuk, sajuklune pamangavigijartorpa, innuit illunatik tussar-

tillugit unnipkarpok, suna pivlugo aktorlauramiuk, pijungnẽrsarnerminiglo.

48 (Jesusib) okautivale: Panniga mannigolerit okpernivit pijungnẽrtipãtit, ullapirsautekarlutillo aularit.

49 Sulle taimak okartillugo, illinniarviub angajokanget kivgangita illanget tikkipok, okautilãlo: Pannit tokkovok, Ajochertuijok sullitiniarnago.

50 Tamannale Jesusib tussaramiuk, kiova, okautivlugolo: Erksiniarnæk; okpertuinarit, kannoẽtsungnailãrpok, tava.

51 Iglunganulle itterame, assingit itterkongileit, Petruse, Jakobuselo, Johanneselo, niviarsiablo atãtanga, anãnangalo kisseta.

52 Illunatigle keavut, ogguarivlugo. (Jesuse) okarpok: Keanase; tokkungilak, sinnikporle.

53 Ijoridlarpællo, tokkojomik nellungikalloaramik.

54 Tamaitale annitipeit, aggangittigullo tiguva, nipliarlunelo okarpok: Niviarsiak makkitit.

55 Annerningello uttervigiva, makkisarlunelo. Nerrititaukovalo.

56 Angajokæglo tattamminiadlarpuk. Innerterpagle, okalakonnagit innungnut tamattominga.

KAPITEL IX.

Apostelimink Kristusib tilliklerninganik.

ILLINNIARTINNELE 12 it kaikolerpeit, Pitsartunermik nalegaunermiglo Satanasinnut tamainut tunnitsivigiveit, Kannimasinniglo innuliklerungnarkovlugit.

2 Okariartorkoveit Gudib nalegauvinganik, kannimajunniglo innuliklerkovlugit.

3 Okautiveillo: Ingerarluse sumiglonet neksartuksaungilase, ajaupiamiglonẽt, ikpiãrsungmiglonẽt, kakkojenniglonẽt, kenaujenniglonẽt; maggungniktauk annorakartokartuksaungilak.

4 Iglomut itterupse tagvanetitse, aulakãrase tagvanget.

5 Illangitalo illellioromangippasse, annititse tagvang-

et iglugaseksoarnit, ittikkapselo sanningit aglæt katterasigik, nellojungnerutiksanginnut.

6 Aularput tava, iglugaseittigut ingeralutik, okautsinniglo tussarnertunnik okãlavut, kannimajullo innulidlarpeit illunane.

7 (Jesusib) pinniarninginnik Herodese, nunab illainangane attannek tussaumalerpok; issumamigullo issumajãlerpok Johannese tokkungajunnit makkisimmajok, illangita okautigingmatsuk;

8 Illangille, Eliase tækkotitak okarput; illangille nellautaijotokaverngit illanget makkisimmavok.

9 Herodese okarpok: Johannese niakoĕrtautilaukpara; taimnale kinauva, tussaumajara imaitomik? Taimak pivlugo tækkojomadlariva.

10 Apostelit uttermigamik, tapsomungalo okautigiveit tattamnartitettik. Ingminullo pitilugit aularpok innukangitomut, iglugaseit Betsaidamik attiggit erkãnut.

11 Innuille tamattominga mallugosukamik, mallikpæt; kaikovlugit okautiveit Gudib nalegauvinganik, innulijaujariakartullo innuliveit. Uvluklilermelle,

12 Tagva 12 it tikkipæt, okautivlugo: Innuit makkoa aularlit, niuvervingnut avalingnetunnut iglugasengnullo sinniktarviksarsiorkovlugit nerkiksarsiniarlutiglo; tamane innukajuitomẽnapta.

13 Okautiveille: Illipse nerkiksamik tunnitsivigissigik. Okarput: Tellimainarnik kakkojakarpogut, mingeriængniglo maggungnik; innugaseksuit ukkoa nerkiksanginnik pissiniariartortuksaugupta kissiane.

14 (Innuit 5000 diongmetta) Illinniartiminulle okarpok: Ingilit tunnulerĕkterdlutik, ingmikordlutik 50 it amatauk 50 it.

15 Taimailiorput tava, illunatiglo ikterput.

16 Tagva ukkoa kakkojet tellimet, mingeriæglo taipkoa tiguveit, killangmullo ãrlorpok, kujalivlunelo avgorpeit illinniartiminut tunnivlugit, mannijerkovlugit innungnut.

17 Illunatiglo nerrivut, kãgungnẽrlutiglo, amiakullo kattersorpeit, amãksuit 7 it tættælugit.

18 Kissimeolerlune tuksiarame, illinniartingita kissi-

mik najormatsuk; apperiveit okarlune: Innuit kinausugivãnga?

19 Kiovæt, okarlutik: Illangita Johanneseosugivãtit, Baptiterijok; illangitale Eliaseosugivãtit; illangitatauk nellautaijut innutokaverngit illanget makkisimanasugivæt.

20 Okautiveille: Illipsele kinausugivissinga? Tagva Petrusib kiova, okarlune: Gudib Kristusingaõvotit.

21 Innerterpeille perkojilunelo okaudjikonnagit kimik tamattominga.

22 Okarporlo: Innub Erninga ãniatitaujariakarpok sulle unnuktunnik, angajokaijennullo ajochertuijoksoarnullo aglangniglo illissimmajunnut ajektortaujariakarpok, tokkotaulunelo, uvluglo pingajuængne makkitsomãrivok.

23 Illunaita okautiveit: Uvamnik malligomajokarpet, issumaminik ivlersinane, senningajuliksaminik uvlut tamaita nangmarle, malliklungalo.

24 Innoserminik ivlersijomajub, assiojijomãrpa, innoserminigle assiojijub pivlunga, assiojiniængila.

25 Innublo suksarivauk, sillaksoak illunãt piksarsiogalloaruniuk, ingminiglo assiogune, ingminiglonẽt asserorune?

26 Uvamnigle okausimniglo kangusuktok, tamnatauk Innub Erninget kangugijomãrpa, tikkikune ãnanaunermine, Atãtamelo, Engelillo ajungitut (ãnanauninganne).

27 Ahamarik okautivapsele: Nængertut ovane illangita tokko õngniængilæt, Gudib nalegauvinganik tækkokãratik.

28 Tamattoma okalanerme kingorngane, uvlut sittamaujortolermetta, Petruse, Johanneselo Jakobuselo ingminut pitilugit, kakkamut tuksiariartorpok.

29 Tuksiartillugolo, kẽnanget tautua ablatsaulerpok, annorãngalo kakkorsidlarlune keblariktoksõlerpok.

30 Ahãglo, angutik magguk okarkattigivæk, tapkoa Moses, Eliaselo.

31 Ananauvaksõvlutik sakkertuk, okãlalutiglo, nãggaserninganik namaksitiksanganik Jerusaleme.

32 Petrusele illagijannelo uerngarnermut sinnilerput. Tuppakamigle, kaumaninga tækkovæt, angutiglo tapkoa magguk sennianetuk.

33 Tapkoalo kemmangmakko, Petruse Jesusemut okarpok: Ajochertuijok, tamãne-itsainarominarpok, pingasunnik igloliorta, illingnut attautsemik, Mosesemullo attautsemik, Eliasemullo attautsemik. Okautsinele kaujimangileit.

34 Taimak okartillugo, nuvujak kaivok, ulliklugillo, koaksarpullo nuvujab illingmagit.

35 Nippelo nuvujamit pivok, okartok: Tagga Ernera, nægliktara, tamna naleksiuk.

36 Nippe tussaramitsuk, Jesuse kissiet tækkovæt. Angigutsilerpullo, okaratik tækkojamingnik uvlunne taipkonane.

37 Uvlub aipangane, kakkamit attersãrmetta, innugaseksuit pachrearpeit.

38 Ahãglo, angut innuit akkorngænnit, niplialerpok, okarlune: Ajochertuijok, kennuvigivagit ernera tækkunãlauruk, ernetuarigapko.

39 Ahãk, annernerub (ajortub) tigulerangago, tuavilune niplialerpok, aulajartidlalerangago kappoalidlarpakpok, aulajartidlalaurangamiuglo, keta kemmalerpakpa.

40 Illinniartitillo kennuvigilaukpakka, annititaukovlugo, ajorpælle.

41 Tagva Jesusib kiova, okarlune: Tata! ukkoa okpingitut mumiksimmajullo kinguvãngukattigẽt, kannok sivitutigijomik najoriakarpapse, kennuẽvigijariakarluselo? Ernĩt kailauruk.

42 Tikkilermagolo, Satanasib aulajartidlarlugo akserotidlarpa. Jesusible annernek ivsornartok innerterpa, soruserlo pijungnẽrtinamiuk atãtanganut tunnigiva.

43 Gudiblo pitsartudlarninga illunatik kakkilarutigivæt. Illunatigle tattamminiarmetta illunainik pinniarninginnik, illinniartiminut okarpok:

44 Okautsit ukkoa siutipsingnut tussarsigik, Innub Erninga pititaujariakarmet innuit agganginnut.

45 Okautsille ukkoa nellojungnaingileit, nellovlugillo

tukkekartingileit, appersorlugolo illeragivæt okautsinnik tamakkoninga.

46 Issumalerpullo nellitik anginerõngmangæt.

47 Omættingitale issumangit Jesusib kaujileramigit, nutarak tiguva senniminullo nængertidlugo.

48 Okautivlugit: Ominga nutakkamik illelliortub attimne, illellioriva̅nga; uvamniglo illelliortub, illellioriva uvamnik tilliklertok. Illipsingnele illunapsingne mingnerojok, angijojomärpok.

49 Tagva Johannesib kiova, okarlune: Ajochertuijok, angut tækkovavut, atterne satanasennik annititsijok; innerterpavulle, illagælluta mallingimattit.

50 Jesusiblo okautiva: Innerterassiuk; uvaptingnik akkerartungitub illagingmattigut.

51 Kongmuartitauviksanele nunamit nelliutilermet, kajusimmalerpok Jerusalemut aijomavlune.

52 Sivorliksennelo tilliveit; tapkoa Samarittit iglugasenginnut sinniktarviksarsioriarpæt.

53 Taipkoale sinniktarkojomangilæt, Jerusalemut ingeralermet.

54 Illinniartikitale Jakobusib Johannesiblo tamanna tussaramiko, okarpuk: Nalegak, pijomaguvit, okaromavoguk sorlo Eliase, ikkoma killangmit kattekkovlugo, nungutaukovlugit.

55 Jesusible keviardlugik innerterpak, okarlune: Anernerub kia kittorngaringmattik, kaujimangilatik?

56 Iunub Erninga tikkisimmangilak innuit tarningit asserorlugit, piulilugille.

57 Iglugasait assinginnut aivut. Ingeravlutik illangeta okautiva: Malligomavagit aiviksarnut.

58 Jesusiblo okautiva: Terrianitset sittekarput, tingmitsello killaub attänetut ublokarivut; Innuble Erninga akkitiksakangilarlonët.

59 Assianullo okarpok: Mallinga. Tapsomale kiova: Nalegak aikärlaulanga, atätaga illuveriartorlugo.

60 Jesusible okautiva: Tokkungajut tokkojiatik illuveriartorlittigik; igville Gudib nalegauvinganik okariartorit.

61 Assiatauk okarivok: Nalegak, malligomavagit;

sivorlermigle perkoginga, iglomiukattikka sorẽrutiksamik okautijartorlugit.

62 Jesusible okautiva: Aggangminut tigusijok sennajeksaminik, keviarlunelo, tamna idluangilak Gudib nalegauvinganut.

KAPITEL X.

Illinniartiminik 70 *nik tilliklerninganik.*

MATTOMA kingorngane Nalekab illinniartime assingit 70 git anneriveit, maggoterkattardlugillo tilliveit, iglugasengnut illunainut nellipsaromajaminut sivorliotipeit;

2 Okautivlugillo: Kattersivik angidlarpok, kattersijulle ikkidlarput; kattersiviub naleganganut tuksiaritse, kattersijuksennik tilliklerkovlugo kattersivingminut.

3 Aileritse; ahãk, sauketitut tillivapse amarkut akkorngænnut.

4 Põkarniarase, ikpiarsulijarniaraselonẽt, ittigagusijarniaraselonẽt; innungniglo sallutitsiniarase ingeraluse.

5 Iglomut itteraigupse, sivorlermik okaritse: Ullapirsautekarle iglome tamattomane.

6 Tagvanelo ullapirsautekaromajomik innukarpet, ullapirsautise tapsomanetuarniarpok; imaitokangipelle, ullapirsautipse utterviginiarivãse.

7 Iglomele taipsomanetsainaritse, piksanginnik nerriluselo immeritse. Sennajok akkillertaujariakangmet. Nukterniarase iglomit iglub assianut.

8 Iglugaseksoarnullo pigupse, illelliorpasselo, nerrititse tagvane kaitanginnik.

9 Tagvanetullo kannimajut innuliniarsigik, okautissigiglo: Gudib nalegauvinget palliuvigivãse.

10 Iglugaseksoarnulle itterupse, illelliungipasselo, tagva iglut akkorngattigut annititse, okarluselo:

11 Sangit aglæt aktuajut uvaptingnut iglugaseksoapsingnit, katterarpavut illipsingnut; nellojungnẽrtitauleritsele, Gudib nalegauvinget palliuvigilaungmasse.

12 Okaupapse: Sodomamiut uvlut naggatiksangane

pitlartaunikinersaujomãrput iglugaseksoarnit taimaitomit.

13 Kappianamẽk, Korazin! kappianamẽk, Betsaida! Tiruseme Sidonemelo taimak angitigijunnik tattamnartokalaukpet sorlo illipsingne, itsak kakkialernermut põngme argsennelo iksivanajalaukput.

14 Taimak pivlugo erkartuivingme, ipkoa Tirusemiut Sidonemiullo pitlartaunikinersaujomãrput illipsingnit.

15 Igvillo Kapernaume kangattarsimmajotit killak tikkilugo, nettekangitomut kanunga ajektortaujomãrpotit.

16 Illipsingnik tussartub, tussarivãnga, illipsingniglo nachojub, nachogivãnga; uvamnigle nachojub nachogiva tilliklertok uvamnik.

17 Ipkoa illinniartut 70 git kuviasuklutik tikkinamik, okarput: Nalegak, Satanasit aglæt nalekpãtigut atterne.

18 Okautiveille: Satanase tækkolauralloarpara kattektok killangmit, sorlo kaumalak.

19 Ahãk, Pitsartunermik tunnitsivigilaukpapse, kuglugiarãluit, Scorpionillo tullerarlugit, ningarosuktublo pitsartuninganut illunanut nalegautipapse; sumullonẽt akkunartauniængilasse.

20 Annernerille (idluiluktut) nalengmasse, kuviasutiginassiuk: Kuviasutitsele attise aglaksimmangmetta killangme.

21 Stundeme taipsomane Jesuse annernermigut kuviasukpok, okarlunelo: Atãtak, killaublo nunablo nalegangæk nakorivagit, tamanna illissimmajunnut sillatõjunnullo angigutsutigigangne, nutakkatitun-ĩtunnullo nellojungnẽrtijutigigangne; illa, Atãtak, taimak sãngne idluarigangne.

22 Tunnitsiviovunga tamainik atãtamnut. Ernerublo kinauninganik kaujimajokangilak atãta kissime, atãtablo kinauninganik kaujimajokanginivok, ernek kissime, ernerublo nellojungnẽrtitsomajangit nellunginivut.

23 Illinniartinne sãdlugit, kissẽnut okarpok: Pilloridlarput ĩjit, tautuktut tautuktapsingnik.

24 Okautivapse: Nellautaijut unnuktut attannillo

tautuktapsingnik tækkojomalaurivut, tækkonagolo, tussartapsingniglo tussaromalaurivut, tussarnagolo.

25 Ahãglo, aglangnik illissimmajok nikovipok, ōktorlugo, okarlunelo: Ajochertuijok, sumik pinniartuksauvīk, innotsemik nungusuitomik kingormgujikovlunga?

26 Jesusible okautiva: Perkojenne kannok aglaksimmava? kannorlo attuarsivīt?

27 Kiova okarlunelo: Gudingnik Nalegarnik nægliktuksauvotit omættingnut tamanut, tarningnullo tamanut, issumangnullo tamainut, pitsartunernullo tamainut, innukattingniglo illiktut nægliktuksauvotit.

28 Jesusiblo okautiva: Kiolorikpotit; imailiorit, innoniarpotit tava.

29 Taimnale idluartorilerame, Jesuselo apperiva: Kina innukattigivigo?

30 Tagva Jesusib kiova, okarlunelo: Innukalaukpok Jerusalemit taununga Jerichomut attartomik, innuartunnullo opingartaujomik; taipkoa annorērpæt, annaudlarlællo, aularlutiglo, tokkokasaktorlo kemmakpæt.

31 Ajochertuijut illangennik apkosinerme tamattomane ingerajokangmet, tapsomalo tækkogamiuk kãngerpa.

32 Taimaktauk Levitib (ajochertuijut ikkajortingita illangeta) tagvunga pijub, tækkogamiuk, kãngeriva.

33 Samariamiuble ingerajub tikkilerpa; tækkogamiuglo nãpkoariva,

34 Aivigilãlo killingillo mangipsertorpeit, napartub orksoanik weinemiglo koverivlugit killingit, nergjutekotimelo kãnganut illivlugo, sinniktarvingmullo ãpa, pairilãlo.

35 Kaulermet aularomagame, kēnaujæk magguk sakkerpak, tunnivlugiglo sinniktarviub innuanut, okautivlugolo: Pairiuk; unnunersenniglo illagungne akkilleromavagit ama uttermiguma.

36 Kannok issumavit, pingasut taipkoa nelliet innuartut killertigilauktangennut innukattiolaukka?

37 Okarpok: Tamna nãpkigosungnermik pinniarvigijinga. Tagva Jesusib okautiva: Imailioriartorit.

38 Tagvanget ingeravlutik, niuverviktalingnut itter-

pok. Arnakarpok tagvane, Marthamik attelingmik, tapsoma illelliorpa iglominut.

39 Nukkakarivorlo Mariamik attelingmik; tamna Jesusib ittiggangita sãnganut ingipok, okãlatillugolo nalekpa.

40 Marthale omaridlalerpok, kivgartoromavlugo. Jesuselo tikkipa, okarlune: Nalegak, erkagingilet nukkama kissima kivgartortimanga? ikkajorkolauruk uvamnik.

41 Jesusible kiova okautivlugolo: Martha, Martha, siarklernekarpotit sullijeksakalarpillo unnuktunnik;

42 Attauserle pijarialik. Mariab ajunginersak annerilaukpa, tapsominga aksartauniatsengilak.

KAPITEL XI.

Kristusib illinniartinne ajochertorpeit tuksiarutinnik.

INNIMINELO tikkitamine tuksiarpok. Sorẽrmello, illinniartingita illangeta okautiva: Nalegak tuksiarnermik ajochertortigut, sorlo Johannesib illinniartinne ajochertormagit.

2 Okautiveille: Tuksiarupse, imãk okaritse: Atãtavut killangme! Akkit nakorijaule. Nalegaunit kailaule. Perkojettit malliktaulit nuname sorlo killangme.

3 Uvlome piksaptingnik tunnitsivigittigut.

4 Ajornivut issumagijungnẽrkit; sorlo uvagut uvaptingnut ajortullijut issumagijungnẽraptigik. Oktorlungnartomut pitinata, piulittigulle ajortunnit.

5 Okautiveillo: Akkunapsingnẽtut nelliet, illænnarijakartok, tapsomunga unnuab ketterarningane aigune, okautilugolo: Nægliktara illænnarijara, taukteliksarsilaulanga niakojennik pingasunnik;

6 Illænarijama apkosinermit tikkimanga, pitakangilungalo mannijaksamnik tapsomunga.

7 Kamanẽtorlo kionajarpok, okarlunelo: Ullapitaujomangilanga; upkuak parngnanẽrsimangmet kittorngãrsuma illagilunga sinnigvingmẽput, taimak pivlugo makkijungnangilanga tunnitsivigivlutit.

8 Okaupapse: Makkitsomangikalloarune tunnitsivigilugo illænarigamiuk; tava makkilãrpok iktoritailune tuksiarvigingmago sorẽrane, pijomajanganiglo ajortanganik tunnit sivigilãrpa.

9 Okaupapsetauk: Tuksiaritse, tunnitsivioniarpose tagva; kenneritse, nennisiniarpose tagva; avilortaritse, upkuẽrutsauniarpose tagva.

10 Kennujok tigusivok, kennajok nachvãlãrpok; avilortartorlo upkuẽrutsauniarpok.

11 Kia illapse atãtane erninget kakkojamik tuksiarvigikpago, tunnitsiviginiarpauk ujarkamik? Mingeriamiglonẽt tuksiarvigikpago, mingeriangitomik, kuglugitsamik tunnitsiviginiarpauk?

12 Manningmiglonẽt tuksiarvigikpago, tunnitsiviginiarpauk Scorpionemik?

13 Illipse nauk ajortose kittorngasse tunnergutinnik ajungitunnik tunnitsivigijungnarapsigik, anginersamik Atãtab killangmẽtub tunnitsiviginiarpeit Annernermik ajunginermik tuksiarvigijine?

14 Satanase okarungnangitok annitipa. Satanaselo anningmet, okarungnangitok okalerpok. Innuillo tattamminialerput.

15 Tapkoale illangit okarput: Satanasit annitipeit Beelzebubemut, Satanasit attanningennut.

16 Assingitale õktorpæt, tækkotitsikojomavlugolo nellunaikutamik killangmit.

17 Issumangille (Jesusib) kaujimagamigit, okautiveit: Attanniovĩt nelliet ingminut illagẽgungnẽrune, nunguniarpok, iglublo iglo ochoviginiarpa.

18 Satanase ingminut akkerartorune, kannok attannioninga ĩtsungnalerka? Okarapse; satanasit annitikapkit Beelzebubemut.

19 Uvangale satanasit annitikupkit Beelzebubemut, kimut kittorngapse annitipattigik? Tamanna pivlugo erkartortigijomãrpasse.

20 Satanasit Gudib agganginnut annitikupkit, Gudib nalegauvinget tagva tikkipãse.

21 Sangijoksub sakkugub iglune sapputikpago, perkutingit pijauniatsengilet.

22 Sanginersable tikkikuniuk, sālagiguniuglo, sakkunginnik tettigijanginnik aksardlarpa, aksarnigaverngillo aitutigiveit.

23 Illagijigingitima akkerartorpānga; kattersoikattigingitaralo siamartitsivok.

24 Annernerle makkojungnartok innungmit annijarangame, ingeravok sukangitokut, merngoērserviksarsiorlune, nachvārnagolo; okarpok tagva: Iglumnut annivigilauktamnut utteromavunga.

25 Tikkinamiuglo sannersimmajok ānanausijorlo naipipa.

26 Tava ailerpok, annernernik assiminik ingminit ajornersaujunnik, 7 nik illaksarsivlune; itteramiglo tagvanetualerput; kingorngagullo innuk taimna ajulualerpok, sivornganit.

27 (Jesuse) taimak okartillugo arnak nippekalerpok innuit akkorngænne, okautivlugolo: Pilloridlarpok illingnik singailauktok, illingniglo amāmaktitsilauktok.

28 Kiovale; Illa pilloridlarput Gudib okausinginnik tussartut torkorlugillo.

29 Innuille kattilermetta, tagva okalerpok: Ukkoa uivētōvut, nellunaikutamik tækkojomavut; nellunaikutable assianik tunnitsivioniængilet, nellautaijub Jonasib nellunaikutanganik kissianik.

30 Sorlo Jonase nellunaikutaulaungmet Ninivemiunnut, taimak Innub Erninga ītsomārivok kinguvāngukattigēnut ukkonunga.

31 Erkartuiviub (uvloksangane) kinguvāngukattigēt ukkoa illagilugit Attaniub nullianga anget pijok sakkeromārpok, erkartorlugit; nunamit ungasiktometomit pigame, Salamonib sillatuninga tussarlugo. Ahāglo, tamanēpok Salamonemit anginersaujok.

32 Ninivemiut erkartuiviub (uvluksangane) kinguvāngukattigēt ukkoa illagilugit sakkeromārput, erkartorlugit, Jonasib okālaninget kingorngane kakkialeramik Ahāglo, tamanēpok Jonasemit anginersaujok.

33 Nennergoamik ikkitsijokangilak ijeriartorlugo, kattaujab attānullonēt; nennergoavingmulle illiva, ittertunnut tækkojaukovlugo nennergoak.

34 Ije timib kaumaneriva, ījit idluarune, timit illunane kaumaniarpok. Ijit nellangaikune, timit illunane tãngniarpok.

35 Tamanna pivlugo udsertorit, kaumajok illungnetok tãrsekonnago.

36 Timit illunane kaumarpet, mikkijomiglonẽt tãktokarane, taimak illunane kaumavok, kaumaksarniarpãtillo, kaumalaktut kaumajotut.

37 Taimak okartillugo, Farisæerit illangeta innapa nerrikattigijomavlugo ketterarsiumik. (Jesuselo) itterpok, nerrimãvingmullo ingidlune.

38 Ubvarsimmanane nerrijomangmet, Farisæerib tækkogamiuk, tattamminiarpok.

39 Nalekable okautiva: Illipse Farisæerit ermgusiãrsuit põgutello sillatãtigut sujungaitikalloarpasse, illusele tættædlarput kassẽnermik aktaisungunermiglo.

40 Sillaitose, sillata sujungaipet, illualo sujungainasugivissiuk?

41 Ahãk, perkotipsingnit tunnijiniaritse, illunatik sujungaijutiksauvut illipsingnut, tagva.

42 Kappianamẽgle illipse Farisæerit, Minzelo, Rautelo, Kohlillo sunatuinait tellimaujoet tunnigapsiuk, erkartuinerlo, Gudib nælingningalo sennerkopasse (issumaginagiglo). Makkoa pinniareksarivasse, ipkoalo ipperarnagit.

43 Kappianamẽk illipse Farisæerit, illinniarvingne issukliojomavluse, iksivautet issungit attoromagapsigik, sallutitaujomavluselo innungnut niuvervingme.

44 Kappianamẽk illipse, aglangnik illissimajut Farisæerillo takkormortose, illuvertitut saumajutitun-īnapse innuit kãngittigut pissuktut kaujimanagit.

45 Tagva aglangnik illissimajut illangeta kiova okautivlugo: Ajochertuijok, tamakkonunga okautsinut suangavaptiguttauk.

46 Kiovale: Kappianamẽktauk illipse aglangnik illissimajut, innuit erksugeksennik erksuktaujungnangitunnik illijivigigapsigik, illipsele nangminek tamakkoa aktoromangilasse aggangmut attautsemullonẽt.

47 Kappianamēk illipse; nellautaijut illuvilliorpasse, angajokapsele tokkolaukpeit.

48 Illa kigligiudsigalloarpose, angajokapse pinniarnerilauktangit idluiginginapsigik; ipkoa nellautaijut tokkolaukpeit, illipsele illuvilliorpasse.

49 Tamanna pivlugo Gudib sillatuninga okarpok: Nellautaijut Apostelillo tillijomavakka taipkonunga, taipkoa illangit tokkotsomārpeit illangillo unangmilugit.

50 Nellautaijut illunarsoangita aungit kinguvāngukattigēnut taipkonunga akkinniartaukovlugit kovilauktangit, sillaksub tunganilijauninganit,

51 Abelib aunganit, Zachariasib aunga tikkilugo, tokkotaujub altarib tempeliblo akkorngangne. Illa okaupapse: Kinguvāngukattigēnut ukkonunga akkinniartaujomārput.

52 Kappianamēk illipse, aglangnik illissimajut, illissimanartub pērutānik pekarapse. Illipse itterniængilase, itteromajullo agviarpasse.

53 Taimagle okautimagit, aglangnik illissimajut Farisæerillo pinniarpalliadlarpæt, apperkosiksennullo sunatuinarnut okausiksērotsomavlugo,

54 Nautsertorpællo, okausinginnit passitiksakaromavlutik tapsomunga.

KAPITEL XII.

Illinniartinne udsertorkoveit takkormornermik. Okpernerublo illinganinganik.

TAGVANETILLUGO, innugiartoksuit tikkipæt, tausendeokattartut kattimalerput ingmingnut tuttijarkattautilutik. Tagva illinniartinne Jesusib okauterkārpeit: Farisæerit kakkojangita sērnautiksanganik, illimmasugitse, tamedsa takkormorniongmet.

2 Sagvāngitokangilarle sakkertitauniængitomik, angigutsutekangilarlo kaujijauniængitomik.

3 Tamanna pivlugo, tāktome okauserilauktasse, kau-

majome tussartaujomãrput, iglomelo issibjutigilauktasse okautaujomãrput iglut kãnginne.

4 Okaupapsele illænarijakka: Erksiginiarassigik timinik tokkotsijut, kingorngagullo sumik pinniarungnarungnẽrtut.

5 Sivõragijeksapsingnigle okautijomavapse: Tamna erksigissiuk, tokkotsijarẽrune, pitsartunekangmingmet ẽgitsinermik ãnianartovingmut. Illa, okaupapse tamna erksigissiuk.

6 Kutsertet tellimet akkekarpangilet kẽnaujãrsungnik maggungnik? nauk taipkoa illangellonẽt Gudib puigungila.

7 Nutjessetauk illunatik kittissimmagivut niakopsingne. Tamanna pivlugo erksiniarase, kutsertavaksoarnit ajunginersaugapse.

8 Okaupapsele: Uvamnik okauselik innungnut, taimnatauk Innub Erninget okautigijomãriva Gudib Engelinginnut.

9 Innungnulle missiutilik uvamnik, taimnatauk missiutaujomãrpok Gudib Engelinginnut.

10 Okautsemiglo akkerartortomik okautelik Innub Erninganik, issumakarviojungnẽromãrpok; Annernermigle ajunginermik okauserlutelik, issumagijaujungnẽrniængilak.

11 Illinniarvingmingnulle, attannersoarnullo, attanniojunnullo ãpasse, issumajãrutekarniarase kannok sumiglonẽt okausiksakarniarmangapse, kigusiksakarniarmangapselonet.

12 Annernerub ajunginerub ajochertorniarmasse Stundeme taipsomane, okausekariakarniksapsingnik.

13 Innuille illangeta angutib okautiva: Ajochertuijok, angajuga okautiuk, kingormgujeksaptingnik aviksikovlunuk.

14 Okautivale: Innuk, kia aviksititsijuksautilaukpãnga kingormgujeksaptingnik?

15 Okautiveillo: Akluitsomanermik udsertoritse; perkutivaksuit, innub innogutigingimagit.

16 Adsiujomiglo piveit, okarlunelo: Augutekalauktok akluitomik, tapsoma perorsẽvinga perorlorikviovok.

17 Issumertuivorlo okarlunelo: Kannok pinniarlunga? Perorsẽakka kattiteksakka inniksakangimetta.

18 Okarlunelo: Taimailioromavunga; Kemmatullivikka serkomitsomavakka, angijorortilugillo, perorsẽakka tamaita perkutikkalo kattitsomavakka takkammunga.

19 Tarnimnullo okaromavunga: Nægliktara tarniga, piksakavaksoadlarpotit Jahrinnik unnuktunnik; kikkalerit, nerrilutillo, immerlutillo kuviasugit.

20 Gudible okautiva: Sillaitõvotit, unnuame tamattomane tarningilãrpotit; kialo piksariniarpagit kattersorlauktattit?

21 Taimak illingavuttauk perkutinnik kattersoijut, akluinatiglo Gudeme.

22 Illinniartinnele okautiveit: Tamanna pivlugo okaupapse: Innosisse pivlugo siarklerniarase, nerkiksapsingniglonẽt; timipselonẽt annorãksanginnik.

23 Innosek ivlernarnersauvok nerkiksennit; timelo ivlernarnersauvok annorãksennit.

24 Tulluket nautsertorsigik: Karngasoingilet, kattersoinatiglo, kemmatullivikaratiglotauk illiorkavikangilellonẽt; taipkoale Gudib nerritipeit. Tingmitsennit kannok angitigijomik ajunginersauvise?

25 Nellisse ingminik uigoksarsijungnarka, tallitut attautsetut takkitigijomik, siarklerutigigalloaruniuk?

26 Mingnek ajorupsiuk, sõg assia siarklerutigivissiuk?

27 Paunaujaujartut naternamẽtut, kannok perortut tækkunãrsigik, sennangilet, peraingilellonẽt. Okaupapsele, Salomonelonẽt ãnanaunermine illunane annorarsimmalaungilak, taipkoa illangetitut.

28 Iviksuket nunametut Gudib taimak pinnarnarsitinamigit, uvlome perortut, kaupello kieksaumut ẽgiteksauvlutik, piluartomigle tapsoma annorartitsomavãse, okpernekitose tagva?

29 Tamanna pivlugo illipse, erkaginiarassiuk sumik nerkiksakarniarmangapse, sumiglonẽt immiksakarniarmangapse, issumajarniaraselo.

30 Makkoa tamaita sillaksub innungita okpingitut nel-

lojullo pinnasuagatuariveit: atãtapsele killangmetub kaujimavãse, taimaitomik ajorsarapse.

31 Gudible nalegauvinga pinnasuakãrsiuk, taimak tamakkoa tamaita pilãrpasse.

32 Erksiniarase illagẽktuãrsuit: Atãtapse idluaringmago, tunnitsivigivluse nalegauvingminik.

33 Perkutisse niorvgutigissigik tunnergutigilugillo. Põksiniaritse pitokauniængitunnik, perkutitoniardluselo killangme asserojuitunnik, tigliguillo sappertanginnik, kaurulillo asserojuẽreksanginik.

34 Perkutekarvipsingne, omættise tagvanẽniarivut.

35 Makkitipsigut tapserutsijaritse, nennergoaselo ikkomakarlit.

36 Innuit adsigissigik, nalekamingnik nerriuktut, nulliarelitainartut nerrimãrningannit aggilertomik, tikkipet avilortalerpello, upkuẽrutisalãrpæt.

37 Kivget imaitut pilloridlarput, Nalekab tikkipagit pigãrtut. Ahamarik okaupapse: Nerrimãvingme iksivakojomãrpeit, sailitserlunelo, nangminerlo kivgartoromãrpeit.

38 Pigãrviub aipangane, pigãrviublonẽt pingajuane tikkipagit, imailiortut, kivget tapkoa pilloridlarput.

39 Tamannale nellojungnẽreksarivasse: Tigliktub tigligiartorvia iglub innuet kaujimaguniuk; pigãrajarpok, iglominut ittertokarkonnago.

40 Tamanna pivlugo illipsetauk oppalungẽrsimmatitse; Innub Erninga tikkitsomãrmet uvlub Stundingane nerriuvigingitapsingne.

41 Petrusible okautiva: Nalegak, adsiujomik mattominga kissipta pivittigut, tapkoalonẽt tamaita pivigit?

42 Nalegarle okarpok: Pimaklertok sillatovlunelo nertornartok pijariakõrtovok, Nalekab pairsijungortitanga kivgakottiminut, tunnijikovlugo piksanginnik nelliutijaranget.

43 Kivgak taimna pillorikpok, imailiortok Nalekame tikkippago.

44 Ahamarik, okautivapse: Perkutiminik tamainik pimaklertungortitsomãrpa.

45 Kivgarle taimna omamigut issumalerune: Nale-

gara killamik tikkiniængilak; kivgello angutit, arnello annaudlalerlugit, nangminerlo nerrilune immilarmelo talladlarlune,

46 Kivgab tapsoma naleganga tikkitsomãrpok uvlorme ipsoma nerriuvigingitangane, stundemelo kaujimangitangane, asserorlugolo pinniarpa, okpingitullo illalliudlugit akkivigijomãrpa.

47 Kivgarle Nalekame perkojanganik kaujimajok, pinnialauranelo, perkojangalo mallingnago, unnuktunnik annaujaujomãrpok.

48 Perkojanganiglekaujimangitok, pinnialauralloarame annaujaujutiksamik, ikkitunnik annaujaujomãrpok. Unnuktunnik tunnitsiviojok, tapsomane unnuktunnik kennertokaromãrpok; unnuktunniglo perkojaujok, tamna unnuktunnik kaitsikojaujomãrpok.

49 Ikkomamik ikkitsijartorpunga nunamut: Suna pijomanersarivigo ikkoalalerẽrninganit?

50 Sivorngagulle baptijumut baptitaujariakarpunga; sivorãdlarpungale, namaksekãrtinnago.

51 Tikkinasugivissinga ullapirsaumik kaitsilunga nunamut? Okarpunga: Aukak akkerartortigẽngnermigle.

52 Mattoma kingorngane tellimet iglome attautseme ingmingnut akkerartutijomãrput; pingasut maggungnut, magguglo pingasunnut.

53 Atãta akkerartoromarpok ernerminut, ernerlo atãtaminut; anãnalo panniminut, panniglo anãnaminut; sakke ukkoaminut, ukkoarlo sakkiminut.

54 Okarporle innungnut: Nuvujamik tækkojarangapse unanget nikkovitomik; tuaviluse okarpose: Sillarner ludlarniarpok; taimailerporlo.

55 Uarngnerluamik tækkojarangapse, okarpose: kitjidlarniarpok; taimailerporlo.

56 Takkormortose, nunalo killaglo kannoẽniarmangangnik illissimmavasse; Sõgle tamanna nelliutok illissimmangipissiuk?

57 Sõg erkartungipise illipsingnik, idluartomik?

58 Illingnulle akkerartortok aiparigungne attanermut, ingeralutik saimarsarniaruk, erkartuijomut pititaukonnæk, erkartuijomullo unertutaukonæk pitlarnikto-

mut, pitlarniktublo ẽginiaranitit parngnanẽrsimmavingmut.

59 Okaupagit: Tainganget annititauniængilatit akkillerkãrtinnago kẽnaujet naggatiksanget.

KAPITEL XIII.

Kristusib innuit ajochertorpeit kakkialernermik issumatarnermiglonẽt.

TAIPSOMANE najutut illangita okautivæt Galilæamiunnik, taipkoa aungit Pilatusib akkulaungmagit tunnergutinginnut.

2 Jesusib kioveit, okautivlugillo: Galilæamiut ipkoa ajortulliarnersausugivissigik Galilæamiunnit assinginnit tamainit, taimak pidlartaungmetta?

3 Aukãrpunga; Sagiarniængikupsele, tamapsetauk taimak asseroromãrivose.

4 Ipkoa 18 it nuvoguseksub silloametub ochovigijangit tokkodlugillo, ajornersausugivissigik innungnit assinginnit tamainit Jerusalemetunnit?

5 Aukãrpunga; sagiarniængikupsele, tamapsetauk taimak asseroromãrivose.

6 Mattomingale adsiujomik okautiveit: Napartokutekartokarlaukpok, Feigeliksamik napartisimmajomik weinekarviksaminut kakkaminut; paungarsioriaramiuglo nachvãngilak.

7 Tagva weineliksamik perorsẽviksiortomut okarpok: Ahãk, Jahrinnik pingasunnik, Jahrit tamaita napartok tamna nellipsakattardlugo paungarsiorialauktara, nachvãrnangalo; kippiuk; sõg nunamik agviarka?

8 Taipsomale kiova, okautivlugo: Nalegak, taimailingalaule Jahreme tamattomane, avatãt ivjunga poagijarkãrlugo, perorsaijuksalijomavara,

9 Kingorngagut paungakarniarmanget, pekangipelle, tava kippiuk.

10 Ajochertuivorlo illinniarvit illangane, sabbateme.

11 Ahãglo, arnak tagvanetok annernelik kannima-

nartomik Jahrinnik 18 nik, okkungainarlune issivijungnangitok.

12 Jesusible tækkogamiuk kaikova, okautivlugo: Arnak, kannimanernit pijungnerit!

13 Aggangminullo pattikpa; tagvainarlo issivilerpok, Gudelo nakoridlarpa.

14 Tagva illinniarviub angajokanga ningalerpok, Jesuse innuliklermet sabbateme, innuillo okautiveit: Uvlut pingasojortõvut, sennaviksaujut; uvlune taipkonane innulijaujartoritse, sabbateungitunne.

15 Tagva Nalekab kiova, okarlune: Takkormõrtotit, illipse tamapse tuktuvakotisse, siutekõktojullo pittũdsarpangilasse nerchevinginnit, alluktitsartorlugillo sabbateme?

16 Sabbateme pittudjartaujariakangilak, nauk Abrahamik pannigingmago, pittutamit tamattomanget, Satanasib kelleksorlauktanga, Jahrinne 18 inne?

17 Taimak okautingmagit, akkerartortingit illunatik kãngusuktuksaulerput; innuit illunatik tattamnartitangit ãnanaudlartut tamaita kuviasutigiveit.

18 Jesusele okarpok: Suna Gudib nalegauvinget adsigivauk, sumullonẽt adsiutiteksarivigo?

19 Senfkornetun-īpok, tamna innub tiguva, perorsẽvingminullo ẽgipa; perolertok napartulerdlunelo angijok, tingmitselo killaub attãnetut innekalerput akkerungita akkorngænne.

20 Ama okarivok: Sumut Gudib nalegauvinga adsiutiteksarivigo?

21 Kakkojet sernautiksangatun-īpok, arnab tamna tiguva akkudlugolo õktutinnut pingasunnut senaugaktalingnut, illunãt sernartilugo.

22 Mattoma kingorngane iglugaseksoatigut niuverviktigullo ingeravok, ajochertuiniarlunelo ingeralarmelo Jerusalemut.

23 Innuille illangeta okautiva: Nalegak, ikkitut innuit piulijauniarasugivigit? Okautiveille:

24 Illungertoritse, ittervikitokut itterniarkovluse; okaupapse: unnuktut pinnasuarniarput itteromavlutik, iterungnarniaratiglo.

25 Taimanget iglub angajokanga nikkovilune upkuak parngnanĕrpago, tagva illipse sillãtane nængernialerivose, avilortarluselo upkuamut, okarluselo: Nalegak, Nalegak, upkuĕrutittigut! Kiojomãrpãselo okautiluse: Nakit pingmangapse, illitaringilapse.

26 Taimak okaleromãrpose; Nerrekattigivlutillo immerkattigivaptigit, iglullo akkorngænne ajochertulaukpaptigut.

27 Kiojomãrporlo: Okaupapse, illitaringilapse nakit pingmangapse, tamapse kemmaksinga, ajortullijose!

28 Tagvane keavaksoadlarnekaromãrpok aglerularnekalunelo; Abrahalo, Isaaklo, Jakolo, nellautaijullo tamaita Gudib nalegauvingane tækkojomãrapsigik, illipsele sillatãnut pingujartaumajose.

29 Innuillo unanget, pãngello, ãngello, avangello tikkitsomãrput, Gudib nalegauvingane nerrimavingme iksivajomãrtut.

30 Ahãglo, kingorliojokarpok sivorliojomãrtunnik, sivorliojokalarmelo kingorliojomartunnik.

31 Uvlorme taipsomane Farisæerit illangita okautijartorpæt: Aularit, tamanna kemmaguk; Herodesib tokkotsomangmattit.

32 Okautiveillo: Terrianiak taimna okautijartorsiuk: Ahãk, satanasit annitipakka, innulikleriartorlarmalo uvlome kaupello, uvluklo pingajuængne naggaserniarpunga.

33 Uvlomele kaupello, ungaliagolo avertariakarpunga; nellautaijok Jerusalemib assiane tokkotaulerpangimet.

34 Jerusalem, Jerusalem, (innuit piveit) nellautaijunnik tokkotsijok, illingnullo tillijet ujakkennut millorangne: Kittorngettit kattititsomakattarlauralloartakka, sorlo arnaungub piarkenne esarkominut, pijomalaungitosele!

35 Ahãk, igluse (kattimavise) innuĕrutsaujomãrpok. Okaupapse: Tækkoniængilapsinga, nelliutikãrtinnago okakãrase: Nakoridlartaule, Nalekab attingane tikkitok!

KAPITEL XIV.

Immermik puvitok innuliva Kristusib, ajochertuilunelo.

MATTOMA kingorngane Farisæerit angajokangita illangeta iglunganut nerrijartortok, sabbateme; taipkoalo nautsertorpæt.

2 Ahãglo angutekarpok tagvane, immermut puvitomik.

3 Jesusiblo kiovlune, aglangnik illissimmajut Farisæerillo okautiveit okarlunelo: Sabbateme innulidlariak idluarka?

4 Tapkoale niplingilet. Aktorpalo, innulilãlo, aularkova.

5 Kiovlunelo okautiveit: Illapse tuktuvakottine siutekõktojokottinelonẽt, immektarvingmut nakkarpet, kia sabbateme mannakut kakkisarasuarniængipauk?

6 Tamattomungalo kionermik sapperivut.

7 Adsiujomigle nerrimãrtut okautiveit, mallugosukame issukliolutik iksivajomangmetta nerrimãrvingme, okautiveit:

8 Nulliarẽlitainartũk nerrimãrvingængnut nerrijartorkojauguvit, issuklermut inginiarnæk, illingnit nertornarnersamik nerrijartorkojaujokarajarmet.

9 Tapsomingalo illingniglo nerrimãrtitsijub tikkipattit, okautikpattillo: Tamna agvaẽruk; kangusulerlutit ingitsariakarniarpotit ungalermut.

10 Nerrijartorkojauguville ungalermut ingitsartorina, illingnik nerrijartorkojijok tikkipet, okautikpattillo: Illannak, issuklermut ingitsartungãrit. Nerrimãrkattivit illunatik tava nakoriniarpãtit.

11 Ingminik angijorortitok, miklilertiteksauvok; ingminiglo miklilertitok, angijorortiteksauvok.

12 Nerrijartorkojiminullo okarpok: Nerkiksamik ketterarsiumik, unnuksiumiglonẽt ãkiksoiguvit, tagva illannarijarnik, kattangutingniglonẽt, illangniglonẽt, sillalingniglonẽt akluitunnik, nerrijartorkojiniarnæk, taipkonunga ama nerrijartorkojaukonnæk, akkiniartaulerlutit.

13 Nerrimãreksamigle ãkiksoiguvit, aklujut, tussiætullo, illakongõrtullo, tautungitullo nerrijartorkolaukit:

14 Pilloridlarpotit tagva; illingnut akkiksakangimetta, akkillertaujomãrpotille idluartut makkivænne.

15 Nerrimãrtut illangeta tamanna tussaramiuk, okautiva: Pillordlarpok kakkojaktortok Gudib nalegauvingane.

16 Okautivale: Angutekalaukpok nerrimareksoaksoarmik unnuksiumik ãkiksoijomik, unnuktunniglo nerrijartorkojivok.

17 Nerriviet nelliutingmet, kivgane okariartorkova nerrijartortuksennut: Kaititse illunãne ãkiksimmangmet.

18 Illunatiglo kingorlerẽklutik passijeksaujungnẽrtilerdlutik okarput. Sivorliub okautiva: Perorsẽviksilaurama, tækkojartoriakarparalo; tuksiarpagit, passiniarnanga.

19 Aipangello okautiva: Tuktuvait tellimaikset kemmuktukset pissiarigapkit, mannalo tækkojartorpakka; tuksiarpagit, passiniarnanga.

20 Pingajoello okautiva: Nullianikkama, tamanna pivlugo tikkitsungnangilanga.

21 Kivgablo tapsoma angajokane okautijartorpa taipkoninga. Angajokak ningarpok tagva, kivganelo okautiva: Katsungailutit ailerit iglugaseksuit akkorngænnut apkosinernullo, aklujut, tussiætullo, illakongõrtullo, tautungitullo tagvunga ittertikit.

22 Kivgarlo okarpok: Angajokak, okaravit taimaipok; sulle inniksakarpok.

23 Angajokablo kivgane okautiva: Nunab apkosininginnut, avalunnullo ailerit, itterkolugit, igluga tættækovlugo.

24 Okaupapsele, angutit nerrijartorkojaugalloet, unnuksiutiga, nerrimareksakotikka, õngniængileit.

25 Innugiartoksuille ingerakattigivæt. Keviarpeillo, okautivlugit:

26 Uvamnut tikkitub, atãtane, anãnanelo, nullianelo, kittorngannelo, kattangutinnelo, nangminerlo innosine omigingipagit, tamna illinniartigijungnangilara.

27 Senningajoliksaminiglo (kappiasutiksaminiglonẽt) nangmangitok, mallingnangalo, tamna illinniartigijungnangilara.

28 Kia akkunapsingne nuvoguseksoarmik sennajomajub, akkitõjariangalo issumèrtorutigikãrnago innerniarungnarmangarmiuk?

29 Tungaviksanganik sennajarẽrune, kalliksanganik ajorsalerpet, illunatik tamattominga tautuktut mittautekarnialerkonnagit tapsominga.

30 Okarlutiglo: Innuk tamna sennagialauralloarpok, innerlugolo ajorpa.

31 Attannerlonẽt kia sorsugijartoromanerpa attannermut assiminut, sivorngagullo issumèrtorutiginiængileit unnurningit sorsuktukset 10,000 dit, sivoraginiarmangagit sorsuktukset nellipsarekset 20,000 dit?

32 Sivoragigunigille, imna sulle ungasiktometillugo, okautsaujartorkova kivgaminut, sorsugungnẽrkovlugit.

33 Taimaktauk illasse pijaminik tamainik kammajungnẽromangitok, tamna illinniartigijungnangilara.

34 Tarriok ajungidlarpok; tarriorle pitsartuẽropet sumut tarẽrsiniarpita?

35 Nunamullonẽt perorsaijomullonẽt suksaujungnẽrpok; egiteksatuinauvorle. Tussajungnik siutelik tussarle.

KAPITEL XV.

Adsiujunnik, saukamik tammarsimajomik, kẽnaujamiglo tamaijaumajomik.

ZOELLNERILLE ajortulliartullo tikkipæt, tussaromavlugo.

2 Farisæerillo aglangniglo illissimajut avamudlarput, okarlutik: Ajortuggit oma illelliorpeit nerrikattigilugillo.

3 Adsiujomigle mattominga okautiveit, okarlunelo:

4 Kia illapse saukkennik pigub 100 denik, taipkoalo illanget tamaiguniuk, 99 it kemmangniængileit innukangitomut, tammartorlo kenneriartungilauk nennerkãrnago?

5 Nenniguniuglo tuimikpa kuviasuklune.

6 Tikkilerame, illanne sillalinnelo kaikoveit, okautivlugıt: Kuviasukattigissinga, saugara tammalauktok, nennigapko.

7 Okaupapse: Taimaktauk kuviasutaugivok killangme, ajortullijok kakkialerpet 99 nit idluartunnit kakkialeriakangitunnit.

8 Arnablonẽt kia tellimaujortunnik kẽnaujagub, tapkoa illanget assiojiguniuk, nenneroamik ikkitsiniængilak, iglo sannerlugo, katsungaitomiglo kennerajangilauk, nennerkãrnago?

9 Nenniguniuglo, illannarijanne sillalinnelo arnet kaikoveit, okautivlugit: kuviasukattigissinga, kẽnaujara assi ojilauktara nennigapko.

10 Okaupapse, taimaktauk ajortulliartok kakkialeranget, Gudib Engelingita kuviasutigivæt.

11 Okarporlo: Angutekalaukpok maggungnik ernelingmik.

12 Nukkardliub atãtane okautiva: Atãtak, perkutingnit pijeksakka pilakka. Perkutinne tava avikpeit tapkungnunga.

13 Uvlut ikkitut nãngmetta, nukkardliub perkutinne tamaita kattilerpeit, nunamullo ungasiktomut aularpok; tagvanelo perkutinne nungupeit ajortulliarnermut.

14 Perkutinne tamaita nungulaungmagit, kãngnartoksoak pigialerpok nuname tamattomane illunane, tamnalo ajoksalerpok.

15 Tamattoma nunab innungita illangennut tikkipok, tapsoma kivgarilerlugo aulartipa perorsẽvingminut, kuingẽngit mianerilugit.

16 Akkeartoromagallorporlo kuingẽngit nerkiksanginnik, tunnitsivionanelo tapkoninga.

17 Tagva issumamigut erkailerpok, okarlunelo: Unnuktunnik atãtaga ikkajortekarpok, nerkiksamik ajoksangitunnik, uvangale kãngmut perlilerpunga.

18 Parngnaileromavunga, atãtamnullo aijomavlunga, okautivlugolo: Atãtak, ajortullilaukpunga Gudemut killangmẽtomut, illingnullo,

19 Kingorngagut ernernik taijaunermik nellopkotivunga, ikkajortivit illangetitut illingatilaunga.

20 Aulalerporlo atãtaminullo tikkilune. Sulle allivasiktometillugo, atãtanget tækkova, nãpkoarivlugolo, akpangerlune kongẽsingagut erkipa kunniklãlo.

21 Erningelle okautiva: Atãtak, ajortullilauktunga Gudemut killangmẽtomut illingnullo; mattoma kingorngagut, ernernik taijaunermik nellopkotivunga.

22 Atãtangale kivgaminut okarpok: Annorak pinnarnarnerpak kaisiuk, attitissiuglo, aggangillo ketterdlermẽngmik pitartsersigik, ittigalungniglo attitilugo;

23 Nocharlo koinijok kaisiuk tokkodlugolo, nerrilutalo kuviasukta.

24 Ernera tamna tokkolauralloarlune, amalo omarmingmet; tamna assiosimmalauralloarpok nachvartauvorlo. Kuviasulerpullo tava.

25 Erningale angajùklek perorsẽvingmetok, iglolo kaglileramiuk, kattimmajut imgertokattigẽt tussarpeit.

26 Kivgello illanget kaikova appersorlugolo sunaumangæt.

27 Tapsoma okautiva: Nukket tikkipok, nocharlo kuinijok atãtavit tokkotaukova, ernine kannoẽngitok ama pigamiuk.

28 Angajoa tava annulerpok, itteromananelo. Tagva atãtanga annivok, innalãlo.

29 Atãtanele kiova, okautivlugo: Ahãk, Jahrinnik unnuktunnik kivgartulaukpagit, perkojettillo illunaita nalelaukpakka; saukamiglo angutsoarmik kaitsilaungimarikpotit uvamnut, kuviasukovlunga illænnarijakka illagilugit.

30 Ernille tamna tikkimet, perkutiminik nungutsijok arnnarniarnermut, nochak koinijok tokkotaukovet tamna pivlugo.

31 Atãtanget okautiva: Ernĩk, najutsainarparma, perkutikkalo taimaita pigivattit.

32 Serrilutillo kuviasuktuksaugalloarpotit; nukket una tokkungalauktok amalo omarmingmet; assiosimmalauktorlo nachvartaumingmet.

KAPITEL XVI.

Adsiujomik pimaklertomik idluangitomik.

ILLINNIARTINNELE okautiveit: Angutekalauktok akluitomik pimajikartomik perkutiminik; tamna unertsionerlũtigivæt tapsomunga, perkutinginnik nungutsijok.

2 (Angajokanget) kaikova, okautivlugo: Kannok illingava tussartara illingnik? Pimmajattit kattiniakit nellonaililugillo; mattoma kingorngane, pimaklertuksaujungnẽravit perkutimnik.

3 Pimaklertok illumigut okalerpok: Kannok pinniartuksauvĩk? Angajokama pimaklerkojungnẽrmanga; poagrejaromangilanga, kennunermiglo kangusukpunga.

4 Sulijamnik nellungikalloarpunga, illelliortaukovlunga iglunginnut, pimaklerkojaujungnẽruma.

5 Angajokaminut akkeliksakartut tamaita kingorlerẽktilugit kaikoveit, sivorlek apperiva: Kapsinik akkiliksakarkit angajokamnut?

6 Okarpok: Kattaujennik 100 nik orksunik. Okautivalo: Akkiliksavit aglangit pikit, ingilutit aglaksarit 50 nik.

7 Ama aipanganut okarpok: Igville, kapsinik akkiliksakarkit? Okarpok: 100 nik oktutinnik kakkojeksatalingnik. Okautivalo: Akkiliksavit aglangit pikit, aglaklutit 80 nik.

8 Pimaklertok tamna idluitok angajokab nakoriva, sillatujotut pinniarmet. Mattoma sillaksub kittorngangit illutsimingnik sillatunersaungmetta, kaumajub kittornganginnit.

9 Okaupapselo: Illænnarsarsiniaritse nunab pinginnut idluãngitunnut, ajoksarupse illelliortaukovluse iglunginnut nãksaungitunnut.

10 Mikkijomik nellagortok, nellagorivok angijomik; mikkijomiglo pinniarnerluktok angijomiktauk pinniarnerlukivok.

11 Nunab pinginnik idluangitunnik nellagõngikupse, kia pimaklerkojomavãse pijarialingmik?

12 Pigingitapsingniglo nellagõngikupse, kia tunnitsivigijomavãse nangminiksapsingnik?

13 Angajokangnut maggungnut kivgartortokarungnangilak: Aipanga omigilarpalonẽt, aipa nægligilugo; ubvalo aipanga ungagilãrpa, aipale nachogilugo. Gudelo nunab pingillo attautsekut kivgartorungnangilasse.

14 Tamakkoa tamaita Farisæerit torkuijut tussaramikit, mittautigivæt.

15 Okautiveillo: Ajungitsomatõgalloarpose innungnut, Gudible omættise illitariveit; innungnut nertortaujomajut, Gudib makkojugiveit.

16 Perkojet nellautaijullo nellautsivut Johannese tikkilugo; mattomalo kingorngane Gudib nalegauvinga okautaulerpok okautsinnut tussarnertunnut, illunatiglo kerlãkaratik itterniarput.

17 Killak nunalo nungunersauniarpuk, titaub attautsib perkojennetub pẽrninganit.

18 Nulliaminik avitsijub, assianiglo nullianiklune, nulliarẽngnek asserorpa; avitamiglo nullianiktub, nulliarẽngnek asseroriva.

19 Angutekalaukporle akluitomik, annorãrpaktomik aupaloriktunnik sãtunniglo pivianartovaksoarnik, uvlullo tamaita innunatsoridlarlune kuviasuktok.

20 Aklujokarivorlo tagvane, Lazarusemik attelingmik, tamna ittervinget kiglingane nellajok, illunane ajuakadlartok.

21 Nerititaujomajorlo karngãnerlukunnik akluitub nerrimãvianit kattektunnik; kingmille alluktoriartorpeit ajuangit.

22 Aklujorlo tokkungmet, Engelit ãpæt Abrahab sãnganut. Akluitorle tokkogivok, illuvertauvorlo.

23 Anianartoksoarme kappianartovingmedlune, uitalerpok, Abraha tækkova kanningitomit, Lazaruselo sãnganetok.

24 Kaigarsulerpok okarlune: Atãtak Abraha, nãpkiginga, Lazaruselo tilliuk, tikkime nuvua immermut

missukkärlugo, okaralo nigliterliuk; mattomunga ikkomaksoarmut, äniadlarama.

25 Abrahable okautiva: Ernek, erkarniaruk, innotillutit ajungijutitit pigilaurangne Lazarusele kappiaktoadlalauktok, mannale mannigortauvok, igville äniatitauvotit.

26 Tamannalo tappilugo akkunaptingne ittersaksoarkarpok, tamänget illipsingnut ikkäromajut sapperput, taimaktauk uvaptingnut ikkäromajut illipsingnit sapperivut.

27 Tagva okarpok: Tamanna pivlugo tuksiarvigivagit, atätak tilliklerkovlutit tapsominga atätama iglunganut;

28 Sulle kattangutekarama tellimanik, kigligiudsikovlugo tapkonunga, änianartovingmut tamattomunga pikonnagittauk.

29 Abrahab okautiva: Mosesib nellautaijullo aglanginnik pekaramik; ipkoa nalekkiligit.

30 Okautivale: Aukak, atätak Abraha, tokkungajulle illangeta tikkipagit, kakkialerajarput.

31 Okautiva: Mosese nellautaijullo nalengikunikit, okperiniænginivættauk tokkungajunnit makkijokarpet.

KAPITEL XVII.

Jesuse ajochertuivok, innuliklerlunelo kallaktunnik tellimaujortunnik. Gudib nalegauvinganik tikkiniartomik okälavok.

ILLINNIARTINNELE okautiveit: Asserornekanginek ajornarpok; kappianamëgle taimna asserorterijok.

2 Tapsomunga idluarnersauvok serkallitsiviub ujaraktanganik kongësingagut nivingaiviogune, immarbingmullo egilugo, ukkoarärsuit illangeta asserortauninganit.

3 Udsertoritse. Kattanguvit idluivigilukpattit, innerteruk; idluijungnërpello, idluiningit issumagijungnërkit.

4 Uvlorme attautseme 7 ertorlune idluilugvigigunitit, uvloënarlo 7 ertorlune tikkikunitit, kakkialerpungarpet: issumagijungnëreksarivet.

5 Apostelillo Nalekamut okarput: Okpernivut nekkoksititsuk.

6 Nalekable okautiveit: Senfkornetun okpernekarupse; napartomullo Maulbereliksamut omunga okarluse: Tagvanget pẽrit immarbingmullo nukterit, tava nalengniarpãse.

7 Kia illapse kivgagub, perorsẽvingme sennajomik, nergjutinniglonẽt mianersijomik, perorsẽvingmit tikkileranget, okautiniarpauk: Tuavilutit nerrimãrvingmut ingitsartorit?

8 Imaungilak? okautingmago: Unnungme nerkiksalliniaringa, sailitserlutillo kivgartoringa, nerritillunga, immertillungalo; kingunipkut nerrituksauvotittauk immerlutillo?

9 Kivgak tamna kujaginiarpauk perkojaunerminik pinnialaungmet? Taimak issumangilanga.

10 Taimaktauk illipse, perkojaunise tamaita pinnialaurupsigik, okaritse: Kivgakullovogut; pinniareksavut kisseta pigaptigik.

11 Jerusalemullo ingeragame Samaria Galilæalo apkotigivak.

12 Iglugasengnullo pingmet, angutit tellimaujortut kallaktut pãrpæt, tapkoa allivasiktome nængertut.

13 Nippekortõvlutiglo okarput: Jesuse, nægliktok ajochertuijok, nãpkigittigut!

14 Tækkogamigillo, okautiveit: Ajochertuijunnut tækkotisartoritse. Taingungalo aivlutik, kallakarungnailerput.

15 Tapkoale illanget kallagungnẽrnerminik, tækkogame, utterivok, Gudelo nakoridlarpa nippekortomut;

16 Ittigganginullo pamakterpok, kujagilãlo. Tamnalo Samariamiojok.

17 Jesusible kiova, okarlune: Kallakarungnailertut 10 ungilet? Nauk taipkoa 9 it.

18 Assianik uttertokangilãk, Gude nakorilugo, tækkorngartamit omanget?

19 Okautivalo: Makkilutillo aularit, okpernivit ikkajorlaukpãtit.

20 Farisæerille apperingmatsuk: Kakkugo Gudib

nalegauvinga pijomãrpa? Kioveit okarlune: Gudib nalegauvinga tækkuksaulune piniængilak.

21 Okartokarniængilarlonẽt: Ahãk. manẽpok, ikkanelonẽt. Ahãk, Gudib nelegauvinga illupsingnepok.

22 Illinniartiminulle okarpok: Nelliutsomãrpok, Innub Erninget uvlungita illangenik tækkojomaniksasse; tækkonagolo.

23 Okautijomãrpãselo: Ahãk, tamanẽpok, ikkanelonẽt. Taikunga ainiarase malliniaraselo.

24 Sorlo kaumalak, killaub igloanit kaumaridlartok, killaub igloanut; taimaktauk Innub Erninga ĩtsomãrivok uvluksamine.

25 Taimnale nelliutikãrtinnago, ãniatitaujariakarpok, ajektortaujariakarlunelo kinguvãngukattigẽnut tamakkonunga.

26 Sorlo Noab nelliunerilauktangatut ĩlaungmet, taimaktauk Innub Erninget uvluksangane ĩtsomãrivok.

27 Ipkoa nerrivut, immilarmiglo, nullianikput uiniglarmiglo, uvlok taimna tikkilugo Noab ittervia umiaksoarmut, ullitornivaksublo tava tikkipeit, nungulugillo tamaita.

28 Taimaktauk, Lothib nelliunerilauktangatut, ilaungmet. Nerrivlutiglo, immerput, pissiniarlutiglo, niuverlarmiglo, perorsẽvilliorput, iglulliarlarmiglo;

29 Uvlormele taipsomane, Lothe anningmet Sodomamit, sillalulerpok killangmit ikkomamik orksoromiglo, tamaitalo nungupeit.

30 Taimaktauk ĩtsomãrivok Innub Erninget uvluksangane, sakkerviksangane.

31 Uvlorme taipsomane, iglub kãnganẽtub akkarniarane, perkuttinnelo iglometut aijomavlugit. Taimaktauk perorsẽvingmẽtok utterniarane tunnuminẽtunnut.

32 Lothib nullia erkarissiuk.

33 Innoserminik ivlertsinasuartub assiojijomãrpa; innoserminiglo assiojijomãrtub, innotsemut ikkajorniarpa.

34 Okaupapse: Unnuame taipsomane angutik mag-

guk sinnigvingme attautseme innangakattigẽgomãrpuk; aipanga illelliortaujomãrpok, aipale kemmaktaujomãrpok.

35 Arnæk magguk kaivititsikattigẽgomãrpuk; aipanga illelliortaujomãrpok, aipale kemmaktaujomãrpok.

36 Angutik magguk perorsẽvingmetsomãrpuk; aipanga illelliortaujomãrpok, aipale kemmaktaujomãrpok.

37 Apperivællo, okautivlugo: Nalegak nanẽ? Okautiveille: Killokkartomut, nektoraggit kattivakput.

KAPITEL XVIII.

Adsiujomik okarpok erkartuijomik idluangitomik, Farisæermiglo Zoellnermiglo.

ADSIUJOMIGLE okautiveit; soraijuitomik tuksiariakarnivut pitjutigilugo.

2 Okarlunelo: Erkartuijokalaukpok iglugaseksoarne, tapsoma Gude erksigingila, sivorananelo innungmik.

3 Iglugaseksoarnelo tagvane uigarnekarpok, tapsoma okautijartorpa: Piulinga akkerartortimnit.

4 Akkunekãle tussajomangila. Kingornganele illumigut issumalerpok: Nauk Gude erksigingikalloarapko, innuillo sivoraginagit,

5 Uigarneruble tapsoma pachvisalermanga, piulijomavara, sugaluksaromanginama keta.

6 Tagva Nalegak okarpok: Ahãk, idluangitub erkartuijub okausinga tussarsiuk.

7 Gudible annerijanne piulinajangileit, uvlut unnuello nãvlugit nipliavigingmatsuk, unẽt akkunẽralloarune?

8 Okaupapse: Piulisaromãrpeit. Innuble Erninga tikkitsomãrpet, nuname okpernermik nachvaromãrasugiviuk?

9 Illangille ajungitsugijut, assimingniglo nachojut, mattominga adsiujomik okautiveit:

10 Angutik takpaunga kattivamingmut tuksiariartortuk: aipa Farisæeriojok, aipangalo Zoellneriojok.

11 Farisæere nængerlune, illumigullo tuksiarpok imãk: Gude kujagivagit, assiptut innuktun-ĩnginama, arktaijotut, idluitulliartotullo, arnaniartotullo, Zoellnertullonẽt otunak;

12 Wocheme maggoẽrtorlunga nerringipakpunga, perkuttimalo illunatik tellimaujoennik tunnijivunga.

13 Zoellnerelo kanninane nængertok, killangmullonẽt ãrloromangitok; sagvingminulle pattiksimajok okarlune: Gude, nãpkigilaunga idluitoksõjunga!

14 Okaupapse: Tamna aipaminit ajornerminit issumagijaujungnẽrnersauvlune attarsarpok iglominut. Ingminik angijorortitok miklilertitaujomãrpok, ingminiglo miklilertitok angijorortitaujomãrpok.

15 Nutakkettauk ãpeit tapsomunga, agganginnut pattiktaukovlugit. Atsijut illinniartingita tækkogamikit suadlalerpeit.

16 Jesusible kaikoveit, okautivlugit: Nutakket uvamnut pilit, innerterasigiglo; tapkoa Gudib nalegauvinga piingmatsuk.

17 Ahamarik, okaupapse: Nutakkatut Gudib nalegauvinganik pingitok, itterniængilak.

18 Angajokaijello illangeta apperiva: Ajungitotit ajochertuijok, sumik pinniartuksauvĩk, kingormgusijomavlunga innotsemik nungusuitomik?

19 Jesusible okautiva: Sõg ajunginerarpinga? Assianik ajungitokangilak, Gude attausetojok kissime.

20 Perkojet kaujimagalloarpattit: Nulliarẽngnermik asseroijuksaungilatit. Innuartuksaungilatit. Tigliktuksaungilatit. Innukattitit sæglotigilugit okartuksaungilatit. Atãtangnik anãnangniglo nalektuksauvotit.

21 Tamnale okarpok: Tamakkoa tamaita mallilaukpakka sorrusionimnit.

22 Jesusible tamanna tussaramiuk, okautiva: Attausek sulle pingilet. Perkuttitit tamaita niorvgutiginiarkit, aklujunnullo pilliutigilugit, killangme perkutitsiariksiniarpotit tagva; kailerillo malliklunga.

23 Tamannale tussaramiuk, kiksalerpok; akluitoksogame.

24 Kiksartitaumajorle Jesusib tækkogamiuk, okar-

pok: Akluitut killaub nalegauvinganut pilutik sappernakasakpok.

25 Ajornanginersauvok, Kamele, merkutib isingagut pilune, akluitomit Gudib nalegauvinganut itterniartomit.

26 Tamattomingale tussartut, okarput: Kinale pilloriktitaujungnarpa?

27 Okarporle: Innungnut ajornartok, Gudemut ajornangilak.

28 Tagva Petrusib okautiva: Ahãk, tamaita kemmalaukpavut, mallilarpillo.

29 Okautivale: Ahamarik okaupapse: Kemmaijokangilak iglomik, angajokangniglonẽt, kattangutinniglonẽt, nulliamiglonẽt, kittornganniglonẽt, Gudib nalegauvinga pivlugo.

30 Tunnitsiviolungitomik, unnuktunnik mattomanedlune, sillamelo tikkitsomãrtome, innotsemik nungusuitomik.

31 12 ille ingminut pitipeit okautivlugillo: Ahak, takpaunga Jerusalemut aivogut, nellautaijullo aglangit illunatik nellautsijomãrput, Innub Erninga pivlugo.

32 Tamna pititaujomãrpok nellojunnut; mittautiginiarpæt, allẽkuttigilugolo, ketserarlugolo;

33 Issakaniarpællo, tokkolugolo: uvluglo pingajuængne makkitsomãrivok.

34 Tamakkoale tamaita tukkissingileit, okausingillo nellonadlalaukput tapkonunga, kaujimanatiglo okauserilauktanginnik.

35 Jerichomulle kaglilerame, tautungitok apkotane iksivajok, kennuvlune pijok.

36 Innugiartoksuit sennerkotut tussaramigit, appersorpeit, mattominga.

37 Jesusemik, Nazaremiomik kãngiutijomik okautingmatsuk;

38 Niplialerpok, okarlune: Jesuse, Davidib Erninga, nãpkiginga!

39 Sivorlertulle innerterpæt, nippangerkovlugo. Tamnale niplialualerpok: Davidib Erninga nãpkiginga!

40 Jesusible nokkalerlune, tessiortaukova ingminut. Alermatsugle, apperiva,

41 Okarlunelo: Sumik pinniarviojomavit uvamnut? Kiova: Nalegak tautuleromavlunga.

42 Jesusiblo okautiva: Tautulerit; okpernivit ikkajulaukatit.

43 Tagvainarlo tautulerpok, malliklugolo, Gudelo nakoridlarpa. Innuillo illunatik tamattominga tautuktut, Gude nakoridlarpæt.

KAPITEL XIX.

Zoellnermik Zacheusemik.

ITTERIARTORLARMELO, Jericholo apkotigiva.

2 Ahãglo, angutekalaukpok tagvane, Zacheusemik attelingmik, tamna angajokaulauktok Zoellnerinnut akluitolunelo.

3 Jesuselo tækkojomadlarpa, kinaungmangæt, innungnullo sapperpok mikkigame.

4 Sivorliovlune akpangerpok, napartomullo Maulbẽreliksamut majoarpok, tækkojomavlugo, tamanna apkotiksaringmago.

5 Jesuse tagvunga pigame, kongmut ãrlorlune, tækkova okautilãlo: Zacheuse akkarsãrit; iglungnut uvlome itteriakarama.

6 Tava akkarsãrpok, kuviasuklunelo illelliorpa.

7 Illunatiglo tamanna tækkogamitsuk avamudlarputangumut ajortulliartomut ittermet.

8 Zacheusible Nalegak tikkipa, okautilãlo: Nalegak, ahãk, perkutikka maggoilivlugit, aipangit tunnivakka aklujunnut, uiverijaujokarpello uvamnut, sittamannik unnukenersanginnik uttertitsivigijomavakka.

9 Jesusible okautiva: Uvlome iglo tamna piulijiksarsivok, Abrahab erneringmagotauk.

10 Innub Erninget tammarsimmajut kenneriartorlugillo, pilloriktisartormagit.

11 Nalengmatsugle amalo adsiujomik okautiveit, Jerusalemut kaglilerame, Gudiblo nalegauvinga tuavilune sakkerniarasugingmatsuk.

12 Okarporlo: Attanek nunamut ungasiktometomut

aularpok, attannionek pinniarlugo, kingornganelo uttermilune.

13 Kivgenne tellimaujortut kaikoveit, tunnitsivigilaitalo kẽnaujennik tellimaujortunnik, okautiveillo: Niorvgotigissigik tikkerkãrtinnanga.

14 Innukattingitale omigigamitsuk okautsaujartorkovæt: tamna attanniotikongilavut uvaptingnut.

15 Uttermigamelo, attannionek pigamiuk, kivgenne ipkoa kaikoveit, kẽnaujennik tunnitsivigijane tussaromavlune attunnit niorvgutigilauktangita pijanginnik.

16 Sivorlek sakkerpok, okarlunelo: Attannek kẽnaujarnut kẽnaujarsilaukpunga tellimaujortunnik.

17 Okautivalo: Kivgartorloriktotit, ikkitunnut nertornarlutit pinniaravit, iglugasengnut tellimaujortunnut attanniotitsomavagit.

18 Aipangatauk sakkerivok, okarlune: Attannek, kẽnaujarnut kẽnaujarsilaukpunga tellimanik.

19 Tamnatauk okautiva: Igvittauk attanniojuksauvotit iglugasengnut tellimannut.

20 Pingajuak sakkerame, okarpok: Attannek, ahãk tagga kẽnaujakottit, torkorsimmajok kakkigomut.

21 Erksigiluarapkit, angutauseravit; illilaungitattit tiguvattit, kattitidlarlaitalo karngasorlaungitattit.

22 Okautiva: Kivgãluk una, okausernit erkartorpagit. Angutausertunga kaujimalauramga illilaungitakka tigugapkit, karngasorlaungitakkalo kattikapkit?

23 Sõg kẽnaujakuttiga kẽnaujennik tauksẽjunnut pingipiuk? Tikkikumalo kaikonajarlauktara illakartillugo.

24 Tava najortinne okautiveit: Omanget kẽnaujak aksarnigarissiuk tunnilugolo tellimaujortunnik kenaujalingmut.

25 Okautivællo: Attanek, tamna tellimaujortunnik kẽnaujakalẽrerpok.

26 Okaupapsele: Pekartok sumik, tunnitsiviojomãrpok; pekangitorle aksartaujomãrpok pinganik.

27 Ipkoale uvamnik kennugosuktut, uvamniglo attanniokojingitut kaisigik tokkotsigiglo sakkamne.

28 Taimak okarame aularpok, takpaunga Jerusalemut ailerlune.

29 Betfagemut Betaniamullo kaglilerame, orksuktalingmut kakkamut tikkilune, illinniartingne magguk tillivak.

30 Okarlunelo: Aileritik iglugasengnut nelliptingnetunnut; itteruptiglo nochak pittuksimmajok nennilãrpattik, kanganut sulle innungmik ingitokalaungitok. Pittudsãrlugo kaitikko.

31 Apperijauguptiglo, sõg pittũdsãrmangaptiko, imãk kiogittik: Nalekab attoromangmago.

32 Tillijaujuglo aivuk, sorlo okautingmagik naipipæk.

33 Nocharmigle pittudjarsitillugik, innungita okautivakit: Sõg nochak pittudjãrpittiko?

34 Kioveille, okautivlugit: Nalekab attoromangmago.

35 Apæk tava Jesusemut, annorãtiglo nochaub kemmerloanut illivlugik, Jesuselo kãnganut ingitipæt.

36 Ingeratillugolo, annoratik issivilerpeit apkomut.

37 Kaglilermello, orksuktalingmit kakkamit attarsãlermet, illinniartingita illunatik kuviasuvaksoarmut nippersoarmullo Gude nakoridlarpæt, tattamnadlartut tamaita, tækkojettik pivlugit.

38 Okarlutiglo: Nakorijaule tikkitok, attanersoak Nalekab attingane! Ullapirsautekarle killangme, nakudlartokarle kõtsingnerme!

39 Farisæerillo illangita illaungmijut okautivæt: Ajochertuijok, illinniartittit innerterkit.

40 Kiovlune, okautiveit: Okaupapse, ukkoa nippangerpetta, tava ujakket niplerliarput.

41 Iglugaseksoarnullo kaglilerame, tækkunãrpeit kugviorutigilaitalo.

42 Okarporlo: Tamanna kaujimmagupsiuk, tagva issumaksarsiniarajarpose nelliunipsingne tamattomane ullapirsartauniksapsingnik. Mannale ijipsingnut ijersimmavok.

43 Nelliutuksamut tikkitaujomãrapse, ningarijipse illujomãrpãse avatipsigut, kittorngaselo illalliudlugit, illuluse annekonnase, nanekupselo illunane kappiasuktitsomãrpãse,

44 Nungutsomārpāselo (igluselo) ujarkamik attautsemiglonēt kallerēktokarungnēromārput, piulijiksapse nelliuninga kamagilaungnapsiuk.

45 Kattimavingmullo itterpok, pissiniartut niuverniartullo kammanetut, annitilerpeit.

46 Okautiveillo: Aglaksimavok: Igluga tuksiarviovok; illipsele innuarviotilaukpasse.

47 Uvlullo tamaita kattimavingme ajochertuivok. Ajochertuijoksuille Aglangniglo illissimajut, innuillo angajokangit pinnasuarput tokkotsomavlugo.

48 Nachvaratiglo kannok illijarianga, innuit illunatik ungagidlarlālo, tussaromadlarmatsuk.

KAPITEL XX.

Pitsartunerminik Kristusib sakkertitsininganik ningarijine sālagidlarlugit.

UVLULLO taipkoa illangane, innuit kattimavingme ajochertormagit, okautsinnik tussarnertunnik okālatillugo, ajochertuijoksuit aglangniglo illissimajut tikkipæt, innuit angajokangit illagællugit.

2 Okautivællo, okarlutik: Okautittigut, kimut perkojauvit imailiorkovlutit, kialonēt pitsartunermik mattominga tunnitsivigivātit?

3 (Jesusible) kiovlune, okautiveit: Apperijomavapsetauk okautsemik attautsemik, kiogissinga:

4 Johannesib Baptisitinga killangmit innungnillonēt piva?

5 Issumèrtuivulle ingmingne, okarlutiglo: Killangmit pijok okautigiguptigo; okautinajarpātigut: Sōg okperilaungipissiuk?

6 Innungnille pijok okautigiguptigo; tava innugiartoksuit millorajarpātigut ujakkennut, Johannese illunatik nellautaijosugingmatsuk.

7 Kiovullo: Nakit pingmangæt nellovavut.

8 Jesusiblo okautiveit: Tamanna pivlugo okautingilapsetauk, kimit pitsartunekarnimnik taimailiorlunga.

9 Innuille adsiujomik tamattominga okautilerpeit:

Innuk perorsēvilliorpok weineliksennik illijilune, perorsēviksiortunnullo pimmajaukova, nunablo assianut aularpok, mulludlarlunelo.

10 Paungello innilerviet nelliutingmet, kivgame illanget tilliva perorsēviksiortunnut, perorsēviub paunganginnik pijartorkovlugo. Perorsēviksiortulle (kivgak tamna) annaudlarpæt, neksartinagolo aulartipæt.

11 Ama kivgab assia tilligiva; tamnatauk annaudlarpæt mittautigivlugolo, neksartinagolo aulartinivæt.

12 Ama kivgak pingajuak tilligiva; tamnatauk ikkilerpæt, (perorsēvingmillo) pingujarpæt.

13 Perorsēviub angajokanga tava okarpok: Kannok pinniartuksauvīk? Ernera nægligidlartara tillijomavara; tamna tækkogunitsuk illeraginiarpallukpæt.

14 Perorsēviksiortulle erninga tækkogamitsuk, issumèrtuivut, okarlutiglo: Tagga kingormgusijuksak, kaititse, tokkolaulavut, kingormgujeksangit uvagut pigilerlugit.

15 Perorsēvingmillo pingujarlugo tokkopæt. Perorsēviub angajokanget perorsēviksiortut ukkoa kannok pinniarkagit?

16 Tikkitsomārpok, ukkoalo perorsēviksiortut tokkolugit, perorsēvinelo assinginnut pimmajaukolugo. Tamanna tussaramitsuk okarput: Taimailiornagole!

17 Tækkosarpeille okarlunelo: Sunauvæt aglaksimmajut: Ujarak igloliortut egitanget, tamna iglub terrekoa ujaraulernertok;

18 Ujarkamut omunga kattektok, serkominiarpok; kattekvigijanele serkalliniarpa.

19 Ajochertuijoksuillo aglangniglo illissimajut pinnasuarput, tigujomagalloarlugo Stundeme tamattomane; innuille erksigiveit: Mallugigamitsuk adsiujomut mattomunga okautigingmagit.

20 Udsertorpællo, udsertortullo tapsomunga tilliveit, ajungitojārlutik, okausinginnit okausiksarsioromavlutik, pititsomavlugo nunab attanninganut, tapsomalo pitsartuninganut.

21 Apperivællo okarlutik: Ajochertuijok, kaujimavogut, nellagorlutit okausekaravit ajochertuilarpillo, in-

nuillo sivorãginginangne, Gudemulle apkotiksamik ajochertuitsiaravit.

22 Attanniviksoak tunnitsivigilugo Schossinnik idluarka, idluangilalonẽt?

23 Nipporsainingille mallugigamigit, okautiveit: Sõg, õktorpissinga?

24 Kẽnaujak tækkolago, kia adsinga, kialo aglangit kollãne? Kiovæt okarlutik: Attanniviksub.

25 Okautiveille: Tava, attanniviksoarmut tunnissiuk, attanniviksub piksanga, Gudemullo Gudib piksanga.

26 Innuillo sãnginne tapsoma okausingit idluigijungnangileit, kigusingalo tattamminiarivlugo nippangerput.

27 Tagva Saduzæerit illangita tikkipæt, makkiviksakarasugiklingitut, apperivællo,

28 Okarlutik: Ajochertuijok, Mosesib aglagvigivãtigut: Angutib angajua nulliakartok tokkopet, kittorngakarane tokkopet, nukkanget tava nulliarijeksariva, angajune kinguvaksarsilugo.

29 Nukkarẽkalaukpok 7 nik. Angajuklek nullianilauktok kittorngnane tokkovok.

30 Tugliet nulliarilermigamiuk, tokkogivok kittorngingminane.

31 Pingajuetalo pigigiva. Taimaktauk 7 it illunatik kittorngnekaratik tokkovut.

32 Illunatik kingorngattigut, arnaktauk tokkogivok.

33 Makkivingmele nellietta nulliarijomãrpauk? Illunatik tapkoa 7 it nulliarilaungmatsuk.

34 Jesusiblo kiovlune, okautiveit: Tamattoma sillab kittorngangit nullianijõngovut, uinijõngovullo.

35 Sillable aipãnut pijuksaujut, tokkungajunnillo makkitsomãrtut, nullianingniængilet, uiningniængilello.

36 Kingorngagut tokkojungnanginamik Engelititut-ĩleramik, Gudiblo kittorngariveit, makkiniub kittorngaringmagit.

37 Tokkungajut makkitsomãrmetta, Mosese tukkissititsigivok, napartunnẽname, Nalegak taigamiuk: Abrahab Gudinga, Isaablo Gudinga, Jakoblo Gudinga.

38 Gude tokkungajut Gudigingilæt, innojulle; tapsomunga illunatik innõvut.

39 Tagva aglangnik illissimajut illangita kiovlutik, okautivæt: Ajochertuijok, okãlorikpotit.

40 Kingorngagut apperilugo sapperpæt.

41 Okautiveille: Sõg Kristuse Davidib ernerijanga okautigivatsuk?

42 Davidib imgerutimine nangminek okarmet: Nalegak Nalekamnut okartok: Tallerpingma tungãnut ingitit,

43 Omigijingnik illijerkãrtinnanga ittikavit ikovranganut.

44 Nalekamik Gudib taigamiuk, kannok ernerivauk?

45 Innuit illunatik nalektillugit, illinniartinne okautiveit:

46 Aglangnik illissimmajunnik illimmasugitse, annorannik angijoktanik attoromadlarput, niuvervingmelo sallutitaujomadlarput, illinniarvingme, nerrimãrvingmelo issukliojomavlutik iksivajomadlarput;

47 Uigarnerit pingit nungutipeit, takkijunniglo tuksiarutinnik tuksiarutsomavlugit okarput. Taimak pivlugo, pitlartaunersaujomãrput.

KAPITEL XXI.

Kattimaviub serkomitaujomãrninganik.

TÆKKONARAMELE, akluitut tautukpeit, tunnergutimingnik illijijut Gudib iklervinganut.

2 Uigarnektauk aklujok tækkogiva, kẽnaujãrsungnik maggungnik illijingmijok.

3 Okarporlo: Ahamarik, okaupapse: Uigarnek una aklujok unnunersennik illijilaukpok tapkonanget tamainit.

4 Tapkoa illunatik pimingnik attorniængitamingnik illijilaukput tunnergutinnut Gudib pinganut; unale aklujok perkutituaminik illijivok.

5 Kattimavingmik illangit okarmetta, ujakkennut manniktunnut ivlernartunnullo ãnanausijaungmet, okarpok:

6 Nelliutijomãrpok, tamakkoa tamaita tækkojasse,

ujarkamik attautsemiglonēt kallerēktokaromãngilak, serkomitaujomãngitomik.

7 Appersorpælle, okarlutik: Ajochertuijok, kakkugo pijukset tamakkoa pijomãrkat? Sunalo nellunaikutaksauva, taimaitsomãrpet?

8 Okarporle: Kammatitse uiverijaukonnase. Unnuktut tikkitsomãrmetta attera atterilugo, okarlutiglo: Kristuseovunga, nelliusimajomiglo (okarmilutik). Taipkoa mallingniarasigik.

9 Unnatadlartunnigle akkerartortoksoarniglo tussarupse, erksiniarase: Taimailiortokariakangmet; naggatiksarle nelliutingilak sulle.

10 Tagva okautiveit: Innuit innukattigēnut assimingnut sorsugomãrput, attannionerlo attannionermut assiminut.

11 Nunello sunatuinarne angijomik sajukpillugomãrput, kãngnartoksoakalarmelo nusilingnartokaromãrpok; erksinartunnik nellunaikutaksoarniglo sakkertokaromãrpok killangmit.

12 Tamakkoale tamaita pikãrtinnagit, tiguluse unangmijomãrpãse, illinniarvingmingnullo parngnanērsimavingmingnullo pititsomãrpãse, attanniojunnullo angajokaksoarnullo ãtsomãrpãse, attera pivlugo.

13 Taimailiorviojomãrposele kigligiutjutiksamut.

14 Omamiutekaritse, siarklerniarase sivorngagut, sumik kigusiksakarniarmangapse.

15 Uvanga kannermik illissimanermiglo tunnitsivigijomavapse, omigijise illunatik kionermik akkerartornermiglo illipsingnut sappilerdlutik.

16 Angajokapse aglæt, kattangutipselo, illapselo, illænnarijipselo pititsomãrpãse, illapselo illangit tokkotsomãrpeit.

17 Innuillo illunatik omigidlaromãrpãse, attera pivlugo.

18 Nujarlonēt attausek niakupsingnit asserortauniatsengilak.

19 Kennuēluse tarnise pairissigik.

20 Jerusalemib avatã sorsuktuksarsoarnik illumajok

tækkogupsiuk, Tagva kaujimaniarpose, asserortauniarvia nelliutilermet.

21 Taimaipet Judæamẽtok, kemmalerle kakkennut, tagvanẽtorlo kerkãne aulalerle, assinẽtorlo perorsẽvingme itterniarane.

22 Tamakkoa kiglungnerub uvloringmagit, aglaksimajut tamaita nellautsekovlugit.

23 Kappianemẽgle singaijut amãmaktitsijullo tamanna nelluitikpet; angijomik kappianartokaromãrmet nuname, innuillo tapkoa ningarijaudlaromãrput.

24 Saviksoarnnut ipiktunnut tokkotauniarput, nunalingnullo illunainut ãtauniarput; Jerusalemelo asserortauniarpok nellojunnut, nellojut nelliuninget namaksekartinnago.

25 Sekkinerlo, takkerlo, uvloritsello nellunaikutakaromãrput; innuillo nunametut erksinermut sivorãdlaromãrput; imarbiksoarlo malliksuavaksuillo iktullijaromãrput.

26 Innuillo erksinermut uttakkinermullo nukkingẽrotijomãrput, nunamut pijomãrtukset pivlugit, killaublo pitsartuningit aulataujomãrmetta.

27 Taimaipello Innub Erninga tava tækkoniarpæt nuvujættigut kaijok, pitsartudlarlune ãnanaudlartok.

28 Tamakkoale pilerpetta, ãrloritse tækkoserluselo piulijauviksase kaglilermet.

29 Adsiujomiglo okautiveit: Napartok Feigeliksak, napartullo tamaita tækkonãrsigik.

30 Sigilerangetta, tukkissitigivasse kaujimalerluselo aujajaraklilermet.

31 Taimaktauk illipse, makkoa tamaita pigiartut tækkogupsigik, Gudib nalegauvinga kaglilermet kaujimaniarpasse.

32 Ahamarik, okaupapse: Kinguvãngukattigẽt ukkoa nunguniatsengilet, makkoa illunatik namaksekãrtinnagit.

33 Killaklo nunalo nungutsomãrpuk okausikkale nungutsomãngilet.

34 Illipsele udsertoritse, omættise okumailerkonnagit nerritunermut immertunermullo, nunab pinginnik pin-

nasuarnermullonēt, uvlormut taipsomunga opingartaukonnase.

35 Nunamētut tamaita taipsoma tikkitsomārmagit sorlo nigak.

36 Taimak pivlugo pigārtsainaritse tuksiarluselo kemmajuksaukovluse tamakkoninga pijomārtunnik illunainik, Innublo Erninget sāngane nængerluse.

37 Uvlojarangello ajochertuivok kattimavingme, unnugangelle annivok, kakkamut orksuktalingmut, tagvanelerlune.

38 Uvlakullo innuit illunatik tikkipæt, kattimavingme nalegiarlugo.

KAPITEL XXII.

Kristusemut pikabladlarnermik.

SERNAKANGITUNNIGLE kakkojaktorviksak kaglilermet, anniviksiorvingmik taijaujok.

2 Ajochertuijoksuillo aglangniglo illissimajut pinnasuarput kannok illilutik tokkolugo; innuille erksigiveit.

3 Satanasele Judasemut Ischariotemik attelingmut pullamajarērpok 12 it illanganut.

4 Ajochertuijoksoarnullo angajokajennullo aivok okarkattikumavlugit, kannok illilune pititsomavlugo tapkonunga.

5 Kuviasulerput tagva, kēnaujeniglo tunnitsivigijomavlugo angerpæt.

6 Angerporlo tagva, pitjutiksarsiorlunelo pititsomavlugo pikablādlarnekarane.

7 Kakkojet sērnakangitut uvlungit nelliutingmetta, saugārsuk anniviksiorutiksak tokkoniarmatsuk.

8 Petruselo Johanneselo tillivak, okautivlugik: ākiksuijartoritik anniviksiorutiksamik saugārsungmik nerkiksaptingnik.

9 Appersorpægle: Nane ākiksortaukoviuk uvaptingnut?

10 Okautivak: Ahāk, iglugaseksoarnut itteruptik, innub pārniarpātik immertartub; tamna mallikitikko iglomut taipsoma ittervigijanganut.

11 Iglublo innuanut okaritik: Ajochertuijub okautsaukovãtit: Iglo naneka, saugãrsungmik anniviksiorutiksamik nerriviksara, illinniartikkalo illagilugit?

12 Iglomik tuapaksimajomik unertutilãrpatik; tagvane ãkiksoritikko.

13 Aivuk tagva, sorlo okautingmagik naipipæk, anniviksiorutiksarlo saugãrsuk akiksorpæk.

14 Nelliutingmello ingipok, Apostelit 12 it illagilugit.

15 Okautiveillo: Killanadlalaukpunga, anniviksiorutiksak saugãrsuk una nerrijomavlugo illagiluse ãniakãrnanga.

16 Okaupapsele, kingorngagut mattominga nerriniarungnẽrpunga, Gudib nalegauvingane namaksekãrtinnago.

17 Ermgusiãrsuk tiguva, kujalivlune okarpok: Tamna tigusiuk aviklugolo illipsingnut.

18 Okaupapse, immerniængilanga napartub weineliksab iptinganik, Gudib nalegauvinga tikkekartinnago.

19 Kakkojarlo tiguva, kujalivlune avgorpa, tapkonunga tunnivlugo okarpok: Tagva timiga tunnijauniartok pivluse; immailioritse erkaumajauniksamnut.

20 Taimaktauk Ermgusiãrsuk tigugiva, nerrijarẽramik, okarlunelo: Tagva Testamentetãk aumne, tamna kovijauniarpok pivluse.

21 Ahãgle, uvamnik pititsiniartub aggangit illagi vlunga nerrimãvimneput.

22 Innuble Erninga aileralloarpok, sorlo issumasimmataungmet. Innugle tamna kappianamẽk, tapsominga pititsijok.

23 Ingmingnullo appersotilerput, kinaumangæt akkunermingne, taimailiorniartok.

24 Akkerartutilerputtauk ingmingnut, kina akkunermingne anginerõmangæt.

25 Okautiveille: Nunametut attannersuit attanniotivut pitsartunekadlartullo taijauvut attannernik saimajunnik.

26 Illipsele taimailerniarase: illassele angnek nukkardlitun-ĩtuksauvok, illaminillo attannionersak, kivgatun-ĩnivok.

27 Kina attannionersauva? nerrimãrvingme iksivajok, kivgartortorlonẽt? Taimnaungitok, nerrimãrvingme iksivajok? Uvangale akkunapsingne kivgatun-īpunga.

28 Illipsele najutsainalaukpapsinga kappiasungnimne.

29 Nalegaunerlo tunnijomavara illipsingnut, sorlo atãtama kailaungmago uvamnut.

30 Nerriluselo immertuksauvose nerrimãrvimne nalegauvimnetome, iksivaluselo iksivautanne, Israelib kinguvãngit kittorngarẽt 12 it erkartorlugit.

31 Nalegarle okarpok: Simon, Simon, ahãk Satanasib pijomagalloarpãse sannẽjaromavluse sorlo kakkojeksatitut.

32 Uvangale pivlutit tuksialaukpunga okpernīt sorẽrkonago. Kingorngagullo ama sãgiaruvit kattangutitit nekoksitiniakit.

33 Okautivale: Nalegak, opallungẽrsimmavunga aiparilutit parngnanẽrsimmavingmut aikattigijomavlutit.

34 Kiovale: Petruse, okaupagit, angutaunek uvlome niplerniængilak missiarkãrtinnæk pingasuẽrtorlutit, illitarsigavit uvamnik.

35 Okautiveillo: Tillijakattalaurapse põkkarase, ikpiãrsukaraselo ittiggagutekaraselo, taipsomane ajoksarlaukise? Kiovæt: aukak.

36 Tagva okautiveit: Mannale põkkartub neksarliuk, taimaktauk ikpiarsuk. Taimaitokangituble annorãne pissinniutigiliuk, saviksoarsiniarlunelo pille.

37 Okaupapsele: Nellautsijariakarivut aglaksimajut uvamnik: Ajortulliartut akkorngænnut pititaujok. Uvamnik aglait aglaksimajut namaksiniarput.

38 Kiovælle: Nalegak, ahãk, tagva saviksudsæk. Okautiveille namakpok.

39 Illutsimetullo, annivok kakkamut orksuktalingmut. Illinniartingitalo mallikpæt tagvunga.

40 Tagvungalo pigame, okautiveit: Tuksiaritse, õktorlungnartomut pikonnase.

41 Kemmakpeit tava millutib tupvingatun kanningitigijomut sẽrkortorlunelo tuksiarpok.

42 Okarlunelo: Atãtak, pijomaguvit ermgusiãrsuk una pẽruk uvamnit, pijomajaraungitok, perkojet pile.

43 Engelible killangmit sakkervigiva nekkoksilugolo.
44 Tokkomullo aulaumajartitaugame tuksialualerpok. Kiægungningille kuttitut auktun-ītut, nunamut kattalerput.
45 Tuksiarnermillo makkiname, illinniartinne kiksarnermut sinniktut naipipeit;
46 Okautivlugillo: Sõg sinnikpise? Makkititse tuksiarluselo, õktorlungnartomut pikonnase.
47 Sulle taimak okartillugo, ahãk innugiartoksuit aggerput 12 illo illanget, Judasemik taijak sivorlerivæt, Jesuse kannilerpa kunnigomavlugo.
48 Jesusible okautiva: Judase, Innub Erninga kunniklugo nellunailivlugo piviuk?
49 Najortingitale, kannok illiortokalermet tækkogamiuk, okautivæt: Nalegak, saviksoarmik attortuksauvita?
50 Illangetalo, ajochertuijoksub kivganga ullimavlugo, siutã tallerpia nakkarpa.
51 Jesusible kioveit, okarlune: Issumamingnik pilit. Siutãlo aktorlugo mamitipa.
52 Ajochertuijoksuit, kattimaviub angajokangillo, angajokaijello tigujartortinne, Jesusib okautiveit: Sorlo innuartomut tikkitose, saviksoalijarluse ajaupialijarlapselo.
53 Uvlut tamaita najortigilaukpapse kattimavingme, aktulaungilapsingalo aggangmut attautsemullonẽt; Tamedsale Stundise, tãrtublo pitsartuninga.
54 Tigulerpælle, aularutivlugolo, ajochertuijoksub igloksoanganut pitipæt. Petrusible allivasiktomit mallikpa.
55 Ikkomamik ikkitsivut avalut illuetta kerkane, tagvanelo iksivalerput, Petruselo akkorngænnut ingipok.
56 Kivgab arnab ikkomab senniane iksivajok tækkogamiuk tækkumãlerpa okarlune: Tapsomatauk illagilaukpa.
57 Missiarporle okarlune: Arnak, illitaringilara.
58 Killamiãrsuglo kingorngane, kivgab assiet tækkogiva, okarlune: Igvittauk taipkoa illagivattit. Petrusible kiova: Innuk, taimnaungilanga.
59 Ama killamiojungnẽrmet Stundib attautsib king-

orngane, taipsoma assia okarivok: Ahamarik, tamnalo illagilauriva: Galilæamiongmet.

60 Petrusele okarpok: Innuk, okautsitit nellovakka. Sulle taimak okartillugo, angutaunek niplerpok.

61 Nalekable keviarlune, Petruse tækkuserpa. Nalekablo okausinga Petrusib erkarpa, okautilaungmago: Angutaunek niplerkãrtinnago missiarutigilãrparma pingasuẽrtorlutit.

62 Petruse tava annivok, keavaksoadlarlunelo.

63 Angutille Jesusemik tigusijut, mittautigivæt annaudlarlãlo.

64 Mattovlugo, kẽnangagut erksardlugo, appersorpæt, okarlutiglo: Nellautalertigut, kia erksarpãtit?

65 Assinginnuttauk unnuktunnut okausilungnut okautigivæt.

66 Kaulermello, innut angajokangit, ajochertuijoksuillo aglangniglo illissimajut kachimiolerput, kiglissiniaviksoarmingnullo ãpæt.

67 Okarlutiglo: Kristuseoguvit okautittigut. Okautiveille: Okautigupse, okperiniængilapsinga;

68 Aperigupsele, kioniængilapsinga, aularkoniængilapsingalonẽt.

69 Tamanna pivlugo, mattoma kingorngagut Innub Erninga iksivajomãrpok ajugakangitub Gudib tallerpiet tungãne.

70 Tagva illunamassiatik okarput: Gudib Ernerivãtit? Okautiveit: Okartose, taimnaujunga.

71 Tapkoale okarput: Kigligiudjutekariakarungnẽrpogut, nangminek kanninganit tussaraptigo.

KAPITEL XXIII.

Pilatusemut Kristusib kikkiektortaukojauninganik.

ILLUNATIK kattimajut nikkovilutik, Pilatusemut ãpæt;

2 Passidlalerpællo, okarlutik: Kaujimavavut, innuit nalegungnẽrtipeit, attanniviksoarmullo Schossit tunnijaukolaungileit, Kristuseovlunelo attannersoak okartok.

3 Pilatusible appersorpa: Judit attannerivãtit? Kiova, okarlune: Okakotit.

4 Pilatuse ajochertuijoksoarnut innungnullo okarpok: Innuk una pitlareksausugingilara.

5 Tapkoale katsungailutik, okarput: Innuit aulatidlalaukpeit, ajochertutiminut, Judæame illunane, Galilæamit pilerame, tamaunga aglæt pivlune.

6 Pilatusele Galilæamik tussarame, apperivok, Galilæamiõngmangæt.

7 Herodesib attannioninganit pijok tussaramiuk, Herodesemut ãtaukova, uvlunne taipkonane taimna Jerusalemetoktauk.

8 Jesusele Herodesib tækkogamiuk, kuviasudlalerpok, akkunit tækkojomadlalauramiuk; unnuktunnik tussaumagamiuk, tattamnartomik tapsomanget tækkunajarasugællune.

9 Sunatuinarniglo appersorpa. Kiungilale sumiglonẽt.

10 Ajochertuijoksuille aglangniglo illissimajut tagvanetut passivæt angijomik.

11 Herodesible sorsuktuksakotingitalo nachogivlugo mittautigivæt, annorãmiglo kakkortamik attitipæt, amalo Pilatusemut uttertipæt.

12 Uvlorme tapsomane Pilatuse Herodeselo illannarẽlerpuk; sivorngagut ingmingnut ningaulauramik.

13 Pilatusible ajochertuijoksuit angajokajello innugaseksuillo attautsemut kaikoveit.

14 Okautivlugillo: Innuk una uvamnut kaipasse, innungnik nalegungnẽrtitsijok okartose. Ahãglo, sãpsingne kiglissinialauktara, passitiksapsingniglo innungmut omunga nachvalaungilanga;

15 Herodesetauk pinginivok: Tapsomunga tillilaurapse; ahãglo passitiksarsijokangilak tapsomane, tokkotsitiksangõnermik.

16 Tamanna pivlugo sugiarlugo aularkojomavara.

17 Illutsimitut parngnanẽrsimavingmetomik taipkonunga aularkojijuksaungmet anniviksiorvik nelliutingmet.

18 Tagva illunamassiatik nipperkortõvlutik okarput: Peruk una, Barabbasemik tunnitsivigittigut.

19 Tamna parngnanẽrsimmavingmut ittertitaumajok, kippallijoksuit illagællugit, iglugaseksoarne tokkotsigamik, innungmik.

20 Pilatusib ama nippekortõvlune okautiveit, Jesuse aularkojomagamiuk.

21 Taipkoale kaggudlarlutik, okarput: Kikkiektoruk, kikkiektoruk!

22 Pingajuanulle appersorpeit: Kannoẽtomik ajortullialaukka? Tokkoteksausugingilara; tamanna pivlugo issakadlarlugo aularkojomavara.

23 Nippersoarmulle perkotsainarpæt kikkiektortaukovlugo. Tapkoalo ajochertuijoksuillo nippersoangit sugalulerpalliadlarput.

24 Pilatusib tava perkova, taimak pijomangmetta.

25 Pijomajanginnullo aularkova parngnanẽrsimavingmut ittertitaumajok, kippallijoksuit illagilugit innungmik tokkotsijok; Jesusele unertujutigiva tapkoa issumanginnut.

26 Aularutigamitsuk, innuk tiguvæt, Simonemik attelik, Zirenemiok, perorsẽvingmit pijok; tapsomungalo kikkiektortauviksak erksuktaukovæt, Jesuse malliklugo.

27 Innugaseksuillo, arnagaseillo mallikpæt uggurivlugo keagivæt.

28 Jesusible keviarpeit, okautivlugit: Jerusalemiut panningit, kẽanasinga, illipsingnigle, kittorngapsingniglo kẽatitse.

29 Ahãgle, nelliutsomãrpok okausekarviojuksak: Pilloridlarput kittorngisuitut, timillo ernilaungitut, iviangengillo amãmagviulaungitut.

30 Kakkãlungnut okaromalerput: Sittorvigidlartigut! kakkoralangnullo: Ulliktigut!

31 Napartok õmak imailiormatsuk, kannok pannarmik pijokaromãrka?

32 Assigik magguk, ajortulliartuk ãtaukattaugivuk tokkotaukovlugik.

33 Tagvungalo, niakovinertalingmik taijaujomut tikkinamik, tagvane kikkiektorpæt, innuartuglo, aipa tallerpiet tungãnut, aipale saumiet tungãnut.

34 Jesusele okarpok: Atãtak, issumagijungnẽrkit; sullijattik nellomagit. Annorãngit tava avikpeit, immerautigivlugillo.

35 Innugaseksuillo tagvanetut tækkunãrpæt. Angajokaijello innuit illagivlugit mittautigivæt, okarlutik: Assine ikkajulaukpeit, ingminik piulile, Kristuseõgune, Gudib annerijanga.

36 Sorsuktuksettauk mittautigivæt, kannilerlugolo sẽrnartomik ãtsivigivæt.

37 Okarlutiglo: Judit attannerikpattit illingnik nangminek piulidlarit.

38 Aglaittauk nipitipeit kollãnut, Grichillo, Lateinerillo, Ebræillo okausinginik, imaitut: Judit attanninget.

39 Ajortulliartugle aipanget nivingakattinget mittautigiva, okarlunelo: Kristuseõguvit illingnik nangminek piulidlarit, uvaguglo.

40 Aipanget suadlarlugo, okautiva: Igvittauk Gude erksigingilet, tapsotunak (tokkomut) pitlartaugavit?

41 Uvaguglo pitlartaujariakaramnuk ajortullialauramnuk, tamnale idluitullilaungilak.

42 Jesusemullo okarpok: Nalegak erkaringa nalegauvingnut tikkikuvit.

43 Jesusiblo kiova: Ahamarik, okaupagit, uvlome aiparilãrpagit Paradiseme.

44 Stundelo 6 õlermet, nunenne tamaine tãktoksõlerpok, Stunde 9 tikkilugo.

45 Sekkinerlo kaumajungnẽrpok, kattimaviublo upkuksoanga allikpok kettermigut.

46 Jesuselo nippekortõvlune, okarpok: Atãtak, annernera aggangnut perkovara. Taimak okarame annernengẽrpok.

47 Angajokable illiortokalauktut tækkogamigit, Gude nakoridlarpa, okarlunelo: Ahamarik, angut tamna idluartolauktok.

48 Innuillo illunamassiatik tagvanetut, tamakkoninga tækkunãrtut, kannorlo illiortokalaungmet tækkogamikit; sagvittik pattiktordlugit utterput.

49 Illunatigle illangit, arnello tapsominga malliksim-

majut Galilæamit, allivasiktome nangertut, tamakkoninga tamainik tækkunãrlutik.

50 Ahaglo, angut, Josefemik attelik, kiglissiniarpaktut illanget, ajungitok issumagiktorlo.

51 Tapsoma issumakattigilaungileit, (Jesuse tokkokovlugo) tamna Arimathiamit, Judit iglugaseksoangita illanganit pijok, Gudib nalegauvinganik nerriungmijok.

52 Tamna Pilatusemut aivlune, Jesusib timinga kennuariva.

53 Akkartipa tava, uvineruksamiglo immuserdlugo, illuvermullo illiva, kairtomut illulimajomut, innungmik illijiviolaungitomut sulle.

54 Uvlok tamna opallungaijaiviõvok, sabbateõlilarmelo.

55 Arnettauk illagællugo Galilæamit pijut, mallikput, illuvek kemmergojartordlugo, kannorlo timinga illijaulermangæt.

56 Uttilerput tava, mingoarutiksamik tippigiksaumiglo opalungaijaijartorput; sabbateotillugolo kikkarput, perkojet malliklugit.

KAPITEL XXIV.

Kristusib makkininganik killalliarninganiglo.

WOCHIB uvlungita sivorlerpangane uvlarãrsukut illuvermut pivut, mingoarutiksello ãkiksorlauktatik neksarpeit, assitiglo illagiveit.

2 Ujaraksoarle aksakãrtitavinek illuvermit naipipæt.

3 Itterpullo, Nalekablo Jesusib timinga nenningilæt.

4 Taimak pivlugo siarklilermetta, ahãk angutik magguk sennianut pivuk, keblertængnik annoralak.

5 Erksilerdlutik kẽnangit kattalungavut. Tapkoa okautiveit: Sõg omartok kennerpissiuk tokkungajunne?

6 Tamanẽngilak, makkisimmavok. Erkarissiuk okautilaungmasse, sulle Galilæamẽdlune.

7 Okalaungmet: Innub Erninga innuit ajortulliartut agganginnut pititaujariakarpok kikkiektortaulune, uvluglo pingajuængne makkitsomãrpok.

8 Okausingillo tava erkarpeit.

9 Illuvermillo aularput, tamakkoningalo tamainik 11 it, assingillo tamaita okautijartorlugit.

10 Maria Magdalena, Johannalo, Marialo Jakobusib, assingillo arnet tamattominga okartut Apostelinnut.

11 Okausingille tapkoa piungitsugiveit, okperinagillo.

12 Petrusele nikkovilune illuvermut akpangerpok, illuanullo itsuarame, uvinerukset kisseta tækkoveit, aulardlunelo; tattaminiarpok kannok illiortokalaungmet.

13 Ahaglo, illagik magguk uvlorme tamattomane, iglugasengnut aivuk, Emausemik attelingnut, Jerusalemit Stundinik pingasunnik (pissuklune) kanningitigijunnut.

14 Okarkattigẽkpuglo pijokalauktut tamakkoa tamaita pitjutigællugit.

15 Taimak okartillugik, ingmingnullo apperikattautivlutik, Jesusib anguvak, ingerarkattigivlugiglo.

16 Isigigle imailivuk illitarksikonnagik tapsominga.

17 Okautivagle: Kannok okãlavitik illiptingnut ingeravlutik, kiksalaptiglo?

18 Tagva aipæt kiova, Kleofãsemik attigub, okaudlugolo: Tujormitsennit illunainit Jerusalemetunnit, uvlune tamakkonane pijokalauktunnik kaujimangitotõvit?

19 Appersorpaglo: Sumik? Kiovæk: Jesuse Nazaremiok pivlugo, nellautaijolauktok pitsartudlarlune, pinniarnernut okautsinnullo, Gudemelo innungnelo tamaine;

20 Tamna Ajochertuijoksoapta angajokaptalo unertujutiginerpæt tokkotaukovlugo, kikkiektortaukovlugolo (senningajolingmut).

21 Uvagulle Israelitit piulijauniarasugivavut tapsomunga. Uvlomelo, uvlut pingatserput, imailiormatsuk.

22 Arnet illapta illangita illuvermut uvlärulauktut kvaksartilaukpãtiguttauk,

23 Timinga nenninginamitsugõk, okariartorpullo Engelingnik tækkolaukput, omartomik okartuk.

24 Illaptalo illuvek nellipsarpæt, taimaglo naipipæt, sorlo arnennut okautaungmet, (Jesusele) nachvangilæt.

25 Okautivaglo: Illissimmaitotik, omættiptikut erkeasuktotik, tamakkoninga tamainik okperlutik, nellautaijut okauserilauktanginnik.

26 Kristuse taimak ãniatiteksaulaungilãk ãnananerminullo itterlune?

27 Moseselo nellautaijullo tamaita okautigilerpeit tapkungnunga, aglangnik tamainik okãlajunnik tapsominga aglaksimmajunnik tukkissititsiarlugik nellojungnertipak.

28 Iglugaseillo aivigijatik kaglileramikit kangiutiniarkorlaulerpok.

29 Unniksarpæglo, okarlutik: Uvaptingnelaurit uvloklilermet unnulermello. Itterkattigivaglo tapkungnanenialerdlune.

30 Iksivakattigileramigik nerrivlutik, kakkojak tiguva, kujalivlune avgorpa, tapkungnungalo tunnivlugo.

31 Isigik tava uititaulerpuk illitarilãlo. Sãmingnelo nippaivæk.

32 Ingmingnullo tapkoa okalerpuk: Omættivuk illuptingne onarsilaungilæk okautingmattiguk apkome, aglangnik nellojungnẽrtimattiguk?

33 Stundemelo tamattomane nikkovipuk, uttermilutiglo Jerusalemut, 11 illo kattimajut naipipeit, najortingillo.

34 Tapkoa okarput: Nalegak illa makkisimavok Simonemullo sakkilauktok.

35 Tapkoalo (magguk) unipkarvigiveit apkome illuserilauktamingnik, kannorlo illitarksitigingmakko, kakkojak avgormago.

36 Tamattomingale okausekartillugit, Jesuse nangminek akkorngænnut pivlune okautiveit: Ullapirsautekaritse.

37 Koaksãngalerpulle erksililarmiglo, annerneĩnak tækkonasugællugo.

38 Okautiveillo: Sõg koaksãngavise? Sõgle imaitunnik issumakarkise omættipsingne?

39 Aggakka ittikkakkalo tækkulersigik, uvangauvunga nangminek; aktorlungalo tækkunãrsinga: Annernek uvinekangilak saunekaranelo, uvanga tækkogapsinga pekartunga.

40 Taimaglo okarame, agganne ittiggannelo kemmergojaukolerpeit.

41 Kuviasungnermut sulle okpingimetta, tattamminiarmettalo, okautiveit: Ovane nerkiksakarkise?

42 Mingeriablo jarrasimmajub illanganik, igupsaujartullo orksuænnik mannijivut tapsomunga.

43 Tiguveillo, nerrilarmelo tækkoænne.

44 Okautiveillo: Tamedsa okausikka, okauserilauktakka illipsingnut, sulle najulaurapse; pivlunga aglait illunamasiatik nellautsijuksaungmetta, Mosesib nellautaijullo aglanginne, Davidib imgerutinginnelo.

45 Tagva nellojungnẽrtipeit, aglangnik tukkissilerkovlugit.

46 Okautiveillo: Taimak aglaksimmavok, taimaglo Kristuse ãniatiteksaulauktok, makkituksauvlunelo tokkungajunnit uvluk pingajuængne.

47 Okãlakojilunelo attermine, kakkialernermik issumagijaujungnẽrnermiglo ajornernit innukattigẽnut tamainut, Jerusalemiut pigiarkãrlugit.

48 Illipsele tamakkoninga tamainik kigligiudsijõvose.

49 Ahaglo, atãtama okautigilauktanga illipsingnut tillijomavara. Illipsele iglugaseksoarne Jerusalemẽtuksauvose, pãnget pitsartunermik tunnitsiviokãrase.

50 Tagvangelle Bethaniamut aitipeit, aggannelo kollangiutitidlugit saimartipeit.

51 Imãglo saimartikamigit kemmakpeit, killangmullo kongmuarpok.

52 Tapkoale tuksiarvigivæt, Jerusalemullo kuviasuvaksoadlarlutik utterivut;

53 Kattimavingmẽtsainarlutiglo Gude nakoridlarpæt kujagidlarlãlo.

EVANGELISTIB

JOHANNESIB AGLANGIT.

KAPITEL I.

Johannesib okautekarninganik Jesuse Kristusemik. Jesusib annerosungninganik illiniartime sivorlinginnik.

PIGIARNERME okausek īpok, okauserlo Gudemēpok, Gudelo okausiojok.

2 Tamna pigiarnerme Gudemēpok.

3 Tamaitarsuit tapsomunga pingortitauvut, tapsoma assiagullo pingortisimmangilet, pingortisimmajut.

4 Innōsek tapsoma illuanētok; innoserlo innuit kaumanerivæt.

5 Kaumajorlo kaumaivok tāktomut, tāktomiullo tukkisingilæt.

6 Innungmik tillijaumajokarpok Gudemut, Johannesemik attelingmik.

7 Tamna tikkilaukpok kigligiudsijovlune, kigligiudsikovlugo kaumajomik, illunaita tapsomunga okpertitaulerkovlugit.

8 Nangminek tamna kaumajoungilak, kigligiudsikovlugole kaumajomik.

9 Tamedsa miksekārtok kaumajok, innungnik illunainik kaumarsaijok, nunamut tikkitunnik.

10 Sillaksoarmēlauktok, sillaksoarlo tapsomunga pingortitauvok; sillaksoarmiullo illitaringilæt.

11 Innutitaminut tikkipok, innutitangitalo illelliungilæt.

12 Tapsomingale illelliortut illunaita, tapkoa pitsartunermik tunnitsivigiveit, kittorngaulerkovlugit Gudemut, okpertut tapsoma attinganut.

13 Tapkoa aungmit pingitut, uviniub pijomajanganillonēt, angutib pijomajanganillonēt, Gudemille erniangomajut.

14 Okauserlo uviniolerpok, innukattigællutalo, ãnanauningalo tækkolaukpavut, ernetuanget ãnanauningatut, Atatamit pijub, saimarnelijartok miksekãrnelijartorlo.

15 Johannese tapsominga kigligiudsivok, kaggudlarlunelo okarpok: Tamnauvok, okautigilauktara: Kingunipkut kainiarpok, sivunimnelauktok, pilerkãrtinnanga ĩlaurame.

16 Tapsoma pittakaloringninganillo tigusilaukpogut saimarnermik saimarnermut.

17 Perkojelle Mosesekut tunnijauvut, saimarnek miksekãrnerlo Jesuse Kristusekut pivuk.

18 Gudemik tækkomajokangilak. Ernetuab, Atãtab sanganētub, tamattominga nellojungnērtilaukpãtigut.

19 Tamedsa Johannesib kigligiudsininga, Judit tilliklermetta Jerusalemmit ajochertuijunnik Levitinniglo, apperijaukovlugo: Kinauvīt?

20 Kigligiudsivorlo, sæglunanelo, kigligiudsivorlo: Kristuseungilanga.

21 Apperivællo: Kinauvime? Eliaseõvit? Okarpok: Taimnaungilanga. Nellautaijõvit? Kioveillo: Aukak.

22 Tagva okautivæt: Kinauvime? Kiojungnarkovluta uvaptingnik tilliklertunnut. Illingnik kannok okarkīt?

23 Okarpok: Ajochertuijub nippinga uvanga innukangitome. Nalekab apkotiksanga ãkiksorsiuk; sorlo nellautaijok Jesaiase okangmet.

24 Tillijaujullo, Farisæerinnit pijut.

25 Tapkoa appersorpæt okautivlugolo: Sõg baptisi-

vit, Kristuseunginavit, Eliaseõnæglonẽt, nellautaijonæglonẽt?

26 Johannesib kioveit, okarlunelo: Immermut baptisivunga, akkunapsingnelerporle, illitaringitasse.

27 Tamnauvok, kingunipkut kainiartok, sivunimnẽlauktok, nellokotivigijara ittigagutigik singẽjarlugik.

28 Tamattominga pijokalaukpok Bethabarame Jordanib akkiane, Johannesib baptisivingane.

29 Uvlub aipangane Johannesib Jesuse nellipsariartortine tækkova, okarlunelo: Ahak, tagga Gudib Saugarsunga, sillaksoarmiut ajorninginnik nangmartok.

30 Tamnauvok okautigilauktara: Kingunipkut angut kainiarpok, sivunimnẽlauktok; pilerkãrtinnanga-ĩlaurame.

31 Illitarilaungitaralo; Israelekunnulle illitarijaulerkovlugo, tamanna pivlugo baptisijartorpunga.

32 Johanneselo kigligiudsivok, okarlunelo: Tækkovunga, Annernek akkarmet, Taubetut, killangmit, tapsoma kanganẽlerdlunelo.

33 Illitarilaungitaralo; baptisijartorkojimale immermut, tapsoma okautivãnga: Tækkoleruvit Annernerub akkarvigijanganik kalliutininganiglo, tamnauvok Annernermut ajunginermut baptisijok.

34 Tækkolauktara, kigligiudsilungalo, tamna Gudib Erneringmago.

35 Uvlub aipangane Johannese tagvanenivok, illiniartingnelo magguk illagællugik.

36 Jesuselo arvertartok tækkogamiuk, okarpok: Ahak, tagga Gudib Saugarsunga.

37 Illinniartikitalo magguk okartok tussarpæk, Jesu selo mallikpæk.

38 Jesusele keviarpok, malliktingnelo tækkovak, okautivlugiglo: Suna kennerpittiko? Tapkoale okautivæk: Rabbi (imaipok ajochertuijok) kikkunnekĩt?

39 Tapsoma okautivak: Kailutik tækkojartortikkolo. Kaivuk tækkolugolo, uvlormelo tamattomane tapsomane uvlilerpuk; Stundele 10 niolerpok.

40 Magguk tapkoa aipanga, Johannesemit tussartuk

Jesusemiglo malliktuk, Andreaseõvok, Simonib Petrusib nukkanga.

41 Tapsoma angajune Simon nennikãrpa, okautivlugolo: Messiase nennivavut (imaipok Kristuse).

42 Jesusemullo pitipa. Jesusib tækkogamiuk, okautiva: Simoneõvotit, Jonasib erninga; Kefasemik attekartuksauvotit (imaipok kairtomik).

43 Uvlub aipangane, Jesuse ama Galilæamut aijomavlune, Filippuse naipipa, okautivlugolo: Mallinga.

44 Filippusele Bethsaidamiojok, Andreasib Petrusiblo iglugaseksoarmiokattingæk.

45 Filippusib Nathanael naipipa, okautivlugolo: Tamna nennilaukpavut, tapsominga Mosesib perkojenne, nellautaijullo aglagutigilauktanget, Jesuse, Josefib erninga Nazaremiok.

46 Nathanaeliblo okautiva: Nazarethemit sumik ajungitomik pijokarungnarka? Filippusib okautiva: Kailutit tækkojartoruglo.

47 Jesusib Nathanael tikkitine tækkova, okautigivlugolo: Ahak tagga Israelite idluartok, nellangainekangitok.

48 Nathanaelib okautiva: Nakit illitarivinga? Jesusib kiova, okautivlugolo: Filippusib kaikolaukartinnak, napartub Feigeliksab attanẽtillutit, tækkolauktagit.

49 Nathanaelib kiova, okautivlugolo: Rabbi Gudib Ernerivãtit; Israelitit attanerivãtit.

50 Jesusib kiova, okautivlugolo: Okperpotit, okautilaurapkit napartub Feigeliksab attanẽtillutit tækkolaurapkit; tamattomanget pijariakarnersamik tækkojomarpotit.

51 Okautivlugolo: Ahamarik, ahamarik okautivapse: Mattoma kingorngagut killak angmajok tækkoniarpasse, Gudiblo Engelingit kangatartut akkartullo Innub Erninganut.

KAPITEL II.

Jesusib tattamnartullininganik Kaname Galilæametome.

UVLUK pingajuængne nulliarẽlitainartokarpok Kaname Galilæametome; Jesusiblo anãnanga tagvanẽpok.

2 Jesusele illiniartingillo kaikojaugivut nulliarẽlitainartungnut.

3 Weinelo amigarmet, anãnanget Jesuse okautiva: Weinekarungnẽrput.

4 Jesusib okautiva: Arnak sulliarpĩk illingnut! Stundiga tikkisimmangilak sulle.

5 Anãnanget kivget okautiveit: Okausingit illipsingnut pinniarutissigik.

6 Tagvanẽ illijaumajokarpok immekarvingnik ujarkennik pingasojortunnik, Judit sujungersautingita illusingititut, tapkoa attunĩt magguglonět pingasullonět õktutit immaggit ullipkisongovut.

7 Jesusib okautiveit: Immekarvit ukkua immertolersigik. Tapkoa immertorpeit ullipkidlugit.

8 Okautiveillo: Kallutitse manna, ãtsiluselo nerkiksalliortomut. Atsilerpullo.

9 Nerkiksalliortuble Weine immetuinaulauktok õgamiuk (kaujimmananelo, nakit pingmangæt, kivgelle kaujimmavæt immermek kallulauktut) nerkiksalliortub uiksak kaikova.

10 Okautivlugolo: Illunatik Weine mammarnek sivorlermik kaipæt, kaikojaujullo immerugungnẽrpetta mammanginersak kaipæt; igvit Weine mammarnek kingorliotipet.

11 Tamedse Jesusib tattamnartitangita sivorlerpãnget, pinniartok Kaname Galilæametome, ajugakanginine sakkertiniaramiuk. Illinniartingitalo okperivæt.

12 Mattoma kingorngane Kapernaummut attarpok, nangminek, anãnanelo, kattangutinelo, illinniartinelo; tagvanelo akkunẽngilet.

13 Judillo anniviksiorvinget kaglilerpok; Jesuselo Jerusalemmut majorarpok.

14 Kattimavingmelo tuktuvangnik, saukenniglo, Taubiniglo niorvgotiggit naipipeit, kẽnaujenniglo tauksẽjut.

15 Aklunanniglo ipperautsiorpok, illunaitalo annitipeit kattimavingmit, saukello, tuktuvaillo illaliudlugit, kẽnaujenniglo tauksẽjut kẽnaujakottingit serkitiveit, sãngillo ochotidlugit.

16 Ipkoalo Taubinnik niorvgotiggit okautiveit: Tamakkoa annitissigik, atãtamalo iglunga niuverviotiniarassiuk.

17 Illinniartingitalo erkaumavæt aglaksimmangmet: Illungertornerub iglut pivlugo nungutipãnga.

18 Tagva Judit kiovæt, okautivlugolo: Sumik tattamnartitsivigijomavittigut taimailiorungnarnernik?

19 Jesusib kiovlunelo, okautiveit: Kattimavik una asserorsiuk; uvluglo pingajuængne nappartitsomagivara.

20 Tagva Judit okarput: Kattimavik una Jahrinne 46 ginne sennajaumavok, igvillo uvlunne pingasunne nappartitsomajet?

21 Timiminigle okarpok tailugo kattimavingmik.

22 Tokkungajunnille makkisimmangmet, illinniartingita erkaumavæt, tamanna okautigilaungmago; aglaitlo, Jesusiblo okauserilauktangit okperiveit.

23 Anniviksiorviongmet Jerusalemetillugo, unnuktut okpilerput attinganut, tattamnartitangit tækkogamikit.

24 Jesusible nellojungnẽrtingileit ingminik, illunaita illitarigamigit.

25 Innungmiglo nellojungnẽrtitaujariakangilak kimullonẽt; kaujimatsiarame innub illumigijanginnik.

KAPITEL III.

Jesusib Nikodemusiblo okarkattigẽnigingnik.

ANGUTEKARPORLE Farisæerit akkorngænne, Nikodemusemik attelingmik, Judinne angajokaujomik.

2 Tapsoma unnuangotillugo Jesuse tikkipa okautivlugolo: Ajochertuijok, kaujimavogut, ajochertuijo-

vlutit Gudemit pigavit; illiktut tattamnartitsijokarungnangimet, Gudib aiparipago kissiane.

3 Jesusib kiova, okautivlugolo: Ahamarik, ahamarik okaupagit: Nutamik erniangongitub, Gudib nalegauvinga tækkojungnangila.

4 Nikodemusib okautiva: Innuk kannok erniangojungnarka innukoarlune? Ama anãname timinganut itterungnariva erniangolunelo?

5 Jesusib kiova: Ahamarik, ahamarik okaupagit: Erniangongitok immermut annernermullo, Gudib nalegauvinganut pijungnangilak.

6 Uviningmit erniangojok, uviniõvok; annernermillo erniangojok, annerniõvok.

7 Tattamminiarutiginago, okautilaurapkit: Nutamik erniangojuksauvose.

8 Annore issumaminik nane annordlerpok sulluksungningalo tussaralloarpet; kaujimangilatille, nakit pingmangæt, namullo aingmangæt. Taimainivok nelliet annernermit erniangomajok.

9 Nikodemusib kiova okautivlugolo: Kannok tamanna illinganiarka?

10 Jesusib kiova okautivlugolo: Israelitinne ajochertuijõvit, tamanalo kaujimanago?

11 Ahamarik, ahamarik okaupagit: Kaujimajaptingnik okarpogut, tækkolauktaptingniglo kigligiudsivogut; kigligiudsiniptingniglo okpingilase.

12 Nunab pinginnik okautijarangapse, okpinginapse: kannok okperajarkisse killaub pinginnik okautinajarupse?

13 Killangmullo kõngmuartokangilak, killangmit akkartok kissime, tagva Innub Erninga, killangmẽtok.

14 Sorlolo Mosesib kuglugiangojartok nappautilaungmago innukangitome, taimaktauk Innub Erninga nappautsaujariakarpok.

15 Illunatik okpertut tapsomunga, assiokonnagit, nungusuitomigle innogutekarkovlugit.

16 Taimak Gudib sillaksoarmiut nægligiveit, Ernetuane tunnilugo, illunatik okpertut tapsomunga, assiokonnagit nungusuitomigle innogutekarkovlugit.

17 Gudib Ernine tillilaungimago sillaksoarmut sillak-

soarmiunnik erkartuikovlugo; sillaksoarmiulle piulijaukovlugit tapsomunga.

18 Tapsomunga okpertok, erkartortauniængilak; okpingitorle erkartortaujarẽrpok. Gudib Ernetuanget attinganut okpinginame.

19 Tamedsa erkartuiviovok, kaumajok sillaksoarmut tikkisimmangmet, innuille taksoak ungaginersarivæt kaumajomit. Pinniarnitik idluimetta.

20 Ajortulliartub kaumajok omigiva, kaumajomullo aijomanane, pinniarnerlungninne pitlartaukonnagit.

21 Miksekarnermigle pinniartok, kaumajomut aivok, pinniarninne sagvartaukovlugit; Gudeme pinniaramigit.

22 Mattoma kingorngagut Jesuse illinniartinne illagællugit Judæab nunanganut pivok, tagvanelo pinniarvikarpok tapkoa illagællugit, baptisilunelo.

23 Johanneselo baptisivoktauk sulle Enonme, Salimib kãnnitangane, tagvane immiliksongmet; tagvungalo tikkiput baptitaujomavlutik.

24 Johannese sulle parngnanẽrsimmavingmut pititaungimet.

25 Tagva Johannesib illinniartingit Judillo ingmingnut appersotilerput sujungainermik (baptitaunermik).

26 Johanneselo tikkipæt, okautivlugolo: Ajochertuijok, angut Jordanib akkianut tikkitigilauktet, kigligiudjutigijet, ahak, tamna baptisivok, illunatiglo tikkipæt.

27 Johannese kiovok, okarlunelo: Innuk tigusijungnangilak sumik, killangmit tunnitsiviogune kissiane.

28 Illipse nangminek kigligiudsigivapse, okalaurama, Kristuseunginimnik, tillijaugamele tapsoma sivorngagut.

29 Nulliæksalik, uiksauvok; uiksable illænnarijinget nangerdlunelo naipertorpa, kuviasudlarporlo uiksab nippinganik. Tamanna kuviasungnera namaksilerpok manna.

30 Tamna aglissijariakarpok, uvangale miklileriakarlunga.

31 Takpanget tikkitok, tamainit anginerõvok. Nunamit pijok, nunamit pivok, nunablo pinginnik okarpok. Killangmit tikkitok, tamainit anginerõvok.

32 Kigligiudsivorlo tækkolauktaminik, tussarlauktaminiglo; illelliortokalungilarlo kigligiudsininganik.
33 Tapsomingale illelliortub, tapsoma nakkiterpa Gude miksekãrtotõngmet.
34 Gudib tillijangelle, Gudib okausingit okautigiveit; Gudib annernek tunningimago oktutinut.
35 Atãtab Ernine erdligiva, tamaitalo tunnilaukpeit tapsoma agganginnut.
36 Erninganut okpertok, innõsekarpok nungusuitomik. Erninganut okpingitub, innõsek tækkoniængila, Gudib ningausingelle kollangiangĩnarpa.

KAPITEL IV.

Samariamiut sagiarninginik. Attanniub kivganget innulijauninganik.

NALEGARLE tukkisilerame, Farisæerit tussaumalermetta, Jesuse unnunnersennik illinniarteotitsingmet, baptisingmello Johannesemit.
2 (Nauk Jesuse nangminek baptisingigalloarmet, illiniartimigulle.)
3 Judæab nunanga kemakpa, Galilæamullo ingeralermilune.
4 Nunale Samaria apkotigijariakarpa.
5 Tagva Samariab iglugaseksoangita illanginut tikkipok, Sicharmik attelingnut, iglugasait, Jakob tunnilauktangita ernerminut Josefemut, kannitanginetunnut.
6 Jakoble immektarvinga tagvanẽpok. Jesusele ingerarnerminut merngortorame, taimak immektarvingmut ingipok; Stundelo pingasojortõlerpok.
7 Tagva arnak Samariamiok tikkilerpok, immermik kallujartorlune. Jesusib okautiva: Immertilaunga.
8 (Illinniartingille iglugaseksoarnut aimavut, nerkiksarsiniaromavlutik.)
9 Arnab Samariamiub tagva okautiva: Sõg kennuvĩt uvamnit immertitaunernik, Judiõgavit, uvangale Samariamiut arnangita illanget? (Samarittillo Judillo ingmingnut illagẽngimetta.)

10 Jesusib kiova, okautivlugolo: Gudib tunnerguta illitarilerungne, kinaumangællo, illingnut okartok: Immertilaunga; tuksiarviginajarpet, tapsomalo tunnitsiviginajarpãtit immermik innogutelingmik.

11 Arnab okautiva: Nalegak, kallutiksakangilatillonẽt; immektarviglo ittingmet. Nakit inogutelingmik immekaralloarkĩt?

12 Anginersauvĩt atãtaptingnit Jakomit, tunnijijomit immektarvingmik ominga uvaptingnut? Nangminerle omanget immilaukpok, kittorngangillo nergjutingillo.

13 Jesusib kiova, okautivlugolo: Immermik ominga immertok, immerulerniarivok.

14 Immermigle tunnitsivionerminik uvamnut, immerniartok, immerungniarungnẽrpok issokangitomut; immerle tunniniartara tapsomunga, immermut puailavioniarpok tapsomane, innõtsemut nungusuitomut puailajok.

15 Arnab okautiva: Nalegak immermik tamattominga tunnitsiviginga, immerugungnẽrkovlunga, ovungartuksaujungnẽrkovlunga kallujartorlunga.

16 Jesusib okautiva: Ailerit, uit kaikolugo, kailutillo ovunga.

17 Arnab kiova, okautivlugolo: Uikangilanga. Jesusib okautiva: Nellagut okarpotit: Uikangilanga.

18 Tellimænnik uikalaukpotit, mannalo najortigijet uigingilet. Nellagut okarpotit.

19 Arnab okautiva: Nalegak tukkisivunga nellautaijogavit.

20 Sivorlivut kakkame tamane tuksiarlaukput; (Gudemut) illipsele okarpose: Jerusaleme kissiane tuksiarvikartuksaugapta.

21 Jesusib okautiva: Arnak okperinga nelliutsomãrpok, kakkame tamanelonẽt, Jerusalemelonẽt Atãtamut tuksiarvikarungnẽrvise.

22 Tuksiarvigijasse nellovasse; uvagulle tuksiarvigijavut nellungilavut: piulijiksak Judinnit pingmet.

23 Nelliutsomãrporle, nelliutijarẽrporlo, tuksiartut nellagõrtut Atãtamik tuksiarvikarvinget annernerme miksekãrnermelo; Atãtalo taimaitunnik tuksiarliminik pijomavok.

24 Gude annerniovok, tuksiartingillo annernerme miksekãrnermelo tuksiarvigijeksarivæt.

25 Arnab okautiva: Kaujimavunga, Messiase tikkitsomãrmet, (Kristusemik attelik); tapsoma tikkikune tamainik okautiniarpãtigut.

26 Jesusib okautiva: Tamnauvunga, okarkattigijet.

27 Taimak okartillugo illinniartingit tikkiput, tattamminiarutigivællo, arnak okarkattigingmago. Okangigalloarpulle: Sumik appersornikīt? ubvalo: Sõg okarkattigiviuk?

28 Tagva arnab immektautine kemekpa tagvunga, ailunelo iglugaseksoarnut, innuillo okautiveit:

29 Kaititse, innuk tækkojartorsiuk, okautjiga tamainik pinniarlauktamnik, Kristuseungimangæt?

30 Tagva iglugaseksoarnit annilutiglo, tikkilerpæt.

31 Tikkikãrtinnagit, illinniartingita innapæt, okarlutiglo: Rabbi nerrilerit.

32 Tapsomale okautiveit: Nerkiksakarpunga, kaujimangitapsingnik.

33 Tagva illinniartut ingmingnut okarput: Kaitsijokalaunerka nerkiksanganik?

34 Jesusib okautiveit: Tamedsa nerkiksara, tillijima pijomajanga pinniarutigilugo, pinniarningalo pijarẽrlugo.

35 Nangminek okalerpangilase: Takkit sittamat nãkpetta, kattersivioniarpok? Ahak, okautivapse: Uititse, perorsẽviglo tækkolersiuk; perortut kakkorsijarẽrput kattiteksauvlutik.

36 Kibluijorlo akkilertauniksarsivok, kattersilunelo perortunnik innõtsemut nungusuitomut, kuviasukattigẽniarlutik, karngasuijorlo, kibluijorlo.

37 Tamanne okautsit nellautsingmetta: Tamna karngasuivok, assia kibluivok.

38 Uvanga tillilaukpapse, kibluikovluse, sennalaungitapsingnik; assise sennalaukput, illipselo sullijeksanginnut tikkipose.

39 Samariamiulle iglugaseksoarnit tamattomanget pijut unnuktut okperivæt, arnab okausingit pivlugit, kig-

ligiudsijub: Tapsoma okautilaukpãnga tamainik pinniarlaungnimnik.

40 Samariamiulle tikkinamitsuk, kennuvigivæt uvliviojomavlutik; uvluniglo maggungnik tagvane uvlivok.

41 Unnunersello okpilerput okausingit pivlugit.

42 Arnamullo okarput: Okperapta okautsitit pitjutigijungnẽrpavut, nangminek tussarapta tukkisilutalo tamna illa Kristuseõngmet, sillaksoarmiut piulijinget.

43 Uvluk magguk nãngmennik tagvanget aularpok, Galilæamullo ingeralerdlune.

44 Nangminerle, Jesuse, kigligiudsivok; nellautaijok nunamine nakorijaungimet.

45 Galilæamulle tikkimet, Galilæamiut illelliorpæt, tækkolauktut tamainik pinniarninginnik Jerusaleme anniviksiorviotillugo. Anniviksiorvingmut tikkilaungmigamik.

46 Jesuselo ama Kanamut Galilæamẽtomut tikkinivok, immermik Weiniotitsivingminut.

47 Attanniuble kivgangita illangeta erninga kannimalune nellavok Kapernaume. Tamna tussaumagame, Jesuse Judæamit Galilæamut tikkimet, tuksiarvigijartorpa attersarkovlugo, ernine innulijaukovlugo, tokkomut kannimangmet.

48 Jesusiblo okautiva: Nellunaikutennik tattamnartunniglo tækkungikupse, okperomangilase.

49 Attanniub kivganget okautiva: Nalegak attersalaurit kittorngara tokkokãrtinnago.

50 Jesusib okautiva: Ailerit, ernīt innovok. Angut tamna okautsemik okarvionerminik Jesusemut, okperpok ailerlunelo.

51 Attersartillugolo, kivgangita parpæt, nellojungnertilugolo okautivæt: Kittornget innovok.

52 Tagva kiglissiniarpeit Stundemik nekornersaulervigilauktanganik. Okautivællo: Ikpeksak Stundit 7 õningænne õlingnartub kemmekpa.

53 Tagva atãtanga tukkisivok, Stunde tamnaungmet, okautsauvine Jesusemut: Ernīt innovok. Okpilerporlo iglomiokattinne illunaita illagilugit.

54 Tamedsa Jesusib tattamnartitanget aipanga, Judæamit Galilæamut tikkiname.

KAPITEL V.

Kristusib innuliklerninganik, Jahrinnik 38 *ginnik kannimalauktomik.*

MATTOMA kingorngane Judit uvloksiorvikangmetta, Jesuselo majorarivok Jerusalemut.

2 Jerusaleme sauket itterkattarvingeta kiglingane tessekarpok, Ebræerit taijangennik Bethesdamik, tellimanniglo iglotalik.

3 Tapsomane kannimajut unnuktut nellavut, tautungitut, tussiættullo, uvinerotisimajullo, (tapkoa uttakivut immiub aulatitauniarninganik.

4 Engele akkarpangmet tessermut nelliunine nelliutijarẽranget immanganik aulatitsijartorlune. Nelliet tagva sivorliovlune immiub aulatitauninget kingorngane, missiktok tagvunga, tamna pijungnailerpok, sumiglonẽt kannimasermik pilik:)

5 Innukarporle tagvane, Jahrinnik 38 ginnik kannimalune nellalauktomik.

6 Jesusible tamna nellajok tækkogamiuk, tussaramelo, taimak sivitutigijomik nellalaungmet, okautiva: Pijungnaileromavĩt?

7 Kannimajub kiova: Nalegak innukangilanga immek aulajaranget, missiktitsijiksamnik tessermut; tikkikumalo assima ingiarpãnga.

8 Jesusib okautiva: Makkitit, aumittitillo tigulugit aularit.

9 Tagvaĩnarlo innuk tamna pijungnailerpok, aumittinelo tigulugit, aularpok. Uvlorle tamanna Sabbateõvok.

10 Tagva Judit okautivæt, pijungnailauktok: Uvlome Sabbateõvok; idluangilak, aumittitit nangmarkangne.

11 Tapsoma kioveit: Pijungnertitima, okautivanga: Aumittitit tigukit aularlutillo.

12 Tagva apperivæt: Innuk imna kinauva, okautjit: Aumittitit tigukit aularlutillo?

13 Pijungnailertuble kaujimangila, kinausia; Jesusele kemmailaungmet, innuliksongmet tagvane.

14 Kingorngane kattimavingme Jesusib naipipa, okautivlugolo: Udsertolerit, pijungnẽrpotit; ajortulliarungnẽrit, sõngonersamut sugiartaukonnæk.

15 Innuk tamna aivok, Judillo okautijartorlugit, Jesuseõngmet pijungnẽrtitine.

16 Tamanna pivlugo Judit Jesuse unangmivæt, tokkotsomavlugolo, taimailiorlaungmet Sabbateõtillugo.

17 Jesusible kioveit: Atãtaga mannamut tikkilugo pinniarpok, uvangalo pinniarivunga.

18 Tamanna pivlugo Judit pigannerterluarlutik tokkotsomavæt, Sabbate issumagingimago kissianeungitok, okarmingmelle: Gude atãtagigamiuk, ingminiglo Gudemut adsiotilune:

19 Tagva Jesusib kioveit okautivlugillo: Ahamarik, ahamarik okaupapse: Ernek ingminik pinniarungnangilak sumik, tækkojaminik Atãtamit kissẽnik; tapsoma sumik pinniartanga, Ernerubtauk mannakut pinniarutigiva.

20 Atãtab Ernine erdligiva pinniarninelo tamaita tækkojautipeit tapsomunga, sullelo pinniarnerit pijariakortonerset tækkotitjutiginiarpeit tapsomunga, tattamminiarutigijeksapsingnik.

21 Sorlo Atãtab tokkungajut tuppaktimagit, omartilugillo, taimak Erningatauk omartitsivok, pijomajaminik.

22 Atãta erkartuingimet kimiglonẽt, Erninele erkartuijungortilaukpa tamainik.

23 Ernine illunainut nalektaukovlugo, sorlo Atãta nalengmatsuk. Ernermik nalengitok, Atãtamiktauk nalenginivok tillijinganik.

24 Ahamarik, ahamarik okaupapse: Okautsimnik tussartok, okperilugolo tillijiga, tamna innõsekarpok nungusuitomik, erkartuivingmullo piniængilak, tokkomille innotsemut nuktersimmavok.

25 Ahamarik, ahamarik okaupapse: Stunde nelliut-

somãrpok, nelliutijarẽrporlo, tokkungajut, Gudib Erninget nippinganik tussarvinget; tussartullo tamattominga innoniarput.

26 Sorlo. Atãta innõsekangmet ingmine, taimaktauk Ernine tunnitsivigiva innõsekarkovlugo ingmine.

27 Pitsartunermiglo tunnitsivigiva, erkartuikovlugotauk, Innub Erneringmago.

28 Tattamminiarutiginasiuk tamanna Stunde nelliutsomãrmet, illunatik illuvernẽtut, nippinganik tussaromãrviksanget;

29 Annilerlutiglo, ajungitomik pinniarlauktut, makkinermut innõselingmut, ajortomigle pinniarlauktut, makkinermut erkartuilingmut.

30 Uvamnik sumik pinniarungnangilanga. Tussartaptut erkartuivunga, erkartuineralo idluarpok; pijomajara pinniarutiginginapko, Atãtable pijomajanga, tillijima.

31 Uvanga nangminimnik kigligiudsiguma, kigligiudsinera miksekãrtongilak.

32 Assigale kigligiudsivok uvamnik; kaujimavungalo kigligiudsinek miksekãrtongmet, kigligiudsininga uvamnik.

33 Illipse tilliklilaukpose Johannesemut, tamnalo miksekãrnermik kigligiudsilaukpok.

34 Uvangale innungnut kigligiudsaujariakangilanga; taimaitomigle okautivapse, piulijaulerkovluse.

35 Taimna ikkomalik kaumaijorlo nenneroangolauktok; illipsele annikitomik kuviasutekaromalaukpose kaumaninganik.

36 Uvangale pijariakõrtonersamik kigligiudsutekarpunga, Johannesib kigligiudsininganit; pinniarnerille, Atãtab kailauktangit uvamnut, najikovlunga tamakkoninga, pinniarnerit tamakkoa, pinniarutigijakka, kigligiudsivut uvamnik, Atãtab tillingmanga.

37 Atãtalo tillijiga, tamna kigligiudsivok uvamnik. Tapsoma nippinga tussalaungimarikpasse, tautualonẽt tækkolaungilasse.

38 Okausingalo illumigingilase; okperinginapsiuk, tapsoma tillilauktanga.

39 Aglangne kenneritse; innõtsemik nungusuitomik pittakarasugigapse tapkonane; tapkoangõvullo kigligiudsijut uvamnik.

40 Uvamnullo kaijomangilase, innõsekaromavluse.

41 Innungnut nertortaunasuangilanga.

42 Illitarivapsele, Gudib næglingninganik illumiutekanginapse.

43 Atãtama attingane tikkipunga, illelliungilapsingalo. Assiga tikkipet attermine nangminermine, tamna illelliorniarpasse.

44 Kannok okperungnarkise, nertotigupse illipsingnut! Nertornarnerlo Gudemit kissianit pijok kennernago?

45 Issumaniarasse Atãtab sangane passijomãrapse. Passiklertokarpok illipsingnik, Mosesemik ipsominga tettigijapsingnik.

46 Mosese okperigupsiuk, okperinajarivapsinga; uvamnik aglalaungmet.

47 Tapsomale aglangit okperingikupsigik, kannok okperinajarpissigik okautsikka?

KAPITEL VI.

Kristusib nerrititsininganik 5000 *dinnik. Arvertarninganik immab kãngagut. Okãlaninganik nerrinermik timinganik, immernermiglo aunganik.*

MATTOMA kingorngane Jesuse (umiakut) aularpok, Galilæab immangagut Tiberiasib erkãnut.

2 Innugaseksuillo mallikpæt, tattamnartitangit tækkolauktatik pivlugit, pinniarlauktangit kannimajunnut.

3 Jesusele kakkamut majorarpok, tagvungalo ingitsartorlune illinniartinne illagilugit.

4 Anniviksiorvigle Judit uvloksiorvinget kaglilerpok.

5 Tagva Jesuse tækkoserpok, tækkolunelo, innugaseksoarnik tikkitiminik, Filippusemullo okarpok: Nakit kakkojaksiniarpita, makkoa nerkiksangænik?

6 (Taimagle okarpok, oktoromavlugo; nauk kaujimagalloarame pinniaromajaminik.)

7 Filippusib kiova: Kakkojet kẽnaujarsunnut 200

dinnut akkilertauvaktut nãmangilet tapkonunga, mikkijomiglonẽt attunĩt pigunik.

8 Illinniartingita illangeta, Andreasib, Simonib Petrusib nukkæt okautiva:

9 Nukapiakarpok ovane kakkojennik tellimænnik, mingeriængniglo maggungnik pilingmik; kissiane unnuktorsoarnut tapkoa suglunarput.

10 Jesusible okautiveit: Innugaseksuit ikterkosigik. Iviksukakarporle tagvane unnuktunnik. Tagva ikterput 5000 deõkasait.

11 Jesusible kakkojet tiguveit, kujaliiunelo illiniartiminut tunniveit, illinniartulle iksivajunnut; taimaktauk mingeriængnit namagijaminik.

12 Kagungnailermettale illinniartinne okautiveit: Amiakut kattersorsigik, assiojokarkonnago.

13 Tagva kattersoilutik, amaksuit 12 it tættæpeit amiakunnik, kakkojennit tellimænit, nerrilauktut kikkilauktanginnik.

14 Innuit tattamnartitak, Jesusib pinniarlauktanga tækkogamitsuk, okarput: Tamna illa nellautaijõvok, tikkituksak sillaksoarmut.

15 Jesusele mallugosulerame kainiarajarmetta tigujomavlugolo, attanniotitsomavlugo, ama kemalerpok kakkamut innutõvlune.

16 Unnulermelle illinniartut attãrput immab kiglinganut.

17 Umiakotomullo ikkilutik ikkãrniarlutiglo Kapernaumut. Taksijarẽrmello, Jesusib tikkisimangileit.

18 Immaglo mallilerpok akkunaksoarmut.

19 Ipulaukãrdlutik issaktennik 25,000 dinnik 30,000 dinniglonẽt ungasikligijomut, Jesuse immab kãngagut pissuktok umiakotublo kannitanganut tikkitok tækkovæt, erksilerlutiglo.

20 Tapsomale okautiveit: Uvangauvunga, erksinase.

21 Tagva umiakotomut ikkerkolerpæt; tagvaĩnarlo umiakotok nuna aivigijomajatik tikkisimmalerpa.

22 Uvlub aipangane innuit immab miksanẽtut tækkovut umiakangimet assianik, illinniartingita ikkimavigi-

jangænnik kissianik, Jesusiblo illinniartine ikkerkattigilaungimagit umiakotomut, illinniartingit kissimik aulalaungmetta.

23 (Umiakotuble assingit Tiberiasemit tagvunga pivut, kakkojamik nerrimmavingænnut nalekab kujalininganut.)

24 Innuillo tækkogamik Jesuse tagvanẽngimet, illinniartingillonẽt, umiakotunnut ikkilerivut Kapernaumullo tikkilerlutik Jesuselo kennerlugo.

25 Immablo akkiane nachvaramitsuk, okautivæt: Rabbi, kanga tamaungarpīt?

26 Jesusib kioveit, okautivlugillo: Ahamarik, ahamarik okaupapse, tattamnartitakka tækkolauktasse pivlugit kennilungilapsinga; kakkojamille nerrilaurapse, kãjungnailerluselo.

27 Nerkiksamik nungusartomik pinnasuarase, innotsemulle nungusuitomut ītsainartomik, Innub Erninget tunniniartanganik illipsingnut; tamna Gudib Atatab nakkitilaungmago.

28 Tagva okautivæt: Sumik pinniartuksauvita, Gudib pinniarkojanginnik pinniarungnarluta?

29 Jesusib kioveit, okautivlugillo: Tamedsa Gudib pinniarkojanga, okperkovluse tapsomunga tillijanganut.

30 Tagva okautivæt: Sumik tattamnartitsiniarkīt, tækkojomavluta okperilutiilo? Sumik pinniarkit?

31 Sivorlivut Mannamik nerrilaukput innukangitome, sorlo aglaksimmangmet. Tapsoma kakkojamik tunnitsivigiveit killangmit, nerkiksanginnik.

32 Tagva Jesusib okautiveit: Ahamarik, ahamarik okaupapse: Mosesib kakkojamik killangmit tunnitsivigilaungilãse, Atãtamale kakkojamik idluartomik tunnitsivigivãse killangmit.

33 Tamedsa Gudib kakkojanga, killangmit pijok, tunnijijok sillaksoarmiunnut innotsemik.

34 Tagva okautivæt: Nalegak, kakkojamik taimaitomik tunnitsivigitsainartigut.

35 Jesusible okautiveit: Uvangauvunga innõtsib kakkojanga. Uvamnut kaijok kãngniarungnẽrpok; uvamnullo okpertok, immerosungniarungnẽrpok.

36 Okautijarẽrpapsele, tækkolaurapsinga, okperingilapsingalo.

37 Illunatik Atãtama kaitangita uvamnut tikkivanga; uvamnullo kaijok annitinagolo ajektorniængilara.

38 Killangmit tikkinama, pijomajara pinniaromavlugoungitok, tapsomale tillijima.

39 Tamedsale Atãtama, tillijima pijomajanga, assiojokarkonnago tamainit, tunnilauktanginnit uvamnut, omartitsikovlungale tapkoninga uvlut naggatiksangænne.

40 Tamedsale tapsoma, tillijima pijomajanga, Erninganik tækkojok okpervigilugolo, innosekarkovlugo nungusuitomik; uvangalo omartitsomãrpara uvlut naggatiksangænne.

41 Tagva Judit annutigivæt, okangmet: Uvanga kakkojauvunga killangmit tikkitunga;

42 Okarlutiglo: Jesuseungilak una, Josefib erninga, atãtangalo anãnangalo illitaringilavut? Kannorle okarka: Killangmit tikkitunga!

43 Jesusib kioveit, okautivlugillo: Annutsikattigẽniarase.

44 Uvamnut tikkitokarungnangilak, kissiane Atãtab tillijima amuarpago; uvangalo omartitsomãrpara uvlut naggatiksangænne.

45 Nellautaijut aglanginne aglaksimmavok: Illunatik ajochertortaujarẽromãrput Gudemut. Atãtamillo tamattominga tussartok, illinniarlugolo, tamna kainiarpok uvamnut.

46 Imãngungitok, Atãtamik tækkomajokangmet, Atãtamit pijub kissime, Atãta tækkolaukpa.

47 Ahamarik, ahamarik okaupapse: Uvamnut okpertok, innosekarpok nungusuitomik.

48 Uvanga kakkojauvunga innõselik.

49 Sivorlise Mannamik nerrilaukput innukangitome tokkovlutiglo.

50 Tamedsa kakkojauvok, killangmit tikkitok, tamattomanget nerrijok, tokkokonnago.

51 Uvanga kakkojauvunga omanartok, killangmit tikkitok. Kakkojamit tamattomanget nerriniartok, in-

noniarpok issokangitomut. Kakkojarlo tunniniartara, uvinigivara, tunniniartara, sillaksoarmiut innokovlugit.

52 Tagva Judit akkerartortigēlerput, okarlutiglo: Kannok oma uviningminik nerrititsungnarpātigut?

53 Jesusib okautiveit: Ahamarik, ahamarik okaupapse: Innub Erninget uvininga nerriniængikupsiuk, augalo immernago innōsekarungnangilase illupsingne.

54 Uvinimnik nerrijok, aumniglo immertok, innōsekarpok nungusuitomik, uvangalo omartitsomārpara uvlut naggatiksangænne.

55 Uviniga illa nerkiksaungmet, augalo illa immiksauvlune.

56 Uvinimnik nerrijok, aumniglo immertok, uvamnētsainarpok, uvangalo tapsomanēdlunga.

57 Sorlo Atātab omartub tillimanga, uvangalo innōlunga Atāta pivlugo: taimaktauk uvamnik nerrijok, tamna innoniarivok pivlunga.

58 Tamedsa kakkojauvok, killangmit tikkitok; imāngungitok, sivorlise Mannamik nerrilaungmettatut, tokkolutiglo. Kakkojamik tamattominga nerrijok, innoniaromārpok issokangitomut.

59 Tamattominga okalavok illinniarvingme, ajochertuigame Kapernaume.

60 Illiniartingitale unnuktut, tamanna tussaramitsuk, okarput: Okautsit tamakkoa sōngudlarput; kia tussarungnarkagit!

61 Jesusele illumigut mallugosulerame, illinniartingita tamanna annutsutigingmatsuk, okautiveit: Sinaungajutigivissiuk tamanna?

62 Kannok Innub Erninga tækkojomārupsiuk kōngmuartok taikunga, ītsainarvingminut sivorngane.

63 Annerniōvok omartitsijok; uvinik piungilak. Okautsit okauserijakka, anneriōvut, innōtsiōlarmiglo.

64 Akkunapsinētokarporle, illanginnik okpingitunnik. (Jesusele pigiarninganit kaujimatsiaralloarpok, nellīt okpingimetta, nellietalo pititsomārmago.)

65 Okporlo: Tamanna pivlugo okautilaukpapse:

Uvamnut tikkitokarungnangilak, Atãtamut tamattominga tunnitsiviogune kissiane.

66 Taimanget illinniartingita unnuktut tunnupæt, ingerakattigijungnẽrlugolo.

67 Tagva Jesusib 12 it okautiveit: Illipsetauk aularomagivisse?

68 Tagva Simonib Petrusib kiova: Nalegak namut aijuksauvita? Igvit okausekarpotit innõselingnik nungusuitomik.

69 Uvagullo okpilaukpogut, illitarsilerlutalo, Kristuseõgavit, Gudib omartub Erninga.

70 Jesusib kiova: Uvanga 12 iõjose annerilaungilapse? Illaselo attausek Satanaseõvok.

71 Judale Simon Ischarioth okautigiva; tapsoma kingorngane pitipa, 12 illo illangeta.

KAPITEL VII.

Kristusib okãlaninginik kattimaviksoarme.

MATTOMA kingorngagut Jesusib Galilæa ingeravigiva; Judæa ingeravigijomanginamiuk, Judit tokkonasuarmatsuk.

2 Judille uvloksiorvinget kessertutinnik iglokarvinget kannilerpok.

3 Tagva kattangutingita okautivæt: Parngnailerit aularlutit, Judæamullo ailerit, illinniartitittauk tækkokovlugit pinniarnernik, pinnianijarnik.

4 Angigutsilune pinniartokangilak sumik, tautugaujomavlune kissiane. Taimailioruvit, sakkijalerit sillaksoarmiunnut.

5 Kattangutingitalonẽt okperingimatsuk.

6 Tagva Jesusib okautiveit: Nelliunera nelliutisimmangilak sulle; nelliunisele nelliutitsainarpok.

7 Sillaksoarmiut omigijungnangilãse, uvangale omigivãnga, tapkoninga kigligiudsigama, pinniarningit idluimetta.

8 Illipse uvloksiorvingmut tamattomunga majoraleritse. Uvanga majoraromangilanga sulle uvlok-

siorvingmut tamattomunga, nelliunera nelliutisimangimet sulle.

9 Tamattomingale okautijarẽramigit, Galilæametuarpok sulle.

10 Kattangutingille majoralermetta, tagva uvloksiorvingmut tamattomunga majoralerivok, sakkijarane, angigutivlunele.

11 Tagva uvloksiorviotillugo Judit kennerpæt, okarlutiglo: Naneka imna?

12 Tapsomingalo okannijokadlarpok innuit akkorngænne. Illangit okarput: Ajungitõvok. Assingille okarput: Aukak; innuille uiveriveit.

13 Sagvartomigle okartokangilak tapsominga, Judit erksigigamikit.

14 Uvloksiorviotillugo, Jesuse majorarpok kattimavingmut, ajochertuilunelo.

15 Judillo tattamminiarutigivæt, okarlutiglo: Kannok oma aglait kaujimavagit, illinnialaungimagit?

16 Jesusib kioveit okautivlugillo: Ajochertutiga uvamnit pingilak, tapsomangelle, tillijimnit.

17 Tapsoma pijomajanganik pinniaromajokarpet, tukkisiniarpok, ajochertusek tamanna Gudemit pingmangæt, ubvalo uvamnik okãlamangama.

18 Ingminik okãlajok, nertortauniksaminik kennerpok; tapsomale tillijime nertornarninganik pinasuartok, tamna miksekãrtõvok, idluinekangilarlonẽt tapsomane.

19 Mosesib perkojennik tunnitsivigilaungilãse? Akkunapsingnelo malliktokangilak perkojennik! Sõg tokkonasuarpissinga?

20 Innuit kiovut, okarlutiglo: Satanasekarpotit; kia tokkonasuarpãtit?

21 Jesuse kiovok okarlunelo: Tattamnartitamik attausẽnarmik pinnialaukunga, illunapse tattamminiarutigijase.

22 Mosesib tamanna pivlugo kippinermik tunnitsivigilaukpãse (Mosesemit pingigalloartok, angajokajennille); sulle innuk kippivasse Sabbateme.

23 Innugle kippijaukpet Sabbateme, Mosesib perko-

jangit asserortaulerkonnagit: Sõg ningarivissinga, innuk illunat innulilaurapko Sabbateme?

24 Issumasiungitapsingnik erkartuiniarase, erkartuinermigle idluartomik erkartuileritse.

25 Tagva Jerusalemiut illangit okarput: Tamnaungilak tokkonasuartanget?

26 Ahaglo agviartaunane okãlavok, innertingilællonẽt. Angajokavut tukkisimarilerkæt manna, tamna kollarnangitomik Kristuseõngmet?

27 Nauk taimaimet, kaujimavogut, tamna nakit pingmangæt, Kristusele tikkipet, kaujimajokarniængilak, nakit pingmangæt.

28 Tagva Jesuse kattimavingme nipperkortovlune ajochertuilerpok, okarlunelo: Ahaila illitarivapsinga, kaujimavoselo nakit pingmangama; uvamniglo tikkisimangilanga, miksekartotõvorle tillijiga illitaringitasse.

29 Uvangale illitarivara; tapsomanget pigama, uvamnigle tilliklilaukpok.

30 Tagva tigunasuarpæt; aktuijokaranele tapsominga; Stundinga tikikisimangimet sulle.

31 Innuille unnuktut okperivæt, okarlutiglo: Kristuse tikkikune, tattamnatullinersauniarka, oma pinniarnerijanginit?

32 Farisæerillo tussaumalerput, innuit taimak okautigingmatsuk. Tagva Farisæerit ajochertuijorsuillo kivgennik tilliklerput, tigujaukovlugo.

33 Tagva Jesusib okautiveit: Sulle annikitomik najorniarpapse, kingornganelo tapsomunga ainiarpunga tillijimnut.

34 Kenneromãrpapsinga, nennernangalo; najugaralo tikkitsungnangilasse.

35 Tagva Judit ingmingnut okarput: Namut aijomava una, nennigeksaringinaptigo! Grichinnut sunatuinarnut siamangajunnut, aijomava, Grichit ajochertoriartorlugit?

36 Okausingit kannok tukkekarkæt, okarame: Kenneromãrpapsinga nennernangalo; najugaralo tikkitsungnangilasse!

37 Uvloksiorviuble tamattoma uvlungita kingorler-

pangænne, kuvianarnerpangænne, Jesuse nikkovipok, nipliarlunelo okarpok: Immeruktokarpet, kailerle uvamnut, immerlunelo!

38 Uvamnut okpertob, sorlo aglaksimangmet, timinganit koggut innõgumik immaggit kõleromãrput.

39 Taimagle okarpok annernek pitjutigællugo, tunnitsiviojomãrninget okperijingita; annernek ajunginek tikkisimangimet sulle, Jesuse ãnanausijaungimet sulle.

40 Innuille unnuktut, okautsinnik tamakkoninga tussartut, okarput: Tamna nellautaijõvok idluartok.

41 Assingille okarput: Kristuseõvok. Illangit okarput: Kristuse Galilæamit tikkituksauva?

42 Aglait okangilet: Davidib kinguvanginnit, iglugasengmit Bethlehemit, Davidib najugarilauktanganit, Kristuse tikkituksaungmet?

43 Taimak innuit akkerartortigẽlerput, tamna pivlugo.

44 Illangitale tigujomagalloarpæt; aktuijokaranele tapsominga.

45 Kivget ajochertuijorsoarnut Farisæerinnullo tik - put. Tapkoalo okautiveit: Sõg kaingipissiuk?

46 Kivget kiovut: Okangitokatsainarpok sulle innungmik, innuktut ipsotunak.

47 Tagva Farisæerit kioveit: Uiverijaugivise?

48 Angajokajet Farisæerillonẽt illangeta okperivauk?

49 Innuille, perkojennik kaujimangitut, omigijauvut.

50 Tagva Nikodemusib, unnuangotillugo nellipsartigilauktanget, tapkoalo illangeta, okautiveit:

51 Perkojipta innungmik erkartuigivæt, kiglissiniartaukãrtinnago, tukkusijaukãrtinnagolo, pinniarninginnik?

52 Tapkoa kiovæt, okautivlugolo: Galilæamiogivit? Kiglissiniarit tækkolutillo, Galilæamit nellautaijomik pijokangilak.

53 Taimak illunatik angeralerput.

KAPITEL VIII.

Nulliarẽngnermik asserorsaijomik. Innuit akkerartortigẽninginnik, Kristusib ajochertutingit, illinniartingitalo illusingit pivlugit.

JESUSELE kakkamut orksuktalingmut aivok.

2 Kaulermello kattimavingmut kailerivok, innuillo illunatik tikkipæt, ingilunelo ajochertorpeit.

3 Aglangnigle illissimajut Farisæerillo arnak ãpæt tapsomunga, anguniartillugo tigujanget, akkulliotilãlo.

4 Okautilugolo: Ajochertuijok, arnak una anguniartillugo appakataujok.

5 Mosesible perkojenne perkolaukpãtigut, taimaitut millorlugit ujarkennut: Igvit kannok okarkit?

6 Taimagle okarput, oktoromavlugo, passitiksakaromavlutik tapsomunga. Jesusele okkolerpok, tikkerminullo aglarlune nunamut.

7 Appersugannermatsugle, makkilerpok, okautilugillo: Akkunapsingne ajornekangitub, millorkãrliuk ujarkamut.

8 Ama okkovlune, aglakivok nunamut.

9 Tamanna tussaramitsuk (issumamingnut passijauvlutik) kingorlerẽklutik annilerput innukoarnernit innuosuktut tikkilugit. Jesuselo kissimeõtilugo kemaktauvok, arnarlo kerkãne nængertok.

10 Jesusele makkilerpok; innuksinginamelo, arnak kissiet, okautiva: Arnak, nãnẽkæt ipkoa passijitit? Erkartortaumangilatit?

11 Tapsomale okautiva: Ahaila Nalegak. Jesusible okautiva: Taimak erkartoromanginivagit; aularit, kingorngagut ajortulliarungnẽrit.

12 Tagva Jesusib okarvigigiveit, okarlunelo: Sillaksoarmiut kaumanerivãnga; uvamnik malliktok, tãktome arvertarniængilak, innõtsible kaumaninga piginiarpa.

13 Tagva Farisæerit okautivæt: Illingnik kigligiudsivotit, kigligiudsinĩt miksekãrtõngilak.

14 Jesusib kioveit okautivlugillo: Uvamnik kigligiud-

siguma, kigligiudsinera miksekãrtonajarpok; kaujimagama, nakit pingmangarma, namullo ainiarmangarma. Illipsele kaujimangilase, nakit pingmangarma, namullo ainiarmangarma.

15 Illipse uviningmut erkartuivose; uvanga erkartuingilanga kimiglonẽt.

16 Erkartuigumale, erkartuinera idluartovok; kissimaunginama, uvangale Atãtagalo, tillijiga.

17 Perkojipsingnelo aglaksimavok, innuk magguk kigligiudsiningæk miksekãrtõngmet.

18 Uvangauvunga kigligiksautivunga uvamnik, Atãtagalo tillijiga kigligiudsigivok uvamnik.

19 Tagva okautivæt: Atãtet nãnẽka? Jesusib kioveit: Uvamniglonẽt, Atãtamiglonẽt illitarsingilase; uvanga illitarigupsinga, Atãtagatauk illitarinajarivasse.

20 Okautsit tamakkoa Jesusib okauseriveit Gudib iklervinget sennianẽdlune, ajochertuigame kattimavingme, tigusijokangilarlo tapsominga; Stundinga tikkisimangimet sulle.

21 Tagva Jesusib ama okautiveit: Aularniarpunga kenneromãrpapsingalo, tokkoluselo ajornipsingne; aiviginiartara, tikkitsungnangilasse.

22 Tagva Judit okarput: Ingminik tokkotsomava, okarame: aiviginiartara tikkitsungnangilasse?

23 Okautiveillo: Illipse manget pivose, uvanga takpãnget pivunga; illipse sillaksoarmit tamattomanget pivose, uvanga sillaksoarmit tamattomanget pingilanga.

24 Taimak okautilaukpapse, tokkojomarapse ajornipsingne; okpingikupsele, uvangaugama ajornipsingne tokkojomãrpose.

25 Tagva okautivæt: Kinauvît? Jesusiblo okautiveit: Sivorlermik tamna, okarkattigijise.

26 Unnuktunnik okausiksakarpunga illipsingnut erkartuitiksakalarmalo; tillijigale miksekãrtovok tussalauktakkalo tapsomanget, okauserivakka sillaksoarmiunut.

27 Tukkisingilælle, Atãtamik okarvigingmagit.

28 Tagva Jesusib okautiveit: Innub Erninga nappautigupsiuk, illitarsijomãrpose, uvangaunimnik, uvamniglo pinginimnik; sorlole Atãtab ajochertorlaungmanga, taimak okãlavunga.

29 Tillijimalo illagivãnga, Atãtab kissimaukongilãnga; pinniatsainarama kuviagijanganik.

30 Taimak okãlatillugo, unnuktut okperilerpæt.

31 Tagva Jesusib Judit okperijinne okautiveit: Okautsikka mallitsainalerupsigik, idluartovluse illinniartigivapse.

32 Miksekarnerlo illitariniarpasse, miksekarnerublo kivgaujungnẽrtiniarpãse.

33 Tagva kiovæt: Abrahab kinguvarivãtigut kivgaungitsainarlutalo kimullonẽt; kannok okarkĩt: Kivgaujungnẽrniarpose!

34 Jesusib kioveit, okautivlugillo: Ahamarik, ahamarik okaupapse: Ajortulliartok, kivgauvok ajornernut.

35 Kivgarle iglomẽtsainarniængilak, ernerle tagvanẽtsainarniarpok.

36 Ernerub tagva kivgaujungnẽrtipasse, nellagut kivgaujungnẽrpose.

37 Nellungilanga, Abrahab kinguvaringmasse; tokkonasuarpapsingale; okkautsikka itterviksarsingimetta akkunapsingne.

38 Okãlavunga tækkolauktamnik atãtamnit; taimailiorivose tækkojapsingnik atãtapsingnit.

39 Tagva kiovæt, okautivlugolo: Abraha atãtagivavut. Jesusib kioveit: Abrahab kittorngarikpasse, Abrahab pinniarlauktangit piniarajarivasse.

40 Mannale tokkonasuarpapsinga, innuk taimaitok, miksekãrnermik okautjijok illipsingnut, tussalauktamnik Gudemit: Abraha taimailiorlaungilak.

41 Atãtapse pinniarningit pinniarnerivasse. Tagva okautivæt: Tammangainagaungilagut; attautsemik atãtakarpogut, Gudemik.

42 Jesusib okautiveit: Gude atãtagigupsiuk, nægliginajarpapsinga; annilaurama, Gudemillo pilunga; uvamnigle kailaunginama, tapsoma tillivãnga.

43 Sõg okautsikka illitaringipissigik? Okautsikka tussarungnanginapsigik.

44 Atãtapsingnit Satanasemit pivose, atãtapselo ikliguningit malligomavasse. Tamna innuartovok pigiarninganit, miksekãrnermẽtsainalaungitorlo; miksekãrnek tapsomanẽngimet, Sæglonermik okãlagune nangminerminik okãlavok; sæglotõjoksõgame, tamattomalo atãtanga.

45 Uvangale miksekarnermik okãlagama, okperingilapsinga.

46 Nellipse akkunapsingne ajornermik passijungnarpãnga? Miksekãrnermigle okãlaguma illipsingnut, sõg okperingilapsinga?

47 Gudemit pijub, Gudib okausingit tussarpeit: tamanna pivlugo tussangilase, Gudemit pinginapse.

48 Tagva Judit kiovæt, okautivlugolo: Nellagut okangilagut, Samariamiogavit, Satanasekalarpillo?

49 Jesusib kioveit: Satanasekangilanga, atãtagale nertorpara, illipselo nachogivapsinga.

50 Nertortauniksara kenningilara; kennertokarporle tamattominga erkartuilunelo.

51 Ahamarik, ahamarik okaupapse: Okautsimnik malliktub, tokko tækkoniængila issokangitomut.

52 Tagva Judit okautivæt: Manna nellojungnẽrpogut Satanasekaravit. Abraha tokkolaukpok, nellautaijullo; okarpotillo: Okautsimnik malliktub tokko õngniængila issokangitomut!

53 Anginersauvīt atãtaptingnit Abrahamit, tokkolauktomit? nellautaijullo tokkolaurivut. Sunautipīt illingnik?

54 Jesusib kioveit: Uvamnik nertortiguma, nertornera piungilak. Atãtagale tamnauvok nertordlertok uvamnik, okautigijase Gudigivlugo.

55 Illitaringilasselo. Uvangale illitarivara; okarajarumalonẽt: Illitaringilara; sæglokitsinajarpunga, illipsetut. Illitarivarale okausingillo mallikpakka.

56 Abraha atãtase kuviasulerpok ovloksamnik tækkojuksaugame; tækkogamiuglo kuviasulerpok.

57 Tagva Judit okautivæt: Jahrekarnak sulle 50 ginnik. Abrahalo tækkolaukpiuk?

58 Jesusib okautiveit: Ahamarik, ahamarik okaupapse: Abraha īlerkartinnago, uvanga īpunga.

59 Tagva ujarkennik tigusivut, milloromavlugo. Jesusele ījerpok annilunelo kattimavingmit, akkorngattigut.

KAPITEL IX.

Kiglinganit tautungitomik, Kristusib tautuktitsininganik.

JESUSELO sennerkotsivok, tækkolunelo erniangoninganit tautungitomik.

2 Illinniartingitalo appersorpæt, okarlutiglo: Ajochertuijok, kina ajortullilauka, tamna, angajokagiglonēt, tautugane erniangongmet?

3 Jesusib kioveit: Tamnalonēt ajortullilaungilak angajokagiglonēt; Gudible pinniarningit sakkertitaulerkovlugit tapsomane.

4 Tillijima pinniarningit pinniareksarivakka uvlotillugo; unnuangojomārpok, kialonēt pinniarvigijungnangitanga.

5 Sillaksoarmetillunga, kaumaniōvunga sillaksoarmiunnut.

6 Taimak okarērame, nunamut oriarpok nuvaglo ivsomut akkulugo, tamattominga tautungitub ijigik mingoarpak,

7 Okautilugolo: Siloab tessinganut ailerit (imaipok tillijak) ermiklutillo. Tagva ailerpok, ermiklunelo, tautuklunelo kaivok.

8 Sillalingit, tautuktullo tapsominga sivorngane, kennujongmet, okarput: Tamnaungilak, iksivalauktok, kennulunelo?

9 Illangit okarput: Tamnauvok. Illangille: Adsigiva. Nangminerle okarpok: Tamnauvunga.

10 Tagva okautivæt: Kannok tautuktitaulerpīt?

11 Tamna kiovok okarlunelo: Innub, Jesusemik attigub, ivsok sennava, mingoarlugiglo ijikka, okar-

lunelo: Siloab tessinganut ailerit, ermiklutillo. Ailerpunga ermiklungalo, tautulerlungalo.

12 Tagva okautivæt: Naneka taimna? Okarpok: Nellovunga.

13 Tagva Farisæerinnut aularutivæt tautulaungitok.

14 (Sabbateovorle, Jesusib ivsok sennangmago, ijigiglo uitimagik).

15 Tagva ama appersorpæt, Farisæerillo, kannok tautuktitaulermangæt? Tapsomale okautiveit: Ivsomik illijivok ijimnut, ermilerpungalo, mannalo tautukpunga.

16 Tagva Farisæerit illangit okarput: Innuk taimna Gudemit pingilak, Sabbate issumaginginamiuk. Assingile okarput: Kannok innuk ajortolik taimak tattamnartitsijungnarka? Akkerartortigẽlerpullo.

17 Tautulaungitok ama okautivæt: Sumik okarkĩt tapsominga, ijikik uitilaungmagik? Tamnale okarpok: Nellautaijõvok.

18 Judit okperingilæt, tautulaungininga, tautulerningalo, kaikojikãratik tapsoma tautulertub angajokagingnik.

19 Appersorlugiglo, okautivæk: Ernerivittiko una, okautigijatik, tautugane erniangolauktomik? Kannok illingava mana tautulermet?

20 Angajokakita kioveit, okautivlugillo: Kaujimavavuk, tamna ernerigaptigo, tautuganelo erniangolaungmet;

21 Kannorle manna tautuktitaumangæt, nellovoguk; kialonẽt tautuktimangago, nellogivoguk; Innumariõgalloak, apperissiuk; ingminik okarkosiuk.

22 Taimak angajokagik okarpuk, Judit erksigigamikit. Judit kajusikattigẽjarermetta, tapsominga Kristuseõjomik kigligiudsijokarpet, tamna kattimavingmit avitaukovlugo.

23 Tamanna pitjutigilugo angajokagik okarpuk: Innumariõgalloak apperissiuk.

24 Tagva aipanganik innuk tautulaungitok kaikolerpæt, okautivlugolo: Gude nertoruk. Kaujimavogut, innuk tamna ajortõngmet.

25 Tamna kiovok, okarlunelo: Ajortõngmangæt, nellovara; attautsemik nellungigalloarpunga, tautulaunginama, mannalo tautulerama.

26 Tagva ama okautivæt: Sumik pinniarpãtit? Kannok ijikik uitipagik?

27 Tapsoma kioveit: Okautigijarẽrpara illipsingnut, tussangipissiuk? Ama tussaromavissiuk? Illinniarteõjomagivisse tapsomunga?

28 Tagva okarnerlotilerpæt, okarlutiglo: Taipsoma illinniartigivãtit; uvagulle Mosesib illinniartigivãtigut.

29 Kaujimavogut, Gudib Mosese okarkattigingmago; taimnale kaujimangilavut, nakit pingmangæt.

30 Innub kioveit, okautivlugillo: Tamanna tattamnadlarpok, kaujimanginapse, nakit pingmangæt; ijikkalo uitimagik.

31 Kaujimavogulle, Gudib idluitullijut tussangimagit; Gudemigle opigosuktokarpet, pijomajanganiglo pinniartok, tamna tussarpa.

32 Sillaksub pigiarninganit tussaumajaungilak, tautugane erniangõmajub ijigingnik uititsijokartomik.

33 Tamna Gudemit pingikune, pinniarungnarajangilak sumik.

34 Tapkoa kiovæt, okautivlugolo: Ajornerne erniangõmamarikpotit, ajochertorlutalo? Pingujarpællo.

35 Jesuse tussaumalerpok pingujarlaungmatsuk. Naipinamiuglo, okautiva: Gudib erninganut okperpĩt?

36 Tapsoma kiova okautivlugolo: Nalegak nelliet tamnauva? okperomavlunga tapsomunga!

37 Jesusib kiova: Tækkolaukpet, okarkattigijello, tamnauvok.

38 Tapsomale okautiva: Nalegak okperpunga tuksiarvigivalo.

39 Jesuselo okarpok: Erkartuijartorlunga sillaksoarmut tamattomunga pivunga, tautungitut tautulerkovlugit, tautuktullo tautugungnẽrkovlugit.

40 Tamannalo Farisæerit illangita najortingita tussarpæt, okautivlugolo: Tautunginivita?

41 Jesusib okautiveit: Tautungikupse, ajornekara-

jangilase; mannale okarapse: Tautukpogut; ajortoĉrungnangilase.

KAPITEL X.

Kristusemik mianersijomik ajungitomik, saugakottinginniglo. Jesuselo Messiaseõngmangæt.

ÅHAMARIK, ahamarik okaupapse: Ittertarvikut ittingitok, sauket iglungænnut, assiagulle ittertok, tamna tigliktõvlunelo innuartõvok.

2 Ittertarvikulle ittertok, sauket mianerijigivæt.

3 Tamna ittertarviub udsertortinget upkuẽrutiva, saukello nippinga tussarpæt, saugakottinnelo kaikoveit, attingit taivlugit, annitilaitalo.

4 Saugakottinnelo annitijarẽrpagit, sivorlerivæt, saukello mallikpæt: nippinga illitarigamitsuk.

5 Tækkorngartarle mallingilæt, kemmavælle, tækkorngartet nippinget illitaringinamitsuk.

6 Okautsinnik tamakkoninga Jesusib okarvigiveit: tukkisingilælle, sunaungmangæt, okarvionitik tapsomunga.

7 Tagva Jesusib ama okautiveit: Ahamarik, ahamarik okaupapse: Uvanga sauket ittertarvigivãnga.

8 Illunatik sivunamne tikkilauktut, tigliktovlutiglo innuartolaukput; saukello nalelaungileit.

9 Ittertarviovunga; uvapkut ittertokarpet, tamna piulijauniarpok, itterlunelo annilunelo, nerkiksarsiniarpok.

10 Tigliktok kailerpangilak, kissiane tiglingnigomavlune, tokkotsijomavlunelo, asseroijomavlunelo.

11 Uvanga tikkipunga, innotsemik, piksenniglo namaktunnik pekarkovlugit.

12 Uvanga ajungitõvlunga mianersijõvunga. Mianersijok ajungitok innotsiminik tunnivok sauket pivlugit. Attartugable, mianersijiungitub, nangminekangitub saukennik, amarok aggertok tækkogamiuk, sauket kemakpeit, kemmalunelo; amarkublo sauket angulugit siamartipeit.

13 Attartugarle kemmavok; attartugaugame, saukello kammagingileit.

14 Uvanga ajungitõvlunga mianersijõvunga, pikkalo illitarivakka, illitarijauvlungalo pimnut:

15 Sorlo Atãtab illitaringmanga, taimaktauk Atãta illitarivara. Innoseralo tunnivara sauket pivlugit.

16 Sulle assinginnik saugakuttekarpunga, iglomit tamattomanget pingitunnik. Tapkoalo tamaunga pititsariakarpakka, nippigalo tussaromãrpæt, attausimelutiglo kattimgajomãrput, attautsemiglo mianerijikarlutik.

17 Tamanna pivlugo Atãtama nægligivãnga, innosera tunnigapko, ama tigusikovlunga tamattominga.

18 Arktaijokangilak tamattominga uvamnit, issumamnigle ipperarpara. Pitsartunekarpunga ipperarlugo, pitsartunekarivungalo ama tigulugo. Perkojamik taimaitomik tunnitsiviõvunga Atãtamnut.

19 Tagva Judit akkerartortigẽlerput okautsit tamakkoa pivlugit.

20 Unnuktut tapkonanẽtut okarput: Satanasekarpok illissimaidlarlunelo, sõg nalekpissiuk?

21 Assingit okarput: Tamakkoa illumiktub (Satanasemik) okauseringileit; Satanasiblo tautungitut ijingit uitijungnarpagit?

22 Kattimaviuble attortautainarninganik uvloksiorviovok Jerusaleme, okkiokporlo.

23 Jesuselo arvertarpok kattimavingme, Salomonib iglorosingane.

24 Tagva Judit illuvæt, okautivlugolo: Kannok sivitutigijomik tarnivut nokangatipigit! Kristuseõguvit nellagut okautittigut!

25 Jesusib okautiveit: Okautigijarẽrpara illipsingnut okperingilaselo. Pinniarnerit pinniarnerijakka Atãtama attingane, kigligiudsivut uvamnik.

26 Okpingilasele; saugakottiginginapse, sorlo okautilaurapse.

27 Saugakottima nippiga tussarpæt, illitarivakkalo; mallikpãngalo.

28 Innotsemiglo nungusuitomik tunnitsivigivakka,

asserorniatsennatiglo, arktaijokarniængilarlonēt tapkoninga aggamnit.

29 Atãta tunnijijok tapkoninga uvamnut, anginerõvok tamainit; arktaijokarungnangilarlo tapkoninga Atãtama agganginnit.

30 Uvangalo Atãtalo attausiõvoguk.

31 Tagva Judit ama ujarkennik tigusivut, milloromavlugo.

32 Jesusib kioveit: Pinniarnernik ajungitunnik unnuktunnik Atãtamnit pijunnik sakkertitsilaukpunga illipsingnut. Pinniarnerit tamakkoa nelliet pivlugo milloromavissinga ujarkennut?

33 Judit kiovæt okautivlugolo: Pinniarnerit ajungitut pivlugit milloromangilaptigit ujarkennut; Gudemigle mittautekarnīt pivlugo, innutuinaugavillo, illingniglo Gudiõtinavit.

34 Jesusib kioveit: Aglaksimangilak perkojipsingne: Okautilaukpapse Gudiõgapse?

35 Taipkoa Gudinnik taipagit, Gudib okausinginik okarviojut (aglaillo akkerartortaujungnangilet);

36 Sõg tapsomunga okarpise, Atãtab ivsornaititanganut tillijanganullo sillaksoarmiunnut: Gude mittautigivet; tamanna pivlugo okarama: Gudib ernerivãnga?

37 Atãtama pinniarningit pinniarneringikupkit okperiniarasinga.

38 Pinniarnerigupkille, pinniarnerit okperissigik, okperijomangikupsinga, illitarsilerkovluse okpilerluselo, Atãta uvamnēmet uvangalo tapsomanēdlunga.

39 Amalo tigunasuarpæt; agganginnille kemmãvok.

40 Aulalermilunelo Jordanib akkianut tagvunga, Johannesib baptisivigilauktanganut, tagvanelerdlunelo.

41 Unnuktullo tikkipæt, okarlutiglo: Johannese tattamnartitsilaungilak, illunatigle, Johannesib okauserilauktangit tapsominga, miksekãrput.

42 Tagvanelo unnuktut okperivæt.

KAPITEL XI.

Lazarusib tokkungajub omartitauninganik.

KANNIMAJOKARPORLE nellajomik, Lazarusemik attelingmik, Bethaniamiomik, Mariab angajuello Marthab iglugasagingne.

2 Mariale tamnauvok, Nalekamik mingoarsilauktok mingoarutiksamut, ittiganginiglo allaterijok nujarminut, tapsoma anninga Lazaruse kannimalunelo nellavok.

3 Tagva nukkagik tilliklerpuk, okautsaukovlugo: Nalegak, ahak, nægligijet, kannimalune nellavok.

4 Jesuse tamattominga tussarame, okarpok: Kannimasek tokkomut illingalungilak, Gudible nertornarninganut, Gudib Erninga tamattomunga nertortaukovlugo.

5 Jesusible Martha nægligiva, nukkangalo, Lazaruselo.

6 Tussaramele kannimangmet sulle uvlungnik maggungnik uvlivok tagvane, najortamine.

7 Kingorngane illinniartiminut okarpok: Judæamut ama ingeralermita.

8 Illinniartingita okautivæt: Ajochertuijok, taipsomane Judit milloromalaukpãtit ujarkennut, amalo tagvunga ingeromagivît?

9 Jesuse kiovok: Uvlok Stundekangilak 12 innik? Uvlotillugo arvertartok, apporniængilak; sillaksub tamattoma kaumaninga tautukamiuk.

10 Unnuangotillugole arvertartok, apporniarpok, kaumanekanginame.

11 Taimak okarpok, kingornganelo okautiveit: Lazaruse illanarijivut sinnikpok; ainiarpungale tuppaktitsomavlugo.

12 Tagva illinniartingit okarput: Nalegak sinnikune nekkornersauniarpok.

13 Jesusible tokkoninga okautigiva, issumakarpulle timib sinningninganik okarasugilugo.

14 Tagva Jesusib okautitsiarpeit: Lazaruse tokkovok;

15 Kuviasukpungalo pivlúse, tainganelaunginama, okpilerkovluse. Ingeralertale tapsomunga.

16 Tagva Thomase maggoliavinermik taijak, illinniartunnut okarpok: Ingerkattigẽkta, tokkokattigijomavlugo.

17 Tagva Jesuse tikkilerpok, naipipalo, uvlunnik sittamannik illuvermẽlerẽrtovinek.

18 Bethaniale Jerusalemut kannitok, issaktetitut 15,000 titut.

19 Judillo unnuktut Marthamut, Mariamullo tikkilaukput mannigoromavlugik anningæk pivlugo.

20 Marthale tussaumagame, Jesuse kaglilermet, pachreartorpa; Mariale iglome iksivalune nokkangavok.

21 Tagva Marthab Jesuse okautiva: Nalegak ovanelauruvit, anniga tokkonajalaungilak.

22 Sullele kaujimavunga, Sumik Gudemit tuksiaruvit, tamattominga Gudib tunnitsiviginiarpãtit.

23 Jesusib okautiva: Annit makkinniarpok.

24 Marthab okautiva: Nellungikalloarpunga, makkitsomãrmet makkivingme, uvlut naggatiksangænne.

25 Jesusib okautiva: Uvanga makkiviovlungalo innogutauvunga. Uvamnut okpertok, innojomãrpok, tokkogalloarune.

26 Innovlunelo, okpertok uvamnut, tokkoniængimarikpok. Tamanna okperiviuk?

27 Tapsoma okautiva: Nalegak, ahaila, okperpunga Kristuseõgavit, Gudib Erninga, sillaksoarmut tikkisimmajotit.

28 Taimaglo okarẽrame, ailerpok nukkane Maria angigutsilune kaikovlugo, okautivlugolo: Ajochertuijok tikkisimmavok, kaikovãtillo.

29 Tamna tamattominga tussarame, nikkovisadlarpok, aivigilugolo.

30 (Jesuse iglugasengnut tikkisimmangimet sulle, tagvanẽporle sulle pachreartortauvingmine Marthamut.)

31 Judit najortingita iglome, mannigortingitalo, Maria tækkogamitsuk, nikkovisarlunelo aningmet, mallikpæt, okarlutiglo: Illuvermut ailerpok, keajomavlune tagvane.

32 Marialo tikkiname, Jesusib najuganut, tækkogamiuglo, ittiganginnut pamakpok; okautilugolo: Nalegak, ovanelauruvit, anniga tokkonajalaungilak.

33 Jesusib kẽajok tækkogamiuk, Judillo kẽajut, tikkikattingit, annernermigut illapsugosulerpok ingminiglo kiksartilune,

34 Okarlunelo: Namut illivissiuk? Tapkoa okautivæt: Nalegak, kailutillo tækkojartoruk.

35 Jesusiblo ijigik kugviolerpuk.

36 Tagva Judit okarput: Ahak, nægligidlalaukpa!

37 Illangille akkorngænne okarput: Tautungitut ijinginnik uititsijok, pinniarungnalaunginiva, tamnatauk tokkokonnago?

38 Jesuselo ama illapsugosudlalerivok ingmine, illuvermullo tikkilerdlune. Itterselliosimmajovorle mattumajok ujarkamik.

39 Jesuse okarpok: Ujarak pẽrsiuk. Marthab okautiva, tokkungajub najanget: Nalegak tippelulerẽrpok; uvlunnik sittamænnik tagvanename.

40 Jesusib okautiva: Okautilaungilagit, okperuvit, Gudib ajugakanginina tækkonajarangne?

41 Tagva ujarak pẽrpæt tokkungajub illuvinganit. Jesusele kongmut arlorpok, okarlunelo: Atãtak kujagivagit tussarlauramga.

42 Nellungilangale tussatsainaramga; innuille ovane nængertut pivlugit, taimak okarpunga, okpilerkovlugit tillilauramga.

43 Taimak okarẽrame, nipperkortovlune kaigarsukpok: Lazaruse annĩt!

44 Tokkungajorlo annilerpok, immusersimmajok uvineruksennik niukigullo tallikigullo, kẽnangalo mattusimmajok kidsijarnerub allarterutanut. Jesusib okautiveit: Tamakkoninga pẽrvigisiuk pissulerlelo.

45 Judillo unnuktut, Mariamut tikkilauktut, tækkojullo, Jesusib pinniarninganik, okpervigivæt.

46 Tapkoa illangille Farisæerinnut ailerput, okautilugillo, Jesusib pinniarnerilauktanganik.

47 Tagva ajochertuijorsuit Farisæerillo kachimiojun-

nik kattimatitsivut, okarlutiglo: Sumik pinniartuksauvita? Innuk taimna tattamnartitsivok unnuktunnik.

48 Taimailingatîleruptigo tagva illunatik okperviginiarpæt. Tagva Romiut kainiarput, aksarniarlutalo nunakottiptingnik innukottiptingniglo.

49 Attausible tapkoa akkorngænetub Kaifasib Jahreme tamattomane ajochertuinerojub, okautiveit: Kaujimangilase sumik.

50 Issumaksarsiunginivose sumik; nekkornersauvok uvaptingnut, innuk attausek tokkopet innukattigĕt pivlugit, innuit illunatik asserortuksauninginnit.

51 Tamattominga okālalungilak ingminik; Jahrmele tamattomane ajochertuinerogame, nellautsijuksennik okarpok. Jesuse tokkojuksaungmet innukattiget pivlugit,

52 Innukattigĕllo kissetaungitok; Gudible kittorngnanginnik, siamangajunnik, kattersoikovlugo.

53 Uvlormit taimanget issumaksarsiorkattigĕkput, kannok illilutik tokkoniarlugo.

54 Jesusele sakkijarlune arvertarungnailerpok Judit akkorngænne, iglugaseksuille innukajuitub kannitanganetut erkānut ailerpok, Efrem attelingnut, tagvane pinniarvikarlune, illinniartinne illagællugit.

55 Judille anniviksiorvinget kaglilerpok, unnuktullo Jerusalemut majoralerput, tamattoma erkānit, anniviksiorviokārtinnago, sujungaitijomavlutik.

56 Tagvane nængerdlutik, Jesuselo apperkutigivæt, okarkattigĕklutiglo kattimavingme: Kannok issumavisse, uvloksiorvingmut tamattomunga kaingimet!

57 Ajochertuijorsuillo Farisæerillo perkojinermik annititsilaukput, kaujimajokarpet, nanĕninganik kaujititsikovlugo, tigujomagamitsuk,

KAPITEL XII.

Kristusib mingoartauninganik. Jerusalemut itterninganik. Okalluktŭt tokkunget malliktinginnik. Okpernermiglo okpinginermiglo.

UVLUNNIK pingasojortunnik anniviksiorviub sivorngane Jesuse Bethaniamut tikkipok, Lazarusib tokkungajub Jesusib omartilauktame tokkungajunnit, najugãnut.

2 Tagvane nerkiksalliorutivæt unnungme, Marthalo kivgartorpok, Lazarusible tapkoa illagiveit iksivakattingit nerrimavingme.

3 Tagva Mariab mingoarutiksak illakangitok pivianartok tiguva, Jesusiblo ittiggangit mingoarpeit, allarterlugillo ittiggangit nujarminut iglole tættælerpok minguarutiksab tippegingninganik.

4 Tagva illiniartingita illanget okarpok, Judase Simonib Ischariothib erninga, kingorngagut pititiginiartanga.

5 Sõg minguarutiksak tamanna pissiangolaungika kēnaujenut 300 dinnut, tunnijauvlutiglo aklujunnut?

6 Taimagle okangilak, aklujut issumagijomavlugit; tigliktogamele, ikpiarsulijaramelo, neksaramelo tunnergutinnik.

7 Tagva Jesuse okarpok: Ullapinasiuk una; tamanna torkorlaukpa illuvertaunima uvlunganut.

8 Aklujunnik illakatsainarapse; uvangale najortigitsainangilapsinga.

9 Tagva Judit unnuktut tussaumalerput, tagvanemet, Jesuse kissiet kaijutigilaungilæt, Lazarusele tækkojomavlugotauk, omartilauktanga tokkungajunnit.

10 Ajochertuijorsuille pinnasuarput Lazarusetauk tokkotsomavlugo.

11 Tamanna pivlugo Judit unnuktut aivigivæt okpilerlutiglo Jesusemut.

12 Uvlub aipangane, innuit unnuktut, uvloksiorving-

mut tikkisimmajut, tussaramik, Jesuse kainiarmet Jerusalemut,

13 Palmit kessertutinginnik tigusivut, annilerpullo pachreartorlugo, kaggudlalerlutiglo: Hosianna nakorijaule, Nalekab attingane tikkitok, attaniojok Israeleme.

14 Jesusele siutekoktojomik pititaulerpok, ablaklunelo kãnganut, sorlo aglaksimmangmet:

15 Sivoraniarnæk, Zionib pannia; ahak, attannīt kaivok, ablangalune siutekoktojub nochanget kãngane.

16 Tamanna illinniartingita tukkisilaungilæt sivorngane, Jesusele ãnanausijaungmet, tagva erkarpæt, taimaitomik aglaksimmajokangmet tapsominga, taimaglo pinniarvigilauramitsuk.

17 Innuille illagijangita, Lazaruse annikolaungmago illuvermit, omartimago tokkungajunnit, pinniarninga nertorpæt.

18 Tamanna pivlugolo innuit pachreartorpæt, tussaramik taimak, tattamnartitsilaungmet.

19 Farisæerille ingmingnut okarput: Tækkovose sullitsenginapse; ahak innuit illunatik mallikpæt.

20 Griechekalaukporletauk, majoralauktut akkorngænne, tuksiaromavlutik uvloksiorvingme.

21 Tapkoa Filippuse, Bethsaidamit Galilæamẽtomit pijok tikkilugo, kennuvigivæt, okarlutiglo: Nalegak, Jesuse tækkojomadlaralloarpavut.

22 Filippusib kailune, Andrease okautiva tamattominga, Filippusiblo Andreasiblo ama okautigivæk Jesusemut.

23 Jesusible kiovak okautivlugiglo: Nelliunek tikkisimmavok, Innub Erninga ãnanausijaukovlugo.

24 Ahamarik, ahamarik okaupapse: Perorsijeksak Waitzen ivsomut kattengikune tokkonanelo, kissimẽtolerpok; tokkogunele, singailikatalerpok unnuktunnik.

25 Innoserminik ivlersijub assiojijomãrpa; innoserminiglo sillaksoarme tamattomane ivlersingitub, innõtsemut nungusuitomut pigẽnarniarpa.

26 Kivgartoromajub uvamnik, malliklinga; najukam-

nelo, kivgara tagvanẽtsomãrivok. Kivgartorniartorlo uvamnik, Atatama nertoromãrpa.

27 Manna tarniga kiksarpok. Sumiglo okarlanga? Atãtak Stundemit tamattomanget piulinga; nauk tamanna pivlugo Stundemut tamattomunga tikkigalloarpunga.

28 Atãtak, akkit ãnanausileruk! Tagva nippe killangmit pivok: Ananausilaukpara, amalo ãnanausijomagivara.

29 Tagva innuit nængerdlutik nalektut okarput: Kallilerpok. Assingit okarput: Engelib okarkattigilaukpa.

30 Jesusib kioveit okautivlugillo: Nippe tamna pivlunga pilaungitok, pivlusele.

31 Manna sillaksoarmiut erkartortaunermut tikkitaulerput, mana sillaksub tamattoma attanninga annititauniarpok.

32 Uvangalo, kãngattartitauniaruma nunamit, illunaita amuaromavakka uvamnut.

33 Taimagle okarpok, tukkisititsilune, tokkoniarnerme illusinganik.

34 Tagva innuit kiovæt: Perkojennit tussarpogut, Kristuse issokangitomut ĩtsainarmet; kannorlo okarkĩt: Innub Erninga kangattartitaujariakarpok. Innub Erninga tamna kinauva?

35 Tagva Jesusib okautiveit: Kaumajub sulle annikitomik najorniarpãse. Arvertaritse, kaumajomik najortekartilluse, tãktomut tikkitaulerkonnase. Tãktome arvertartok, kaujimangilak namut ainerminik.

36 Kaumajok okpervigissiuk, najortekartilluse tapsominga, kittorngaulerkovluse kaumajomut.

37 Taimak Jesuse okãlavok, aularlunelo, ijeriartorlunelo tapkonanget. Nauglo taimak tattamnartitsigalloarmet tækkoænne okpervigingilællonẽt.

38 Nellautaijub Jesaiasib okausingit nellautsilerkovlugit, okangmet: Nalegak, kia okãlanivut okpervigivagit? Kimullo Nalekab tallinga sakkertitauva?

39 Tamanna pivlugo okperungnalaungilet; Jesaiase ama okangmet:

40 Tapsoma ijingit takpẽtipeit, mangaitilugillo omættingit, ijimingnut tækkokonnagit, omættimingnullonẽt

tukkusikonnagit, sagiarkonnagillo, ikkajortaujungnarlutik uvamnut.

41 Taimak Jesaiase okalaukpok, ãnanauninga tækkogamiuk, okãlatigigamiuglo.

42 Angajokajelle ünnuktut okpervigigalloarpæt; Farisæerille pivlugit kigligiudsingilet tamattominga, avitaujomanatik kattimavingmit.

43 Nertortaunek innungnut ivlerinersarigamitsuk, nertortaunermingnit Gudemut.

44 Jesusele kaggudlarpok, okarlunelo: Uvamnut okpertok, ovamnuĩnak okpingilak, tapsomungale tilliklertomut uvamnik.

45 Uvamniglo tautuktub, tamna tautukpa tilliklertok uvamnik.

46 Kaumajovlunga sillaksoarmut tamattomunga tikkipunga, uvamnut okpertok tãktome-ẽrkonnago.

47 Okautsimniglo tussartok, okperanelo, erkartorniængilara; tikkisimanginama, sillaksoarmiut erkartoriartorlugit, sillaksoarmuille piulijaukovlugit uvamnut.

48 Uvamnik nachojok, illellioranelo okautsimnik, tamna pekalerẽrpok erkartortiminik; okautsit okauserilauktama, tamakkoa erkartoromarpæt uvlut naggatiksangænne.

49 Uvamnik okalaunginama; Atãtable, tillijima tapsoma perkojamik tunnitsivigilaukpãnga pinniareksamnik okauserijeksamniglo.

50 Kaujimavungalo perkojanga innotseongmet nungusuitok. Taimaimet, okauserijakka, taimak okauserivakka, Sorlo Atãtab okautilaungmanga.

KAPITEL XIII.

Jesusib illinniartime ittiganginnik ubvarninganik Næglingnermik perkojininganik. Judasib pitiusininganik. Kristusib ãnanausijauninganik. Petrusib missiarninganik.

ANNIVIKSIORVIUBLE sivorngane, Jesuse tukkisigame, nelliunine tikkisimangmet, sillaksoarmit tamattomanget annilune Atãtamut ainiarame, sorlo pinne næ-

gligilaungmagit, sillaksoarmẽtut, taimak naggatiksaminut tikkilugo nægligiveit.

2 Unnusiumiglo nerrijarẽramik, (Satanasib Judase Simonib Ischariothib, omamiutekartelerẽrmago, pititsikovlugo tapsominga,)

3 Jesuse kaujimavok tunnitsiviogame tamainik aggangminut Atãtamut, Gudemillo pilaurame, Gudemullo ainiarame;

4 Nerrimarnermit nikkovipok, annoranelo pẽrpeit sailitarlo tiguva attilugolo.

5 Kingorngane immermik kovisivok ubvarvingmut, illinniartullo ittigangit ubvalerpeit, allarterlugillo sailitamut attortaminut.

6 Tagva Simon Petruse tikkilerpa; tapsomalo okautiva: Nalegak ittigakka ubvareksarivigit?

7 Jesusib kiova okautivlugolo: Sumik pinniarama, kaujimangilatit manna; kingorngagulle tukkisilãrpet.

8 Tagva Petrusib okautiva: Ittigakka ubvareksaritsengilettit. Jesusib kiova: Ubvarniængikupkit, illangiutekattiginiængilarma.

9 Simonib Petrusib okautiva: Nalegak ittigakka kissẽtaungitut, aggakkalole, niakoralo!

10 Jesusib okautiva: Ubvarsimmajok, assianik ubvariakangilak ittiket kisseta, epkẽjarsimmavorle illunane. Epkẽjarsimmavoselo; illunaseungitorle.

11 Pititiginiartane kaujimatsiaramiuk; tamanna pivlugo okarpok: Epkẽjarsimmavose illunaseungitok.

12 Ittigangille ubvarẽramigit, annoraminik tigusivok ingilermilunelo, amalo okautiveit: Kaujimavisse pinnialaungnimnik illipsingnut?

13 Ajochertuijomik Nalekamiglo taivapsinga, nellagullo okarpose, tamnaugamalo.

14 Taimagle uvanga, Nalekapse ajochertortipselo ittigasse ubvalaurupkit, taimaktauk illipse ittigapsingnik ubvartigẽktuksaugivose.

15 Igsageksamik tunnitsivigilaukpapse, pinniarkovluse, sorlo pinniarvigilaurapse.

16 Ahamarik, ahamarik okaupapse: Kivgak anginer-

saungilak angajokaminit, Apostelelonẽt anginersaunginivok tillijiminit.

17 Tamanna kaujimagupsiuk, pilloridlarpose, pinniarutigigupsiuk.

18 Illunapsingnik okalungilanga. Nellungilakka, annerimalauktakka. Aglaille nellautsilerkovlugit: Kakkojamnik nerrijub ittigaminut tullerarpãnga.

19 Manna okautigivara illipsingnut, pinniarutaukãrtinnago, pinniarutaujarẽrpet, okpilerkovluse uvangaunimnik.

20 Ahamarik, ahamarik okaupapse: Illelliortok tilliniartamnik, uvamnik illelliorpok; uvamnigle illelliortub, tamna illelliorpa, tillijiga.

21 Jesuse taimak okarẽrame, kiksalerpok annernermigut, kigligiudsilunelo okarpok: Ahamarik, ahamarik okaupapse: Attautsib akkunapsingne pitiniarpãnga.

22 Tagva illinniartut ingminut tækkonautivut koksasulerlutiglo, nellitik okautigingmangago.

23 Illinniartingitale akkorngane pekalaukpok attautsemik nerrimavingme iksivalauktomik, Jesusib sagviane eggangajomik, Jesusib nægliktanganik.

24 Tamna Simonib Petrusib ijingmikpa, issumasiorkovlugo, kinaumangæt okautigijanga.

25 Tamna ẽggangamet Jesusib sagviane, okautivalo: Nalegak kinauva?

26 Jesuse kiovok: Tamnauvok, tamuamik missuksitijara, tunnitsivigivlugolo. Tamualo missukpa tunnilãlo Judasemut Simonib Ischariothib.

27 Tamualo ẽngmago Satanasib pullava. Tagva Jesusib okautiva: Pinniartet pinniarsaruk.

28 Tamattominga kaujimajokalaungilak nerrimakattinginnit, suna pivlugo taimak okautingmangago.

29 Illangit issumavut, Judase põksalijarmet, Jesusib okautinajarmago: Pissiniarit, ajortaptingnik uvloksiorvingmut, ubvalo tunnijikovlugo aklujunnut sumik.

30 Tagvale tamua ẽjarẽrmago, annisadlarpok Unnuangovorlo.

31 Annijarẽrmello Jesuse okarpok: Manna Innub

Erninga ãnanausijauvok, Gudelo ãnanausijaugivok tapsomane.

32 Gude ãnanausijaugune tapsomane, Gudibtauk ãnanausiniariva ingmine, ãnanausisarpalo.

33 Kittorngarsukka, sulle annikitomik najorniarpapse. Kenneromãrpapsinga; sorlolo Judinnut okalaurama: Aiviginiartamnut, tikkitsungnangilase.

34 Mannalo okautivapse: Perkojaktãmik tunnitsivigivapse, nægliktigẽkovluse, sorlo nægligilaurapse, nægliktigẽlerkovluse.

35 Tamattomunga illunatik illitarsiniarput, illinniartigigapse, nægliktigẽkupse.

36 Simonib Petrusib okautiva: Nalegak, namut ainiarkĩt? Jesusib kiova: Aiviginiartamnut tamattomane malligungnangilarma; kingorngagulle malligomãrparma.

37 Petrusib kiova: Nalegak, sõg tamattomane malligungnangilagit? Innosera tunnijomavara pivlutit!

38 Jesusib kiova: Innotsit tunninajarpiuk pivlunga? Ahamarik, ahamarik okaupagit: Angutaunek niplerniængilak, pingasuertorlutit missiarutikãrtinnanga.

KAPITEL XIV.

Kristusib aininganik pijarialingmik. Okpernermik, næglingnermiglo, tuksiarnermiglo, annernermiglo ajunginermik, ullapirsaumiglo idluartomik.

ILLINNIARTIMINULLO okarpok: Omættisse koaksanganiaratik. Gude okpervigigupsiuk, taimak okpervigivapsingatauk.

2 Atãtama iglungane igluksakarpok unnuktunnik. Taimainajangipet, okautigomavapse: Ainiarpunga inniksallioriartorluse.

3 Ainiarumalonẽt inniksallioriartorluse, utteromagivunga, ailuselo uvamnut, tagvanekovluse najugamne.

4 Aiviksaralo, kaujimavasse, apkullo kaujimagivasse.

5 Thomasib okautiva: Nalegak kaujimangilagut aiviksarnik, kannorlo apkut kaujimajungnarpittigo?

6 Jesusib okautiva: Apkutauvunga miksekãrniovlungalo innogutauvunga, Atãtamut pijokangilak, uvapkut kissiane.

7 Illitarigupsinga, Atãtaga illitarinajarivasse. Mannamillo illitarivasse, tækkolaukpasselo.

8 Filippus okautiva: Nalegak Atãta tækkotitsuk uvaptingnut namaksiniarpogut tagva.

9 Jesusib okautiva: Taimak sivitotigijomik najorpapse, illitaringilarmalo? Filippuse, uvamnik tautuktub, Atãta tautukiva. Sogle okarkit: Atãta tækkotitsuk uvaptingnut!

10 Okpingilatit Atãtamnẽnama Atãtalo uvamnẽmet? Okautsit okauserijakka illipsingnut, uvamnik okauseringilakka, Atãtable innekartub uvamne, tapsoma pinniarnerit pinniarneriveit.

11 Okperissinga, Atãtamnẽnama, Atãtalo uvamnẽmet; sapperupsele, pinniarnerit pivlugit okperissinga.

12 Ahamarik, ahamarik okaupapse: Uvamnut okpertub, pinniarnerit, pinniarnerijakka, pinniarutiginiariveit, anginnersenniglo tapkonanget pinniarutitsiniarpok; Atãtamut aigama.

13 Sumiglo tuksiarniarupse attimne, pinniarutitsijomavunga, Atãta nertortaukovlugo. Ernermigut.

14 Sumik tuksiarniarupse attimne, pinniarutitsijomavunga.

15 Nægligigupsinga, perkojakka mallingniarsigik.

16 Atãtalo tuksiarvigijomavara, mannigoijomik assimnik tunnitsiviokovluse, illipsingnẽtsainarkovlugo issokangitomut.

17 Miksekãrnerub Annerninga, sillaksoarmiut pijungnangitanget; tækkunginamitsuk illitaringinamitsuglo. Illipsele illitarivasse, illagitsainarmasse, illipsingnẽniarmello.

18 Illiarsokojomangilapse, tikkitsomagivapse.

19 Killamiõvok sulle, sillaksoarmiut tækkoniarungnẽrpãnga, illipsele tækkoniarivapsinga; innogama illipselo innojuksaugivose.

20 Uvlorme tamattomane tukkisiniarpose Atãtamnẽnama, illipselo illumnẽdluse, uvangalo illupsingnẽdlunga.

21 Perkojamnik pilik, malliklugillo, tamnauvok nægliktok uvamnik. Uvamnigle nægliktok, tamna nægligijauniarpok Atãtamnut, uvangalo nægliginiarpara, nellojungnẽrtilugolo uvamnik.

22 Judasib okautiva (Ischariotheungitub): Nalegak sunauva nellojungnẽrtitsomagaptigut illingnik, sillaksoarmiunniglo pinæk?

23 Jesusib kiova, okautivlugolo: Uvamnik nægliktub okautsikka mallingniarpeit; Atãtamalo nægliginiarpa, tikkiniarpavuglo, innigijartorlugo.

24 Uvamnigle næglingitub, okautsikka mallingileit. Okautsillo, tussartasse, pigingilakka, Atãtable tillijima.

25 Tamattominga okarvigilaukpapse, illipsingnẽlaurama.

26 Mannigoijuble, Annenerub ajunginerub, Atãtama tillijomartanget attimne, tapsoma ajochertorniarpãse tamainik, erkaitiluselo tamainik, okauserilauktamnik illipsingnut.

27 Ullapirsaumik kemaivigivapse, ullapirsautimniglo tunnitsivigivapse. Tunnitsivigingilapse, sillaksoarmiut tunnijiningititut. Omættisse koaksarniaratik, erksiniaratiglo.

28 Tussalaukpose, okautilaurapse: Ainiarpunga, tikkiluselo ama. Nægligigupsinga, kuviasugajarpose, okautilarapse: Atãtamut ainiarpunga; Atãta anginersaungmet uvamnit.

29 Mannalo okautigilaukpara illipsingnut, tamanna pilerkãrtinago, tamanalo pilerpet, okpilerkovluse.

30 Mattoma kingorngagut unnuktunnik okausekarniarungnẽrpunga illipsingnut; sillaksub tamattoma attanninga tikkilermet, pikaranelo uvamne.

31 Sillaksoarmiulle tukkisilerkovlugit, Atãta nægligigapko, taimaglo pinniarama, sorlo Atãtab perkolaungmanga; nikkovititse, ovangello aularta.

KAPITEL XV.

Kristusemik Weineliksaujomik.

UVANGA napãrtovunga Weineliksak idluartok, Atãtagalo Weineliksamik perorsẽvilliortovok.

2 Akkerkut uvamnẽtut illunaita, paungakarpangitut pẽjarniarpeit; illunaitalo, paungakarpaktut, piungininginnik pẽjaiviginiarpeit, paungakarnersaukovlugit.

3 Illipse mana sujungaipose okautsit pivlugit, okauserilauktakka illipsingnut.

4 Illumnẽtsainaritse, uvangalo illupsingnẽdlunga. Sorlo akkerok paungakarungnangimet ingminik, Weineliksab napãrtunganẽtsainangikune: taimainivosetauk, illumnẽtsainangikupse.

5 Uvanga Weineliksab napãrtovunga, illipse akkerovose. Uvamnẽtsainartok, uvangalo tapsomanẽdlunga, paungakarniarpok unnuktunnik; piginanga pinniarungnanginapse sumik.

6 Illumnẽtsainangitok, egitauniarpok akkerkotut, pannersarlunelo, kattitauniarpullo egitaulutiglo ikkomamut, ikkoalajuksauvlutik.

7 Illumnẽtsainarupse, okautsikkalo illupsingnẽtsainarpetta, tuksiniarpose, pijomajapsingnik, tunnitsiviolãrlapselo.

8 Tamakkonuna Atãtaga nertortauniarpok paungakarnialerupse unnuktunnik, illinniarteolerluselo uvamnut.

9 Sorlo Atãtama nægligingmanga, taimaktauk nægligivapse. Næglingnimnẽtsainaritse.

10 Perkojakka mallikupsigik, næglingnimnẽtsainarpose, sorlo uvanga Atãtama perkojangit mallikapkit, næglingninganẽtsainarlungalo.

11 Taimak okarvigivapse, kuvianarnera illupsingnẽtsainarkovlugo, kuviasungniselo namaksivalliakovlugo.

12 Tamedsa perkojara, nægliktigẽkovluse, sorlo nægligigapse.

13 Nægligosungnersaujokangilak imaitomit, innoserminik tunnijomit illanerijanne pivlugit.

14 Illipse illannarivapse, pinniarutjigupse, perkojamnik.

15 Mattoma kingorngagut kivgaugapse okangilanga; kivgak kaujimangimet, angajokame pinniarninginnik. Illipsele illanarijimnik tailaukpapse; tamainik, Atãtamnit tussalauktamnik, nellojungnẽrtilaurapse.

16 Annerilaungilapsinga, annerilaukpapsele, issumagivluselo, paungakariartorkovluse, paungakarniselo sokkoserkonnago, Atãta tuksiarvigigupsiuk attimne tamattominga tunnijikovlugo illipsingnut.

17 Mattominga perkovapse, nægliktigẽkovluse.

18 Sillaksoarmiut omigikpasse, kaujimaleritse, omigikãrmanga illipsingnit.

19 Sillaksoarmiut illagigupsigik, sillaksoarmiut pitik nægliginajarpeit; sillaksoarmiulle illaginginapsigik, annerimalaurapsele sillaksoarmiunnit: tamanna pivlugo sillaksoarmiut omigivãse.

20 Okausera erkarissiuk okauserilauktara illipsingnut: Kivgak anginersaungilak angajokaminit. Unangmilauruninga, unangminiarrivãse; okautsikka mallilaurunikit, okausisse mallingniariveit.

21 Tamakkoningale tamainik piniarvigijomãrpãse attera pivlugo; illitaringinamitsuk tillijiga.

22 Tikkilaungikuma, tamattominga okautijartorlugit ajornekarajangilet; manale passijaujungnẽrutiksarsijungnangilet ajornitik pivlugit.

23 Uvamnik omigosuktub Atãtaga omigiva.

24 Pinniarnerit pinniarnerilaungikupkit akkorngænne, assima pinniarnerilaungitangit, ajornekarajangilet; manale tækkolauralloaramikit, tamamnuk omigivãtiguk, uvangalo Atãtagalo.

25 Okautsille nellautsilerkovlugit, aglaksimmajut perkojinginne: Pitjutekaratik omigivãnga.

26 Mannigoijorle tikkitsomãrpet, tillijomãrtara illipsingnut Atãtamit, miksekãrnerub annerninga, Atãtamit annijok: tamna kigligiudsiniarpok uvamnik.

27 Illipselo kigligiudsiniarivose; pigiarnermit najulaurapsinga.

KAPITEL XVI.

Kristusib nellojungnērtitsininganik, mannigoininganiglo illinniartiminik.

TAMATTOMINGA okautilaukpapse sinaungalerkonnase.

2 Illagēnermingnit avitsomārpāse. Nelliutijomārporle tokkotsijut illipsingnik, issumakarvinget tamattomunga Gude kivgartorasugilugo.

3 Taimailiorvigijomarpāse, Atātagalonet, uvangalonēt illitaringinamittiguk.

4 Tamattominga okautilaukpapse, nelliutikpet, erkaimalerkovluse okautigilauktamnik illipsingnut. Tamattominga pigiarnermit okautilaungilapse, najulaurapse.

5 Mannale ainiarpunga tapsomunga, tillijimnut; appersortokangilarlo akkunapsingne: Namungarniarkīt?

6 Taimagle okautilaurapse, omættisse kiksarnermik illummertaulerput.

7 Miksekārtomigle okautivapse: Idluarpok illipsingnut, ainiarama, ainiængikumale, mannigorniktub tikkiniængilāse. Ainiarumale tillijomavara illipsingnut.

8 Tikkikunelo, sillaksoarmiut tukkisitiniarpeit, ajornermik, idluarnermiglo, erkartuinermiglo.

9 Ajornek pivlugo, okperlaungimetta uvamnut;

10 Idluarnerle pivlugo, Atātamut ainiarama, tækkoniarungnērapsingalo.

11 Erkartuinek pivlugo, sillaksub tamattoma attanninga erkartortaungmet.

12 Sulle unnuktunnik okausiksakarpunga illipsingnut, mannale tussarlugit sapperpasse.

13 Ipsomale, miksekārnerub annerninget, tikkikune, miksekārnernut tamainut tessiorniarpāse. Ingminik oka-

laniænginame ; tussartaminigle okautsiniarpok, pijomärtomiglo okautiniarpäse.

14 Tapsoma ãnanausiniarpãnga, pimnit tigusiniarame okautigilugolo illipsingnut.

15 Tamaita Atãtab pigijangit pigivakka. Tamanna pivlugo okautilaukpapse: Pimnit tigusiniarpok okautigilugolo illipsingnut.

16 Killamik, tækkoniarungnẽrpapsinga; amalo killamik tækkoniarivapsinga; Atãtamut ainiarama.

17 Tagva illinniartingita illangit okarkattigẽkput: Sunauva okautingmattigut: Killamik tækkoniarungnẽrpapsinga, amalo killamik tækkoniarivapsĩnga, Atãtamullo ainiarama?

18 Tagva okarput: Sunauva, okarame: Killamik? Okausingit nellovavut.

19 Tagva Jesuse mallugosulerpok, apperijomangmatsuk, okautiveillo: Tamattominga appersortigẽkpose, okalaurama: Killamik, tækkoniarungnẽrpapsinga, amalo killamik, tækkoniarivapsinga.

20 Ahamarik, ahamarik okaupapse: Kealuselo ogguarniarpose, sillaksoarmiulle kuviasudlarniarput. Illipsele kiksadlarniarpose; kiksarnisele ablatsangorniarivok kuviasungnermut.

21 Arnak ernisukune, kiksarnekarpok, Stundine tikkisimangmet; nutararsugle erniarijarẽruniuk, kappiasungnerilauktane issumagijungnẽrpa, kuviasungnek pivlugo, innuk sillaksoarmut erniangongmet.

22 Illipselo kiksarnekarivose mana; tækkojomagivapsele, omættisselo kuviasudlarniarput, kuviasungnipsingniglo aksarniktokartuksaungilak illipsingnit.

23 Uvlormelo tamattomane apperiniængilapsinga sumik. Ahamarik, ahamarik okaupapse: Atãta tuksiarvigigupsiuk sumik attimne, tunnitsiviginiarpäse tamattominga.

24 Manna tikkilugo tuksialaungilase sumik attimne. Tuksiaritse tigusiniarpose tagva, kuviasungnise namaksikovlugo.

25 Taimak okautilaukpapse adsiujutigut; nelliutijo-

mārporle, adsiujutigut okalajungnērviginiartara illipsingnut, tukkisinartomigle okautiniarpapse Atātamnik.

26 Uvlorme tamattomane tuksiarniarpose attimne. Okautingilapselo, Atāta tuksiarvigijomavlugo pivluse;

27 Nangminek Atātab nægligingmasse, nægligigapsinga, okperluselo, Gudemit annilaurama.

28 Atātamit annilaukpunga, tikkilungalo sillaksoarmut; amalo sillaksoak kemmangniarpara, Atātamullo ailungo.

29 Illinniartingita okautivæt: Ahak manna tukkisinartomik okālavotit, adsiujomiglo okausekarnæt.

30 Manna kaujimavogut, tamaita nellunginangne, apperijaujariakarungnērlutit. Tamanna pivlugo okperpogut, Gudemit annilauravit.

31 Jesusib kioveit: Manna okperpose.

32 Ahak Stunde tikkiniarpok, tikkijarērporlo siamarviksasse, attunīt ingmikorterluse, kissimautilungalo; kissimaungilangale, Atātab najormanga.

33 Tamattominga okautilaukpapse, ullapirsautekarkovluse uvamne. Sillaksoarme kappiasungnekarpose; mannigoritsele, sillaksoak sālagivara.

KAPITEL XVII.

Kristusib ajochertuinerojipta tuksiarninganik, nangminek pivlune, illinniartinnelo, illagēktitannelo pivlugit.

TAIMAK Jesuse okarame, killangmut arlorpok, okarlunelo: Atātak Stunde tikkisimmavok ānanausivīt Ernernik, Ernernuttauk ānanausijaukovlutit.

2 Sorlo pitsartunermik tunnitsivigigangne uviningnut tamainut, innotsemik nungusuitomik tunnijikovlugo illunainut, tunnijarnut tapsomunga.

3 Tamedsale innotsiovok nungusuitok, illingnik kissivit nellagut Gudeogavit, tillilauktarniglo Jesusemik Kristusemik, illitarsilerkovlugit.

4 Ananausilaukpagit nuname, pinniarnerlo namaksilaukpara, tunnilauktet uvamnut, tamattominga pinniarutjikovlunga.

5 Mannalo ãnanausilaunga, Atãtak illingne, ãnanaunermut, illingnẽdlunga pigilauktamnut sillaksoakakãrtinnago.

6 Atternik nellojungnertilaukpakka innuit, tunnilauktettit uvamnut sillaksoarmiunnit. Pigilaukpettit, uvamnullo tunnilaukpettit, okautsitillo mallilaukpeit.

7 Mannale kaujimavut, tamaita tunnilauktettit uvamnut, illingnit pingmetta.

8 Okautsille tunnilauktettit uvamnut, tunnilaukpakka tapkonunga; illelliorlaukpeillo, nellagullo illitarsilutik, illingnit anilaurama, okpilerlutiglo, tillilauramga.

9 Tuksiutivakka, sillaksoarmiullo tuksiutinnagit, tapkoale tunnilauktettit uvamnut, pigigangne.

10 Tamaitalo pigijakka, pigivettit, pigijettillo pigivakka, tapkonanelo ãnanausijauvunga.

11 Sillaksoarmẽtsungnẽrpungalo, tapkoale sillaksoarmẽput, uvangalo illingnut kaivunga. Heiligeojok Atãtak, atternẽtsainartikit, tunnijettit uvamnut, attausiokovlugit, sorlo uvaguk.

12 Najulaurapkit sillaksoarme, atternẽtitsainarpakka. Tunijettit uvamnut, sapputilaukpakka, assiojokangilarlo tapkonanget, kittorngak assiojok kissime, aglait nellautsilerkovlugit.

13 Mannale kaivunga illingnut, taimaglo okarpunga sillaksoarmẽdlunga, kuvianarnimnik illumiutekarkovlugit namaktomik.

14 Okautsitit tunnilaukpakka tapkonunga, sillaksoarmiullo omigiveit; illagingimattigik, sorlo uvanga sillaksoarmiut illaginginapkittauk.

15 Tuksiangilanga, nutjikovlutit tapkoninga sillaksoarmit, sapputsikovlutille tapkoninga idluitunnit.

16 Sillaksoarmiut illagingileit, sorlo uvanga sillaksoarmiut illaginginapkittauk.

17 Ivsornaitikit miksekãrnerne; okautsitit miksekãrtovut.

18 Sorlo sillaksoarmiunnut tillilauramga, taimaktauk tilligivakka sillaksoarmiunnut.

19 Tapkoa pivlugit ivsornailivunga, tapkoatauk ivsornailerkovlugit miksekãrnerme.

20 Tapkoa kisseta tuksiutingilakka, tapkoatauk, okausinginnut okperomãrtut uvamnut.

21 Illunaita attausiolerkovlugit, sorlo igvit Atãtak illumnẽnavit uvangalo illungnẽnama, tapkoatauk illuptingne attausiolerkovlugit, sillaksoarmiut okpilerkovlugit, tillilauramga.

22 Ananaulerlo tunnilaukpara tapkonunga tunnilauktet uvamnut, attausiolerkovlugit, sorlo uvaguk attausiogamnuk;

23 (Tapkonanẽdlunga, igvillo uvamnẽdlutit;) attausemariolerkovlugit, sillaksoarmiullo illitarsilerkovlugit, tillilauramga, nægligigangnelo, sorlo nægligigamga.

24 Atãtak pijomavunga, najugamne, tapkoatauk uvamnekovlugit tunnilauktettit uvamnut, ãnanaunimnik tækkokovlugit, tunnilauktettit uvamnut, nægligilauramga, sillaksoak tunganilijaukãrtinnago.

25 Idluartok Atãtak, sillaksoarmiut illitaringilatit; uvangale illitarivagit, tapkoalo illitarsivut, tillilauramga.

26 Nellojungnertilaukpakkalo atternik, nellojungnẽrtitsomavakkalo, nægligutsit, nægligutigijet uvamnik, illunginnẽkovlugo, uvangalo illunginẽdlunga.

KAPITEL XVIII.

Kristusib tigujauninganik perorsẽvingme. Kiglissiniartauninganik ajochertuijorsoarmut. Petrusib missiarninganik. Kiglissiniartauninganik Pilatusemut.

JESUSE taimak okarẽrame, illinniartinne illagællugit annilerpok kob Kidronib akkianut, tagva perorsẽvikarpok, tagvunga Jesuse illinniartingillo itterput.

2 Judasible pititiginiartanget tamana nellunginiva; Jesuse illinniartingillo tagvane kattimakattarmetta.

3 Judasib sorsuktukset, ajochertuijorsuillo Farisæerillo kivgangit illassearileramigit, tagvunga kaivok, nennerutsoalijarlutik, nennerulijarlarmiglo sakkuksallijarlarmiglo.

4 Jesusible tamaita kaujimagamigit, pinniarviolãrnine, annilerpok okautiveillo: Kina kennerpissiuk?
5 Kiovæt: Jesuse Nazaremiok. Jesusib okautiveit: Uvangauvunga. (Judasible pititiginiartanget, illagiveit.)
6 Jesusible okautingmagit: Uvangauvunga; kingorpiosardlutik nunamut niverput.
7 Tagva ama apperiveit: Kina kennerpissiuk? Okarpulle: Jesuse Nazaremiok.
8 Jesusib kioveit: Okautilaukpapse uvangaugama. Kennerupsingale, ukkua aularlit.
9 Okautsit nellautsilerkovlugit, okauserilauktangit: Assiojokangilanga, tunnilauktarnit uvamnut.
10 Simonib Petrusib saviksoalijarame, tamna amuva, ajochertuijorsuillo kivganga ullimarpa, siutalo tallerpia nakkarlugo, kivgarlo tamna Malchusemik attekarpok.
11 Tagva Jesusib Petruse okautiva: Saviksuit kenailitanganut põleruk. Ermgusiarsuk immereksaringilara Atãtama tunnijanga uvamnut?
12 Sorsuktukselle angajokãksoangettalo Judillo kivgangita, Jesuse tiguvæt, kelleksorlællo.
13 Sivorlermiglo Hannasemut aularutikãrpæt, Kaifasib sakkinganut, Jahreme tamattomane ajochertuinerojomut.
14 Kaifasele tamnauvok, Judinnut okalauktok nekkornersaungmet, innuk attausek tokkotaupet innuit pivlugit.
15 Simonible Petrusib Jesuse mallikpa, illinniartublo assieta. Illinniartok tamna ajochertuijorsub illitarijanga, Jesuselo illagilugo itterpok ajochertuijorsub igloksoanganut.
16 Petruselo upkutsab sillatane nængerpok. Tagva illinniartub assia, ajochertuijorsub illitarijanga annilerpok, arnarlo, upkuamik udsertortok okarkattigiva, Petruselo ittertipa.
17 Tagva arnab, upkutsab udsertortinget, Petruse okautiva: Innub tapsoma illinniartingit illagingilettit? Okarpok: Illagingilakka.
18 Kivgelle kivgaujullo nængerdlutik, ikkomamik

ikkitsilaukput (itselidlarmet) kidjakẽjarlutiglo. Petrusib nængerkattigiveit, kidjakẽjarlunelo.

19 Ajochertuijorsuble Jesuse appersorpa illinniartingit pivlugit, ajocheı tutingillo pivlugit,

20 Jesusib kiova: Agviartaunanga tussarnartomik okãlalaukpunga sillaksoarmiunnut. Illinniarvingnelo kattimavingmelo ajochertuilaukpunga, Judit illunatik kattimavingænne, okãlalaunangalo sumik sagvangitome.

21 Sõg tamanna pivlugo appersorpinga? Ipkoa tamanna pivlugo appersorkit, tussalauktut, okãlautigilauktamnik tapkonunga; ahak taipkoa kaujimavut okauserilauktamnik.

22 Taimagle okartillugo, kivget illangeta, tagvane nængertut, Jesuse erksarpa, okarlunelo: Ajochertuijorsoak taimak kiojeksariviuk?

23 Jesusib kiova: Idluitomik okaruma, nellunailiuk ajormet; idluartomigle okaruma, sõg erksarpinga?

24 Hannasiblo kelleksorsimmatillugo tillikliutigiva ajochertuijorsoarmut Kaifasemut.

25 Simon Petrusele nængerpok kidjakẽjarlunelo. Tagva okautivæt: Illinniartingit illagingilettit? Missiarporle, okarlunelo: Illagingilakka.

26 Ajochertuijorsub kivgangita illangeta, illagiub tapsominga, Petrusib ullimarlauktanget siutinganik, okautiva: Tækkolaungilagit perorsẽvingme illagigangne?

27 Tagva Petruse ama missiarivok; tagvaĩnarlo angutaunek niplerpok.

28 Tagva Jesuse aularutivæt Kaifasemit kiglissiniarviub sanganut. Uvlangovorlo. Kiglissiniarvingmullo ittingilet, ivsornaromanatik, anniviksiorutiksarle saugãrsuk nerrijomavlugo.

29 Tagva Pilatusib annivigiveit, okautivlugillo: Sumik passitiksakarkisse innungmut omunga?

30 Kiovæt, okautivlugolo: Una idluitulliarteungipet, unertutiginajangilavut illingnut.

31 Tagva Pilatusib okautiveit: Taimak pigissiuk, erkartorlugolo perkojipsingnut. Tagva Judit okautivæt: Tokkotsijuksaungilagut kimik.

32 (Jesusib okausingit nellautsilerkovlugit, okauserilauktangit, tukkititsigame, tokkoniksame illusinganik.)
33 Tagva Pilatuse ama itterivok kiglissiniarvingmut, Jesuselo kaikova, okautivlugolo: Judit attannerivãtit?
34 Jesusib kiova: Illingnik tamattominga okarkĩt? assivillonẽt tamattominga okautilaukatit uvamnik?
35 Pilatusib kiova: Judiovĩk? Innukattivit ajochertuijorsuillo unertutigilaukpãtit uvamnut. Sumik pinnialaukĩt?
36 Jesuse kiovok: Nalegauviga sillaksoarmit tamattomanget pingilak. Nalegauviga sillaksoarmit tamattomanget pikpet, kivgama sorsugutiginajarpæt, Judinnut unertutigijaukonnanga; manale nalegauviga tamattomanget pingilak.
37 Tagva Pilatusib okautiva: Nauk taimaimet attanniõgalloarkĩt? Jesusib kiova: Okakotit, attanniõvunga. Tamanna pivlugo erniangovunga sillaksoarmullo tikkilunga, kigligiudsikovlunga miksekãrnermik. Miksekarnermit pijub, nippiga tussarpa.
38 Pilatusib okautiva: Miksekãrnek sunauva? Taimaglo okarẽrame, Judit annivigiveit, okautivlugillo: Passitiksarsingilanga tapsomane.
39 Illipse illusekarpose, anniviksiorvioleranget parngnanẽrsimmatjet illangennik aularkojivaklunga; manna pijomavisse, Judit attanninget aularkoniarapko?
40 Tagva ama illunamassiatik nipperkõrtovlutik okarput: Tamnaungitok, Barrabasele. Barrabasele innuartovok.

KAPITEL XIX.

Kristusib issakajauninganik, niakosertauninganiglo, kikkiektortauninganiglo, tokkoninganiglo, illijartortauninganiglo.

TAGVA Pilatusib Jesuse tiguva, issakajaukolãlo.
2 Sorsuktuksello orpinnik kakkilautelingnik peraivut, illilugolo niakoanut, ulliksoarmiglo aupaluktamik kappitipæt,
3 Okarlutiglo: Sallutitaulerit, Judit attanninget nægliktok! erksarpællo.

4 Tagva Pilatusib annivigigiveit, okautivlugillo: Ahak annitipara illipsingnut, tukkisilerkovluse passitiksarsinginama tapsomane.

5 Tagva Jesuse annilerpok, niakotelijarlune orpinnik kakkilautilingnik, annoralijarlarmelo aupaluktamik. Tapsomalo okautiveit: Ahak, innuk una!

6 Ajochertuijorsuillo kivgello tækkogamitsuk, kaggudlalerput, okarlutiglo: Kikkiektoruk, kikkiektoruk una seningajolingmut! Pilatusib okautiveit: Illipse pigisiuk kikkiektorlugolo, passitiksarsinginama tapsomane.

7 Judit kiovæt: Perkojaktakarpogut, perkojarlo tamna malliklugo tokkoteksauvok; ingminik erniotimet Gudemut.

8 Pilatusib okausek tamanna tussaramiuk sivoranersaulerpok.

9 Amalo kiglissiniarvingmut itterivok, Jesusemullo okarlune: Nakit pivīt? Jesusible kiungila.

10 Tagva Pilatusib okautiva: Kiojomangilarma Kaujimangilatit pitsartunekarama, kikkiektorlutit seningajolingmut, pitsartunekaramalo aularkolutit?

11 Jesusib kiova: Pitsartunekarajangilatit uvamnut, pānget tunnitsiviongikuvit tamattominga, tamanna pivlugo, uvamnik pitítsijok illingnut, ajortokarnersauvok.

12 Mattomanget Pilatuse pinasuarpok, aularkojomavlugo. Judille kaggudlalerput, okarlutiglo: Una aularkogungne, attanniviksub illanarneriniatsengilatit! Ingminigle attanniotitok, attanniviksoarmut akkerartorpok.

13 Okausek tamanna Pilatusib tussaramiuk, Jesuse annitipa, ingidlunelo kiglissiniarviub iksivautanganut, tagvunga, tuapalingmik taijamut, Ebræerit taijangænnut Gabbatamik.

14 (Uvlokle opalungairviksauvok anniviksiorvingmut, Stundelo pingasojortolerpok.) Judinnullo okarpok: Ahak, tagga attannise!

15 Kaggudlarpulle: Pēruk, pērung-una! Kikkiektoruk seningajolingmut! Pilatusib okautiveit: Attannise kikkiektoreksarivigo senningajolingmut? Ajochertuijorsuit kiovut: Attannekangilagut attanniviksub assianik.

16 Tagva unertutigilerpa kikkiektorlaukovlugo senningajolingmut. Jesusele tiguvæt aularutilællo.

17 Kikkiektortauviksanelo erksukpa, annilunelo tagvunga, niakoverngit inningænnik taijamut, Ebræerit taijangænnut Golgatamik.

18 Tagvane kikkiektorpæt senningajolingmut assigiglo magguk avatanut, Jesusele akkulliudlugo.

19 Pilatusele aglangnik kollimiuteksangannik aglakpok, nippitilugillo senningajolingmut; imaitunnik aglaggit: Jesuse Nazaremiok, Judit Attanninget.

20 Kollimiutet tapkoa Judit unnuktut attuarpeit, tamanna iglugaseksoarnut kannimet, Jesusib kikkiektortauvinga senningajolingmut. Aglaksimmavullo Ebræerit, Griechillo, Latainerillo okausinginnut.

21 Tagva Judit ajochertuijorsoangit Pilatusemut okarput: Aglarnæk: Judit attanningænnik; imagle, okalaungmet: Judit attanerivänga.

22 Pilatusib kioveit: Aglalauktakka, aglarērpakka.

23 Sorsuktukselle, Jesuse kikkiektorēramitsuk, annorangit tiguveit (avilugillo sittamauliveit, sorsuktukset illunatik attunīt ikkupianginnik,) taimaktauk ullinga. Ulligle killukarane, pergailaukpok pānget unnunga tikkilugo.

24 Tagva okarkattigēlerput: Avingniaratigo una immerautiginiarlavulle, kia piniarmangago; nellautsilerkovlugit aglait okartut: Annorakka avilaukpeit ingmingnut, ulligalo immerautigilaukpæt. Taimailiorput sorsuktukset.

25 Jesusible seningajoet senniane nængerput anānanga, anānangetalo kattanguta, Maria, Kleofasib nullianga, Maria Magdalenalo.

26 Jesusible anānane tækkogamiuk, illinniartorlo nægliktane nængerkattinga, anānane okautiva: Arnak, ahak, tamna ernerivet!

27 Kingorngane illinniartok okautiva: Ahak tamna anānagivet! Stundemillo tamattomanget illinniartub ingminut pitipa.

28 Kingorngane Jesuse kaujimagame, tamaita namak-

sijarẽrmetta, aglait nellautsilerkovlugit, okarpok: Kẽlerpunga.

29 Immektautekarpok tagvane sẽrnartomik immalingmik. Tapkoale nipperkut missukpæt, ajaupiamullo kappomitarlugo, kanninganullo mannivæt.

30 Jesusib sẽrnartok pileramiuk, okarpok: Namaksivok; niakonelo nẽrpa annernẽngerlunelo.

31 Judille opallungairviongmet, timit senningajolingmẽrkonnagit Sabbateotillugo, (uvlub tamattoma Sabbatinga angidlarmet,) Pilatuse tuksiarvigivæt tapkoa niungit navgortaukovlugit, akkartitaulerkovlugillo.

32 Tagva sorsuktukset tikkilerput, sivorliublo niugik navgorpakit, aipangello, kikkiektortaukattingik.

33 Jesusele tikkinamitsuk, tækkogamiglo, tokkojarẽrmet, niugik navgongilakit,

34 Sorsuktukselle illangeta senneranga angmarpa kallugiaksoarmut, tagvaĩnarlo auk immerlo annilerpuk.

35 Tamattomingalo tautuktub kigligiudjutigilaukpa, kigligiudsiningalo miksekãrtovok, tamna kaujimavok, miksekãrnermik okarame, okpilerkovluse.

36 Tamannale pinniarutaulaukpok, aglait nellautsilerkovlugit: Tapsoma niugik navgoreksaringilakse.

37 Amalo aglait assingit okarput: Tækkojomãrput kappilauktamingnik.

38 Kingorngane Pilatuse Josefib tuksiarvigiva Arimatiamiub, illinniarteojub Jesusemut, angigutsilunele, Judit erksigigamigit, perkojaujomavlune Jesusib timinga akkartilugo. Pilatusiblo perkova tamattominga. Tamanna pivlugo kailerpok, akkartilãlo Jesusib timinga.

39 Nikodemuselo kailerivok, sivorngane unuangotillugo Jesusemut tikkilauktok, kaitsilunelo Mirrhennik. Aloeniglo akkutsimmajunnik, okumailutetitut 100 detut okumaitigijunnik.

40 Tagva Jesusib timinga tiguvæk, immuserlugolo uvineruksennik, mingoarutikset illaliudlugit, Judit illuversivangningetitut.

41 Tagvanele kikkiektortauvingane, perorsẽvikarpok, perorsẽvingmelo illuvekarpok nutamik, illijiviolungitomik sulle kimik.

42 Tagvunga Jesuse illijartorpæk, Judit opallungai-
jaivinget pivlugo, illuvek kannimet.

KAPITEL XX.

Kristusib makkininganik tokkungajunnit sakkerninganiglo Judæame.

WOCHIB uvlungita sivorlerpangane Maria Magdalena tikkilerpok illuvermut tãktillugo sulle, tækkolunelo ujaraksoak aksakatitaunermet illuvermit.

2 Tagva akpangerlune Simon Petruse tikkipa, illinniartublo aipanga Jesusib nægliktanga, okautivlugiglo: Nalegak aksarnerpæt illuvermit, nellovavullo, namut illimangatsuk.

3 Tagva Petruse assinelo illinniartok annilerpuk, illuvermullo tikkilutik.

4 Tamarmiglo akpangerkattigẽkpuk, illinniartublo assieta ingiarpa, sukkalinersauvlune Petrusemit, sivorliolunelo illuvermut tikkipok.

5 Illuanut itsuarlune uvinerukset illimmajut tækkoveit, itteranele.

6 Tagva Simonib Petrusib mallikpa, illuvermullo itterlune, uvineruksello illimmajut tækkoveit,

7 Kidsijarnerublo allaruta, Jesusib niakoanut tapsiolauktok, uvineruksennut illimangitok, ingmigulle imumajok, apsimalune.

8 Tagva illinniartub assia itterivok, tikkikãrlauktok illuvermut, tækkolunelo okperiva.

9 Aglait kaujimanginamigit sulle, tokkungajunnit makkijariakangmet.

10 Tagva illinniartuk aularkattigẽlerivuk.

11 Mariale illuviub sãngane nængerpok, kealunelo sillatane. Keagame, illuvermut itsuarpok.

12 Engelæk kakkortængnik annoralæk iksivajuk tækkovak, attausek niakomut, aipangalo ittikennut, Jesusib timinget illijauvigilauktangane.

13 Tapkoalo okautivæk: Arnak, sõg kẽavĩt? Okau-

tivak: Nalegara aksarnerpæt, nellovungalo, namut illimangatsuk.

14 Taimaglo okarame, kẽviarpok, Jesuselo nængertok tækkova, nellovlunelo, Jesuseõngmet.

15 Jesusib okautiva: Arnak, sõg kẽavît? Kina kennerpiuk? Perorsevilliorteõjorigamiuk, okautiva: Nalegak nulaurungne, okautilaunga, namut illimangangne? tagva aijomavara.

16 Jesusib okautiva: Maria! Tagva keviarlunelo, okautiva: Rabbuni; imaipok Ajochertuijok.

17 Jesusib okautiva: Aktorniarnanga, takpaungarsimmanginama sulle Atãtamnut. Ailerille kattangutimmut, okautilugillo: Takpaungarniarpunga Atãtamnut, Atãtapsingnullo, Gudimnut, Gudipsingnullo.

18 Maria Magdalena tikkilerpok, illinniartullo okautiveit: Nalegak tækkolaukpara, taimaglo okautilaukpãnga.

19 Wochib uvlungita sivorlerpangeta unnulerningane illinniartut kattimatillugit, upkuello parngnanersimmatillugit, Judit erksigigamikit, Jesuse tikkipok, akkorngænnelo nængerpok, okautilugillo: Ullapirsautekaritse.

20 Taimaglo okarame, aggannelo seneranelo kemmergojautipeit tapkonunga. Tagva illinniartut kuviasulerput Nalegak tækkogamitsuk.

21 Tagva Jesusib ama okautiveit: Ullapirsautekaritse! Sorlo Atãtab tillilaungmanga, taimak tillivapse.

22 Taimaglo okarame, supporpeit, okautivlugillo: Annernek ajunginek pigilersiuk!

23 Issumagijungnẽrtasse ajorninginit, issumagijaujungnẽrtekarput, issumagijungnẽrniængitasselo ajorninginit, issumagijaujungnẽrtekangilet.

24 Thomasible 12 it illangeta maggoliavinermik taijab illagingileit, Jesuse tikkitillugo.

25 Tagva illinniartut assingita okautivæt: Nalegak tækkolaukpavut. Tapsomale okautiveit: Agganginne kikkiektornerit tækkungikupkit, tikkeralo illingikupko senneranganut, okperijomangilara.

26 Uvlullo sittamaujortut nãngmetta illinniartut ama kammanelerivut, Thomasiblo illagiveit. Jesuse tikkipok, upkuet parngnanersimmatillugit, akkorngænelo nængerpok, okarlunelo: Ullapirsautekaritse!

27 Kingorngane Thomase okautiva: Tikket kaitsuk, aggakkalo tækkolikit; aggaktillo issakit ovunga, illilugillo sennerkamnut; okpinginæglo, okperille.

28 Thomasib kiova, okautivlugolo: Nalegara, Gudigalo.

29 Jesusib okautiva: Tækkogamga, Thomase okperpotit. Pilloridlarput, tækkolungitut okperalloarlutik.

30 Tattamnartuttauk assingit unnuktut Jesusib piniarneriveit illinniartime tækkoænne, aglaksimangitut aglangne tamakkonane.

31 Tamakkoale aglaksimavut, okpilerkovluse, Jesuse Kristuseõngmet, Gudib Erninga; okpernermullo innotsekarkovluse tapsoma attingane.

KAPITEL XXI.

Jesusib sakkerninganik illinniartiminut Tiberiasib immanget senniane.

MATTOMA kingorngane Jesuse sakkerivok illinniartiminut Tiberiasib immanget senniane. Imailiorlunelo sakkerpok.

2 Illagẽklutik tagvanẽput Simon Petruse, Thomaselo maggoliavinermik taijak, Nathanaelelo, Kanamit Galilæamẽtomit, Zebedæusiblo ernæk, illinniartingitalo assigik magguk.

3 Simon Petrusib okautiveit: Nulluarniariartoromavunga. Tapkoa okautivæt: Taimak illagijomavaptigit. Annilutiglo, umiakotomut ikkisadlalerput, unnuamelo tamattomane nulluaartitsilungilet.

4 Uvlãngolertillugole, Jesuse siksame nængerpok illinniartulle kaujimangilet Jesuseõngmet.

5 Jesusib okautiveit: Kittornget, nerkiksakangilase? Tapkoa kiovæt: Ahaila.

6 Tapsomale okautiveit: Nullutset ningitissigik umiakotub tallerpianut, nachvarniarpose tagva. Tagva ningitipeit, amuarungnarungnẽrlugillo mingeritset unnurninginnut.

7 Tagva illinniartub, Jesusib nægliktanget, Petruse okautiva: Nalegauvok. Simon Petrusib tussaramiuk, Nalegaungmet, uvinerkune attiva (annorẽrlaurame) immanullo missikpok.

8 Illinniartut assingit umiakut kailerput (nuna ungasinginamitsuk, ablornernik 200 dinnık,) nullutsello mingeriaktagit amuveit.

9 Nunamulle niuleramik, aumænik illimmajunnik tækkovut, kangænnelo mingeritsennik, kakkojamiglo.

10 Jesusib okautiveit Kaitsileritse mingeritsennit, mana nulluartitapsingnit.

11 Simon Petruse ipperãrpok, nullutsello amuveit nunamut tættætut mingeritsennik angijunnik 153 nik. Nauglo taimak unnuktigigalloarmetta, nullutset alliktaungilet.

12 Jesusib okautiveit: Kaititse nerrimarluselo Illiniartingita nellietalonẽt apperijariakangila: Kinauvīt? Kaujimagamitsuk, Nalegaungmet.

13 Tagva Jesuse kaivok, kakkojarlo tiguva, tunnilãlo tapkonunga, taimaktauk mingeritjet.

14 Tamedsa pingãjuet, Jesusib sakkerlaungningita illinniartiminut, tokkungajunnit makkininget kingorngane.

15 Nerrijarẽramigle, Jesusib Simon Petruse okautiva: Simon Jonasib erninga, nægliginersauvinga ukkunanget? Tapsoma okautiva: Ahaila Nalegak, nellungilarma nægligigapkit. Okautiva: Saugarsukka nerritiniakit.

16 Aipanik okautiva: Simon Jonasib erninga nægligivinga? Tapsoma okautiva: Ahaila, Nalegak, nellungilarma nægligigapkit. Okautiva Saugakka neritiniakit.

17 Pingajuængnut okautiva: Simon Jonasib erninga nægligivinga? Petruse kiksalerpok, pingajuængnut okautingmago: Nægligivinga? Okautivalo Nalegak ta-

mainik kaujimavotit; nellungilarma nægligigapkit. Jesusib okautiva: Saugakka nerritiniakit.

18 Ahamarik, ahamarik okaupagit: Innuosungnersautillutit, nangminernik tapseruserlaukpotit, arvertarlutillo pijomajarnut; itõleruville, aggaktit issagomarpettit, assivillo tapseruseromãrpãtit, tessiorlutillo, pijomangitarnut.

19 Taimagle okarpok nellunaijailune tokkub illusingita nelliennut Gude nertoromärmangago. Taimaglo okarẽrame, okautiva: Mallinga.

20 Petrusele kẽvialerpok, illinniartorlo Jesusib nægliktanga malliktok tækkova, sagvinganullo eggangalauktok unuktome nerrivlutik, okalauktorlo: Nalegak kinauva, illingnik pititsiniartok?

21 Petrusib tamna tækkogamiuk, Jesuse okautiva: Nalegak unale kannok illingajuksauva?

22 Jesusib okautiva: Pijomaguma, tagvanẽkovlugo, tikkitsiarilunga, erkanangilak illingnut! Igvit mallinga.

23 Tagva kattangutigẽt ingmingnut okalerput: Illinniartok una tokkoniængilak. Jesusible okautilaungila: Tokkoniængilak, imagle: Pijomaguma, tagvanẽkovlugo, tikkitsiarlunga erkanangilak illingnut!

24 Illinniartok tamnauvok, tamakkoninga kigligiudsijok, tamakkoalo aglalaukpeit. Kaujimavogullo kigligiudsiningit miksekãrtongmetta.

25 Assingillo unnuktut, Jesusib pinniarnerilauktangit, tapkoa illunatik kingorlerẽklutik aglaktaujariakalaukpetta, aglangnik makpertikennik aglagutiksaulauktunnik, sillaksoarmiut tukkisinajarasugingilakka.

W. M'DOWALLIB, NENILAUKTANGIT.

APOSTELIT PINNIARNINGIT

LUCASIB AGLAKTANGIT.

KAPITEL I.

Kristusib killaliarninganik. Matthiase Aposteleokovlugo annerimaninganik.

OKAUTIGIJAKKA sivolit pijarẽralloartakka, Teofiluse, tamakkoninga tamainik, Jesusib pigiarninganik, tamangnik, pinniarlunelo ajochertuilunelo.

2 Uvlok taimna kongmuartitauvinga tikkidlugo, Apostelit (annerijanne) Annernekut ajunginekut pinniareksanginnik okautijarẽramigit.

3 Aniatitaunerme kingorngagut taipkonunga sakkerpok omardlune, okpernartunnut unnuktunnut, sakkertitaminut, taipkonunga tækkotiname uvlut 40git navlugit, okarkattigilugillo Gudib nalegauvinganik,

4 Kattersoramigillo, perkoveit, Jerusalemit aularkonnagit, Atãtable okautigilauktanganik uttakkikovlugit, tussalauktapsingnik uvamnit, okarpok.

5 Johannese baptisilauktok immẽnarmut, illipsele baptitaujomãrpose Annernermut ajunginermut, uvlut tamakkoa sivikitomik kingorngattigut.

6 Kattimmajulle apperivæt okarlutiglo : Nalegak, nelliutome tamattomane Israelib nalegauvinga ãkigomaviuk ?

7 Okautiveille: Nelliunermik Stundemiglonẽt kaujijuksaungilase, Atãtab ajugakanginerminut illingatitanganik.

8 Pitsartunermigle pilãrpose, Annernerub ajunginerub

tikkitsarẽrpasse, kigligiudsijiginiarpapselo Jerusalemiunnut, Judæamiunnullo illunainut, Samariamiunnullo, sillaksublo issua tikkilugo.

9 Taimaglo okarẽrame, kongmuartitauvok tækkuksauvlune, nuvujablo nippaktipa ijinginnit.

10 Killangmullo kongmuartok tækkunãrmatsuk, ahãk, angutik magguk kakkortængnik annoralak nængerkattigivakit.

11 Okalauktuktauk: Illipse angutit Galilæamiõjose, sõg nængerdluse, killangmut arlorkise? Jesuse tamna, illipsingnit kongmuartitaujok killangmut, tikkitsomãrivok, sorlo tækkulaurapsiuk kongmuartillugo killangmut.

12 Jerusalemut tava utterput, kakkamit taimajomit orksuktalingmik, tamna Jerusalemut kannitok, sivikitomik, sorlo Sabbateme pissukpaktut.

13 Itteramiglo, iglut kollerpãngænnut majorarput, tagvanelerdlutik Petruselo, Jakobuselo, Johanneselo, Andreaselo, Filippuselo, Thomaselo, Bartolomæuselo, Matthæuselo, Jakobuselo Alfæusiberninga, Simonelo Zelotes, Judaselo Jakobusib nukkã.

14 Tapkoa illunatik adsigẽktomik issumakarlutik illagẽtsainalaukput, kennuvlutiglo tuksiarput, arnet illagilugit, Marialo Jesusib anãnanga, kattangutingillo.

15 Uvlunnelo taipkonane illinniartut akkorngænnut Petruse nikovipok, okarlunelo: (Kattimmajulle tagvane 120 õlaukput.)

16 Illipse angutit kattangutigẽt, aglait nellautsijariakalaukput Annernerub ajunginerub okautigijangit sivorngagut, Davidib kanningagut, Judase pivlugo, Jesusemik tigusilauktut sivorlerijanget.

17 Tamna illagiluta kittitaulaungmet, kivgaliarimakattigilaukpavullo.

18 Taipsoma idluitullinerilauktame akkinganut perorsẽvik pissiangotilaukpa ingminiglo kimipok, kattekamelo kãrpok, erchavingillo illunatik annivut.

19 Tamannalo tussaumajauvok Jerusalemiunnut illunainut, tamanna pivlugo perorsẽvik taimna taigivæt okautsimingnut Hakeldamamik, imaipok: Aub perorsẽvinganik.

20 Aglaksimangmet aglangne imgerutinne: Iglungit innuẽrutsaulerlit, innukaranelo kamane iglokartomik, ajochertuivingalo assianut pititaule.

21 Taimak pivlugo angutit ukkua illanget najortigitsainalauktavut Nalegak Jesuse annitillugo ittertillugolo uvaptingne,

22 Johannesib baptisilerninganit, uvlok kongmuartitauvinga uvaptingnit tikkidlugo, kigligiudsijikattigijeksarivavut makkininganik.

23 Magguglo ingmigut pitipakit, Josefe Barsabamik taijak Justuse attipsãlik, Matthiaselo.

24 Tuksiarlutiglo okarput: Nalegak, innuit illunamasiatik omættinginnik kaumaksaijotit, nellonẽruk okkungnanget maggungnit nelliak anneringmangangne,

25 Attausek kivgaunermik Aposteliõnermiglo, Judasib kemaktanganik, inniminut aingmet, pititaulerkovlugo.

26 Imerautigileramikit, Matthiase sãpa nellaulugo, Apostelinnut 11 nut tava illautitaulerpok.

KAPITEL II.

Annernermik ajunginermik Apostelit illumertauninginnik.

PENTEKOSTIB uvlungit nelliutingmetta illunatik adsigẽktomik issumakarlutik kattimalaukput.

2 Tagvaĩnarlo sulloksuksoakarpok killangmit pijomik, sorlo akkunarsoarmit pilune, iglolo illunãt tapkoa najortanget tettætauvok mattomunga.

3 Tapkonunga sakkertokalaukpok ikkomarsutitut ingmikoartitut okaktitut koblorsimajutitut-ĩtunnik, illunaitalo attunĩt tupvigilerpeit.

4 Illunatiglo illumertaulerput Annernermik ajunginermik, okãladlalerpullo okautsinnut tussarngartennut, sorlo Annernerub okalajungnartimagit.

5 Judekalaukporlo Jerusaleme iglokartunnik, angutinnik Gudemik nalektunnik, innukattigẽnit sunatuinarnit killaub attãnetunnit.

6 Sulloksuksoak tamanna tussaramitsuk, unnuktorsuit

kattilerput koaksangadlarlutik, illunatik okauserivaktattik tapkonunga attortaujut tussaramikit.

7 Illunamassiatigle kakkilãdlalerput, tattaminiarlutik, okarkattigẽklutiglo: Ahak, ukkua okãlajut illunatik Galilæamiungilet?

8 Kannok illingava, illunata ingmikõrluta okauserivaktavut innulerviptingnit, tussaraptigik?

9 Partherillo, Mederillo, Elamitterillo, uvagullo nunakartogut Mesopotamiame, Judæamelo, Kappadotsiamelo, Pontomelo, Asiamelo.

10 Frygiamelo, Pamfiliamelo, Egiptenmelo, Libieniblo erkãnetunne, Zyrenib senniane, Romiullo tækkorngartet.

11 Judillo, Judiokattaujullo, Kreterillo, Araberillo, tussarpavut okartut Gudib tattamnartullininginnik, okausivut attorlugit.

12 Illunatik tava kakkilãdlarput, uimamadlarlarmiglo okarkattigẽkpullo: Kannok tamanna illinganiarka?

13 Illangille mitteklutik okalulerput: Mamarnermik Weinemik immeksimmavut.

14 Tagva Petruse nikovipok 11it illagilugit, nipperkõrtovlunelo okautiveit: Illipse Judiõjose angutit næglingnartose, illunaselo Jerusaleme iglokartose, tamanna nellonarungnẽrtitaule illipsingnut okausikkalo itterlit siutipsingnut.

15 Tallangilet tapkoa tallanganasugijasse, uvlub Stundinga 3 tuinarmet.

16 Tamædsauvok, nellautaijokut Joelekut okautigijaumajok sivorngane:

17 Uvlut kingorliænne imaitsomãrpok, Gude okarpok: Annernera kovijomavara innungnut illunainut, erniselo, panniselo nellautsitiksamik okaromãrput, innuosuktoselo angutit tækkutitjumik tautugomãrput, ituselo sinnektõmajomãrput.

18 Uvlunne taipkonane kivgamnut angutinnut, arnennullo Annernera kovijomavara, nellautsitiksamiglo okaromãrput;

19 Tattamnartullijomavungalo pikkane killangme, nellunaikutamiglo attãne nuname, aungmiglo, ikkomamiglo, isserlublo pujuanik;

20 Sekkinek ablatsaujomãrpok taksoãrmut, takkerlo auktun-ĩtsomãrpok, Nalekab uvloksoanga nelliutekãrtinnago;

21 Imaitsomãrpolo, Nalekab attinga tailugo tuksiartok, piulijauniarpok.

22 Illipse angutit Israelittiõjose, okautsit ukkua tussãsigik: Jesuse Nazaremiok, Angut Gudemit pijok, sakkijalaukpok akkunapsingne pinniarnerminut, tattamnartullinerminullo, nellunaikutaminullo, tamakkoa Gudib tapsomuna pinniarnerilaungmagit akkunapsingne, illipsetauk nangminek kaujimagapsetut.

23 Tamna (Gudib issumasẽmanerminut pijomajaminullo tunnilaungmago), tigulaukpasse idluitullijut aggangittigut, kikkiektorlaukpasse senningajolingmut tokkolugolo.

24 Tamna Gudib makkitilaukpa tokkub ãniarninganit pẽrlugo, ajornavingmet tokkungatsainarlune.

25 Davidib okautigingmago: Nalegak samnẽtitsainarpara, tallerpingma sennianẽmet aulataukonnanga.

26 Tamanna pivlugo omættiga kuviasukpok; okaralo serridlarpok, uvinigatauk nerriuklune merngoẽrseromãrmet;

27 Tarniga annernerit inninginnẽtsainarkojomanginangne, ajunginerillo (Kristuse) asserorkojomatsenginivet.

28 Apkosinermik innogumut unertulaukparma-Kẽnavit sãngane kuviasungnermik illumertitsomãrparma.

29 Illipse angutit kattangutigẽt, innertaunanga atãta Patriarche Davide okautigilago illipsingnut: Taimna tokkovlunelo illuvertaulaukpok, illuvingalo uvaptingnẽpok sulle uvlome.

30 Nellautaijõgame, nellunginamelo, Gudib sokkosijuitomik angervigilaungmago, kingguvãksanget, uviningmit Kristuse makkitsomavlugo, iksivautaksoanganut iksivakojomãrpa.

31 Sivorngagut tamanna tækkolaukpa, Kristuse makkitsomãrtok okautigiva, tarninga annernerit inninginnẽtsainalaungimet, uviningello asserornek tækkolaungimago.

32 Jesuse tamna Gudib tuppaktilaukpa, tamattominga illunata kigligiudsijiõvogut.

33 Mana Gudib tallerpiagut kollangertaugame, Atã-tablo angersimaningã Annernermik ajunginermik pilauramiuk, tapsominga tagva kovisilaukpok tækkojase tussartaselo.

34 Davidele killangmut kongmuarlaungilak. Okarporle: Nalegak Nalekamnut okarpok: Tallerpingma tungãnut ingitit,

35 Omigijingnik illijerkãrtinnanga ittikavit ikovranganut.

36 Tagva manna Israelib kinguvangit tamapse kaujimatsialeritse, Jesuse tamna kikkiektorlauktase senningajolingmut, Gudib Nalegangortilãlo Kristusingortilaungmago.

37 Tamannale tussaramitsuk kibliktaulerput omættimikut, Petrusemullo assinginnullo Apostelinnut okarlutik: Illipse angutit kattangutigẽktose, sumik pinniartuksauvita?

38 Petrusib okautiveit: Kakkialeritse, baptitaulerluselo illunase, Jesusib Kristusib attinganut, ajornerit issumagijaujungnẽrutiksanginnut; Annernerub ajunginerub tunnergutãnik pilãrpose tagva.

39 Illipsingnulle kittorngapsingnullo okautsit ukkoa illingavut, ungasiktomẽtunnullo tamainut, Nalekab Gudipta kaikojomãrtanginnut tamaunga.

40 Okautsinnulle unnuktut ukkoa assinginnut kigligiudsivigiveit, kaiblarlugillo, okarpok: Piulijauniaritse kinguvangukattigẽngnit ukkunanget tappatojunnit.

41 Okausinganik kuviasuklutik nalektut, baptitaulerput; uvlormelo taipsomane 3000 dit illautitaulerput.

42 Apostelille ajochertutinginnik naletsainalerput, illagẽklutiglo, kakkojenniglo avgoilutik tuksiarkattigelutiglo.

43 Innuittauk illunatik koksesungnermut tikkitaulaukput; Apostelittigullo tattamnartunnik nellunaikutaksoarniglo unnuktunnik pijokalerpok.

44 Okpertungortitaujulle illunatik illagẽksimalaukput, perkuttitiglo pigællugit kattutiveit.

45 Perkuttitik pittiglo niorvgotigiveit, aitortutigilaitalo illunainut, nellekardlutik ajorsarningit issumagilugit.

46 Uvlullo tamaita illagẽklutik kattimaviksoarmẽlaukput, kakkojello avgorpeit iglunne tamaine.

47 Nerrivullo, Gudelo nertorpæt kuviasungnermut, omamullo issumalingasuitomut, innungnullo illunainut ivlerijaulaukput. Nalegarle illautitsilaukpok uvlut tamaita pilloriktitaulertunnik okpertunnut.

KAPITEL III.

Angutib sibvẽtub ãkiktauninganik.

PETRUSELE Johanneselo majorarkattigẽkpuk kattimaviksoarmut, Stundit 9 õningænne tuksiarviet nelliutingmet.

2 Angutekalaukporlo sibvẽtomik nutaraunerminit, tamna akkigarlugo uvlut tamaita illivæt kattimaviksub ittertarviet pinnarnartomik taijaujub kiglinganut, kattimaviksoarmut itteriartortunnik kennuvekarkovlugo tunnergumik.

3 Petruselo Johanneselo kattimaviksoarmut itteromajuk, tapsoma tækkogamigik kennuvigivak tunnergumik.

4 Petrusible Johannesiblo tækkunärpæk okarlutiglo: Tækkusarittiguk.

5 Tækkusarpak tagva, sumik tunnitsivioniarasugællune.

6 Petrusele okarpok: Silberemik Goldemiglonẽt pekangilanga; pigijamnigle tunnitsivigivagit Jesusib Kristusib Nazaremiub attingane, nikovilutillo pissugit.

7 Tallerpiagullo tiguvlugo nikovitipa. Tagvaĩnak niugik kamgagiglo nukkekalerput;

8 Kiggerlaukpok, nængerungnarlarmelo pissugungnarlunelo, kattimaviksoarmullo illagællugik itterpok, arvertarlune kiggertarlarmelo Gude nakoridlarpa.

9 Innuillo illunatik pissuktok Gudemiglo nertordlertok, tækkovæt.

10 Illitarivættauk taimnaungmet kattimaviksub ittertarviet pinnarnartub kiglingane iksivalauktok, tunnergumik kennuvlune; taimailiorviongmet koaksangalarmiglo tattaminiadlarput.

11 Pissujuitolauktub, manale pijungnẽrtub, Petruselo Johanneselo najugaringmagik, innuit illunatik akpanger-

lutik nellipsarpeit Salomonib pãnganik taijaujomut, tattaminiarlarmiglo.

12 Petrusib tækkogamigit, innuit okautiveit: Illipse angutit Israelittiõjose, sõg tamattominga tattaminiarkise? Sõglo uvaptingnik tækkunãrkise, uvaguk pissuktitsinasugællunnuk ominga, pitsartuniptingnut pinniarniptingnullo nangminerijaptingnut.

13 Abrahamib, Isaakiblo, Jakoblo Gudingeta, angajokapta Gudingeta, kittorngane Jesuse ãnanausitilaukpa, unertujutigilauktase missiutigilauktaselo Pilatusemut, taipsoma aularkojomangmago.

14 Illipsele ajungitotauk idluartotuarlo missiutigilaukpasse, tuksiarluselo innuartok pijomavlugo;

15 Innotsible Naleganga tokkolaukpasse; tamna Gudib tuppaktilaukpa tokkungajunnit, uvagut tamattominga kigliguidsijiõvogut.

16 Okpernermullo tapsoma attinganut, tapsoma atterminut nekkoksitilaukpa una tækkojase illitarijaselo, okperamelo tunnitsiviovok kannoẽngitsiarnermik mattominga, ijipse sãnginne.

17 Tagva kattangutikka, kaujimavunga, nellomut taimailiorlaurapse, taimaktauk angajokase.

18 Gudible, sivorngagut okautigilauktane, nellautaijut illunatik kanningittigut, nellautsimalerpa, kannok Kristuse ãniatitaujuksaungmet.

19 Tagga manna kakkialeritse sagiarluselo, ajornisse pẽjartaukovlugit.

20 Nekkoksijutiksab nelliuninga tikkerkovlugo, Nalekab kẽnanganit, tamna tillikpago, mana sivorngagut okautigijaujok illipsingnut, Jesuse Kristuse.

21 Tamna itteriakalaukpok killangmut, nelliunek tikkilugo, tamaita namaksitituvinget, Gudib okautigilauktangita nellautaijut illunatik kanningittigut sillaksub pigiarninganit.

22 Mosese okalaungmet angajokannut: Nalekab Gudipse tunnitsivigijomãrpãse nellautaijomik, kattangutipsingnit uvaptun-ĩlomik; tapsoma okausingit illipsingnut tussagõreksarivasse tamaita.

23 Imaitsomãrporlo, nelliet tapsominga nellautaijomik tussagõngitok, pẽrtaujomãrpok innungnit.

24 Nellautaijullo illunatik Samuelemit kingorngagullo okãlalauktut illunatik, uvlut tamakkoa sivorngagut okautigilaukpeit.

25 Nellautaijut angersimanerublo kittorngarivãse, Gudib pilauktanget angajokapsingnut, Abrahamut okalaurame: Kinguvãksarnut innukattigẽksuit illunamassiatik saimarviojomãrput.

26 Sivorlermik pivluse, Gudib kittorngane Jesuse tuppaktilaukpa, tillilaukpalo illipsingnut saimarviokovluse, illunase attunĩt sagiarkovluse idluitullinipsingnit.

KAPITEL IV.

Petrusiblo Johannesiblo parngnanẽrsimmavingmut pititauning ingnik.

INNUNGNULLE okãlatillugik, ajochertuijut, kattimaviksublo angajokanget, Saduzæerillo opingarpakit.

2 Tapkoa idluigosukput, innuit ajochertormatikik okãlangmeniglo tokkungajut makkitsomãrninginnik Jesuseme.

3 Tiguvlugiglo parngnanẽrsimmavingmut ittertipakit, kaulersẽvlutik taipsomane unnungmet.

4 Okautsinnigle tussartut unnuktut okpilerput, kittilugit angutit 5000 diokasaulerput.

5 Kaulermelle, Kaptainit, angajokajello, aglangniglo illissimajut kachimiolerput Jerusaleme.

6 Hannaselo ajochertuinerõjok, Kaifaselo, Johanneselo Aleksanderelo, kapsẽllo ajochertuinerõjub illangit tamaita.

7 Sãmingnullo pitipakit (Petruselo Johanneselo) appersorlugiglo: Kia taimak perkovatik, kialo attingane taimailiorkitik?

8 Petrusib Annernermik ajunginermik illumiktorsõvlune okautiveit: Illipse Kaptaĩnaujose innungnut, angajokaujoselo Israelittinnut!

9 Kiglissiniartaugumnuk uvlome ajungitullinek innungmut kannimalauktomut pivlugo, sunamut ãkiktaulaungmet:

10 Tagva illunase Israelittillo illunatik kaujimalersiuk,

Jesusib Kristusib Nazaremiub attingane, kikkiektorlauktapse senningajolingmut, Gudib tuppaktilauktanget tokkungajunnit, tapsomunga ãkiktauvlune una mane nængertok sapsingne.

11 Ujarak taimnauvok, illipse igluliortose ẽgilauktase, iglub terrekoa ujaraulernertok.

12 Assianiglo piulijiksakangilak, attekangilarlo assianik killaub attãne, innungnut tunnijaujomik tapsomunga pilloriktitaukovluta.

13 Petrusible Johannesiblo sivorajuinigik tækkovakit, tattaminiarpullo, kaujimatsiaramik, tapkoa aglangnik illissimatsiangimennik, illinnialaungimenniglo, namaktomiglo illitarivakittauk Jesuse illagilaungmakko.

14 Innugle ãkiktaujok sennigingnẽdlune tækkogamitsuk, tamanna akkerartorungnangilæt.

15 Annikovakillo kiglissiniarvingmit, issumaksarsiorkattigẽkãrdlutiglo, okarput:

16 Sumik innũk tapkoa pinniarvigijomavittigik? tattamnartullinek tapkungnuna pijok, Jerusalemiut illunatik kaujimavæt, uvagullo missiarungnangilagut mattominga.

17 Kaujijauvalliakonnagole innungnut, angijomik innerterlavut, mattoma kingorngagut innungmut attautsemullonẽt okarkonnagik tapsoma attinganik.

18 Kaikovakillo, innerterlugiglo, okarkonnagik ajochertuerkonnagiglonẽt Jesusib attinganik.

19 Petrusible Johannesiblo kioveit okautivlugillo: Nangminek kiglissiniaritse, Gudib sãngane idluarmangæt, illipse uvaptingnut nalektaunersaugupse Gudemit?

20 Tækkojavut tussartavullo okautiginagit sapperpoguk.

21 Innerterpakille, aularkolugiglo, nachvangilello ãniatissitiksamik tapkungnunga, innuit pivlugit; Gude illunatik nakoridlarmatsuk, innuk ãkiktaumajok pivlugo.

22 Innub tapsoma tattamnartullinermut ãkiktaujub Jahringit unnurnersaungmetta 40 ginnit.

23 Aularkojaugamiglo ailerpuk illamingnut, okautiveillo okautsaunermingnik ajochertuijoksoarnut angajokajennullo.

24 Tamanna tussaramitsuk, illagẽklutik niplilerput

Gudemut, okarlutiglo: Nalegak igvit Gudiõjotit, killangmiglo, nunamiglo, immakbingmiglo, pinginniglo tamainik pingortitsijotit;

25 Igvit kivgavit Davidib kanningagut okalauktotit: Sõg nellojut ningarosukæt, innuillo sõg issumasinniarkæt ajornartomik?

26 Nunab attannivingit kattilerput, attannersuillo kachimiolerput akkerartoromavlutik Nalekamut, Kristusinganullo.

27 Ahamarik illa, kattimavut kittorngeet heiligeõjok Jesus saimartilauktet pivlugo, Herodes, Pontius Pilatuselo, nellojullo Israeliblo innungit illagivlugit.

28 Pinniarlutik mattoma sivorngagut aggangnut illissimanernullo kajusimalaunernik, pijuksaulãrtunnik.

29 Manalo Nalegak, sillungninginnik tækkusarit, kivgarnullo tunnijilaurit, sivõranatik okãlakovlugit okausernik.

30 Aggaktillo issakit innuliklernernik, nellunaikutaksoarniglo tattamnartunniglo pijokarkovlugo, kittorngavit heiligeõjub Jesusib attingane.

31 Tuksiarmettalo, iglo kattimavigijanget aulavok, illunatiglo Annernermik ajunginermik illumertauvut, Gudiblo okausinginik okãlavut sivõranatik.

32 Okpertulle unnuktorsuit (sorlo) attautsemik omættekalarmiglo, attautsemik tarnekarput; perkutimingniglo okartokangilet piminik tailugit, tamaitale adsigẽktomik avikpeit ingmingnut.

33 Apostelillo kimnadlartomut Nalekab Jesusib makkininga kigligiudjutigivæt, illunatiglo saimarsautekalaukput angijoksoarmik.

34 Ajoksartokalaungilaktauk tapkoa akkorngænne, kapsillo perorsẽvingnik iglunniglo pekartut, makkoa niorvgotigiveit, niorvgotigijamiglo akkingit kaipeit,

35 Illivlugillo Apostelit ittigganginnut; ajoksartullo illunaita tunnitsiviovut ajortanginnik tamakkonanget.

36 Josesele attipsãlik, Apostelit taijanget Barnabasemik (imaipok mannigornerub erninga) Leviteõjok, Zypernme innulertok,

37 Perorsẽvikarpok, tapsoma niorvgotigiva, (akkingalo) kẽnaujet kaipeit illivlugillo Apostelit ittigganginnut.

KAPITEL V.

Ananiasib Safirablo tuavitomik tokkonigingnik.

ANGUTIBLE Ananiasemik attigub, nulliane Safira illagilugo, perkutinne niorvgotigiveit,

2 Akkingitalo kẽnaujet illainangit angiariveit, nulliane kaujimatillugo, illainangille kaipeit, illivlugillo Apostelit ittiggangi nnut.

3 Petrusele okarpok: Ananiase, sõg Satanasib omættit illumertipauk, Anernek ajunginek sæglokidlarangne, perorsẽviub akkingita illainangit angiarilugit?

4 Perorsẽvigigangne perkutigingilet? Pissiarijaungmello, akkingatauk perkuteksaulaungilak illingnut? Sõg omættingne taimak issumalaukpīt? Innungnik sæglokitsingilatit Gudemigle.

5 Ananiasible okautsit tamakkoa tussaramigit, ochovok annernekarungnẽrlunelo. Tamattomingalo tussartut angijomik erksivut.

6 Innuosuktulle angutit nikovidlutik assianut illivæt, annilãlo illuverlugolo.

7 Killamiojungnẽrmello, Stundit pingasut kingorngane, nullia itterpok, nellovlune kannoẽtokalernermangæt.

8 Petrusible okautiva: Okautilaunga, perorsẽvik taimak akkitutigijomik akkekalauka? kiova: Ahaila, taimak akkekalaukpok.

9 Petrusible okautiva: Sõg adsigẽktomik issumakarpitik Nalekab Annerninga õktoromavlugo? Ahak, uingnik illuversijut ittiggangit upkutsab sillatanẽput, igvittauk anniniarivãtit.

10 Tagvaĩnarlo ittiggangi nnut ochovok, annernekarungnẽrlunelo. Tagva innuosuktut angutit itterput, tokkungajorlo naipipæt, annilugolo uinganut illuverpæt.

11 Illagẽktullo illunatik angijomik erksilerput, tussartullo tamattominga illunatik.

12 Apostelille aggangittigut unnuktunnik nellunaikutennik tattamnartunniglo pivut innungne, illunatiglo adsigẽktomik issumakarkattigẽk lutik Salomonib pãnganẽput.

13 Assingitale najorlugit sivõragiveit, innuille opigiveit.

14 Nalekamulle okpilertut unnuksivalliavut, angutillo arnello unnuktorsuit.

15 Kannimajut aglæt iglut akkornganut annipeit, aumittinnullo akigautinnullo illiveit, Petrusib sennerkokpagit tachanganut illangit tãktaukovlugit.

16 Innugiartorsuittauk iglugaseksoarnit erkãnetunnit Jerusalemut pivut, kannimajut, annernernullo makkojungnartunnut kappiasuktitaujut tikkiupeit, illunatiglo ãkiktauvut.

17 Ajochertuinerõjorle nikovipok, illagijangillo illunatik (Saduzæereõjut) ningorosulerlutiglo ;

18 Apostelillo tiguveit, parngnanẽrsimmavingmullo pitilugit.

19 Nalekable Engelinget parngnanẽrsimmaviub upkuanga mattuẽrpa unuame, annitilugolo, okarpok;

20 Alieritse, sakkerluselo kattimaviksoarme, innogutib mattoma okausertanginnik tamainik okãlatitse innungnut.

21 Tamanna tussaramitsuk, uvlãrorlutik kattimaviksoarmut ajochertuijartorput. Ajochertuinerõjuble illagijangitalo kailutik, kiglissiniarpaktut, Israeliblo kittorngangita angajokangit tamaita kattersorkolerpeit, parngnanẽrsimmavingmullo tilliklerput, aijaukovlugit tapkoa.

22 Kivgelle tagvunga pigamik, parngnanẽrsimmavingme kingorarpeit ; angergarivut tava unipkariartorlutik,

23 Okarpullo : Parngnanẽrsimavik naipigalloarpavut pallangẽrsimatsiartok, udsertortullo sillatãnetut ; upkuẽraptigole innuksingilagut.

24 Ajochertuinerõjuble, kattimaviksublo Kaptaininget, ajochertuijoksuillo okautsit tamakkoa tussaramikit koaksangalerput kannok tamanna illinganiarmangæt?

25 Tagva attausek unipkariartorpok tapkonunga: Ahak angutit parngnanẽrsimavingmut pitilauktasse, kattimaviksoarmẽput, nængerlutiglo innuit ajochertorpeit.

26 Tagva Kaptainab kivganne illagællugit pijartorpeit, aksorornagille, innuit sivõragigamikit, ujarkennut millortauniarasugællutik.

27 Tikkiutigamikillo, kiglissiniartunnut pitipeit. Ajochertuinerõjublo appersorpeit,

28 Okarlunelo: Innertilaungilapse illungertorluta, ajochertuerkonnase tapsoma attingane? Ahaglo, illipse Jerusalemiut illumertipasse ajochertutipsingnut tamattomunga, innublo tapsoma aunga uvaptingnut pititsomavasse.

29 Petrusible kioveit, Apostelillo okarput: Gude nãlengnarnersauvok innungnit.

30 Angajokapta Gudingeta Jesuse makkitilaukpa, tokkolauktase nivingatilauktaselo kejungmut.

31 Tamna Gudib Nalegangortilaukpa, Piulijungortilãlo tallerpingminut; Israelitit tunnitsivigilugit kakkialernermik issumangnarungnaitomiglo ajortunnit.

32 Tapsomalo kigligiudsijokottigivãtigut, okautsit tamakkoa pivlugit, Annernerublo ajunginerub Gudib tunnilauktanget nalektiminut.

33 Tamanna tussaramitsuk omætteroktauvut, tokkotsomavlugillo issumalerput.

34 Tagvale Farisæerit illanget nikovipok kiglissiniartut akkorngænne, Gamalielemik attelik, aglangnik illissimajok, innuit illunatik opigijanget, tapsoma Apostelit annikitomik annititaukoveit.

35 Okautiveillo: Illipse angutit Israelittiõjose udsertoritse nangminipsingnik, innuit ukkua pivlugit, kannok pinniaromangmangapsigik.

36 Uvlut tamakkoa sivorngagut Teudase sakkerpok, ingminiglo pimariutidlune, taimna angutigaseksuit 400dit illagivæt; taimna tokkotauvok, malliktullo taipsominga illunatik siamardlutik nungutauvut.

37 Taipsoma kingorngagut Judase Galilæamiok sakkerivok, uvlut (innungnik) aglaktauvĩt nelliutingmetta, innuit unnuktorsuit uivẽrivlugit illagiveit; taimnatauk nungutaugivok, illunatiglo malliktut tapsominga siamartauvut.

38 Manalo okautivapse: Innuit ukkoa allarsigik aularlit. Okautsit ukkoa pinniarnerillo innungnit pituinarunik nungutsomãrput;

39 Gudemille pikpetta asserorlugit ajorpasse, Gudemut akkerartoromajutitut naipitaukonnase.

40 Nalekpæt tagva, Apostelillo kaikoveit issakalaitalo, innerterlugillo Jesusib attingane okarkonnagit, aularkoveillo.

41 Kuviasuklutigle tava kiglissiniartut kẽnanginnit aularput, nikagijaunginamik mittautigijauvlutik Jesusib attinga pivlugo;

42 Sorẽratiglo ajochertuivut uvlut tamaita kattimaviksoarme iglunnelo nellĩne, okautigilugillo okautsit tussarnertut Jesuse Kristusemik.

KAPITEL VI.

Stefanusib passijauninganik.

UVLUNELE taipkonane illinniartut unnuganermetta, Grichit avamudlalerput Ebræerinnut, uigarnitik issumagingimagit, ajortanginnik uvlut tamaita.

2 Tagva 12 it illinniartigaseksuit katterkolerpeit, okautivlugillo: Idluangilak, Gudib okausingit kammagingikuptigik, kivgartorlutalo nerrimãrtunnik.

3 Taimaimet, erdlingnartose kattangutigẽt, angutinnik 7 nik kennilauritse akkunapsingne, idluartokutaujunnik Annernermiglo ajunginermik sillatunermiglo illumertaujunnik, kivgartorkojeksaptingnik tamattomunga.

4 Uvagulle sorẽrata tuksiarlutalo okãlajomavogut okautsinnik tussarnertunnik.

5 Okautsillo tamakkoa kattimajut idluariveit; Stefanuselo annerivæt, angut okpernermik Annernermiglo ajunginermik illumertaujok, Filippuselo, Prochoruselo, Nikanorlo, Timonelo, Parmenaselo, Nikolauselo, Judiokattaujok Antiochiamit.

6 Tapkoa Apostelit sãnginnut pitipeit, tuksiarlutiglo aggangmingnullo pattiklugit.

7 Gudiblo okausingit aglivalliavut, illiniartullo unnuktorsolerput Jerusaleme; ajochertuijuttauk unnuktut okpilerlutik nalekput.

8 Stefanusele okpernermik pitsartunermiglo angijomik illumertauvlune, tattamnartullivok, nellunaikutaksoarniglo pivok innungne.

9 Tagva illangit sakkerput illinniarvingmit taijamit Libertinerit, Zyrenerillo, Aleksanderillo Ziliziamillo pijut, Asiamillo, Stefanuselo appersorkattigivæt.

10 Sillatuningalo annernerlo okãlajutigijanga akkerartorungnangilæt.

11 Tagva angutit illangit ajochertorlugit okarkoveit: Tussalaukpavut okauserluktok Mosesemullo Gudemullo.

12 Innuillo pikablãtipeit, angajokajello, aglangniglo illissimajut, tikkidlugolo tessigoarpæt, kiglissinnartunnullo ãpæt.

13 Sæglotujoksuillo sakkertipeit, okãlajunnik: Innuk una sorẽngilak, okauserluktomik okarlune iglugaseksoarnut ivsornaitunnut makkonunga, perkojennullo.

14 Tussalauraptigo okartok: Jesusib Nazaremiub asseroromãrpeit iglugaseksuit makkoa, illutsillo ablatsautilugit, Mosesib tunnilauktangit uvaptingnut.

15 Tækkunãrpællo kiglissiniarvingme iksivajut illunatik, kẽnangalo tækkovæt, sorlo Engelib kẽnangatut.

KAPITEL VII.

Ujarkennut millortauvlune, Stefanusib tokkotauninganik.

TAGVA Ajochertuinerõjok okarpok: Tamanna taimaika?

2 Okarporle (Stefanuse): Kattangutigẽktose angutit angajokaujoselo, nalegitse! Gude ãnanaujotuak tækkotipok atãtaptingnut Abrahamut, sulle Mesopotamiamẽlauktillugo, Haraneme nunakakãrlauktinago;

3 Okautilãlo: Aularit nunagijarnit, illangnillo, ailerillo nunamut unertotigijomajamnut illingnut.

4 Tagva Kaldæamiut nunangænnit aularpok, Haranemelo nunakalerdlune. Atãtangello tokkolaungmet, tagvanget aulartiniva, nunamut tapsomunga, nunagijapsingnut mana.

5 Tagvanelo nunamik nangminerijeksanganik tunnitsivigingila, tumitut sillikligijomiglonẽt, angervigivalo tunnijomãrmago tapsomunga, kingoninganelo kinguvãksanginnut, sulle kittorngakakãrtinnago.

6 Gudele okalaukpok imãk: Kinguvãksettit tækkorng-

artaujomãrput nuname perkutigingitamingne, taikanelo kippalotitaujomãrput kappiasuktitaujomãrlutiglo Jahrit 400 dit nãvlugit;

7 Innuille tapkoa kippalugijīgijomãrtangit erkartoromavakka, Gude okalaukpok; kingorngagullo aularomãrput, tamãnelo kivgartoromãrpãnga.

8 Kippinerublo nellunaikutanganik tunnitsivigiva, Isaak ernerigamiuk, uvlut sittamaujungane kippiva, Isaakiblo (erneriva) Jako, Jakoblo (erneriveit) Patriarchit 12 it.

9 Patriarchillo Josefe kenugivæt, Egiptenemullo niorvgotigilugo; Gudible illagiva,

10 Piulivlugolo kappiasungninginnit tamainit, saimartilãlo sillatutipa Faraub Egiptenemiut attanningeta sãngane, tapsoma angajokangortipa Egiptenemiunnut, iglominetunnullo illunainut.

11 Kãngnartoksoakalerporle Egiptenib nunangane illunane, Kanaanemelo, kappiasuvaksoadlarlutik, angajokavullo nerkiksamik nachvalaungilet.

12 Jakoble tussarame, kakkojeksennik pissijeksakarmet Egipteneme, angajokavut tilliveit sivorlerpãmik.

13 Aipãnigle pigamik, Josefe illitarijaulerpok angajuminut, Josefiblo illagasengit kaujijaulerivut Faraomut.

14 Josefible tilliklerlune atãtane Jako aijaukova, illannelo illunaita 75 õjut.

15 Jakolo Egiptenemut attersarpok, tagvanelo tokkovok, tamna angajokãvullo,

16 Sichememullo ãtaulaukput illijauvlutiglo illuvermut, Abrahamib pissiarilauktanganut kẽnaujennut, Hemorib Sichemib atãtanget kittornganginnit.

17 Gudible angersimaninget nellautsivia Abrahamut kaglilermet, innuit aglisikput, unnuksivalliavlutiglo Egipteneme.

18 Assianik attanniviktãrmetta, Josefemik kaujimangitomik.

19 Tamna uivẽsardlune illaptingnut, angajokavut kappiasuktipeit, nutaranginniglo egitautitsivok, innokojomanagit.

20 Taipsomane Mosese innulerpok nutarãrsuk pinnarnartok Gudib sãngane, takkinniglo pingasunnik atãtanget iglungane amãmaktitaulaukpok.

21 Illijaulermelle (kõngmut) Faraub panninget illelliorlaukpa, innugoilerdlugolo erniksarijomagamiuk.

22 Moseselo ajochertortaulerpok Egiptenemiut illissimaninginnik tamainik, pitsartudlalilarmelo okautsinnik pinniarnerniglo.

23 Jahrekaleramele 40 nik issumakalerpok kattangutinne tækkojomavlugit, Israelib kittorngangit.

24 Tapkoa illanget tækkogamiuk akkunartaungmet, sapputiva akkiniarlugo kappiasuktitaujok, Egiptenemiok annauva tokkodlugolo.

25 Kattangutinnele tukkisitiniarasugællugit, Gudib piulijomangmagit tapsoma aggangittigut; tukkisilaungilælle.

26 Kaungmello tikkidlugit, aivalertuk tækkogamigik, sorẽrkolerpak okarlunelo: Nægliktotik angutik kattangutigẽkpotik; sõg illiptingnut idluitomik pivitik?

27 Aiparminulle idluitomik pijub, ajekpa okarlunelo: Kia attaniotilaukpãtit erkartuijuksautilarpillo uvaptingnik?

28 Tokkotsomavingatauk, sorlo ikpeksak Egiptenemiuk tokkolaurangne?

29 Okautsille tamakkoa pitjutigællugit, Mosese kemmãvok, tækkorngartaulerlunelo Midianib nunangane; tagvane ernetalerpok maggungnik.

30 Jahrit 40 git nãngmettało Nalekab Engelinga tækkotipok tapsomunga innukajuitome Sinaib kakkanget erkane, ikkomame nappartomẽtome.

31 Mosesible tamanna tækkogamiuk, tækkotitak tamanna tattaminiariva. Ullerneriartormagole, Nalekab nippinget piva:

32 Angajokavit Gudigivãnga, Abrahamib Gudigivãnga, Israakiblo Gudigivãnga, Jakoblo Gudigivãnga. Mosesele sajulerpok, tækkosarnerlo sapperpa.

33 Nalekable okautiva: Ittiggagutikik ittiggangnit pẽrkik, tullerartet nuna ivsornaimet.

34 Innukotima Egiptenemẽtut kappiasungningit tækkogapkit, annersauminingillo tussalaurapkit, akkarpunga piulijartoromavlugit. Manalo kailutit, Egiptenemut tillijomagapkit.

35 Mosese taimna, nalegomangitanget, okarlutiglo: Kia attanniotilaukpãtit erkartuijuksautilarpillo uvaptingnik? tamna Gudib tilliva attanniokovlugo piuliklerteokovlugolo, Engelib agganginut, tapsomunga tækkotitub nappartunne.

36 Tapsoma annitipeit, pinniarlunelo tattamnartunnik nellunaikutenniglo Egipteneme, immakbingmelo aupaluktame, innukajuitomelo Jahrit 40 git nãvlugit.

37 Taimnauvok Mosese, Israelib kittornganginnut okalauktok: Nalekab Gudipse nellautaijomik tunnitsivigijomarpãse kattangutipsingnit, uvaptun-ĩtomik; tamna tussagõreksarivasse.

38 Taimnauvok, illagẽktunne-ĩlauktok innukajuitome Engele illagællugo, tapsoma Sinaib kakkangane okarkattigiva, angajokavullo okarkattigiveit; tamna okautsinnik omanartunnik pititaujok tunnitsiviokovluta,

39 Taimna angajokapse nalegomangitanget, ajeklugole pivæt, omættimikullo mumikput Egiptenemut,

40 Okarlutiglo Aronemut: Gudiksaptingnik sennajokarle, sivorliksaptingnik, Mosese imna Egiptenemit aularutsijigilauktavut kannoẽlingangmangæt nellogaptigo.

41 Uvlunnelo taipkonane Nochaub (adsinganik) sennavut, tunnergutiksenniglo kaitsivut Gudeungitomut, aggamiglo sennajangit kuviasutigiveit.

42 Gudible allarpeit, tunnilaitalo kivgartorkovlugit killaub uvlorianginnik, taimak aglaksimmangmet nellautaijut aglanginne: Illipse Israelib kinguvãngit, tunnitsivigilaukpissinga tunnergutinnik nergjutinnik tokkotanik, tunnergutikset assinginniglonẽt Jahrinne 40 ginne innukajuitome?

43 Molochiblo tuppinga pivasse, Gudipselo Refanib uvloriangit, ãngoasse sennalauktasse, tuksiarvigivlugit pivasse; tamannalo pivlugo nutitsomavapse Babilonib ungatãnut.

44 Angersimmanerub tuppinga angajokaptingnẽlauktok innukajuitome, taimak perkungmagit, Mosesemut okarame, adsililugo igsareksak tækkolauktane.

45 Tamanna angajokapta illanguibvigivæt, Josualo illagællugo neksarpæt nunamut (Kanaanemut) nellojut

namagijangennut, Gudib pingudlartangita angajokapta kẽnanginnit, Davidib nellĩuninga tikkidlugo.

46 Tamna Gudemut saimarviolaukpok, kennuvigivalo igloliorkojaujomavlune Jakob Gudinganut.

47 Salomonible igloksoanga sennava.

48 Kotsingnerpãngojuble innigingileit kattimaviksuit aggangnut sennamajut, sorlo nellautaijok okarmet:

49 Killak iksivautarivara, nunalo ittikkama ikkovrarivæt; sunamik iglolioromavise uvamnut? Nalegak okarpok; nanẽlonẽt merngoẽrserviksamnik?

50 Makkoa tamaita aggama sennalaungileit?

51 Tappatojoksõjose kippimangitoselo omættipsigut siutipsigullo, akkerartutsainarpasse Annernek ajunginek; angajokapsetut illipsetauk taimailiorivose.

52 Nellautaijut nellĩt angajokapsingnut unangmijaulaungilet, tokkotaulaungilello? okãlalauktut sivorngagut idluartub tapsoma tikkitsomãrninganik, mana tapsominga pititsijiõlerẽrtose innuartiõlerẽrtoselo.

53 Perkojet pivasse Engelit pititsiningittigut, nalengnagillo.

54 Tamanna tussaramitsuk omætteroktauvut, nerkolartsivlutiglo tapsomunga.

55 (Stefanuse) Anernermik ajunginermik angijomik illumertaugame, killangmut ãrlorpok, tækkolugolo Gudib ãnanauninga, Jesuselo Gudib tallerpiane nængertok; okarporlo: Ahak, killak angmajok tækkovara, Innublo Erninga nængertok Gudib tallerpiane.

56 Nipliadlalerpulle siutitik mattuvlugit, attautsekullo sorsugvigijartorpæt, pingujarlugo iglugaseksoarnit, millulãlo ujarkennut.

57 Passiklertullo annoratik illiveit innuosuktub ittiggangita kiglingænnut Saulusemik attiggub.

58 Stefanuselo ujarkennut millorpæt, tuksiartok, okarlunelo: Nalegak Jesuse, annernera piuk!

59 Serkortolerporle nipliadlarlunelo: Nalegak, ajorningit tamakkoa issumaginagit! Tamattomingalo okarẽrame sinnisilerpok.

KAPITEL VIII.

Saulusib unangmiklerninganik illinniartunnik. Samariamiut sãgiarninginnik. Simonib angakoninganik. Pimaklertib sãgiarninganik.

SAULUSIBLE Stefanusib tokkotauninga idluariva. Taipsomane illagĕktut Jerusalemĕtut angijomik unangmijaulerput; tapkoalo illunatik siamakterput Judæablo, Samariablo nunanginnut, Apostelit kissimik pinatik.

2 Angutille okpertut Stefanuse illijartorpæt, angijomiglo kĕavæt.

3 Saulusible illagĕktut nungupeit, iglut illunaita ittersãrpaklugit, angutillo arnello sakkertipeit pitilaitalo parngnanĕrsimmavingmut.

4 Siamaktersimajulle arvertarput, okautsillo tussarnertut okariartotigivlugit.

5 Filippusele attersãrpok iglugoseksoarnut Samariamĕtunnut pivlune, Kristusemiglo okãlavigiveit.

6 Innuille nalegiatsiarkattigĕkput Filippusib okausinginnik, tautularmiglo nellunaikutaksoarnik pinniarnerijanginnik.

7 Annernerit makkojungnartut anningmetta unnuktunnit illumiktunnit nippekadlarlutik, tumangajullo tussiætullo unnuktut ãkiktauvut.

8 Iglugaseksoarnelo tapkonane kuviasuvaksoadlarput.

9 Angutekalaukporle, Simonemik attelingmik iglugaseksoarne tapkonane, sivorngagut torngilaukpok, Samariamiullo tapsoma uivĕridlalaukpeit, angakomariksonerminik okarlune.

10 Tamnalo illunatik kamagivæt, mikkijullo angijullo okarlutiglo: Tamna Gudib pitsartunersoangatun-īpok.

11 Tamanna pivlugole kamagivæt, akkunĕrsoarmik uivĕrilaungmagit angakotseminut.

12 Filippusible okãlaninginnik Gudib nalegauvinganik, Jesusiblo Kristusib attinganik okpileramik, baptitaulerput angutillo ãrnello.

13 Tagva Simontauk okperivok, baptitaulunelo, Filippuselo najugarilerpa. Nellunaikutaksuillo tattamnartullo pijut tækkogamigit tattaminiarpok.

14 Apostelille Jerusalemẽtut tussaramik Samariamiunnik Gudib okausinginnik illelliorlertunnik, Petruselo Johanneselo taipkonunga tillivakit.

15 Tapkoa attãramik, tuksiarutiveit, Annernermik ajunginermik tunnitsiviokovlugit.

16 (Sulle tapkoa illangellonẽt tikkivigilaungimago, Nalekab Jesusib Kristusib attingane kissiane baptitaulaungmetta.)

17 Aggangmingnut pattikamikit, Annernek ajunginek pigilerpæt.

18 Simonible tækkogamigit Annernermik ajunginermik tunnitsiviojut Apostelik aggangmingnut pattikpattigik ; kẽnaujennik tunnitsivigijomaveit,

19 Okarlunelo: Uvangatauk taimaitomik pitsartunermik tunnitsivigissinga, nelliet aggamnut pattikupko, Annernermik ajunginermik tunnitsiviokovlugo.

20 Petrusible okautiva: Kẽnaujekotitit illagillugit erkartortait, issumagavit Gudib tunnerguta pissiarilugo kẽnaujennut.

21 Okausek una piginago illangiutiviginiængilellonẽt, õmættit idluangimet Gudemut.

22 Tamanna pivlugo kakkialerit tamattominga idluilungnernik, Gudemullo tuksiarit omavit issumalungningit issumagijaujungnẽrniængimangæta.

23 Tukkisigapkit, sungarmik kassilingnartomik tættæpotit kellersorsimavlutillo idluiluktomut.

24 Tagva Simon kiovok okarlunelo: Illipse Nalekamut tuksiaritse pivlunga, okautigijasse nelliellonẽt uvamnut pekonnago.

25 Tapkoale, Nalekab okausingit kigligiutigilaitalo okautigilauramikit, Jerusalemut utterivut, okãlavlutiglo okautsinnik tussarnertunnik Samaritit iglugasanginne unnuktunne.

26 Nalekable Engelinga Filippusemut okarpok: Nikovilerit ailerlutillo sekkinerdlinnut, apkosinek Jerusalemit Gazamut illingajok attorlugo, innukangitokut.

27 Nikovidlunelo ailerpok, ahaglo, Aethiopiamiok (ingergajok), pimaklerte angut angajokaksoak, Aethiopiamiut attanersoangænne arname Kandaces attelingme, taipsoma perkutinginnik illunainik udsertortok; tamna Jerusalemut tikkilaukpok tuksiariartorlune.

28 Angerarsuartorlo nunaminut kemmukserlune, nellautaijublo Jesaiasib aglangit attuarpeit.

29 Annerneruble Filippuse okautiva: Ailerit kemmuksit ukkoa najorlugit.

30 Filippusib akpangerlune tikkinamiuk, tussãva, nellautaijub Jesaiasib aglanginnik attuarsijok, apperivalo: Attuartattit tukkisigalloarpigit?

31 Okautivale: Kannok pijungnarkik ajochertortaunanga? Filippuselo innalerpa ikkimakattikkumavlugo.

32 Aglaillo attuartangit imaiput: Tessiortauvok saugaktut tokkotauvingminut, saugãrsutullo niplingitotut sallijiminut, taimaktauk tapsoma kannine aitarlaungilãlonẽt;

33 Mikkilersimanermine ãniatitaunersoane annigorpeit. Kiale innõninget sivituninga okautigijungnarpauk? Innõninga nunamit aksartaulaungmet.

34 Tagva pimaklertib Filippuse kiova, okarlunelo: Kennuvigivagit, okautilaunga, nellautaijub kina okautigivauk? Nangminerminiglonẽt assiminiglonẽt okarka?

35 Filippusible kannine angmalerpa, okautsit tamakkoa pitjutigekãrdlugit, okãlavigivalo okautsinnik tussarnertunnik Jesuse pivlugo.

36 Ingergaramiglo immek tikkipæk; pimaklertelo okarpok: Ahak, immek tagga, suna agviarka baptitaukonnanga?

37 Filippusele okarpok: Omamut illuitomut okperuvit pijuksauvotit, tamna kiovok, okarlunelo: Okperpunga Jesuse Kristuse Gudib erneringmago.

38 Kemmuksillo nokartipeit, immermullo tamarmik pivlutik Filippuselo pimaklertelo; (Filippusiblo) baptipa.

39 Kakkimennigle immermit Nalekab Annerninget Filippuse aularutiva, pimaklertiblo tækkojungnẽrpa; kuviasuklunele angergarpok.

40 Filippusele Asdome naipitauvok, tagvanelo arver-

tarpok iglugaseksoarnut illunainut, okautsillo tussarnertut okautigilugut, Zæsarea tikkilugo.

KAPITEL IX.

Tattamnartomik Saulusib okautsauninganik.

SAULUSELE sulle kinnagiarpok sillungnermut tokkotsinermullo, Nalekab illinniartinginnik, ajochertuinerõlunnullo aivok,

2 Kennuvigivalo aglangnik aijuksennik Damaskusemut illinniarvinginnut pijomavlune, okpertunnik naipitsinajarune, taipkoa illangit angutit arnellonẽt kelleksorkãrdlugit tikkiutsomagamigit Jerusalemut.

3 Apkometillugolo, Damaskusib kannitanganẽdlune, tagvaĩnak kaumajub killangmit pijub kaumaksarpa.

4 Nunamullo ochovok, nippemiglo tussarpok okautsijomik omunga: Saul, Saul, sõg unangmivinga?

5 Okautivale: Nalegak kinauvit? Nalegak okarpok: Jesuseõvunga unangmijet; sulokamik tukarlutit ajorsaleromãrpotit.

6 Sajulerlunelo koaksangadlalarmelo okarpok: Nalegak sumik pinniarkovinga? Nalekab okautiva: Makkilerit ailutillo iglugaseksoarnut, tagvane okautsaulãrpotit pinniareksarnik.

7 Angutille ingergakattingit koaksangavlutik nængerput; nippe tussaramitsuk innuksinatiglo.

8 Saulusele makkipok nunamit, uitaleramelo tautungilak sumik aggangittigulle tiguvæt tessiorpællo Damaskusemut.

9 Uvlunnelo pingasunne tautugane, nerrinanelo immingilak.

10 Damaskusemele illinniartokalaukpok Ananiasemik attelingmik, tapsomunga Nalegak okarpok tækkotitsinekut: Ananiase! Okarporlo: Ovanepunga Nalegak.

11 Nalekab okautiva: Nikovilerit, ailutillo iglut akkorngattigut, apkosinek naggojomik taimajok attuaruk, Judab iglungane Saulusemik attelik apperkotigiuk, Tarsenmiok; ahak, tuksiarpok.

12 Tækkotitsinekut tækkolaukpok angumik, Ananiasemik attelingmik, itteriartortiminik aggangminut pattiktiminik tautulermikovlugo.

13 Ananiasible kiova: Nalegak, angut taimna unnuktunnit tussaumavara kannok angijomik okpertokotitit kappiasuktikattarlaungmagit Jerusaleme;

14 Ajochertuinerõjullo perkongmatsuk, ovane kelleksorlugit tamaita atternut tuksiartut.

15 Nalekable okautiva: Ainiarit, tamna uvamnut annerimmajok, attortuksauvlune attera okautigilugo nellojunnut, attannersoarnullo, Israeliblo kittorngangínnut.

16 Kaujititsomavara, kannok angijomik kappiasuktitaujomãrmet attera pivlugo.

17 Ananiasele aivok, itterlunelo iglomut; aggangminullo pattikpa, okarlunelo: Næglingnartok kattangut Saulus, Nalekab (Jesusib tækkotitub illingnut apkõme, tamaungartillutit) tillivãnga tautuktitaukovlutit illumertaukovlutillo Annernermik ajunginermik.

18 Tagvaĩnarlo kavitsitun-itunnik kattaktokarpok ijigingnit, tautulerivorlo;

19 Makkilunelo baptitaulerpok, nerrilarmelo nekkoksijauvok. Saulusible uvlut illanginnik illinniartut Damaskusemẽtut najulerpeit.

20 Manakullo tava Kristuse okautigiva illinniarvingne Gudib Ernerijanganik okarlune.

21 Tamattomingale tussartut illunatik, tattaminiarput, okarpullo: Asserorterilauktoungitok una illunainik Jerusaleme tuksiartunnik Jesusib attinganut, tamaungarlauktorlo kelleksorsimatillugit pititsomavlugit ajochertuinerõjunnut?

22 Saulusele songosivalliavok, Judillo Damaskusemiut nippangertipeit, Jesuse Kristuseojok okautigitsiarlugolo.

23 Uvlullo unnuktut kingorngattigut, Judit kachimiolerput tokkotsomavlugo.

24 Saulusele okautsaulerpok, unangmijomangmatsuk, Ittertarvingnele udsertorput uvlutillugo unnuamelo, tokkotsomavlugo.

25 Tagva illinniartut unnuame tiguvæt amagaujamullo ningitipæt avaluksuit sillatãnut.

26 Saulusele Jerusalemut tikkiname, illinniartut illaginasualerpeit; illunatigle erksigivæt, okperatiglo illinniarteoninganik.

27 Barnabasible ingminut pitipa, ãlãlo Apostelinnut, unipkautivlugillo kannok Nalegak (Paulusib) tækkolaungmago apkome, tapsomalo okautilaungmago, kannorlo sivõranane okãlalaungmet Jesusib attinganik Damaskuseme.

28 Najugarilerpeillo, annikattigivlugillo itterkattigiveit Jerusalemiut, sivõrananelo okãlavok Nalekab Jesusib attinganik,

29 Okãlavlunelo appersorkattigiveit Grichit; tapkoale tokkonasualerpæt.

30 Kattangutigẽlle tamattominga tussaramik, Zæsareamut kannilãrpæt, tagvangello Tarsenmut aikoveit.

31 Illagẽktut mana unangmijaujungnẽrput Judæame illunane, Galilæamelo, Samariamelo, songosivalliavlutiglo, Nalegarlo naleklugo innovut, Annernerublo ajunginerub mannigoininganik illumertaulaukput.

32 Petrusible illunaitigut ingergarame, okpertunnuttauk Lyddametunnut pigivok.

33 Tagvane angut naipipa Eneasemik attelik, Jahrinnik sittamaujortunnik nellaẽnalauktok, tumangalaurame.

34 Petrusiblo okautiva: Enease, Jesusib Kristusib pijungnẽrtipãtit; makkitit, aumittitillo nangminek ãkikit; tagvaĩnarlo makkipok.

35 Lyddametullo Saronemetullo illunatik tækkovæt, sagiarlutiglo Nalekamut.

36 Joppemele illinniartokalaukpok arnamik Tabeamik attelingmik, Grichit (taivæt) Dorkasemik taimna ajungitullikattalaukpok, pitsiarlunelo aklujunnut.

37 Taipsomanele kannimalerpok tokkolarmelo. Tagva tamna ubvarpæt illivællo iglut kollerpãngænnut.

38 Lyddale Joppenib kannitanganẽmet, illinniartut tussaramik, Petrusemik tagvanẽtomik, angutik magguk tillivakit tapsomunga, kennuvigivællo kunnunane tikkerkovlugo taipkonunga.

39 Petrusele nikovilerpok illagivaglo. Tikkisimangmello, tessiorpæt iglut kollerpãngænnut, uigarnerillo il-

lunatik illumavæt, kugviorlutiglo, ulliksuillo annorallo sakkertipeit tapsomunga, Dorkasib sennajaviningit, najortigingmatsuk.

40 Petrusiblo tamaita annitinamigit serkortorlune tuksiarpok, timelo tava sādlugo okarpok: Tabea, makkitit! Uitavok tagva; Petruselo tækkogamiuk, makkilune ingipok.

41 Tapsomale agganne issaklugit nikovitipa; okpertullo uigarnerillo itterkoveit, omartorlo tækkojautipa.

42 Tamannalo tussaumajaulerpok Joppeme tamaine; unnuktullo okpilerput Nalekamut.

43 Uvlunniglo unnuktunnik Joppeme uvlivok Simoneme kettumaksaijome.

KAPITEL X.

Korneliusib sagiarninganik.

ANGUTEKALAUKPORLE Zæsareame, attinga Korneliuse, sorsuktukset ingmigolingajut Italiamiunnik taimajut centuriosinget. (Angajokak sorsuktuksennut hundertinnut.)

2 Issumagidlarlune opigosulaukpok Gudemik, iglomiokattinne illagilugit, aitusiænniglo tunnijikattalaukpok innungnut, tuksiatsainartorlo Gudemut.

3 Tamna tækkotinekarpok uvlub Stundingita 9 õningænne, Gudib Engelinga ittertok omunga tækkova, tapsoma okautiva: Kornelius!

4 Tækkosarpale koaksalarmelo, okarpok: Suna Nalegak? Tapsomale okautiva: Tuksiarnitit pikkungardlutik Gudib tussarpeit, aitūtitillo issumagiveit.

5 Manalo angutinnik tilliklerit Joppemut, Simonelo Petrusemik attipsālik kaikojaukolugo,

6 Simonemik attelik kettumaksaijok najorpa, immab kiglingane iglulik; taipsoma okautiniarpātit pinniareksarnik.

7 Engelelo Korneliusemut okartok aularmet, kivgaminit magguk, sorsuktuksello najortigivaktame illanget, Gudemik nalektok, kaikoveit,

8 Unipkautivlugillo tamakkoninga tamainik, Joppemullo tilliveit.

9 Uvlub aipangane tapkoa apkomẽtillugit, iglugaseksuillo kaglilermattigik, Petruse iglut kollerpãngænnut majorarpok tuksiaromavlune, uvlub Stundingita 6 õningænne.

10 Kãleramelo sumik ẽsijomavok; nerkiksalliormatsugle, ingminik ikpigijungnẽrpok.

11 Killaglo angmajok tækkova, illitsiviglo akkarvigijine, sorlo tingerautaksoatut, terekongittigut kelleksorsimajok, nunamullo ningititaujok;

12 Illuanetokalaukpok sunatuinarnik nunab nergjutinginnik, nujuartunniglo pãmgortunniglo, tingmitsenniglo killaub attãnẽtunnik.

13 Nippiblo piva: Petruse, makkitit, tokkotsilutit, nerrit.

14 Petrusele okarpok: Aukagle Nalegak; nerrilauginama sulle nachonartomik makkojungnartomiglonẽt.

15 Nippiblo aipanut piva: Gudib ivsornarungnẽrtitangit nachonartiteksaringilettit,

16 Taimaglo pingasuertorpok; illitsiviglo ama killangmut amuartaugivok.

17 Petrusele illumine siardlilermet, tækkotitsut tækkolauktane kannok tukkekarmangæt, ahak, angutit Korneliusib tillijangita, Simonib iglunga apperkotigivæt, upkutsablo sillatãne nængerdlutik.

18 Nipliavut apperivlutiglo: Simone, Petrusemik attipsãlik, tagvanẽmangæt?

19 Tækkotitautine Petrusib issumagilermago, Annernerub okautiva: Ahak, angutit pingasut kennerpãtit.

20 Makkitille attersãrlutit illagigigit innertuinæglo; uvanga tilligapkit.

21 Tagva Petrusib angutit Korneliusemit pijut attersãrvigiveit, okarlunelo: Ahak, kennertase uvangauvunga; suna pivlugo tamãnepise?

22 Okarpullo: Korneliuse, Centurius, angut issumagiktok Gudemik nalektok, Judit innungita illunatik idluarnerarpæt, Gudemut kaujititauvok Engelekut ajungitokut, kaikojikovlugo illingnik iglominut, okautsinnik tussarkogamiuk.

23 Itterkolerpeit tagva, sinniktartilaitalo. Kaungmet Petrusib aularkattigiveit, Joppemiullo kattangutigēt illangita illagivæt.

24 Uvlublo aipangane Zæsareamut pivut, Korneliusiblo uttakiveit, illannelo, illænnerijannelo kaikoveit.

25 Petruselo itteriartormet, Korneliusib pachrearpa, pamaklunelo ittigganginut, tuksiarvigivalo.

26 Petrusible makkitipa, okarlunelo: Makkitit, innutuinauvungatauk.

27 Okarkattigilauramiuglo, itterpok, unnuktullo kattimajut naipipeit.

28 Okarvigiveillo: Nellungilase idluangimet, Judit illangeta tækkorngartet illagikpagit, pullariartorpagillonēt; Gudible kaujitilaukpānga, innuk taijeksaungimet nachonartomik makkojungnartomiglonēt.

29 Tamanna pivlugo kunnunanga tikkipunga, kaikojaugama. Tagva mana apperivapse, suna pitjutigællugo tamaunga kaikolaungmangapsinga?

30 Korneliuse okalerpok: Uvlut sittamæt navlugit Stunde tamanna tikkilugo nerrilaungitunga, Stundillo 9 ōningænne tuksialaukpunga iglumne. Ahaglo, tagva sāmne sakkertokalaukpok angutemik keblertamik annoralingmik,

31 'Okarporlo: Kornelius, tuksiarnitit tussartauvut, aitutitillo issumagijauvut Gudib sāngane.

32 Tagva mana Joppemut tilliklerit, Simonelo Petrusemik attipsālik, kaikojaukoleruk, tujormiōjok Simonib kettumaksaijub iglungane immab kiglingane; taipsoma tikkikune okautiniarpātit.

33 Tagva erinesulerdlunga tilliklerpunga illingnut, namaktomiglo pivotit tikkinavit. Mana Gudib sāngane tamapta kattimavogut, tussaromavlugit Gudib okautigijaukojangit tamaita illingnut.

34 Petrusible kannine angmalerpa okarlunelo: Mana kiglilingmik tukkisivunga, Gudib sunatuīnait innuit nachogingimagit;

35 Innuille sunatuīnait, tapsominga nalektut, idluartullijullo, illelliorpeit.

36 Okautsit taipkoa Gudib tillilauktangit Israelib

kittorngangnnut kaujimavasse, okautsaukongmagillo ullapirsaumik Jesuse Kristusekut (tamna illunamassiatik nalegarivæt).

37 Tamakkonunga Judæamẽtut illunatik tikkitaulaungmetta, sivorlerpãmiglo Galilæametut baptijutib Johannesibokautigijanget kingorngane;

38 Jesuse Nazaremiok pivlugo, kannok Gudib mingoarlaungmago Annernermik ajunginermik pitsartunermiglo; tamna arvertarlaungmet ajungitulliariartorlune, innulilaitalo illunaita Satanasemut sãlaulauktut, Gudib najormago.

39 Uvagullo kigligiudsijiõvogut tapsoma pinniarnerilauktanginnik Judit nunangænne, Jerusalemelo; tamna tokkolaukpæt, nivingartipællo kejungmut.

40 Tamna Gudib tuppaktilaukpa uvluk pingajuængne, sakkertilãlo;

41 Innungnut illunainuungitok, uvaptingnulle kigligiudsijuksennut, Gudemut sivorngnanut annerimajunnut, nerrekattigivlugolo immerkattigilaukpavut, tokkungajunnit makkisimaninget kingorngane.

42 Okãlakolaukpãtigullo innungnut, kigligiudsikovlutalo, tamna Gudib erkartuijuksangortimago, innojunniglo tokkungajunniglo.

43 Tamna nellautaijut illunatik kigligiutigivæt, okpertut tapsomunga illunaita, tapsoma attinganut issumangnarungnaitomik ajorninginnit pilãrmetta.

44 Okautsinnik makkoninga Petruse okãlatillugo sulle, Annernek ajunginek illunainut, okautsinnik nalektunnut pivok.

45 Okpertullo kippimmajut, Petruse illagællugo tikkilauktut, tattaminiarput, Annernerub ajunginerub tunnerguta nellojunnuttauk kovijaungmet.

46 Tussaramigit tækkorngartet okausinginnut okãlajut, Gudelo nakoridlarpæt. Tagva Petruse kiovok:

47 Immermik innerterijungnartokarka, baptitaukonnagit ukkoa, Annernermik ajunginermik illangiutititaujut uvaptitut?

48 Nalekablo attinganut baptitaukoveit. Kennuvigivæt tagva uvliviojomavlutik uvlunnik kapsinik.

KAPITEL XI.

Petrusib akkiniarninganik passijaunine itteriarnine Korneliusemut pivlugo.

APOSTELILLE kattangutigẽllo Judæametut tussaumalerput, nellojuttauk Gudib okausingit illelliorlermagit.

2 Petruselo takpaunga Jerusalemut pingmet, kippimajut (Judit okpertut) akkerartulerpæt,

3 Okarlutiglo: Angutinnut kippimangitunnut itterpotit, nerrekattigivlugillo.

4 Petrusible tamattominga unipkautilerpeit malliktigẽktunnik, okarlunelo:

5 Iglugaseksoarne Joppeme-ĩtunga tuksiartillunga, uvamnik ikpigijungnẽrpunga, tækkovlungalo tækkotitsũmik, illitsivingmik akkartomik tingerautaksoatun-ĩtomik, sittamænnik terrekolingmik, killangmit ningititamik, uvamnut pivlune.

6 Illuanut tækkosarpunga, tukkisivlungalo tækkovunga nunab nergjutinginnik, nujoartunniglo, pãmgortunniglo, killaublo tingmianginnik.

7 Nippele tussarpara, uvamnut okartok: Petruse, makkitit tokkotsilutit nerrit.

8 Okarpungale: Aukagle Nalegak; sulle nachonartunnik makkijungnartunniglonẽt ẽsilaunginama.

9 Nippible aipãnut killangmit kiovãnga: Gudib ivsornarungnẽrtitangit, igvit nachonartiteksaringilettit.

10 Taimagle pingasuertorpok; killangmullo illunatik ama amuartaugivut.

11 Ahaglo, tagvaĩnak angutit pingasut iglub najortama sillatãnẽlaukput, Zæsareamit tillijaulauktut uvamnut.

12 Annerneruble okautivãnga, innertuinanga illagijeksarigapkit. Kattangutit pingasojortut illagivãnga, angutiblo taipsoma iglunganut itterpogut.

13 Taipsomalo unipkautivãtigut tækkolãuktaminik Engelemik, iglomine nængertomik, okautjiminik: Angu-

tinnik tilliklerit Joppemut, Simonelo Petrusemik attipsãlik kaikojaukolugo;

14 Tapsoma okautiniarpãtit okautsinnik pillorigutiksarnik, iglomiokattillo illunatik.

15 Okãlalertillungale, Annernerub ajunginerub akkarvigiveit, sorlo uvaptingnut pekãrame.

16 Tagva Nalekab okausingit erkarpakka, okangmet: Johannese baptisilaukpok imermut, illipsele baptitaujomãrpose Annernermut ajunginermut.

17 Uvaptitut tunnergutinnik Gudib tunnitsivigingmagit, okpermetta Nalekamut Jesuse Kristusemut; uvanga kinauvīk, Gude innerterungnarapko?

18 Tamanna tussaramitsuk nippangerput, Gudelo nertorpæt, okarlutiglo: Tagva Gudib nellojuttauk tunnitsivigilaukpeit issumatãrnermik innotsemut.

19 Siamaktersimajulle kappiartoarnermingnut Stefanuse pivlugo, arvertarput Toenizienmut, Zypernmullo, Antiochiamullo, okautsinniglo assianut okangilet Judinnut kissẽnut.

20 Akkorngænnele angutekalaukpok illanginnik Zypernmillo, Zyrenemillo pijunnik, tapkoa Antiochiamut pigamik, Grichittauk okarvigiveit, okautsinniglo tussarnertunnik Nalegak Jesuse pivlugo okãlavlutik.

21 Nalekablo aggangita illagiveit, unnuktorsuillo okpilerput sãgiarlutiglo Nalekamut.

22 Illagẽktut Jerusalemẽtut tamanna tussaumaleramitsuk, Barnabase tillivæt Antiochiamut.

23 Tamna tagvunga pigame, Gudiblo saimanersoanga missigileramiuk, kuviasulerpok, kaiblarlugillo tamaita piveit, omamut illunãnut nippingatsainarkovlugit Nalekamut.

24 Angut tamna issumagiktoksõvok, Annernermiglo ajunginermik, okpernermiglo angijomik illumertaujok. Innuillo unnuktoksuit Nalekamut pititaulerput.

25 Barnabasele aularpok Tarsenmut ailune, Sauluse kenneriartorivlugo.

26 Naipinamiuglo, Antiochiamut pitipa. Jahremiglo illuitomik nãjivuk illagẽktunne tagvane, innuillo unnuk-

toksuit ajochertorlugit; tamanna pivlugo illinniartut Antiochiame taijaukãlerput Kristusekunnik.

27 Uvlunne taipkonane nellautaijut Jerusalemit attersãrput Antiochiamut.

28 Tapkoa illanget, attinga Agabuse, nikovidlune, Annernekullo nelliutijuksamik okartok, nunenne illunaine kãngnartoksoakaromãrtomik okarlune; tamanna nellautsilaukpok attannivik Klaudius attaniotillugo.

29 Illinniartulle illunatik kajusivut, pimingnit ajungitamingnit tujoromavlugit kattangutigẽt Judæametut.

30 Taimailiolerivut, angajokajennullo tillikliutivlugit, Barnabasib Saulusiblo aggangittigut.

KAPITEL XII.

Okpertunnik Herodesib kappiasuktitsininganik.

NELLIUTOME taipsomane illagẽktut illangit attannersub Herodesib tiguveit kappiasuktilerlugit.

2 Jahobusele, Johannesib angajoa tokkopa saviksoarmut.

3 Tukkisigamelo, tamanna Judinnut idluarijaungmet sorẽngilak, Petruselotauk tigugiva. Sẽrnakangitulle kakkojet uvlungit nelliusimavut.

4 Tigugamiuk, parngnanẽrsimavingmut pitipa, udsertortaukovlugo sorsuktuksennut sittamanut simertautunnut; issumagivalo innungnut sakkertitsomavlugo anniviksiorviub uvlungit nãkpetta.

5 Petruselo parngnanẽrsimavingme udsertortaulauktogalloak; illagẽktulle sorẽratik tuksiarutivæt Gudemut.

6 Herodesiblo sakkertitsomangmago, unuame taipsomane Petruse sinnikpok sorsuktuksæk akkorngangne, kelleksorsimavlune kellaumgujennut maggoinut, udsertortullo upkutsab sillatãne udsertorpæt parngnanẽrsimavik.

7 Ahaglo, Nalekab Engelinga tagvunga pivok, kaumajublo kaumarsãrpa parngnanẽrsimavik; Petruselo senneragut pattikpa tuppaktilãlo, okarlunelo: Makkisãrit. Kellaumgujello pẽrput agganginnit.

8 Engeliblo okautiva: tapsilutit ittiggagusilerlutillo;

Taimailivok tagva. Okautivalo: Ulliksuit attilugo, mallinga.

9 Annivlunelo mallikpa nellovlune Engelib nellagut taimak illiorvigingmago, tækkotitsumigle tækkonasugællune.

10 Udsertortut sivolit aipangillo annivigivlugit, upkoaksoak kikkiengĩnak tikkipæk, iglugaseksoarnut sangmijok; tamna ingminik upkuĕrpok (anniviktãrklugik), annigamik iglut akkorngattigut aivuk; tagvaĩnarlo Engelib kemmekpa.

11 Petruselo ingminik tukkisilerame, okarpok: Mana mikselingmik tukkisivunga, Nalekab Engeline tillingmago piulivlunga Herodesib agganginnit, innuillo Judit nerriungninginnit tamainit.

12 Taimaglo issumasilerame, Mariab iglunget sillatãnut pivok, Johannesib Markusemik attipsãgub anãnanget, tagvane unnuktut kattimavut, tuksiarlutiglo.

13 Petrusible sillatãnit upkoak avilortarmago, arnab kivgab Rodemik attigub nautsertoriartorpa.

14 Petrusiblo nippinga illitarigamiuk, kuviasungnermut upkuĕngila, akpangerlunele itterpok, okariartorlune, Petrusemik upkutsab sillatãnetomik.

15 Taipkoale okautivæt: Sillaidlarpotit. Tamnale sokkoserane taimainerarpa. Okarput: Tagva Engelinga.

16 Petrusele ama avilortarpok; upkuĕrutigamitsugle tækkovæt, tattaminiarpullo.

17 Aggangminulle nullorarpeit nippangerkovlugit, unipkalerporlo kannok Nalekab piulingmago parngnanĕrsimmavingmit, okarlunelo: Tamanna okautigissiuk Jakobusemut kattangutigĕnnullo. Annivorlo tamattoma assianut ailune.

18 Kaungmelle, sorsuktukset mikkingitomik kappiasuktigivæt, Petruse kannok illinermangæt.

19 Herodesible, kaikongmago, neninagolo, udsertortut kiglissiniarkãrdlugit aulartitaukoveit; Judæamillo attersãlerpok Zæsareamut tagvanĕlerdlunelo.

20 Issumakarame Tyromiut Sidonemiullo unatadlaromavlugit. Tapkoale illagĕklutik tikkipæt, Blastuse attanersub pimmajinga illanãrsitinamitsuk, kennuvigivæt

unatartaujomanatik; nunakotimingne nerkiksarsiortuksaungmetta attannersub nunakotinganit.

21 Uvlormele issumasimavingmine Herodesib annoranne attannersoarnerminik sakkertitsijut attiveit, iksivautaksoarmut ingidlune okãlavigilerpeit.

22 Innuille nipliavigivæt: Tamedsa Gudib nippinga, innuungitub.

23 Tagvaĩnak Nalekab Engelinget annava, Gude nertungimago; koppergunnullo (innovlune) nerrijaulerpok, annernengẽrlunelo.

24 Gudible okausingit aglivalliavlutiglo siamakterput.

25 Barnabaselo Sauluselo utterpuk Jerusalemit, nãmaksigamik tunnergutinnik pititsivlutik, Johanneslo illagivæk, Markusemik attipsãlik.

KAPITEL XIII.

Elimasib tautugungnẽrtitauninganik.

ANTIOCHIAME illagẽktunne nellautaijokalaukpok ajochertuijokalarmelo, tapkoa: Barnabase, Simonelo, Nigermik taijak, Luziuselo Zyrenemiok, Manahenlo, Herodesib attannersub innogoksakattinga, Sauluselo.

2 Nalekamik tapkoa kivgartortillugit ẽsinatik, Annernek ajunginek okarpok: Barnabaselo Sauluselo aviklugik pitissigik pinniarnermut tamattomunga annerilaurapkik.

3 Tagva ẽsinatik tuksiarput, aggangmingnut pattiklugiglo, tillivakit.

4 Tapkoa Annernermut ajunginermut tillijaungmennik, Seleuziamut pivuk; tagvangello umiaktorpuk Zypernmut.

5 Salaminmullo pigamik, Gudib okausinginnik okãlavuk Judit illinniarvingænne; Johanneseletauk illagivæk kivgarællugo.

6 Kikkertarlo ingergarvigilauramitsuk Pafose tikkilugo, angakok naipipæt, nellangaidlune nellautaijok, Judiojok attinga Barjehu;

7 Tamna nunab attanninganẽpok, Sergiuse Pauluseme,

anguteme sillatojome. Tapsoma kaikovak Barnabaselo Sauluselo, Gudib okausinginnik tussaromavlune.

8 Angakuble Elimasib (attinga taimak tukkekarpok) akkerartorpak, nunab attanninga okperkojomanago.

9 Saulusible (Paulusemiktauk taijab) Annernermik ajunginermik angijomik illumertaujub tækkosarpa,

10 Okarlunelo: Kittorngaujotit Satanasemut, sæglotunermiglo, uivẽriklernermiglo, illumiutekadlartotit, idluarnernigio tamainik omisuktotit, sorẽngilatit Nalekab apkosingit idluartut attortauningit agviarlugit;

11 Manalo ahak, Nalekab aggangita kollangiarpãtit, tautugungnẽrtuksauvotit, sekkinerlo akkunit tautungniængilet. Tagvaĩnarlo pujorsoamelilarmelo tãrmiolerpok, kennerialerpok tava maungatuinak tessiortiksaminik.

12 Nunab attanninga tamattominga tækkogame, okpilerpok, Nalekablo ajochertutã tattaminiariva.

13 Paulusele najartinnelo Pafosemit umiaktoramik, Pergenmut pivut Pamfiliab nunanganẽtomut. Johannesible kemmakpæk, Jerusalemullo angergarivlune.

14 Tapkoale Pergenmit aularivuk, Antiochiamullo pivlutik, Pisidiab nunanganẽtomut, tagvanelo illinniarvingmut itterpuk Sabbatib uvlungane, ingilutiglo.

15 Perkojet nellautaijullo attuarẽramikit, illinniarviub angajokangita okautsaujartorkoveit: Kattangutigẽt, sumik okaromagupse innungnut, kaiblaromavlugit, tava okaritse.

16 Tagva Pauluse nikovipok, aggangminullo nullorarpeit, okarlunelo: Illipse angutit Israelittiõjose, Gudemiglo nalektose, nalegitse!

17 Innuit ukkoa Israelitit Gudingeta angajokavut annerilaukpeit, innuillo tapkoa ivlernartilaukpeit tækkorngartaulaungmetta nuname Egiptenme, taikangello annitilaukpeit tallermut pitsartojoksoarmut.

18 Jahrillo 40 git nãvlugit illuserivalauktangit kammangitsertorpeit innukajuitomẽtillugit.

19 Innukattigẽllo 7 it nungulaukpeit Kanaanib nunangane, nunangello avipa imerautib torartanginnut tapkonunga.

20 Kingorngagut Jahrit 450 git nãvlugit erkartui-

junnik tunnitsivigilaukpeit, nellautaijok Samuele tikkidlugo.

21 Tamattomallo kingorngagut attannivingmik tuksiarput; Gudiblo Saulemik tunnitsivigilaukpeit, Kisib erninganik, angut Benjaminib kinguvãnginnit, Jahrit 40 git nãvlugit.

22 Tamnalo attanniviokojungnẽramiuk, Davide attanniviktãngutipa tapkonunga, tapsominga kigligiudsivok: Davide nachvarpara, Jessib erninga, angut omættima issumanganik, tapsoma perkojakka tamaita malligomãrpeit.

23 Tapsoma kinguvãnginnit Gude, angernine malliklugo, Israelib piulijiksanganik Jesusemik sakkijartitsilaukpok.

24 Sulle ajochertuingikãrtillugo, Johannese okãlajok baptijũmik Israelitit illunatik kakkialerkovlugit.

25 Johannesele innoserminik namaksilerame, okarpok: Taimnaunasugijapsinga taimnaungilanga; ahagle, kingunipkut kainiarpok, nellokotivigijara ittiggagutigik singẽjarlugik.

26 Illipse angutit kattangutigẽt, Abrahamib kinguvãngita kittorngangit, Gudemiglo nalektut illipsingne, piulijiksak tapsoma okausingit tillikliudsauvut illipsingnut.

27 Jerusalemetut, angajokangitalo illitaringinamitsuk (Jesuse) nellautaijut okausingillonẽt, attuartauvaktut Sabbatinne tamaine, tokkoteksangortipæt, namaksivlugit tapkoa okausingit.

28 Nauglo nachvaratik tokkotsitiksangõnermik, Pilatuse tuksiarvigivæt tokkotsikovlugo tapsominga.

29 Tamaitalo tamna pivlugo aglaksimajut namaksigamikit, kejungmit akkartipæt illivlugolo illuvermut.

30 Gudible tuppaktilaukpa tokkungajunnit.

31 Uvlunnelo unnuktunne tækkojauvok Galilæamit Jerusalemut majorarkattigilauktaminut; tapkoa kigligiudsijokottigiveit innungnut.

32 Uvaguttauk ungersimanek angajokaptingnut pijok, okautigivavut illipsingnut.

33 Uvaptingnut, taipkoa kittorngangnnut, Gudib nellautsimatilaukpa, Jesuse tuppaktinamiuk; taimaktauk

aglaksimavok imgerutime 2 me: Igvit Ernerivagit uvlome ernerigapkit.

34 Tokkungajunnillo tuppaktinamiuk, asserornartomut kingorngane pekojungnĕrdlugo, tamattominga imāk okarpok: Davidib angervioninginnik sokkosijuitunnik tunnitsivigijomavapse.

35 Taimak pivlugo okarivoktauk imgerutib assiane: Ajunginerit asserornermik tukki sikoniængilet.

36 Davidele, innovlune Gudib pijomajanganik kivgartorlaurame, tokkolaukpok, angajokanginnullo illijaulaukpok, asserornermiglo tukkisilaukpok.

37 Gudible tuppaktilauktanget, asserornek tukkisilaungila.

38 Manale angutit kattangutigĕt, kaujilersiuk, tapsomuna ajornernit issumangnarungnaitomik okautsaulerapse, tamainillo (ajortunnit) Mosesib perkojanginnut idluartitaujungnanginipsingnit.

39 Tapsomungale okpertok idluartitauvok.

40 Mana udsertoritse nellautaijut okausingit illipsingnut nellautsilerkonnagit (imaitut):

41 Okokse, nachojoksojose, tattaminiarluselo, nungutitse; innotilluse pinniarnermik pigama, okautsaugalloarupse tamattominga okpitsengilasse.

42 Judille anningmetta illinniarvingmit, nellojut kennuvut, Sabbatik akkorngangne okautsinik makkoninga okautsaujomavlutik.

43 Illinniarvingmĕtullo kattimajarĕrmetta, Judit unnuktut Judiokattaujullo Gudemik nalektut, Pauluselo Barnabaselo mallikpakit; tapkoale okautivlugillo kaiblarpeit, Gudib saimarsautanut nippingatsainarkovlugit.

44 Sabbatible tugliane iglugaseksuit innungit illunakasetik kattimajartorput.

45 Judille innuit tækkogamikit, ningarosudlalerput, Paulusiblo okausingit akkerartorlugit, akkerartorput mittautekadlarlutiglo.

46 Paulusele Barnabaselo sivŏranatik okālavuk: Gudib okausingit okautigekārdlugit illipsingnut pijariakalaukpok; manale ajektorapsigik, nangminipsingniglo nachonartitsigapse innŏtsemik nungusuitomik, nellojunnut tava sālerlerpogut.

47 Taimagle Nalekab perkovãtigut: Nellojunnut kaumartiksangortilaukpagit, piulijiksaukovlutit sillaksub issuanut.

48 Nellojulle tamana tussaramitsuk, kuviasulerput, Nalekablo okausingit nakoriveit; okpilerlutiglo illunatik innõtsemut nungusuitomut pijukset.

49 Nalekablo okausingit siamakterput tamattoma erkãnut illunanut.

50 Judille arnet nalektut nertornartullo ningarosuktidlalerpeit, angutillo angajokaujut iglugaseksoarne, Pauluselo Barnabaselo unangmijaukovlugik, pingujarpakillo erkãmingnit.

51 Tapkoale ittikkamik sanningit katterarpeit tapkonunga, Ikonienmullo aulartlutik.

52 Illinniartulle kuviasulerput illumertaulilarmiglo Annernermik ajunginermik.

KAPITEL XIV.

Lystrame tumangajomik Paulusib innuliklerninganik.

IKONIENEMELO itterkattigẽkpuk Judit illiniarvingænnut, taimaglo okãlavlutik, unnuktoksuit Judit Grichillotauk okpilermetta.

2 Judille okpingitut aulartidlarpeit ningarosuktilaitalo nellojut tarningit kattangutigẽnnut.

3 Tagvanẽlerpuk akkunit, sivoranatiglo okãlavuk Nalekamik; tapsoma okautsinne okpernartipeit saimanerminik, nellunaikutaniglo tattamnartunniglo pivok tapkoa aggangittigut.

4 Unnuktovaksuille iglugaseksoarmiut maggoilivut, illangita Judit illagiveit, illangitalo Apostelit.

5 Perajaludlalermettale nellojullo Judillo, angajokajettiglo illagællugit, mittautekumavlugillo milloromavlugit ujarkennut,

6 Tamattominga tukkigamik kemmãvuk iglugaseksoarnut Lykaoniametunnut, Lystramut, Derbenmullo nunablo tapsoma erkãnut;

7 Tagvanelo okautsit tussarnertut okãlatigiveit.
8 Lystramelo angutekalaukpok, iksivaẽnartomik, ittiggalukkame innulernerminit, pissujuitotsainartomik.
9 Pauluse okãlangmet tapsoma tussarpa; (Paulusible) tækkosaramiuk, missigilerlunelo, tamna okperalloarmet ãkiktauniarnerminik,
10 Nipperkõrtovlune okarpok: Nikovidlutit nængerit. Kiggertarpok tagva, arvertarlarmelo.
11 Paulusible pijanga innuit tækkogamitsuk, niplialerput, okarlutik Lykaonimiut okausingit attorlugit: Gudit innuklitun-ilivlutik akkarvigivãtigut.
12 Barnabaselo atserarpæt Jupitermik, Pauluselo atserarpæt Merkuriusemik, okãlalaungmet.
13 Jupiterible ajochertuijoet iglugaseksuit avatãnetub, tuktuvait niakotiksello ãpeit ittertarvianut, tunnergutigijomavlugit, innuit illagællugit.
14 Apostelæk, Barnabasib Paulusiblo tussaramikit, annoratik alliktorpeit, akpangerlutiglo innuit akkorngaanut, nipliadlalerpuk,
15 Okarlutiglo: Angutiõjose, sog taimailiorpisse? Innutuinauvoguk tokkojomãrtoguk illipsetut, okautsinniglo tussarnertunnik okãlavoguk illipsingnut, sãgiarkovluse omanget Gudeungitomit, Gudemut omartomut, killangmiglo, nunamiglo, immakbingmiglo, illuanetunniglo tamainik pingortitsijomut;
16 Nelliutunne annigortunne nellojut tamaita issumamingnik innõnialauktut tapsoma kamagingitsertorpeit;
17 Nauk ingminik nellonartitsilaungilak, unnuktunnik ajungitulliarvigingmattigut, sillalukojivlune killangmit, perorsijello perorkovlugit, nerkiksaptingnik, tunitsivigivãtigut, kuviasungnermiglo omættiptingne.
18 Taimaglo okarãmik, innuit innerterlugit serlek ajulingileit, tunnergutinnik tunnijerkonnagit.
19 Judille Antiochiamit Ikonienmillo tagvunga pivut, innuillo kajungersarpeit, Pauluse millortaukovlugo ujarkennut, unialælo iglugaseksoarnit, tokkonasugællugo.
20 Illinniartulle illumangmatsuk, nikovipok ailunelo iglugaseksoarnut. Kaungmello tagvanget aularpok Barnabase aiparællugo Derbenmut.

21 Iglugaseksuillo tapkoa okautsinnik tussarnertunnik okãlavigiveit, unnuktullo ajochertorlauramikit, ama utterivuk Lystramut, Ikonienmullo, Antiochiamullo,

22 Illinniartut tarningit nekkoksitipeit, kaiblarlaitalo okpernermik sorẽrkonnagit, kappianartullo unnuktut attorlugit Gudib nalegauvinganut pijuksaugapta.

23 Illagẽktullo illunaita ajochertuijunnik pitipeit, tuksiarlutiglo ẽsinatik, Nalekamut okperijangænnut sapputijaukoveit.

24 Pisidialo apkotigællugo Pamfiliamut pivuk.

25 Okautsinniglo okãlavuk Pergenme, Attaliamullo attersãrpuk.

26 Tagvangello umiaktorpuk Antiochiamut, tagvanget aulalauramik, Gudib saimarsaininganut perkojaulaukpuk, okãlajartorlaungmennik, mana namaksijamingnik.

27 Tagvungale pigamik, illagẽktut kattersorkolerpeit, unipkãrlutiglo Gudib pinniarnersoanganik tapkungnuna, kannorlo nellojunnut okpernerub upkuanga angmartilaungmago.

28 Illinniartut najugarivlugit tagvanelerpuk akkunit.

KAPITEL XV.

Apostelit okarkattigẽngninginnik kippinek pivlugo.

ILLANGILLO Judæamit attersãrput kattangutigẽllo ajochertorpeit: Kippijaulingikupse, Mosesib illusinga attorlugo, pilloriktitauniængilase.

2 Pikabladlartokalermet, Paulusiblo Barnabasiblo mikkijuungitomik akkerartormattigik, namagivæt, Pauluselo Barnabaselo, assingillo illangit Jerusalemut majorarkovlugit Apostelinnut angajokajennullo, tamanna appersũt pivlugo.

3 Illagẽktunnullo kannilãrtauvlutik apkome, Foenizienlo Samarialo apkotigivakit, tagvanelo unipkarput nellojut sãgiarninginnik, kattangutigẽllo illunatik angijomik kuviasuktigiveit.

4 Jerusalemulle tikkimetta, illagẽktut, Apostelillo, an-

gajokajello tækkongiarpeit, unipkãrpullo kannok angijomik Gude pinniarlaungmet tapkungnuna.

5 Tagva Farisæerit illangit okpilertut nikovilutik okarput: (Innuit taipkoa) kippijaujariakarput, okautsaujariakalarmiglo Mosesib perkojanginnik mallikovlugit.

6 Apostelille angajokajello kattimalerput, okautsit ukkoa nautsertorlugit.

7 Akkunille akkerartorlaungmetta, Petruse nikovipok okautilugillo: Illipse angutit kattangutigẽt, kaujimavose, nutaujungnailertomik Gude akkunaptingne annerosulaurame, nellojut tussarkovlugit kannimnit okautsinnik tussarnertunnik, okperkovlugit.

8 Gudiblo, omættinnik kaujimajub, nellunaililaukpeit, Annernermik ajunginermik tunnitsivigilauramigit, uvaptitut.

9 Adsigẽngitomiglo uvaptingnut tapkonungalo pititsilaungilak, omættingillo sujungaitilaukpeit okpernermut.

10 Sog manna Gude õktorpissiuk, illinniartut ajornartoksoarmik illitsivigijomavlugit, angajokaptalo uvagullo sappidlalauktaptingnik?

11 Okperpogulle pilloriktitauniarapta Nalekab Jesusib Kristusib saimarsautãnut, taipkotitunak.

12 Tagva innugiartoksuit illunatik nippangerput, Barnabaselo Pauluselo nãlegiarlugik, unipkãrtuk, kannok angijunnik nellunaikutaksoarnik tattamnartunniglo Gude pinniarlaungmet tapkungnuna nellojut akkorngænne.

13 Okarẽrmennik tapkoa, Jakobuse kiolerpok okarlunelo: Illipse angutit kattangutigẽt, naleksinga:

14 Simon unipkãlaukpok, kannok Gudib nellojut issumagilaungmagit nellipsartainarlugit, tapkonanget innungnik illelliorlaungmet atterminut.

15 Tamattomingalo nellautaijut okausingit nellautsivut, taimak aglaksimangmet:

16 Tamattoma kingorngane utteromagivunga, Davidib iglunga immiksimmajok sennaniardlugo, asserorningillo idluarsaromavakka nappartilugillo.

17 Innuit amiakut Nalekamik apperkotekarkovlugit, nellojut illunatik, pivlugit attera taijaumangmet, Nalegak okarpok, tamakkoninga tamainik pinniartok.

18 Gudib pinniarninne tamaita kaujimaveit sillaksub pigiarninganit.

19 Taimaimet issumavunga, nellojut Gudemut sãgiartut, kappiasuktiteksaringilavut;

20 Aglagvigilugille, Gudeungitunnik tettiksakartut sallumaininginnik perkonnagit, illokeudlarkonnagillo, ipimajomiglo, aungmiglo (nerrekonnagit).

21 Itsaksoarnille Mosesib okausinginnik okautsijokarpok iglugaseksoarne tamaine, Sabbatinnelo tamaine attuarpeit illinniarvingne.

22 Apostelillo angajokajello, illagẽktullo illunatik idluarilerpæt, angutik illamingnit kennerlugik tillilãniglo Antiochiamut, Pauluselo Barnabaselo illagællugik, ukkoa, Judase Barsabasemik attipsãlik, Silaselo, tapkoa angutik ajochertuijõvuk kattangutigẽt akkorngænne.

23 Aglangniglo (aglaktamingnik) neksarkoveit, imailijunnik: Uvagut Aposteliõjogut, angajokajello, kattangutigẽllo salutipavut kattangutigẽt nellojunnit pijut, Antiochiametut, Syriametullo, Ziliziametullo.

24 Tussalaurapta, uvaptingnit pijut illangita ajochertusermingnut tamartitsartormasse, tarnisselo asserortilugit, okarlutiglo: Kippijaujuksaujose, perkojello malliklugit, nauk uvaptingnut taimak perkojaungilet.

25 Taimaitomik kattimavluta issumakattigẽkpogut, angutingnik annerosukluta, tillivlugiglo illipsingnut, nægliktavut Barnabase Pauluselo illagællugik,

26 Angutik tapkoa innositik ivlerilaungilæk Nalegapta Jesusib Kristusib attinga pivlugo.

27 Taimãk Judaselo Silaselo tillivavut, tapkoa okautsinnuttauk tamattominga okalãrpuk.

28 Annernerub ajunginerub uvagullo tamanna idluarigaptigo, assianik malligeksanik illipsingnut illijinata, makkoninga pijariakartunnik kissẽnik,

29 Tunnergutinnik Gudeungitunnut, aungmiglo, ipimajomiglo ẽsijuksaungilase, illokeudlaraselo; tamakkoninga pingikupse, idluartomik pivose. Innotsiarpagitse!

30 Tapkoa tillijaumagamik, Antiochiamut pivut, innugiartorsuillo kattitipeit, tunnitsivigilaitalo aglangnik tamakkoninga.

31 Tamakkoa attuaramikit, mannigortaunek kuviasutigilerpæt.
32 Judasiblo Silasiblo nellautaijõjuktauk, kattangutigĕt kaiblarpeit okautsinmut unnuktunnut, nekkoksitilaitalo.
33 Tagvanelo mullukaselaungmennik, okpertokattigẽnut ullapirsaumut angergarkojaulerpuk Apostelinnut.
34 Silasible kuviasutigiva tagvanetsomavlune.
35 Paulusele Barnabaselo Antiochiame pinniarpuk, assingillo unnuktut illagællugit, ajochertuivut okãlavlutiglo Nalekab okausinginnik.
36 Uvlulle illangit nãngmetta Pauluse Barnabasemut okarpok: Ailaungmiluk, kattangutivut tækkojartorlugit iglugaseksoarne illunaine, Nalekab okausinginnik okãlavigilauktaptingne, kannok illingamangæta.
37 Barnabasele issumakarpok, illakumavlugo Johannese Markusemik attipsãlik.
38 Paulusible idluariva, taimaitok illakumanago, tapkoninga kemmailauktok Pamfiliame, ingergakattiginagiglo pinniarviksamut.
39 Angijomik akkerartortigẽgamik, avipuk, Barnabasib Markuse aiparilerpa, umiaktorlutiglo Zypernmut.
40 Paulusible Silas aiparællugo aularpuk, Gudib saimarsautãnut perkojauvlutik kattangutigẽnut.
41 Ingergalerporle Syrialo Zilizialo apkotigællugik, okpertokattigẽllo nekkoksitipeit.

KAPITEL XVI.

Paulusib pinniarninginnik, Lystrame, Asiame Bithiniamelo, Troadame, Filippimelo.

DERBENMUT Lystramullo pivok; ahaglo, tagvane illinniartokakalaukpok, Timotheusemik attelingmik, anãnanga Judiõlaukpok, okpertorlo, atãtangale Grichiõjok.
2 Kattangutigĕt Lystramiut Ikoniamiullo tamna pilloriktokotigivæt.
3 Tamna Paulusib aiparijomagamiuk, piva kippivlu-

golo, Judit tagvanetut pivlugit, illunatik kaujimangmetta atãtanga Grichiõlaungmet.

4 Iglugaseksoatigut ingergagamik, Apostelillo angajokajello Jerusalemetut perkojanginnik tunnitsivigivlugit mallekoveit.

5 Tagva illagẽktut okpernermut nekkoksitituvut, unnuksivalliavlutiglo uvlut tamaita.

6 Frygialo nunalo Galatsialo apkotigigamikit, Annernermut ajunginermut innertituvut okautsinnik okãlakonnagit Asiame.

7 Mysiamulle pigamik, Bithyniakut ingergarasuarput; Annerneruble ama innerterpeit.

8 Mysiale sennerkogamitsuk, Troadamut attersãrput.

9 Unnuamelo tamattomane tækkotitsumik sakkertokarpok Paulusemut; anguteolaukpok Macedoniamiok, tapsoma nangerdlune tuksiarvigiva, okarlunelo: Ikkãlaurit Macedoniamut, ikkajortigullo!

10 Tækkotitsumik tapsominga tækkungmet, Macedoniamut tagva erinesulerdluta ainasuarpogut, kollarnangimet, Nalekab taikunga kaikungmattigut, okautsinnik tussarnertunnik okãlavigilugit.

11 Troadamit aularluta umiaktorpogut, Samotraziala torarlugo tikkipavut, uvlub aipanganelo Neapolinmut,

12 Tagvangello Filippenmut (pivogut). Iglugaseksuit tapkoa angnerpãngovut Macedoniame, (Romiunnik innuggit). Uvagulle iglugaseksoarne tapkonane uvlut illanginnik pinniarvikarpogut.

13 Sabbate nelliutingmet iglugaseksuit sillatanut pivogut kongmut, tuksiarviovaktomut, ingilutalo, arnello tagvane kattimajut okãlavigilerpavut.

14 Arnarlo Gudemik opigosuktok, attinga Lydia niuverte aupalluktennik (annoratsennik) Tyatiramiut iglugaseksoanginnit, pijok, naletsiarpok; tapsoma omætta Nalekab angmarpa, Paulusib okausingit kammagitsiarlugit.

15 Baptitauleramele iglomiokattingillo, tapsoma kaiblarpãtigut, okarlunelo: Okperasugigupsinga Nalekamut, itteritse iglumnut, tagvanẽtsainarluse, katsungaitomiglo itterkovãtigut.

16 Tuksiarvingmulle aitilluta, arnab kivgab pãrpãtigut, annernelik pijomãrtuksennik okartok, angajokanelo perkutinnik akluitipa, okarmet sivorngagut pijomãrtunnik.

17 Pauluselo uvagullo tapsoma illunãnut mallikpãtigut, kaggudlarlune okarpok: Innuit ukkoa Gudib kotsingnerpangõjub kivgariveit, tapkoa okautivãse pilloringnerub apkutãnik.

18 Taimailiorlaukpok tamna uvlunnik unnuktunnik. Paulusible tamanna kĩksautigiva, keviardlunelo annernek okautiva: Jesusib Kristusib attingane annekovagit omanget. Tagvaĩnarlo annivok.

19 Nalegangille tukkisileramik nerriungnitik akkilertaunermik annigormet, Pauluselo Silaselo tiguvakit uniarlugiglo niuvervingmut angajokamik sãnginut,

20 Kaptainullo pitipakit, okarlutiglo: Innũk tapkoa Judiõjuk iglugaseksoarmiokattivut tammartipeit.

21 Ajochertuivuglo illusiksennik illellioreksaringitaptingnik, Romiogapta.

22 Innuillo illunatik pikablartitauvut pitjutigællugik; Kaptainillo annoraijartaukovakit, issakajaukolãniglo.

23 Angijomiglo issakadlalauramikik, parngnanẽrsimavingmut pitipakit, parngnanẽrsimaviublo angajokanganut udsertortautsiarkovakit.

24 Taimak perkojaugame, tapsoma parngnanẽrsimavit kamanenerpãngænnut pitipakit, niungillo parngnanẽrsordlugit kejuksoarmut.

25 Ũnuarle ketteralermet Pauluselo Silaselo tuksiarpuk, Gudelo nakoridlarpæk. Parngnanersimvingmekattikitalo tussarpakit.

26 Tagvaĩnarle nuna sajukpiludlarpok, parngnanẽrsimaviub tungavinga aulataudlarlune; tagvaĩnarlo upkuangit illunaita upkuẽrtauvut, kellerutillo illunaita kellerudsarput.

27 Parngnanersimaviub angajokanga sinningminit tuppakamele, parngnanẽrsimaviublo upkuangit upkuẽrsimajut tækkogamigit, saviksoane amuva, ingminiglo kappidlaromavlune, kelleksorsimajut kemmanasugigamigit.

28 Paulusele nipliadlalerpok okarlunelo: Illingnik pitlarniarnæk, illunata ovanegapta.

29 Nenneroamigle kaikojivok, ittersãrlunelo, sajulerdlunelo Paulusib Silasiblo ittiganginnut pamakpok.

30 Annitilugiglo okautivak: Nalegãkka, sumik pinniartuksauvik pilloriktitaukovlunga?

31 Okarpuk: Nalekamut Jesuse Kristusemut okperit, tagva pilloriktitauniarpotit iglomiokattitillo.

32 Nalekablo okausinginnik okautivæk iglomiokattingillo illunaita.

33 Ingminullo pitipak, unnuab Stundingane tapsomane, killingillo ubvarpeit; baptitaulilarmelo tagvaĩnak, illannelo illunaita.

34 Iglominullo ittertipak, nerritilugiglo, kuviasulerporlo iglomiokattinne illagivlugit, Gudemut okpilerame.

35 Kaulermello Kaptainit iglugaseksuit kivgangit tilliveit, okarlutiglo: Innũk tapkoa aularlik.

36 Parnanẽrsimaviublo angajokanget okautsit makkoa okautigiveit Paulusemut: Kaptainit tilliklilaukput tamaunga, kellerudsãrtaukovlutik. Mana annileritik, ullapirsaumullo aularlutik.

37 Paulusible okautiveit: Issakadlalaukpãtiguk innuit tækkoæne, kiglissiniaranuglo, nauk Romiõjoguk, parngnanẽrsimavingmullo pitilunnuk, manalo sagvangitome aularkovãtiguk? Aukagle nangminek annititsartorlittiguk.

38 Okautsit makkoa iglugaseksuit kivgangita okautigiveit Kaptainut; tussaramiglo Romiõjungnik sivõralerput,

39 Kaivullo mannigõtomik okautivlugik, annitipakit, tuksialãniglo, iglugaseksoarnit aularkovlugik.

40 Tagva parngnanẽrsimavingmit annivuk, pullariartorlutiglo Lydiab iglunganut; kattangutigẽllo tækkolauramikit mannigorlaitalo, aularlaukpuk.

KAPITEL XVII.

Paulusib okãlaninganik Tessalonicheme.

AMPHIPOLIS apkotigigamiko Apolonialo, Tessalonichemut pivuk, tagvane Judit illinniarvekalaukput.

2 Paulusib ittervigiveit illutsimitut, okãlavigivlugillo Sabbatinne pingasunne aglait attuarlugit;

3 Tukkekartipeillo tapkonunga unertuivlune, Kristusemik ãniatitaujariakalauktomik tokkungajunnillo makkijariakalarame, Jesuselo tamna (okarpok) okautigijara Kristuseõngmet.

4 Illangillo tapkonanget okpilerput, Pauluselo Silaselo illagilerdlugik, Grichittauk Gudemik nalektut unnudlalaukput, arnettauk angajokaunerset ikkitolaungitut.

5 Judille okpingitut ningarosulerput, angutillo illangit illuluktorsuit kassẽtut ingmingnut kattitipeit, illeratsadlarkovlugit, pikablatilaitalo iglugaseksoarmiut, Jasonib iglunget sillatãnut pivut, pinasuarpullo tapkoa ãtsomavlugit innuit akkorngænnut.

6 Nẽninginamikigle, Jason okpertullo illangit aularupeit iglugaseksuit angajokanginnut, nipliadlarlutiglo: Innũk ipkoa sillaksub innunginnik tamainik asserorterijuk, tamaungarivuk.

7 Tapkoa Jasonib ingminut ittertilaukpak; taipkoalo illunatik attanniviksub perkojangit mallingileit, okarlutik, taipsoma assiagõk attanniviõngmet, Jesusegõk.

8 Innuille uimajartidlarpeit, iglugaseksuillo angajokangit, tamattominga tussartut;

9 Jasoniblo illagijangitalo akkiorningit tussaramikit, aularkoveit.

10 Unnuamele Pauluse Silaselo erinesulerdlugik kattangutigẽt aulartipakit Beroeamut. Tagvunga pigamik, Judit illinniarvingænnut itterpuk.

11 Tapkoa ajunginerõjut Tessalonichemiunit; tapkoa okautsit illelliorpeit kunnutuilutik, uvlullo tamaita aglait

attuarpeit kennerlutik taimaimangæta (Paulusib okausingititut).

12 Tapkonanget unnuktut tagva okpilerput, ikkitoungituttauk Grichit angajokaunerset angutillo arnello.

13 Judille Tessalonichemiut tussaumaleramik, Gudib okausingit Beroeametauk okãlatigijaungmetta Paulusemut, kaivut, tagvanẽlotauk innuit pikablartilugit.

14 Kattangutigẽlle tagva tuavidlutik Pauluse aulartipæt, immab kannitanganut aularkovlugo, Silasele Timotheuselo tagvanẽlerpuk.

15 Paulusible kannilãrtangita ãpæt Athenemut. Okarkongmagillo Silasemut Timotheusemullo, tuavilutik tikkerkovlugik tapsomunga, uttilerivut.

16 Athenemele Paulusib uttakileramigik illungertudlalerpok annernermine, iglugaseksoarmiut tautukamigit Gudeungitomik angijomik nalektut.

17 Illinniarvingmelo Judit, Gudemiglo nalektut okãlavigigalloarpeit, niuvervingmelo uvlut tamaita tagvunga pijut.

18 Epikurerille illangit Stoikerillo Filosofit (sillaksub pinginnik illissimajut) akkerartorpæt; illangillo okarput: Kannekadlartok una kannok okausekarka? Illangille (okarivut): Sorlo Gudinnik tækkorngartennik okãlajomajok; okautsinnik tussarnertunnik Jesusemik makkijokaromãrtomiglo okautilaungmagit.

19 Tiguvællo, kiglissiniarvingmullo ãpæt, okarlutiglo: Tukkisititaujungnaralloarpita ajochertũsemik nutãmik, ajochertuserijarnik?

20 Siutiptingnut tussarngartenik pigavit; tagva tussaromadlarpogut tamattominga kannok tukkekarmangæt.

21 Athenemiulle illunatik, tækkorngartettauk tagvanẽtut, nutãnik kissẽnik okausekaromavlutik, tussaromavlutiglo pinasualaukput.

22 Paulusele kiglissiniarviub kerkane nængerpok okarlunelo: Illipse angutit Athenemiojose, tukkisilerpapse, illunaine okpiluarapse Gudiungitomigle.

23 Tamãne arvertarama, tuksiarvisse nautsertorlaukpakka, Altarelo naipipara, aglalik imãk: Gudemut nel-

lonartomut. Tuksiarvigijase tamna, nellojase okautigivara manna illipsingnut.

24 Gude sillaksoarmik pingortitsijok, pinginniglo tamainik, Nalegaugame killangmullo nunamullo, kittimaviksoarne aggangnut sennamajunne innekangilak;

25 Innuit agganginnuttauk kivgartortaujariakangilak, sumik ajorsartotut; nangminek tamaita innõtimagit annernekalertilaitalo, piksanginniglo tamainik tunnitsivigingmagit;

26 Innugaseksuillo kinguvãngukattigĕt tamaita pingortilaukpeit aungmit attautsemit, nunaksoak illunāt innukalertilugo, sivorngagullo sivitunikserijangit issumasimatigiveit, kannorlo kaningitigijomut nunakariangit;

27 Nalekamik kenneriakovlugit, missigilermangarmitsuk nachvarmangarmitsuglo; nauk ungasingilãtigut tamapta:

28 Tapsomane innõgapta aulavlutalo-īpogut; taimaktauk okarivut Poetit illangit illipsingnĕtut: Tapsoma illagivãtigut.

29 Tagva illakarapta Gudemik, issumajuksaungilagut Gudioniub adsigingmago innungoak Goldemik, Silberemiglonĕt, ujarkamiglonĕt, innub issumaminut sennajanga.

30 Nelliutune nellojotillugit Gudib kamagingitsertulaukpeit; manale innuit illunaita nunalingne tamaine kakkialerkoveit.

31 Uvlormik taisimalaurame, taipsomane sillaksoarmiut erkartoromagamigit idluarnermut, angutemut attautsemut perkojimagame, illunaitalo okpertitsomavlugit, tokkungajunnit tuppaktinamiuk.

32 Tokkungajunnit makkinermik tussaramik, illangit mittautekarput, illangille okarput: Tamattominga ama tussaromavaptigit.

33 Paulusib tava kemmekpeit.

34 Angutille illangita najugãrivæt, okpilerlutiglo; taipkoa illanget Dionisius, kiglissiniarpaktut illanget, arnarlo attinga Damaris, assingitalo illagiveit.

KAPITEL XVIII.

Gallionemut Paulusib ãtauninganik.

KINGORNGAGUT Pauluse Athenemit aularpok, Korintemullo pivlune.

2 Judelo tagvane naipipa, attinga Akvila, Pontuseme innulertok, Italiamit tikkekammertok, nulliane Priscilla aiparællugo, (attaniviksub Klaudiusib Judit illunaita aularkolaungmagit Romemit).

3 Tapkungnunga itterpok; adsigẽngniglo sennagamik, najorpak sennavlunelo; itselliorteõvulle.

4 Sabbatinelo tamaine illinniarvingme ajochertuivok, Judillo Grichillo kaiblarlugillo tukkisitipeit.

5 Silasele Timotheuselo Macedoniamit pingmennik, Pauluse Annernermut kajungersartauvok Judinnut Jesuse Kristuseõjomik kigligiudsikovlugo.

6 Akkerartormettale mittautekalarmiglo, annoranne aulatidlarlugit okautiveit: Ause niakopsingnut pile, uvanga passijeksaungilanga; manamit nellojunnut ainiarpunga.

7 Tagvangello aularpok, angutemut Justemik attiggub iglunganut itterlune, Gudemik opigosuktub, tapsoma iglunga illiniarviub tunganẽtok.

8 Krispusele, illinniarviub angajokanga iglomiokattingillo illunatik okperput Nalekamut; Korintemiullo unnuktut nalektut okpilerivut, baptitaulerlutiglo.

9 Nalekable Pauluse okautiva tækkotitsumut unnuame: Sivõranæk, okarille nippangernæglo;

10 Illagigapkit, innungmut attautsemullonẽt idluitulliarvioniætsengilatit; iglugaseksoarne tamakkonane unnuktunnik innukuttekãrama.

11 Tagvanẽlerporle Jahremik attautsemik takkinniglo pingasojortunnik, ajochertorlugillo Gudib okausinginnik.

12 Gallionle attanniongmet Achajame, Judit illagẽklutik innungnãdlalerput Paulusemik, aularupællo kiglissiniarviub iksivautanget sãnganut,

13 Okarlutiglo: Oma innuit kajungertipeit, Gudemik kivgartorkovlugit, perkojet nalengnagit.

14 Paulusele okaromalermet, Gallion okarpok Judinnut: Judiõjose! idluitomik pikpet ajortulliarnermiglonēt, tussarajarpapse namaktomik;

15 Appersutiõngmelle ajochertũsemik, atterniglonēt, perkojipsingniglonēt, issumapsingnik pinniaritse, taimaitomik erkartuijomanginama.

16 Aulartipeillo kiglissiniarviub iksivautanganit.

17 Tagva Grichit illunatik Sosthenes illinniarviub angajokanga, tiguvæt, annaudlarlãlo kiglissinniarviub iksivautanget sãngane; Gallioniblo kammagingileit.

18 Paulusele akkunit sulle tagvanēlaukpok; kingorngagut kattangutigēt sorērutiksamik okautiveit, Syrienmullo umiaktoromavlune, Priscillalo Akvillalo illagællugik; nutsenne (Paulusib) kipsarpeit Kenchreame, okautsinne malliklugit taimak okarsimagame.

19 Efesusemullo pivok, tagvanelo kemmekpak; nangminerle illinniarvingmut itterpok, Judillo okãlavigiveit.

20 Innamatsuk najortaujomavlutik akkunērnersamik, kippilukporle,

21 Sorērutiksamigle okautiveit, okarlunelo: Anniviksiorvingme tikkiniartome Jerusalemējariakarpunga; tikkitsomarivapse Gudib perkokpanga. Efesusemillo aularpok.

22 Zæsarienmullo pivlune, (Jerusalemullo) timuarpok, illagēktullo salutinamigit, Antiochiamut attersãrpok;

23 Tagvanēlaukãrdlune uvlunnik kapsinik, aularpok, Galatsiab nunanga arvertarvigivlugo Frygialo kingorlerēktidlugik, okpertullo illunaita nekkoksitipeit.

24 Judele Efesusemut tikkipok, attinga Apolos, Aleksandriame innulertok, angut okaloriktok, aglangniglo illissimatsiartok.

25 Tamna Nalekab ajochertutãnik illanganik ajochertortaulaukpok, Annernermullo illungertortomut okãlavok, ajochertuiloriklune Nalegak okautigilugo, nauk Johannesib baptijutãnnik kissianik kaujimavlune.

26 Tamna sivõranane okãlalerpok illinniarvingme. Akvillable Priscillablo tussaramiko, ingmingnut pitipæk ajochertorluarlugolo Gudib ajochertutãnik.

27 Achajamulle aijomangmet, kattangutigẽt aglaklutik, okpertut perkoveit, illelliorkovlugo; tagvungalo pigame, okpilertut, (Gudib) saimarsautãnut angijomik ikkajorpeit.

28 Judit pitsartunermut okausikserotigamigit, illunatik tussãtillugit aglangnik kaujitipeit, Jesuse Kristuseõjomik.

KAPITEL XIX.

Paulusib pinniarninginnik Efesuseme.

APOLOS Korintemẽtillugo, Paulusib nunet põktunerset arvertarvigiveit, Efesusemullo pivlune, naipitsivorlo illinniartut illanginnik;

2 Tapkonunga okarpok: Okpilerapse, Annernek ajunginek pivissiuk? Tapkoa okautivæt: Tussalaungilagullonẽt Annernermik ajunginermik pittekangmangæt.

3 Okautiveillo: Kannok tagva baptitauvisse? okautivæt: Johannesib baptijutãnut.

4 Paulusele okarpok: Johannese baptisilaukpok kakkialernerub baptijutãnut, innuit okaudlugit, okperkovlugit kingorliksanganut, tagva Jesusemut, Kristuseõngmet.

5 Tamanna tussaramitsuk, baptitaulerput Nalekab Jesusib attinganut.

6 Paulusiblo pattingmagit aggangminut, Annernerub ajunginerub tikkivigiveit; okãlalerpullo tækkorngartet okausinginnut, okãlalilãrmiglo pijomãrtuksennik.

7 Angutillo tapkoa 12 õlaukput.

8 Illinniarvingmulle itterpok, okãlavlunelo sivõranane takkinnik pingasunnik, kajungersarlugillo ajochertorpeit Gudib nalegauvinganik.

9 Illangille mangaidlarmetta, okpingimettalo, ajochertusemiglo tamattominga okausiluklutik innugiartor-

soarnut, kemmekpeit, illinniartullo avitipeit tapkonanget, uvlullo tamaita okãlavok angutib Tyranusemik attiggub illinniarvingane.

10 Taimailiornermiglo pivok Jahringnik maggungnik, taimak Asiamẽtut illunatik, Nalekab Jesusib okausinginnik tussarmetta, Judillo Grichillo.

11 Gudelo tattamnartullidlarpok mikkingitunnik Paulusib aggangittigut.

12 Taimak aglæt, kidsijarnermut allarutikset kakkigutillo timinganut aktortitet kannimajunnut illingmagit, pijungnẽrpullo, annernerillo ajortut annivut tapkonanget.

13 Judille illangit arvertarajuktut angakut, (erksinatik) Nalekab Jesusib attinga tailugo annernialuktalingnut, okarlutiglo: Jesuse, Paulusib okautigijanga pivlugo, annekovapse.

14 Tapkoale 7 õlaukput, Judiojub Scevab ajochertuinerõjub erningit, taimailiortut.

15 Annẽrnerle ajortok kiovok okarlunelo: Jesuse illitarivara, Pauluselo nellunginivara; illipsele kinauvisse?

16 Innublo annernermik ajortomik illumiggub, oppadlarpeit sãlagilugillo, angijomik ochotilugit, taimak, annorijartaularmiglo killiadlaraularmiglo, kemmangmetta iglomit taipsomanget.

17 Tamanna tussaumajaulerpok illunainut Efesusemetunnut, Judinnullo Grichinnullo; illunatiglo erksinermik illumertitaulerput, Nalekablo Jesusib attinga angijomik nakorijaulerpok.

18 Okpilertuttauk unnuktut unipkariartorput, nangminermingnik kigligiksarlutik pinniarnerilauktamingnik.

19 Unnuktulle angakolauktut aglakotitik tikkiupeit, egilugillo ikkomamut, innuit illunatik tækkoæne: akkingillo kittinamikit, nachvarput akkekariakalaungmetta 50,000 dinnik kẽnaujennik.

20 Taimak angitigijomik Nalekab okausingit aglivalliavut sãlakalilutiglo.

21 Tamanna namaksingmet, Pauluse annernermine issumasivok ingergajomavlune Macedoniakut Achajakullo, Jerusalemullo aijomavlune, okarporlo: Taikanelaukãrdlunga Rometauk tækkojariakarivara.

22 Macedoniamut tava ajochertuikattingne magguk Timotheuselo Erastuselo tillivak; nangminerle Asiame nokkarpok uvlunnik kapsinnik.

23 Taipsomanele perajaludlartokalerpok mikkingitomik ajochertũsek tamanna pitjutigællugo.

24 Attauserle Silberemik sennajok, attinga Demetriuse, Dianamut tuksiarvingoaliorpok Silberemik, sennakattinnelo ikkingitunnik perkutsariksitidlarpeit.

25 Tapsoma, taipkoa assingillo taimaitomik sennajut kattersorpeit, okarlunelo: Angutiõjose nellungilase, niorvgotivut tamanna akluitigigaptigo.

26 Tækkovluselo tussarluselo Efesusemetuinangilak, Asiable illunakasangane, Paulusib oma innuit unnuktut kajungersainerminut kattaktimagit, okarlunelo: Gudiungilegõk aggangnut sennammajut.

27 Niorvgutivulle tamanna sorẽrtuinarajangilak nachogijauvlune; Gudiojoksuble Dianab kattimaviksoanga piungitsugijaunajarivok, nalegauviksõningalotauk nungutaunajarivok, Asiamiut illunatik sillaksoarmiullo tuksiarvigijanget.

28 Tamanna tussaramitsuk, ningarosuvaksoadlalerput, nipliadlarlutik okarput: Efesusemiut Diananget angijoksovok!

29 Iglugaseksoarmiullo illunatik perajaludlalerput; tækkunãrvingmullo aulajadlakattigẽklutik tessigoarlugik Gajuselo Aristarchuselo Macedoniamiok, Paulusib ingergarkattik.

30 Paulusible innuit aivigijomangmagit, illinniartut innerterpæt.

31 Angajokajettauk illangita Asiame, Paulusib illænarijangita, tilliklerput tapsomunga innerterilãlo tækkunãrvingmut aikonnago.

32 Nipliajoksuit illangit imãk, assingit imãk adsigẽngitomik, illunamassiatik uimajadlarput, unnunersello nellovlutik suna pivlugo tagvunga kattersormangarmik.

33 Innuillo illangita Aleksander tessigoarpæt, Judit ajektudlarmatsuk. Aleksanderible aggangminut nullurarpeit, innuit sãnginne akkioromavlune.

34 Judiõjorle tukkisileramitsuk, attautsekut niplivak-

soadlarput illunatik Stundingnik maggungnik: Efesusemiut Diananget angijoksovok!

35 Angajokaksuble innuit nippangertinamigit, okarpok: Illipse angutit Efesusemiōjose! innuit nellieta tamanna kaujimangikauk? Efesusemiut iglugaseksoangita Gudiojoksoak Diana nālengmatsuk, killangmillo kattektub adsinga tagvanemet?

36 Tamanna akkerartaujungnangimet, nippangertuksaugalloarpose, uimajaraselo.

37 Innuit ukkoa tamaunga pitilaukpasse, kattimavingnit tiglingningitut, Gudipsingniglonēt mittautekangitut.

38 Demetriusele sennakattingillo okausiksakarunik, kina pivlugolonēt, kiglissiniarviksakarmet, erkartuijokalarmelo, passitiksamingnik; okarlit ingmingnut.

39 Assianigle apperkuttekarupse, kattimatillugit kiglissiniartunnut okautigissiuk.

40 Nangiarutigigaptigo, okautaujariak perajaludlarnermik uvlome pijomik, sumik patsitiksakarata perajaludlalaurapta. Taimaglo okarērame, aularkoveit kattimajut.

KAPITEL XX.

Paulusib pinniarninginnik Macedoniame Asiamelo.

PERAJALUDLARUNGNERMETTA, Paulusib illinniartut kaikolerpeit, sorērutiksamik okautivlugit, tagvangello aularpok, Macedoniamut aijomavlune.

2 Nunello taipkoa arvertarvigigamigit kaiblarkalauramigillo okautsinnut unnuktunnut, Grichit nunangænnut pivok, tagvanēlerdlunelo takkinnik pingasunnik.

3 Judille unangmingmatsuk Syriamut umiaktoromagame, issumaksarsiorkārdlune kajusilerpok utterniarnerminik Macedoniakut.

4 Asia tikkilugole, illaulaukput tapsomunga, Sopater Beroemit; Tessalonichemille Aristarchuse Sekunduselo; Gajuselo Derbenmit Timotheuselo; Tichikusele Trofimuselo Asiamit.

5 Tãpkoa sivorlerivavut, uttakkivlutalo Troadame.

6 Uvagulle umiaktorpogut Filippenmit kakkojet sẽrnakangitut uvlungita kingorngænne, uvlullo tellimangænne tikkipavut Troadame, tagvanelo pinniarpogut uvlunnik 7 nik.

7 Wochible uvlungita sivorlerpãngænne illinniartut kattimalermetta kakkõjak avgorlugo, Paulusib okãlavigiveit, aggagotsomagame; sorẽrane okãlavok unnuab ketterarninga tikkidlugo.

8 Iglullo kollerpãngænne nennergoakalaukpok unnuktunnik, kattimavigilauktangænne.

9 Innuosuktorlo, attinga Eutichuse, igalatsab sãngane iksivajok, akpaivlune sinnilertok, Pauluse akkunit okãlatillugo, sinningnermut ochogame, ijukarpok iglut kollerẽngita pingajuanit, tokkungavlunelo kiviktauvok.

10 Paulusele attersãrpok, kollãngerlugolo, erkilãlo okarlune: Uimajarase; tarninga illuanẽmet.

11 Ama majorarlune kakkojak avgorpa, nerrilarmelo, okãlavigiveillo ama akkunit uvlub kaulerninga tikkilugo. Taimaikãrdlune aularpok.

12 Innuosuktorlo omardlune kaipæt, mikkijoungitomiglo mannigotaulerdlutik.

13 Uvagulle umiaksoakut sivorliovogut Assusemut aularluta, tagvanget Pauluse ikkimakattikumavlugo; taimak perkojilaungmet, nunakut pissugomagame nangminek.

14 Assuseme tikkinamittigut ikkivigivãtigut, Mitylenemullo pivogut.

15 Tagvangello umiaktorpogut, kaungmello Chiosib akianut pivogut; kaungmingmello Samosemut tikkipogut, Trogilliumelo nokarpogut, uvlublo aipangane Miletusemut pivogut.

16 Pauluse issumasimagame Efesuse kangeromavlugo, Asiame akkunit-ĩtsomanane; tuavimut Pentekostib uvlungit nelliutikpetta Jerusalemẽtsomagame, ajornangipet.

17 Miletusemit tilliklerpok Efesusemut, kaikovlugit illagẽktut angajokangit.

18 Tikkinamitsugle okautiveit: Kaujimavapsinga, kannok illiortunga nelliutome illunane najulaurapse, uvlormit taimanget Asiamut tikkitainarama;

19 Nalegak kivgartorlauktara angijomik nellokotijunga, kugviolarmalo unnuktunnik, kappiasuktitaularmalo Judinnut, unangmiklertunnut uvamnik;

20 Sorlo angĩgutilaunginapse idluartomik sumiglonẽt okãlatigijeksamnik ajochertutigijeksamniglo illipsingnut kattimatilluse, iglupsingnelo.

21 Judillo, Grichillo okautilaukpakka, sagiarkovlugit Gudemut, okperkovlugillo Nalegaptingnut Jesuse Kristusemut.

22 Manalo ahak, uvanga kelleksorsimmajunga annernerme Jerusalemut aijunga, nellolarmalo, sumut taikane tikkitaularmangarma;

23 Tamanna kissiet Annernek ajunginek iglugaseksoarne tamaine kigligiudsingmet okarlune: Kellerutillo kappianarnerillo uttakkivãnga taikane.

24 Tamakkoale tamaita sivõragingilakka, innõseralo nangminek ivleringilara, kuviasuklunga nunamenera nãniaromavlugo, kivgartorneralo Nalekamut Jesusemut perkojaumanera, okautigivlugo Gudib saimarsautã okautsinnut tussarnertunnut.

25 Mannalo ahak, nellungilanga kẽnara tækkoniarungnẽrapsiuk, illunase, arvertarvigilauktakka, okãlavigijakkalo Gudib nalegauvinganik.

26 Tamanna pivlugo uvlome kigligiksarvigivapse, passitiksakanginama illunapse ause pitjutigællugo.

27 Angigutilaunginapse, okãlavlungale Gudib perkojanginnik tamainik.

28 Tagva mana udsertoritse illipsingnik, illagẽktunniglo illunainik, Annernerub ajunginerub ajochertuijungortilaungmasse tapkoninga, Gudib illagẽktitangit pairilugit aungminut pissiarlauktangit.

29 Tamanna nellunginapko amarkut kẽsuktoksuit kingunamne akkonapsingnut pijomãrmetta, illagẽt kẽnginiængileit.

30 Illipsingnittauk angutit sakkeromãrput, ajocher-

tũsiãlungnik okartut, illinniartut kajumiksarniardlugit ingmingnut.

31 Tamanna pivlugo pigãritse, erkailuselo, sorẽrnanga illunase kaibladlalaurapse, Jahrinne pingasunne uvlotillugolo unuamelo kugviordlunga.

32 Manalo kattangutiãrsukka, Gudemut sapputijaukovapse, saimarsautingello okausinganut, pitsartunekartub aglisiktitsungnarluse, tunnitsivigivluselo kingormgutijeksapsingnik, ivsornaititaujomãrtut illagilugit.

33 Silbermik Goldemiglonẽt pijapsingnik, annorapsingniglonẽt kennulaungilanga.

34 Kaujimavapsingale, aggamnut tapkonunga pinnialaurama attoriakalauktamnik, illamalo piksanginnik.

35 Nangminek kaujitilaukpapse tamainik, taimak sennajuksaugapta, sangẽtut ikkajorlugit, Nalekablo Jesusib okausingit erkarlugit, okangmet: Tunnijinek pilloringnarnersauvok pilitaunermit.

36 Taimaglo ōkarẽrame, serkortolerpok, tuksiarkattigællugillo tamaita.

37 Illunatik tava keavaksoadlalerput, Pauluselo kongẽsingagut erkilerpæt kunnilãlo.

38 Tamanna okausek kiksautigiluarpæt, kẽname tækkojaujungnẽrninganik okangmet; umiaksoarmullo kannilãrpæt.

KAPITEL XXI.

Paulusib ingergarninganik Miletusemit Jerusalemut, pititauninganiglo parngnanẽrsimavingmut.

TAIPKOA kemmaklugit umiaktorapta, okomikpogut Kous tikkilugo, uvlub aipanganelo Rodusemut pivogut, tagvangello Pataramut.

2 Tagvanelo umiaksoarmik naipitsigapta Foeniziamut ikãromajomik, tagvunga ikkivogut, aularlutalo.

3 Zypern allakaraptigo, saumikliutivlugo, Syrienmut umiaktorpogut Tyrusemullo pivluta; umiaksoak tagvane ussingiartuksaungmet.

4 Tagvanelo illinniartut naipinaptigik, uvlilaukpogut

tagvane uvlunnik 7 nik; tapkoa Pauluse okautivæt, An nernerub ajunginerub kaujitilaungmagit, Jerusalemu majorarkonnago.

5 Uvlullo tapkoa nãngmetta, aularpogut, ingergavluta, illunatiglo kannilarpãtigut, nulliatiglo kittorngatiglo illagællugit, iglugaseksuit avatãnut; serkortorpogullo immab kiglingane tuksiarlutalo.

6 Sorẽrutiksamiglo okarẽrapta, umiaksoarmut ikkivogut; tapkoale angergarivut iglomingnut.

7 Uvagulle umiaktorẽrapta Tyrusemit, Ptolomaisemut pivogut, kattangutigẽllo salutipavut, uvlormiglo attautsemik uvlivogut tapkonane.

8 Uvlub aipangane aularpogut, Paulusemẽtogut, Zæsareamullo pivogut, Filippusiblo, okautsinik tussarnertunnik okãlavaktut 7 it illangeta iglunganut itterpogut, tapsomanelerdlutalo.

9 Tamna pannekarpok sittamanik, uigasungnik, nellautsitiksennik okartut.

10 Tagvanelo uvlilaurapta unnuktunnik, nellautaijok attersãrpok Judæamit, attinga Agabus.

11 Tikkinamittigullo, Paulusib tapserutã tiguva, kelleksorlugillo aggannelo ittiggannelo, okarlunelo: Tamattominga Annernek ajunginek okarpok: Mattoma tapserutib innua, Judit taimak kelleksoromãrpæt Jerusaleme, pitiniarlugolo nellojut agganginnut.

12 Tamannale tussaraptigo, innertilerpavut, tagvanetullo, Jerusalemut majorarkonnago.

13 Paulusele kiovok: Kannok illiorkisse, kugviudlarapse, omættiga sẽklugo? Pijarẽrsimagama kelleksortauniarlunga kissianeungitok, tokkotaulungale Jerusaleme, Nalekab Jesusib attinga pivlugo.

14 Innertertaujomangimelle sorẽrpogut, okarlutalo: Nalekab pijomajanga pile.

15 Uvlut tapkoa kingorngatigut oppalungaijarẽrapta, Jerusalemut majorarpogut.

16 Illinniartuttauk illangita illagivãtigut Zæsareamit, ãpãtigullo Mnasonemik attelingmut, Zypernmiojomut, illinniartok tamna ĩtolaukpok, sinniktarkojauvogullo tapsomane.

17 Jerusalemut pigapta, kattangutigĕt illelliorpãtigut kuviasuklutik.

18 Uvlub aipanganele Jakobusemut pullariartorpogut Pauluse illagællugo; angajokajello illunatik tagvunga pigivut.

19 Salutijarĕrlauramigillo unipkautigilerpeit malliktigĕktidlugit, kannok Gude pinniarlaungmet nellojunne, tapsoma kivgartorninganut.

20 Tamattominga tussaramik, Nalegak nakorivæt, okautivællo: Kattangũt, tautukpotit Judinnik tausendiokattartunnik okpilertunnik, illunatiglo illungertorlutik perkojet malliktaukoveit.

21 Tussaumavãtille, Judit illunaita, nellojut akkorngænnetut ajochertorangne, Mosesib perkojangit nalekonnagit, okalauravillo kittorngangit kippijaukonnagit, illutsillo taipkoa attornagit.

22 Kannok tagva mana illingajariakarka? kattimajariakarput illa ipkoa unugiartorsuit; tikkisimanernik tussarniaramik.

23 Tamanna pivlugo okautsivut illingnut, mallilaukit.

24 Angutekarpok sittamænnik ovane, tapkoa malligeksakarput angernerilauktamingnik; tapkoa illingnut pikit, illagilugillo sujungaititaulerit, akkilerlutillo niakongita nujangit sallijaukovlugit, illunatiglo tukkisilerkovlugit sæglotaunernik, igvilletauk nangminek perkojet mallikangne.

25 Okpertut nellojunnit pijut aglagvigilauraptigik, kajusimavogullo attoriakangininginnik tamakkoninga, tunnergutille Gudiungitunnut kissĕta pekonnagit, aungmiglo, ippimmajomiglo, illokeudlarkonnagillo.

26 Tagva Paulusib angutit tapkoa ingminut piveit, kaungmello sujungailijaukattigivlugit, kattimaviksoarmullo itterpok, uvlut sungaivĩt nãniarlugit tækkojaujomavlune imailioriakangmet, tunnergutiksettik ingmigolitilugit tunnijaulerkãrtinnagit.

27 Uvlulle 7 it nãkasalermetta, Judit Asiamit pijut tækkovæt kattimaviksoarme, innuillo illunatik perajaluktidlalerpeit (Pauluse) tiguvlugo, nipliadlarlutiglo:

28 Illipse angutit Israelittiõjose ikkajortigut! tagva innuk illunane ajochertuijok kigliluktomik innukattiptingnik perkojenniglo kattimaviksoarmiglo ominga; Grichittauk aglæt ittertiniveit kattimaviksoarmut, iglorlo tamna ivsornaitok ivsornartilaukpa.

29 Trofimus, Efesusemiok sivorngagut tækkolauramitsuk illagijanga iglugaseksoarne; taimna Paulusemut aipaunasugivæt kattimaviksoarmut.

30 Iglugaseksoarmiullo illunatik aulajadlaraulerput, innuillo tagvunga akpangerlutik kattilerput; Paulusele tiguvæt tessigoarlãlo kattimaviksoarmit; tagvaĩnarlo upkoangit pallangertaulerput.

31 Tokkoniaromangmatsugle, sorsuktukset angajokaviksoangeta tussaumalerpeit, Jerusalemiut illunatik pikablalermetta.

32 Tagvaĩnak sorsuktukset illagællugit, Kaptainillo hundertinnut, illagællugit sorsugiartulerpeit. Angajokaviksoarmigle sorsuktuksenniglo tækkogamik, Pauluse annaulidlarungnẽrpæt.

33 Angajokaviksub tikkinamiuk tiguva, kellaumgujennullo maggoinut kelleksortaukolerpa, appersorlaitalo kinaumangæt, sumiglo pilaungmangæt?

34 Innuille akkorngænne nipliadlalerput, illangit imãk, assingit imãk; namaktomigle tukkisijungnanginamigit nippersoarnut, sorsuktukset iglokarvingænut ãtaukova.

35 Majorarvingmullo pingmet, sorsuktukset akkigariakalerpæt, innuit sorsugomangmatsuk.

36 Innugaseksuit mallikamitsuk, nipliadlarpullo: Pertaule!

37 Pauluse sorsuktukset iglokarvingænnut ãtaugame, angajokaviksoarmut okarpok: Okarkojomangilarma illingnut? Tapsomale okautiva: Grichit okausingit attorungnarpigit?

38 Egiptenmiungilatit, uvlut tamakkoa sivorngattigut illeratsartitsilaungilatit innuartunnik 4000 dinnik innukajuitomut aulartitsivlutit?

39 Paulusele okarpok: Judiõvunga Tarsenmit, Zili-

ziame iglugaseksuit kaujijaumariktut innukattigivãnga; kennuvigivagit okarlanga innungnut.

40 Perkungmago, Pauluse nængerlerlune majorarvingme, innuit aggangminut nullorarpeit. Nippangermettalo, okautiveit Ebræerit okausinginnut, okarlunelo:

KAPITEL XXII.

Paulusib akkiorninganik.

ILLIPSE angutit kattangutigẽt, angajokajello, akkiornikka illipsingnut tussãsigik.

2 Ebræerit okausinginnut okarvigingmagit tussaramitsuk, nippangiluarput. Okarporlo:

3 Judiõvunga, Tarsenme innulertunga Ziliziame, tamãnelo iglugaseksoarne innugoijaulaukpunga Gamalielib ittiggangita sãnginne, ajochertortautsiarpunga sivorlipta perkojanginnik, Gudemiglo kivgartorasugællunga, sorlo illipse illunase uvlome;

4 Okpertullo taimak unangmilaukpakka tokkomut aglæt. Kelleksorlaukpakka, pitilaitalo parngnanẽrsimavingmut, angutillo arnello.

5 Sorlotauk ajochertuinerojub angajokajello illunatik kigligiutigingmanga; tapkonanget aglangnik pilaukpunga, Damaskusemullo aivlunga, taikanẽtut kelleksorkärdlugit ãtsomagapkit Jerusalemut pitlartaukovlugit.

6 Ingergartillungale, Damaskuse kaglilerlugo, uvlub ketterarningane, kaumajoksub killangmit tagvaĩnak kaumaksärpãnga.

7 Nunamullo ochovunga, nippelo tussarpara, okartok uvamnut: Saul, Saul, sog unangmivinga?

8 Kiovarale: Nalegak kinauvit? Okautivãngalo: Jesuseõvunga Nazaremiok, unangmijet.

9 Ingergakattimale kaumajok tækkogalloarpæt, erksivlutiglo; uvamnulle okartub okausingit tussangileit.

10 Okarpungale: Nalegak, sumik pinniartuksauvik? Nalekable okautivãnga: Makkilerit, ainiarlutillo Damas-

kusemut; tagvane okautsaulãrpotit tamainik pinniareksarnik.

11 Kaumajuble tapsoma kaumajoksõninganut tautugungnanginama, ingergarkattima agganginnut tessiortaulerpunga, Damaskusemullo pivlunga.

12 Tagvanele angutekalaukpok Gudemik opigosuktomik perkojenniglo (naletsiarlune), attinga Ananiase, Judit illunatik tagvanĕtut pilloriktokotigijanget.

13 Tapsoma pullarpãnga, nængerlunelo sennimne, okautilungalo: Saul, kattangutiga, tautulerit. Tagvaĩnarlo tækkovara.

14 Okarporle: Angajokapta Gudingeta annerivãtit, pijomajanganik kaujititaukovlutit, idluartotuamiglo tækkokovlutit, nippemiglo tussarkovlutit kanninganit.

15 Kigligiudsijokotiginiarmattit innungnut illunainut, tækkojarniglo tussartarniglo.

16 Manalo sõg tuavingikĩt? Nikovilerit baptitaulerlutillo, ajornernillo ubvartaulerit, Nalekablo attinga tuksiarvigileruk.

17 Jerusalemulle utterama, tuksiartillungalo kattimaviksoarme, uvamnik ikpigijungnĕrlaukpunga, (Jesuselo) tækkolaukpara.

18 Tagva okautivãnga: Tuavitit, aularsãrlutillo Jerusalemit, kigligiudsinitit uvamnik okperiniængimagit.

19 Okarpungalo: Nalegak, nangminek kaujimavãnga, parngnanĕrsimavingmut pitilaurapkit, unatadlarlaitalo, okpertut illingnut, illinniarvingne tamaine;

20 Kigligiudsikotivillo Stefanusib aunga kovijaulaungmet, nængerlaukpungatauk senniane, tokkotauningalo idluarigivlugo, tokkotsijullo annorangit udsertorlaukpakka.

21 Okautivãngalo: Ailerit, tillijomagapkit ungasiktomut nellojunnut.

22 Okauserle tamanna tikkidlugo nalelaukpæt, nipliadlalerput okarlutiglo: Innuk imaitok pĕrtaule nunamit; idlualungimet innoninga oma.

23 Niplialermettale annoratiglo pĕdlarlugit, sangillo kongmut egimagit,

24 Angajokaviksub ãtaukolerpa sorsuktukset iglokar-

vingænnut, okarlunelo, issakajaukolugolo kiglissiniartaukova, tukkisijomagame, suna pivlugo taimak nipliutsormangmatsuk.

25 Kelleksormatsugle aklunatsennut, centurios senniminĕtok Paulusib okautiva: Illipsingne idluaralloarka, innuk Romiok kiglissiniartaukārtinnago issakadlarlugo?

26 Tamanna centuriosib tussaramiuk, angajokaviksoarmut okariartorpok, okarlunelo: Udsertolerit pinniartarnik, innuk una Romiongmet.

27 Tagva angajokaviksub tikkipa, okautivlugolo: Okautinga, Romiovit? Okarporle: Ahaila.

28 Angajokaviksublo kiovok: Kēnauvaksoarnik akkilerlunga illagilerpānga (Romiut). Paulusele okarpok: Uvangale innulernimnit Romiovunga.

29 Tuavilutik tava kiglissiniartuksangita allarlugo kemmekpæt. Angajokaviksoarlo tussarame Romiongmet, sivōralerpok, kelleksortaukolauramiuk.

30 Uvlub aipangane tussaromamarilerame, sōg passijaumangæt Judinnut, kellerōdsārtaukova, ajochertuinerōjullo kiglissiniartuksello illunaita kaikolerpeit, Pauluselo sakkertipa, pitilugolo tapkoa akkorngænnut.

KAPITEL XXIII.

Paulusib perajaludlartauninganik.

PAULUSIBLE kiglissiniartut tækkonārpeit, okarlunelo: Illipse angutit kattangutigēt, idluartomik issumakarlunga Gudib sāngane arvertarlaukpunga, uvlok tamanna tikkilugo.

2 Ajochertuinerōjuble, Ananiasib, kanneroktaukova sennianētunnut.

3 Tagva Paulusib okautiva: Gudib anaulidlaromārpātit karmaujotit mingoarsimajok; perkojet malliklugit iksivavlutit erkartorpinga, perkojello nalengnagit kanneroktaukovinga?

4 Nængertulle senniane okarput: Gudib ajochertuinerōjanga suadlarpiuk?

5 Pauluselo okarpok: Nægliktakka kattangutigēt, kaujimalaungilara ajochertuinerõmangæt. Aglaksimangmet: Innukotivit angajokaunerõninginnut okauserluktuksaungilatit.

6 Paulusible kaujimagamigit, illangit Sadduzæeriõngmetta, illangillo Farisæeriõngmetta, niplialerpok kiglissiniartut akkorngæne: Illipse angutit kattangutigēt, Farisæeriovunga, Farisæeriblo ernerivãnga; erkartortauvunga nerriukama tokkungajut makkitsomãrninginnik.

7 Taimagle okangmet, Farisæerillo, Sadduzæerillo akkerartolerput, innugiartoksuillo maggoilivut.

8 Sadduzæerit makkiviksakangitomik, Engelekangitomiglo, Annernekangitomiglo okangmetta; Farisæerille tamainik nellunaijaivut.

9 Nipliajoksolerput tagva; aglangniglo illissimajut Farisæerikunnit nikovidlutik akkerartolerpeit, okarlutiglo: Innungme tapsomane idluitomik nachvangilagut, Annerneruble Engeliblonēt okarviginerpago akkerartorungnangilagut Gudemut.

10 Angijomik pikabladlalermetta, angajokaviksoak sivõralerpok, Pauluse alliktortauniarasugællugo tapkonunga, sorsuktuksello attersãrkoveit, aksarnigaukolãlo tapkonanget, pitilugolo sorsuktukset iglokarvingænnut.

11 Uvluble aipangane unuame Nalegak (Paulusib) senniane nængerpok, okarlunelo: Pauluse mannigorit; sorlo Jerusaleme kigligiudsilauravit uvamnik, taimaktauk kigligiudsijariakarivotit Romeme.

12 Kaulermelle Judit illangit kattilerput, angerkattigēlerlutiglo nerrijomanginermik immeromanginermiglo Paulusemik tokkotsilaukãratik.

13 Taipkoale taimaitomik angerkattigēlauktut unnurnersaulaukput 40 ginnit.

14 Tapkoa ajochertuinerõjunnut angajokajennullo okariartorput: Sokkoserungnangitomik angerkattigēlaukpogut, ēsijomanata sumiglonēt Paulusemik tokkotsikãrtinnata.

15 Mana tagga kiglissiniartut illagællugit angajokaviksoarmut okaritse, kaupet taimna ãtautitsikovlugo (Paulusemik) illipsingnut, sorlo piluartomik kiglissiniaro-

mavlugo, uvagulle opalungẽrsimavogut tokkotsomavlugo tikkerkãrtinago illipsingnut.

16 Paulusible ujoroet kajusimanek tamanna tussaramiuk, parngnailerpok, ailunelo sorsuktukset iglokarvingænut, okautigivalo Paulusemut.

17 Paulusible centuriosit illanget kaikova, okautilãlo: Innuosuktok una pititsuk angajokaviksoarmut, okausiksakangmet tapsomunga.

18 Tapsoma tagva neksarpa pitilãlo angajokaviksoarmut, okarlunelo: Paulusib kelleksorsimajok kaikovãnga, kennuarivlungalo, innuosuktok una illingnut pitilugo, okausiksakangmet illingnut.

19 Angajokaviksub tagva aggangittigut tiguva, iglerterupalo, apperivalo: Sumik okautsomavinga?

20 Okarporle: Judit kajusimavut, tuksiarvigijomavlutit, kaupet Paulusemik ãtaukojikovlutit kiglissiniartut sãnginnut, sorlo piluartomik kiglissiniaromavlugo.

21 Igville nalengniarnagit, taipkoa akkorngænne angutekarmet unnurnersennik 40 ginnit, tapsominga pinasuartunnik, taipkoa angerkattigẽlaukput nerrijomanginermik immeromanginermiglo, Paulusemik tokkotsilaukãratik, manalo opalungẽrsimavut, uttakkivlutiglo angerniarnernik.

22 Tagva angajokaviksub innuosuktok aularkolerpa, perkolãlo, innungmut attautsemullonẽt okarkonnago, tamattominga nellojungnẽrtimago.

23 Centuriosingniglo maggungnik kaikojivok, okautivlugiglo: Sorsuktuksennik 200 dinnik opalungaijaititik, Stunde 3 me unuame, Zæsareamut aijuksennik, nergjutsoartalingniglo 70 ginnik, pittiksilingniglo 200 dinnik;

24 Nergjutsoarmiktauk Paulusib attoreksanganik, ãtlugolo sapputijaulerlune Feliksemut, nunab attanninganut.

25 Aglakivok taipsomunga, imãk:

26 Klaudiusib Lisiasib kuviasukova nunab attanninga nakornerpãngojok Felikse,

27 Angut una Judit tigulaukpæt, taipkonungalo tokkotaukasalauktok, uvangale sorsuktukset illagivlugit aksãriartorpakka tapsominga, Romiok tukkisilerapko.

28 Patsitiksanginnik tussaromagama kiglissiniarvingænut ãlaukpara.

29 Sunaubva tukkisivunga, perkojanginnik appersutit pivlugit passijaungmet; passitiksakangilarle omunga tokkotsitiksangõnermik kelleksortautiksamiglonẽt.

30 Tussaumaleramalo Judit illangita angigutsivlutik pinasuarmatsuk tokkotsomavlugo, katsungailunga illingnut tillikliutivara, passiklertuttauk okarkolaukpakka sãngne, sumik patsitekarmangæta tapsomunga. Innutsiarpagit!

31 Sorsuktukset tagva, sorlo perkojaugamik, Pauluse tiguvæt, aularutivællo Antipatrismut unnuame.

32 Kaungmelle nergjutiggit sorsuktukset aikolerpeit (Pauluse) illagællugo, (taipkoale) utterput sorsuktukset iglokarvingænnut.

33 Tapkoa Zæsareamut pigamik, aglait tamakkoa tunniveit nunab attanninganut, Pauluselotauk sakkertipæt tapsomunga.

34 Nunab attanninget aglait attuaramigit, appersorpok, nunamit nelliennit pingmangæt? Tussaramelo Ziliziamit pingmet, okarpok:

35 Kiglissiniaromavagit, passiklertut illingnik tamaunga pingmikpetta. Ittertitaukovalo Herodesib kiglissiniarvinget iglunganut.

KAPITEL XXIV.

Paulusib passijauninganik Tertullusemut.

UVLUT tellimæt kingorngænne ajochertuinerõjok Ananiase angajokajet illagivlugit, okaloriktorlo, attinga Tertullus attersãrput; tapkoa nunab attinganut sakkijalerput, Pauluse pivlugo.

2 Kaikojaungmelle, Tertullus passiklilerpok, okarlunelo:

3 Attannek nakornerpãngõjotit Felikse! ullapirsautekarapta innutsiaraptalo attannionerne, idluartuinarnik innuit ukkoa pitsiarangne, sillatojoksõgavit, tamakkoninga tamainik kujagitsaiarpaptigit.

4 Akkunērtinægle, kennuvigivagit, saimajōksogavit annikitoārsungmik okausiptingnik naleksālaurit.

5 Angut unna tukkisilaukpavut uivētoksoak, sillaksoarme illunane Judit tamaita pikablartilaukpeit, Nazaræerit ajochertusekullunginnik ajochertuinerset illanget.

6 Kattimaviksoarmiktauk ivsornartitsinasuarlauktok; tamna tigulaukpavut, erkartortaukojomavlugolo perkojiptingnut.

7 Angajokaviksuble Lisiasib pitsartudlartomut aksariartorpātigut tapsominga.

8 Passijingillo illingnut aikoveit; tapkonanget nangminek kiglissiniarungnarpotit pijomaguvit, tukkisileravit tamainik suna pivlugo passidlarmangaptigo.

9 Judilletauk okausekarivut, okarlutiglo taimak illingangmet.

10 Paulusele, nunab attanninget ijingmingmago okarkovlugo, kiolerpok: Kaujimagapkit, Jahrennik unnuktunnik erkartuijogavit, innungnut ukkonunga, sivōrananga akkiorvigijomavakka.

11 Nellojungnērungnaravit, uvlut unnurnersaungimetta 12 innit, takpaunga Jerusalemut tikkisimagama, tuksiariartorlunga.

12 Kattimaviksoarmēlonēt naipilaungilānga okartillunga innungmut attautsemullonēt, innungniglonēt pikabladlartitsivlunga, illinniarvingne iglugaseksoarnēlonēt.

13 Kigligiudsijungnangilettauk sāmne, mana passikliutimingnik uvamnik.

14 Angigutijomangilagille, ajochertūsek imna, ajochertusekullungmik taijanget, tamna taimak attorlugo, angajokama Gudinget nalekapko, tamaita perkojenne nellautaijunnelo aglaksimajut okperigapkit.

15 Gudelo okperivara, tapkoalo nangminek nerriugijanget, tamædsale pijomārtome tokkungajut makkiviksakaromārmetta, ajungitullijullo ajortullijullo.

16 Tamattomanele idluartomik issumakarasuarpunga illunane Gudemullo innungnullo.

17 Jahrille unnuktut nãngmetta, innukattima tujusianginnik tunnergutinniglo (Gudemut) tikkidlunga ãtsigama;

18 Tagva taipkoa naipipãnga sujungailijautillunga kattimaviksoarme, perajaluktokaranelo pikablajokaranelo.

19 Taipkoale Judiõjut illangit Asiamit pijut, manetuksaugalloarivut sãngne, kigligiudsilutik, passitiksakarunik uvamnut.

20 Ukkoalonẽt nangminek okarlit, sumik idluangitomik mallugimangarma, kiglissiniartut sãnginne nængertillunga.

21 Okausek una kissiane pigunitsuk, okalaurama akkorngænne nængerdlunga: Tokkungajut makkitsomãrningit pivlugit, erkartortauvunga illipsingnut uvlome.

22 Feliksib tamanna tussaramiuk, taimaituinarkova mana, ajochertũsek kaujimatsiaramiuk, okarporlo: Angajokaviksoak Lisias tamaungarpet, passiklernise apperkutigijomavara.

23 Centuriosele okautiva, Pauluse ingminut pitikovlugo, kelleksornagolo, illangitalo nelliellonẽt innerternagit pullaromakpatsuk, kivgartoromalugolonẽt.

24 Uvlulle illangit nãngmetta Felikse tikkilerpok nulliane Drusilla, Judiojok illagællugo, Pauluselo kaikolerpa, tussarlãlo, okãlatillugo okpernermik Kristusemut.

25 Paulusele okãlangmet idluarnermiglo, illokeujungnẽrnermiglo, erkartuijokaromãrtomiglo, Felikse koaksarpok, okarlunelo: Mana aularit; ullapingikuma kaikojomagivagit.

26 Nerriuporletauk Paulusemut kẽnaujennik tunnitsivioniarasugællune, aularkoguniuk; tamanna pivlugo kaikokattarlaukpa, okausekarvigællugo.

27 Jahrigle magguk nãngmennik, Portiusib Festusib Felikse simmerpa; Feliksible nertortaujomagame Judinnut, Pauluse kelleksorsimatillugo kemmekpa.

KAPITEL XXV.

Attannivingmut Pauluse pititaujomagame okarninganik.

FESTUSELE nunamut tamattomunga (Judæamut) tikkisimagame uvlut pingasut kingorngane Zæsareamit majorarpok Jerusalemut.

2 Tagva ajochertuinerõjut, Judillo angajokangita tikkipæt, Pauluselo pivlugo tuksiarvigivæt.

3 Kennuvigivlugolo tussartaujomavlutik taimna pivlugo, kaikojikovlugo tapsominga Jerusalemut, pinasuarpællo apkome ingergartillugo tokkotsomavlugo.

4 Tagva Festuse kiovok, Pauluse udsertortauniarmet Zæsareame, nangminerlo killamik taunungarniarmigame.

5 Illapse nellīt mana, okarpok, sappingitut, taunungakattaulit, angullo taimna unertsiunerlotigilitsuk, idluitomik pilaukpet.

6 Tapkonanele uvlunnit 10 nit unnurnersennik uvlikãrlune, Zæsareamut attersãrpok uvlub aipanganelo kiglissiniarviub iksivautanganut ingilerpok, Pauluselo aikjaukova.

7 Tamnale tikkimet, Judit Jerusalemit attersãlauktut illumavæt, passiklilerlutiglo unnuktunnik okumainartoksoarnik Paulusemut, nauk tangekangitomik.

8 Imãk akkiorvigingmagit: Idluitomik pilaungilanga Judit perkojanginullonēt, kattimaviksoarmullonēt, Attannivingmullonēt.

9 Festusible nertortaujomavlune Judinnut, Pauluse kiova, okarlunelo: Jerusalemut pijomavit, taikane erkartortaujomavlutit uvamnut tamakkoa pivlugit.

10 Paulusele okarpok: Attanniviksub kiglissiniarvinget sãnganut pijeksauvunga, taikane kiglissiniartaujariakarpunga; Judinnut idluitomik pilaunginama, sorlo igvit nangminek kaujimatsiarparma.

11 Idluitullialaurumale, tokkotsitiksangõnermiglonēt pilauruma, kunnulungilanga tokkotaulunga; taimaito-

kangipelle passiklerninginnik uvamnik, tapkonunga tunnijaujungnangitunga; attannivingmut pijomavunga.

12 Tagva Festuse kiglissiniartut okarkattigilaukãrdlugit, kiova: Attannivingmut pijomagavit, attannivingmut piniarpotit.

13 Uvlut illangit nãngmetta attannersoak Agrippas Bernizelo Zæsareamut pivuk, Festuse tækkongiordlugo.

14 Uvlunniglo unuktunnik tagvanẽmennik, Festusib attannersoak unnipkaupa Paulusemik, okarlunelo: Angut ovanepok, Feliksib kemmektanga kelleksorsimajok;

15 Jerusalemetillunga, ajochertuinerojut Judillo angajokangita unertsiunerlotigijartorpæt uvamnut, kennuvlutik, erkartortaukovlugo.

16 Taipkoale kiovakka: Romiut illusekangilet, innuk pitilugo tokkotauniarlune, kissiane passijaujok akkiorungnarpok passijaunerminik kissiane passijime tækkoænne.

17 Tamaungale tapkoa pingmetta, nokkalaungilanga, kaungmello kiglissiniarviub iksivautanganut ingipunga, angullo tamna aijaukolaukpara.

18 Tapsomunga illingajomik, passiklertut illumangmatsuk, patsitiksakangilet, pijariakarasugijamnik.

19 Apperkutekarpulle tapsomunga okpernekullungmingnik, tokkungajomiglo Jesusemigõk, Paulusib omartok okautigijanganik.

20 Apperkutingelle tamanne tukkisinginapko, apperivara, Jerusalemut aijomangmangæt, taikanelo erkartortaujomavlune tamattominga.

21 Paulusible attanniviksub okausinga nalegomagamiuk okangmet, tagvanekovara, attannivingmut pititsomavlugo.

22 Agrippasele Festusemut okarpok: Angut tamna nangminek tussaromavara. Okarporle: Kaupet tussarniarpet.

23 Uvluble aipangane, Agrippas Bernizelo tikkimennik ãnanausavaksoadlarlutik, kiglissiniarvingmullo itterlutik, kaptainillo angajokaunerõjullo iglugaseksoarne illagivlugit. Festuselo perkojingmet, Pauluse aijauvok.

24 Festuselo okarpok: Attannek Agrippas, angutiojose illipse illunase, tagvane uvaptingnut illaujose, tagga tamna tækkovasse, Judit illunatik okautigijanget uvamnut, Jerusalemelo mãnelo, nipliadlarlutik, innojungnẽrtuksaujok.

25 Uvangale tukkisilerapko, tokkotsitiksangõnermik pilaungimet, nangminerlotauk attannivingmut pijomangmet, issumasimavunga tillijomavlugo.

26 Attannivingmulle sumik tukkilingmik aglagutiksakanginama tamna pivlugo; illipsingnut sakkertaukovara, illingnulle piluartomik attannek Agrippas! (tussartaukovlugo) aglagutiksakaromavlunga kiglissiniartaukãrtillugo.

27 Tamanna igluarasuginginapko, kelleksorsimajok ãtautilugo, passijauningalo tainago.

KAPITEL XXVI.

Agrippamut Paulusib kiglissiniartauninganik.

AGRIPPASELE Paulusemut okarpok: nangminek okartuinariakarpotit. Tagva Paulusib agganne issaklugit akkiorlugit ingminik okãlalerpok:

2 Tamanna angijomik kuviagivara attannek Agrippase, uvlame tussatillutit akkiortuksaugama, tamaita pivlugit, Judit passiklerningit uvamnik;

3 Taimailuarpunga Judit illusingit apperkuttingillo kaujimagangne. Tamanna pivlugo tuksiarvigivagit kennuẽsarlutit tussarkovlutit uvamnik.

4 Kiglinganit innotsima illusingit innukattima akkorngæne Jerusaleme, Judit illunatik kaujimagalloarpeit;

5 Illitarsilauktut uvamnik kiglinganit, kigligiudsijomagunik. Farisæereõlaurama, tapkoa illuserivaktangit Gudemik kivgartorkojilutik, sõngonerpangõvut tamainit.

6 Manalo nængerpunga erkartortauvlunga nerriukama Gudib angernerilauktanginnik angajokaptingnut;

7 Tamakkoa kinguvarẽt 12 õjut, illapta nerriugiveit katsungaitomik, Gude kivgartorlugo, uvlotillugo unnuamelo sorẽratik. Nerriungnek tamanna pitjutigællugo, nægliktok attannek Agrippas, Judinnut passijauvunga.

8 Sõg tamanna okperijeksaungitotut erkartortauva illipsingne, Gudib tokkungajut tuppaktitsungnarmagit?

9 Uvangatauk issumakalaurivunga, Jesusib Nazaremiub attinga angijomik akkerartoreksarilugo.

10 Sorlo Jerusaleme taimailiolauramatauk okpertut unnuktut parngnanẽrsimavingmut pitilaurapkit, tamattominga ajochertuinerõjomut perkojaulaurama; tokkoteksauvlutiglo erkartortaungmetta, ikkajulaukpunga.

11 Illinniarvingnelo illunaine kappiasuktikattarlaukpakka, mittautigijaunartomiglo okarkovlugit aksogotilauktakka, sillaitoksõluarlarmalo taipkonunga, tækkorngartettauk iglugaseksoanginnut unangmilaukpakka.

12 Taimailiorlunga, Damaskusemut ingergalauktillunga, ajochertuinerõjunnut perkojauvlunga ajugautitaularmalo;

13 Nægliktok attannek, uvlok ketterarmet, apkomẽtillunga, kaumajok killangmit pijok tækkovara, sekkerngub kaumaninganit kaumaluartok, tamattoma kaumaksãrpãnga ingergarkattikkalo.

14 Nunamut illunata ochogaptale, nippe uvamnut okartok tussarpara, Ebræerit okausinginnut okartok: Saul, Saul, sõg unangmivinga? Sulokamik tukarlutit ajoksaleromãrpotit.

15 Okarpungale: Nalegak kinauvit? Okarpok: Jesuseõvunga unangmijet; makkilutille ittiggangnut tutit,

16 Tamanna pivlugo illingnut tækkotipunga, kivgartortitsomagapkit, okãlakovlutillo tækkojarnik, tækkotitsomajamniglo sulle illingnut.

17 Sapputijomavagillo innungnit, nellojunnillo, tapkonunga mana tillivagit,

18 Ijingit uititaulerkovlugit, tãktomit sãgiarkovlugit kaumajomut, Satanasiblo pitsartuninganit Gudemut; ajorninginnit issumangnarungnaitomik pititaukovlugit, kingormgujeksamiglo pekarkattigekovlugit ivsornaititaujomãrtut, okpernermut uvamnut.

19 Tamanna pivlugo attannek Agrippas, tækkolauktamnik killangmit pijomik okpingilaungitunga;

20 Okãlavlungale sivorlermik Damaskusemetunnut Jerusalemetunnullo, Judæablo nunanganut illunainut, taimaktauk nellojunnut, kakkialerkovlugit sagiarkovlugillo Gudemut, kakkialernerublo pinniarkojanginnik idluartunnik pinniarkovlugit.

21 Tamanna pivlugo Judit tigudlarpãnga kattimaviksoarme, tokkonasuardlungalo.

22 Gudible piulingmanga, tagvanepunga sulle uvlome, kigligiudsivungalo angijullo mikkijullo tussatillugit, assianiglo okãlananga nellautaijullo, Mosesiblo, pijokaromãrtomik, okautigilauktanginnik kissẽnik:

23 Kristusib ãniatitaujariakarninganik, sivorlioninganiglo makkitsomãrtunnit tokkungajunnit, kigligiudsininganiglo kaumajomik, innungnut nellojunnullo.

24 Taimagle nangminerminik akkiormet, Festuse nipperkõrtovlune okarpok: Paulus, illissimaidlarpotit; illissimanivit sillaitipãtit.

25 Okarporle: Erdlingnartok Festus, sillailungilanga; okarpungale okautsinnik okpernartunnik sillatojunniglo.

26 Attannek nangminek tamakkoninga kaujimangmet, tapsomunga sivõrananga okartunga; nellojosuginginapko tamakkoninga tamainik; sagvangitome tamakkoa pingimetta.

27 Attannek Agrippas, nellautaijut okperivigit? Kaujimavagit, okperijettit.

28 Agrippasele Paulusemut okarpok: Kajumiktekasekparma Kristusemioniarlunga.

29 Paulusele okarpok: Taimaimangarpit taimaingimangarpillonẽt, Gudib sãngane tussuvunga, kissiviungitok, illunatigle, uvlome tussartut uvamnik, uvaptunikovlugit, kellerutikka makkoa kisẽta pinagit.

30 Taimak okalaungmet, attannek nikovipok, nunablo attannertanga, Bernizelo, iksivakattingillo.

31 Iglerterpullo okarkattigẽklutik: Angut una tokkotsitiksangõnermik kelleksortautiksamiglonẽt, pilaungilak.

32 Agrippasele Festusemut okarpok: Angut una aularkojeksaulautogalloak attanniviksoarmut pijomalaungipet.

KAPITEL XXVII.

Paulusib umiaktorninganik nangiarnartomik.

ITALIAMULLE umiaktortuksauniptingnik okarsimajokarmet, Pauluse assingillo kelleksorsimajut centuriosemut pitipeit, Juliuse attelingmut, attanniviksub sorsuktuksangita illangennut.

2 Adramitemiulle umiaksoangænnut ikkigapta, allivarpogut Asiab senniagut umiaktoromavluta; Aristarchusiblo Tessalonichamit Macedoniamẽtomit illagivãtigut.

3 Uvlub aipanganelo Sidonemut pivogut. Jeliuselo Paulusemik pitsiadlarame, angervigiva itterninganik illænnarijanginut, nerrititaukovlugolo.

4 Tagvanget allivarapta Zypernib senniagut umiaktorpogut, annore aggornarmet.

5 Ziliziablo Pamfiliablo immangangne umiaktorluta, Myramullo Lysiamẽtomut tikkipogut.

6 Tagvanelo centuriosib umiaksoak naipipa, Aleksandriamit pijok, Italiamut aularniartok, tapsomunga ikkerkovãtigut.

7 Sukkaitomigle umiaktorapta, uvlunnelo unnuktunne Gnidusemut kẽta pivogut, (annore aggoraptigo) Kreta sennerkordlugo torarpogut Salmonemut.

8 Tamnalo serlek kãngerdlugo umiakovigiktomik taijamut tikkipogut, iglugaseksuit Lasea attigit kannitangænnẽput.

9 Akkunẽdlalaurapta, umiaktornerlo mana nangiarnalermet, nerrititailiviglo kangiutilermet, Paulusib kaiblarpeit.

10 Okautivlugillo: Illipse angutit, umiaktornek tamanna nangiarnarasugilerpara, umiaksoarlo ussingillo kissẽtaungitut, innõsivulletauk pivlugit.

11 Centuriosible umiaksub innua Kaptainelo okperinersarivak, Paulusib okausinginnit.

12 Umiakoviglo idluangimet okkẽviginiarlugo, unnurnerset okarput, tagvanget aularlutik õktoromavut Foenizemut okkẽjartoromavlutik; Kretame umiakovik uarngnamut attuarningarmullo sangmijok.

13 Kavangarnilermelle, namaksinasugivut pijomajamingnik, kissatik amuvlugit, Kreta sennerkopæt.

14 Annikitomigle kingorngane ullajujaksub tikkitalajub tikkipeit, attuarnermik taijaujub.

15 Umiaksoarlo tiktautidlarmago annorersoarmullo ajularapta, issumanganik saptautituinalerpavut.

16 Kikkertãrsuk tikkileraptigo, attinga Klauda; umiarãmik amuarluta sappikasekpogut.

17 Kakkinaptigo, ikkajorutiksaliorluta, umiaksoak nimerlugo ãtsungerpavut; sioraksoarmut ikkariniarasugællugo, tingerautet kattaktidlugit sãvipogut.

18 Akkunaksoarmullo kappiasuktitaudlalerapta, uvlub aipangane (umiaksoak) ussingiardlugo illanginnik egiorkarpeit.

19 Uvluglo pingajuængne umiaksub perkuttingit egiorkarpavut aggaptingnut.

20 Uvlunnigle unnuktunnik sekkinekaranelo uvloriakangimet, akkunaksoarlo mikkingimet, innosiptingnik kollalerpogut.

21 Nerrekammerungnẽrmettalo, Pauluse akkorngænnit nikovipok okarlunelo: Illipse angutit, nalelaurupsinga Kreta kemmengnago, nangiarnartub tikkinajalaungilãtigut assiojinatalo.

22 Manale kaiblarpapse, nangiarase, attauserlonẽt tokkoniængimet, umiaksoak kissime asserolãrpok.

23 Unnuamele tamattomane perkutigijima kivgartortamalo Engelinga sennimne nængerlaungmet,

24 Okarporlo: Pauluse nangiarnæk, attanniviksub sãnganut pititaujuksauvotit; ahaglo, umiaktorkattitit tamaita Gudib tunnilaukpeit illingnut.

25 Taimaimet, illipse angutit, sivõraniarase; Gude okperigapko, taimaitsomãrpok, taimak okautsaugama.

26 Kikkertamulle apporiakarpogut.

27 Unnuelle 14 õningænne ketterartillugo, Adriab immaksoangane umiaktortilluta, umiaktortut nuna tikkinasugivæt.

28 Nausaikullo ningitinamitsuk ittininga 20gennik issakterpæt, sivuvallarsukamik ama nausaikut ningitinamitsuk, ittininga issakterpæt 15nik.

29 Illimasuleramik ikkariniarnermingnik, kissaksuit sittamæt umiaksub akkoanit ningitipeit, killanarlutiglo uvlub kaulerninganik.

30 Kippalulle umiaksoak kemmagasuaramitsuk, umiarak ningitipæt immanut, okartuinarlutiglo kissaksuit umiaksub sivuanit ningititsomavlugit;

31 Paulusib centurios sorsuktuksello okautiveit: Ukkoa umiaksoarmẽngipetta innõniætsengilase.

32 Tagva sorsuktukset umiarab pitõtangit kiblorpeit immãnut singisimalertilugo.

33 Kaulermello Paulusib nerrekolerpeit tamaita, okarlunelo: Uvlome uvlut 14 õlerput, nerriungnermut nerrimaringinapse, nerrimarlaunginapselo.

34 Tamanna pivlugo kaiblarpapse, nerrititse nekkoksekovluse; nujarlonẽt attausek kattangniængimet niakopsingnit.

35 Taimaglo okarẽrame, kakkojamik tigusivlune Gude kujagiva illunatik tækkoænne, avgorlãlo, nerrilerlunelo.

36 Tagva illunatik kuviasulerput, nerrilermilutiglo.

37 Uvagulle tamapta, umiaktorkattigẽkluta 276 õlaukpogut.

38 Kãgungnẽramiglo umiaksoak okigligiarpæt, kakkojekset immãnut egilugit.

39 Kaungmelle nuna illitaringilæt, kangerdlugle tækkovæt, siksanga imnãungitok; tagvunga umiaksoak uerksãrtitsomalerpæt, ajornangipet.

40 Kissaksuit amuaramikit, sãviput, akũtælo kellerutinga kellerõdsãramitsuk, tingerautak senningajok amuvæt, siksak torarasuarlugo.

41 Ikartok tikkipæt, avamigut ittinelik, tagvunga umiaksoak ikkarepok, sivua tava apõrpok aulajungnẽrdlune, akkoale maggit pitsartuninginnut serkomitaulerpok.

42 Sorsuktukselle kajusivut, kelleksorsimajut tokkotsomavlugit, nelliellonẽt tapkonanget nelluglune kemmakonnago.

43 Centuriosible Pauluse piulijomagamiuk, kajusimaninget serkomipa, perkojivlunelo, nellugungnartut sivorliolutik nellugkoveit nunamut.

44 Assingille (piulivlutik) illangit sãtujennut, illangillo umiaksub serkominikunginnut. Taimailioramik illunatik nunamut pivlutik piulijaulerput.

KAPITEL XXVIII.

Paulusib tattamnartitsininganik Maltame.

PIULIJAULERAPTALO tussarpogut, kikkertab attinga Malta.

2 Maltamiulle mikkingitomik pitsiarpãtigut, tamapta pullarkovãtigut, ikkomamik ikkitsivlutik, sillaluksub tikkimattigut, keujanarlarmelo.

3 Paulusele akkerkunnik kattersigame, illivlugillo ikkomamut, onarkejarnermut kuglugiak sakkijarpok, nimarlõrdlunelo agganginnut.

4 Maltamiulle tækkogamitsuk kuglugiak aggangine nivingajok, okarkattigẽkput: Innuk una innuartongmet nellonangilak, kiglungnerub innõkongimago, nauk immaksoarmit piulijaugalloarlune.

5 Kuglugiarle ikkomamut kipsaliktutiva, idluitomut pijaunane.

6 Uttakkilerpulle publerniarasugællugo, tagvaĩnarlonẽt tokkoniarasugællugo. Akkunille uttakkivlugo, idluitomulle pijaungimet tækkogamitsuk, assianik issumakalerput, okalarmiglo, Gudeõjok una.

7 Kikkertab angajokanget, attinga Publiuse, tamattomane erkãne nunakuttekartok, tapsoma illelliorpãtigut, illænnakãrlunelo sinniktarkovãtigut, uvlunnik pingasunnik.

8 Tagvanele Publiusib atãtanga kannimalaukpok õlingnartomut, aungmiglo anarartok, tapsomunga Pauluse it-

terpok, tuksiarlarmelo (Gudemut), aggangminullo pattiklugo ãkikpa.

9 Taimailingmago, oma assingit kannimajut kikkertamẽtut kaigivuttauk, ãkiktaulerivut.

10 Tapkoalo angijomik opigivãtigut; aularaptalo takkoaksaptingnik tunnitsivigivãtigut.

11 Takkit pingasut nãngmetta umiaksoarmut Aleksandriamit pijomut aularpogut, kikkertame tamane okkẽlauktomut. Nellunaikutalik Kastorlo Polluksselo.

12 Syrakusemullo pigapta, tagvane pingasunnik uvlivogut.

13 Tagvangello avalerkapta, Regionemut pivogut; kaungmet kavangarnilermet, uvlub aipangane Puteolimut pivogut.

14 Tagvane kattangutigennik naipitsivogut, tapkonungalo uvlikojauvogut uvlunik 7 nik; Romut tava aularpogut.

15 Tagvangello, kattangutigẽt tussaumaleramittigut pachrearpãtigut, Appiferelo Tretabernlo tikkidlugik. Paulusib tækkogamigit Gude kujagiva, kuviasulilarmelo.

16 Romulle pigapta, Centuriosib kelleksorsimajut pitipeit angajokaviksoarmut; Paulusele ingmigut perkojauvok, sorsuktuksamut attautsemut udsertortaukovlugo.

17 Uvlulle pingasulermetta, Paulusib Judit angajokangit kaikoveit. Kattimangmetta, okautiveit: Illipse angutit kattangutigẽt, nauk idluitomik pilaungitunga innukattiptingnut, angajokapta illusinginnullonẽt; taimaitunga kellersoksimavlunga Jerusalemit tunnijaulaukpunga Romiut agganginnut.

18 Tapkoa aularkojomalauralloarpãnga kiglissiniaraminga, tokkotsitiksangõnekangimet uvamne.

19 Judille tamattominga akkerartormetta, attannivingmut pijomavlunga okariakalerpunga; unertsiunerlõtekariartornanga pivunga innukattimnik.

20 Tamanna pivlugo tamaunga kaikovapse, tækkojomavluse okautsomalapselo; Israelib nerriuninget pivlugo, kelleksorsimagama, kellaumgujennut ukkonunga.

21 Okautivælle: Aglangniglonẽt pingitogut Judæa-

mit; tikkitokalaungilarlonẽt kattangutigẽnnit, idluitomik kigligiudsijomik okausekartomiglonẽt pivlutit.

22 Illingnille tussaromavogut, kannok issumakarmangarpit. Tussaumagapta tamattominga ajochertũsemik illunane akkerartortaugapse.

23 Uvlormiglo taingmatsuk, (nelliutingmet) unnuktut pullarpæt sinniktarviane, tapkoninga ajochertuivlune okãlavok Gudib nalegauvinganik, Jesusemiglo ajochertorlugit Mosesib perkojanginnit, nellautaijunnillo, uvlãmit unnungmut.

24 Illangille okauserijanginnik okpilerput; illangille okpingilet.

25 Ingmingnulle illænnãrẽnginamik apterput, Pauluse imãk okangmet, Annernek ajunginek okalauralloarpok nellautaijokut Jesaiasekut angajokaptingnut.

26 Okarlunelo: Innungnut ukkonunga ainiarit, okautivlugit: Siutipsingnut tussaromãrpasse, tukkisinagolo; ijipsingnullo tækkojomarpasse illitarinagolo.

27 Innuit ukkoa omættingit mangaidlarmetta siutimingnullo tussãnerludlarput, sikkungerlarmiglo tækkojomanatik, tussãjomanatiglo, tukkisijomanatiglo omamingnut, sãgiaromanatiglo, uvanga innulilugit.

28 Tussaumalersiugle, tamanna Gudib saimarsauta tillijauvok nellojunnut; taipkoa tussagõromãrpæt.

29 Taimak okangmet, Judit aularput, ingmingnut unnuktunnik appersorlutik.

30 Pauluselo Jahringnik maggungnik iglogijamine attartortaminelaukpok nangminek akkilerlugo sinniktarvik, pullartinnelo tamaita illelliorpeit.

31 Gudib nalegauvinganik okãlavlune, Nalekamiglo Jesusemik ajochertuivok sivõranane innertertaunanelo.

PAULUSIB

AGLANGIT ROMIUNNUT.

KAPITEL I.

Paulusib annerimaninganik.

PAULUSE, Jesusib Kristusib kivganga, perkojaumajok Aposteliõkovlugo, annerimajok omunga okautaukovlugit Gudib okausingit tussarnertut,

2 Tamakkoa nellautaijokotimigut sivorngagut angerutigilaungmagit aglangne heiligenne,

3 Ernine pivlugo, Davidib kinguvãnginnit erniangõjok, uviningmut,

4 Pitsartunermullo nellonẽrsimajok Gudib Ernerijanga, Annernermut, ivsornaititsijomut, makkivianit tokkungajunnit, tagva Jesuse Kristuse Nalegavut,

5 Tapsomunga saimartauvluta Apostelingortitauvogut, nellojunne illunaine okpernerub nalektauninga ãkiktaukovlugo tapsoma attingane;

6 Tapkoa illipsetauk illagivãse, Jesuse Kristusemut kaikojaumagapse.

7 Rommetunnut tamainut, Gudib nægligijanginnut ivsornaitunnullo kaikojaumajunnut: Gudib Atãtapta, Nalekablo Jesusib Kristusib saimarsautinget, ullapirsautingello illagilisetõk.

8 Sivorlermik Jesuse Kristusekut, Gudimnut kujalijutigivapse tamapse, okpernise okautigijaungmet sillaksoarme illunane.

9 Gudib kivgartortama annernimne, Erninget okausinginnik tussarnertunnik okãlavlunga, kaujimavãnga, sorẽrnanga erkaumagapse.

10 Tuksiarnimnelo kennutsainarlunga tikkiluse kakkugo pitjutekarniarmangarma, Gudib pijomajanganut.

11 Kippiniarama tækkojomavluse, tunnergumik annernelingmik aitortoromavluse, nekkoksititaulerkovluse.

12 Imaipok, illagiluse mannigortaukattikumavluse okpernipsingnut okpernimnullo, okperkattigẽkapta.

13 Nellokojomangilapsele kattangutikka, kajusimakattarlunga tikkitsomalaurapse issumapkut, ajungitomik pititsomavlunga illipsingnẽtauk, sorlo nellojunne assipsingne; agviartaukattarlungale tamanna tikkilugo.

14 Grichinnullo Grichiungitunnullo, illissimajunnullo illissimangitunnullo kivgartortuksauvunga.

15 Taimaimet, ajungitamnut pijomavunga, okãlajomavlunga okautsinnik tussarnertunnik illipsingnuttauk Rommẽtose.

16 Kristusib okausingit tussarnertut kangusutigingi-napkit; pitsartuniõngmetta Gudemit, pilloriktilugit illunaita, okpertut tapkonunga, Judit sivorliõlutik Grichillotauk.

17 Tamakkonunga nellonarungnẽrtitaungmet idluarsititaunek, namagijaujok Gudib sãngane, tamanna okpernermit okpernermut pijok, sorlo aglaksimangmet: Idluartok okpernerminut innõniarpok.

18 Gudib ningausinga killangmit sakkermet innuit ajortullininginnut idluitullininginnullo tamainut, miksekãrnermik nokkangatitsẽnartut idluitullidlarnermut.

19 Gudekartomik nellojokangilak tapkonane; Gudib mattominga nellojungnẽrtilaungmagit;

20 Gudib illinganinga tækkuksaungitok, tamædsa, ajugakanginina Gudiõningalo issokangitok, sillaksub pingortitaukãrninganit tækkuksaungmet, pinniarnerit ullernaigijaukpetta; taimaimet passijaungijutiksakangilet.

21 Gudekartomik attautsemik kaujimagamik, nertornagolo, kujagivilaunginamitsuglonẽt Gudetut; issumamikulle piungitoksõlerput, omættingillo sillaitut tãktoksõlerput.

22 Sillatojorigamik, sillaitoksõlerput;

23 Gudiblo asserojuitub ãnanauninga mumilaukpæt

innub asserortuksab tingmijello nergjutillo pãmgortullo adsiluanginnut.

24 Taimaimet Gudib allarpeit katteklutik omættingita ikliguninginnut, makkojungnartunnut, timitik ingmingnut kangunartilugit;

25 Taipkoa, Gudib miksekãrninga mumilaukpæt sæglunermut, pingortitarlo nertorlugo kivgartornersarilaukpæt Pingortitsijomit, tamna nertortaujok issokangitomut. Amen.

26 Taimaimet Gudib allarpeit katteklutik igligunernut kangunartunnut; arnangit attornitik kiglormut attornerluklugo pingmetta.

27 Taimaktauk angutit arnak attorungnẽrlugo, ingmingnut ẽgiangusedlalerlutik igligunermingne, angut angumut kangunartomik pisãdlarput, tammadlarnermingnullo akkilertaudlarlutik ingmingnut, (taimaitaujariakangmetta).

28 Sorlo Gude illitarilugo pijariakarasugilaungimetta, Gudibtauk allagiveit katteklutik erkarsautiãlungnut, mamainartulliarlutik;

29 Idluitunnik tamainik tættælutik, illokeudlartomiglo, uivẽdlartomiglo, torkuinermiglo, ningarnermiglo, õmisungnermik tættælutik, innuarosungnermiglo, anãtũtisungunermiglo, terliakattainermiglo, kiguitojoksõlarmiglo tokkonartomik,

30 Passidliluinartoksõlarmiglo, Gudemik nachojoksõlarmiglo, nellangaitoksõlarmiglo, piojorijoksõlarmiglo, piblingaitoksõlarmiglo, asserorsailarmiglo, angajokãmingnik tappatoksõlarmiglo;

31 Sillaitojoksõlarmiglo, okpernaitoksõlarmiglo, næglingitoksõlarmiglo, saimajuitoksõlarmiglo, takopsoajuitoksõlarmiglo.

32 Taipkoa nauk Gudib idluarninganik kaujimavlutik (taimailiortut tokkoteksaungmetta), nangminek taimailiortuinangilet, assitigle taimailiortut kuviagiveit aglæt.

KAPITEL II.

Assimingnik erkartuijut Gudib erkartuininganit kemmãniænge-ilet.

TAIMAIMET, innuk omæt! passijaungijutiksakangilatit kinaumangarpillonẽt erkartuijotit; assingnik erkartuinernut, nangminernik erkartuivotit, erkartortautiksarnik taimailioravit.

2 Gudible erkartuininga taimailiortunnut, idluangmet kaujimavavut.

3 Innugle omæt, taimailiortunnik erkartuijotit, nauglo nangminek taimailiormilutit, Gudib erkartuininganit igvit kemmãgomãravit, issumavit?

4 Ubvalo akluininga pitsiarnermik kennuẽsarnermiglo kamangitsertornermiglo nachogiviuk? Kaujimangilatit Gudib pitsiarninget tessiormattit kakkialernermut?

5 Igville omættivit mangaidlarninganut, kakkialeromangininganullo kallerẽktitsivotit nangminernut ningautsemik, ningautsib uvloksanganut Gudiblo erkartuininget idluartub sakkijarvianut.

6 Illunaita attunit tapsoma akkiniaromãrpeit pinniarnerilauktanginnut.

7 Imagle: kennuẽsarlutik ajungitullinasuartut, pinniarnernut ajungitunnut pinasuartut innotsemik naksaungitomik, tapkoa nertornartomik, nalengnartomiglo, sokkosijuitomiglo tunnitsivigijomarpeit;

8 Akkerartortulle miksekãrnermiglo nalengitut, idluangitomigle nalektut, taipkoa saimaungitomiglo ningarnermiglo pijomãrpeit;

9 Kappianartomik kiksarnartomiglo pijomãrput innuit idluitullijut tarninginnut tamainut, Judit sivorliolutik Grichillotauk.

10 Nertornartomigle, nalengnartomiglo, ullapirsaumiglo ajungitullijut illunatik pekarlit, Judit sivorliolutik Grichillotauk.

11 Innungnik Gude adsigẽktitsingmet.

12 Ajortullilauktut perkojakaratik, assiojomãrputtauk perkojet mallingnagit; ajortullilauktullo perkojakarlutik erkartortaujomãrput perkojet malliklugit.

13 Perkojennik tussartuinartut idluangimetta Gudeme; perkojennigle malliktut idluartitaujomãrput.

14 Nellojut (aglaksimmajunnik) perkojakangitut, ingergarmik perkojet pinniarkojanginnik pigamik, tapkoa nauk perkojakaratik, ingmingnut perkojaõvut.

15 Perkojet pinniarkojangit omættinginne aglaksimangmetta nellunailivut, erkarsautimingnik kiglissitimattigik; issumangille passitigẽngmetta, passitiksẽrutigẽngmettalo ingmingnik,

16 Uvlorme taipsomane, innuit angigutsiningit Gudib erkartoromãrmagit Jesuse Kristusekut, sorlo okautsit tussarnertut ajochertutigigapkit.

17 Kamalerille Judemik attekarpotit, perkojakarnermiglo tettitartorpotit, Gudelo nertorutigivet illingnik.

18 Pijomajanganiglo kaujimavotit, perkojennullo ajochertortaugavit, pinniareksenik ajunginersennik kiglissiniarpotit;

19 Illikullo issumakarpotit, tautungitunnik tessiorungnarasugællutit, kaumailarpillo taktomẽtunnik,

20 Sillaitunnik kaujisarteõvlutit, kaujimangitunnik ajochertuijõvlutit, illissimakõrpotit illinniareksennik okpernartunniglo perkojennẽtunnik.

21 Mana assingnik ajochertuivotit, illingniglo ajochertuingilatit. Okãlavotit tigliktuksaunginermik, nangminerle tiglikpotit.

22 Okarpotit, nulliarẽngnermik asseroijuksaunginermik, nangminerlo nulliarẽngnek asserorpet. Gudeungitunnik makkojuktotit, Gudiblo pinginnik arktaivotit.

23 Perkojennik nertõtivotit, Gudelo mittautigivet perkojennik nalenginermut.

24 Pitjutauluse Gudib attinga mittautigijaungmet nellojunne, taimak aglaksimangmet.

25 Kippimanek attornartogalloak, perkojet mallikungne; perkojelle mallingikungne, kippimanĩt uviniolerẽrpok.

26 Kippimangitub tagva perkojet idluarijangit pin-

niarunigit, kippimangininga kippimanionerartaunangilak?

27 Innõnerminit kippimangitub perkojet namaksigunigit, tapsoma tagva erkartoromãrpãtit, perkojet tappagigangne igvit, nauk aglangnik kippimanermiglo pekartotit.

28 Judiõngimet kallinermigut Judiõjok, kippineunginivok kãngagut uviningme pijok.

29 Illumigulle pijok, Judiõvok; kippimaniõvorlo omamigut kippimanek annernerme pijok, aglangnẽungitok, tapsoma nertornauta innungnit pingilak, Gudemille.

KAPITEL III.

Perkojennut idluartitaujokarniængilak.

SUMIK tagva Judit pekarnersauvæt? Kippimanerlonẽt sumik sulliva?

2 Mikkijoungitomik pivut. Sivorlermik, Gudib okausinginnik tunnitsiviovut.

3 Illangille tamakkonunga okpingimetta, kannok kamajarialik? Taipkoa okpingininga Gudib miksekãrninga okpernarungnẽrtinajarpatsuk?

4 Taimainiætsengilak! imaivikporle, Gude miksekãrtovok, innuillo illunatik sæglotovut; aglait imaimetta: Okauserne idluarkovlutit, ajugaukovlutillo erkartortauguvit.

5 Gudible idluarninga idluinipta nertornartipatsuk, sumik okaromavita? Gude idluitonajarka, ningarnermut pitlaramittigut? (innuktut taimak okarpunga).

6 Taimaitsengilak! taimaipet, kannok illilune sillaksub innungit Gudib erkartorajarkagit?

7 Gudib miksekãrninga sæglonimnut ãnanausiluarpet nertortauninganut, sõg ajortullijotut erkartortauvik sulle?

8 Imailiornersaunajangilagut sorlo mittautigijaugapta, illangitalo okautigingmattigut okarnerarluta: Ajortul-

liarta ajungitok omanget pikovlugo? Taimaitut erkartortauninget idluarpok.

9 Kannok tagva? Ajunginersauvita taipkonanget? Mikkijomiglonēt pitsengilagut. Kigligiudsikammergapta Judillo Grichillo ajortoliksōjunnik.

10 Aglaittauk imaimetta: Idluartomik innukangilak attautsemiglonēt;

11 Sillatōjokaranelo, Gudemik appersortokangilak.

12 Illunatik kiglormut sāsimavut, illunamassiatiglo piojungnērput; ajungitullijokangilak attautsemiglonēt;

13 Torklungit illuvektut angmarsimajotun-īput, okarmingnullo takkormōrput, okatik ipiksilugit, kuglugiangojartutitut tokkonartoksoarmik kangasinamiutekarput.

14 Kanningit tættæput okautsilungnernik kassilingnartunniglo;

15 Ittiggangit sukkallidlarput aungmik kovisijomavlutik.

16 Apkotinginne asserornartokarpok kiksarnartokalarmelo;

17 Apkomiglo ullapirsautelingmik kaujimangilet;

18 Nalengnermik Gudemik kamangilet.

19 Kaujimavogulle, perkojet okausingit, taipkonunga perkojalingnut pingmetta; karngit illunatik simiktaukovlugit, sillaksublo innungit illunatik passijeksaukovlugit Gudib sāngane.

20 Taimaimet, uvinik (innuk) idluartitaujungnengilak tapsoma sāngane perkojet pinniarkojanginnut, perkojennut ajornerit illitarijaulermetta.

21 Manale idluarsinek Gudib sāngane namagijaujok perkojet pinnagit nellojaujungnērpok, perkojennut nellautaijunnullo kigligiutaumajok.

22 Gudemulle idluarsinek, pijok okpernermit Jesuse Kristusemut okautigijara, tamainut piksak, illunatiglo okpertut pigivæt.

23 Adsigēngitokangimet; illunatik ajortullilaungmetta, Gudemullo nertortaujuksaunitik ajulerlugo;

24 Akkekangitomiglo idluarsititaulerput, tapsoma sai-

marsautanut, piuliklernermut Kristusib Jesusib pijanganut;

25 Tamna Gudib sakkertilaukpa saimausiviokovlugo okpernermut tapsoma aunganut, idluarnek sãngmine namagijaujok nellonẽromavlugo, issumagijungnẽramigit ajornerit sivorngagut pilauktut, Gude kennuẽsertortillugo;

26 Nelliutunne tamakkonane idluarnek sãngmine namagijaujok nellonẽromavlugo; nangminek idluartogame sakkerkovlugo, idluarsitilugolo Jesusemut okpertok.

27 Nauk tagva nertornautiksak? Pẽrsimavok. Perkojet nelliennut? perkojennut pinniarkojijunnut? Aukak, perkojamulle okperkojijomut.

28 Taimaitomik issumavikpogut, innuk idluarsititaulermet perkojet pinniarkojanginnuungitok, okpernermut kissianut.

29 Ubvalo Gude Judit kissimik Gudigivatsuk? Nellojuttauk Gudiginginivatsuk? Aukak, nellojuttauk Gudigivæt.

30 Gude attauseongmet, kippimajunnik idluartitsijok okpernerme, kippimangitunniktauk (idluarsititsingmijok) okpernermut.

31 Perkojet tagva attorungnẽrkovittigik okperkojigapta? Taimaitsengilak! perkojelle aulaijaukonnagit pivogut.

KAPITEL IV.

Idluartitaunek okpernermit pivok.

SUMIK okaromavita, atãtagijapta Abrahamib nachvalaungninga innonermine pivlugo?

2 Tamattominga okarpogut: Abraham idluarsigune pinniarnernut, nertornausigalloarpok, Gudemele pinane.

3 Aglaille kannok pivæt? Abrahamib Gude okperiva, tamannalo pivlugo idluarsititauvok.

4 Pinniarnernulle pinasuartok, akkilertauninga saimanermut pingilak, tunnitsiviojariakangmelle.

5 Pinniarnernulle pingitok ajortullijunnigle idluartitsijomut okperune, tapsoma okpernine idluarsijutiginiarpa.

6 Sorlotauk Davide okarmet, pilloringnermik innuk tamna piksarinerarlugo, Gudib idluarsititanga, pinniarnerit pitjutiginagit, okarame:

7 Piulijauvut idluitulliarnermingnit issumagijaujungnẽrtut, ajornerilauktamingnillo mattoviõjut;

8 Piulijauvok innuk tamna Gudib ajortulliarningit taijungnẽrpagit.

9 Piulijaunek tamanna tagva kippimanerub (kissime) piksarivauk? kippimanginerublonẽt piksarivauktauk? Abraham okpernine pivlugo idluarsititaujok okautigivavut.

10 Kannok illivlune idluarsititauva? Kippimagamelonẽt kippimanginamelonet? Kippimagame pinajatsengilak, kippimalugane pijok.

11 Kippimaneruble nellonaikutanga piva nakkititjutigællugo idluarsitisimanermik okpernermut, kippimalugane pijaminut; taimailerdlune atãtaulerkovlugo, okpertunnut illunainut nauglo kippimanatik, tapkoatauk tamanna idluarsitijutigekovlugo.

12 Kippimajunnuttauk atãtaulerkovlugo, kippimajunnut kissẽnuungitok, tapkonungaletauk, arvertartunnut okpernerub tuminginne, atãtapta Abrahamẽtub kippijaukãrtinnago.

13 Angersimanek imna Abrahamut kinguvãnginnullo, kingormgujekovlugo sillaksoarmik, perkojennut pingimet, okperneruble idluarsaininganut.

14 Perkojennik tettekartut kingormgujijuksaupetta, okpernek tagva suksaungilak, angersimanerlo sullingilak.

15 Perkojet ningartitsingmetta; perkojakangitonele tappanekanginnettauk.

16 Taimaimet idluarsinek okpernermut pijuksauvok, saimanermit pikovlugo, angersimanerlo okpernarsekovlugo (Abrahamib) kinguvãnginnut tamainut, perkojalingnut kissẽnuungitok, Abrahatulle okpertunnuttauk, tamapta tamna atãtagigaptigo.

17 Sorlo aglaksimangmet: Atãtautilaukpagit nello-

junnut unnuktovaksoarnut, Gudib sãngane, taipsoma okperilauktanget, tamna tokkungajunnik omartitsijok, pitakangitunniglo kaikojijub taimaitilerlugit.

18 Okperlaukporlo nerriuklune nerriunangitomik, nellojunnut unnuktovaksoarnut atãtaulerkovlugo, okautsit ipkoa okautsaumanine malliklugit: Taimak kinguvãksettit unnuktigijomãrput.

19 Okpernermelo sangẽlilunginame, timinetauk issumagingila tokkolertok, 100 denik Jahrekarkasekame, Sarablo timinga tokkolertok (issumaginginiva):

20 Nakkimarninginame Gudib angersimaningaṅik okpinginermut, okpernermigle pitsartulerlune, Gudelo nertudlarpa;

21 Okperiviklugolo, sumik Gude angerpet, taimaititsungnarivoktauk.

22 Taimaimet tamanna idluarsijutigivatauk.

23 Tamnaẽnarle pivlugo aglaksimangilak, mattominga pitilaungmet,

24 Uvagulletauk pivluta (aglaksimagivok) tamattominga pititauniarapta, okperupta tokkungajunnit tuppaktitsijomut Nalegaptingnik Jesusemik;

25 Tamna tunnijaumavok ajornivut pivlugit, tuppaktitaumijorlo idluarsijutiksaptingnut.

KAPITEL V.

Kristusekut ullapirsarsimanermik.

MANALE okpernermut idluarsititaulerapta, Gudemut ullapirsautekarpogut Nalegaptigut Jesuse Kristusekut.

2 Tapsomunatauk okpernermut apkotiksarsigapta saimanermut tamattomunga pigijaptingnut, nertõtingmijogut nerriukluta pinnarnartoksoarmik, Gudib tunnijomãrtanganik.

3 Taimaituinangilarle, kappianarnerillo aglæt nertortigivavut, kaujimagapta kappianarnerit kennuẽsertortitsivut;

4 Kennuẽsertornerle õksimanermik kaitsivok, õksimanerle nerriungnermik kaitsivok;

5 Nerriungnerle kangusuktitsiniængilak. Gudib næglingninga kovimangmet omættiptingnut, Annernermut ajunginermut tunitsivioniptingnut.

6 Ajulidlalaurapta taipsomane, Kristusib nelliutome tokkotigivãtigut, ajortoliksõgapta.

7 Tagva idluartok pivlugo tokkojomajokarajangilak; ajungitullivigijine pivlugo tokkojomajokaralloarune.

8 Taimaimet Gudib næglingnine uvaptingnut nertorpa (nautsertortaukova), Kristuse pivluta tokkolaungmet, sulle ajortoksõjogut.

9 Tapsoma manna aunganut idluartitaumagapta, anginersamik tagva piulijigijomãrpavut ningautsemit.

10 Gudemut ullapirsarsimagapta Erninget tokkunganut, sulle omisuktilluta; anginersamik tagva piulijaujomãrpogut innosinganut, mana ullapirsartaugapta.

11 Tamanna kissimeungitorle, nertotipogulletauk Gudeme, Nalegaptigut Jesuse Kristusekut, tapsomuna mana ullapirsaumik tunnitsiviogapta.

12 Taimaimet, sorlo ajornek sillaksoarmut tikkimet innungmut attautsemut, tokkolo ajornermut, taimaglo tokko innungnut tamainut kiblĕmavok, illunatik ajortullilaungmetta.

13 Ajornek sillaksoarmĕgalloartok perkojakãrtinago; perkojakangitonele, ajortullinek issumagijaungilak.

14 Tokkole Adamemit Mosesemut attanniotitok, taipkonungatauk ajortullilaungitunnut Adamib ajortullininganut-ilutik, tamna (Adam) tikkituksab (Kristusib) adsingoanga.

15 Ajortullinerle tunnergũllo saimanartok adsigĕngilak. Unnuktut tokkungmetta attautsib ajortullininganut; anginersamik, Gudib saimarsautãniglo tunnergutãniglo unnuktut pititaumaluarput, innub attausĕnaub Jesusib Kristusib saimarsautãnut.

16 Sorlo ajortullinerub attausĕnaub malliktingatut tunnergut illingangilak, attautsib ajortullijub ajortullininganut attautsemut illunaita asserortitaungmetta. Pitlareksangortitaunek ajortullinermit attautsemit pingmet:

tunergulle saimanartok ajornernit unuktunnit piuliklerpok idluarsititaunermut.

17 Attautsib ajortullininganut tokko attanniotilaungmet attausek pivlugo; tunnergũmik saimanartoksoarmik illangiutijut idluarsititauvlutik, anginersavaksõjomik attaniotiniarput innõniarlutik attausiõjokut Jesuse Kristusekut.

18 Taimaimet sorlo attautsib ajortullininganut sutẽrnartok innungnut tamainut pingmet, taimaktauk attautsib idluarninganut, innuit illunaita idluarsititaulerput innõniarlutik.

19 Sorlo innub attautsib nalengininganut unnuktut ajortokartitaulermetta, taimaktauk attautsib nalengninganut unnuktut idluarsititaulerput.

20 Perkojelle illautitaulerput, ajortullinerub angininga nellonẽrtitauluarkovlugo. Ajorneruble angininga nellonẽrtitaumajone, saimanerub anginersauninga nellonẽrtitaumaluarpok.

21 Sorlo ajornek attanniotilaungmet tokkotsivlune, taimaktauk saimanek attanniotekovlugo idluartitsinermik innõtsemut naksaungitomut, Jesuse Kristusekut Nalegaptigut.

KAPITEL VI.

Innotsemik nutãmik.

KANNOK tagva okausekarkita? Ajortullitsainartuksauvita saimanek anginersaukovlugo?

2 Taimaitsengilak! Uvagut ajortomit tokkomajogut, kannok tamanna innõvigijomanajãrpittigo?

3 Kaujimangilase illunata Jesuse Kristusemut baptisimajogut, tokkunganut baptitaugapta?

4 Taimaimet illijartortaukattigimavavut baptijutikut tokkomut, sorlo Kristuse tokkungajunnit tuppaktitaungmet, Atatab ussornarninganut, taimaktauk uvagut innõsertãmik arvertartuksauvogut.

5 Illijaumakattauguptale tokkunga adsigilugo, makkinerme adsigijomãrivavuttauk.

6 Tamanna kaujimagaptigo, innutokavut kikkiektortaukattigiva senningajolingmut, ajortoliksub timinga attorungnerkovlugo, ajortomik kivgartorkonnata kingorngagut.

7 Nellielle tokkomajok, tamna kellerudsartauvok ajortomit.

8 Kristusele tokkokattigiguptigo, tagva okperpogut, tamnatauk innõkattigijomãraptigo.

9 Kaujimavogullo, Kristuse tokkungajunnit tuppaktitaujok, kingorngagut tokkosuĕrmet; tokko attanniotijungnĕrtok tapsomunga kingorngagut.

10 Tokkogamele, attausiardlune tokkojok ajornek pitjutigællugo; innõgamele Gudemut innõvok.

11 Taimaktauk illipse, issumavileritse illipsingnik, ajornermit tokkungagapse, innõluselo Gudemut Kristuse Jesusekut, Nalegaptigut.

12 Taimaimet ajornek attannerinassiuk timipsigut tokkojuksatigut, ikliguninga naletsenago.

13 Avatissetauk pitiniarassigik ajortomut, sakkugitaililugit idluitomut; Gudemulle illipsingnik tunnititse, tokkungajunnit omartutitut; avatisselo Gudemut tunnissigik sakkukovlugit idluartomut.

14 Ajornek attanniotijungnangimet illipsingnut; perkojet kivgaringimasse, saimaneruble pingmasse.

15 Kannok tagva? Ajortullijuksauvita perkojet kivgaringimattigut, saimaneruble pingmattigut? Taimaitsengilak!

16 Kaujimangilase nellienut kivgaulerluse tunnigupse illipsingnik naleklugo, nalektapse kivgarilermasse; ajornerublonĕt tokkotsiniartub, nalengnartublonĕt idluarsaijub?

17 Gude kujagijaule, ajornerub kivgarilaungmasse; manale okautsit ajochertũsinnik malligeksapsingnik, omamut nalekapsigik;

18 Manale ajornermit kellerudsartaumagapse, idluarnerub kivgaliarimavãse.

19 Innuktut tamattominga okariakarpunga, uvinipse sangẽninga pivlugo. Sorlo avatisse tunnilaurapsigik kivgartortigivlugit makkojungnartomut, idluitomik kallerẽktitsivluse idluitomut; taimaktauk mana avatisse tunnissigik kivgartortigilugit idluartomut, ivsornaikovlugit.

20 Ajortomulle kivgautilluse, idluarnek attannerilaungilasse.

21 Taipsomane kannoẽtunnik piksarsivisse taipkonanget? Mana kangusutigijasse; tokkomik taipkoa naggatekangmetta.

22 Manale ajornermit kellerudsartaumagapse, Gudemullo kivgaumalerluse, piksarsivose ivsornaijutiksapsingnik; naggatanelo innõtsemik naksaungitomik.

23 Ajornek tokkomik akkekangmet; Gudible tunnergutã saimanartok, tagva innõsek naksaungitok, Kristuse Jesuseme Nalegaptingne.

KAPITEL VII.

Perkojet ajortullijutaungilet.

KATTANGUTIKKA (perkojennik kaujimajut okautivakka) kaujimangilase, perkojet attanniongmetta innungmut, innotillugo?

2 Arnak uilik uiminut kelleksugaungmet innõtillugo, perkojet naleklugit; uinele tokkopet, kelleksugaujungnẽrpok perkojamut, uine pivlugo.

3 Taimaimet, uine innõtillugo uime assianut pigune, nulliarẽngnermik asserorsaijomik taijaulerpok; uinele tokkopet kelleksimajungnẽrpok perkojamut nulliarẽngnermik asserorsaijonane, uigilauktame assia pigilerpago.

4 Taimaktauk, kattangutikka, illipse perkojennit tokkotaumavose, Kristusib timinganut, perkutaulerkovluse assianut, tapsomunga tokkungajunnit tuppaktitaujomut, Gudeme ajungitulliniarkovluta.

5 Uviningmẽtilluta, ajornerub ikliguningit omaridla-

laukput, perkojennut sakkertitaungmetta, sõngovlutik avatiptigut, ajortullitidluta tokkomut.

6 Manale perkojennit kellerudsarsimavogut, tokkungavlutalo taipkonunga kelleksutigilauktaptingnut, imak, kivgartorkovluta Annernerub illinganinganut nutãmut, pinatalo aglangnut pitokaujunnut.

7 Kannok tagva okartuksauvita? Perkojet ajortulliarutauvæt? Taimaitsengilak! Ajornerle illitarilaungilara, perkojennut kissẽnut; ikligunek nellolaurapko, perkojet okangipetta: Ikliguktuksaungilatit.

8 Perkojet tagva ajornerub pitjutigilerpeit illumne kajumiksarlune sunatuinarnik ikligunernik. Perkojakangitone ajornek tokkungangmet.

9 Perkojakarnanga innõtsima illangane innõlaurama. Perkojarle tikkimet ajornek ama omarivok.

10 Uvangale tokkolerpunga; tukkisilaukpungale, perkojak tokkotitsingmet uvamnik, nauk tunnijaujok innõgutiksamnut.

11 Ajornerub perkojak kajumigutigællugo uivẽrimanga, tokkotilungalo tamattomunga perkojamut.

12 Perkojet ivsornaiput, perkojarlo ivsornailune, idluarlarmelo ajungilak.

13 Ajungitok tagva uvamnut tokkonartova? Taimaitsengilak! Ajornerle sakkerkovlugo ajortoksõningane, uvamnut tokkonartolerpok ajungitok attorlugo; ajornek ajortovaksõnerõlerkovlugo perkojamut.

14 Perkojet kaujimagaptigik, annerneliõngmetta: Uvangale uviniliõvunga, ajornerub kivgarivãnga.

15 Sulliakka idluaringilakka; pinniaromajara pinniænginapko; omigijarale pisãrpara.

16 Pinniaromangitarale pisãrupko; perkojet tava ajungininganænnik angerpunga.

17 Tagva uvanga taimailiungitunga, ajornerle illumnẽtok.

18 Kaujimagama, illumne, tamædsa uvinimne ajungitokangitomik. Pijomanek uvamnẽgalloarpok, namaksilugole ajunginek, tamanna nachvangilara.

19 Ajungitok, pijomajaralloara, pinginapko, ajortorle pijomangitaralloara pinniarpara.

20 Pijomangitarale pigapkò, tagva uvanga taimailiungitunga, ajornerle illumnẽtok.

21 Ajungitullijomagalloartunga, perkojak nachvarpara uvamne, ajornerub attavigẽnarmanga.

22 Gudib perkojangit kuviagivakka illumiutapkut;

23 Assianigle perkojamik avatimnẽtomik tukkisivunga, issumama perkojanganut akkerartortok, kivgautilarmalo ajornerub perkojanganut, avatimnẽtomut.

24 Uvanga innukullõjunga, kia piuliniarpãnga tokkub tamattoma timinganit?

25 Gude kujagivara, Jesuse Kristusekut Nalegaptigut. Tagva uvanga nangminek Gudib perkojangit kivgartortigivakka issumapkut, nauglo ajornerub perkojangit uvinipkut malliklugit.

KAPITEL VIII.

Uvingub pinniarninganik, Annernerublo pinniarninganik.

ERKARTORTAUNIÆTSENGILET tagva Kristuse Jesusemẽtut, uviningmut innõniængitut, Annernermulle.

2 Annernerub omartitsijub Kristuse Jesuseme perkojangita kivgaujungnẽrtimanga, ajornerub tokkublo perkojanginnit.

3 Perkojab ajortanga, uviningmut ajulermet, tamanna Gudib piva, Ernine tillingmago uvinik ajortolik adsigekovlugo, tunnergutiksaukovlugolo ajornerit pivlugit, ajortorlo uviningmiok erkartorpa;

4 Perkojet idluarijangit namaksekovlugit uvaptigut, uviningmut innõniængitogut, Annernermulle.

5 Uviningmulle nalektut, uvingub pingit issumagiveit; Annernermigle nalektut Annernerub pingit issumagiveit.

6 Uvinguble issumanga, tokkoõvok; Annerneruble issumanga, innõtseõlarmelo ullapirsauteõvok.

7 Uvingub issumanga, Gudemut õmisungniõngmet; Gudib perkojangit nalegomanginamigit, sapperpeillo.

8 Uviningmẽtulle, Gudemut idluarijaujungnangilet.

9 Illipsele uviningmẽngilase, Annernermẽtosele, Gudib Annerninget innigikpasse. Kristusible Annerninganik pekangitok, tapsoma perkuttigingila.

10 Kristusele illupsingnẽpet, time tokkungalloarpok ajornek pitjutigællugo, Annernerle innõtsiõvok idluarnek pitjutigællugo.

11 Jesusemik tagva tokkungajunnit tuppaktitsijub, Annerninget innigikpasse: tapsomatauk, Kristusemik tokkungajunnit tuppaktitsijub, timisse tokkojukset omartitsomãriveit, Annerninga illupsingnẽmet.

12 Mana tagva kattangutikka, tamakkisimavogut, uviningmuolungitok, uvinik malliklugo innõjuksauvluta.

13 Uvinik malliklugo innõniarupse, tokkojomãrpose; Annernermulle uvingub pingit tokkoniarupsigik, innõniarpose.

14 Illunatik Gudib Annerninget tessiortangit, Gudib kittorngaringmagit.

15 Annernermik kivgaujomik pilaunginapse, ama sivõrajariakarluse, nutakkatitulle Annernermik tunnitsiviovose, tapsomuna nipliavogut: Abba, Atãtak!

16 Annernerub tapsoma annernivut kaujitipeit, kit torngaugapta Gudemut.

17 Kittorngaugaptale kingormgujijuksaugivoguttauk imaipok Gudemik kingormgujiluta, Kristuselo kingormgusikattigællugo; kappianarnernik pekarkattigiguptigo ãnanausekattaujomãrkovlutatauk.

18 Issumavikama, nelliutub tamattoma kappianarningit adsigeksaungimetta ananauvingmut sakkijartitaujomãrtomut uvaptingne.

19 Gudible kittorngangita nellonẽrtitauniksanget pingortisimajut illungertornermut killanarivlugo uttakkivæt.

20 Pingortisimajut asserortitaumagamik issumamingnut pinatik, taimaitimagille taimaitisijub, nerriuviksakarlutik.

21 Pingortisimajuttauk piulijaujomãramik kippalõnermit nunguniartomit, illangiutivlutiglo Gudib kittorngangita ãnanamik piulijauninginnik.

22 Pingortisimajut tamaita kaujimavavut, annersaumikattigivluta kappiasutsainarmetta sulle tamædsa.

23 Kissimigle tapkoa pingilet, nangminerletauk uvagut, Annernerub (tunnergutingita) sivorlinginnik pijogut, uvaguttauk nangminek illuptigut annersaumivluta killanarivogut kittorngaunermik, timiptalo piulijaulerninginik uttakkivluta.

24 Piulijaumagalloarapta, nerriungnermulle. Nerriungnerle tækkuksaujok nerriungneungilak; kannok tækkojane innub nerriugivauk?

25 Tautungitavulle nerriugigaptigo, kennuẽrsarnermut tagva nerriugivavut.

26 Taimaktauk sangẽniptingne Annernerub ikkajorpãtigut. Tuksiarnermik kannok namaktomik nellogapta; Annerneruble nangminek tuksiarutivãtigut annersaumijunnut okautaujungnangitunnut.

27 Omættinnigle kiglissiniartub tapsoma Annernerub issumanga kaujimava; ivsornaitut tuksiarutingmagit, Gudib idluarijanganut.

28 Kaujimavogulle, Gudemik nægligosuktut, kannoẽliornerit tamaita idluarsitigingmagit, (tapsoma) issumasimaninganut kaikojaumajut.

29 Issumasimavime sivorngagut, tapkoatauk issumagingmagit, Ernerme adsiluanganik adsekarkovluta, tamna erniangokãrtokovlugo kattangutigẽt unnuktut akkorngænne.

30 Sivorngattigulle taimaikojanne tapkoa kaikolauriveittauk; kaikojannelo idluartilauriveittauk; idluartitannelo ãnanausitilauriveittauk.

31 Taimaimetta tamakkoa, kannok tagva okaromavita? Gudib illagikpattigut, kia akkerartorungnarpattigut?

32 Tapsoma Ernine aglæt ivlerinago, tamaptalepivluta tunnidlalaungmago; tamna illagællugo tamainik tunnitsiviginajangipattigut?

33 Gudib annerijangit kia passijungnarpagit? Gude tagga idluartitsijok.

34 Kina erkartuijungnarka? Gude tagga tokkolauktok, illa piluartomik tuppaktitaungmijok, tamna Gudib tallerpiet tunganẽlerdlune tuksiupãtigullo.

35 Kia avititsungnarpattigut Kristusib næglingninga-

nit? Kiksarnerublonēt, kappianarnerublonēt, unangmiklerublonēt, kāngnerublonēt, annorakanginerublonēt, nangiarnarnerublonēt, saviksublonēt?

36 Sorlo aglaksimangmet: Pivlutit tokkotitaumavogut uvlok navlugo, sauketitut tokkoteksatitut piēnartauvogut.

37 Tamakkoale tamaita attorlugit ajugauluarpogut, uvaptingnik nægligosuktokut.

38 Kaujimavikama, tokkublonēt, innōtsiblonēt, Engeliblonēt, nalegaunillonēt, pitsartunerillonēt, nelliusimanerillonēt, nelliutsomārnerillonēt,

39 Kingingnerublonēt, ittinerublonēt, assingitalonēt pingortisimajut avititsungnangimattigut Gudib næglingninganit, Kristuse Jesuseme Nalegaptingnētomit.

KAPITEL IX.

Okautsit tussarnertut pitsartuneliotitauninginnik, okpertut Judinnit nellojunillo pijut piulijaukovlugit.

MIKSEKARTOMIK okarput Kristuseme, sæglunangalo, issumama kigligiksavigingmanga Annernerme ajunginerme,

2 Angijomik kiksarama ānialarmalo sorērnanga omættipkut.

3 Nangminek tunnijaujomavlunga illungertulaukpunga Kristusemut omigijeksangortitaulunga kattangutikka pivlugit, kinguvāngukattikka uviningmit;

4 Tapkoa Israelemit kinguvāngōjut, kīttorngaunermiglo, ānanaunermiglo, angerkattigēngnermiglo, perkojenniglo, kivgartornermiglo Gudemut, angersimanermiglo pijuksaujut;

5 Sivorlelle angajokariveit, tapkonanget Kristuse uvinipkut tikkisimavok, tamna tamainut Gudeōvok, nertortaujok issokangitomut. Amen.

6 Taimaingilarle, sorlo Gudib okausingit tukkekarungnērtilugit; Israelemit innulertut illunatiungitok Israelittiōngmetta.

7 Abrahamiblo kinguvãngit illunatiungitok, tamanna pitjutigilugo kittorngauvut; kinguvãksarnigle taijak Isaangmit pijomãrpok.

8 Imaipok, uviningmit kittorngaujut, Gudib kittorngaringileit; angersimaneruble kittorngangit kinguvãksauvut.

9 Tamædsale angersimanerub okausinga, okangmet: Tamanna nelliutikpet achago tikkitsomãrpunga, Sara ernektãrtillugo.

10 Tamnaẽnarle pivlugo taimaingilak, Rebekkatauk singaijaungmet attautsemit Isaangmit, tagva atãtaptingnit,

11 Singaigik annekãrtinagik, sullelo ajungitullikãratik ajortullikãratiglonẽt, Gudib issumasimaninga aulaijungnengerkovlugo,

12 Pinniarnerit pitjutiginagit, saimarsaumulle kaikojijomut, (issuanit) annerimangmet, okautsaulerpok: Angajukliub kivgartoromãrpa nukkane.

13 Sorlo aglaksimangmet: Jako nægligilaukpara, Esaulẽ omigilaukpara.

14 Kannok tagva okaromavita? Gude idluitova? Taimaitsengilak!

15 Mosesemulle okarpok: Saimaujeksara saimautsomavara; napkigijeksaralo, napkigijomavara.

16 Issumaminik tagva piniængilak pijomajok akpangertorlo, Gudible napkiningninganut kissianut.

17 Aglait Faraomut okangmetta: Tamanna pivlugo makkitilaukpagit, pitsartunera illingne sakkeromagapko, atteralo okautigijaukovlugo nunaksoarne illunane.

18 Issumaminik tagva napkigiva nelliet; issumaminiglo sititipa nelliet.

19 Okarviginajarparma: Sumik passidlarpattigut sulle? pijomajanga kia akkerartorungnarpauk?

20 Innuk omæt, igvit kinauvit, Gudemut akkerartoromagavit? Sennajak sennajiminut okaralloarka: Sõg taimak sennavinga?

21 Machaliortiblonẽt issumaminik macharmit sennajungnangilak, illanga illulekuttingorlugo ãnanaujomut, illangalo nachonartomut?

22 Gudible ningausine tækkotitsomagamiuk, pitsartuninelo nellonẽromagamiuk, ningarnartut illulerkutit pijarẽrtitaujut asserornartomut, angijomik kennuẽrsarlune taimaitilaukpeit;

23 Nellonẽromavlugo ãnanaunime akluininga illulerkutinnut napkinartunnut, sivorngagut ãkiksimajane ãnanaunermut,

24 Tapkoa, tagva uvagut kaikojangit, Judinnit kissẽniungitok, nellojunnittauk.

25 Taimaktauk okarivok Hoseasekut: Innukottigilaungitakka, innukottimnik taijomavakka; nægligingitaralloaralo, nægligijamnik taijomavara.

26 Imaitsomãrivok, nunalingne okautsaulaungmetta: Innukottigingilapse, tagvane Gudib omartub kittorngganginnik taijaujomãrput.

27 Jesaiasele nipliavok Israelib kinguvãngit pivlugit: Israelib kittorngangit nauk siorketitut immab kiglinganẽtutitut unnuktigigalloarunik, amiakungit piulijaujomãrput.

28 Asserorsainekaromãrmet sorẽrvikalarmelo idluarnermut, Nalegak sorẽrkojijomãrmet nuname.

29 Sorlotauk Jesaiase sivorngagut okalaungmet: Nalekab Zebaotib amiakokarkongipattigulle kinguvãksamik, Sodomatut-ĩnajalauktogut, Gomoralo adsiginajalaukpavut.

30 Kannok tagva okaromavita? Imãk okaromavogut: Nellojut idluartitaunasualaungitut idluarsilerput; idluarsinerle okpernermit pijok okautigivara.

31 Israelittille perkojet idluarsijutigijomalaukpeit, idluarsijutiginagille perkojet.

32 Sõg? Okpernermut pinasualaunginamigit, perkojelle pinniarkojangit pitjutigigamigit. Ujarkamut apõrgvingmut apõramik.

33 Sorlo aglaksimangmet: Ahag tagga, ujarkamik apõrgvingmik illijivunga Zionme, kairtomiglo sinaungasautaujomik; nelliello tapsomunga okpertok, kangusuktitauniængilak.

KAPITEL X.

Okpertut kangusuktitauniænginingingnik.

KATTANGUTIKKA, omættima kajungilãrninga imaipok, Gudelo tuksiarvigivara Israelib kinguvãngit piulijaukovlugit.

2 Tapkoa kigligiutigivakka, illungertornermut Gude nalegasuarpæt sillainermulle.

3 Idluarnek namagijaujok Gudeme illitaringimatsuk, idluarsinasualarmiglo nangminermingnik, idluarnerlo namagijaujok Gudeme taimak nalegomanago pivut.

4 Kristuse perkojet nagatiksaringmatsuk; illunatik tapsomunga okpertut idluarsijauvut.

5 Idluarnerle perkojennit pijok Mosesib aglagutigigalloarpa: Innub tamakkoninga nalektub, innõgutiginiarpeit.

6 Idluarsinerle okpernermit pijok, imãk okarpok: Omættingne okarniarnæk, kina killalliarniarka? (Imaipok, Kristuse akkartisartorlugo.)

7 Imãglonẽt: kina kannungarniarka ittinersoarmut? (Imaipok, Kristuse pijartorlugo tokkungajunnit.)

8 Kannorle okarka? Okausek kannitigivet, kannerne omættingnelo-imet; tamædsa okausek okpernermik, okautigijavut.

9 Nalegak Jesuse kannernut okautigigungne, okperuvillo omættikut, Gudib tokkungajunnit tuppaktingmago; piulijauniarpotit.

10 Omamigut okpertok, idluarsilermet, kannermullo nellunaijaijok, piulijauniarpok.

11 Aglait imaimetta: Nelliet tapsomunga okpertok, kangusuktitauniængilak.

12 Adsigẽngilungimetta Judillo Grichillo; attausẽnak Nalegaringmatsuk illunatik akluitok illunainut, tuksiartunnut tapsomunga.

13 Nalekab attinga tailugo tuksiartut piulijauniarmetta.

14 Kannorle okpervigingitatik, tuksiarviginajarkatsuk? Kannorle tussaumalaungitatik, okperviginajarkatsuk? Kannorle tussarajarkæt okautsaungikunik?

15 Kannorlo okãlaniarajarkæt tillijaungikunik? Aglait imaimetta: Kannok kuvianartoksõvut taipkoa ittiggangit, ullapirsaumik okãlajut ajungitomiglo okautsijut.

16 Illunatigle pingilet okautsit tussarnertut naleklugit. Jesaiase okangmet: Nalegak kia okãlanivut okperivagit?

17 Okpernek tagva okãlanermit pivok, okãlanerle Gudib okausinginnit.

18 Uvangale okarpunga: Tamattominga tussalaungilæt? Aukak, nippinga nunalingnut tamainut tusssartauvok, okausingillo nunaggit issuklĩnut pimavut.

19 Okarpungale: Israelitit tamattominga tukkisilaungilæt? Mosese sivorlek okarpok: Annãrtortitsomavapse innukottigingitaralloamnut, ningartitsomagivapselo innungnut sillaitunnut.

20 Jesaiasele imak okarlune sappingilak: Uvamnik kenneriangitunnut nachvartauvunga, uvamniglo apperkusilaungitunnut sakkerpunga.

21 Israelitinnut okarivok; Uvlok navlugo aggakka issakpakka innungnut okautsaujomangitunnut, akkerartortunullo.

KAPITEL XI.

Israelitit ajektortauninginnik.

TAGVA mæna okarpunga: Gudib innukotinne ajektulaukpagit? Taimaitsengilak! Uvangatauk Israeliteõgama, Abrahamib kinguvarivãnga, Benjaminib illagivãnga.

2 Gudib innukotinne sivorngagut annerijanne ajektulaungileit. Aglait Eliasemik okartut, kaujimangilaselonẽt? Kannok Israele passitigællugo Gudib sãnganut pingmet, okarmello:

3 Nalegak, nellautaijokotitit tokkolaukpeit, Altarillo (asserorlugit) poagilaukpeit; kissimalo amiakojunga, tokkonasuarivãngalo.

4 Kannorle Gudib kiovauk? Uvamnut amiakōkka angutit 7000 diōvut, Baalemut sērkortolaungitut.

5 Taimaktauk nelliutome tamattomane amiakokarivok saimanermut annerijaujunnik.

6 Saimanermulle pigunik, pinniarnermut pingilet; taimaingipet, saimanek saimaniōjungnērpok. Pinniarnermulle pigunik, saimanermut pingilet; taimaingipet, pinniarnek pinniarniōjungnērpok.

7 Kannok tagva? Israelib kennertane, pilaungila; annerimajulle pivæt, assingit mangaititsimavut.

8 Sorlo aglaksimangmet: Annernermik sinnisijomik Gudib tunnitsivigilaukpeit, ijekartilugit tautungitunnik, siutekartilugillo tussāngitunnik.

9 Davidelo okarpok: Nerrivitik nigarilitsuk mikkigiarilugolo, apōrgvigællugolo, akkiniarutigællugolo pigilitsuk;

10 Ijingit takpetikit, tækkojungnērkovlugit, sorērati-glo kemerlungit okkungatikit.

11 Okarpunga tagva: kattekovlugit apōrnerkæt? Taimaitsengilak! Taipkoale kattengnermetta, piulijaunek nellojut pigilerpæt, tapkoninga tussudlalerkovlugit.

12 Taipkoa kattangningille sillaksoarmiut akluitigingmagit, taipkoalo aksartauninget nellojut akluitigingmagit; kannok tamanna pivalliajomārka illunamassiatik kattititaulerērpetta?

13 Illipse nellojose okarvigivapse; nellojunnut Aposteliōgama, tamanna kivgartornera nertotigivara.

14 Taipkoa uvinigijakka, kajungersainimnut illungertortilugit pijungnarmangarma, piuliniarlugit illangit.

15 Taipkoa ajektortauninginnut sillaksoarmiut saimarsautekalermetta kannok tagva illelliortauningit illinganiarkæt, innosek sorlo tokkungajunnit?

16 Nutaijoktok ivsornaipet, kakkojeksaktauk ivsornainivok; amāglo ivsornaipet akkerungittauk ivsornainivut.

17 Akkerungitale illangit naviksimagalloarpetta, igville orksulik napartogingitolauktotit, akkorngænnut ivertitauleravit napartogiktub orksuggub amānganik iptinganiglo illangiusimavlutit;

18 Nertõtiniarnæk akkerkunnut. Nertotiguville tapkonunga, erkainiarit, amãk kalleringilet, amãtsable kallerivãtit.

19 Tagva okarpotit: Akkerkut naviksimavut, ivertitaukovlunga.

20 Nau mane, naviksimavut, okpingininginit pivlugit, igville nængerpotit okpernermut; piõjoriniarnæk, sivõraille.

21 Akkerokotigivlugit Gudib ivlerilaunginamigit, igvittauk ivlerinajanginivãtit.

22 Tamanna pivlugo Gudib pitsiarninga sivõranarningalo nautsertulikik; sivõranarninga, katteksimajunnut; pitsiarningalo illingnut, ajunginiatsainaruvit; sorẽruville igvittauk kippijaujomãrivotit.

23 Ipkoalo ivertitaujomãrivuttauk, okpinginermik pitsainangipetta; Gudib ama ivertilugit pijungnarame.

24 Igville pẽrtaumajotit orksuggub napartunganit ingminik perortomit, illusinga akkerartorlugo ivertisimaguvit orksulingmut napartogiktomut; kannok anginersamik tagva akkerkut napartomingnut orksulingmut ivertitauniarajarput?

25 Kattangutikka, nangminipsingnik sillatojoksõsugikonnase, nellokojomangilapse nellonartomik tamattominga. Israelib kinguvãngita illangit mangaitisimavut, nellojut sãgiarniartut unnurningit namaksekãrtinnagit.

26 Taimaglo Israelib kinguvãngit illunaita piulijaukovlugit; sorlo aglaksimangmet: Zionemit tikkitsomãrpok, piuliklertok Jakob kinguvãngita ajortullininginit pẽjarniarlugit;

27 Tamædsalo Testamentiga taipkonunga, ajorningit pẽjarniarupkit.

28 Okautsit tussarnertut malliklugit omisutigivakka, illipse pivluse; annerimangmettale nægligivakka, angajokãt pivlugit.

29 Gudib tunergutinne kaikojininnelo kakkialerutigingileit.

30 Sorlo illipsetauk itsak okpingitolaurapse Gudemut, manale napkigijaulerpose, taipkoa okpingimetta.

31 Taimaktauk taipkoa mana okpervigilaungilæt napkigosungnek, illangiubvigilertase, taipkoatauk napkigijaukovlugit.

32 Gudib tamaita okpingininginẽtituinalaukpeit napkigijomavlugit.

33 Innornarmẽk, Gudib akluitoksoninget ittininga, tamarmik, sillatojoksõninget nellotuijoksõningello! kannok angijomik tapsoma kajusimaningit tukkisijaujungnangilet, apkotingillo nautsertortaujungnaratiglo!

34 Kiale Nalekab issumanga illissimavauk? Kialonẽt ajochertulaukpauk?

35 Kialonẽt tunnitsivigikãrpauk sumik, akkiniartaulermilune?

36 Tapsomanget, tapsomunalo, tapsomungolo illunamassiatik-īmetta, nertortaudlarle tamna issokangitomut. Amen.

KAPITEL XII.

Okpertut malligeksanginnik.

KAIBLARPAPSE kattangutikka, Gudib napkiningnanut, timisse pitissigik tunnergutiksauvlutik omartut, ivsornaitullo kuviagijaujullo Gudemut, taimailiorupse Gude naletsiarpasse.

2 Sillaksublo tamattoma innungit adsiginiarassigik, ablatsauleritsele issumapsigut, nutãngordluse, Gudib pijomajanginnik, ajungitunnik, kuviagijaujunniglo, namaluartuniglo nautsertorkovluse.

3 Uvangale saimanermut tunnitsivionimnut, okaupapse illunase attunit piojorijokarkonnago nangminerminik; namatuinartomigle issumakaritse illipsingnik, illunase ingmikorluse, okpernipsingnut tunnitsivionipsingnut Gudemit.

4 Sorlo timivut unnuktunnik avatekangmetta, avatille illunatik adsigẽngitomik pinniareksakarput.

5 Taimaktauk uvagut unnuktõjogut, Kristuseme timiõvogut attautsemik, illunatale avatigẽkluta;

6 Saimanermullo sunatuinarnik tunnergutekarpogut, tunnijaujunnik uvaptingnut.

7 Nelliet nellautaijungnarune, okpernerminut (nellautaile). Nelliet kivgartorteõgune, kivgartutsiarle. Nelliet ajochertuigune ajochertusek attutsiarliuk.

8 Nelliet kaiblartuigune, kaiblartutsiarle. Tunnijijok, issumalingasuerlune pile. Attanniotitok, koksesuklune pile. Napkiniktok kuviasuklune pile.

9 Næglingnek tækkomõrtailile. Ajornek õmigissiuk, ajunginerle ungagissiuk.

10 Illipsingnut illungertorluse kattangutigẽktutitut næglingniaritse. Illaselo ingiarsiuk naleklugo.

11 Erkeasugase pinniareksapsingnut. Annernerme illungertutsiaritse. Nelliunerit attutsiarsigik.

12 Nerriukluse kuviasugitse, kenuẽrsaritse kappiasuktitaujarangapse; sorẽrase tuksiaritse.

13 Ivsornaitut ajoksarninginnut angajokauniaritse; sinniktarviõtitse.

14 Unangmijisse saimarniarsigik: saimarsaititse okauserlugaselo.

15 Kuviasuktut kuviasukattigissigik, kugviortullo kugviorkattigilugit.

16 Illipsingnut adsigẽktunnik issumakarkattigẽgitse. Pinasuarniarase pingijainartunnut, piojorijuitulle mallingniarsigik.

17 Nangminipsingnik sillatosuginase. Innorluktok akkiniarassiuk innorlungnermut. Ajunginek pinasuatsiarsiuk innuit illunatik tækkoænne.

18 Ajornangipet, innungnut tamainut ullapirsautekaritse, ajungikupsigik.

19 Nangminek akkigiarniarase nægliktakka, ningarosungnerle tokkossiuk, aglaksimangmet: Kiglungnek pijara, akkiniaromavunga, Nalegak okarpok.

20 Taimaimet ningarijit kãkpet, nerrititsuk; immerukpello immikiuk. Taimailioruvit niakoanut aumannik ikkomalingnik kattersoilarpotit.

21 Ajortomut sãlagijauniarnæk, ajunginermulle sãlaginiaruk ajornek.

KAPITEL XIII.

Kaiblainermik malligekset malliktaukovlugit.

INNUIT illunatik attunit attannerijatik pitsartunekarvigijitik nalekligit; Gudemit pingitomik attannersoakangimet; attannersoakartonele Gudemut perkojaumavut.

2 Attannersoarnulle akkerartortub, Gudib perkojanga akkerartoriva; akkerartortulle erkartortautiksarsiorput nangminermingnut.

3 Pitsartojoksuille sivõranangilet ajungitullijunnut, ajortullijunnulle. Attannernigle sivõrajomangikuvit ajungitullilerille; tagva tapkonunga nertortauniarpotit.

4 Gudib kivgaringmagit namaksijutiksarnut; ajortulliguville sivõragit; sullinatik saviksoalijarajangimetta, Gudib kivgariveit akkiniartitsekovlugit idluitullijut.

5 Taimaimet nalektaujariakarput, pitlartaunek kissiet pitjutiginago, issumaille pivlugittauk.

6 Tamanna pivlugotauk tunnergutiksennik tunnitsivigijariakarpasse; Gudib kivgaringmagit, taimaitunnik pinniareksakarmetta.

7 Tamainut tagva tunnijititse, tunnitsivigijarikartapsingnut. Schossemik tunnijuksaujomut, Schossemik; Zollemik pijuksaujomut, Zollemik; sivõranartok, sivõragissiuk; nalengnartok, naleksiuk.

8 Nellienut akkiliksakarniarase, nægliktigẽngnermik kissianik, innukattiminik nægliktub, perkojet namaksingmagit.

9 Okautaumajulle tapkoa: Nulliarẽngnermik asseroijuksaungilatit. Innuartuksaungilatit. Tigliktuksaungilatit. Innukattitit sæglotigilugit okartuksaungilatit. Ikliguktuksaungilatit; tapkoa assinginiglo perkojakarpet, illunatik okautsinne tamakkonane tukkeliotitauvut: Innukattingnik illiktut nægliktuksauvotit.

10 Næglingnerub innukattine idluitullivigingila, taimaimet næglingnerub perkojet namaksiveit.

11 Nelliunermiglo tamattominga kaujimagapta, makkiviksapta Stundinga sinningnermit manna nelliusimangmet; piulijauviksavut manna kanninersaungmet taipsomanemit okpertungortitaugapta.

12 Unuak nāvok kaulerdlunelo; taimaimet tāktub pinniarninginnit ipperarniarlavut, kaumajuble sakkunginnik attiniarluta.

13 Arvertarta illutsiarikluta uvloksiortutitut; nerritunata, tallanatalo, tachesimajune illokeudlarata, aivanatalo, annerudsinatalo.

14 Nalegarle Jesuse Kristuse attiniarksiuk, timelo pairissiuk, ikliguktaililugole.

KAPITEL XIV.

Kaiblainermik, sangētut sinnaungasartaukonnagit.

SANGETOK okpernerme illelliorsiuk, issumangit tammartiniarnagit.

2 Illanget okperpok sunatuinarnik nerrigalloarune erkanangilak; sangētorle perorsijennik kissēnik nerrivok.

3 Nerrijok, nachoniarane nerringitomik, nerringitorle erkartuiniarane nerrijomik, Gude illelliolaungmago.

4 Kinauvit, erkartuijotit assivit kivganganik? Nængerpellonēt ochopellonēt nalekaminut illingavok. Makkititaujungnaralloarivorle, Gudib makkititsungnaralloarmago.

5 Illanget issumavok, uvlut illangit ajunginersauvut illamingnit; aipangelle uvlut illunatik adsigēgasugiveit. Illunatik kollangitomik issumakartuksauvut.

6 Uvlunnik adsigēktoriklingitok, Nalekamut taimak pivok; uvlunniglo adsigēktoriklertok, taimaktauk pivok Nalekamut. (Sunatuinarnik) nerrijok, Nalekamut nerrivok; Gude kujagigamiuk. Nerringitorlo, Nalekamut nerringilak, Gudelo kujagiva.

7 Illunata nangminek uvaptingnik innonginapta, uvaptingniktauk tokkoniængilagut.

8 Innōguptale, Nalekamut innōvogut; tokkoguptalo,

Nalekamut tokkovogut. Taimaimet innõguptalonẽt, tokkoguptalonẽt, Nalekab perkutigivãtigut.

9 Tamanna pivlugo Kristuse tokkovlunelo makkinivok, amalo omardlune, Nalegaujomavlune tokkungajunnullo innõjunnullo.

10 Igville, sõg kattangutit erkartorpiuk? Igvillonẽt, aipa, sõg kattangutit nachogiviuk? Illunata sakkertitaujomarpogut Kristusib erkartuiviet sãngane.

11 Sorlo aglaksimangmet: Ahamarik innõgama, Nalegak okarpok, sẽrkut illunatik akkumnilavigijeksarivãnga, okello illunatik nellonẽrsaijuksauvut Gudemik.

12 Illunata tagva kigligiksariakaromãrpogut Gudemut nangminek uvagut pivluta.

13 Taimaimet illavut erkartõtigijungnẽrlavut; anginersamigle mattominga innerteritite, nelliet kattangutiminut apõtiksamik sinaungasautiksamiglonẽt sennakonnago.

14 Nellungilanga kaujimavilarmalo Nalekame Jesuseme, tamaita ingergarmik makkojungnangilet; kissianut makkojungnarasugiklertomut, tapsomunga makkojungnarput.

15 Kattanguville nerkigijettit kiksautigikpagit, tagva næglingnermut illusekangilatit, nerkigijettille pivlugit Kristusib tokkotigijanga asserortiniarnagotõk.

16 Taimaimet kamatsiaritse, perkutigijase ajungitok mittautigijaukonnago.

17 Gudib nalegauvinga nerkiksaunanelo immiksaungimet, idluarnermigle, ullapirsaumiglo, kuviasungnermiglo Annernerme ajunginerme (īpok).

18 Tamattomunga Kristusemik kivgartortok, Gudemut kuviagijauvok, innungnullo ivlerijauvlune.

19 Taimaimet ullapkotekarnartomik, ajunginiarutinermiglo illaptingnut pinasuarta.

20 Gudib pinniarninga asserorniarnago nerkiksak pitjutigællugo. Nerkikset illunatik ivsornaikalloarput; ajorpulle innungme issumanget passikpago nerrigame.

21 Ajunginersauvok nerketungikuvit, Weinemiglo, immingikuvit assianiglonẽt pinæk, kattanguvit idluaringi-

tanganik, sinnaungasautiksanganiglonēt, ajulerutiksanganiglonēt.

22 Okpernekaruvit, illingne nangminek taimaitsiarit Gudib sāngane. Piulijaumavok innuk ingminut passijaungitok, pinniarnerit idluarijanne pivlugit.

23 Kollartokarpelle nerrilunelo tamna erkartortaumavok, okpernermut pinginame; okpernermille pingitok ajortullijutauvok.

KAPITEL XV.

Nellojut illelliortaunnginnik.

UVAGULLE sangijogut, sangētut ajulerningit kennuērsarutigijeksarivavut, nangminiptingniglo namagijuksaungilagut.

2 Illunatale ingmikorluta innukattipta kuviagijanganut pita ajungitomut, ajungitiniaromavlugo.

3 Kristusetauk ingminik namagilaungimet, sorlole aglaksimangmet: Illingnik mittautiggit, mittautiksarningit uvamnut tōrput.

4 Sivorngagulle aglaksimajut, ajochertortaujutiksaptingnut aglaksimavut, aglangnut kenuērsartitauvluta, mannigortaulutalo nerriuviksakarkovluta.

5 Kennuēsertorneruble, mannigoinerublo Gudinget tunnitsivigilise issumakattigēkovluse, Kristuse Jesuse malliklugo.

6 Kajusimakattigēmarikluse kannermut attautsemut (sorlo) nertordlerkovluse Gudemik, Nalegaptingnik, Jesusib Kristusib Atātanganik.

7 Taimaimet illelliortigēgitse, sorlo Kristusib illelliorlaungmasse, Gude nertortaukovlugo.

8 Uvangale okarpunga, Jesuse Kristuse kivgaulauktok kippinermik, Gudib miksekārninga pivlugo, angersimanek angajokānut pijok aulaijungnengerkovlugo.

9 Nellojulle Gudemik nertordlerkovlugit napkiningnersoanga pivlugó, sorlo aglaksimangmet: Tamanna piv-

lugo Nalegak nertoromavagit nellojut akkorngænne, akkillo imgerutigijomavara.

10 Ama okarivok: Kuviasugitse nellojose innukotingit illagællugit.

11 Amatauk: Nellojose tamapse Nalegak nertorsiuk, innukattigēksuillo tamapse nakorissiuk.

12 Amatauk Jesaiase okarivok: Imna Jessib amãngaĩtsomãrpok, makkitsomãrtorlo attanniotilune, tamna nellojut nerriugijomãrpæt.

13 Nerriuktitsijuble Gudib illumertilise tamainik kuviasungnermiglo ullapirsainermiglo okpernermut, nerriuvivikarkovluse Annernerub ajunginerub pitsartuninganut.

14 Uvangale kaujimatsiaralloarpapse, kattangutikka, illipse nangminektauk ajungitomik illumertaugapse, tamainik illissimavluselo, kaiblartigēgungnarkovluse.

15 Nauk taimaikalloartose kattangutikka, sillasiorviginase aglagvigivapse, erkaitiniarluse saimarnek, Gudemut tunnitsivionera pivlugo.

16 Jesuse Kristusemik kivgartortuksaugama nellojut akkorngænne, Gudib okausingit tussarnertut okãlatigilugit, nellojut tunnergutaukovlugit kuvianartomik Gudemut, ivsornaititaukovlugillo Annernermut ajunginermut.

17 Nertornautekarpunga tagva, Kristuse Jesuseme, Gudib pingit pivlugit.

18 Okãlanermigle sapperajalauktunga, Kristuse uvapkut pinnialaungipet, nellojut nalektilugit okautsinnut pinniarnernullo,

19 Nellunaikuttennut pitsartudlartunnut tattamnartunnullo, Gudib Annerninget pitsartuninganut; taimak, Jerusalemit aularlunga, erkãnelo illunanelo Illyrienmut tikkilunga, Kristusib okausingit tussarnertut okãlatigilaukpakka tamainut;

20 Piluartomiglo okautsinnik tussarnertunnik okãlajartoromavlunga Kristusib attinget kaujijauvigingitangane, iglolioromananga assima tunganilivianut.

21 Sorlole aglaksimangmet: Tapsominga okautsaulaungitut, tækkojomãrpæt; tussalaungitullo, tukkisijomãrpæt.

22 Tamannalo pitjutigivara, unnuktunnik agviarutekalaurama tikkingilapse.

23 Manale nellipsareksẽrunama nunane makkonane, unnuktunnigle Jahrinnik killanalaurama tikkitsomavluse.

24 Spanienemut ainiaruma tikkitsomavapse: issumagama ingergarnimne taikunga, tækkojomavluse, illipsingnullo kannilārtaukovlunga taikunga, annikitomiglonẽt kuviasukattigẽkarupselo.

25 Manale Jerusalemut ainiarpunga, ivsornaitut kivgartoromavlugit.

26 Macedoniamiut, Achajamiullo kunnulugatik tujõtiksennik kattersoilaungmetta, ivsornaitut Jerusalemẽtut aklujut ikkajoromavlugit.

27 Taimaitomik kunnulugatik pinnialaukput, taimaglo akkẽngaivigiveit; tarningita pingit nellojut illangiubvigigamikit, tapkoa imaitseriakarivut, timib piksanginnik avagingãrlugit taipkoa.

28 Tamanna tagva pinnialaurupko, tujõtiksennik tamakkoninga, ainimne Spanienemut apkosaromavapse.

29 Nellungilangale, illipsingnut piguma pititsomarapse Kristusib okausinginnik tussarnertunnik saimanartoksoarnik.

30 Kaiblarpapsele, kattangutikka, Nalegaptingnut Jesuse Kristusemut, Annernerublo næglingninganut, ikkajorkattigissinga illungertornermut tuksiarulunga Gudemut.

31 Sapputijaukovlunga okpingitunnit Judæamẽtunnit, tamakkoalo kivgartõtikka Jerusalemut, ivsornaitunnut idluarijaukovlugit.

32 Kingorngagut, Gudib perkokpanga tikkerkovlunga illipsingnut, kuviasuklunga, nekkoksekattigiluselo.

33 Gudible ullapirsaijub illagilise illunase. Amen.

KAPITEL XVI.

Paulusib salutitsininganik.

FOEBELE kattangutīvut arnak, illagẽnik Kenchreamiunnik kivgartortok, illipsingnut perkovara.

2 Illipsingnut illelliortaukovlugo Nalekame, sorlo ivsornaitut illusekartuksaungmetta, ikkajorsiuglo sullijeksanginne tamaine, ikkajortaujariakarninga illipsingnut issumagilugo. Tapsomatauk unnuktut ikkajorlaungmagit, uvangatauk.

3 Priscilla, Akvillaselo pinniarkattikka Kristuse Jesuseme, salutissigik;

4 Tapkoa niakoĕrtautitsomalaukpuk innosera piulijomavlugo, tapkoa uvanga kujagivakka, pitonangale, okpertulletauk illunatik nellojunnit pijut.

5 Okpertuttauk tapkoa iglomiokattingit salutissigik. Salutissiuk Epænetus nægliglartara, Achajamiunnit okperkãrtok Kristusemut.

6 Salutissiuk Maria, unnuktunnik sullidlarlunelo pinnialauktok pivluta.

7 Salutissiuk Andronikus, Juniaselo, illakka kelleksortaukattikkalo, Aposteline nertornartuk, uvamnit okperkãrtuk Kristusemut.

8 Salutissiuk Ampliase, nægliktara Nalekame.

9 Salutissiuk Urbane, pinniarkattivut Kristuseme, Stachyselo nægliktara.

10 Salutissiuk Apellese (õktorsimanermut) idluartok Kristuseme. Salutissigik Aristobolusekut.

11 Salutissiuk Herodiones, illaga. Salutissigik Narcisusib illangit Nalekamĕtut.

12 Salutissigik Tryfena, Tryfosalo, Nalekame pinniarkattartuk. Salutissiuk Persida næglingnartok, unnuktunnik pinnialauktok Nalekame.

13 Salutissiuk Ruffus, annerimajok Nalekame, tapsomalo uvangalo anãnavuk.

14 Salutissiuk Asinkritus, Flegonteslo, Hermaselo, Patrobaselo, Hermeselo, kattangutigĕlo tapkonanĕtut.

15 Salutissigik Filologus, Julialo, Nereuselo najangalo, Olimpaselo, ivsornaitullo illunaita tapkonanĕtut.

16 Salutikattigĕgitse salutimut ivsornaitomut. Kristusib illagĕktokotingita salutipãse.

17 Uvangale kaiblarpapse, kattangutikka, kammagissigik akkerartortitsijullo issumaluktitsijullo, ajochertũ-

sinnik illinniarlauktapsingnik assiagõrtut, avileritselo tapkonanget.

18 Taimaitut Nalegavut Jesuse Kristuse kivgartungilæt, natjatigle; okautsinnullo ajungitojartunnut mannigornartojartunnut passijeksaungitut omættingit uivẽriveit.

19 Naletsiarnise tussaumajaungmet tamainut. Tamanna pivlugo kuviasutigivapse. Pijomavungale ajungitomut sillatokovluse, ajortomulle sillatunekarkonnase.

20 Ullapirsaineruble Gudinget Satanase tullerajalerliuk ittikkapse attãnut killamik. Nalegapta Jesusib Kristusib saimaninget illagilise. Amen.

21 Timotheusib pinniarkattima, Luciusiblo, Jasoniblo, Sosipateriblo illama salutipase.

22 Uvanga Terziuse, aglangnik ukkuninga aglaktunga, salutipapse Nalekame.

23 Gajusib, uvangalo illagektullo illunatik najortigijapta, salutipãse. Erastusib iglugaseksoarmiut kẽnaujanginnik pairksijub salutipãse; taimaktauk Kvartusib kattangutib.

24 Nalegapta Jesusib Kristusib saimaninget illagilise illunase. Amen.

25 Illipsingnigle sõngotitsungnartok, okautsinnut tussarnertunnut okautigijamnut, Jesuse Kristusemik, tapsomuna nellonalauktok nellonẽrpok, sillaksub pigiarninganit okautaulaungitok;

26 Manale nellonẽrsimavok, nellautaijullo aglanginnut, issokangitoksub Gudib perkojanganut okautigijaujok, nellojunnut tamainut, okpilerniarkovlugit naleklutik.

27 Gude tamna sillatujotõjok, nertortaule Jesuse Kristusekut issokangitomut. Amen.

Korinteme aglaktaumavut Romiunnut, Foebib okperkattigẽnik Kenchreamiunnik kivgartortub neksarpeit.

PAULUSIB AGLANGIT

SIVOLIT KORINTEMIUNNUT.

KAPITEL I.

Paulusib ajochertusinginik nœgliktigẽnek pivlugo.

PAULUS Gudib pijomajanganut kaikojaumajok, Aposteleõkovlugo Jesuse Kristusemut, kattangullo Sostenes.

2 (Aglakpuk) Gudib illagẽktokotinginnut Korintemẽtunnut ivsornaititaumajunnut Kristuse Jesuseme, kaikojaumajunnut ivsornaitunnut, illunainullo Nalegapta Jesusib Kristusib attingane tuksiartunnut, nunagijanginne illunaine, nunagijaptingnelo.

3 Gudib Atãtapta, Nalekablo Jesusib Kristusib saimarsautinget, ullapirsautingello illagilisetõk!

4 Gudimnut kujalijutigẽnarpapse, Gudib saimarsauta pivlugo, tunnijaujok illipsingnut Kristuse Jesuseme;

5 Tapsomunga akluititaugapse tamainik, ajochertũsinnik tamainik, illissimanerniglo tamainik.

6 Sorlo Kristusib ajochertũsingit tungavidlarmetta illupsingne.

7 Taimak ajoksanginapse tunnergutinnik nellinnik, nerriuktoselo Nalegapta Jesusib Kristusib sakkeromãrninganik;

8 Tapsomatauk sokkosijuitiniarpãse naggatiksamut, pitlareksausuẽrkovluse Nalegapta Jesusib Kristusib uvlungane.

9 Gude okpernarmet, tapsomunga kaikojauvose Erninget Jesusib Kristusib Nalegapta illagẽngninganut.

10 Kaiblarpapsele kattangutikka, Nalegapta Jesusib Kristusib attingane, illunase adsigẽktunnik okausekarkovluse, akkerartortigẽrkonnaselo, illagẽtsiaritsele adsigẽktunnik issumakarluse, erkarsautekarluselo.

11 Kaujititaugama, kattangutikka, illinga nipsingnik Kloesekunnut, akkerartortigẽkapsegõk.

12 Tamannale okautigivara, illapse illanget okarmet, Pauluse illagivara; apanga, Apolluse illagivara; pingajuet, Kefase illagivara; sittamanget, Kristuse illagivara.

13 Kannok? Kristuse tagva avitsimanerka? Pauluse senningajolingmut kikkiektortauva pivluse? Baptitauviselonẽt Paulusib attinganut?

14 Gude kujagivara baptisilaunginama nellipsingnik, Krispusemik, Gajusemiglo kissẽngnik.

15 Okartokarkonnago attimnut baptisilauktunga.

16 Stefanusible iglomiokattingit baptilaurivakka; assinginnik baptisilaungmangarma nellovunga.

17 Kristusib baptisijartorkolaungimanga, okautsinnigle tussarnertunnik okãlakovãnga; okautsit sillatojut attortaililugit, Kristusib kikkiektortaumaninga ivlerijaujungnẽrkonnago.

18 Okãlanek (Kristusib) kikkiektortauninganik sillainiõvok assioniartunnut; uvaptingnulle piulijauniartunut; pitsartuniõvok Gudemit.

19 Aglaksimangmet: Illissimajut illissimaningit piõjungnẽrtitsomavakka, sillatojullo sillatuningit pẽromavakka.

20 Nauk sillatojut? nauk aglangnik illissimajut? nauk sillamik mattominga kiglissiniartut? sillaksub mattoma innungita sillatuninget Gudib sillaitilaungila?

21 Sillaksub innungita sillatunermingnut Gudib sillatuningane illitaringimatsuk; Gudib idluariva, okautsinnut sillaitojartunnut piulijomavlugit okpertut tamakkonunga.

22 Judit nellonaikutennik pijomangmetta, Grichillo illissimanermik apperkusermetta.

23 Uvagulle Kristuse kikkiektorsimmajok senningajolingmut okautigivavut Judit sinnaungasarutigijanget, Grichillo sillainarasugijanget.

24 Kaikojaumannulle, Judinnullo Grichinnullo, Kristuse okautigivavut, Gudib pitsartuninga, Gudiblo sillatuninga.

25 Gude sillaitsugijanget, sillatunersaungmet innungnit; Gudelo sangẽtsugijanget, pitsartunersaungmet innungnit.

26 Kattangutikka, kaikojaumanise nautsertorsiuk, uviningmit illissimajut unnulungilet, pitsartojuttauk unnulunginivut, nalegaujuttauk unnulunginivut kaikojaumajut.

27 Sillaksuble innunginnut sillaitsugijaujut, Gudib anneriveit, sillatojut kangusuktitsomagamigit; sillaksublo innunginnut sangẽtsugijaujut, Gudib anneriveit, pitsartojut kangusuktitsomavlugit.

28 Nachonartullo sillaksub innunginnut, nachogijaujaujullo, piungitullo Gudib anneriveit, piõjungnẽrtitsomavlugit piõjorijut:

29 Uvinik (innuk) attauserlonẽt nertotiksakarkonnago tapsoma sãngane.

30 Tapsomangelle illipse pivose Kristuse Jesuseme, tamna Gudib pilaukpa illissimajutiksaptingnut, idluarsijutiksaptingnullo, ivsornaijutiksaptingnullo, piulijaujutiksaptingnullo.

31 Taimailerkovlugo, sorlo aglaksimangmet, nertoromajub, Nalegak nertorutigiliuk.

KAPITEL II.

Paulusib ajochertuininget kimnadlarninganik.

UVANGALO kattangutikka, tikkinapse okãlavigijartorluse, Gudib ajochertutãnik, okautsit ãnanaudlartut sillatojoksuillonẽt attulaungilakka.

2 Taimaisugilaunginama, sumiglonẽt akkunapsingne

kaujimalunga, Jesuse Kristusemik kikkiektorsimajomik kissianik.

3 Sangẽtoksovlungalo, erksilarmalo, sajudlalarmalo najulaukpapse.

4 Okautsimalo ajochertusimalo innuit illissimajut okausingit kajumiksarnartut attulaungileit, Annerneruble sakkijartitsininganut pitsartuninganullo illingavut.

5 Okpernise tunganilijaukonnago innuit illissimaninginnut Gudible pitsartuninganut.

6 Okautigijavulle illissimaniõgalloarpok namaksimajunnut; sillaksub mattoma illissimaningaungitok, sillaksub mattoma angajokangitalonẽt, nunguniartut.

7 Gudible illissimaninga ijersimajok, nellonartorlo okautigivavut, tamanna Gudib sillaksoakarkãrtinnago perkolaukpa ananausijaujutiksaptingnut.

8 Tamanna sillaksub mattoma angajokangita attautsiblonẽt illitarilaungila, tamanna illitarilaurunitsuk ussornarnartoksub Naleganga kikkiektorajalaungilæt senningajolingmut.

9 Sorlole aglaksimangmet: Ijib attautsiblonẽt tækkolaungitanga, siutiblo attautsiblonẽt tussalaungitanga, innublo omættinget attautsiblonẽt issumagilaungitanga, tamanna Gudib ãkiksorlaukpa nægliktiminut.

10 Uvaptingnulle Gudib nellonẽrtilaukpa Annernerminut. Annernerub kiglissiniarmagit tamaita, nellonartuttauk Gudib ittiningit aglæt.

11 Innuit nelliet kaujimava innub illuanetomik, innub annerninga tapsoma illuanetok kissime? Taimaktauk kaujimajokanginivok, Gudib illuanètomik, Gudib Annerninga kissime.

12 Uvagulle sillaksub annerninganik pingilagut, Annernermigle Gudemit pijomik; kaujijungnarkovluta Gudemit tunnitsiviõniptingnik.

13 Tamakkoatauk okautigivavut, okautsinuungitok innuit sillatuningita ajochertusingit malliklugit; okautsinnulle Annernerub ajunginerub ajochertusingit malliklũgit, Annernerub pingit okautigivlugit annerneling-nut.

14 Innub ingergarme Gudib Annerninget pingit tuk-

kisingileit; sillaitsugællugillo illitarijungnangileit, kiglissiniartaujariakangmetta annernelingne.

15 Annerneliuble tamaita kiglissiniarpeit, assiminut kiglissiniartaunane.

16 Nalekab issumanga kia illissimavauk? Kialonẽt ajochertorniarpauk? Uvagulle Kristusib issumanganik pekarpogut.

KAPITEL III.

Kristusib tunganartotõninganik.

UVANGALO kattangutikka, illipsingnut sorlo annernelingnut okãlajungnarlaungitunga, uviniliõjunnulle, Kristuseme nutakkennut sorlo.

2 Immungmik immilaukpapse, nerkemik pinnase; ajorapsiuk taipsomane, sulle mana ajorivasse;

3 Sulle uviniliõgapse; illapsingnik annerudsigapse, aivadlalapselo, akkerartulapselo, uviniliõngilase, innuit illusinginnik attorluse?

4 Illase okangmet, Pauluse illagivara; assiale, Apolluse illagivara, uviniliõngilase tagva?

5 Pauluse kinauva? Apollusetauk kinaugiva? Kivgauvuk, tapkungnũna okpertungortitauvose, mattomingalo sorlo Nalekab attunit tunnitsivigilaungmagik.

6 Uvanga (perorsẽjeksennik) illijilauktunga, Apolluse immermik kovisilaukpok, Gudele perortitsilaukpok.

7 Illijijok tagva, immermiglo kovisijok tamarmik sillingilãk, Gudele perortitsijõvok kissime.

8 Illijijorle, immermiglo kovisijok adsigẽkpuk. Ingmikulle tamarmik akkilertaujomãrpuk pinniarnermingnut.

9 Uvagut Gudib ikkajorkattigingmattigut; illipsele Gudib perorsẽvikottigivãse, Gudiblo igloliarimavãse.

10 Uvanga tungaviliolaukpunga, igloliortotut sillatojotut, Gudib saimanerminik pingmanga; kãnganulle assiga igloliolerpok. Tamattomungale igloliortut attunit kammalerlīt kannok igloliormangarmik.

11 Tungaviub assianik illijijokarungnangilak omanget illimajomit, tagva Jesuse Kristuse.

12 Tungavingmulle tamattomunga igloliortokarpet Goldemik, Silberemiglonēt, ujarkenniglonēt pivianartunnik, kejungmiglonēt, ivingniglonēt, iviksukenniglonēt.

13 Illunatik sennaningit nellonaromãtsengilet; uvlub sakkertitsomãrmagit; ikkomamut nellonērtitaujomãrmetta, illunatiglo sennaningit kannok illingamangæta, ikkomab õktoromãrpeit.

14 Tamattomunga igloliortub sennaninga aulangipet, tamna akkilertauniarpok.

15 Nelliettale sennaninga õpet piksērudsaujomãrpok; nangminerle piulijaujomãrpok, nauk sorlo ikkomamut.

16 Gudib iglogingmasse kaujimangilasse, Gudiblo Annerninget innigingmasse?

17 Gudib iglunganik asserorterijok, tamna Gudib asseroromãriva; ivsornaingmet Gudib iglunga, tamædsa illipse.

18 Nelliet uivēriniarane nangminerminik; illase sillatunasugigune nangminerminik, tamna sillaitolerle sillame tamattomane, sillatolerkovlugo.

19 Sillaksub mattoma sillatoninga sillainiõngmet Gudemut. Aglaksimangmet: Sillatojut tapsoma ajulertipeit sillatõninginnut.

20 Amatauk: Sillatojut erkarsautingit Nalekab kaujimaveit, piungitoksõngmetta.

21 Taimaimet innungmik nertorlertokarniarane; tamaita pigigapsigik;

22 Pauluselonēt, Apolluselonēt, Kefaselonēt, sillaksoarlonēt, innonerlonēt, tokkonerlonēt, nelliusimanerlonēt, nelliutsomãrnerlonēt; tamaita pigivasse.

23 Illipsele Kristusib pigivãse; Kristusele Gudib pigiva.

KAPITEL IV.

Gudib kivgangit ajochertuijut, kannok nautsertoreksaumangæta.

INNUIT illunatik imāk issumakarvigilittigut, Kristusib kivgaringmattigut, pimaklertogaptalo Gudib pinginnik nellonartunnik.

2 Tagvale pimaklertit assianik nautsertortaungilet, nellagōrlutik naipitauvlutik kissiane.

3 Illipsingnulle, assipsingnullonēt innuit (erkartuining-innut) erkartortauguma, tamanna kammaginikidlarpara, nangminimnik erkartuinginivunga.

4 Uvamnik aulajingikalloarama sumik, nauglo tamanna pivlugo idluartitaungilanga; Nalegarle tamna erkartuijōvok uvamnik.

5 Taimaimet erkartuiniarase nelliutekārtinnago, Nalegak tikkitsiarilugo; tapsoma tāktome ijertorsimajuttauk sakkertitsomārmagit kaumajomut, omættille erkarsautingit nellonēromārpeit; taimailerpet illunatik attunit nertortaujariakarnitik pigijomārpeit Gudemit.

6 Tamakkoale kattangutikka okautigivakka, uvangalo Apolluselo pitjutigællunnuk, pivluse; illinniarkovluse uvaptingnit nelliellonēt ajunginersausugekonnago, mana aglaksimajomit; illapse illangennik piōjorinersaujokarkonnago illaminit, nelliet pivlugolonēt.

7 Kiale ajunginersautipātit? Sumigle pekarkīt tunnitsiviōnginernik? Mattomingale tunnitsiviōgavit, sōg nertotipīt illingnik, tunnitsiviōngitotut-idlutit?

8 Kāgungnērērpose, akluilerērpose, uvagut attorata attanniotipose; attanniotekojominadlarporlo illipse, uvaguttauk attanniotekattigijomavluse.

9 Issumavungale, Aposteliōjogut Gudib innukullunerpāngotilaukpātigut, sorlo tokkoteksatuinait; mittautigijeksangōlerapta sillaksoarmiunnut, Engelinnullo innungnullo.

10 Kristuse pivlugo sillaitotun-īpogut, illipsele sillatōvose Kristuseme; uvagut sangēpogut, illipsele pitsar-

tovose; illipse ãnanaudlarpose, uvagulle nachogijauvogut.

11 Mana tikkilugo kãlaptalo immerukpogut annorãkaratalo, annaulertaulaptalo, saksartutitullo īpogut.

12 Katsungailuta sennavogut aggaptingnut, (piksaptingnik). Suadlartaujarangapta, saimaivogut; unangmijarangapta, kennuẽrsarpogut; mittautigijaujarangapta, mannigotijunnik okausekarpogut.

13 Sanniktut-īpogut nuname, sulle tamædsa, piunginerpãkutauvluta innungnut tamainut.

14 Tamakkoninga aglangitunga kangusuktitsomavluse; erkaitinasuarpapsele kittorngaptitut nægligijaptitut.

15 Nauk zehn tausendenik ajochertuijokarajarupse Kristuseme, unnuktunnik atãtakangilase; okautsinnut tussarnertunnut kittorngilaurapse Kristuse Jesuseme.

16 Taimaimet kaiblarpapse, uvamnik mallikteoniaritse.

17 Tamanna pivlugo Timotheuse tillilaukpara illipsingnut, tagva ernera næglingnartok nertornartorlo Nalekame, tapsoma erkaitiniarpãse ajochertutimnik Kristuse pivlugo, sorlo illunane, illagẽktunne illunaine ajochertuivakkama.

18 Illangille piõjoridlarput, tikkiniarasuginanga illipsingnut.

19 Nalekable perkopanga tikkitsomavapse killamik, piõjorijullo okausingit kiglissiniaromanagit, pitsartunerille.

20 Gudib nalegauvinga okautsituinarnut pingimet, pitsartunernulle.

21 Sumik pijomavise? Issakaisijarlungalonẽt, næglingnermullonẽt, annernekarlungalonẽt kennuẽtomik tikkituksauvīk illipsingnut?

KAPITEL V.

Innungmik illokeudlartomik Paulusib erkartuininganik.

ILLUNATIK tussaumadlarpãse, assiniartokarpojõk akkunapsingne, assiniarnermiglo taimaitomik aglæt nellojullonẽt kaujimangitangænnik, illangeta atãtame nullia nulliaringmago.

2 Illipselo piõjoridlarpose, kiksautiginersarilaunagolo, taimailiortok avitisãrlugo illipsingnit.

3 Uvangalle nauk apsimagalloarlunga timimnut, annernimnulle najorluse, taimailiortok erkartorẽrpara sorlo najorluse.

4 Nalegapta Jesusib Kristusib attingane, kattimavipsingnẽdlunga annernipkut, Nalegavut Jesuse Kristuse pitsartutigællugo;

5 Tunnilugo taimna Satanasemut, uvinik asserortaukovlugo, tarne piulijaukovlugo Nalekab Jesusib uvlungane.

6 Nertornautiksase ãnanaungilak. Kaujimangilase, kakkojaksak tamat sẽrnautiksãrsub sẽrnartimago?

7 Taimaimet sẽrnautiksatokak pẽjarsiuk kakkojaksatãngorkovluse, sorlo sẽrnartokanginapse. Saugãrsukarmigaptatauk makkiviksiortomik, tagva Kristuse, uvagut pivluta tokkotaujok.

8 Taimaimet kattimaniksarsiorta sẽrnautik satokaungitome, sernartokaratalo ajortomik, takkormõrnermiglo; kakkojakartale sẽrnakangitomik ivsornailuta miksekãrlutalo.

9 Aglagvigilaukpapse aglangne, assiniartut illagijeksaringinapsigik.

10 Assiniartut torkuijullonẽt, arktaijullonẽt, Gudeungitullonẽt nalektut, sillame mattomane pitsengilakka; sillamit mattomanget kemmajuksaunajartose, tamakkoa pikupkit.

11 Manale aglagvigilaukpapse, taipkoa illagijeksaringinapsigik, imagle: Kattangumik taijaujomajok as

siniarpet, torkuipellonēt, Gudeungitunniglonēt nalekkune, mittautiksakarpellonēt, tallapellonēt arktaipellonēt; taimailiortok nerrikattigijeksaringilasse aglæt.

12 Assiptingnētut susiorvigijeksarivigit, erkartortaukovlugit uvamnut? Erkartuivangilase illipsingnētunnik?

13 Assiptingnētulle Gudib erkartoromārpeit. Ajortulliartok illagēnipsingnit avikissiuk.

KAPITEL VI.

Akkerartortokarpet, nellojunnut passiklerkonnagit illamingnik, Paulusib innerteriningānik.

ILLAPSINGNUT patsitiksakarupse, kannok passitigijungnarkissigik idluangitut sānginne, piniænginapselo ivsornaitut sānginne?

2 Kaujimangilase ivsornaitut erkartoromārmagit sillaksub innungit? Sillaksuble innungit erkartortaujomārmetta illipsingnut, erkartuijungnangilase pijariakinersennik?

3 Kaujimangilase Engelit erkartoromāraptigik? kannok anginersamik nunab pingit pijungnangipittigik?

4 Illipsele patsitiksakarangapse nunab pingit pivlugit; illagēktunne nachogijaujut erkartuitiniarpasse.

5 Taimak okartuksauvunga kangusutiksapsingnut. Attautsemiglonēt sillatojomik illipsingnētokangilak? Erkartuijungnartokangilarlonēt kattangutib passiklerninganik kattangutiminut?

6 Kattangulle akkerartorpok kattangutiminut, okpingitut tækkoænne aglæt.

7 Tamattominga angijomik tammarērpose, passiklerapse illipsingnut. Idluitulliviōlerangapse sōg kammaginginersarivissiuk? perkutērtaujarangapse sōg kujanarutiginginersarivissiuk?

8 Idluitullidlarposele, perkutērnilapselo, kattangutisse aglæt taimailiorvigivasse.

9 Kaujimangilaselonēt idluitullijut Gudib nalegauvinga kingormgutiniængimatsuk? Uiverijauniarase; as-

siniartullonēt, Gudiungitunniglonēt nalektut, nulliarēngnermiglonēt asserorsaijut, ikliguktullonēt, nukapitsenniglonēt uivēriklertut,

10 Tigliguilonēt, torkuijullonēt, tallatullonēt, okauserludlartullonēt, arktaijullonēt, Gudib nalegauvinganik kingormgusiniængilet.

11 Taimailiolauktut illapse illangit; ubvarsimavlusele, ivsornaititsimavluselo, idluartisimavose, Nalekab Jesusib attinganut, Gudiptalo Anerninganut.

12 Tamainik pijungnarpunga, illangille attornangilet. Tamainik pijungnarpunga kippalōtitaujomangilangale sumut.

13 Nerkikset illingavut natjængnut natjæktauk illingavuk nerkiksennut; tapkoale tamaita Gudib attorungnērkojomārpeit. Timele assiniarnermut illingajuksaungilak, Nalekamulle, Nalegarlo timemut.

14 Gudible Nalegak tuppaktilaukpa, uvagullotauk tuppaktitsomārivātigut pitsartunerminut.

15 Kaujimangilase, Kristusib timisse avatigingmagit? Kristusib avatingit tagva attoreksarivakka assiniarnermut? Taimaitsengilak!

16 Kaujimangilaselonēt, anguniartomut ungajok, timeōngmet attautsemik tapsomunga? Tapkoagōk magguk uviniōniarmennik attautsemik.

17 Nalekamulle ungajok, annernekattigiva.

18 Assiniarnek ulloreagissiuk. Innub ajortullininginit tamaita, timinget avatāne pivut, assiniartorle ajortullivok timiminik asseruidlarlune.

19 Kaujimangilaselonēt, timisse Anernerub ajunginerub illupsingnētub iglogingmagit, tamna Gudemit pijasse, nangmineringitasselo?

20 Akkitujotuamut pissiāngomagapse: taimaimet Gude nertorsiuk timipsingne tarnipsingnelo, tamakkoa Gudib perkutigingmagit.

KAPITEL VII.

Nulliarẽngnek pivlugo Paulusib kioninganik.

AGLALAUKTASSELE uvamnut pivlugit, kiovunga: Idluarpok innungmut arnamik ãktuingikune.

2 Assiniarnek pitjutigællugole angut nangminerijaminik nulliakarle, arnarlo nangminerijaminik uekarle.

3 Angutib nulliane illænnaksarvigiliuk, arnabtauk uine taimailiorvigiliuk.

4 Uilik timiminut attanniungilak, uingale; taimaktauk nullialik timiminut attanniunginivok, nulliale.

5 Avisartokarniarane aiparminit, kissiane tamarmik pijomajamingnut kannok sivitutigijomiglonẽt, nerrikattanginermut tuksiarnermullo idluarsijomavlutik piviksakarkovlugik; ama kattimigitiglo, Satanasemut õktorluktaukonnatik ikliguktailinek ajorapsiuk.

6 Tamannale næglingnermut okautigijara, perkojautilugo pinanga.

7 Innuille tamaita uvaptun-erkojomagalloartakka; illunatigle ingmigolingajomik tunnitsiviõvut Gudemut, illanget imãk, illanget taimak.

8 Aipakangitulle uigarnerillo imãk okaupakka: Uvaptun-īkunik namagajarpok tapkonunga.

9 Aipakanginerle ajorunitsuk, aipatãrlit; aipakarnek idluarnersaungmet, ikligudlarnermit.

10 Nulliarẽlle uvangaungitub, Nalekable perkoveit, uiggub uine kemmakonnago.

11 Kemmakuniugle uetãrtuksaungilak, uinelonẽt saimarsarlugo piliuk. Nulliaggublo nulliane aviteksaringila.

12 Assingille uvanga okaupakka, Nalegaungitub: Okpertok okpingitomik nulliakarune, taipsomalo najuẽnaromakpago, aviteksaringila.

13 Arnaktauk okpingitomik uekarune, taipsomalo najuẽnaromakpago, aviteksaringila.

14 Okpingitok angut nulliaminut ivsornailingmet,

okpingitoktauk arnak uiminut ivsornailivok. Taimaingipet kittorngasse ivsornarajarput; manale ivsornaiput.

15 Okpingitorle avitsomakpet, avikle. Okpertok angullonẽt, arnalonẽt, taimaitokarpet kelleksorsimangilak. Gudible kaikolaukpãtigut, ullapkotekarkovluta.

16 Igville arnak, omæt, uit piuliniarmangangne, kannok kaujimavit? Igvillonẽt angut, nulliet piulinarmangangne, kannok kaujimavit?

17 Illunatigle ingmikõrlutik Gudib sorlo illingatilaungmagit; sorlolo Nalekab kaikolaungmagit, illunatik ingmikõrlutik, taimak innõniarlĩt. Tamattominga illagẽnne illunaine perkojivunga.

18 Kippimaneliub kaikojaumagune innub, kippimanek malligeksariva. Kippimangitoktauk kaikojaumagune, kippijauniarane.

19 Kippimanek attungilak, kippimanginerlo attunginivok; Gudible perkojangit nalektaujariakarput.

20 Innugle kannok illingalaungmangæt kaikojautillugo, taimaitsainarle.

21 Kivgautillutit kaikojaumaguvit, tamanna issumajãrutiginago pĩt; kivgaujungnẽrungnaruville, taimainersaulerit.

22 Kivgauvlune kaikojaumajok Nalekame, tamna Nalekab kivgaujungnẽrtipa, taimaktauk kivgautinnago kaikojaumajok Kristusib kivgariva.

23 Akkitojotuamut pissiãngovose; kivgauniarase innungnut.

24 Illunase kattangutikka, attunit kannok illingalaungmangapselonẽt kaikojautilluse taimaidluse Gudemẽtuaritse.

25 Uigasuille pivlugit perkojasilaungilanga Nalekamit; issumagale annipara, uvanga napkiningnermik tunnitsiviolaurama Nalekamut nellagõrlunga.

26 Mana tagva idluarasugivara, tamattomane kappianarninga pivlugo, innungmut idluarpok, taimailingatuinarpet.

27 Nulliamut kelleksorsimaguvit, kellerudsãrasuarniarnæk; nulliakangikuville, nullieksarsiorniarnæk.

28 Nullianikuville ajortulliangilatit; uigasuglo uini-

kune ajortullianginivok; nauk taimaitut timimikut kappianarnekaromãrput. Taimaitaukojomangigalloarpapse.

29 Mattomingale okautsivunga kattangutikka, nelliutok sivikipok, imãk ama issumaga: Nulliaggit nulliakangitotitun-īkovlugit; keajullo, keangitotitut;

30 Kuviasuktullo, kuviasungitotitut; pissiniartullo, sorlo perkutiginagit.

31 Sillaksublo mattoma pinginnik attortut, attornerlungniarnagit; sillaksub tamattoma illinganinga nungutsomãrmet.

32 Issumagivapsele issumajãrkojomanase. Aipakangitub issumagiveit, Nalekab pingit, Nalekab idluarijanganut illingajomavlune.

33 Aipagguble nunab pingit issumagiveit, nulliaminut idluarijaujomavlune. Uiggilo uigasuillo adsigẽngilet;

34 Uikangitub issumagiveit Nalekab pingit, ivsornaitsomavlune timimigullo annernermigullo. Uiggu-ble issumagiveit nunab pingit, idluarijaujomavlune uiminut.

35 Tamattomingale okarpunga, illipsingnut idluangmet; napperomavluse pinanga, imaitomulle pijunga, idluarkutaungmet, Nalegak kivgartutsainarlugo ullapitaukonnase.

36 Illapsele idluarasugingikumiuk pannime uckanginiinga Jahringita idluarnerpãngojut nelliuningænne, taimaglo pijariakarkõrmet, issumaminik pile; ajortulliangilak, taimaitut uinikilit.

37 Omamigulle kajusimajok, agviarutekaranelo issumaminik pituinariakarame; omamine issumasimagune (panine) uigasuk erligutillugo, idluartomik pivok.

38 Taimak uiniktitsijok, idluartomik pivok; uiniktitsingitorle, idluarnersamik pivok.

39 Arnab perkojet nalengniariakarpeit, uine innotillugo; uinele tokkopet, issumaminik pituinariakarpok uisigune pijomajaminik; kissiane Nalekame piniartuksauvok.

40 Pilloringnersaujorle taimailingatuinarpet, issumaga malliklugo. Uvangaletauk Gudib Annerninganik pekarasugivunga.

KAPITEL VIII.

Gudeungitunnut tunnergutinnik.

GUDEUNGITUNNULLE tunnergutit pivlugit kaujimavogut, illunata illissimagapta. Illissimanek piõjoritsivok, næglingnerle ãkiksoivok.

2 Illissimanasugijokarpelle sumik, tamna kaujimangilak sulle, kaujijariakarnerminik.

3 Gudemigle nægligosuktokarpet, tamna illitarijauvok tapsomunga.

4 Gudeungitunnut tunnergutinnik nerrinek pivlugo kaujimavogut tagva, Gudeungitok nuname pingimet, assianiglo Gudekangimet, attausek kissime.

5 Gudennik taijaujokaralloarpok killangmelonẽt, nunamelonẽt; Gudit (taimaitut) unnungmetta, Nalekello unnungmetta.

6 Taimaigalloarlune, attausẽnarmik Gudekarpogut, Atata, tapsomanget illunarsoatik pivut, uvagullo tapsomanẽpogut; attausẽnarmiglo Nalegakarpogut, Jesuse Kristusemik, tapsomuna illunarsoatik pivut, uvagullo tapsomunga.

7 Illunatigle attunit tamattominga illissimangilet. Illangit sulle issumajadlarmetta Gudeungitut pitjutigællugit, Gudeungitunnullo tunnergutaujunnik nerrivut, tamattomunga issumangit sujuktauvut, sangẽmetta.

8 Nerkele idluarutigingilavut Gudib sãngane. Nerrinivut pivlugo idluarnersauniængilagut, nerringinivut pivlugolo idluinersauniængilagut.

9 Udsertoleritsele, kivgaunginise tamanna apõtiksaulerkonnago sangẽtunnut.

10 Igvit illitarksinekartotit, nellieta tækkogunitit nerrimarvingme iksivatillutit Gudeungitub iglungane, tamna issumamigut, sangẽname, kajungersartaulingilak, nerrilune Gudeungitunnut tunnergutinik?

11 Kattangutib tagva sangẽtub, Kristusib tokkotigijanget, illitarksinĩt asserorutiginiarpa.

12 Taimagle ajortulligupse kattangutigẽnut, killerdlugillo sorlo issumangit sangẽtut, tagva Kristusemut ajortullivose.

13 Taimaimet nerke kattanguma sinaungasautigikpago, nerkemik nerrijomanajatsengilanga, kattangutimnut sinaungajomananga.

KAPITEL IX.

Ajochertuijut issumagijaujariakarput piksangininnik.

APOSTELEUNGILANGA? Kivgaujungnaingilanga? Nalegavut Jesuse Kristuse tækkolaungipigo? Illipse sennamajigingilapsinga Nalekame?

2 Assipsingnut Aposteleungikuma, illipsingnut Aposteliõvunga; Aposteliõnimnik nellunaikutauvose Nalekame.

3 Tamædsa akkiornera, erkartortimnut.

4 Nerrijuksaungilagut immertuksaulutalo?

5 Nullialijartuksaungilagut arnamik kattangumik, Apostelititut assiptitut, Nalekablo kattangutingititut, Kefasetullo?

6 Uvangalo Barnabaselo kissimnuk taimak pijungnangilaguk?

7 Kina sorsugiartorka nangminek piminik piksarsiniarlune? Kina Weineliksamik perorksẽvilliorka, perorksẽangita illanginnik nerinane? Kinalonẽt nergjutinnik pairksiva, ẽsinanelo nergjutit tapkoa immunginnik?

8 Innub illusinga attordlugo taimak okãlavik? Perkojet taimaitunnik okausekanginivæt?

9 Mosesib perkojanginne aglaksimangmet: Ivsarusertuksaungilatit tuktuvarmik (sullugainernik) tulertomik. Tuktuvait (kisseta) Gudib issumagivagit?

10 Ubvalo mattominga piluartomik uvagut pivluta okãlalaungilak? Aukak, uvagut pivluta aglaksimangmet. Poachrejartok (ivsumik) poachrejartuksauvok nerriuklune, sullugainerniglo katsuktok nerriuklune katsuktuksauvok.

11 Annernerub pinginnik kãrngasuigapta illipsingnut, timipse attoreksanginnik illangaikupta, angiluarka?

12 Assivut taimaitomik perkojijungnarpetta illipsingnik, uvagut pijuksaunersaungilagut? Uvagulle perkojinermik taimaitomik attorlaungilagut; sunatuinaille kammagingilavut, agviarutiksarsijomanata Kristusib okausinginnut tussarnertunnut.

13 Kaujimangilase kivgartortut ivsornaitovingme nerrivangmetta ivsornaitoviub pinginnit? Altaremelo kivgartortut, Altarib kãnganut illijaujut illangerpangmagit?

14 Taimaktauk Nalegak perkojilaukpok, okautsinnik tussarnertunnik okãlajut, okautsinnut tussarnertunnut innogutiksarsijuksaungmetta.

15 Tamakkoningale attulaungimariktunga. Taimailiorviõjomavlungalo tamattominga aglanginivunga. Tokkonersarijomavunga, nertornautiksamnik aksartãunimnit.

16 Okautsit tussarnertut okãlatigigapkit, nertortuksaungilanga uvamnik; taimailiortuksaugama. Kappianamẽk uvamnut, okautsit tussarnertut okãlatigingikupkit.

17 Kunnunanga okãlaguma, akkilertaujomãrpunga; kunnukumale, pinniarnek tamanna perkojaugalloarpok uvamnut.

18 Sumik tagva akkilertauniarpik? Imãk: Okautsit tussarnertut Kristusemik okãlatigigapkit, taimailiorpunga akkilertaukojinanga; attornerlugomanago kivgaunginera okautsit tussarnertut pitjutigællugit.

19 Nauk innungmik nalegeksakarnanga, uvamnik kivgautitsijunga tamainut, unnuksiniaromavlugit (okpertukset).

20 Judinne Juditun-īpunga, Judit idluarsekojomavlugit. Perkojalingne, perkojaliktun-īpunga, idluarsekojomavlugit perkojaggit.

21 Perkojakangitunne, perkojakangitotun-īpunga, idluarsekojomavlugit perkojakangitut; nauglo Gudib sãngane perkojalingitsengilanga, Kristusible perkojangit nalekpakka.

22 Sangẽtunne sangẽtotun-īpunga, sangẽtut idluar-

sekomavlugit. Illunainut adsiunasuarpunga illunane, illangillonẽt illunainit piuliniaromavlugit.

23 Okautsille tussarnertut pivlugit taimailiorpunga, nangminek illangiubvigijomavlugit.

24 Kaujimangilase akpalliutivingme akpangerkattautijut, illunatik akpangeralloarmetta attausẽnauble pivianartok piva? Akpangerniaritse tagva, tigulugo tamna.

25 Ingiakattautijulle illunatik assianik pinasuangilet; ipkoale niakõtiksak asserojok pijomavlugo, uvagulle asserojuitomik piniarpogut.

26 Taimaimet tagva akpangerpunga kollarnangitomut; sorsukpungalo sorlo sillatuinarmut issakailunga pinanga:

27 Timigale aktorsartidlarlugo kivgautipara, assimnut okãlajunga, nangminek egitaujomananga.

KAPITEL X.

Israelitit Sakramentinginnik.

ANGIGUTIJOMANGILAPSELE kattangutikka, angajokavut illunatik nuvujab attãnelaungmetta, illunatiglo immakut pissulaukput;

2 Illunatiglo Mosesemut (illingavlutik) baptitaulaukput nuvujamullo immãnelo;

3 Illunatiglo adsigẽktomik nerkiksamik annernelingmik nerrilaukput;

4 Illunatiglo adsigẽktomik immiksamik annernelingmik immerlaukput; kairtomille annernelingmit pijomik immerlaukput, tapsoma mallingmagit, kairtok tamna Kristuseõlaukpok.

5 Unnuktulle tapkonanget Gudib kuviagilaungileit, taimaimet innõjungnẽrtitaulaukput innukajuitome.

6 Tamædsale ulloreakutiksarivavut, ajortomut ikligudlarkonnata, taipkotitunak ikligudlartotitut.

7 Gudeungitullo nalengniarassigik taipkoa illangititut, sorlo aglaksimangmet: Innuit ingilerput nerrimãrlutik, immilarmiglo, nikovilerpullo okigẽserlutik.

8 Assiniaratatauk sorlo taipkoa illangit assinialaungmetta, 23,000 dillo tokkolaukput uvlorme attautseme.

9 Kristusemiglotauk õktorniarata, sorlo taipkoa illangita oktorlaungmatsuk, kuglugiarãlungnullo tokkotaulaukput.

10 Avamudlarasetauk, sorlo taipkoa illangit avamudlarmetta asserorsaijomullo tokkotaulaukput.

11 Tamakkonungale tamainut pijauvut taipkoa erkaumajeksauniarkovlugit; aglaksimagivuttauk innertertaukovluta, uvagut, sillaksub uvlungita kingorliænne innõjogut.

12 Taimaimet issumamigut nængerasugijok, kammalerle ochoniarane.

13 Assianut õktorluktaungilase sulle, innuit kaitanginnut kissiane; Gudible nertornarlune ajornarutipsingnik õktortaukoniængilãse; õktorlungnartorle taimak naggaserniarpa asserortaukonnase.

14 Taimaimet nægliktakka, Gudeungitunnut kivgartornek ulloreagissiuk.

15 Sorlo illissimajunnut okãlavunga, okautsikka tamakkoa kiglissiniarsigik.

16 Ermgusiãrsuk saimanartok, saimartavut, tamna Kristusib aunget illagingila? Kakkõjak, avgortavut, tamna Kristusib timinget illagingila?

17 Kakkõjak attausiõngmet, taimak unnuktovluta timeõvogut attautsemik; kakkõjak attausek illangiubvigigaptigo tamapta.

18 Uviningmingnik Israelitiõjut, nautsertorsigik. Tunnergutinnik nerrijut, taipkoa Altare illangiubvigingilæt?

19 Kannok tagva okarlunga? Gudeungitok suksaunerarpigo? Gudeungitunnullonẽt tunnergutit suksaunerarpigit?

20 Okarpungale, nellojut tunnergutiksamingnik tunnijivut Satanasinnut, pinatiglo Gudemut, Satanasille illagẽngninginnut illaukojomatsengilapse.

21 Nalekab ermgusiãrsunganit, Satanasillo ermgusiãrsunginnit attautsekut immerungnangilase; Nalekab

nerrimãrvianit, Satanasillo nerrimãrviænnit attautsekut illangiutijungnangilase.

22 Nalegarlonẽt ningarosuktitsomavittigo? Tapsomanget pitsartunersauvita?

23 Tamainik pijungnaralloarpunga, illangille attornangilet. Tamainik pijungnarpunga, illangille idluarsaingilet.

24 Nelliellonẽt nangminerijeksaminik kennerriane, illunatigle attunit assime nangminerijeksanganik.

25 Nerkit niorvgutikset tamaita niuvervingmẽtut nerrissigik, apperkotiginiarnagillo issumajãrkonnase.

26 Nuna pingillo tamaita Nalekab perkutigingmagit.

27 Okpingitulle illanget nerrijartorkokpasse, aijomagupselo, mannijerviõnisse nerrissigik, apperkotiginiarnagillo issumajãrkonnase.

28 Okautsaulerupsele, tapkoa tunnergutauvut Gudeungitunnut; nerrijuksaungilase kaujititsijok tamattominga pivlugo; issumajartokarkonnago. Nuna pingillo tamaita Nalekab perkutigingmagit.

29 Erkarsautille okautigivakka, erkarsautitit pivlugit pinanga, assiville erkarsautingit pivlugit. Sõg assima erkarsautinginnut kivgaunginera erkartortaukojeksarivigo?

30 Kujalivlunga attorupko, sogle mittautigijaujariakarkĩk kujalijutigijara pitjutigællugo?

31 Taimaimet, nerrigupselonẽt, immerupselonẽt, sumiglonẽt pingmangapse, Gude nertorlugo tamaita pinniarsigik.

32 Sinnaunganiarase Judinnullonẽt, Grichinnullonẽt, Gudib illagẽktitanginnullonẽt.

33 Sorlo uvangatauk tamainut kuviagijaunasuarama sunatuinarnik, uvamnut pijut piniænginapkit, unuktunnulle attornartut piulijaukovlugit.

KAPITEL XI.

Sinaunganartok ulloreagilugo.

UVAMNIK mallikteõtitse, sorlo uvanga Kristusemik.
2 Nertorpapse kattangutikka, erkaumagapse (okautsimnik) tamainik, malligeksello perkojakka illipsingnut, attutsiarapsigik.
3 Kaujimakovapsele, angutit nellietalonẽt Kristuse niakoringmago, arnable angut niakoriva, Kristusible Gude niakoriva.
4 Angutit nelliet tuksiarangame, nellautaijarangamelonẽt nessarsimavlune, niakone nachonartipa.
5 Arnelle nelliet tuksiarangame, nellautaijarangamelonẽt nessarsimanane, niakone nachonartipa, sallimajotun-īnajarmet.
6 Arnak nessarsimajomangikune, kipsartaugilit nujangit. Arnarle nujakarune kipsarsimajunnik sallimajunniglonẽt nachonadlarmet, nessarsimalune pile.
7 Angulle nessarsimajuksaungilak adsiutaungmet Gudemut, tapsomalo nertornautigingmago; arnarle angutib nertornautigiva.
8 Angut arnamit pingimet, arnarle angumit pivok.
9 Angut pingortisimanginivok arnak pivlugo, arnarle angut pivlugo.
10 Taimaimet arnak nalengnermut nessakartuksauvok, Engelit pivlugit.
11 Nauk Nalekamẽngilak ingmikorlune, angullonet arnamik illakarane, arnarlonẽt angumik illakarane.
12 Sorlo arnak angumit pingmet, taimaktauk angut arnakut pingmivok; tamaitale Gudemit (pivut).
13 Nangminek erkarsaritse tækkominarmangæt, nessarsimanginame arnak tuksiaranget Gudemut?
14 Ingminiglonẽt sakkijanginiva illipsingnut, angutib nutsenne takkijorortikunigit, nachonautigingmagit?
15 Arnable nutsenne takkijorortikunigit, pinnarnau-

tigingmagit? Nutseminik tunnitsiviõngmet ulliktaujutigivlugit.

16 Tamanale pivlugo akkerartorosuktokarpet akkunapsingne, tamna kaujilerle, uvagut taimaitomik illusekanginapta, Gudib illagẽktitangillonẽt.

17 Tamattomingale innertertuksauvunga: nertornermik ajulerpapse, ajunginersamik illusekarase, ajornersaumigle illusekarluse kattimavakkapse.

18 Sivorlermik tussarpunga, kattimalerangapse illagẽktunne, akkerartortigẽkapsegõk, illangagullo okperivara.

19 Ingmikut akkerartortokariakangmet illipsingne, nellagõrtut akkunapsingne sakkijarkovlugit.

20 Taimak kattimalerangapse Nalekab Komunioninganik pijungnangilase.

21 Nerriluse illunase ingmikõrluse nangminek pine pingmago sivorliovlune, illangello kãkpok, aipanga namaksivok.

22 Iglokangilase nerrimarviksapsingnut immerviksapsingnullo? Ubvalo Gudib illagẽktokotingit nachogivissigik, pekangitullo kangusuktilugit? Sumik okartuksauvīk illipsingnut? Nertordlertuksauvīk illipsingnik? tamanna pitjutigællugo nertungilapse.

23 Nalekamit pivara illipsingnut tunnijara. Nalekab Jesusib unuame taipsomane pititaugame, kakkojak tiguva,

24 Kujalivlune avgorpa, okarlunelo: Tigulugo nerrissiuk, tagva timiga, avgortok illipsingnut; taimailioritse erkaumajauniksamnut.

25 Taimaktauk ermgusiãrsuk (tigugiva) unnuktome nerrijarẽramik, okarlunelo: Ermgusiãrsuk tamna Testamentetauvok aumne; taimailioritse immilerangapsiuk erkaumajauniksamnut.

26 Kakkojak tamanna nerrilerangapsiuk, ermgusiãrsungmillo tapsomanget immilerangapse, Nalekab tokkunga okautigijeksarivasse tikkerkãrtinnago.

27 Nelliet kakkojamit tapsomanget nerrijok, Nalekablonẽt ermgusiãrsunganit immertok, idluarsinane, tamna pitlareksauvok Nalekab timãlo aungalo pivlugik.

28 Innugle nangminerminik kiglissiniarkãrle, taimaglo kakkojamit tapsomanget nerrile, ermgusiãrsungmillo tapsomanget immerle.

29 Nellielle nerrijok, immertorlo idluarsinane, tamna nerrivlunelo immilarmelo erkartortautiksaminik, tamanna pivlugo, Nalekab timinga issumaginginamiuk.

30 Taimaimet ajulertut kanimajullo unnudlarput akkunapsingne, unnuktullo sinnikput, (tokkovut).

31 Nangminiptingnigle erkartorupta, erkartortauniarajangilagut.

32 Erkartortaujarangaptale, Nalekamut sugiartaulerpogut, sillaksoarmiut illagilugit pitlartaukonnata.

33 Taimaimet, kattangutikka, nerrijartorluse kattilerangapse, illase uttakkissigik.

34 Kãktokarpelle, iglomine nerrikãrle; kattimanipsingnut erkartortautiksarsikonnase. Idluarsaijutiksama assingit pijomãrpakka, tikkikuma.

KAPITEL XII.

Adsigẽngitunnik tunnergutinnik annernelingnik.

KATTANGUTIKKALE, nellokojomangilapse annernelingnik tunnergutinnik.

2 Nellungilase, nellojoksõlaurapse, ailaurapselo Gudeungitunnut okajuitunnut, sorlo tessiortaugapse.

3 Taimaimet kaujitipapse Gudib Annerninganut okãlajub, Jesuse okarnerlotigitsengila, nelliellonẽllo Jesuse Nalekamik taisijungnangilak, Annernerub ajunginerub pitingipago.

4 Tunnergutit sunatuinauvut, Annernerle attausiõvok.

5 Kivgartornerillo sunatuinauvut, Nalegarle attausiõvok.

6 Pitsartunerillo sunatuinauvut, Gudele attausiõvok, tamainik pinniartitsijok tamaine.

7 Illunatigle Annernerub sakkerninganik tunnitsiviõgamik, attoreksarivæt idluartomut.

8 Illanget illissimanartunnik okausekarlune tunnitsiviõvok Annernermut; illangelle illitarksinermik okausekarlune, Annernermut tapsomungaĩnak.

9 Illangello okpernermik, Annernermut tapsomunga; illangello tunnergumik innuliklernermut, Annernermut tapsomungaĩnak.

10 Illangello tattamnartullinernermik; illangello nellautainermik okālavlune; illangello illitarksivlune annernermik; illangello okautsinnut tussarngartennut okālavlune; illangello okautsit tussarngartet nellonērlugit.

11 Tamakkoale tamaita Annernerub tapsoma attausetõjub pinniarpeit, issumaminiglo illunaita attunit illangiutitipeit nangminerijeksanganik.

12 Sorlo time attausiõjok, unnuktunnik avatekangmet; timiblo tapsoma attautsib avatingit illunatik, nauk unnugalloarlutik, attausek timigivæt; Kristusetauk taimainivok.

13 Tamapta Annernermut attautsemut baptisimagapta, attautsemik timeõlerkovluta, Judiõguptalonēt Grichiõguptalonēt, kivgauguptalonēt kivgaungikuptalonēt; illunatalo immitauvogut Annernermut attautsemut.

14 Timelo attausēnarmik avateliungimet, unnuktunnigle.

15 Ittikket okarajarpetta, aggaunginapta, tamanna pivlugo timib avategingilātigut; timib tagva avateginajangileit?

16 Siuttauk okarajarpet, ijiunginama, tamanna pivlugo timib avategingilānga; timib tagva avateginajangila?

17 Time tamat ijiõkpet, nanēnajarka tussarnek? (time) tamat siutaukpet, nanēnajarka naimanek?

18 Manale Gudib avatit tamaita illilaukpeit illunatik ingmikõrlugit timemut, issumaminik.

19 Avatille illunatik attausēnak avateõkpetta, time nanēnajarka?

20 Manale avatit unnudlarput, timele attausiõvok.

21 Ije aggangnut okarungnangilak, attoriakangilapse; niakotauk ittikkennut, attoriakangilapse.

22 Anginersamigle imaipok: Timib avatingit sangẽnersaujorijavut, tamakkoa attoriakarnerpangõvut.

23 Kangunarkejorijavut timeme, tapkoa pinnarnarsitinersarivavut; pinnarnaitigijavullo tapkoa ãnanausitinersarivavut.

24 Ananausitigijavut, pinnarnarsititaujariakangimetta. Gudible time taimak avatilerdlugo piva, avat ajoksarnersak pinnarnarnersautilerdlugo;

25 Akkerartorkonnagit timemetut, ikkajortigẽrkovlugille avatit ingmingnut.

26 Taimak avatit illangellonẽt ãnialerpet, avatit illunatik ãniakattigivæt; avatillonẽt illanget nertornartitaukpet, avatit illunatik kuviasukattigivæt.

27 Illipsele Kristusib timigivãse, ingmikõrluse avatigivãse.

28 Gudiblo illagẽktunne kivgartorkolaukpeit sivorlermik Apostelit, aipanganik nellautaijut, pingajuanik ajochertuijut, tungagut tattamnartullijut, tungagut innuliklernernermik tunnergutiggit, ikkajortuksello, attanniotijullo, okautsinniglo (ingmigolingajunnik) sunatuinarnik okãlajut.

29 Illunatik Aposteliõvæt? Illunatik nellautaijõvæt? Illunatik ajochertuijõvæt? Illunatik tattamnartullijungnarkæt?

30 Illunatik innuliklernermik tunnergutekarkæt? Illunatik okautsinnik (imgmigolingajunnik) sunatuinarnik okãlavæt? Illunatik nellonẽrsijungnarkæt?

31 Tunnergutit saimanartut idluarnerset pinasuarsigik. Sullelo mana unnertotsomavapse apkomik idluarnerpãngõjomik.

KAPITEL XIII.

Næglingnerub angnerpãngõninganik.

INNUIT (illunatik) Engelillonẽt okausinginnut okãlajungnaruma, næglingnekarnangalo, kannujatut sivanertotut, avilortotullonẽt-īnajarpunga.

2 Nellautainarniglo okarungnaruma nellonartoksuillo

tamaita kaujimagupkit, illissimanartullo tamaita illissimagupkit; okpernekarumalo tamainik, kakkaluit aglæt nukterungnarlugit, næglingnekarnangalo, suksaunajangitunga.

3 Pikkalo tamaita pilliutigigalloarupkit aklujunnut, timigalo tunnigupko ikkoalaklugo, næglingnekarnangalo, attorajangimarikpok uvamnut.

4 Næglingnek kamangitsertorlunelo pitsiartoksõjok, næglingnek anãtũtingilak, næglingnek tappatungilak, piõjorinanelo;

5 Illuserluktomik sakkertitsingilak, nangminiksasiungilak, ningarosuktitaujungnaranelo, asseroinasuangilak.

6 Idluitullinek kuviasutigingila, miksekarnerle kuviasutigiva.

7 Tamainik erkasungilak, tamainik okperpok tamainik nerriupok, tamainik kennuẽrsarpok.

8 Næglingnek sorẽrniængilak, nellautainerillo sorẽromãrput, okautsillo (ingmigolingajut) sorẽromãrput, illitarksinerlo sorẽromãrpok.

9 Illaẽnarnik kaujimagapta, illaẽnarniktauk nellautaivluta.

10 Namaksinerle nelliutikpet, illaẽnarnerit tava sorẽrniarput.

11 Sorrusiolaurama sorrusektut okãlalaukpunga, sorrusektullo sillatunekalaukpunga, issumakalarmalo sorrusektut; angutimariõleramale ipperarpara sorrutsib illusinga.

12 Tamattomane kemmergõvogut sorlo tachartõtikut, okautsemut morẽtomut, tagvanele kẽnarnit kẽnarnut. Mãne illitarksivunga illaẽnarnik, tagvanele illitarksijomãrpunga, sorlo illitarijaugama.

13 Manale makkoa pingasut, okpernerlo, nerriungnerlo, næglingnerlo sokkoserniængilet. Næglingnerle tamakkonanget anginerõvok.

KAPITEL XIV.

Nellautaingub attorkojauninganik.

NÆGLINGNEK pinasuarsiuk. Annerneggillo (assingit) tunnergutit tussugissigik, tukkekartitsinerle piluarlugo.

2 Tussarngartet okausinginnut okãlajok, innungnut okãlangimet, Gudemulle; tukkisijaujungnangimet kimut, annernekulle nellonartut okautigiveit.

3 Tukkekartitsilunele okãlajok, innungnut okãlavok idluarsarlugit, kaiblarlugillo, nekkoksitilugillo.

4 Tussarngartet okausinginnut okãlajok nangminek idluarsivok; tukkekartitsilunele okãlajub, illagẽt idluarsitipeit.

5 Tussarngartet okausinginnut okãlajungnarkogalloarpapse illunase, anginersamigle tukkekartitsiluse okãlakovapse; tukkekartitsilune okãlajok anginersaungmet, okãlajomit tussarngartet okausinginnut; kissiane tukkekartigunigit, illagẽt tamakkonunga idluarsartaukovlugit.

6 Tagvale kattangutikka, okãlajartoruma illipsingnut tussarngartet okausinginut, suksaunajarkĩk illipsingnut, okãlavigingikupse sakkijartunnullonẽt, illissimanartunnullonẽt, tukkekartitsinermullonẽt, ajochertũtsemullonẽt?

7 Sorlotauk õmangitut nippekartut, nipsautillonẽt, Harfillonẽt, ingmikõrtomik errinakangipetta, kannok kaujimanarka sumik nipsausijartomik Harfesijartomiglonẽt?

8 Tiptulautiblo nippinga nellonarpet kina oppalungẽrajarka sorsungniarnermut?

9 Taimaktauk illipse okautsinnut tussarngartennut okarupse, tukkisijaujungnangitunnik okausekarluse, kannok tagva kaujijaujungnarka suna okartaumangæt? maungatuĩnak okãlaniarapse.

10 Okautsit sunatuinaugalloarput sillaksoarme, attautsillonẽlle tukkekangitokangilet.

11 Nippible tukkinga tussãngikupko; okãlajomut tækkorngartaulerpunga; tamnatauk okãlajok tækkorngartaulerivok uvamnut.

12 Taimaktauk illipse, Annernerub tunnergutingit pinasuarvekapsigik, anginerpãngõjomigle illagẽt idluarsitiksanginnik piniaritse, tamainik piksakaluarkovluse.

13 Taimaimet, tussarngartet okausinginnut okãlajok, tuksiarle taimak okautsine nellonẽrtitsomavlugittauk.

14 Tussarngartet okausingit attorlugit tuksiaruma, annernimne tuksiaralloarpunga, issumagijakkale attornangilet kimullonẽt.

15 Kannorle tamanna illingajuksauva? Imãgle: Tuksiaromavunga annernerme, tukkisinartomiglo tuksiaromavunga; nertordlerutiksennik imgeromavunga annernerme, nertordlerutiksenniktauk tukkisinartunnik imgeromavunga.

16 Saimartitsiguville annernermut, kannok illissimangitok tagvanẽtok, Amenemik okarungnarka kujalitiksetit pitjutigællugit, okautsitit tukkisinginamigit?

17 Igvit kujalitsiaralloartotit, assingnele idluarsitsengilak.

18 Gudiga kujagivara, tussarngartet okausinginut okãlanersaugama, illunapsingnit.

19 Illagẽnele okãlavlunga okautsinnut tellimaẽnarnut tussãksennut, assikka ajochertoromavlugit, tamanna idluarinersarivara okautsinnit zehn tausendinit tussarngartennit.

20 Kattangutikka, sorrutsititut sillatunekarniarase; ajortomulle nutakkatitun-ĩtitse, innersimajutitulle sillatunekaritse.

21 Perkojenne aglaksimavok: Innungnut okkonunga okãlajomavunga tussarngartet okausinginnut, tækkorngartello kaninginnut, nauglo taimak nalengniængilãnga, Nalegak okarpok.

22 Taimaimet tussarngartet okausingit nellunaikutauvut okpertunuungitok, okpingitunnulle; tukkekartitsinerle okpingitunuungitok okpertunnulle.

23 Illagẽt illuẽngarlutik attautsime kattimalerunik, illunatiglo tussarngartet okausinginnut okãlakpetta; illis-

simangitullo okpingitullonēt itterunik, sillaitoksōjose okautiginajangilāse?

24 Illunatigle tukkekartitsilutik okālakpetta, okpingitorlo illissimangitorlonēt itterune, illunainut tagva ikpigiktaulertok, erkartortaulerlunelo illunainut.

25 Taimaglo ijersimajut omættāne sakkerajarput; pamakterlunelo Gude tuksiarviginajariva, kigligiudsinajarporlo Gudemik nellagut illipsingnetomik.

26 Kannok tamanna illingava kattangutikka? Kattimalerangapse, illunase nellise imgerutiksakarpok, ajochertuitiksakarpok, tussarngartet okausinginnut okālavok, sakkerviomajutiksakarpok, nellonērsitiksakarpok; tamakkoa tamaita illingatitaulit ākiktaujutiksamut.

27 Okālajokarpet tussarngartet okausinginnut, magguglonēt unnunerōgunik pingasut, nellekārlutik pilit; attautsible nellonērsarligit.

28 Nellonērsijokangipelle, illagēktunne (imna) nippangerle; ingminullo, Gudemulle okarle.

29 Tukkekartitsijulle magguglonēt pingasullonēt, okālalit, assingillo kiglissiniarlit.

30 Tagvanele iksivajut illanget sakkerviōmajutiksakarpet, sivorlek nippangerle.

31 Illunase tukkekartitsiluse okālatuinariakarpose, nellekarluse, illunatik illinniarkovlugit, illunaitalo kaiblartaukovlugit.

32 Nellautaijulle annerningita nellautaijut (assitik) nalegariveit.

33 Gude idluangitomik perkojitsengimet, ullapirsaumigle; sorlotauk illagēktunne ivsornaitunne illunane.

34 Arnasse nippangerlit kattimavingme; okālanermik perkojautsengimetta, nalektuksautuinarlutigle, sorlotauk perkojet okālangmetta.

35 Sumigle illinniaromagunik, uitik apperilittigik iglomingne. Okālanek kattimavingme idluangimet arnennut.

36 Illipsingnillonēt Gudib okausingit pimavæt? illipsingnullonēt kissipsingnut pititaumavæt?

37 Nellautaijorijokarpet, annerneliōjorijokarpellonēt; tapsoma kaujilerligit, aglaktakka illipsingnut, Nalekab perkojaringmagit.

38 Kaujimangitokarpelle, tamna kaujimangilerle.
39 Taimaimet kattangutikka, tukkekartitsinermik pinasuatsiaritse, tussarngartello okausinginnut okãlajut innerterniarassigik.
40 Illusitsiarikluselo, idluarsainiaritse tamainik.

KAPITEL XV.

Kristusib makkininganik.

ERKAITIPAPSELE kattangutikka, okautsinik tussarnertunnik okãlatigilauktamnik illipsingnut, tapkoa illelliolaurapsigiktauk, tungavigigapsigiglo.
2 Tapkonungatauk piulijauniarapse, sorlo okãlatigilaurapkit illipsingnut, issumamiutarigupsigiglonẽt; imaipellonẽt, sullinase okerilaurupsigik.
3 Nangminektauk tunnitsiviõlaunera, illipsingnut okautigilauktakka, sivorliudlugit makkoa; Kristuse ajornivut pivlugit tokkolaungmet, aglait malliklugit.
4 Illijartortaungmello, uvluglo pingajuængne makkisimangmet, aglait malliklugit.
5 Tækkojaungmello Kefasemut, kingorngagut 12 innut.
6 Ama kingorngagut tækkojaulaukpok attautsekut kattangutigẽnnut 500 dit unnukejanginnut; sulle tamædsa tapkoa unnuktut innõvut, illangille sinnisimanerput.
7 Ama tækkojaulaukpok Jakobusemut, kingorngagut Apostelinnut illunainut.
8 Illunainit kingorlerpãngõvlunga uvamnuttauk tækkojaugivok, erniangojotut pijeksaungitotun-īlunga.
9 Uvanga mingnerõgama Apostelinnit; nellokotijunga taijaunermik Apostelemik, Gudib illagẽktitangit unangmilaurapkit.
10 Gudible saimarsaininganut illinganera taimaipok; saimarsautalo uvamnut pijok sullinane pimangilak, uvangale taipkonanget tamainit pinniarnersaulauktunga, uvangale pingitunga, Gudible saimarsaininget illagingmanga.

11 Uvangale tagva taipkoalonẽt, taimak okãlavogut, taimaglo okpilaukpose.

12 Kristusele tokkungajunnut makkisimajok okautigijaungmet, kannok tagva illase okausekarkæt, makkinek tokkungajunnit suksaungimet?

13 Makkinerle tokkungajunnit suksaungipet, Kristusetauk makkisimangilak.

14 Kristusele makkisimangipet, okãlanivut sullingilet, okpernisetauk sullinginivut.

15 Uvaguttauk naipitaunajartogut kigligiudsijutitut nellangaitutitut Gudemik, tamna Kristusemik tuppaktitsijok okautigigaptigo, tuppaktinajalaungitanganik, tokkungajut makkiviksakangipetta.

16 Tokkungajut makkiviksakangipetta, Kristusetauk makkisimanginivok.

17 Kristusele makkisimangipet, okpernise suksaungilak, sullelo ajornipsingnẽtose.

18 Taimaktauk assiomavut, Kristuseme sinnisimanertut.

19 Mane kissiane innotilluta Kristuse nerriugilauruptigo, innungnit tamainit ajulernerpãngõjogut.

20 Manale Kristuse tokkungajunnit makkisimavok, sivorlerpãngõvorlo sinnisimajut akkorngænit.

21 Innungmut attautsemut tokko pingmet, innungmullo attautsemut makkiviksak tokkungajunnit pivok.

22 Sorlo illunatik Adameme tokkolermetta, taimak Kristuseme illunatik omartitaujomãrput.

23 Illunatigle ingmikõrlutik. Sivorliotijok Kristuse; kingorngane Kristusib innukotingit tikkitsomãrpet.

24 Tamattoma kingorngane naggatiksak, nelliutingmet nalegauvik pitipago Gudemut Atãtamut, nalegaunerillo, attanniotinerillo, pitsartunerillo tamaita attorungnẽrkogunigit.

25 Attanniotijariakarporle, omigijiminik illunainik illijerkãrtinnago ittikkame attãnut.

26 Omisuktut kingorlerpãnget, pẽjartaujomãrtok, tokkoõvok.

27 Tamaitarsuit illilaungmagit ittiggangita attãnut. Tamaitarsuillo nalektitaujut (tapsomunga) okautigingma-

git, nellonangilak, tapsomunga tamainik nalektitsijok, tamna pijaungilak.

28 Tamaitale nalegarilerpatsuk, tagva Ernerubtauk nangminek nalegarijomärpa tamna, nalektitsijok tamainik tapsomunga, Gude kissime pitõkovlugo tamaine.

29 Kannok sullinajarkæt baptitaulertut tokkungajut kollãtigut (pivlugit)? Tokkungajut makkitsomãngipetta? Sõg baptitaukojivæt, tokkungajut kollãtigut (pivlugit)?

30 Sõglo uvagut nangiarnartomẽtsainarkita?

31 Uvlut tamaita tokkolertun-ĩpunga, nellãgut nertornautigiluse Kristuse Jesuseme Nalegaptingne.

32 Innuktut pivik, nergjutit nujuartut pãlaurapkit Efesuseme? Suksarivigo tokkungajut makkitsomãngipetta? Nerrilerta immerlutalo, kaupet tokkoniarapta.

33 Uivẽrijauniarase. Okausilungnerub asserortipeit illutsit ajungitut.

34 Tuppatsialerluselo ajortulliniarase; illangit Gudemik tukkisingimetta; kangusukovluse taimak okarpunga.

35 Okartokarajarpelle: Kannok tokkungajut makkitsomãrkæt? Kannorlo illingajomik timekarlutik sakkeromãrkæt?

36 Sillaidlartotit, karngarsortet õmarniængilak, tokkogune kissiane.

37 Karngarsortello, illa timeungilak pijomãrtuksak; karngarsutetuinauvorle, Weizenlonẽt assialonẽt.

38 Gudible timekartiniarpa issumaminik, karngasutillo illunaita ingmikõrlugit timiksanginnik.

39 Uvingit illunatik adsigẽngilet; innuille assianik uvinekarput, nergjutillo assianik, mingeritjettauk assianik, tingmitsettauk assianik.

40 Timekarpok killangme, timekarivorlo nuname. Killangmẽtut pinnarnarnekarput assianik, nunamẽtullo assianik.

41 Sekkinek kaumanekarpok assianik, takkek kaumanekarpok assianik, uvloritset kaumanekarput assianik; uvloritset illangit illamingnit kaumanersaungmetta.

42 Taimaitsomãrivuttauk tokkungajut makkitsomãrningit. Asseroreksak illijaulerpok, asserojuitorlo makkitsomãrpok.

43 Pinnarnaidlartok illijaulerpok, ãnanaulunelo makkitsomãrpok. Ajulertok illijaulerpok, pitsartudlarlunelo makkitsomãrpok.

44 Time uvinelik illijaulerpok, makkitsomãrporlo time annernelik. Sorlo timekangmet uvinelingmik, taimaktauk timekarivok annernelingmik.

45 Sorlo aglaksimangmet: Innuk sivorlerpãk, Adam, pingortitaulaukpok timekardlune uvinelingmik õmartomik; Adamelo kingorlek annerneliutitauvok õmartitsijomik.

46 Timele annernelik sivorliungilak, uvineligle, kingorngagut annernelik.

47 Innuk sivorlek ivsomit pijok, uvineliõlune. Innuble aipanga Nalegauvok killangmik.

48 Uvineliub illinganingatut, taimainivuttauk uviniggit; killangmẽtub illinganingatut, taimainivuttauk killangmẽtut.

49 Sorlo uvinelik adsigilauraptigo, taimaktauk adsigijomarivavut killangmẽtub illinganinga.

50 Mattomingale okautsigivunga kattangutikka, Gudib nalegauvinga uvingub aublo kingormgutijungnangilæk; asseroreksabtauk asserojuitok kingormgutiniænginiva.

51 Ahak, nellonartomik okautivapse: Illunata sininiængilagut, illunatale ablatsangortitaujomãrpogut;

52 Tagvaĩnak ijik kablukealerningangne, tiptulautib kingorliksab nelliuningane. Tiptulaut nipleromãrmet; tokkungajullo makkitsomãrput asserojuẽrlutik, uvagullo ablatsangortitaujomãrpogut.

53 Asseroreksak tamanna asserojuitomik attiniariakangmet, tokkojuksarlo tamanna tokkosuitomik attiniariakarivok.

54 Asseroreksarle tamanna attiniarpet asserojuitomik, tokkojuksarlo tamanna attiniarpet tokkosuitomik; taimaipet nellautsiniarput okautsit aglaksimajut:

55 Tokko ẽjauvok sãlakarnermut. Tokko, kapputit nauk? Kappianartovik, sãlakarnit nauk?

56 Tokkuble kapputã ajorniõvok, ajorneruble pitsartuninga perkojaõvok.

57 Gude kujagidlartaule sālakartimattigut Nalegaptigut Jesuse Kristusekut.

58 Taimaimet nægliktakka kattangutikka, Nalekab pinniarkojanginnik pivalliatsainaritse, sõngoluse aulaijungnengeritse; nellunginapse, pinniarnisse Nalekame sillinase pinginapsigik.

KAPITEL XVI.

Okpertut piksanginnik Pauluse kattersoikojivok.

TUJOUTIKSELLE ivsornaitunnut pivlugit, sorlo Galatsiamiut perkolaurapkit, illipsetauk taimailioritse.

2 Sabbatine tamaine illunase ingmikõrluse illijititse illipsingne, kapsinnik kattersoiniarluse issumapsingnik tujoutiksennik; kattersorkãrtaujariakarkonnagit tikkikuma.

3 Tikkikumale, nellīt ãtsikojasse, neksartitsomãrpakka aglangnik, Jerusalemut atsikovlugit tunnergutipsingnik.

4 Pijariakarpelle, uvangalo tãvunga ailunga, illaujuksauvut uvamnut.

5 Macedoniakulle ingergaleruma tikkitsomavapse; Macedonia apkotigijomãrapko.

6 Illipsingne akkunẽilarpallukpunga, okkẽniarpungalonẽt, kannilãrtaujomavlunga illipsingnut namut ainiaruma.

7 Apkosartuinarluse mana tækkojomangilapse; issumapkulle akkunẽrtomik illipsingnẽtsomavunga, Nalekab perkokpanga.

8 Efesusemẽniarpungale Pentekostib uvlungit tikkidlugit.

9 Upkutsamik angijomik angmaititaugama, sullitsiarnartomik, akkerartortullo unnudlarput tagvane.

10 Timotheusele tikkipet, kamatitse, sivõranane illipsingnẽkovlugo; Nalekab pinniarninga kivgartoreksaringmago, uvaptut.

11 Tamna nelliennut nachogijaukonnago. Ullapir-

saumulle illagissiuk uvamnut tikkekovlugo; nerriugigapko kattangutigẽt illagivlugit.

12 Kattangulle, Apollo pivlugo kaujileritse, angijomik kaiblalauralloarpara illipsingnut aikovlugo kattangutigẽt illagilugit; mannakulle tikkitsomalaungilak, tikkitsomãrporle pitjutisigune.

13 Pigãritse, okpernermik sõngotitse, ajugauniaritse, pitsartuniarluselo.

14 Pinniarnisse tamaita næglingnermut pinniarutigissigik.

15 Kaiblarpapsele kattangutikka: Stefanusib iglomiokattingit kaujimavasse, tapkoa okperkãrtongmetta Achajame, ingmingniglo tunnivut, ivsornaititaujut kivgartoromavlugit.

16 Illipsetauk taimaitut nalengniarsigik, illunatiglo ikkajorkattaujut, pinniartullo.

17 Kuviasukpunga Stefanuse, Fortunatuselo, Achaikuselo tikkimetta; ajoksarnera illipsingnik, tapkoa sorlo simmertisse pekarvigigapkit.

18 Uvangalo illipselo annerniptigut nekkoksitilaukpãtigut. Taimaitut opigijeksarivasse.

19 Illagẽt Assiamẽtut salutipãse. Akvilasiblo, Priscillablo angijomik salutipãse Nalekame, okperkattigẽt iglunginnẽtut illagivlugit.

20 Kattangutigẽt illunatik salutipãse, salutikattigẽgitse salutimut ivsornaitomut.

21 Salutipapsetauk, nangminek aglaklunga uvanga Pauluse.

22 Nalekamik Jesuse Kristusemik næglingitok, tamnauvok Anathema, Maran-atha. (Imaipok: ominarsile Nalegak tikkitsomãrpẽt).

23 Nalekab Jesusib Kristusib saimarsautinget illagilise.

24 Næglingnima illaginiarpãse illunase Kristuse Jesuseme. Amen.

Aglait tamakkoa sivolit Korintemiunnut, Filippeme aglaktaumavut, Stefanusiblo, Fortunatusiblo, Achaikusiblo, Timotheusiblo neksarlaukpeit.

PAULUSIB AGLANGITA AIPANGET

KORINTEMIUNNUT.

KAPITEL I.

Paulusib Korintemiut pilloriktitaukoveit.

PAULUSE, Jesusib Kristusib Apostelinga, Gudib pijomajanganut, kattangullo Timotheuse (aglakpuk) Gudib illagẽktitanginut Korintemẽtunnut, okpertunnullo tamainut Achajame illunane.

2 Gudib Atãtapta, Nalekablo Jesusib Kristusib saimarsautinget ullapirsautingello illagilisetõk!

3 Nertortaule Gude Nalegaptalo Jesusib Kristusib Atãtanga, napkiniktoksoak Atãta, tamainiglo mannigoijok Gude;

4 Tapsoma mannigormattigut kappiasugviptingne tamaine, mannigoijungnarkovlutatauk sunatuinarnut kappiasuktitaujunnik, mannigoiniksamut, sorlo uvagut Gudemut mannigortaugapta.

5 Sorlo uvagut Kristusib ãnianganik angijomik illangiutititaumagapta, taimaktauk Kristusemut angiluartomik mannigortauniarpogut.

6 Kappiasũtekarangaptalonẽt, tamædsa pivok illipse mannigortaulerkovluse, piulijaukovluselo; mannigortaulerangapta, tamædsa mannigortauniksapsingnut illingavok, tamædsa angijomik sakkijarpok kennuẽrsarnerme ãnernartunnik tapkoninga, sorlo uvaguttauk ãniakarapta.

7 Nerriungnivullo sokkosingimarikpok pivluse, kaujimagapta, sorlo illipse ãniamik illangiutititaugapse, taimaktauk mannigortaunermik illangiutititauniarivose.

8 Angigutsomangilapsele kattangutikka, kappiasungniptingnik Asiame attortaptingnik, nellekangitomik pagvisartauvluta, nukkingẽrtitaugaptalo, imãk, innõniarnivut kollalauraptigo aglæt,

9 Issumasimavlutalo, tokkonialerpogut. Taimaitokalerporle, nangminiptingnik tettiksakarkonnata, Gudele tettigilugo, tokkungajunnik tuppaktitsijok.

10 Tokkomit taimaitomit tapsoma piulilaukpãtigut, sullelo mana piulivãtigut; tettigivavullo mattoma kingorngaguttauk piulijomãrpãtigut.

11 Tuksiunipse pivluta ikkajorninganuttauk; tunnergut saimanartok unnuktut tuksiudsiningænnut kaitaumajok uvaptingnut pitjutigællugo, kujalidlartokarkovlugo unnuktunnik-pivluta.

12 Nertornautigijavut tamædsa, issumapta kigligiutigingmattigut, issumalingasuẽrluta nellagõrlutalo Gudib sãngane, uviniliuble illissimaninga attornago, saimarsautekarlutalo Gudemut arvertalaurapta nuname, angiluartomigle akkunapsingne.

13 Assianik aglagviginginapse attuartapsingnik tukkisijapsingniglonẽt kissianik; tettekarpungale issuanut aglæt tukkisijomãrivaptigut, sorlo kaujimagaptigut.

14 Nertornautigigaptigut, sorlo illipsetauk nertornautigigapse Nalekab Jesusib uvlunganut.

15 Taimaitomigle tettekarama, tikkitsomalaukpapse sivorngagut, saimausekojomavluse aipanganik,

16 Nunapsigulle ingergajomavlungo Macedoniamut, amalo Macedoniamit uttervigiluse, illipsingnullo kannilartaujomavlunga Judæamut.

17 Koksalainermulle illingalaukpĩk taimaitomik issumakalaurama? Sumiglonẽt issumalerangama uvinik malliklugo (innuktut) pivĩk? Ahailarnera, aukarneralo tukkekarkæk attautsemik?

18 Gudele okpernartok nertortaule, okausivut illipsingnut ahailarnermiglo aukarnermiglo pingimetta.

19 Gudib Erninga, Jesuse Kristuse illipsingnut okautigijaujok, uvamnullo Silvanusemullo, Timotheusemullo imailaungimet, ahailalo aukaglo, tapsomanele ahailaõlaukpok.

20 Illunatik Gudib angersimaningit tapsomane ahailaõngmetta, tapsomanelo Ameneõvok, Gude nertortaukovlugo uvaptingnut.

21 Gudele Kristusemut tungatitsijõvok uvaptingnik illagivluse, mingoarlutalo.

22 Nakkisimavãtiguttauk, Annernermiglo tunnitsivigivluta nellunaikutaksaptingnik omættiptingnut.

23 Gudele nipliutivara kigligiudsijigijomavlugo tarnimnik, Korintemut sulle pinginama, ivleriluse pivunga.

24 Imaingilak attanniotitsijogut okpernipsingnik, ikkajorteõvogulle kuviasungnise pivalliakovlugo; okpernermut nængerapse.

KAPITEL II.

Paulusib okãlaninganik, nalektauninganiglo.

UVAMNELE imãk issumasimalaukpunga, kiksarlunga ama tikkitsomanase.

2 Kiksartekupsele, kia kuviasuktinajarpãnga, kiksartitama pingippanga?

3 Tamattomingatauk aglagvigilaukpapse, tikkikuma kiksautigijomanagit kuviasutigijeksaralloakka; kaujimagapse illunase, kuviasungnera kuviasutigivasse tamapse.

4 Angijomik kiksarlunga omættipkut kappiaktoalarmalo kugviudlarlungalo aglagvigijapse, kiksartitsomavluse pinanga, næglingnerle pijara, illipsingnut piluartok, tukkisijaukojomavlugo illipsingnut.

5 Kiksartitsijokarpelle, taipsoma kiksartilaungilãnga (kissima) illipselo kiksartinivãse, illunase passitigælluse pikonnanga.

6 Taimaitorle unnuktunnut taimak pitlartaungmet, namaksivok,

7 Kiglormut issumagijungnẽreksarinersarivasse, manigorlugolo, kiksavaksoadlarnernermut sutẽrkonago.

8 Taimaimet kaiblarpapse, næglingnise tapsomunga tukkisijaule.

9 Tamanna pivlugotauk aglagvigijapse, tukkisijomav-

lugo idluarnise, nalengmangapse sumiglonēt okautsaujarangapse.

10 Issumagijungnērvigijasele, uvangatauk issumagijungnērvigivara; uvanga (innuk) issumagijungnērvigigupko issumagijungnērvigivara illipse pivluse Kristuse simerlugo.

11 Satanasemut sālagijaukonnata sumik; tapsoma issumalungninga nellunginaptigo.

12 Troadamulle pigama, okautsinnik tussarnertunnik Kristusemik okariartorlunga, upkutsamiglo angmaititaugama Nalekame.

13 Tarniga innilangajungnangilak, kattangutiga Tituse nachvanginapko; sorērutiksamigle pivakka, Macedoniamut aularlunga.

14 Gudele kujagiviktaule! ajugautitsainarmattigut Kristuseme, illitarnarnermelo tippigingninga kaujitimago nunane tamaine, uvagut attorluta.

15 Kristusib tippigiksautigingmattigut Gudemut, piulijaujomārtonelo assiojomārtonelo:

16 Tapkonunga tokkonartomik naimaniōvogut tokkomut; ipkonungale ōmartomik naimaniōvogut innōtsemut. Kialo tamakkoa ajungikagit?

17 Gudib okausingit asserkotsitilugit pinginapta, asserkosijutitut ipkotitunak unnuktut, nellagōrlutale, Gudemillo, Gudiblo sāngane, okālavogut Kristuseme.

KAPITEL III.

Ajochertūsinnik perkojennik, okautsiniglo tussarnertunnik.

AMA nertotilerpita nangminiptingnik? illangittitullonēt pijariakarajarkita aglangnut nertōtitsijunnik illipsingnut, aglangnullonēt nertōtitsijunnik illipsingnit?

2 Illipse aglagivapse aglaksimajose omættiptingne, innungnut tamainut illitarijauvluse attuartaulapselo;

3 Nellonarungnērtitaujose, Kristusib aglagingmasse, idluarsarsimajose kivgartorniptigut, aglaksimajose aglaungitomut, ōmartuble Gudib Annerninganut; ujaraung-

itunnut aglagvingnut, omættible aglagvinginnut uviningnut.

4 Taimaitomigle tettekarpogut Gudemut, Kristusekut.

5 Uvagut sumiglonẽt issumasijungnangilagut nangminiptingnik; sappinginivulle Gudemit pivok.

6 Tapsoma sappingitipãtiguttauk kivgartorkovluta Testamentetãmut; aglaksimajunuungitok (perkojennut), annernermulle; aglaksimajut (perkojet) tokkotsingmetta, Annernerle õmartitsivok.

7 Kivgartornerle, imna tokkonartok aglaksimajunnẽtok, ujarkennut tittersimajunnẽtorlo kaumaringmet; imagle Israelib kittorngangita Mosesib kẽnanganik tækkojungnangimetta, tapsoma kẽnanget kaumarninga pivlugo, nauk sorẽrtuksauvlune;

8 Kannok angiluartomik Annernerub kivgartõtigininga pinnarnarnersaunajangilak?

9 Kivgartornek, erkartortaunermik okãlajok pinnarnarmet, piluartomik kivgartornek idluarsainermik okãlajok, pinnarnartokarpok anginersavaksõjomik.

10 Pinnarnartitaujok taimna pinnarnangimet sorlo, pinnarnartoksoak tamanna pitjutigællugo.

11 Sorẽrlauktok pinnarnarlaungmet, angiluartomik sorẽrniængitok pinnarnadlarniarpok.

12 Taimaitomik tettekarapta, sivõrajuidlarluta okãlavogut.

13 Mosese mallingnago kẽnaminik tãlutsẽjok, Israelib kittorngangínnut tækkojaukonnago sorẽrtub naggata.

14 Taipkoale issumangit mangaitisimavut. Sulle uvlok tamanna tikkilugo tãlutamik tamattominga mattoẽrsimangimetta Testamentetokãb aglangit, attuarpagit, tamanna Kristuseme sorẽrtok.

15 Uvlorlo tamanna tikkilugo, Mosesib aglangit attuartaujarangetta, omættingit tãlusersimavut.

16 Sãgiarpettale (Israelitit) Nalekamut, tagva tãlutak pẽrtaunajarpok.

17 Nalegarle Annerniõvok; nanẽnamele Nalekab Annerninga, tagvane kivgaujokangilak.

18 Illunatale kẽnaptigut tãlutekangitogut, sorlo tachartõtikut Nalekab pinnarnarninga tautukpavut, ablat-

sangortitaulerpogullo adsigilugo, pinnarnartomit pinnarnartomut aipãnut, sorlo Nalekamit Annerniõjomit.

KAPITEL IV.

Paulusib mannigorninganik kappianartome.

TAIMAIMET, taimaitomik kivgartõtekarapta, napkoarijaugapta, merngortorniængilagut;

2 Kangunartunnigle angigutsainartunnik ulloreasukpogut, nellangaitomiglo illusekangilagut, Gudib okausingittauk asserkotsitingilavut; miksekãrnermigle sakkertitsiluta perkovogut uvaptingnik innuit illunatik erkarsautinginnut Gudib sãngane.

3 Okautsinnik tussarnertunnik okãlanivut mattumakpetta, mattumavut tagva assioniartunne:

4 Okpingitut taipkoa issumangit sillaksub tamattoma Gudinget takpẽtilaukpeit, okautsit tussarnertut kaumarninget kaumakonnago taipkonunga, Kristusib, Gudib adsinget pinnarnarninganik.

5 Nangminek pivluta okãlanginapta, Jesuse Kristusemigle; tamna Nalegaungmet, uvagulle kivgaujogut illipsingnut Jesuse pivlugo.

6 Gudele, kaumajomik nuerkojijok tãktomit, tamna omættiptingne kaumarsaingmet, uvaptigut nellonarungnẽrtitaukovlugo illitarksinek Gudib pinnarnarninganik Jesusib Kristusib sãngane.

7 Pivianartovaksoarle tamanna pigivavut machaẽnarne illulerkuttinne, pitsartunersoak Gudemit pikovlugo, nangminiptingnillo pinane.

8 Illunane kappiasuktitauvogut, sivõranatale; sivõragalloarpogut, annusingoratale.

9 Unangmijauvogut, kemmadlaraunatale; ochotauvogut, nungutaunatale.

10 Nalekablo Jesusib tokkotauninganik timimiutakatsainarpogut, Jesusib õmarningatauk sakkijarkovlugo timiptingne.

11 Uvagulle, innojogut, tokkomut pititautsainarpogut

Jesuse pivlugo, Jesusib õmarningatauk sakkijarkovlugo uviniptingne tokkojuksame.

12 Tokko tagva pitsartudlarpok illuptingne, õmarnerle illupsingne.

13 Annernermigle taipsominga okpertitsijomik pekarapta, aglait malliklugit: Okperama okālavunga; uvaguttauk okperapta, okālagivogut.

14 Nellunginapta, Nalekamik Jesusemik tuppaktitsijub, uvaguttauk tuppaktitsomārivātigut Jesusekut, sakkertitsomārpātigullo illipse illagælluse.

15 Tamaita taimaidlangmetta illipse pivluse, saimanersoak unnuktut kujalininginnut angidlarkovlugo, Gude angijomik nertorlugo.

16 Taimaimet merngortorniængilagut, innuptale kallininga asseroralloarpellonēt, illumētorle uvlut tamaita nutāngortitaulerpok.

17 Kappiasungnipta māne ckilutik killamik annigortut, piksarsiormattigut pinnarnartoksoarmik nellekangitomik naksaungitomik;

18 Uvagut, tækkuksaujunnik piniængitogut, tækkuksaungitunnigle. Tækkuksaujut nāksaungmetta; tækkuksaungitulle naggatekangilet.

KAPITEL V.

Paulusib nerriungninga naksaungitomik pinnarnartomik.

KAUJIMAVOGULLE, iglovut (timivut) nuname attortok asserorpet, iglokarapta Gudemut igloliāngōmajomik, iglomik aggaungitunnut sennamajomik, naksaungitomik killangme.

2 Tamannatauk annersaumitigivavut kajungilārluta ulliktaujomavluta igluksaptingnut, killangmit pijomut;

3 Imāgle, annorārsimaluta, annorērksimatilluta naipitaukonnata.

4 Uvagut iglomētogut annersaumigapta, okumailuta; annorēromanginapta, kallekaromavlutale pivogut, tokkojuksak ējaukovlugo õmanartomut.

5 Tamattomungale uvaptingnik idluarsaijok, Gudeõvok, tapsoma Annernermik nellunaikutaksaptingnik tunnitsivigigamittigut.

6 Taimaimet sivõrangitsainarpogut, nauk kaujimavluta, Nalekamit apsimavogut, timemẽtilluta.

7 Okpernerme arvertarapta, tækkolugatalo.

8 Sivõrangilagulle, timelo kemmaklugo, angergarnek Nalekamut, kuviaginersarivavut.

9 Taimaimet najoruptigolonẽt, apsimaguptigolonẽt, illinganasuarpogut tapsomunga kuviagijaujomavluta.

10 Illunata sakkijartuksaugapta Kristusib erkartuivikssanganut, illunata ingmikõrluta akkiniartaulerkovluta illiorniptingnik timeme innõtilluta, ajortomiglonẽt ajungitomiglonẽt.

11 Nalegak tagva nalektaujariakartok kaujimagaptigo, innuit okpertinasuarpavut, kaujijauvogulle Gudemut. Nerriukpungale kaujijaugaptatauk issumapsingnut.

12 Ama nertorkonnata uvaptingnik illipsingne, nertordlerutiksakartipapsele pivluta, akkiniarutiksakarkovluse nertõtijunnut kallinermikut ajungitojärtunnik, omættib pigingitanganik.

13 Pinnialuadlaruptale, tamædsa Gude pivlugo pivogut; namatuinartulligupta, tamædsa pivluse pivogut.

14 Kristusib næglingninget taimak kajungertimattigut; issumakarapta imãk: Attausek tamaita pivlugit tokkungmet, illunatik tava tokkovut.

15 Tapsomalo tamaita tokkotigiveit, innõjut, kingorngagut nangminermingnik innõniarkonnagit, tapsomungale, pivlugit tokkolauktomut, makkisimangmijomullo.

16 Mattomanget tagva innungmik illitarksingilagut uviningmit; Kristuse illitarilauralloaraptigo uviningme, mana taimak illitarijungnẽrpavut.

17 Taimaimet, Kristusemẽtokarpet, tamna nutãngortitauvok; pitokak-ītsungnerpok, ahãk, illunatik nutãngorsimavut.

18 Tamaitale tamakkoa Gudemit pivut, tapsoma ullapirsarmattigut ingminut Jesuse Kristusekut, kivgartornermiglo pitiluta ullapirsainartomik okãlajomik.

19 Gude Kristusemẽdlune sillaksub (innungit) ulla-

pirsarmagit ingminut, ajorninginnit issumagijungnẽrlugit, ullapirsainartomiglo illumertiluta okãlakovãtigut.

20 Taimaimet tillijaumajogut Kristuse simmerlugo, Gudib uvaptigut kaiblarmasse, tagva kennuvogut manna Kristuse simmerlugo, Gudemut ullapirsartauleritsetõk.

21 Ajortomik kaujimangitok ajortungortilaungmago pivluta; uvagut tapsomane idluartitaukovluta Gudib sãngane namagijaujomik.

KAPITEL VI.

Paulusib ajochertuivlune attaruilininganik.

UVAGULLE pinniarkattaugapta, kaiblarpapsetauk Gudib saimarsautãnik attornerlukkonnase.

2 Imãk okangmet: Tussalaukpagit nelliutome kuvianartome, piulilaukpagillo piulijauviub uvlungane. Ahak, mana kuvianartub nelliuninga, mana piulijauviub uvlunga nelliutivok.

3 Sinaungasãrniaratale kimut sumiglonẽt, kivgartornivut okarnerlõtaukonnago.

4 Illinganernele tamaine sakkijalerta Gudib kivgangititut, angijomik kenuẽrsarluta, kappiasugangapta, ajoksarangaptalo, kiksarangaptalo,

5 Annaulertaujarangaptalo, parngnanẽrsimavingmẽtarangaptalo, pikablajaujarangaptalo, sennajarangaptalo, pigãrangaptalo, ẽsingitarangaptalo.

6 Ikliguktailinermik, illissimanermiglo, kamangitsertornermiglo, pitsiarnermiglo, Annernermiglo ajunginermik, næglingnermiglo takkormõjuitomik,

7 Miksekãrnerub okausinginne, Gudib pitsartuningane, idluarnerub sakkunginnut tallerpiptigut saumiptigullo;

8 Nertortaujarangapta, nachogijaujarangaptalo, ajornerartaujarangapta, ajunginerartaujarangaptalo; uivẽriklertutitut, nauk okpernartogut;

9 Tækkorngartotitut, nauglo tækkorngangitogut; tokkolertutitut, ahaglo innõvogut; sugiartaujutitut, nauglo tokkotaungilagut;

10 Kiksartutitut, kuviasutsainarpogulle; aklujutitut, naugle unnuktunnik akluititsivogut; pekangitutitut, nauglo tamainik piksakarpogut.

11 Korintemiut okokse! kannivut angmadlarput illipsingnut, omættivut issiviput.

12 Pivluta kappiasuktuksaungilase, omættipsingnele nangminek kappiasukpose.

13 Akkiniaritsele nelligẽngmik, sorlo kittorngamnut okãlavunga, illipsetauk taimak issiviniaritse.

14 Okpingitut illaginiarasigik idluangitomut. Idluarnek kannok idluinerlo illagẽktuksaungmennik? Kannorlo kaumajok tãksoarlo illagẽkpæk?

15 Kannongmetauk Kristuselo Belialelo adsigẽkpæk? Okpertorlo okpingitorlo kannok illagẽkpæk?

16 Kannongme Gudib iglunga Gudeungitullo attausiksauvæk? Illipsele Gudib õmartub iglogivãse, Gude imãk okangmet: Innigijomavakka arvertarlungalo illunginne, Gudeõjomavlungalo tapkonunga, tapkoatauk innukotiginiartakka.

17 Taimaimet annititse taipkonanget, avisãrlugillo, Nalegak okarpok, makkojungnartorlo aktorniarassiuk; uvangalo illellioromavapse.

18 Atãtaginiarpapsingalo, illipsetauk ernerivluselo pannigijomavapse, taimak Nalegak ajugakangitok okarpok.

KAPITEL VII.

Kaiblaijomik ivsornaitomut.

TAIMAIMET, taimaitomik agersimanekarapta nægliktakka, epkejarniarta uvingub tarniblo sujungninginit tamainit, namaksivalliarlutalo ivsornainermik Gude naleklugo.

2 Tukkisitigut; (innungmik) idluivekalaungitogut, nelliet asserorlaungilavut, nelliet perkutailaungilavut.

3 Passiluse taimak okangilanga, sivorngagut okautilaukpapse omættiptingnẽnapse, tokkokattigijomavluselo innõkattigijomavluselo.

4 Sivõrajuimariklunga okãlavigivapse, angijomik nertõtigivapse, mannigortaunermik illumertauvunga, angijoksoarmik kuviasuklunga, siorniorniptingne illunaine.

5 Macedoniamut pigapta, uvinivut innilangajungnangitok; illunaitigulle kappiasuktitaulaukpogut, kalliniptigut sorsuktauvluta, illuptigut erksijogut.

6 Gudible, kiksartunnik mannigorniktub, mannigorpãtigut Titusib tikkininganut.

7 Tapsoma tikkiningelle kissianuungitok, mannigoinermulletauk, mannigortigilauktanganut pivluse, unipkautimattigullo tussunipsingnik, kugviornipsingniglo, illungertornipsingniglo pivlunga, tamanna kuviasutigilualaukpara.

8 Kiksartilauralloarapse aglamnut, kakkialingilanga, kakkialerutigilauralloarupkolonẽt, tukkisileramale aglangnut taipkonunga annikitomik kiksartitaugapse;

9 Tagva manale kuviasukpunga, tamanna pivlugoungitok, kiksartitaulaurapse, kiksartitauvlusele sagiarapse; kiksarapse Gudemut, sokkutsianelonẽt idluiliorviõkonnase uvaptingnut.

10 Kiksarnek Gudemit pijok, kakkialertitsingmet pilloringnartomut, (tamattominga) innuk kakkialingilak; kiksarnerle nunab pingit pivlugit tokkotitsivok.

11 Tagga ahak, Gudemut kiksartitaugapse, tamanna illupsingne sennajok illa, piniatsiarluse akkiornermiglo, idluigosungnermiglo, erksinermiglo, killanarnermiglo, illungertornermiglo, akkiniarnermiglo pijose; tamakkonunga tamainut nellunailivose, illangiutilaunginapse ajortulliarnermik taipsominga.

12 Taimaimet, aglagvigilauralloarapse, ajortulliartok imna pivlugo pingitunga, idluitomiglo pijaunertok pivlugo pinginivungatauk; illipsingnulle nellonẽrkovlugo illungertornivut pivluse, Gudib tækkoane.

13 Tamanna pivlugo mannigortaulerpogut mannigortaunipsingnut. Anginersamigle kuviasuluarpogut Titusib kuviasungninganik; tapsoma annerninga nekkoksijaungmet illunase pivluse.

14 Tapsomunga okautigilaurapse nertorluse, (tamanna) kangusutigingilara; sorlole okautsikka illunatik illipsing-

nut miksekãrtõngmetta, taimaktauk miksekãrtõgivok nertordlernivut illipsingnik Titusemut.

15 Tapsomalo angijomik omamut nægligivãse, illunase nalengnipsingnik erkarangame, sivõravluselo sajukluselo illelliolaurapsiuk.

16 Kuviasukpunga, tettigijungnarapse illunainik.

KAPITEL VIII.

Paulusib kaiblaininga, ajoksartunnut tunnijinermik kunnulunginermut.

KAUJITIPAPSELE kattangutikka, Gudib saimarsautãnik, tunnijaumajomik illagẽktunnut Macedoniame.

2 Oktorluktauleramik kappianartunnut unnuktunnut, angijomik kuviasukput. Aklujoksõlauralloarlutiglo, tunnijivut unnuktunnik issumalingasuẽrnermut.

3 Kunnulugatik tunnijivut ajungitamingnik, kigligiudsivunga, ajungitamingnit pituinangilet piluarput aglæt.

4 Innaksorpãtiguttauk illungertudlarlutik illelliorkovluta tunnergumik ikkajortigẽkutiksamik ivsornaititaujunut illingajomik.

5 Issumavullo nellaulugit pituinangilet; ingmingnik aglæt tunnikãrput Nalekamut, tungagullo uvaptingnut Gudib pijomajanga malliklugo.

6 Taimaimet Tituse kaiblalaukpavut, sorlo sivorngagut pinniarlaungmet, taimaktauk akkunapsingne ajungitullinermik taimaitomik namaksiniarkovlugo.

7 Sorlole tamainik akluinapse, okpernermiglo, okautsinniglo, illissimanermiglo, pinniatsiarnermiglo, næglingnermiglo uvaptingnut; taimaktauk kammatitse ajungitullinermik tamattominga akluilerkovlusetauk.

8 Taimak okausekangilanga, sumik perkojilunga; assissele taimak pinniatsiarmetta, næglingnisetauk õktortuinarpara illungertormangæt.

9 Nalegapta Jesusib Kristusib saimarsauta kaujimagapsiuk, nauk akluitoksõgame, aklulilauktok pivluse, akluninganut akluititaukovluse.

10 Tamattomingalo issumaga kaujijautipara. Illipsingnut tamanna idluangmet, illipse pilerkãrtose achane, pinniarnermik kissianeungilak, pijomanermigletauk.

11 Manale tagva namaksiniarsiuk tunnijinek tamanna, sorlo kunnulugase pijomanermik, taimaktauk kunnulugase tunnijititse, pijæpsingnit.

12 Kuviagijaungmet kunnunginermut tunnijijok, ajungitaminik, ajoktaminik pinane.

13 Imãgle issumangilanga, assisse okititaukovlugit, illipse okomaitokarluse; nelligẽkovlusele pivunga.

14 Nelliutome tamattomane taipkoa ajoksalermetta, ikkajorniarpasse attorniængitapsingnit; kingorngagut ajoksalerupse, taipkoa tava attorniængitamingnit ikkajoromarivãsetauk, nelligẽktomik pijokarkovlugo.

15 Sorlo aglaksimangmet: Unnuktunnik kattorsoilauktok amiakokangilak; ikkitunniglo kattersoilauktok, ajoksanginivok.

16 Gudele kujagiviktaule, Titusib omættã taimak illungertortimago pivluse.

17 Tillijaunermik nãlatuinangilak; angijomigle attaruilidlarame, issumaminik nellipsarpãse.

18 Kattangutiptale illanget tillivavut aipaukovlugo, illagẽt illunatik pilloriktokotigijanget, attutsiarmet okautsinnik tussarnertunnik.

19 Taimaituinangilak, illagẽktunnulle annerimajok illagẽkovluta tunnergũt tamanna neksaruptigo, uvaptingnut kivgartõtaujok, Nalegak nertortaukovlugo, illipselo pitsiarnise okautigijaukovlugo.

20 Udsertorpogullo terliartaukonnata tunnergũtevaksuit tamakkoa uvaptigut kattitaumajut pivlugit.

21 Udsertorapta, pinniarnerit idluarkovlugit, Nalekamut kissianuungitok, innungnulletauk.

22 Kattangutivullo tillivavut aipaukovlugit, pinniarnernik attaruilidlartok unnuktunnik tukkisikattarlauktavut, manale tamattominga pinnialuarivok angijomik.

23 Tettigivapsele angijomik Tituse pivlugolonẽt, kattangutigigapko ikkajortigilãlo akkunapsingne, kattangutivut pivlugillonẽt, tapkoa Aposteliõngmetta illagẽktunne, Kristusiblo nertornautigingmagit.

24 Taimaimet nellonẽrniaritse tapkonunga, næglingnise tukkisijaukovlugo illagẽt tækkoænnut, nertordlernivullo illipsingnik (tukkekarkovlugo).

KAPITEL IX.

Angajokaunermut kaiblaijomik.

AGLAGVIGIJARIAKANGILAPSE tujoutiksennik taipkoninga ivsornaitunnut.

2 Pitsiarnise kaujimagapko, taimaitomik nertornartilaukpapse Macedoniamiunnut (okarlungalo): Achajamiut achane pimajarẽrtut. Illungertornipselo unnuktut kajumiksalaukpeit.

3 Kattangutille ukkua tillilauktakka, nertornerlugomanata illipsingnik tamanna pivlugo; pimajarẽrkovluselo, taimak okautigilaurapse.

4 Macedoniamiut illagikpanga, opalungẽrsimangitoselo tikkippasse, uvagut (illipse okaromangilanga) kangusukkonnata taimak tettekamut nertornartilaurapse.

5 Taimaimet kattangutit tapkoa kaiblariakarasugilauktakka, sivorliokovlugit aivigiluse, kattersorkovlugit tunnergutisse sivorngagut okautigimajut; pijarerkovlugit, tamakkoa pitsiarnermut unnunãrkovlugit, ikkinãrtutitunikonnagit.

6 Imãgle issumavunga: Ikkinãrlugit karngasoijok, ikkinãrtunniktauk kattersoijomãrivok; unnunãrdlugillo karngasoijok, unnunãrtuniktauk kattersoijomãrivok.

7 Illunatik ingmikõrlune tunnijigille omame issumanganut; kunnulutik perkojaunermullonẽt pinatik; kuviasuklune tunnijijok Gudib næglingmago.

8 Gudible tunnergutit tamaita unnulertitsungnarpeit illipsingnut, tamainik ajoksangitsainarkovluse, tunnergutiksakarkovluselo ajungitulliarungnartunnik tamainik.

9 Sorlo aglaksimangmet: Karngasoilaukpok aklujut tunnitsivigivlugit; idluarninga issokangitomut-ĩtsomãrpok.

10 Karngasoijomulle tunnijijok perorksẽjeksennik,

kakkojenniktauk nerkiksennik tunnijijomãrivok, perorksẽjeksasselo unnuksivalliatilugit, tunnijineriniartasselo aglivalliavlugit.

11 Tamainik akluilerluse tunnijitsiarkovluse, issumalingasuẽrnermut, tamanna pitjutigællugo Gude kujagijaulerpok uvaptingnut.

12 Ikkajortigẽkutiksennik tamakkoninga kivgartornerub piuliniartuinængimattigik ivsornaitut ajoksarninginnit; kajumiksarnadlarpoktauk pivlugo unnuktut Gude kujagiviklugo piniarmetta;

13 Ajungitullinek tamanna nellonẽrsimajok pivlugo Gude nertorpæt, nalengnermut okautsinnik tussarnertunnik, Kristuse okautigigapsiuk, issumalingasuẽrnermullo tunnitsivigigapsigik tapkoalo, illunaitalo;

14 Tuksiarutingmasselo, tussugivluse pivut, Gudib saimanersoarminik pingmasse.

15 Gudele kujagividlartaule tunnergutã okautaujungnangitok pivlugo.

KAPITEL X.

Paulusib annernermigut pitsartuninganik.

UVANGALE Pauluse kaiblarpapse, Kristusib kennuẽninganut kammangitsertorninganullo, uvanga tækkupsingne nikkanarsarama apsimanimnele illerasungilanga illipsingnut.

2 Kennuvungale, tækkupsingne pijariakarkonnanga illerasunginermut, iktoriktainermiglo attoriakarkonnanga, sorlo okautaugama illangit pivlugit, uvinik malliklugo avertarasugingmattigut.

3 Nauk uviningme innogalloarapta, sorsungniængilagut uvinik malliklugo.

4 Sorsungnipta sakkungit uviningmit pingimetta, pitsartuneliksõvulle Gudib sãngane ungalujijoksuit asserorlugit.

5 Issumaãlungnerit asseroraptigik, illunatiglo piojorinerit akkerartortut Gudemik illitarksinermut, erkar-

sautiāluillo tamaita parngnanērpavut Kristusemik nalektilugit;

6 Nalengitullo tamaita akkiniarlugit opalungērsimavogut, nalengnise namaksikpet.

7 Kallinek kissiet tækkunārpissiuk? Nelliet tettekarune perkutaunine Kristusemut pitjutigællugo, tamna issumakarletauk ama ingmine, sorlo nangminek perkutaungmet Kristusemut, taimaktauk uvagut perkutaugapta Kristusemut.

8 Anginersamiglonēt nertōtijomaguma pitsartuniptingnik, Nalekab tunnijanganik uvaptingnut, ākiktaukovluse asserortaukonnaselo, kangusungniarajatsengilanga.

9 (Okartungale) Issumaniarasele, aglangnut kappiasuktitsinasugællunga illipsingnik.

10 (Okartokarmet) Aglait okumaidlalarmiglo ipiktoksōvut; innuælle najortigivlugo nikkanarpok; okausingillo nachonarput.

11 Taimaitok, issumakarmile imāk, sorlo apsimatilluta okausiptigut aglangne pijarangapta, taimaktauk pinniarungnarapta najorluse.

12 Nelligēngnek sapperpavut, adsiginiarnagillo, ipkoa nangminermingnik nertortut; ōktoramiglo nangminermingnik ajungitsugilarmiglo nangminermingnik tukkisilungilet.

13 Uvagulle angiluartomik nertungilagut nangminiptingnik, kissianele perkojaujut idluarsitilugit, Gudib tunnerkojanga uvaptingnut malliklugo, illipse aglæt tikkiluse.

14 Ungasiluadlartomut pinginapta, sorlo innorlugase; illipsingnut aglæt tikkisimagapta Kristusib okausinganut tussarnertunnut.

15 Uvagulle angiluartomik nertungilagut nangminiptingnik assipta sennajangit pivlugit, nerriukpogullo, okpernise illupsingne aglissikpalliagune, okautigijauluarlerluta illipsingnut, pinniareksavut piluarlugo.

16 Okautsillo tussarnertut okautigilugittauk ungatipsingnētunnut, assipta sennajangit pijarērsimajullo pivlugit nertornartinginapta.

17 Nertōtijomajorle, Nalekame nertorle.

18 Nangminerminik nertortokarune, namagijaujutigingila, Nalekable nertorpago kissiane.

KAPITEL XI.

Pauluse ingminik nertõtijariakartitauvok.

KANNOKTOK, issumaginiarassinga sillẽrgotoluãrsunimnik; nellungilanga issumaginiængitapsinga tamattominga.

2 Illungertorama pivluse Gudib illungertutãnut. Kattitinapse angumut, tagva Kristusemut, uigasungmik ivsornaitomik ãtsivigijomavlugo.

3 Sivõravungale, sorlo kuglugiab pingitsertorlune Eva uivẽridlarlaungmago, taimaktauk issumasse asserorniarasugællugit issumalingasuẽrnermit Kristusemẽtomit.

4 Tikkitise, Jesusemik assianik okãlakpet, okãlatigilaungitaptingnik; assianiglonẽt Annernermik pigupse, pilaungitapsingnik; assianiglonẽt okautsinnik tussarnertunnik, illelliolaungitapsingnik, taimaitok kammaginajartase illa.

5 Apostelioñersoarnit ipkonanget mingnersaungitsuginama uvanga.

6 Okãlaloringikumalonẽt, kaujimanermigle ajoksangilanga; illa illunainik kaujimagalloarpapsinga.

7 Ubvalo idluitullilaukpĩk, uvamnik nikkanarsarama, illipse opigijaukovluse? akkekangitomik okãlavigilaurapse okautsinnik tussarnertunnik Gudemit pijunnik.

8 Illagẽt assisse aksarlaukpakka akkilertauvlunga taipkonunga, illipse kivgartoromavluse.

9 Najorluselo ajoksarama, pagvisarlaungitunga kimiglonẽt, kattangutigẽt Macedoniamit pijut ajoksarnimnik angajokaungmetta; nangminerlo illinganasualaukpunga illunane, pagvisaromanginama illipsingnik, taimaktauk sulle pitsainaromavunga.

10 Nellãgut Kristusib miksekãrninga illumnẽmet, nertornarnera tamanna sokkosertitauniængilak Achajab nunanginne.

11 Sõg taimak? Nægligosunginama illipsingnik? Gudib kaujimavãnga.

12 Pinniarnerale, pinniaromaneralo, tamanna pivlugo pinniarutigivara passitiksẽrutiniardlugit patsitiksarsiortut, nertõtigamik nangminermingnik, adsigijomavluta.

13 Apostelit taimaitut nellangaitut sæglokitsivlutik ajochertuijõvut, Kristusemut Aposteliojãrlutik pivut.

14 Tamannalo tattamnangilak; Satanase nangminek sakkijarmet sorlo kaumajub Engelinga.

15 Taimaimet opinangilak, kivgangittauk idluarnerub kivgangititut illinganasuarmetta takkormõrlutik; pinniarnermingnut naggatekaromãrput taipkoa.

16 Ama okarpunga, sillaitsugiklertokarane uvamnik; taimaisugigupsingalonẽt, sillaitunga taimaitotut illellioris-singa, uvangatauk nertõtiluãrsugomalerama.

17 Okautsikka (makkoa) Nalekab okauseringileit, sorlole sillainermut (attorpakka), nertõtigama.

18 Unnungmetta nertõtijut uviningmingnut, nertõtijomagivungatauk uvanga.

19 Sillaitut kunnutigitsenginapsigik, nangminek sillatojoksõgapse.

20 Erkasungilase kivgautitaugupse, nungutaugupse, ivajaijaugupse, tappagijaugupse, kẽnapsigut tigluktaugupse.

21 Nertornangitomik okarpunga, sorlo sangẽlertutitunĩluta. Assimale nertõtijutiksakarningit, (sillainermut okarpunga,) uvangatauk nertõtijutiksarigivara.

22 Ebræeriõvut, uvangatauk. Israelitiõvut, uvangatauk. Abrahamib kinguvãriveit, uvangatauk.

23 Kristusemut kivgauvut; (sillaitotut okarpunga) pinersaugalloarpunga uvanga. Sennanersaulaukpunga (taipkonanget), unnatarnersaulaukpunga, unnukejanganiglo parngnanẽrsimavingmẽtunga, unnuktunniglo tokkomut nangialaukpunga.

24 Judinnut issakajaulaukpunga tellimẽrtorlunga issakanernik 40 ginnik, ikkiglivlugit attautsemik.

25 Pingasuẽrtorlunga annaulertaujunga (okpingnut), attausiarlunga ujarkennut millortaujunga, pingasuẽrtor-

lunga umiotauvunga, immakbiub ittininganẽlaukpunga uvlorlo unnuarlo navlugik.

26 Ingergalauktunga unnuktunnik; nangiarlunga kõksoarne, nangiarlunga innuatunne, nangiarlunga innukattimne (Judinne), nangiarlunga nellojunne, nangiarlunga iglogasengne, nangiarlunga innukajuitome, nangiarlunga immakbingme, nangiarlunga kattangutinne nellangaitunne.

27 Sennanermelo, okumainermelo, pigãrnermelo unnuktunne, kãngnermelo, immerungnermelo, nerringikattarnermelo, kẽujarnermelo, annorakanginermelo.

28 Assingillo pivaktut tainagit, illa, uvlut tamaita pagvisartaugama (innungnut), issumajãrutigijakattarangapkillo illagẽt illunaita.

29 Kina sangẽpa, uvangalo sangẽnanga? Kina sinnaungasartauva, uvangalo onarsinanga?

30 Nertõtijariakarumale uvamnik, sangẽnera nertõtigijomavara.

31 Gudib, Nalegapta Jesusib Kristusib Atãtanget kaujimavãnga sæglunginama; tamna nertortaule issokangitomut.

32 Damaskusemẽtillunga, attanniviksub Aretasib angajokãngortitanget Damaskusemiut iglogaseksoangit udsertortaukoveit, tigujomavlunga;

33 Igalãkulle karmaksub sillatãnut ningititaulaukpunga amaugaksoarmut, kemmãvungalo agganginnit.

KAPITEL XII.

Tattamnartomik Paulusib tækkotiviõninganik.

NERTOTINEK attornangikalloarpok uvamnut, tækkotitjutille nellonarungnẽrtitaunerillo Nalekamit pijut okautigijomavakka.

2 Innuk illitarivara Kristusib okpertokotinga, tamna Jahrit 14 it mattoma sivorngane, (timiminẽlaungmangæt nellovunga, timiminẽlaungimangællonẽt nellovungatauk;

Gudib kissime nellungila,) tamna killait pingajuanut pititaulaukpok.

3 Innuk tamna illitarivara, (timiminẽlaungmangæt, timiminẽlaungimangællonẽt nellovunga, Gudib nellungila).

4 Tamna pititaulaukpok Paradisemut, tussãvorlo okautsinnik okautaujungnangitunnik, innub kialonẽt okautigijungnangitanginnik.

5 Taimaitomik nertõtijomavunga, nangminimnigle nertõtijomangilanga, sangẽnimnik kissianik.

6 Nertõtijomagumalo uvamnik, sillaitotut illinganajangilanga; miksekãrtomik okarajarama. Tamattomingale pingilanga, idluarnersausugiklertokarkonnago uvamnik, tækkojaminit, tussartaminillo.

7 Illingakonnangalo pingijaidlarnermut, tækkotitjutit ussornarnartut pivlugit, ãnernartomik pititauvunga uvinipkut, tagva Satanasib Engelinget tiglungmanga, pingijaidlarkonnanga.

8 Tamanna pivlugo pingasuẽrtorlunga Nalegak kennuvigilaukpara, kemmaktaujomavlunga taipsomunga.

9 Okautilaukpãngalo: Nãpkiningnera namagiuk, pitsartunera ajugakangitongmet sangẽtunne. Taimaimet sangẽnera nertõtigijomanersarivara, Kristusib pitsartuninga innekarkovlugo uvamne.

10 Taimaimet kuviasukpunga sangẽdlarangama, mittautigijaujarangamalo, ajoksadlarangamalo, unangmijaulerangamalo, kappiasuktitaujarangamalo Kristuse pivlugo. Sangẽtarangamale, pitsartudlarpunga.

11 Sillaitolerpunga nertõtigama uvamnik; taimailiortilaukpapsinga. Illipsingnut nertortaujuksaugalloarama; mingnersaunginama, Aposteliõnersoarnit ipkonanget; nauk suksaungikalloarlunga.

12 Apostelib nellunaikutangit akkunapsingne sakkijarmetta illa, angijomik kennuẽrsarnermut, nelluniakutanik, tattamnartunniglo, pitsartudlartunniglo pinniarnernik.

13 Suna pivlugo mingnersauvise illagẽnit assipsingnit; tamattominga kissiane piksakka pivlugit okumaitit-

silaunginama illipsingnik? Idluinimnit tamattomanget issumagijungnẽrsinga.

14 Ahak, pingajuanik tikkiniarsinalerpapse, okumaititsijomananga illipsingnik; pipsingnik pinasuanginama, illipsingnigle. Kittornget kattersoijuksaungimetta perkuttinik angajokamingnut, angajokajelle kittorngamingnut.

15 Uvangale tunnijijomavunga kuviasuklunga, illunarmalo tunnijaujomavlunga tarnisse pivlugit; nauglo angijomik nægligigalloarapse, næglingnikitauvunga.

16 Erkanangilarle okumaititsilaunginama illipsingnik; pingitsertorteõgamale terliarluse tigunerpapse.

17 Tillilauktama illangennullonẽt illipsingnut aksarkojilaukĩk illipsingnik?

18 Tituse kaiblalaukpara, kattangutillo illanget illaukolaukpara tapsomunga. Titusele aksarnilauka sumik illipsingnit? Annernerme attautsime arvertalaungilagut? Attauserlo tupsalaungilavut?

19 Ama tagva akkiorasugivittigut? Okãlavogut Kristuseme Gudib sãngane; tamakkoningale tamainik nægliktakka, ãkiktaujutiksapsingnut (pivogut).

20 Sivõragama tikkikuma, illipse pijomajamnut naipinasugingilapse; uvangalo pijomajapsingnut naipinasugingilapsinga; akkerartortigẽnekarasugælluse, annerutsijunniglo, ningartunniglo, aivajunniglo, terliakattaijunniglo, kiguijunniglo, piõjoridlartunniglo, pikablartunniglo.

21 Gudimnut piuluatangititaukonnanga pivluse tikkimiguma, kiksartuksaukonnangalo unnuktut ajortullialauktut pivlugit, kakkialilaungitullo makkojungnartullinerilauktamingnit, assiniarnerilauktamingnillo illokeudlarnerilauktamingnillo.

KAPITEL XIII.

Paulusib kaiblaininganik kakkialerkovlugit.

MANA pingatsertorlunga tikkiniaruma illipsingnut, tagva magguk pingasullonēt kigligiudsijut okautigijanginnut illinganerit sunatuinait sokkosijuititauniarput.

2 Sivorngagut okautilaukpapse, ama sivorngagut okautivapse, sorlo najorluse, aipanik (pigama); manalo apsimavlunga aglagvigivakka sivorngagut ajortullialauktut, assingillo ipkoa tamaita; tikkimigumale, pinginiængilakka.

3 Oktorasuarapse ikpigititaujomavluse tapsominga, illumne okālajomik, tamædsa Kristusemik, tamna akkunapsingne sangēngitok, pitsartudlartorle akkunapsingne.

4 Tamnalo nauk kikkiektortaugalloarame sangēnerme, ōmarivok Gudib pitsartuningane; nauglo uvaguttauk tapsomane sangētogut, innōkattigivavut Gudib pitsartuninganut akkunapsingne.

5 Nautsertoritse nangminipsingnik okpernermēmangapse, kiglissiniaritse illipsingnik. Ubvalo nangminipsingnik illitaringilasse, Jesuse Kristuse illupsingnēmet malluginago? Egiteksatuinaujose kissiane.

6 Issumavungale kaujimaniarapse, attungitutitun-itsenginapta.

7 Gudele tuksiarvigivara sumiglonēt ajortullikonnase, uvagut attortutitut sakkeromavluta pingilanga, illipsele ajungitulliarkovluse, uvagullo sorlo attungitutitutīkovluta.

8 Miksekārnek akkerartorungnangilavut, pinniarlutale miksekārnek pivlugo.

9 Kuviagivavulle, sangētarangapta, illipse pitsartunekartose. Tamannalo killanārutigivavuttauk, tagva namaksititaunise.

10 Taimaimet aglakpakka ukkua apsimavlunga, erkartuijomananga najulerupse, Nalekab tunnijanganut

uvamnut, pitsartunermik idluarsijutiksamik, asserornangitomiglo.

11 Tagva kattangutikka, kuviasugitse, namaksiniaritse, mannigortigēgitse, adsigēktomik issumakaritse, ullapirsautekaritse; taimak næglingniktub ullapirsaijublo Gudib illaginiarpāse.

12 Salutikattigēgitse salutimut ivsornaitomut. Ivsornaitut illunatik salutipāse.

13 Nalegapta Jesusib Kristusib saimarsautinget, Gudiblo næglingninget, Annernerublo ajunginerub illagēngninget, illagilise illunase. Amen.

Aglait aipangit Korintemiunnut, aglaktaumavut Filippenemit Macedoniametomit. Titusib Lucasiblo neksarlaukpeit.

PAULUSIB AGLANGIT

GALATSIAMIUNNUT.

KAPITEL I.

Okautsit tussarnertut kemmaktauninginik.

PAULUSE Aposteliōtitaujok (innungniungitok, innungnuungitorlonēt, Jesuse Kristusemulle Gudemullo Atatamut, tapsominga tuppaktitsijomut tokkungajunnit;)

2 Kattangutillo illunatik uvamnētut, illagēktunnut Galatsiamētunnut.

3 Gudib Atātab, Nalegaptalo Jesusib Kristusib saimarsautinget ullapirsautingello illagilisetōk,

4 Tamna ingminik tunnilauktok ajornivut pivlugit, piulijomavluta sillamit mattomanget ajortomit, Gudib Atatapta pijomajanga malliklugo.

5 Tamna nakoridlartaule issokangitomit issokangitomut! Amen.

6 Tattaminiarpunga, killamik okautsit tussarnertut assinginnut sãsimalerẽrapse, Kristusib saimarsautanut kaikojigimajase tunnulugo.

7 Nauk assekangilak; illangille nakkimarnititsivut illipsingnik, Kristusiblo okausingit tussarnertut mumiktitsomavlugit.

8 Nangminerlonẽlle uvagut, Engeliblonẽt killangmit okautsit tussarnertut assinginnik okãlavigikpasse, okãlatigilauktaptingnit illipsingnut, taimaitok ominarsile.

9 Okauserilauktaptitut mana, amatauk okarivunga: Nellietalonẽt okautsit tussarnertut assinginnik okalavigikpasse tunnitsiviõnipsingnit, taimaitok ominarsile.

10 Tagva innuillonẽt Gudiblonẽt kuviagijanganut mana okalavĩk? Innungnullonẽt kuviagijaujomavlunga? Innungnut sulle kuviagijaujomaguma, Kristusib kivgarinajatsengilãnga.

11 Nellojungnẽrtipapsele, kattangutikka, okautsit tussarnertut okãlatigijaujut uvamnut, innungnit pingimetta.

12 Innungmut makkoninga tunnitsiviõlaunginama, ajochertortaunangalonẽt, Jesusible Kristusible Kristusib sakkertitsininganut.

13 Tussaumalaurapse illiornerilauktamnik, taipsomane Judit illusingit illuserilaurapkit, Gudib illagẽktitangit angnerpãngõjomik unnangmidlalaurapkit, nunguniarlugillo;

14 Judit illusinginnit pilualauktunga, anginersamik unnuktunnit illamnit ikkingutimnit, illungertulualaurama sivorlima illusingit serngnigivlugit.

15 Gudible idluaringmago, ingmigõlitinaminga anãnama timãt illuanẽnimnit, saimanerminullo kaikogaminga,

16 Ernine sakkertitsomavlugo illumne, okautsinnut tussarnertunnut okãlajuksaukovlunga tapsominga nellojut akkorngænne; erinesuklunga tagva pivunga, uvinik auglo issumaksarsiorutiginagik.

17 Jerusalemullonẽt tikkilaungitunga sivunipkut Aposteliõjunnut, Arabiamulle ailaukpunga, Damaskusemullo ama utterivlunga.

18 Kingorngagut Jahrit pingasut nãngmetta, Jerusalemut tikkipunga, Petruse tækkojomavlugo, uvlunniglo 15 nik uvlilaukpunga tapsomane.

19 Apostelille assingit tækkolaungilakka, Jakobuse kissiet, Nalekab kattangutã.

20 Aglamnulle tamattominga illipsingnut sæglungitunga, ahak Gudib kaujimavãnga.

21 Kingorngane Syriablo Ziliziablo nunakingnut pivunga.

22 Kristusible illagẽktokotinginnut Judæame tækkojaunanga illitarijaulaungitunga.

23 Imãgle tussaumatuinarlaukput, imna uvaptingnik unnangmiklerlauktok sivorngagut, mana nangminek okperekolaungitaminik okperijaukojilerpok okãlavlune.

24 Gudelo nertorpæt pivlunga.

KAPITEL II.

Okpernermut idluartitaunermik.

MATTOMA kingorngane Jahrit 14 it nãngmetta ama Jerusalemut ailaurivunga, Barnabase aiparællugo, Tituselo neksarlaukparatauk.

2 Tækkotitjutikulle perkojauvlunga, takpaungarlaukpunga okarkattigivlugit okautsit tussarnertut pitjutigællugit, okautigijamnik nellojunnut; angajokãonersakutaujulle piluarlugit, sullinanga akpangeromananga akpangelaunangalonẽt.

3 Titusele, aipara kippijaulerkojaungilarlonẽt, nauk Gricheojok.

4 Tamædsale kattangutit nellangaitut terliarudlutik akkorngænnut pingmetta, pingitsertorlutik kiglissiniaromangmatsuk kivgaunginivut Jesuse Kristusekut pijavut, kivgaulertitsomavluta.

5 Annikitoãrsungmiglonĕt sãlagijaujomalautsennata pivogut taipkonunga, naleklugit, okautsit tussarnertut miksekãrningit illipsingnĕtsainarkovlugit.

6 Ipkoale angajokãonersakutaujut, kannok illingalaungmangæta sivorngagut, uvanga kammangilanga; Gude innungnik adsigĕktitsingmet. Angajokãonersakutaujut taipkoa ajochertuinera illalaungilæt.

7 Kissianele tukkisileraminga okãlakjaujunga okautsinnik tussarnertunnik kippimangitunnut, sorlo Petruse okautsinnik tussarnertunnik kippimajunnut,

8 (Petrusib illagilauktanget pitsartudlarlune pingmet Aposteliõtillugo kippimajunnut, tapsomatauk pitsartudlarlune illagilaurivãnga nellojunne).

9 Taipkoalo Jakobusib, Kefasiblo Johannesiblo nalektaujariangortitaujut tunnitsiviõnera saimanartomik tukkisilauramitsuk, tagva aggamnik Barnabasiblo aggangin-nik tallerpingmingnut tigusivut, adsigĕktomiglo issumakarkattigivãtigut uvagut nellojunnut okãlajuksaugapta, taipkoale kippimajunnut.

10 Kissiane aklujut issumagijaukovlugit uvaptingnut, tamattomingalo attaruililunga pinniarlaukpunga.

11 Petrusele Antiochiamut pingmet, akkerartorlaukpara tækkoænne; passijaungmet.

12 Jakobusemit illangit tikkekãrtinnagit nellolauktut (Petrusib) nerrekattigingmagit; tikkimettale pijomĕrlune kemmakpeit; kippimajut illeragigamigit.

13 Judillo assingita malliklugo takkormõrkattigivæt; Barnabase aglæt uivĕrijaulaukpok, takkormõrkattigivlugit.

14 Tækkogapkille, okautsit tussarnertut miksekãrninganut idluartomik arvertangimetta, Petruse okarvigivara, illunatik tussãtillugit: Igvit Judeõjotit, nellolauktutitut innõniaravit, Judetullo illusekanginavit; sõg nellolauktut innerterlugit innõniarkovigit Judit illusingititut?

15 Uvagut Judeõgalloarapta innulerniptingnit, ajortulliarteõnata nellojunnit.

16 Kaujimagaptale, innuk idluartitaujungnengimet perkojet pinniarkojanginnut, okpernermulle Jesuse Kris-

tusemut; uvaguttauk Kristuse Jesuse okpervigivavut, idluartitaulerkovluta okpernermut Kristusemut, perkojello pinniarkojanginuungitok; uvinik idluarsijungnengimet perkojet pinniarkojanginnut.

17 Uvagut idluartitaunasuartogut Kristusemut, nangminektauk ajortullijutitut naipitaugupta, Kristuse tãva ajornerub kivgarivauk? Taimaitsengilak.

18 Nangminerle asserortakka, ama ãkiksorupkit tammartoksõjotut sakkijartitsivunga uvamnik.

19 Perkojennigle tokkojunga perkojennut, Gudemut innõjomavlunga; Kristuse kikkiektortaukattigivara.

20 Innõvunga, naugle uvangaungitok, Kristusele illumne innõvok. Manale uviningme innõnimnik, tamattominga innõvunga okpernermut Gudib erninganut, nægliktimnut, ingminiglo tunnijomut pivlunga.

21 Gudib saimarsautã pijungnẽrtiniængilara; perkojennulle idluarsititaunek pikpet, Kristuse sullinane tokkolaukpok.

KAPITEL III.

Okpertut idluartitaulerput.

SILLAITOKSOJOSE illipse Galatsiamiõjose! Kia angakulliarvigilaukpãse miksekãrnek nalegungnẽrapsiuk? Illipse sapsingne Kristuse Jesuse aglaksimavok, sorlo akkunapsingne kikkiektortaungmet.

2 Mattomingaĩnak illinniaromavunga illipsingnit: Perkojet pinniarkojanginnut, ubvalo okpernermik okãlanermut Annernermik pivise?

3 Taimak angitigijomik sillaitoksõvise? Annernerme pigialertose, uviningme mana nãjiniaromavise?

4 Taimaitoksoarnik sullinase siorniorlaukise? Sullingikupse kissiane.

5 Annernermik tagva illipsingnut pititsijok, akkunapsingnelo taimaitunnik tattamnartitsijok; perkojet pinniarkojanginnut, ubvalo okpernermik okãlanermut, taimak piva?

6 Sorlo Abrahamib Gude okperigamiuk, tamannalo idluarijaujutigilauramiuk.

7 Tamattomanget tagva kaujijungnarpose, okpernermit pijut, tapkoa Abrahamib kittorngariveit.

8 Aglaille sivorngagut nellonẽrtitsilauramik, nellojut okpernermut Gudib idluarsitimagit, Abraham kaujitipæt: Illikut nellojut illunamassiatik saimarviõjomãrput.

9 Taimaimet, okpernekartut Abraham okpertok, saimausertaukattigijomãrpæt.

10 Perkojet pinniarkojanginnik tettekartut, illunatik õmiginangmetta. Aglaksimangmet: Ominarsile nelliet nalengitok tamainik aglaksimajunnik aglangne perkojenne, mallingnagillo.

11 Gudemele idluarsititaujokarniængimet perkojet pinniarkojanginnut, nellonẽrsimavok; idluartok okpernerminut innõniarmet.

12 Perkojelle okpernermit pingilet; innuble tamakkoninga nalektub innotigijomãrpeit.

13 Kristusible piulilaukpãtigut perkojet õmigijautitsiningænnit, nangminek õminartitaulaungmet pivluta, aglaksimangmet: Ominarsile nelliet kejungme nivingajok.

14 Abrahamib saimautsauninga pekovlugo nellojunnut Kristuse Jesusekut, Annernermik angerosimajomik pekarkovluta okpernermut.

15 Kattangutikka! innuktut okaromavunga: Innub testamentã aulaijungnẽrtisimangmet, kimullonẽt (tãva) pijungnẽrtitaunanelo illakartitauniætsengimet.

16 Abrahalo kinguvãksangalo angersimaviõvuk. Okausingit imaingilet, kinguvãksennut, sorlo unnuktunnut, attausẽnarmut kissiane, kinguvãksarnut, tamna Kristuseõvok.

17 Imãgle okarpunga: Testamente imna Gudib aulaijungnẽrtilauktanga sivorngagut Kristusemut, sokkosertitaujungnengilak perkojennut, Jahrit 430 git tamattoma kingorngane tunnimajunnut, angersimanek pijungnertitauniængilak.

18 Kingormgujijeksak perkojennut piksangortitaupet,

tagva angersimanermut tunnijaunajangilak. Gudible Abrahamemut tunnilaukpa angernermut.

19 Perkojet tagva suksauvæt? Tikkisimavut ajornek pivlugo, kinguvāksak imna angersimanerub okautigijanga tikkitsĕarivlugo; tapkoa tunnimajut Engelit kivgartōtigællugit, pijitsertub aggangitigut.

20 Pijitsertorle attausĕnarmut pijitsertolungilak; Gudele attausĕnauvok.

21 Kannok? Perkojet tagva akkerartorkæt Gudib angersimaninganut? Taimaitsengilak! Omartitsijomigle perkojakarpet, idluarsititaunek tāva nellagut perkojennit pinajarpok.

22 Aglaille ajortolingortilaukpeit tamaita, okpertut tunnitsiviōkovlugit angersimanermik, okpernermut Jesuse Kristusemut.

23 Okperviksarle tikkekārtinnago, perkojennut aulaijungnengertitauvogut pallangĕrtauvluta, okperviksak sakkijartuksaujok nelliutsĕarivlugo.

24 Perkojet tagva sugiartautiksarilaukpavut Kristusemut, idluartitaukovluta okpernermut.

25 Manale okperviksak tikkimet, sugiarte attannerijungnĕrpavut.

26 Illunase Gudib kittorngaringmasse okpernermut Kristuse Jesusemut.

27 Illunase Kristusemut baptisimajose, Kristuse attimagapsiuk.

28 Tagvane Jude Grichelonĕt, tagvane kivgak kivgaungitorlonĕt, tagvane angut arnalonĕt adsigĕngitokangilak; illunase attausiōgapse Kristuse Jesuseme.

29 Kristusible pigikpasse, Abrahamib tagva kinguvārivāse, kingormgujijuksaugivose angersimanek pivlugo.

KAPITEL IV.

Okpernermut idluarsititaunermik okãlajunnik.

OKARPUNGALE, kingormgujijuksak sorrusiotillugo, tamnalo kivgarlo adsigẽngitoungitok, tamna angajokaugalloarlune perkuttinnut tamainut.

2 Ajochertuijulle pairksijullo attanneriveit, nelliutsẽarivlugo atãtame perkojanga.

3 Taimaktauk uvagut sorrusiotilluta kivgetitut illingatitauvogut sillatanẽtunnik ajochertũtsennut.

4 Nelliuningale nelliusimangmet, Gudib Ernine tilliva, arnamit erniangõjok, perkojennik naleklune;

5 Perkojennut kivgaujunnik piuliklerkovlugo, kittorngaunermik pititaukovluta.

6 Kittorngaugapsele, Gudib Ernerme Annerninga omættipsingnut pitipa, tamna nipliajok: Abba Atãtak!

7 Taimaimet kivgaujungnẽrpotit, kittorngauvotille; kittorngauguville, Gudemuttauk kingormgujijuksaugivotit Kristusekut.

8 Illipsele taipsomane Gude kaujimanginapsiuk, ingergarmik Gudeungitut kivgartulaukpasse.

9 Manale Gude illitarigapsiuk, piluartomigle Gudemut illitarijaugapse; sõg sanguvigilervissigik illutsit ipkoa sangẽtut ajulertullo, nutãmik kivgartoromavlugit?

10 Uvlut, takkillo, nelliutullo, Jahrillo uvloksiutigivasse (Judilut).

11 Sivõratigivapse sullinanga sennalaurasugællunga illipsingnik.

12 Uvaptun-īniaritse, illipsetun-īnama. Kattangutikka, tamattominga kennuvigivapse: idluilugvigilaungilapsinga.

13 Kaujimavapsingale, okautsinnik tussarnertunnik okãlatainarama illipsingnut uvinipkut sangẽtunga.

14 Nikkaginangalo nachogilaungilapsinga uvinipkut õktortaugama, Gudible Engelingatut illelliorlaukpapsinga, Kristuse Jesusetut aglæt.

15 Taipsomane angijomik pilloridlalauktose! Okautigijungnarpapse, imãk ajornalaungipet, ijise aglæt pẽjarlugit uvamnut tunnitiginajalauktasse.

16 Tagva taimak õmigilerpissinga, okpernartomik okarvigigapse?

17 Ipkoa illungertutigivãse, idluangitomigle; tunnitsekojomavluse uvamnit, illungertorkojomavluselo taipkoa ungagilerlugit.

18 Illungertornek idluarpok ajunginek pivlugo pitsainarpet, najortigigapsinga kissiane pingipet.

19 Kittorngãrsukka, ama kappiartoadlarlunga erniliarijakka, Kristusib adsinganik illumertaulerkãrtinnase.

20 Najoromadlarpapsele mana, assianik okausekaromavlunga; nakkimarnijutigigapse.

21 Okautissinga, perkojennik kivgartoromajose, perkojet okausertanginnik tussalaungilase?

22 Aglaksimangmet, Abraham maggungnik ernekalaungmet, aipanga arnamit kivgaujomit, aipãle arnamit kivgaungitomit.

23 Arnable kivgaujub erninga, uviningmit erniangõjok; kivgaungituble erninga, angersimanermut erniangõjok.

24 Tamakkoa okautsit adsigẽgutiksauvut. Tapkongnunga (taijaungmenik) Testamentik magguk; aipã Sinaib kakkanganit, ernilijok kivgartortuksennik, tagva Agar.

25 Sinaib kakkanga Agarmik attekangmet Arabiame, Jerusalem mattoma nelliuninganẽtok adsigiva, kivgartortok kittornganne illagællugit.

26 Jerusalemele panẽtok, tamna kivgaungitok; tamapta tamna anãnagivavut.

27 Aglaksimangmet: Kittorngasuitotit, ernisuitotit kuviasugit; sakkijalerit niplialutillo, ernisungnermik aniangitotit; aipakangitok kittorngakarnersaungmet uilingmit.

28 Uvagulle kattangutikka, angersimanerub kittorngarivãtigut, sorlo Isaak.

29 Sorlole taipsomane, uviningmit erniangõjub unangmidlarmago, annernermit erniangõjok; manatauk taimainivok.

30 Aglaille kannok pivæt? Annitissigik arnak kivgak erningalo; kivgaujub erninga kingorngujekattiginiætsengimago kivgaungitub erninga.

31 Tagva kattangutikka, arnab kivgaujub kittorngaringilãtigut, kivgaungituble.

KAPITEL V.

Okautsinnut tussarnertunnut kippalotitaujungnẽrnermik perkojennut.

TAIMAIMET Kristusib kivgaujungnẽrtimattigut, kivgaunginise sokkosertailiniarsiuk, kingornganelo ama kippalotailitiniarmititse.

2 Ahak, uvanga Pauluse okaupapse: Kippijaukojilerupse illipsingnik, Kristuse illipsingnut attungilak.

3 Ama kigligiudsivigivakka kippijaulertut illunaita, perkojet illunaita malligeksaringmagit sulle.

4 Kristusemik assiojivose, perkojennut idluartitaujomajose, saimanartomillo katteksimavose.

5 Uvagulle Annernerme uttakivogut idluarsititauniarnermik okpernermut, nerriugijeksakarluta.

6 Kristuse Jesuseme kippimanerlonẽt kippimanginerlonẽt attungimenik; okpernerle næglingnermut pitsartutitaulertok pinniarlune.

7 Akpangitsialauktose; kia nokkartipãse miksekarnek nalegungnẽrlugo?

8 Illipsingnik kaikojijomit, taimak nokkangatitaunek pingilak.

9 Kakkojekset tamat sẽrnautiksãrsub sẽrnartipa.

10 Assianik issumakarniængilase tettigivapse Nalekame: Illipsingnigle asserorsaijok, tamna pitlartaujomarpok, kinaumangællonẽt.

11 Uvangale kattangutikka, sulle kippinermik okãlaguma, sõg sulle unangmijaulerpĩk? Senningajolik tava sinaungasautigijaujungnẽrajarpok.

12 Kannoktok avisãrtaulittauk illipsingnik asserorsaijut.

13 Illipsele kattangutikka, kivgaujungnerkovluse kaikojaumavose. Udsertoritsele kivgaunginek attornerluktaililugo, uviningmut akkuliutilerkonnago; kivgartutigēklusele pititse næglingnermut.

14 Perkojet illunatik namaksingmetta okautsemut attautsemut, mattomunga: Innukattitit illiktut nægligiuk.

15 Kējigēdlarupsele nerrijigēdluselo, kammalertitse illipsingnut nungutigēkonnase.

16 Okaupapsele: Annernerme arvertaritse, uvingikliguningit taimak namaksitiniængilasse.

17 Uvingub ikliguninget Annernek akkerartormago, Annernerublo kajungersarninget uvinik akkerartoriva. Tapkoa taimak akkerartortigēngmenik, pijomajapsingnik aglæt pinniarungnangilase.

18 Annernermulle tessiortaugupse perkojet attaniongilet illipsingnut.

19 Uvinguble pingit nellonangilet, imaiput: Nulliarēngnermik asserorsainek, assiniarnek, makkojungnartullinek, illokeudlarnerlo,

20 Gudeungitunik kivgartornek, angakoniarnek, kennugosungnek, ōmisungnek, annerutsinek, ningarnek, aivanek, akkerartornek, illeratsārnek, kanningaumajarnek, innuarnek,

21 Tallanek, nerritunek, sullelo assingit taimaitut; tamakkoninga okautilaukpapse sivorngagut, ama sulle sivorngagut okautivapse, taimailiortut, Gudib nalegauvinganik kingormgujiniængilet.

22 Annernerub perorkterningit tamædsa, næglingnek, kuviasungnek, ullapirsainek, kenuērsarsarnek, innōtsiarnek, angajokaunek, okpernek, piojoringinek, ikligutailinek.

23 Perkojet taimailiortut akkerartungileit.

24 Kristusible innukotingita, uvinitik ikligunerit kajungilarnerillo illaliudlugit pitipeit senningajolingmut.

25 Innōniarupta Annernerme, arvertarmigitatauk Annernerme.

26 Nalektaujomaniarata piungitomik, annuliutigēgatalo ōmisuktigēgatalo.

KAPITEL VI.

Kaiblainermik kennuĕrsarnermut ajungitullinermullo.

KATTANGUTIKKA, innuk tammarsãralloarpet sumut innõrlungnermut, taimaitok ãkiksorasuarsiuk annernermut kennuĕtomut, illipse annerneliõjose. Udsertorillo nangminernik, igvittauk õktorlungnartomut pijaukonnæk.

2 Ikkajortigĕniaritse okumaitokarangapse, taimaidluse Kristusib perkojanga namaksitiniarpasse.

3 Piojorijokarpelle ingminik, suksaungitogalloarlune, tamna uivĕrivok nangminerminik.

4 Illunatigle attunit kiglissiniarlit nangmineliornerminik; tava ingmine kissiane nertõtinekarniarpok, assiminelo pitsengilak.

5 Illunatik attunit nangmajeksane nangminek nangmarniarmago.

6 Okautsinnigle ajochertortaujub ajochertortine angajokauvigijeksariva ajungitunnik sunatuinarnik.

7 Tammarniarase, Gude mittautigijaujomangilak; innuk karngasuinerminik kattersoijomãrmet.

8 Uviningminut karngasuijok, asserornartomik kattersoijomãrpok uviningmit. Annernermulle karngasoijok, innõtsemik naksaungitomik kattersoijomãrpok annernermit.

9 Ajungitullilertale, merngortorniaratalo; kattersoijomãraptatauk nelliuningane, sorĕrniængikupta.

10 Taimaitomik pitjutekarapta, ajungitullilerta tamainut, okpertokattigĕlle piluarlugit.

11 Ahak, ukkua aglait unnunãrtakka illipsingnut aggamnut nangminek aglarlugit.

12 Illunatik kuviagijaujomajut uvinik pivlugo, taipkoa innaksorpãse kippijaulerkovluse; kissiane unnangmijaujomannatik Kristusib kikkiektortauvia pivlugo.

13 Kippijaulertulle nangminek aglæt, perkojet na-

lengileit; illipsele kippijaukovãse nertõtigijomavlugo uvinise.

14 Uvamnille ungasigle nertõtiniarlunga assianik, Nalegapta Jesusib Kristusib kikkiektortauvianik kissianik, tamna pivlugo sillaksoak kikkiektorsimajotun-īpok uvamne, uvangalo sillaksoarmut.

15 Kristuse Jesuseme kippimanerlonẽt kippimanginerlonẽt attungimennik nutãngortitaunerle.

16 Illunatigle okautsinnik makkoninga naletsiartut, tapkoa ullapirsautekarlit napkigijaunermiglo, Gudiblo Israelinga.

17 Mattoma kingorngane nelliet okumaitiniaraninga; Nalekab Jesusib nellunaikutanga timimiutarigapko.

18 Nalegapta Jesusib Kristusib saimarsautinget annernise illagilittigik, kattangutikka. Amen.

Galatsiamiunnut aglaktaumavut Romemit.

PAULUSIB AGLANGIT

EFESUSEMIUNNUT.

KAPITEL I.

Annerimanermik kittorngaunermiglo Gudemut.

PAULUSE, Jesusib Kristusib Apostelinga, Gudib pijomajanganut, ivsornaitunnut Efesusemẽtunnut, okpertunnullo Kristuse Jesusemut.

2 Gudib Atatapta, Nalekablo Jesusib Kristusib saimarsautinget, ullapirsautingello illagilisetõk!

3 Nertortaule Gude Nalegaptalo Jesusib Kristusib

Atãtanga saimausermattigut annernelingnut saimarnartunnut sunatuinarnut, killaub pinginnik illangiutitiluta Kristuseme.

4 Sorlo taipsomane annerilaungmattigut, sillaksoak tunganilijaukãrtinnago, ivsornaikovluta pitlareksaukonnato sãngane næglingnerme.

5 Issumasimagame kittorngautitsomavluta ingminut, Jesuse Kristusekut, taimak kuviagijaminut pijomagame,

6 Saimarsautine ãnanaujok nertortaukovlugo, tamattomunga kuviagijautimattigut erdlingnartome.

7 Tapsomane piulijauviksakarapta aunganut, tamædsa, ajornernit issumagijaujungnẽrnermik, saimarsautinget akluininganut;

8 Tamattominga angijomik pititaujogut sunatuinarnik illissimatiluta sillatutilutalo.

9 Kaujitilaungmattigut pijomajame nellonarninganik, kuviagijaminut; taimak issumasimagame ingmine sakkertilãlo,

10 Nelliutikpetta uvlut okãlatigijaukovlugo, tamaita killangmẽtullo nunamẽtullo attautsemut niakomut kattitsomavlugit Kristuseme, tapsomũna nangminek;

11 Tapsomũnatauk kingormgujijuksautitauvogut, sivorngagut annerimajogut issumasimaninganut, tamaitaksoarnik pinniartub pijomajanget issumasimaninganut;

12 Tapsoma ussornarnarninget nertornarninganut illingajuksaukovluta; uvagut Kristusemik sivorngagut tettekarluta.

13 Tapsomũna illipsetauk okausek miksekãrtok tussaumagapsiuk, tamædsa okautsit tussarnertut piulijauviksapsingnik; tapsomũnatauk okpilerapse, Annernermik ajunginermik angerosimajomik nakkititsiviõvose.

14 Tamna kingormgujijeksaptingnik nellunaikutarivavut, innukotingita piulijauviksanget tikkidlugo, ãnanauninga nertortaukovlugo.

15 Tamanna pivlugo uvangatauk, tussaumagama okpernermik illipsingnẽtomik Nalekamut Jesusemut, næglingnipsingniglo ivsornaitunnut tamainut;

16 Sorẽngilanga (Gude) kujagivlugo pivluse erkaumavluselo tuksiarnimne.

17 Nalegapta Jesusib Kristusib Gudinganut, ãnanaunerub Atãtanganut tunnitsiviokovluse Annernermik illissimanartomik nellonẽrtitsijomiglo, tamna (Kristuse) illitaritsiarlugo.

18 Illissimanipselo ijingit kaumaksarlugit, kaikojaumanipse nerriuninganik nellojungnẽrkovluse, ãnanaunerublo kingormgujijeksab akluininga ivsornaitokotinginnut;

19 Nellekangitublo angijoksoninget pitsartuninga uvaptingnut, uvagut okpertogut, pitsartuninga pitsartutigællugo.

20 Tamanna pinniutigilaukpa Kristuseme, tuppaktinamiuk tokkungajunnit, tallerpingminelo iksivatidlugo killangme.

21 Anginersangordlugo nalegaunernit tamainit, songonernillo, pitsartunernillo, attanniotinernillo, tamainillo sumik taijaumangætalonẽt, sillaksoarme tamattomane kissianeungitok, tikkitsomartomẽletauk.

22 Tamaitarsuillo tapsoma ittiggangita atãnut pitilaukpeit, tamainullo niakoutilaukpa illagẽnut,

23 Taipkoa timigiveit, tagva illumertitsijok tamainik, tamaita illumertilugit.

KAPITEL II.

Illunatik pingortitauvut ajunginiarkovlugit.

ILLIPSETAUK (taimaivigivãse) tokkungatilluse tappatonermullo ajortullinermullo;

2 Tamakkoa attorlugit mattoma sivorngagut, sillaksub tamattoma illusingit mallilaukpasse, attannek sillame attanniotijok naleklugo, tamædsa annernek nelliutome tamattomane okpinginerub kittorngangine pinniartok.

3 Akkorngænne uvaguttauk mattoma sivorngagut taimailaurivogut illunata, uvinipta ikliguningit malliklugit, uvingublo pijomajanga erkarsautingillo naleklugit; innõptigullo ningautsib kittorngarilaukpãtiguttauk assiptitut.

4 Gudible napkiningnermik akluitub næglingnersoarminut nægligilauramittigut,

5 Ajorniptingne tokkungalaurapta, õmartilaukpãtigut Kristuse illagællugo, (saimanermut piulijaumagapse).

6 Illagivlugo tuppaktilaukpãtiguttauk, illagivlugolo killaub pinginnut pitiluta, Kristuse Jesuseme.

7 Nelliutuksame pijomãrtome sakkertitsomavlugo nellekangitub saimarsautinget akluininga, uvaptingnut ajungitullinerminut Kristuse Jesuseme.

8 Saimanermut piulijaumagapse okpernermut; illipsingnik taimaingilase, Gudible tunnergutã tamanna.

9 Pinniarnermut pingilak, nertõtijokarkonnago innungmik.

10 Sennamajigigaptigo, pingortitauvluta Kristuse Jesuseme ajungitulliarkovluta, tamakkonunga Gudib sivorngagut ãkiksulaungmattigut, taimailiorkovluta.

11 Taimaimet erkainiaritse, illipse, mattoma sivorngagut nellojõlaurapse uviningmut, kippimangitunnik taijaumavluse, ipkonunga, taijaujunnut kippimajunnik uvinikut, aggangnut pijomik;

12 Illipse taipsomane Kristusekangitose, tækkorngartauvluselo Israelib illagẽngninganut, tækkorngartaungmiluse Testamentinnut angerosimajunnut; nerriuviksakarase, Gudekaraselo sillaksoarmẽlauktose.

13 Manale, illipse Kristuse Jesusemẽtose, sivorngagut ungasiktomẽdluse, kannilerpose Kristusib aunganut.

14 Tamna ullapirsautigigaptigo, tamarmik attausiongortilaungmagik, upko agviarutaujok serkomilugo, uviningminut ningarosungnek attorungnẽrtimago;

15 Tamædsa, perkojet pivlugit illuserkoktokojijut; ingmine tapkoa magguk attausiotitsomavlugit innuktãmut, ullapirsailunelo.

16 Tammarmiglo senningajolikut ullapkoserlugik Gudemut, timeõlerdlugik attautsemik, ningarosungnerlo tokkotinamiuk ingmigut.

17 Tikkisimagivok, okautsinnut tussarnertunnut ullapirsaumik okãlavlune, illipsingnut, ungasiktomẽlauktose, kannitomẽlauktullo.

18 Tapsomũna tamapta apkotiksakarapta Atatamut annernerme attautseme.

19 Mana tagva tujormiõjungnẽrluselo tækkorngarungnẽrtose, ivsornaitulle kinguvãngukattigivãse, Gudiblo iglungan̄erkattauvluse;

20 Iglulliorsimavluse Apostelillo nellautaijullo tungavigijangænnut, tamattominga Jesuse Kristuse ujarauvok terrekovlune;

21 Tapsomunga sennamajok illunãt kattitaumavok, aglivalliavlune igloksoangõlerlune ivsornaitomik Nalekame;

22 Tapsomane illipsetauk iglulliangõmakattaulerpose Gudemut igluksaukovluse annernerme.

KAPITEL III.

Nellojut piulijauviksangænnik.

TAMANNA pivlugo uvanga, Paulus, kelleksugaujunga, Kristusib Jesusib (kivgaringmanga) illipse nellojose pivluse.

2 Sorlo tussaumagapse kivgartornermik Gudib saimarsautãnik, tunnijaumajomik uvamnut pivluse.

3 Tækkotinermut nellojungnẽrtitaugama nellonalauktomik ipsominga, sorlo sivorngagut okautsinnut ikkitunnut aglalaurama.

4 Tapkonanget, attuarupsigik, kaujijungnarpose, nellojungnẽrnimnik nellonartomik Kristuse pivlugo,

5 Tamanna itsak kaujititaulaungilak innub kittorngnanginnut, manatut nellonẽrsimangmet Apostelinginnut nellautaijokotinginnullo ivsornaitunnut, Annernękut;

6 Tamædsa, nellojut kingormgujekattaungmetta, timeõkattaularmiglo, illagẽrkattaularmiglo, okautsinnut tussarnertunnut, angersimaninganik Kristuseme,

7 Tamattominga kivgaliarimajunga, Gudib saimarsautinget tunnergutãnut, ajugakangininget pitsartuninganut tunnitsiviõgama tamattominga.

8 Uvanga, ivsornaitunnit tamainit mingnerpãngõjunga, saimarsaumik tamattominga tunnitsiviõvunga, nellojunnut okãlakovlunga Kristusib akluininganik issumasinangitomik;

9 Tamaitalo illitarksitiniarlugit, nellonalauktub illagẽngninganik, sillaksub pigiarninganit ijersimajomik Gudeme, tamaitaksoarnik Jesuse Kristusekut pingortitsijome;

10 Manaõlermet illagẽktokut kaujititaukovlugit, nalegaunersoarnut attaniotinersoarnullo killangmiunnut, Gudib sillatuninget unnurningit sunatuinarne,

11 Issumasimanermut issokangitomit, taimãk sakkertimagit Kristuse Jesuseme Nalegaptingne;

12 Tapsomũna sivõranata apkotiksakarapta tettiksakarlaptalo, okpernermut tapsomunga.

13 Taimaimet innaksorpapse, merngortorniarase siorniortitaunimnik, pivluse pijamnik, tamanna nertornautigivasse.

14 Tamanna pivlugo Nalegapta Jesusib Kristusic Atãtanga serkortorvigivara,

15 Atãtaujotõjok tamainut kittorngannik taijaujun t killangmẽlo nunamẽlo.

16 Tapsomunga tunnitsiviõkovluse pitsartunermik ãnanaunime akluininganut, sangijolerluse Annerninganut, illupsigut,

17 Okpernermut Kristuse innekarkovlugo omættipsingne, amãtsiortaulerkovluselo, tunganilijaulerkovluselo næglingnerme;

18 Ivsornaitut tamaita illagilugit illitarksijungnarkovluse sillingnermik takkinermiglo, ittinermiglo kingingnermiglo;

19 Illitarksilerkovluselo, Kristuse nægligilugo, angnerpãngõngmet, illissimanernit tamainit; illumertaulerkovluse Gudib illumiktauninginnik tamainik.

20 Ajugakangitorle pinniarlune angnerpãngõjomik, tamainit tuksiarniptingnit tukkisiniptingnillonẽt, pitsartunermut illuptingne sennajomut.

21 Sorẽratik tamna illagẽktut Kristuse Jesusemẽtut nertorlitsuk issokangitomit issokangitomut! Amen.

KAPITEL IV.

Ajunginiarnernut tamainut kaiblainermik.

TAGVA mana kaiblarpapse, uvanga kelleksugaujunga Nalegak pivlugo, kaikojaumanipse idluarkutauninganut arvertarkovluse, taimãk kaikojaugapse,

2 Piõjoringinermut tamãt, kennuẽrnermullo, kammangitsertornermullo, ningarijigẽktailititselo nægling-nerme.

3 Omarigitselo adsigẽktomik issumakatsainarluse annernekut, ullapirsautib kelleksutãnut.

4 Time attausek, annernek attausek, sorlotauk kaikojaumagapse nerriuviksakarluse attautsemik kaikojaumanipsingnut.

5 Nalegak attausek, okpernek attausek, baptijut attausek,

6 Gude attausek Atãtagijavullo tamapta, tamainut tamna Nalegaujok, illunapsigullo, illupsingnẽtorlo tamapse.

7 Illunatale ingmikorluta saimarsaumik tunnitsiviõjogut, Kristusib tunnergutæt oktutãnut.

8 Taimaimet okausekarpok: Kotsingnermut kongmuartub parngnanaigutsaujut aularutiveit parngnanẽrsimavlutik, innungnullo tunnergutinnik tunnijivlune.

9 Taimagle pingmet, kongmuartok kannok? Imãk kissiane sivorngaguttauk akkalaurame nunab allerpãnginnut.

10 Akkarlauktok taimnaugivok kongmuarlauktok killait illunatik kollerpãnginnut, tamaita illumertitsomavlugit.

11 Tapsomalo illangit Apostelingortilaukpeit, illangille nellaitaijungortilaukpeit, illangit okautsinnik tussarnertunnik okãlajungortilugit, illangit pairksijungortilugit, ajochertuijungortilaukpeillo.

12 Ivsornaitut idluarsartaukovlugit, kivgartornerub

pinniareksanganut, Kristusib timiksanga ãkikpalliakovlugo;

13 Illunata illagẽlersẽarivluta okpernermut attautsemut illitarksinermullo Gudib Erninganik, innerniarluta angutimaringmik Kristusib aglissimaringninga tikkilugo.

14 Sorrusiõjungnẽrkovluta, malliktitut aulataukonnata annoremut sunatuinarnut ajochertũtsinnut, innuit nellangaininginnut uivẽriklerninginnullo, pingitsertorlutik tammartinasuarmattigut.

15 Uvagulle næglingnerme nellãgorniarta, aglivalliavlutalo illunainik, tapsomunga niakoöjomut, tagva Kristusemut.

16 Tapsomanget time illuitok kattisimavok, nabgutsello illunatik ingmingnut nablisimavut, ikkajortigẽngnermut, avatit illunatik ingmikõrlutik attornermingnut, pinniarivut time aglivalliagame idluarsivlune, næglingnerme tamakkoa tamaita pivut.

17 Tamanna pivlugo okarpunga, kigligiutigilugolo Nalekame, arvertarungnẽrkovluse nellojutitut, assipsetut, piungitomut issumamingnut arvertangmetta;

18 Tarningit tãktoksõvut, innõtsemillo Gudemit pijomit tækkorngartitauvut, nellojoksõnermingnut, illumingnẽtomut, omættingita sittijoksõninginnut.

19 Taipkoa ikpigijungnangitut, ingmingnik tunnivut illokeudlarnermut, makkojungnartunniglo sunatuinarnik pinniarlutik angijomik, torkuinermiglo.

20 Illipse taimãk ajochertortaungilase Kristusemik;

21 Tapsominga tussarluse pilaurupse, tapsomanelo ajochertortaumavluse, sorlo miksekãrnek Jesusemẽmet.

22 Innutokak tagva attorungnẽrlugo, piusiovalauktut allarsigik, ikligunermut ingminik asserorsaijok tammarnartomut.

23 Nutãngõleritsele issumapse annerningagut;

24 Innuktãrlo attiniarsiuk, Gudib adsinganut pingortissimajok idluarnerme, ajunginermelo, ivsornainermelo.

25 Taimaimet sæglunek ipperarlugo, miksekãrnermik okausekaritse, illunase ingmikõrluse innukattipsingnut; avataukattigẽkapta.

26 Ningarluse ajortulliarase ; sekkinek nipitiniarnago ningartilluse.

27 Satanaselo inniksakalertiniarnago.

28 Tiglilauktok, tigligungnĕrle, sinnalunele pile, aggangminut ajungitomik pinniarle, tunnijeksakarkovlugo ajoksartunnut.

29 Okausilungmik kannipsigut annitsitaililuse, idluartomigle okausekarniaritse ãkiksutiksamik pijariakartone, tussartone tussarominartomik.

30 Gudiblo Anerninga ajunginek kiksartiniarassiuk, tapsominga nakkititsiviõmagapse uvlomit piulijauviksamut.

31 Kanningaumajarnek, õmisungnerlo, ningarnerlo, nipliadlarnerlo, mittautekarnerlo tamãt, illipsingnit ungasiktissigik, ajortullinerillo tamaita.

32 Innõtsiaritsele illapsingnut, napkigosukluselo, issumagijungnaitigĕgitselo, sorlotauk Gudib issumagijungnĕrvigilaungmasse, Kristuseme.

KAPITEL V.

Kaiblainermik nægliktigĕngnermut.

TAGVA mana Gudemik mallikteõleritse kittorngatitut næglingnartutitut.

2 Næglingnermelo arvertaritse, sorlotauk Kristusib nægligilaungmattigut, ingminiglo tunnilaungmet pivluta, tunnergutiksaujomavlune tokkoteksamik, Gudemut tippigiksautiksamik.

3 Assiniarnermigle makkojungnartomiglo nellĕnik, torkuinermiglonĕt okautauniarase, ivsornaitut taimãk pijariakangmetta ;

4 Sumiglonĕt pilungmik koksalaitunnik mittautiksamiglo okausekarasetauk, idluitjutaungmetta, kujalinersaulusele pititse.

5 Kaujimagapsiuk tamanna, assiniartok, makkojungnartullijorlonĕt, torkuijorlonĕt, (Gudeungitunnut kivgar-

tortẽongmet) Kristusiblo Gudiblo nalegauvinganik kingormgujijuksaungimetta.

6 Nellieta okausinginnut piungitunnut uivẽrijauniarase: taimaitut pivlugit okpinginerub kittorngangínnut Gudib ningausinga pingmet.

7 Tamanna pivlugo illagijeksaringilasse.

8 (Mattoma) sivorngagut tãrmiõlaurapse, manale kaumaniõvose Nalekame.

9 Arvertaritse kaumajub kittorngangitítut. Annernerub perorktittangit tamædsa: Sunatuinarnik ajunginiarnek, idluarnerlo, miksekãrnerlo.

10 Kiglissiniaritselo suna idluarijaungmangæt Nalekamut.

11 Tãktublo pingit suksaungitut illaginiarassigik, sugiarnersarisigigle.

12 Angearivlugit pinniarningit, taivlugit aglæt kangunadlarpok.

13 Tamakkoale tamaita sakkerniarput, pitlartaukpetta kaumajomut. Sakkersimajut tamaita kaumangmetta.

14 Taimaimet okarpok: Tuppalerit sinniktotit, makkilutillo tokkungajunnit, tagva Kristusib kaumaksarniarpãtit.

15 Tava mana kammatsiaritse arvertarnipsingnik, sillaitutitut pinase, sillatõjutitulle pititse.

16 Attutsiarlugolo nelliutok, (angijomik) ajormetta uvlut.

17 Tamanna pivlugo sillẽrgotoniarase, tukkisilerlusele Nalekab pijomajanganik.

18 Tallaniaraselo Weinetornermut, tamanna idluangilutaungmet, Annernermigle illumertauleritse;

19 Okarkattigẽngniaritselo imgerutinnut nertordlerutiksennut tuksiarutsinnullo annernelingnut, imgerdluselo nipsautsiaritse Nalekamut omættipsingne;

20 Tamaitalo kujalijutiginiarsigik sorẽrase Gudemut Atãtamullo, Nalegapta Jesusib Kristusib attingane;

21 Nalektigẽgitselo Gude naleklugo.

22 Arnet okokse! uise naleksigik, sorlo Nalegak.

23 Ue niakoringmago arnab, sorlotauk illaget Kristuse niakoringmatsuk, tamna piulijogivok timiminut.

24 Sorlole illagĕt Kristuse nalegaringmatsuk, taimaktauk arnet uitik nalegeksariveit illunainik.

25 Illipse angutit, nulliasse nægligissigik, sorlo Kristusib illagĕt nægligilaungmagit, ingminiglo tunnijub tapkoa pivlugit,

26 Ajorungnĕrtitsomavlugit, epkejalaungmagit ubvaumut okautseme illalingmut.

27 Ingminut pititsomavlugit illagĕt ãnanaujut, ivsornartokangitut, imullokangitullo, taimaitomiglonĕt assianik pekangitut, ivsornaikovlugille pitlareksausuĕrlutik.

28 Taimaktauk angutit nulliatik nægligijeksariveit, sorlo timitik nangminitik. Nulliaminik næglingniktok, nangminerminik næglikpok.

29 Uviningminik nangminerminik õmisuktokalauksimatsengimet, nerritilugolo pairiva, sorlotauk Nalekab illagĕt pairingmagit.

30 Tapsoma timinget avatigingmattigut, uvininganit sauninganillo pijogut.

31 Taimaimet angutib atãtanelo anãnanelo kemmangniarpak, nulliane attavigĕnarlugo, tapkoalo magguk uviniolerpuk attautsemik.

32 Nellonartok tamanna angijõvok: Kristusele illagĕlo okautigivakka.

33 Illipsetauk, illunase attunit, angutib nulliane nægligiliuk ingmiktut. Uigguble uine attannerilugo pile.

KAPITEL VI.

Malligeksennik malliktaukojinermik.

ILLIPSE sorrutsit, angajokãse naleksigik Nalekame; tamanna pijariakangmet.

2 Atãtello anãnello nalekik; tamædsa perkojak sivorliõjok, angerosimanelik (imak):

3 Idluarsiniarkovlutit, akkunĕrtomiglo innõniarkovlutit nuname.

4 Illipselo angajokaujose, kittorngasse ningaksainia-

rassigik, innugoiniarsigigle nalektilugit Nalekablo okausinginnik kaujitilugit.

5 Illipse kivgaujose, nalegasse, nunamẽtut naleksigik, koksesungnermullo, saijungnermullo, omame.issumalingasuẽrnermut, sorlo Kristuse (nalekapsiuk);

6 Kivgartornermut innuit tækkoænne, idluarijanginnut kissianut pinase; Kristusible kivgangititut pititse, omamut Gudib pijomajanga naleklugo, kunnutuinermut.

7 Nalekamut kivgartorasugititse inungnuungitok;

8 Kaujimagapse, nelliet kivgaujorlonẽt kivgaungitorlonẽt, Nalekamut akkillertaujomärmet ajungitullinerminut.

9 Angajokaujose illipse, taimaktauk pinniarvigissigik, silluktailititselo; kaujilerluselo Nalegakarmigapse killangme, tapsomane innuit adsigẽngitoungilet.

10 Tagvale kattangutikka nekkoksitiniaritse Nalekame, ajugakangitub pitsartuninganut.

11 Gudib sapputsiniksanga attiniarsiuk, Satanasib pingitsertorlune uivẽriklerninginnut sõngokovluse.

12 Uviningmut aungmullo sorsungniænginapta, attanniviksoarnulle pitsartujoksoarnullo, sillaksub attanninginnut, sillaksub mattoma tãktoningane attanniotijunnut, annernernut ajortunnut killaub attãnẽtunnut.

13 Tamanna pivlugo Gudib sapputsiniksanga tiguniarsiuk, ajugaukovluse uvlok ajortok nelliutikpet aulatausuẽrluse, tamaitalo namaksilugit salakaẽnarluse.

14 Tagva makkitipsigut tapserusijaritse miksekãrtomut, attimaluselo idluarnerub sagvingmiutanganik.

15 Ittiggapsigullo kamiksimatitse, okautsit tussarnertut ullapirsainartomik, opalungẽrsimanipsingnut (okãlaluse).

16 Tamainille angerpãngõjomik okpernerub sappulutanga tiguniarsiuk, ajortoksub (Satanasib) karsunginnik ikkomalingnik kamitsijungnarkovluse tamattomunga.

17 Piuliklernerublo niakotiksanga tigusiuk annernerublo saviksoanga, tamædsa Gudib okausinga.

18 Tuksiatsainaritse annernerme illunainik pijarialing-

nik, tuksiarnermullo, kennunermullo, taimailiorkovluse sorẽrase pigãrmititse tamãt, ivsornaitut tamaita tuksiarulugit,

19 Uvangatauk pivlunga, tunnitsiviokovlunga okãlanermik sivõrananga kannera angmarlugo, okautsit tussarnertut nellonarninget okautigilugo;

20 Tamattominga kivgaujunga kellaumgujennẽtunga, erksinanga tamattominga, okausiksarijakkalo idluartomik okautigekovlugit.

21 Illipsetauk kaujilerkovluse illinganimnik sulliamniglo, Tychikusib kattangutib erdlingnartub, Nalekamelo nertornartomik kivgartortub, unipkautiniarpãse tamainik.

22 Tamanna pivlugo tillilauktara illipsingnut, tussarkojomavluse illinganimnik, tapsomalo omættipsingnik mannigoikovlugo.

23 Ullapirsautekarlit kattangutigẽt, næglingnekarlutiglo okpernekarlit, Gudemit Atãtamit, Nalekamillo Jesuse Kristusemit!

24 Saimarsautekarlit illunatik, Nalegaptingnik Jesuse Kristusemik næglingniktut illungertorlutik. Amen.

Romeme makkoa aglaktaumavut Efesusemiunnut. Tychikusib neksarlaukpeit.

PAULUSIB AGLANGIT

FILIPPIMIUNNUT.

KAPITEL I.

Filippimiut pivlugit Paulusib tuksiarninga Gudemut.

PAULUSE Timotheuselo Jesusib Kristusib kivgagik, ivsornaitunnut tamainut Kristuse Jesuseme Filippimẽtunnut, Ajochertuinerõjunnullo (illagẽllo) kivganginnut.

2 Gudib Atãtapta, Nalekablo Jesusib Kristusib saimarsautinget ullapirsautingello illagilisetõk!

3 Gudiga kujagivara, illunane erkaumajarangapse.

4 (Taimak pitsainartunga tuksiarnimne illunase pivluse, tuksiarnerlo kuviasuklunga pivara);

5 Okautsinnut tussarnertunnut illagẽngnise pivlugo, uvlormit sivorlerpãmit, mana tikkilugo.

6 Tamattomingalo tettekarvikpunga, ajungitulliamik pigialauktub illupsingne, tapsomatauk namaksititsomãriva, Jesusib Kristusib uvlunget nelliutinganut.

7 Taimãk idluangmet, tamattominga issumakariakartunga illunase pivluse, omættimnẽnapse tagvane parngnanẽrsorsimanimne, akkiornimnelo okautsit tussarnertut kigligiutigilugit aulajungnengertinapkit, illipse illunase saimarsautekarkattigigapse.

8 Gudib illa kaujimavãnga, kannok omamut angijomik ungagigapse tamapse, Jesusib Kristusib nægligosungnersoangane.

9 Tamannalo tuksiarutigivara, næglingnise piganner-

palliavlunelo aglivalliarkovlugo sunatuinarnik illissimanermiglo tukkisinermiglo:

10 Kiglissiniarungnarkovluse suna ajunginerõngmangæt; nellagõrkovluse, sinnaungaksartausuẽrkovluselo, Kristusib uvlunget nelliuniksanganut.

11 Idluarnerub perorkterninganik illumertauluse, Jesuse Kristusekut (illupsingne) pijunnik, Gude nertortaukovlugolo, nakoridlartaukovlugolo.

12 Nellojungnẽrtipapsele kattangutikka næglingnartose, illingatitaunera, tamanna sunaubva okautsit tussarnertut aglivalliajutigivæt.

13 Imãk, attanniviksoakunnut tamainut assinginnullo illunainut kaujijaulerpok, kellerutikka Kristuse pivlugo pingmetta;

14 Kattangutillo Nalekame unnuktut kellerutimnut tettiksarsivut, sivõranatik okausek okautigivæt illerasugatik.

15 Illangitale Kristuse okãlatigivættauk õmisungnermut kanningaumajarnermullo; illangitale issumagingnermut.

16 Ipkoa Kristuse okãlatigivæt kaningaumajarnermut, nellagõngitomut, kellerutikka kappianartomik illautitsomavlugit issumakaramik.

17 Ukkuale næglingnermut pivut, kaujimagamik, okautsit tussarnertut akkiorutigivlugit ovane illimagama.

18 Kannorle tagva? Kristuse sunamullonẽt okautigijautuinarpet, illungertunginermullonẽt, illungertornermullonẽt, tamanna kuviasutigivara, kuviasutigijomavaralotauk.

19 Nellunginama, tamanna piulijaujutiginiarapko tuksiarnipsingnut, Jesusiblo Kristusib Annerninget ikkajorninganut.

20 Taimãk nerriukama nellungisertorlunga, kangusuktitauniænginama sunalonẽt pivlugo; illusiptulle tamãt illerasungnanga, manatauk aglæt, Kristuse angijomik nertortaunialerkovlugo timipkut, innõgumalonẽt tokkogumalonẽt.

21 Kristuse innõgutigigapko, tokkonerlo piksakautigivara.

22 Uviningmele innõniarnera attornarnersaupet: nelliak tagva pijomanersarilugo, uvanga nellovunga.

23 Tamangnik illungertutigigapkik: kajungilãrpunga avilunga tamanget, Kristuselo najoromavlugo; tamanna illa angijomik ajunginersaungmet,

24 Uviningmẽtuarnermigle pijariakarnersauvok illipse pivluse.

25 Tamattomingatauk kaujimavlunga nakkimarningilanga, innõlunga illunaselo najoromãrapse, okperluarutigijapsingnut kuviasukluse;

26 Nertõtiksarsiluarkovluse Kristuse Jesuseme uvanga pivlunga, utterniarnimnut illipsingnut.

27 Arvertaritsele Kristusib okausingita tussarnertut idluarkutauninginnut; tikkikumalonẽt tækkoluse, apsimalungalonẽt tussarkovlunga, sõngolernipsingnik attautseme annernerme, attautsemiglo tarnekarluse, sorsugiakattigilutalo okpernermut okautsit tussarnertut pivlugit.

28 Koaksãngatailititselo akkerartortunnut sunalonẽt pivlugo; tamanna nellunaikutauvok pitlartaujomãrmetta taipkoa, illipsele piulijaujomãrapse, tamædsalo Gudemit.

29 Kristuse pivlugo tunnitsiviõgapse, okpervigilugo kissianeungitok, pivlugoletauk kappiasuktitaunermik piluse.

30 Uvaptut siorniorapse, taimak tautulaurapsinga, manalo tussaumagapsinga.

KAPITEL II.

Piõjoritailinermik kaiblaijomik.

ILLIPSINGNE tagva kaiblaijokarpet Kristuseme, næglingnermut mannigotiksakarpet, illagẽktokarpet Annernerme, õmamut næglingniktokarlunelo napkiniktokarpet;

2 Kuviasutiksara tagva namaksitiniarsiuk, issumakarkattigẽnipsingnut, næglikattigẽnipsingnullo, illagẽnipsingnullo, attausiõnipsingnullo,

3 Akkerartortailititse, piungitomullonẽt nalektaujo-

manase, piōjoringinermulle illase opiginersarissigik, illipsingnit nangminek.

4 Illunaselo attunit pipsingnik nangminipsingnik pinniarase, illapsele pinginnik issumakarmititse.

5 Illunase issumakaritse, Jesusib Kristusib issumakarningatut.

6 Tamna Gudetun-īkalloalaurame, nertornautigilaungila, Gude adsigilugo:

7 Ingminigle nikkanarsarlaukpok, kivgatun-īlerdlune; innutuinak adsigilerlaukpa, innutuinaujotullo illinganinga naipitaulaukpok.

8 Ingminik miklilerlune, nalaẽnarlauktok tokkomut, tokkomut senningajolingmut aglæt.

9 Tamanna pivlugo Gudib nalegaviksangortilaukpa, attekartilālo atternit tamainit angnerpāngōjomik.

10 Jesusib attingane sẽrkut illunatik akkumnilajuksaungmetta killangmẽtullo nunamẽtullo, nunab attānẽtullo;

11 Okello illunatik nellonẽrsaijuksaungmetta Jesuse Kristusemik Nalegaujomik, Gudib Atātab nertornautinganut.

12 Taimaimet nægliktakka, sorlo naletsainarlaurapse, najorapse kissianeungitok, manaletauk anginersamik aglæt apsimatillunga, piulijauniksase pinniarsiuk koksesungnermullo sajungnermullo.

13 Gude tagva, pititsijok illupsingne, pijomanermiglo, namaksititsinermiglo, idluarijaminut.

14 Tamainik pinniaritse kunnutuiluse kollaraselo;

15 Passijeksaukonnase, idluarkovluselo, Gudemut kittorngauluse, pitlareksaunase innukattigẽt okautserẽtut mumiksimajullo akkorngænne, tapkonane kaumaniōgapse nennergoatitut nuname.

16 Omanartub okausinga attavigẽnarapsiuk, tamattominga Kristusib uvlungane nertornautekarkovlunga, sullinanga akpangelaunginama, sullinangalonẽt sennalaunginama.

17 Auga kovijaulerpellonẽt okpernipse tunnergutānut, Gudemiglo kivgartortānut, kuviasuktunga, illunaselo kuviasukattigælluse.

18 Tamanna illipsetauk kuviasutigijeksarivasse, kuviasukattigijeksarivapsingalo.

19 Nerriukpungale Nalekame Jesuseme, killamik Timotheuse tillilãrapko illipsingnut, uvangatauk nekkoksijaukovlunga, kannok illinganipsingnik tussaruma.

20 Nellagõrtomik issumakattekanginama assianik, tapsotunak õmamut issumagingmasse (pijariakarnipsingnik).

21 Illunatik nangminitik issumagingmagit, Kristusib Jesusib pingit issumaginagit.

22 Illipsele kaujimavasse idluartoksõngmet; sorlole kittorngab atatane, taimak kivgartorkattigilaukpãnga okautsinnik tussarnertunnik.

23 Nerriukpungale tamna tilliniarlugo tagvaĩnak, tukkisitualeruma kannok illinganiarmangarma.

24 Nalekamele tettekarpunga, nangminektauk uvanga killamik tikkiniarapse.

25 Pijariakarasugijarale, tillivlugo illipsingnut Epafrodituse kattangutiga, pinniarkattigalo, sorsugiakattigalo, illipselo Aposteligijase, uvangalo angajokauvigijiga ajoksarnimne.

26 Illunase kippiniarvigilaungmasse, angijomiglo issumajarlaukpok, tussaumagapse kannimalaungninganik.

27 Illa kannimadlalaukpok tokkokaseklune, Gudible napkigilaukpa; tamnale kissimeungilak, uvangaletauk, kappiasungnera kallerẽktitaukonnago.

28 Tamanna pitjutigællugolo tuavi tillilauktara, kuviasukovluse tækkolermigupsiuk, uvangalo kiksarnikinersaukovlunga.

29 Illelliorsiuk tagva Nalekame kuviasungnermut tamãnut, taimaitullo opigissigik.

30 Kristusib pinniarkojangit pivlugit tokko kannidlalaungmago, innõtsine ivlerinikidlaramiuk, kivgartoromavlunga innangẽrluse.

KAPITEL III.

Ajochertuijut nellangaitut ulloreagilugit.

AMATAUK kattangutikka, kuviasugitse Nalekame! Aglakka illipsingnut adsigẽtsainarmetta, kunnutigingilakka, illipselo nakkimarnitailijutigiluarivasse.

2 Kingmit nautsertorsigik, ajochertuinerluktut nautsertorsigik, avisãrkojijut nautsertorsigik.

3 Uvagut kippimaneõgapta, Gudemik kivgartortogut annernerme, nertõtilutalo Kristuse Jesusemik, uvinik tettiginago.

4 Nertõtijungnaralloartungatauk uvamnik uvinipkut. Assimnik uvinimigut tettekarasugijokarpet nangminerminik, pekaluarajarpunga uvanga,

5 Uvlut sittamaujunginne kippimanerama, Israelib kinguvãnginnut illingajunga, Benjaminib kinguvãrivãnga, Ebræerinnit Ebræereõjunga, perkojennik nalengnermut Farisæereõjunga.

6 Illungertornermut unangmiklertolauktunga illagẽnik, perkojet idluarkutauninginnut pitlareksaulaunanga.

7 Uvamnulle attornartolauktut, piungilutarivakka Kristuse pivlugo.

8 Illa angijomik piungilutarivakka tamaita, pijomavlugo idluarkejanget, illitarksinek Kristuse Jesusemik Nalekamik, tamna pivlugo tamaita piungilutarilauktakka, aktarlukugivakkalo, Kristuse pigijomavlugo,

9 Tapsomane naipitaujomavlunga, idluarsinekarkonnanga perkojennit pijomik, okpernermille Kristusemut pijomik, idluarsinermigle Gudib illingatitanganik okpernermut,

10 Illitarijomavlugo tamna, makkiningello pitsartuninga, siorniorningalo illangiubvigijomavlugo, tokkunga ãdsiginiarlugo uvanga.

11 Tokkungajut makkiviksanginnut, pachrearomavlunga.

12 Imaingilak, tigumajarẽrapko, namaksijarẽrlunga-

lonẽt, pinasuarparale tigujungnarmangapko, sivorlermik tigujaumangmigama Kristuse Jesusemut.

13 Kattangutikka, issumangilanga nangminimnik tigumajarẽrapko. Attautsemigle okarpunga: Tunumnẽtut puigorniarpakka, sivunimnẽtulle issagutiginiarlugit.

14 Torarviksak torarvigidlarasuartara, pivianartoksoak pijomavlugo, tamattomunga Gude killangmit kaikojingmet Kristuse Jesuseme.

15 Kapsioluta mana namaksijogut akkunaptingne, taimãk issumakarluta; sumiglo assianik issumakarupse, tamanna Gudib sakkijartiliuk illipsingnut.

16 Ajochertutsemik attautsemik pititaumagapta, taimak arvertarlaukta, adsigẽktomik issumakakattigẽkluta.

17 Kattangutikka, mallingniarsinga, taimaitomiglo arvertartut nautsertorsigik, uvaptingnik igsageksakarapse.

18 Unnuktut arvertarmetta (assianik), taipkoninga okautekattalauktapse, manaletauk kugviornermut okautigivakka, Kristusib kikkiektortauninganik ningarosuktut:

19 Taipkoa asserornermik naggatekaromãrput, natjatik Gudegivlugo pivut, kangugijomãrpeillo nertornautigijatik, taipkoa nunab pinginnik pinasuartut.

20 Arvertarnivulle killangmẽpok, takpãngettauk nerriugivavut piuliklerte Jesuse Kristuse Nalegavut.

21 Timivut ajulertok tapsoma ablatsangortitsomãrpa, timine ãnanaudlartok adsiutilugo, pitsartunermut, ajugaringitaminut tamaita ingminut nalektilugit.

KAPITEL IV.

Ajungitunnut tamainut kaiblainermik.

TAGVA, nægliktakka ungagijakka kattangutikka, kuviasutiga niakotiksaralo, taimak sõngotsainaritse Nalekame, næglingnartose illipse.

2 Evodia kaiblarpara Syntychelo kaiblarpara, adsigẽktomik issumakarkovlugik Nalekame.

3 Igvittauk nertornartok ikkajorkattiga, kennuvagit

(arnak) tapkoa ikkajorniarkik, sorsugiakattigilauktakka okautsit tussarnertut pivlugit, Klemense illagælluga, assingittauk pinniarkattikka, tapkoa attingit aglaksimavut õmanartub aglanginne.

4 Kuviasutsainaritse Nalekame, amalo okarpunga, kuviasugitse.

5 Innõtsiarnise nellonẽrle innungnut tamainut. Nalegak kannipok.

6 Issumajãrase sumiglonẽt; illunainigle pijomajapsingnik Gudemut nellonẽrniaritse tuksiarluselo, kennuluselo, kujaliluselo.

7 Ullapirsautiblo Gudemit pijub, issumasiniarnermit tamainit angnerpãngõjub, omættisselo erkarsautisselo pairilikit Kristuse Jesuseme.

8 Tagvale kattangutikka, miksekãrnerillo, illutsiaringnerillo, idluarnerillo, ivsornainerillo, næglingnarnerillo, illænnarẽngnerillo, illunaita innõtsiarkutaunerit, kujanartokarpellonẽt, nertornartokarpellonẽt, tamakkoa issumaksarsiorutigissigik.

9 Illinnialauktasse, illelliolauktasselo, tussarlauktasselo, tækkolauktasselo uvamnit, tamakkoa pinniarsigik; taimak ullapirsaijub Gudib illaginiarpãse.

10 Angijomigle kuviasutigijara Nalekame, mana ama issumagijungnarapsinga (piksamnik), issumagitsainalauralloarpapsingale, piviksakalaungitosele.

11 Ajoksarnermut, taimak okausekangilanga; illunane nanẽtarangamalonẽt namaksijuksaunimnik illinnialaurama.

12 Pekanginek sungiusimavara, pekaluarnerlo sungiumilãt; tamainik tamaine sungiusivunga, akkeartornermiglo, kãngnermiglo, pekaluarnermiglo, ajoksarnermiglo.

13 Tamainik pijungnarpunga Kristuseme pitsartutitsijimne.

14 Idluartomigle pivose, kiksartillunga issumagilaurapsinga.

15 Illipsele Filippimiut, nangminektauk kaujimavose, okautsit tussarnertut okãlatigijautainarmetta Macedoniamit aulalaurama, illagẽt assipse avagilaungilãnga, tunnijinerillo tigusinerillo illinganinginnut, illipse kissipse.

16 Tessalonichemẽtillunga aglæt attausiarluse, amalo aipanganik tujortapsinga innõgutiksamnik namaktomik.

17 Tunnitsiviõnasuarnanga pivunga, pekangãrviksakarkojomavlusele, tamak pigalloarpunga.

18 Tamainigle pekarpunga, pekaluarlunga aglæt; unnunãrviõvlunga neksartitaunipsingnik pigama Epafroditusemit, tippigiksautiksak, tamædsa tunnergũt tækkominartok kuvianartorlo Gudemut.

19 Gudimale tunnitsivigilise ajoksarungnẽrutiksapsingnik tamainik, akluinerminut ãnanaunerme Kristuse Jesuseme.

20 Gudivulle Atãtavullo nalengnarsile issokangitomit issokangitomut. Amen.

21 Ivsornaitut illunatik salutissigik Kristuse Jesuseme. Kattangutigẽt uvamnẽtut salutipãse.

22 Ivsornaitut illunatik salutipãse, attanniviksuble iglomiokattingit piluarput.

23 Nalegapta Jesusib Kristusib saimarsautinget illagilise illunase. Amen.

Filippimiunnut aglaktaumavut Romemit Epafroditusib neksarlaukpeit.

PAULUSIB AGLANGIT

KOLOSSUSEMIUNNUT.

KAPITEL I.

Kristusib okpernarninga Paulusib okautigiva.

PAULUSE, Jesusib Kristusib Apostelinga, Gudib pijomajanganut, kattangullo Timotheuse.

2 Kolossusemiunnut ivsornaitunnut, okpertunnullo kattangutigẽnut Kristusemẽtunnut. Gudib Atãtapta, Nalekablo Jesusib Kristusib saimarsautinget ullapirsautingello illagilisetõk.

3 Gude, Nalegaptalo Jesusib Kristusib Atãtanga kujagidlarpavut, tuksiatsainarpogullo pivluse,

4 Okpernipsingnik Kristuse Jesusemut, nægligosungnermiglo ivsornaitunnut tamainut, tussaumagapta,

5 Sivuniksak killangme illimanertok illipsingnut nerriugijase pivlugo, tamattominga sivorngagut tussaumavose, miksekãrtub okausinganut okautsine tussarnertunne.

6 Tamanna illipsingnut tikkisimangmet, sorlotauk sillaksoarmiunnut tamainut, kibligutivlunelo, illupsingnẽtauk, uvlormit taimanget tussaumalaurapse tamattominga, Gudiblo saimarsautã nellãgut illitarilugo.

7 Taimaktauk ajochertortaugapse nægliktaptingnut Epafrasemut, kivgartorkattiptingnut, Kristusemut nertornarlune kivgartortok pivluse,

8 Uvaptingnik kaujititsilaungmijok næglingnipsingnik Annernerme.

9 Tamanna pivlugo uvaguttauk uvlormit taimanget tussaumalaurapta tamattominga, soraijunata tuksiarpogut pivluse, kinnuvlutalo illumertaukovluse illitarksinermik pijomajanganik, illissimavalliavluselo sillatovalliakovluse tamainik annernelingnik.

10 Idluartomik arvertarkovluse Nalekamut kuviagijaukovluse illunane, pivalliakovluselo ajungitullinerne tamaine,

11 Illitarksivalliakovluselo Gudemik, nekkoksijaukovluselo pitsartunernut illunainut, tapsoma pitsartuninganut ãnanajomut, kennuẽrsarluselo, kammangitsertorluselo tamaine kuviasungnermut;

12 Atãtarlo kujagiviklugo, pijungnartilaungmattigut ivsornaitut kingormgujekattigilugit kaumajome;

13 Tapsoma piulilaungmattigut tãktub pitsartuninganit, nũktertilutalo Ernerme erdligijame nalegauvinganut.

14 Tapsomane piulijauviksakarapta aunganut, tamædsa ajornernit issumagijaujungnẽrnermik.

15 Tamna Gudib tækkuksaungitub adsiluanga erniangokãrtok pingortitaumajunnit illunainit.

16 Tapsomũna illunaita pingortitaungmetta, killangmẽtullo nunamẽtullo, tækkuksaujullo tækkuksaungitullo, Thronillo, nalegauvĩllo, attanniotinerillo, pitsatujoksuillo; illunamassiatik pingortitaulaukput tapsomũna tapsomungalo.

17 Tamaitarsuillo pikãrtinnagit tamna ĩlaukpok, tamaitarsuillo tapsomunga pairijauvut.

18 Tamnatauk timib niakoriva, tamædsa illagẽt; tamna pigiarniõvlune erniangokãrtok tokkungajunnit, nalegaukovlugo tamainit sivorliotijomik.

19 Idluaringmago (Atãtab) pitekaloringnek illunãt tapsomaneẽrkovlugit.

20 Tapsomũnalo illunaita ullapkosertaukovlugit ingminut, nunamẽtullo killangmẽtullo, senningajolingme aunganut, saimarsaijomavlune nangminerminut.

21 Illipsetauk, sivorngagut tækkorngartaulauktose ningarosulapselo, issumapsigut ajortullinerme;

22 Manale ullapkosersimavãse timime uvininget tok-

kunganut, ivsornaititsomavluse pitlareksaukonnase passijeksaukonnaselo tapsoma sãngane;

23 Okpernerme tunganililuse songolerupse sorẽrase, aulataililuselo okautsit tussarnertut nerriugekojanginnik, tussaumajasse, okautigijaujut pingortisimajunnut tamainut, killaub attãnẽtunnut; tamakkoninga uvanga Pauluse kivgaliarimajunga.

24 Mana kuviasukpunga kappianartome attortamne pivluse, kappianarnerillo sulle pijariakartut uvinimne namaksiniarpakka Kristuseme, tima pivlugo, tamædsa illagẽt;

25 Tapkoninga kivgaliarimajunga, Gudib kivgartortitsininganut, uvamnut tunnijaungmet namaktomik okautigekovlugit Gudib okausingit, illipsingnut;

26 Tamædsa nellonartok imna sillaksub pigiarninganit, kinguvãngukattigẽnullo (pijokalauktunnut) angigutsutaulauktut, manale nellonẽrtisimavok ivsornaitokotinginnut.

27 Tapkoa Gudib nellonẽrvigijomangmagit, kannok ãnanaunerub tamattoma nellonartub akluitoksõninga nellojunnut, tamædsa Kristusemik illupsingnẽtomik, nerriuginartok ãnanavaksõnermik.

28 Taimna okautigijavut, innuit tamaita kaiblarlugit, ajochertorlugillo innuit tamaita, sillatunermut tamainut; innuit illunatik (ingmikorlune innuk) namaksitiniaromavlugit Kristuse Jesuseme.

29 Tamattomungatauk sennanasuarpunga, illungertorivlunga, illupkut pitsartutitsijok pitsartutigællugo.

KAPITEL II.

Kaiblaijomik sokkosijuinermut.

NELLOJUNGNERKOVAPSELE, kannok angitigijomik issumajãrutigivapse, Laodicæamiullo, illunatiglo tautumnik uviningmut tækkolaungitut.

2 Omættingit kaiblartaukovlugit kelleksortigẽlerlutiglo næglingnerme, tamainullo nakkimarninangitunnut illissi-

manerub akluininganut, Gudemik Atãtamiglo Kristusemiglo nellonartok illitarilerlugo,

3 Illissimanerub illitarksinerublo akluiningit tamaita tapsomane ijersimangmetta.

4 Taimagle okausekarpunga, okãlanermut kajungersarnartomut uivẽrijautailititse kimut.

5 Timimnut apsimagalloarlunga, annernimnulle najorpapse, kuviasuklunga, mallugosukama idluarnipsingnik, okpernipsingniglo sokkosijuitomik Kristusemut.

6 Nalegak Kristuse Jesuse taimak illelliorapsiuk, arvertarniaritse tagva tapsomane.

7 Amãtsiortaulerluselo igloliãngomaleritse tapsomane, okpernermik aulajungnengerluse, sorlo ajochertortaumagapse, angijomiglo tamattominga kujalivigitse.

8 Udsertoritse aksartaukonnase illissimajojãrnermut tukkekalugane tammartitsinermut, innuit ajochertusetuinanginnut, sillaksublo innungita perkojekullunginnut, Kristusib ajochertusinganuungitok.

9 Gudionerub pitekaloringninga tapsoma illuanẽmaringmet.

10 Tapsomanelo namaksivose, tamna niakorigivæt nalegauvillo pitsartunerillo illunamassiatik;

11 Tapsomanetauk kippimavose, kippijaunermut aggaungitomut, ajornerub timinga uviningmẽtok pẽjarapsiuk, Kristusib kippititsininganut tamædsa;

12 Illijartortaukattigimagapsiuk Baptijutikut, tapsomanetauk makkikattaumagivose okpernermut, Gudib pititsininganut, tamattomunga (tamna) tokkungajunnit tuppaktinamiuk.

13 Illipsetauk ajornipsingne, uvinipselo kippimanginingane tokkungajose, omartilaukpãse tamna illagællugo, ajornisse tamaita issumagijungnẽramigit,

14 Aglaillo pivluta pijut, illuserkoktokojijut, uvaptingnik erkartuijut attorungnẽrtilugit pẽjalaukpeit, senningajolingmut kikkiektoramigit.

15 Nalegauvĩllo pitsartujoksuillo sakkuẽlaukpeit, sakkertilugillo illunatik tækkoænne, ajugaujotut aulartinamigit nangminerminut.

16 Taimaimet erkartortaujariakatsengilase kimut ner-

kiksarlonēt, immiksarlonēt pivlugik, nelliutorlonēt kattimaviksennik, takkillonēt nutãt, Sabbatillonēt pivlugit.

17 Tamakkoa tachatuinaungmetta tikkituksamut; timele nangminek Kristusemēpok.

18 Torareksapsingnit nũtitauniarase kimut, issumaminik sakkertomut mannigotigajuklune, Engelitullo ajungitojãrlune, taimaitomik tækkolaungitaminik, sullinanelo pimariutertok uviningme issumanganut.

19 Attarviginago niakok, tapsomanget time illuitok nablisimanermut nukkingnullo ikkajortaujok nukkekalerlune, kattitaulertok, aglivalliavlunelo Gudib angitiginingatut.

20 Tagva Kristuse illagilugo sillaksub innungita illuserekojanginnik tokkomalerapse, sõg okumaititaulerpise illuserekojennut, sorlo sillaksoarme sulle innõgapse.

21 Okartut: tamanna aktorniarnago, õngniarnago, tiguniarnago.

22 Tamakkoa tamaita attortaukpetta nunguniarput, innuit perkoveit, ajochertuseriveillo;

23 Taimaitut illissimajojãrput, nangminermingnik kivgartoromagamik mannigotivlutik, timelo ivlerinago pigamik, issumaginagolo uvingub pijariakarninga.

KAPITEL III.

Sunatuinarnik malligeksennik kaiblaijomik.

KRISTUSE tagva makkekattigimagupsiuk, pãnētut piniarsigik, Kristusib iksivavia, Gudib tallerpiet tungãneīmet.

2 Pãnētut pinasuarsigik, nunamētut pinagit.

3 Tokkomagapse, innõsiselo Kristuse illagivlugo ijersimavok Gudeme.

4 Kristusele innõtigijase sakkerpet, illipsetauk sakkerkattigijomãrivasse pinnarnartoksõjome.

5 Tamanna pivlugo avatisse nunametut tokkoniarsigik, imaitut: assiniarnek, makkojungnartullinek, kangunartomik ēgiangusadlarnek, ikligunek, torkuinerlo, Gudeungitunnik kivgartorniõjok tamanna:

6 Taimaitut pivlugit Gudib ningausinga okpinginerub kittorngangingnut pivok.

7 Tamakkoa illipsetauk attulaukpasse sivorngagut, taipkonane innõniartilluse.

8 Manale illipsetauk ipperarsigik makkoa tamaita; ningarnerlo, kasẽnerlo, õmisungnerlo, mittautekarnerlo, okauselungnerlo kannipsingnit.

9 Sæglokitsiniarase illapsingnut; innutokak illusingillo ipperarsigik.

10 Innuktãrle attilersiuk, nutãngolertok illissimanermut pingortitime adsinganut:

11 Tamattominga adsigẽngitokangilak Grichillo, Judelo, kippimajorlo, kippimangitorlo, Grichiungitorlo, Scythelo, kivgarlo, kivgaungitorlo; Kristusele tamaitarsoarnik tamaine pitõvok.

12 Taimaimet, Gudib anerimajangitituit ivsornaitutitullo, naglingnartutitullo, attinialeritse omamat napkigosungnermik, innutsiarnermiglo, piõjoringinermiglo, kennuẽnermiglo, kammangitsertornermiglo;

13 Illipsingnut illænnarẽkluse, issumagijungnẽrtigẽgitse, nelliet erkartuitiksakarune assiminut; sorlo Kristusib issumagijungnẽrvigilaungmasse, taimãktauk illipse (illiorniaritse).

14 Tamakkonangelle tamainit anginersamik næglingnek attiniarsiuk, tamanna namaksinerub kelleksortã.

15 Ullapirsainerlo Gudemit pijok attanniotẽnarle omættipsingne, tamattomungatauk kaikojaumagivose, attausek timigekovlugo; kujalivigitselo.

16 Kristusib okausingit innilangatissigik angijomik illupsingne illissimanartunnut tamainut; ajochertortigẽgitse erkaititsijigẽkluselo imgerutinnut nertordlerutiksennut, tuksiarutsinnullo annernelingnut, imgerluselo tussarnertunnut omættipsigut tuksiarluse Nalekamut.

17 Tamaitalo pinniarnisse, okarangapselonẽt pinniarangapselonẽt, illunaita pinniarsigik Nalekab Jesusib attingane, kujaliluselo Gudemut Atãtamullo tapsomũna.

18 Uiggit illipse, uise naleksigik Nalekame, taimak pijariakangmet.

19 Nulliaggit illipse, nulliase nægligissigik, kassẽniaraselo tapkonunga.

20 Sorrutsit illipse, angajokãse illunainik naleksigik: Nalekab tamanna idluaringmago.

21 Atãtaujose illipse, kittorngasse ningeksainiarassigik, illerasuluarkonnagit.

22 Kivgaujose illipse, nalegasse nunamẽtut illunainik naleksigik; kivgartornermut innuit tækkoænne, idluarijaujomavluse innungnut pinnase, omamulle issumalingasuẽrnermut pititse, Gude naleklugo.

23 Tamaitalo pinniarnisse omamut pinniarsigik, sorlo Nalekamut, innungnuungitok.

24 Kaujimavluselo kingormgujijeksamik akkilertaujomãrapse Nalekamut; Nalegak Kristuse kivgartorapsiuk.

25 Idluitulliartorle, pititsiviõjomãrpok idluitulliarnine akkiniarlugo; innuit adsigẽngituungitut nelliet.

KAPITEL IV.

Tuksiarnermik illungertornermut kaiblaijomik.

NALEGAUJOSE illipse, kivgasse namaktomik idluartomiglo pinniarsigik; illipsetauk nalegakarmigapse killangme, kaujilerluse.

2 Sokkosijuiluse tuksiaritse tamattomungalo pigãritse kujaliluse.

3 Taimaktauk pivluta tuksiarmititse, upkoak Gudib angmartitsomavlugo okautsinnut, Kristusib nellonarnersoanga okautigilugo, tamanna pivlugo kelleksugauvungatauk;

4 Okãlajariakarnimnik, sakkertitsijungnarkovlunga.

5 Sillatojomik innõniaritse taipkonunga illagingitapsingnut; attutsiarsiuglo nelliutok.

6 Tussarominartunnik okausekatsainaritse, tarẽrsimajunnik; illunainut kiojariakarnipsingnik nellunginiarkovluse.

7 Uvanga kannoẽnimnik, unipkautijomãrpãse tamainik Tychikusib, kattangutib næglingnartub, nertornarlunelo kivgaujub kivgaukattauvlune Nalekame;

8 Tamanna pivlugo tamna tillilaukpara illipsingnut, nautsertorkovlugo kannok illingangmangapse, omættisselo nekkoksitilugit.

9 Illagællugo nertornartok næglingnartorlo Onesimuse, illapse illanget; ovanẽtut kannoẽninginnik tamainik, tapkoa unipkautiniarpãse.

10 Aristarchusib kelleksorsimakattima salutipãse; Markusiblo, Barnabasib ujoroet, tamna pivlugo perkojaunernik pimavose; tikkipasse illelliorsiuk;

11 Jesusiblo Justusemik attiggub; kippimajut illangita. Tapkoangẽnait pinniarkattigijakka Gudib nalegauvinga pivlugo, tapkoa mannigortigivakka.

12 Salutipãse Epafrasib, illapse illanget, Kristusib kivganget, illungertornermut tamna tuksiatsainarpok pivluse, namaksekovluse aulajungnengerluse illumertaukovluselo Gudib pijomajanganik tamainik.

13 Tapsominga kigligiudsijunga angijomik illungertutigingmasse, Laodicæamẽtullo, Hierapolisemẽtullo.

14 Lukasib ãniasiortib, næglingnartub salutipãse, Demasiblo.

15 Kattangutigẽt Laodicæamẽtut salutissigik; Nymfaselo illagẽllo iglunganẽtut.

16 Aglaillo makkoa attuartaukãrlutik illipsingne, Laodicæamẽtunnuttauk illagẽktunnut attuartautiniarmigissigik; illipsetauk Laodicæamit pijut attuarissigik.

17 Archippuselo okarvigissiuk: Pinniarekset Nalekame perkojaumanĩt kammagitsiaruk, namaksiniarlugo.

18 Salutitsivunga nangminek aglarlunga uvanga Pauluse. Kelleksorsimajunga issumaginiarsinga. Saimarsainerub illagilise. Amen.

Kolossusemiunnut makkoa aglaktaumavut Romeme, Tychikusib Onesimusiblo neksartangit.

PAULUSIB AGLANGIT SIVOLIT

TESSALONICHEMIUNNUT.

KAPITEL I.

Gudib saimarsautãnik Tessalonichemiunnut. Kujalinermik.

PAULUSE Silvanuselo, Timotheuselo, illagẽktunnut Tessalonichemẽtunnut, Gudeme Atãtame, Nalekamelo Jesuse Kristuseme. Gudib Atãtapta, Nalekablo Jesusib Kristusib saimarsautinget ullapirsautingello illagilisetõk.

2 Sokkosijuitomik Gudemut kujalijutigivapse tamapse, erkaumavluse tuksiarniptingne tamãt.

3 Issumagitsainarlugit pinniarnisse okpernermut, sennanisselo næglingnermut, kennuẽrsarniselo nerriungnermut, Nalegaptingne Jesuse Kristuseme, Gudib Atãtaptalo sãngane.

4 Kaujimagapta annerimanipsingnik, kattangutigẽt, Gudemut nægliktaujose;

5 Okautsit tussarnertut okautigigapta tikkimasse, okausituinarnut pingilet, pitsartunermulle Annernerublo ajunginerub tunnergutãnnut, nakkimarninangitomullo angijomut; illipse kaujimavasse, kannok illingalaungmangapta akkunapsingne, illipse pivluse.

6 Illipselo uvaptingnik mallikteõlertose Nalekamiglo, angijomiglo kappiasuktitautilluse okautsit illelliolaukpasse kuviasungnermut Annernerme ajunginerme.

7 Taimak igsageksaliarimagapse okpertunnut tamainut Macedoniamẽtunnullo Achajamẽtunnullo.

8 Illipsingnik Nalekab okausingit angijomik tussau-

majaulermetta, Macedoniamẽlo Achajamẽlo kissianeungitok, nunalingnulletauk tamainut okpernise Gudemut okautigijauvok, taimaimet tamattominga okautsijariakangilagut.

9 Nangminek taipkoa okautigingmasse, kannok angitigijomik nalekaptigut; kannorlo Gudemut sãgiartose, tunnulugit Gudeungitut, kivgartoromavlugo õmartok miksekãrtovlunelo Gude,

10 Erningalo nerriugivlugo killangmit, tokkungajunnit tuppaktilauktanga, Jesuse, piulijigijavut ningautsemit pijomãrtomit.

KAPITEL II.

Okautsit tussarnertut kannok illelliormangagit.

ILLIPSETAUK nangminek kaujimavose kattangutivut illipsingnut tikkinivut sullinane pingimet;

2 Imaimelle, sivorngagut kappiasuktitaujogut mittautigijaudlalaptalo Filippeme, tamædsa kaujimavasse, taimaigalloarluta Gudivut tettigivlugo sivõrangilagut okautsit tussarnertut okautigivlugit illipsingnut, angijomik akkerartortauvluta.

3 Kaiblainivut tammarnartomut illingalaungimet, mamaitunnullonẽt, pingitsertornermullonẽt;

4 Gudemulle nautsertortaukãrluta pigapta, tettigimut okautsinnik tussarnertunnik okãlakovluta; taimak okãlavogut; innungnut idluarijaujomanata, Gudemulle omættiptingnik kiglissiniartomut.

5 Mannigotituinartunnik okausekalaungitsainarapta, kaujimavose, perkutiniaromanermullonẽt pilaungminata; Gudib nellungilãtigut.

6 Nertortaunasualaunginivogut innungnut, illipsingnullonẽt assipsingnullonẽt.

7 Kristusib Apostelingititut okumaititsinajartuksaulauralloarpogut illipsingnik; anãnatulle najulaukpapse, sorlo arnab amãmaktitsijub kittorngænne pairingmagit.

8 Taimak angitigijomik õmamut annerilaukpapse, kunnunatalo aitoromavluse okautsinnik tussarnertunnik Gu-

dib pinginik kissianeungitok, innõsivut aglæt (pivluse), nægligijaulerapse uvaptingnut.

9 Erkaigalloartose kattangutivut, sennaniptingnik okumainiptingniglo: uvlotillugole unnuamẽlo sennatsainalaurapta, nellienullonẽt akkunapsingne okumaititsijomanata, taimaidlutalo Gudib okausinginnik tussarnertunnik okãlalaukpogut illipsingnut.

10 Nellungilase, Gudiblo (nellunginiva), kannok ivsornaitomik idluartomiglo, passijeksaungitomiglo najulaurapse, illipse okpertose.

11 Kaujimagivose, illunase attunit kaiblalaurapse nekkoksitiluselo, sorlo Atãtab kittorngænne pingmagit.

12 Kigligiudsigaptalo Gudib namagijanganut arvertarkovluse, kaikojilauktub illipsingnik nalegauvingminullo ãnanauvingminullo sãngane.

13 Tamanna pivlugo uvaguttauk sorẽrata Gude kujagivavut, Gudib okausinginnik tussartapsingnik, uvaptingnut ajochertortaugapse, tamakkoa illelliorlaurapsigik innub okausingitituungitok, Gudible okausingititut, sorlo miksekãrtongmetta, pitsartojoksogivut illupsingne, illipse okpertose.

14 Illipse kattangutivut, mallikteõlerapse Gudib illagẽktokotinginnik Jndæamẽtunnik, Kristuse Jesusemẽtunnik, taimak kappiasuktitaulaurapsetauk illapsingnut sorlo taipkoa Judinnut:

15 Taipkoa Nalegaktauk Jesuse tokkolaukpæt, nellautaijitiglo, unangmilaukpãtigullo, Gudib idluaringileit, innungnullo tamainut akkerartorput;

16 Uvaptingnik okãlakojingitut nellojunnut, piulijaukojomanagit, taimaidlutik ajornitik kallerẽktilugit illunaitigut piveit; ningautsible kollangialerẽrpeit.

17 Uvagulle kattangutivut, annikitomik aksarnigaumalaurapta illipsingnit, tautungnermut, õmamuungitok, pinnialualaukpogut kẽnasse tækkojomavlugit angijomik kippiniarluta.

18 Tamanna pivlugo uvagut tikkitsomalaukpapse (uvanga Pauluse) attausiarnanga; Satanasible agvialaukpãtigut.

19 Kina nerriugutigællugolo, kuviasutigællugolo nia-

kosernermiglo nertutigijavut? illipseungitosetauk, Nalegapta Jesusib Kristusib sãnganut, tikkivianẽ?

20 Illipse illa nertotigælluselo kuviasutigivapse.

KAPITEL III.

Næglingnermut tapkonunga Timotheuse tilliva.

TAMANNA pivlugo kippiniangudlarapta, idluarivavullo kissipta pailerluta Atheneme;

2 Timotheuse kattangutivut, Gudib kivganga, uvagullo pinniarkattivut okautsinnik tussarnertunnik Kristuse pivlugo, tillilaukpavut nekkoksititaukovluse kaiblartaukovluselo okpernipsingne;

3 Sõngojungnẽrtailijokarkovlugo kappianartunnik tamakkoninga; nangminek kaujimagapse taimaitunnut illingatitaujogut.

4 Najordluselo pigapta, okautilaurivapse sivorngagut, kappiasuktitaujomãrniptingnik; sorlotauk nellautsimanertok, kaujimangmijasse.

5 Tamanna pivlugo uvangatauk akkunẽrnersamik kippiniangudlarama, tillivara okpernipsingnik tussaromavlunga; õktortitsijomut õktortaulauralloarmangapse, sennanivullo sullinginiarmangællonẽt.

6 Manale Timotheusib tikkimattigut illipsingnit, tussarominartomiglo unipkautivluta okpernipsingnik næglingnipsingniglo, issumagẽnaraptigullo idluartomik, kippivigivlutalo tækkojomavluta, sorlotauk uvagut tækkojomavluse:

7 Tamattomunga kattangutivut, mannigortigilerpapse okpernise pivlugo, kiksarniptingne kappiasuktitauniptingnelo tamaine.

8 Mana tagva innõvogut, Nalekame aulajungnẽrapse.

9 Sunamik kujalinermik Gude akkiniarungnaraptigo pivluse, kuvianarnerillo tamaita pivlugit, illipsingnik kuviasutigijavut Gudiptingnut?

10 Angijomik tuksiarpogut uvlõtillugolo unnuamelo,

kẽnasse tækkojomavlugit, ãkiksuluarlugolo ãkigeksakarpet okpernipsingne.

11 Tapsomale Gudipta Atãtaptalo, Nalegaptalo Jesusib Kristusib apkotiksasiorlittigut illipsingnut.

12 Nalekable aglivalliartilise, nægling nerlo illapsingnut pigẽngnermik, tamainullo namaksitilugotõk, (sorlotauk uvagut illipsingnut illingagapta):

13 Omættisse nekkoksititaukovlugit, pitlareksautaililugit ivsornailinerme Gudib Atãtaptalo sãngane, Nalegapta Jesusib Kristusib tikkiviane, ivsornaititane tamaita illagællugit.

KAPITEL IV.

Gudib idluarijanganut innõniarnermik kaiblaininga.

AMA kattangutivut, innaksorpapse kaiblarluselo Nalekame Jesuseme, namaksivalliarkovluse, sorlo tussarapse uvaptingnit, kannok innõniariakarnermik Gudemut kuviagijaukovluse.

2 Kaujimagapse perkojennik nellĩnik tunnitsivigilaurapse Nalekamit Jesusemit.

3 Gudib pijomajanga imaimet, ivsornaikovluse, assiniarnek ulloreagilugo;

4 Illunase ingmikorluse nelliet nellungile illulerkuttine (timine) pairilugo ivsornaikovlugo nertornarsilune;

5 Nellojutitut Gudemik kaujimangitutitut ikligunerub ẽgiãngusadlarninganuungitok;

6 Nelliello kattangutiminik okumaititsitaililune, uivẽrinagolonẽt sumut; Nalegak tamakkoninga tamainik akkiniartẽongmet, sorlo okarvigilaurapse ipsomane kigligiutigilugo.

7 Ivsornartomut Gudib kaikolaungimattigut, ivsornaitomulle.

8 Taimaimet tamattominga nachojok, innungmik nachongilak, Gudemigle, Annernerminik ajunginermik tunnijijok illupsingne.

9 Næglingnermigle kattangutinnut aglagvigijariakang-

ilapse, nangminek Gudemut ajochertortaugapse, nægliktigẽrkovluse.

10 Taimailiorvigigivasse kattangutigẽt tamaita, Macedoniamẽtut illunane. Kaiblarpapsele kattangutivut namaksivalliarkovluse;

11 Pinnialeritselo nippolerluse, pinniareksasselo pinniarlugit, aggapsingnullo sennaniarluse pititse, taimak perkolaurapse;

12 Illusitsiarikluse arvertarkovluse illagingitapsingnut, taipkoa illangellonẽt attoriakarvigekonnago.

13 Sinniktunnigle (tokkungajunnik) nellokojomangilapse kattangutivut, kiksarkonnase, assipsetut nerriuviksakangitutitut.

14 Okperuptale Jesuse tokkovlunelo makkisimangmet, taimaktauk Gudib ipkoa Jesuseme sinnisimajut neksaromãriveit illagilerdlugit.

15 Imaitomigle okautivapse, Nalekab okausinganik, uvagut, innõjogut, amiakovluta Nalekab tikkivianẽ, sinnisimajut ingiarniætsengilavut.

16 Nangminek, Nalegak killangmit akkaromãrmet nippersoarmut kajungersarnartomut, Engelit attanningeta nippinganut, Gudiblo tiptulautinganut, Kristuseme tokkungajut makkekãromãrput.

17 Kingorngagut uvagut, innõjogut amiakovluta, taipkoa illagivlugit aularudsaujomãrpogut nuvujatigut, Nalegak pachrearvigilugo sillame; taimaidluta Nalegak najutsainarniarpavut.

18 Okautsinnut tamakkonunga taimak mannigortigẽgitse.

KAPITEL V.

Kristusib tikkitsomãrninganik.

NELLIUTUKSAUJOMARTUNNIK Stundinniglonẽt, kattangutikka, aglagvigijariakangilapse.

2 Kaujimatsiarapse nangminek, Nalekab uvlunga nelliutsomãrmet, sorlo tigliktotut unnuaksiortotut.

3 Okãlalerpetta: terlituinariakarpok sivõranartokangi-

lak; asserornartub tava tagvaĩnak tikkidlaromãrpeit, sorlo ãnianartub arnak ernisuktok tikkidlarpa; kemmãjungnengerlutik.

4 Illipsele kattangutikka, tãktomẽngilase, tamanna pivlugo uvloksab taipsoma tigliktotut opingarniætsengilãse.

5 Illunase kaumajub kittorngarivãse, uvlublo kittorngarivãse: uvagut unnuab kittorngaringilãtigut, tãktublonẽt.

6 Taimaimet sinnigata assiptitut; erkomaniartale, sillatoniarlutalo.

7 Sinniktut unnuame sinnidlangmetta, tallatullo unnuame talladlarput.

8 Uvagulle, uvlub kittorngaringmattigut, sillatoniarta; attisimavlutalo okpernerub næglingnerublo sagvingmiutagingnik, niakõtekarlutalo piulijaunerub nerriungninganik.

9 Gudib ningarnartuksaliarilaungimattigut, pilloringnartomigle pititaulerluta, Nalegaptigut Jesuse Kristusekut,

10 Tokkojok pivluta, innõkattiginiarkovlugo uvagut, erkomatillutalonẽt sinniktillutalonẽt.

11 Tamanna pivlugo kaiblartigẽgitse, idluarsartigẽkluselo, taimailiormijose.

12 Kattangutigẽgãrsuillo innaksorpapse, issumaginiarsigik ajochertuijut illipsingnik, pairijigijasselo Nalekame, kaiblartigijasselo.

13 Pinniarningit pitjutigilugit anginersauluartomik nægligissigik, ullapkotekarluselo tapkonunga.

14 Kaiblarpapsele kattangutivut, illuserluktut innertersigik, omættekitut mannigorsigik, sangẽtut ikkajorsigik, kenuẽrsaritselo illunainut.

15 Udsertoritse ajortullijok akkiniartautitaililugo ajortomik, ajungitomigle pinasuatsainaritse, illapsingnullo, illunainullo.

16 Kuviasutsainaritse.

17 Sorẽrase tuksiaritse.

18 Tamainik kujalititse: tamædsa Gudib pijomajanga illipsingnut Kristuse Jesuseme.

19 Annernek kamititailissiuk.
20 Nellautainerit nachogitailisigik.
21 Tamaitale kiglissiniarsigik; ajunginek piksarilugo.
22 Ajortullijutaujarnerit tamaita attorniarassigik.
23 Nangminerle Gudib ullapirsaijub ivsornailitilise illuane illupsigut, annernisselo, tarnisselo, timisselo illuẽngarlutik, sapputijautsainarlit pitlareksaukonnagit Nalegapta Jesusib Kristusib tikkiviane.
24 Nertornarpok illipsingnik kaikojijok, tapsomatauk taimailiorviginiarivãse.
25 Kattangutiãrsukka tuksiarutiniartigut.
26 Salutissigik kattangutigẽt tamaita, kunnikluse ivsornaitomut.
27 Nalegak tailugo perkovapse, aglait ukkoa attuartaukovlugit kattangutigẽnut ivsornaitunnut tamainut.
28 Nalegapta Jesusib Kristusib saimarsautiminut illagilise. Amen.

Aglait sivolit Tessalonichemiunnut, aglaktaumavut Atheneme.

PAULUSIB AGLANGITA AIPANGIT

TESSALONICHEMIUNNUT.

KAPITEL I.

Paulusib mannigortitsininganik unangmijaunermine.

PAULUSELO Silvanuselo Timotheuselo illagẽktunnut Tessalonichemẽtunnut Gudeme Atãtaptingne, Nalekamelo Jesuse Kristuseme.

2 Gudib Atãtapta, Nalekablo Jesusib Kristusib saimarsautinget ullapirsautingello illagilisetõk!

3 Gude kujagijariakatsainarpavut pivluse, kattangutivut, taimak idluarpok; okpernise angijomik aglivalliangmet, nægliktigẽnerlo illunapsingne attunit angijorolermet illipsingnut;

4 Taimainapse, uvagut aglæt nertotivogut illipsingnik Gudib illagẽktokotingita akkorngænne kenuẽrsarnipsingnik, okpernipsingniglo unangmijaunipsingne tamaine, kappiasuktitaunipsingnelo tukkisijapsingne.

5 Tamanna nellunaikutauvok, Gude idluartomik erkartuijomãrmet, illipselo nikkagijaujomãnginapse Gudib nalegauvinganut, tamanna pitjutigællugo ãniatitaugapsetauk.

6 Idluangmet Gudeme, kappiasãrtisse kappianartomik akkiniaromavlugit;

7 Illipsele kappiasuktitaujose, merngoẽrserviksakaromãrpose illagiluta, Nalegak Jesuse sakkijarpet killangmit, Engelinne pitsartujoksuit illagællugit.

8 Ikkomamullo ikkoalajomut, akkivigijartorlugit Gu-

demik kaujijomangitut, okautsinniglo tussarnertunnik Nalegavut Jesuse Kristuse pivlugo, nalegomangitut.

9 Taipkoa pitlartaujomãrput asserornartoksoarmut issokangitomut Nalekab kẽnanganit, pitsartuninganillo ãnanaujoksoarmit pijomut;

10 Tikkipet ãnanaunine sakkerlugo ivsornaitokotinne illagilugit, tattamnadlalarmelo okpertokotinne illunaita illagilugit. Kigligiudsinivut illipsingnut uvlok taimna pitjutigællugo, okperilaurapsigik.

11 Tamanna pivlugolo tuksiarutitsainarpapse Gudiptingnut, idluarsititaulerkovluse kaikojaunermut tamattomunga, (illipsingnullo) ajungitullingit tamaita, kuviagijangillo, okpernerublo pinniarninga namaksititaukovlugit pitsartuninganut.

12 Nalegapta Jesusib Kristusib attinga nertortaukovlugo illupsingne, illipselo tapsomane, Gudipta, Nalekablo Jesusib saimarsautãnut.

KAPITEL II.

Okpernermik sõngotsainarkovlugit, Paulusib kaiblarpeit.

INNAKSORPAPSELE, kattangutivut, Nalegapta Jesusib Kristusib tikkitsomãrninga, kattijomãrnivullo tapsomunga, pivlugo,

2 Tuavi nakkimarnekonnase, kakkilãrtitaukonnaselo, annernermullonẽt, okautsimullonẽt, aglangnullonẽt, uvaptingnit tikkitaunasugælluse, Kristusib uvlunganik nelliusimajomik.

3 Tammartitautailititse kimullonẽt, kannoẽtomullonẽt. Nelliuniætsengimet, kissiane okperungnẽrnekarkãrlune, sakkerkãrlunelo innuk ajortoliksoak, asserornartub kittornganga,

4 Akkerartortoksoak, ingminiglo nalegautitsijok tamainut, Gudemik taijennut Gudelonẽt kivgartorlugo (pijunnut), Gudetullo ingitsartorlune Gudib iglunganut, Gudeõvlune okartok.

5 Erkaumangilase okausera illipsingnut tamattominga, najorapse sulle?

6 Kaujimagivasse, sulle nokkangautigijanga, imna nelliunermine sakkijaromãrmet.

7 Idluitullinerub nellonarninga tamattomane sennajaulerẽrpok, kissiane sakkertailititsijok, tamna pẽrtaukãrtinnago.

8 Idluitullijok tava sakkeromãrpok, tamna Nalekab nungutsomãrpa kannerme annerninganut, pẽrlugolo tikkivime sakkijarninganut.

9 Taipsoma sakkijarninga Satanasib pitsartuninganut pivok, sunatuinarnut sæglotojolingnut pitsartunernut, nellunaikutennullo tattamnartullinernullo,

10 Tammartitsinernullo idluitulliarnernut sunatuinarnut, taipkonane assiojomãrtunne, imaimetta, miksekãrnermik næglingnek illelliolungimatsuk, (tamattomũna) piulijauniarlutik.

11 Tamanna pivlugo tammarnartoksoarnik pitsartunelingnik Gudib tilliklervigijomãrpeit, sæglotunermik okpilerlutik.

12 Pitlartaukovlugit tamaita miksekãrnermik okpingitut, idluitullinermiglo kuviosutekartut.

13 Uvagulle Gudemut kujalijutigijariakatsainarpapse kattangutivut, Nalekab nægligijangit, kiglinganit Gudib annerilaungmasse piulijaukovluse, Annernerub ivsornaititsininganut, miksekãrnermiglo okpernermut:

14 Taimaitomut kaikolaungmasse okautsinnut tussarnertunnut attortaptingnut, ãnanaudlartomik perkutiksaulerkovluse Nalegaptingnut Jesuse Kristusemut.

15 Taimaimet kattangutivut, aulajungnengerniaritse, sungertutiginiarlugillo ajochertũsit ajochertortaunisse, okausiptingnullonẽt, aglaptingnullonẽt.

16 Nalegaptale Jesusib Kristusib (nangminek), Gudiptalo Atatapta, uvaptingnik nægligosuktub, saimarsainerminullo mannigornartomik naksaungitomik, nerriunartomiglo tunnitsivigilauramittigut.

17 Tapsoma omættisse kaiblarligit, nekkoksitiluselo ajochertũsemullo, pinniarnernullo tamainut ajungitunnut.

KAPITEL III.

Paulusib sunatuinarnik ajochertorpeit.

TAGVALE kattangutivut, tuksiarutitigut, Nalekab okausingit ingergarniarkovlugit, nertortaukovlugillo, sorlo illipsingne;

2 Piulijaukovlutalo innungnit ipkonanget mumiksimajunnit ajortoksoarnillo. Okpernek innuit illunatiungitut perkutigingmatsuk.

3 Nalegarle nertornarpok, tapsoma nekkoksitiniarpãse sapputiluselo ajortunnit.

4 Tamattomingale tettigivapse Nalekame, perkojavut illipsingnut nalekapsigik, nalengniarapsigiglo.

5 Nalekable nalektiligit omættisse Gudib nægling-ninganut, Kristusiblo kenuẽrsarninganut.

6 Perkovapsele kattangutivut, Nalekapta Jesusib Kristusib attingane, illagijungnẽrsiuk kattangutit nelliet illuserluktok, nalengnagillo ajochertũsit uvaptingnit pijangit.

7 Kaujimagapse, kannok illivluse malligeksarigaptigut. Uvagut illuserlulaunginapta illipsingne.

8 Akkekangitomiktauk nerkiksaptingnik tigusilaungilagut kimillonẽt, sennavlutale okumaitomik uvlõtillugo unnuamelo pivogut, okumaititsijomanata illipsingnik.

9 Tamattomingale ajugaujungnenginapta pingilagut; nangminerle igsageksaujomavluta illipsingnut, mallekovluse uvaptingnik.

10 Najorluselo perkolaukpapse tamattominga, nelliet sullijomangikune, nerrijuksaunginivoktauk.

11 Illapse illangit tussaumagaptigik, illuserluktunnik okautauvlutik, sennajomanatiglo, attungitorniarlutiglo pivut.

12 Taimaitulle perkolugillo Nalegaptigut Jesuse Kristusekut kaiblarpavut, nipporlutik sennakovlugit, nangminermingnik nerkiksamingnik nerrekovlugit.

13 Illipsele kattangutivut, ajungitullinermik merngortorniarase.

14 Nalegomangitokarpello okausiptingnik aglangne ukkonanẽtunnik, tamna nellonẽrsiuk aglangnut, kemmaklugolo pissiuk, kangusukovlugo.

15 Ningartortulle illingavigitaililugo, innertersiugle sorlo kattangutut.

16 Nalekable ullapirsaijub nangminek ullapkoserlise illunane sunatuinarniglo. Nalekab illunase illagilise.

17 Salutitsivunga nangminek aglarlunga uvanga Pauluse, aglangne tamaine nellunaikutaujok tamædsa, taimak aglakpunga.

18 Nalegapta Jesusib Kristusib saimarsainerminut illagilise illunase. Amen.

Aglait makkoa Tessalonichemiunnut aglaktaumavut Athenème.

PAULUSIB AGLANGIT

SIVOLIT TIMOTHEUSEMUT.

KAPITEL I.

Timotheuse erkaititauvok kivgartoriakarninganik.

PAULUSE Jesusib Kristusib Apostelinga, Gudib Piulijipta, Nalekablo Jesusib nerriugijapta perkojanganut;

2 Timotheusemut ernimnut nellagõrtomut okpernerme: Gudib Atãtapta, Nalekablo Jesusib Kristusib saimarsautiminut, napkigosungnerminullo, ullapirsautiminullo, illagilitittõk.

3 Taimak kaiblalaurapkit, Efesusemẽtuarkovlutit, Macedoniamut ailaurama, perkojikovlutit illanginnut, ajochertũsekarkonnagit assianik;

4 Nalengniarkonnagillo tukkekangitomik okãlajut illagẽniglo kinguvãrẽngnik, naggatekangitunnik, tamakkoa appersutinermut attortitsinersaungmetta, Gudemut idluartitsinermit, okpernerme.

5 Perkojet nellonẽrtitangit angnerpãk imaimet: Næglingnek omamut ivsornaitomut, issumamullo passijeksaungitomut, okpernermullo takkormõrjuitomut.

6 Tamakkoa tunnupeit illangita okãla gla dlarnernut piungitunnut sãlerlutik;

7 Ajochertuijõjomagamik perkojennik, tukkisinagillo, okautsitiglonẽt okautigijeksatiglonẽt.

8 Perkojelle kaujimavavut, ajungitoksongmetta, tapkoa idluartomik attortaukpetta;

9 Kaujimavlugo, perkojet tunnijaungimetta idluartok pivlugo, idluitullijulle, tappatojullo, Gudemiglo nalengitut, ajortullijullo, ivsornartullijullo, koksalaitullo, tokkotsijullo atãtamingnik anãnamingniglo, innuartullo.

10 Assiniartullo, nukapitsenniglo uivẽriklertut, innungniglo tigliktut, sæglotojullo, angerluktullo, assingillo imaitut akkerartortut ajochertũsemut atsuilinartomik pivlugit;

11 Gudib pilloringnartub okausingit tussarnertut ãnanaudlarlutik malliklugit, tapkoa okautigijeksarilugit pititaujunga.

12 Kristuselo Jesuse Nalegavut kujagivara, nekkoksitigijara, idluarasugilungalo kivgartortilaungmanga tamattominga;

13 Sivorngagut mittautekartoksõjunga (Gudemik) unangmiklertoksõlarmalo, allẽkutekadlarlarmalo; napkigijaulertungale, nellovlunga okpernekarnangalo taimailiolaurama.

14 Nalegaptale saimarsauta angiluartomik akluitoksõlauktok (uvamne) okpernerlo næglingnerlo, Kristuse Jesusemẽtuk.

15 Okausek okpernartoksõjok tamædsa, angijomik naleluariakarnek, Kristuse nunamut tikkimet ajortullijut piulijartorlugit, tapkonanget uvanga anginerõjunga.

16 Taimaimelle napkigijaulerpunga, Jesuse Kristuse sakkertitsikovlugo kennuẽrsarnerminik, piluartomik uvamnut, igsageksaulerkovlunga, okperomãrtunnut tapsomunga, innõsekalerlutik issokangitomut.

17 Attannivigle issokangitok, asserojuilarmelo tækkuksaunanelo sillatojotõjok Gude, nalengnarsile nakoridlartaulunelo issokangitoksoarmut. Amen.

18 Mattominga perkojamik unertopagit, ernera Timotheuse, okautsit ipkoa illingnut pimajut pivlugit nellautsitikset, mallingniarkit tamakkonane ajugaulerkovlutit.

19 Okpernekarkovlutillo, passijeksaungitomiglo illumiutekarlutit, tamanna illangita pingudlarpæt, okpernermik umiolerlutik.

20 Taipkoa illagik Hymenæuse Aleksanderelo, tapkoa Satanasemut pitilauktakka, sugiartaukovlugik, mittautekarungnĕrlutik.

KAPITEL II.

Innuit illunatik tuksiarutaukovlugit.

TAGVA mana kaiblaivunga, tamainit sivorlermik kennujokarkovlugo, tuksiartokarkovlugolo, tuksiarutjijokarkovlugolo, kujalijutekartokarkovlugolo innuit illunaita pivlugit;

2 Attanivĭllo attannersuillo tamaita pivlugit, ullapkonartomik terlingnartomiglo innõniarkovluta, Gude illunane naleklugo illusitsiarikluta.

3 Tamanna idluarmet, kuvianalarmelo Gudemut piulijiptingnut;

4 Tapsoma innuit illunaita piulijaukojomaveit miksekãrnermiglo illitarsititaulerkovlugit.

5 Gude attausiõngmet, attausiõgivok pijitsertok Gudemut innungnullo, tagva innuk Kristuse Jesuse;

6 Ingminik tunnilauktok piulijiksaujomavlune illunainut, tamanna okãlatigijaukovlugo nelliuningane.

7 Tamattominga okãlajungortitauvlungalo Apostelingortitaujunga, (nellagõrtomik okarpunga Kristuseme, sæglunanga) nellojunnik ajochertuijungortitaujunga, okpernermelo miksekãrnermelo.

8 Tagva mana pijomavunga, angutit tuksiarkovlugit illunane, aggatiglo ivsornaitut kiviklugit, ningarosugatiglo, kollaratiglo.

9 Taimaktauk arnet, idluartomik anorãrlutik, iktõrnermiglo illusitsiariktomiglo ãnanausititsekovlugit ingminik, nutsetik perainermut Goldemullonĕt, sappangennullonĕt, akkitudlartomullonĕt annorãnut pinatik;

10 Arnelle pijariakarningititut, Gudemik nalektutitut ajungitullinermut.

11 Arnak nippangerlune illinniartuksauvok, illunane naleklune.

12 Arnarle ajochertuilune innertertailiniængilara; attanniokongminago uiminut, nipporlunele pijuksauvok.
13 Adame pingortitaukãrmet, kingorngane Eva.
14 Adamelo uivẽrijaukãrlaungilak, arnarle uivẽrijaulaukpok, nalegungnẽrnermiglo pitítsilertok.
15 (Arnelle) piulijaujomãrput kittorngivaklutik, okpernermẽtsainarunik, næglingnermẽtsainarlutiglo, ivsornailivalliavlutiglo, illusitsiariklutik.

KAPITEL III.

Ajochertuinerõjub illingajariakarninganik.

OKAUSEK okpernartoksõjok tamædsa, ajochertuinerõjomajok pijariakortõjomik kajumikpok.
2 Taimaimet ajochertuinerõjok passijeksausuẽrtuksauvok, arnab attautsib uinga, kammatsiatsainarlune, namartuinartomik pilune, illusitsiariklune, sinniktarviõgajuklune, ajochertuitsiarajuklune;
3 Weinetorluadlarane, illæranartaililune, nachonartomik perkutiniarasuartaililune, innõtsiarlunele, nigarosuktaililune, torkuisuẽrlune;
4 Iglominik pairksitsiartok, nalektunnik illusitsiariktunniglo kittorngakartok;
5 (Iglominigle pairksinermik nellojub, kannok Gudib illagẽktitangit pairiniarajarpagit?)
6 Okpilerkamertoungitok piõjorekonnago Satanasiblo erkartuininganut kattekonnago.
7 Pilloriktokutaujariakarmijorle illagingitaptingnut, mittautigijaunermut Satanasib nappertitsininganullo kattekonnago.
8 Taimaktauk (illagẽt) kivgangit illusitsiariktuksaugivut; maggoilinagit okautsitik, Weinetorluadlaratik, nachonartomik perkutiniarasuartaililutik.
9 Okpernerub nellonarninganik torkuivlutik issumame ivsornaitome.
10 Taimaitullo õktortaukãrlutik pijariakarput, kingorngane kivgartorkolugit passijeksaulingikunik.

11 Taimaktauk nulliangit illusitsiariktuksaugivut, terliakattaitaililutik, idluartomik illiortuksauvlutik, nertornartuksauvlutiglo illinganerne illunaine.

12 Kivgartortit attunit attausẽnarmik nulliakartuksauvut, kittorngamingnik, iglomingniglo pairksitsiarlutik.

13 Idluartomigle kivgartortut, tapkoa nangminermingnut nertornautiksarsiorput namaktomik, nekkoksitiksarsiorpullo angijomik okpernermingne Kristuse Jesusemut.

14 Tamakkoninga aglagvigivagit, nerriuklungalo killamik tikkiviginiarasugællutit;

15 Mullulerumale, kaujimakovlutit illiortuksaunernik Gudib iglungane, tamædsa Gudib omartub illagẽktitangane, miksekãrnerub sukkanga tunganiliningalo aulajungnengertok.

16 Akkerartortaujungnengilak angijoksõvlune nellonartoksoak Gudemut okperlune: Gude uviningme sakkertok, idluartitauvlune Annernerme, tækkotilune Engelinnut, okautigijauvlune nellojunnut, okperijauvlune nuname, kongmuartitauvlune ãnanaunevingmut.

KAPITEL IV.

Okpernermit kattengnek sivorngagut okautauvok.

ANNERNERLE tukkisinartomik okarpok, nelliutut kingorlinginne illangit okpernermit kattengniaromãrmetta, ungajomãrmettalo annernernut uivẽriklertunnut, Satanasiblo ajochertusinginnut.

2 Takkormõrnermut sæglojunnik okausiggit, õsimajomiglo nellunaikutakartut issumamingne;

3 Tapkoalo okpertut miksekãrnermiglo illitarsijut nulliarẽlikongileit, aglerkoveillo nerkiksennik Gudib pingortitanginnik, kujalinermut tigujeksanginnik.

4 Gudib pingortitangit tamaita namangmetta, nachonartokangilarlo, kujalinermut tigujaukpetta.

5 Ivsornaititaulermetta Gudib okausinganut tuksiarnermullo.

6 Tamakkoninga kattangutigēt ajochertorungne, Jesusib Kristusib namaktomik kivgariniarpãtit, innugoijaumajotit okpernermik okautsinne, idluartomiglo ajochertutsinne, nalaĉnalaunerne ipkonane.

7 Koksalaitunniglo tukkekangitunniglo okãlagaladlartut illaginiarnagit. Nangminek sungiusigannerille Gudib pinginnik.

8 Timib pinginnik sungiutsigannernek attornarkimet; Gudemulle nalengnek attornarpok tamainut, angerosimajaktauk innõtsemik mãnetomiglo, nelliutuksamiglo.

9 Tamædsa okausek okpernartoksoak, angijomiglo naleluariakarnek.

10 Tamattomungatauk sennanasuarapta, mittautigijaulerivogut, Gude omartok tettigigaptigo; innuit illunatik piulijinget, anginersamigle okpertut.

11 Tamakkoninga okautilugillo ajochertorkit.

12 Innuõsungnernik nachotailijokarle; igsageksaunialerille okpertunnut, okautsemullo, innuniarnermullo, nægligosungnermullo, annernermullo, okpernermullo, ikligujuinermullo.

13 Attaruililerille aglangnik attuarsilutit, kaiblailutillo, ajochertuilutillo tikkitsĉarilunga.

14 Issumagitsainaleruk tunnergut saimanartok illungnĕtok, tunnergutaumajok illingnut nellautainermut, angajokaunerit aggangmingnut pattingmattit.

15 Tamakkonanĕtsainarlutit; pigannernĩt illunainut sakkerkovlugo.

16 Nangminerniglo ajochertusemiglo udsertorille; tamakkoninga sorĕrtaililutit. Taimailioruvit, illingniglo tussartingnigniglo piuliniaravit.

KAPITEL V.

Uigarnerniglo, angajokaunerõjuniglo.

ITOMIK suangniarnæk, atãtatulle kaiblarniaruk; innuõsuktut (angutit) kattangutitut;

2 Ningiut anãnatitut; innuõsuktut (arnet) kattangutitut ikligujuinerme.

3 Uigarnerit opigikit, idluarlutik uigarniõjut.

4 Uigarnekarpelle kittorngalingmik erngutamiglonẽt, taimaitut kittorngangit illinniakãrlit (tapsomanget) Gudib idluarijanganut angajokauniarlutik illamingnut, akkiniarlutiglo angajokãmingnut; tamanna ajungimet kuviagijauvlunelo Gudemut.

5 Tamnale uigarniõjok idluartok, innotõgune, Gudemik tettetuakarune, sorẽranelo kennuvlune tuksiarlunelo uvlotillugo unnuamelo.

6 Uvinguble kuviagijanganut innõjok, innõvlune tokkungavok.

7 Tamattominga okautiniarkit, patsijeksaukonnagit.

8 Nellielle illanne, anginersamik iglomiokattinne, pattangaitingikunigit, tapsoma okpernek missiutigiva, okpingitomillo ajuluarpok.

9 Uigarnek annerijautaililugo, Jahrekangipet 60 nik, nulliangolaukpello angutemut attautsemut.

10 Pilloriktokutaungmijok ajungitulliarnermik, kittorngennik perorksailaurune, sinniktarviõgajuklune, ivsornaitut ittigganginnik ubvalauklune, ajoksartunnullo angajokaulauklune, ajungituinarnik tamainik pinasualauklune.

11 Uigarnerille innuosuktut allarkit; ikligudlarunik Kristuse nalegungnẽrlugo, uinigomavut.

12 Erkartortaumavlutik, okpernek sivorlek serkominamitsuk.

13 Taimaktauk erkeasukput, sungiutilerpullo iglut itterkattarlugit; erkeasuktuinangilelle, kannekadlarivuttauk terliakattaivlutik, okautekalarmiglo okautigijeksaungitomik.

14 Taimaimet uigarnerit innuosuktut uiniktãrkovakka, kittorngilutik, iglominik pairksilutik, akkerartortok pitjutekarkonnago okausiluklune.

15 Illangit kiglomõrlutik, Satanasemut sãsimalerẽrmetta.

16 Okpertorle angullonẽt arnarlonẽt uigarnekuttekarune, tamna pattangaititeksariva, illagẽt okumaititaukon-

nagit; taipkoa nellagõrtomik uigarniõjut namaĉnarkovlugit.

17 Angajokaunerõjut pinniareksamingnik idluartomik pijut, maggoĉrtorlugit opigijaulit; piluarlugille okautsinnik ajochertusemiglo pinniartut.

18 Aglait imaimetta: Ibsarusijuksaungilatit tuktuvangmik (sullugainermik) tullertomik; imãglo: Sennajok akkilertaujariakarpok.

19 Angajokaunerõjomik passiklernek illelliortaililugo, kissiane maggungnik pingasuniglonĉt kigligiudsijokarpet.

20 Ajortullijut, innerterkit illunatik tussãtillugit, sivõralerkovlugittauk assingit.

21 Gudib, Nalekablo Jesusib Kristusib, Engelillo annerimãjut tækkoænne pivagit, nalekovlutit tamakkoninga tamainik, issumangnik pinæk, nellienullonĉt illænãrnerinersarnut pinæk.

22 Nelliet aggangnut tuavilutit pattingniarnago, illangiubviginiarnagittauk assivit ajorningit. Nangminek ivsornaitsainarit.

23 Immituinarmik immituakarungnerit, Weinetuãrsulerille akkeargoit (sangĉtok) pivlugo, kannimalukattalarpillo.

24 Innuit illangita ajorningit sakkijarput, sivorngagut, erkartortaujungnarlutik; illangille kingorngane sakkeromãrput.

25 Taimaktauk ajungitulliarnerit illangit sivorngagut nellonangilet; assingillo taimaingitut ijerartortaujungnenginivut.

KAPITEL VI.

Gude naleklugo angijomik nekkoksinarpok.

ILLUNATIK kivgaujut kippalõmavlutik nalegatik naipertogarijeksariveit tamãt; Gudib attinga, ajochertuserlo mittautigijaulerkonnagik.

2 Okpertunnigle nalegaggit, nachogijeksaritsengileit, kattangutigĉkkamik, taimaitulle kivgartorluarlugit, ok-

pertõngmetta, næglingnartõngmettalo, angajokaunerlo illangiubvigigamitsuk. Taimak ajochertuilutillo kaiblainiarit.

3 Taimaingitunnik ajochertuijokarpet, Nalegaptalo Jesusib Kristusib okausingit atsuilinartut nalengikunigit, Gudemullo nalengnerub ajochertusinganẽngikune,

4 Tamna piõjorijok nellojoksõvlunelo, akkerartorgosuktorle appertsudlalarmelo okausetuinait pivlugit, tamattomanget kennugosungnerlo, aivadlarnerlo, mittautiksarnerlo, issumalungnerlo pivut.

5 Akkiortigẽngnerillo piungitut innungne, asserorsimajunnik issumalingne, miksekãrnermiglo aksãrtaujut, Gudemut nalengnermik perkutekarnarasugiklertut. Taimaitut allarkit.

6 Nalengnerle Gudemut, namagilugolo tunnergutã, tamanna angijomik nekkoksinartok.

7 Ittertitsinginapta sumik sillamut; taimaimet, annititsijungnenginiarivogut sumik, nellonangilak.

8 Nerkiksakaruptale annorãkarlutalo namagilavut.

9 Akluitsomajulle, õktorlungnartomut nikanullo kattengniarput, unnuktunnullo sillainartunnut asserornartunnullo kajungilãrnernut, taimaitut innuit kivitipeit kappianartovingmut erkartortauvlutik.

10 Torkuinek amãngõngmet ajortunnut tamainut: tamanna illangita ikligilauramitsuk, okpernek tamaigivæt, kappianartoksoarniglo ingmingnut kibligutititsivut.

11 Igville, innukutaugavit Gudemut, tamakkoa allarkit; idluarnerle, Gudemullo nalengnek, okpernerlo, næglingnerlo, kennuẽrsarnerlo, ningarjuinerlo pinasuarkit.

12 Sorsungniarit ajungitomik okpernerub sorsungninganik, innõsek naksaungitok tiguniaruk, tamattomungatauk kaikojaumagavit, nellonaijaumiglo ajungitomik nellonailimavlutit unnuktut tussãtillugit kigligiudsijungnartut.

13 Gudib, tamainik omartitsijub, Kristusiblo Jesusib, Pontiuse Pilatúsemut nellonaijaumik ajungitomik kigligiudsilauktub sãngane perkovagit:

14 Nalekovlutit perkojamik ivsornailutit, passijeksau-

taililutillo, Nalegapta Jesusib Kristusib sakkerviksanganut.

15 Tamanna pilloriktoksõjub ajugakangitotõjublo, ipsoma attannivit illunatik attannerijangeta, nalekello illunatik nalegarijangeta, nelliunermine sakkertitsomãrpa;

16 Tokkosuitotõjok, kaumajome tikkiviksaujungnangitomẽtok; innub attautsiblonẽt tækkolaungitanga, tækkojungnangitangalo: tamna nalengnarsile pitsartunerõlunelo issokangitomut. Amen.

17 Akluitut sillaksoarme tamattomane okautikit, pimariuterkonnagit, perkutimingniglonẽt kollarnartunnik tettekarkonnagit, Gudemulle õmartomut, tapsoma tamainik angijomik tunnitsivigingmattigut attoreksaptingnik;

18 Angajokauniarkovlugit, ajungitulliarnermiglo akluikovlugit, kunnunatik tunnijikovlugit ikkajorkovlugillo assimingnik;

19 Perkuttiksarsiniarlutik, ingmingnut ajungitomik tunganiliksamik nelliutuksamut, innõtsemik naksaungitomik tigusiniarkovlugit.

20 Omæt! Timotheuse, illingnut tettigimut pititaumanek torkoruk, allarkillo okãlagaladlarnerit annerneliungitut koksalainerit, akkiortigẽngnerillo takkormõrlutik nertũtinek illissimanermik;

21 Illangit taimaitokarlutik okarput, okpernek tamaigivlugo. Saimarsautib illagilitit. Amen.

Sivolit makkoa Timotheusemut aglaktaumavut Laodicæamit iglugaseksõnerõjunnit Frygiame Pakatianame.

PAULUSIB AGLANGITA

AIPANGIT TIMOTHEUSEMUT.

KAPITEL I.

Paulusib næglingninganik Timotheusemut.

PAULUSE Jesusib Kristusib Apostelinga, Gudib pijomajanganut, angersimanek innõselik Kristuse Jesusemẽtok malliklugo.

2 Timotheusemut ernimnut nægligijamnut, Gudib Atãtab, Kristusiblo Jesusib Nalegapta saimarsautiminut, napkigosungnerminullo, ullapirsautiminullo illagilitittõk.

3 Kujagivara Gude, kivgartortara sivolimnit issumamut ivsornaitomut, sorẽrnanga erkartsainarapkit tuksiarnimne uvlõtillugolo unnuamẽlo.

4 Kugviornĩt erkarangapko, angijomik kippilerpunga tækkojomavlutit, kuviasungnermik illumertaujomavlunga.

5 Erkarangapkolo okpernek illungnẽtok takkomõjuilune, sivorlermik anãnatsiarne Loideme innekalauktok, anãnangnelo Eunikeme; kollangilangale illingnẽninganiktauk.

6 Tamanna pivlugo erkaitipagit, omartitsikovlutit Gudib tunnergutãnik illungnẽlertomik, aggamnut pattilaurapkit.

7 Annernermik sivorajomik Gudib tunnitsivigilaungimattigut, pitsartunelingmigle, næglingniktomiglo, idluartomiglo.

8 Tamanna pivlugo kangusuktaililutit Nalegavut kigligiutigiuk pivlungalonẽt kelleksugaugama tamna pivlugo;

uvaptulle kappiasuktitaunek okautsit tussarnertut pivlugit kunnuginago, Gudib pitsartuninganut.

9 Tapsoma piulilaungmattigut, ivsornaitomullo kaikojinermut kaikovluta, pinniarnivut pitjutiginagit, issumasimanerminulle saimanerminullo, tunnitsivioniptingnut Kristuse Jesuseme sillaksoak pigiarkãrtinnago;

10 Manale nellonẽrtisimavok piulijipta Jesusib Kristusib sakkijarninganut, tapsoma tokko nukkingẽrtimago, innõtsemiglo asserojuinermiglo kaumajomut pititsingmet okautsinnut tussarnertunnut;

11 Tamattominga perkojaujunga okãlajuksaulunga, Aposteleõlungalo, nellojunnullo ajochertuijõlunga.

12 Tamannatauk pivlugo taimak kappiasuktitaujunga: kangusutigingilarale tamanna: okpervigijara kaujimagapko, nellutsenginivaratauk, tapsoma sapputijungnarmago tapsomunga tunitsiviõjomãrnera uvloksanganut.

13 Ajochertusek atsuilinartok, uvamnit tussãjet, okpernermiglo næglingnermiglo Kristuse Jesuseme, igsareksarilugo ajochertutigitsainaruk.

14 Tunnitsiviõnek ajungitok tamanna torkoruk Annernermut ajunginermut, uvaptingnik innekartomut.

15 Tamanna kaujimavet, Asiamiut illunatik tunnupãnga; taipkoa illagik Fygelluselo Hermogeneselo.

16 Onesiforusekut Nalekab napkigiligittõk; tapsoma nekkoksitekattalaungmanga, kangusutigilaunagillo kellaumgujartakka;

17 Romemulle pigame attaruilivlune kennerlaukpãnga, nennivlungalo.

18 Nalekable tunnitsivigiliuk, napkigijaunernermik nachvarkovlugo Nalekame uvloksab nelliuningane. Kannorlo angijomik angajokauvigilaungmanga Efesuseme, kaujimavet.

KAPITEL II.

Sokkosijuĕrkovlugo Timotheuse kaiblartauvok.

TAMANNA pivlugo ernĭk songolerit saimarsaumut Kristuse Jesusemĕtomut.

2 Uvamnillo tussartatit unnuktut kigligiudsijungnartut tussãtillugit, tamakkoa pitikigit innungnut nellagõrtunnut, ajochertuijungnartunnut assimingnik.

3 Kappianartunnik kunnunæk, Jesusib Kristusib sorsuktuksangatut ajungitotut.

4 Sorsuktukset nelliet illangiutinasuangilak nunab pinginnik, idluarijaujomagame sorsuktuksaukojiminut.

5 Ajugauniartokarangello (sorsuklune) niakosertauniængilak, kissiane idluartomik ajugauniarune.

6 Perorksĕvingmik sennajok, perorksijennik ĕsikãrtuksauvok. Tukkekartiniarkit okautsikka.

7 Nalekable tukkisitiniarpãtit tamainik.

8 Jesuse Kristuse erkarniaruk, tokkungajunnit makkitok, Davidib kinguvãnga, okautsit tussarnertut okautigijakka malliklugit:

9 Tamanna pivlugo kappiasuktitauvunga kelleksugauvlunga aglæt, ajortullijotut; Gudible okausingit kelleksugaungilet.

10 Tamanna pivlugo kappianartut tamaita kennuĕrsartigivakka annerimajut pivlugit; tapkoatauk piulijaunek Kristuse Jesusemĕtok pigekovlugo, ãnanaunek naksaungitok illagilugo.

11 Tamædsa okausek okpernartoksõjok: tokkokattigiguptigo, innõkattigijomãrivavuttauk.

12 Kennuersarupta, attanniotekattaujomãrivogut: missiarutigiguptigo, missiarutigijomãrivãtiguttauk.

13 Uvagut okpingikalloaruptalonĕt, tamna nellagõt sainarpok; ingminik missiutigijungnangilak.

14 Tamakkoninga erkaitikit, kigligiudsilerillo Nalekab sãnganut, okautsituinait pivlugit akkerartorkonnagit;

tamanna attungimet, tussartulle kiglormut sãtitsungnarpeit.

15 Pinnasuatsialerille Gudemut tækkotilutit idluartomik sennajotut passijeksaungitotut, miksekãrnerub okausinginnik idluartomik igmigolingatitsijotut.

16 Annerneliungitut koksalainerit okãlagaladlarnerit allarkit; angijomik ikkajormetta ajortullinermut.

17 Taipkoalo okausingit nerrivut uviniktut okkimaktut, taipkoa illagik Hymenæuse Filetuselo;

18 Taipkoa miksekãrnek tamaigivæt, makkinermik pimajarẽrtomik okarlutik; illangitalo okperningit mumiktilaukpakit.

19 Gudible tunganilininga songovlune aulajungnengerpok, imaitomik nellunaikutalik: Nalekab pinne illitariveit; imaitomiglo: Kristusib attinganik taisijok idluitullinermik attorungnerle.

20 Iglomele angijome illulekutekarpok Goldeniglo Silbereniglo kissẽniungitok kejungniglole machaniglo; illangillo nakornartomut, illangille nachonartomut.

21 Tagva nelliet avikune innungnit tapkonanget, tamna illulerkutauniarpok ivsornailijomik, nertornartomik iglub angajokanganut attornarlune, ajungitullinernullo tamainut pijungnartitsimavlune.

22 Innuosuktut ikliguningit kemmangniarkit; idluarnerle pinasuaruk, okpernerlo, næglingnerlo, ullapirsainerlo illunaita Nalekamut tuksiartut illagilugit omamut ivsornaitomut.

23 Sillainerille piungitullo appersutit allarkit, nellunginangne, aivatitsituinarmetta.

24 Nalekable kivganga aivasungutailijuksauvok, tamainulle innutsiarlune, ajochertuinermik pitsiarlune; ningarosuktunnut kammangitsertorungnarlune innutsiarnernut,

25 Tappatojullo innerterungnarlugit kennuẽlune; taipkoa Gudib kakkugo tunnitsiviginiarmangagit kakkialernermik, miksekãrnek illitarilerlugo;

26 Ama tuppalerlutik Satanasib niganganit, tapsomunga nappersimagamik pijomajanganik.

KAPITEL III.

Miksekãrnermik omisuktut okautigijauvut.

Tamannale nellojungnẽruk, uvlune kingorlerne nangianartoksoarnik nelliutokaromãrmet.

2 Innukaromãlermet ingmingnik piõjorijoksoarnik, torkuijunnik, nertortaujomajunnik, pimariutertunnik, mittautekadlartunnik, angajokamingnik nalengitunnik, kujalingitunnik, ivsornartunnik,

3 Næglijuitunnik, saimajuitunnik, terliakattaijunnik, namaksisuitunnik, erksinartunnik, ajungitomik næglingitunnik,

4 Okautekaluktunnik, illærakutisuitunnik, piblingaitunnik, allianarluktut ungaginersariveit Gudemit;

5 Gudemik nalektojarlutik pivut, pitsartuningale missiarutigilugo. Taipkoatauk allarkit.

6 Taipkoa illangit iglunut terliarudlutik pullarkattarput, arnet aularudlugit, ajortoliksuit arnet, sunatuinarnullo ikligunernut tessiortauvlutik.

7 Illinniatsainartut, miksekãrnermiglo nellojungnẽrungnangilet,

8 Sorlole Jannesib Jambresiblo Mosese akkerartorlaungmakko, taimaktauk tapkoa miksekãrnek akkerartorivæt; innuit ukkoa asserorsimajunnik issumaggit, okpernek ajulerpæt.

9 Akkunẽrtomigle taimailiorniængilet; sillainingit sakkerniarmetta illunainut, ipkotitunak.

10 Igville tukkisitsiarpet ajochertuinera, illuseralo, issumasimaneralo, okperneralo, kammangitsertorneralo, nægligosungneralo, kennuẽrsarneralo,

11 Unangmijauneralo, kappiasuktitaunikkalo tukkisilauktakka Antiochiamẽdlunga, Ikoniamelo, Lystramelo, kannok angijomik unangmijaugama tãvane; Nalekablo piulilaukpãnga taipkonanget tamainit.

12 Illunatiglo Gudib idluarijanganut innõniaromajut Kristuse Jesuseme, unangmijaunek attoreksarivæt..

13 Innuille ajortut uivẽriklertullo, ajorpalliarniarput, tammartitsivlutik, tammartitaularmiglo.

14 Igville sokkosijuilerit, sorlo illinnialauravit, sorlolo perkojaugavit, kaujimavotillo kina illinniartitigilaurangne.

15 Sorrusionernillo kaujimagangne aglait heiligit, tapkoa ajochertortauvigijungnartettit piulijaukovlutit okpernermut Kristuse Jesusemut.

16 Aglait tapkoa illunatik Gudemut pitititaumajut attornarput ajochertutsemut innerterinermullo, ākiniarnermullo pitlarnermullo idluarsinerme;

17 Gudib innukotinga namaksiniarkovlugo, pijungnarsilunelo ajungitullinernut tamainut.

KAPITEL IV.

Timotheusemik Paulusib kaiblaininganik.

TAGVA kigligiudsivunga Gudib Nalekablo Jesusib Kristusib sãngane, tamna erkartuijomãrmet innõjunniglo tokkungajunniglo sakkervingme nalegauvingmelo nelliuningane.

2 Okausek okãlatigiuk, attaruililutit, piviksaumangæt, piviksaungimangællonẽt; sivorasarilutillo, silluklutillo, kaiblailutillo tamãnut kennuẽrsarnermullo ajochertuinermullo.

3 Nelliutokaromãrmet ajochertutsemik atsuilinartomik õmisugvinget, kajungilãrnermingnulle ingmingnut ajochertuijuksatãniarput, siutingita ungilautinginnut;

4 Miksekãrnek tunnulugo siutimingnut, tukkekangitunnullo okautsinnut sãlutik.

5 Igville pigãrit illunainik, kappianartut kunnutiginagit, okautsinnik tussarnertunnik okãlajotut pĩt, namaksiniaruk kivgartortuksaunĩt.

6 Uvanga tunnergutaujareilerama kemmangniarviksaralo nelliutivok.

7 Sorsugialauktunga ajungitomik sorsugiamik, arvertarnimnik namaksilaukpunga, okpernermẽtsainarlaukpunga.

8 Illa mana idluarnerub niakota illimmavok piksamnut, tamattominga Nalekab idluartomik erkartuijub, tunnitsivigijomãrpãnga uvlome ipsomane; kissimaungitorle, illunaitaletauk sakkerninganik nægligosuktut.

9 Omarilerille, tuavitomik tikkiniarlutit uvamnut.

10 Demasib kemmangmanga, sillaksub tamattoma pinginnik nægligosulernerame, Tessalonichemullo aularlune; Krescense Galatsiamut (aularivok), Tituse Dalmatsiamut.

11 Lukasib kissime najorpãnga. Markuse illingnut pilugo, neksarlugolo pit; attortuksarigapko kivgartornermut.

12 Tychikuse Efesusemut tillilauktara.

13 Tikkiniaruvit ulliksoara neksaruk, Troasemut Karpusekunnut kemmalauktara, aglaillo, anginersamik perchamentit (puigornagit).

14 Aleksanderib kannutjerijub angijomik kappiasuktilaukpanga. Nalekable akkiniaromãrpa illiolauninganut.

15 Igvittauk tamna ulloreagiuk; okausivut angijomik akkerartulaungmagit.

16 Sivorlermik akkiornimne kimik nangerkattekangitunga, illunatigle kemmakpãnga. Issumagijaungilittõk.

17 Nalekable nangerkattigivãnga nekkoksitilungalo, okausek tamanna namaktomik okautigijaukovlugo uvapkut, nellojullo illunatik tussaumavæt. Piulijauvungalo Loewib sigguanit.

18 Nalekablo piuliniarpãnga ajortunnit tamainit, ikkajorlungalo nalegauvingminut killangmẽtomut: tamna nertortaule issokangitomit issokangitomut. Amen.

19 Salutikit Priskan Akvilaselo, Onesiforusekullo.

20 Erastuse Korinteme unikpok; Trofimuselo kannimajok kemmakpara Miletusemut.

21 Attaruililerille okkiokãrtinnago tikkilutit. Eubulusib, Pudensiblo, Linusiblo, Klaudiablo, kattangutigẽllo illunatik salutipãtit.

22 Nalekab Jesusib Kristusib annernĩt illagiliuk. Saimanerub illagilise. Amen.

Timotheusemut aglait aipangit, aglaktaumavut Romeme, Pauluse aipãnik sakkertitaugame attanniviksoarmut Neromut.

PAULUSIB

AGLANGIT TITUSEMUT.

KAPITEL I.

Ajochertuinerõjut kannok illingajariakarninganik.

PAULUSE Gudib kivganga, Jesusible Kristusib Apostelinga, Gudib annerijangita okperningit pivlugit, illitarijaukovlugolo miksekãrnek, Gudemut nalekojijok,

2 Nerriugællugo innõsek naksaungitok, tamanna Gudib sæglotuitub angersimanerilauktanga, sillaksoak pigiarkãrtinnago;

3 Nelliunerminele okautsinne kaujijautilaukpa okãlanermut, tamattominga uvanga perkojaujunga, Gudib piulijipta perkojanganut.

4 Titusemut ernimnut nellagõrtomut okpernekattigẽngnivuk pivlugo, Gudib Atãtab, Nalegaptalo Jesusib Kristusib piulijipta saimarsautiminut, napkiningnerminullo ullapirsautiminullo illagililittõk.

5 Pijarællunga Kretamut kemmalaukpagit, igvit namaksititsikovlutit, ãkilaungitamnik sulle, angajokaunerõjunniglo pitilugit iglugaseksoarne tamaine, sorlo perkolaurapkit.

6 Passijeksausuẽrtomik pijokarpet, arnab attautsib uinganik, okpertunnik kittorngalingmik, koksalainermik passijaungitunnik, tappatungitunniglo.

7 Ajochertuinerojok passijeksausuẽrtuksaungmet, Gudib iglunganik pairksijotut; ingmineĩnakijomanane, ningarosuksãranelo, Weinetorluadlarane, illæranaromanane, nachonartomik perkutiniarasuarane;

8 Sinniktarviõgajuklunele, ajungitomiglo nægligosuk-

lune, namatuinartomik pilune, idluarlunelo, ivsornailunelo, ikligujuilunelo;

9 Okausek okpernartok ajochertutiksak attaruilivigilugo, pijungnarkovlugo ajochertusemut atsuilinartomut kaiblailune, pitlarlugillo akkerartortut.

10 Unnungmetta nalegomangitut, piungitunnik okausiggit tammartitsijut, kippimajut sugaluluarput:

11 Taipkoa kanningit semiklugit pijariakarpok; iglomiokattigẽnik illunainik mumiktitsingmetta, idluangitunnik ajochertuserijeksaungitunnik pivut, kangunartunnik perkutiniaromavlutik.

12 Taipkoa illanget, nangminitik nellautaininget okartok: Kretamiut sæglotutsainarput, nergjutiälõvlutik, natjeõlarmiglo erkeasuktut.

13 Kigligiudsinek tamanna nellagõrpok. Taimaitomik kibligutiniarnermut innerterkit; okpernermik atsuiliolerkovlugit;

14 Nalektaililugillo Judit okãlaningit tukkekangitut, innutuinaillo perkojangit, mumiktitsijut miksekãrnermik.

15 Illunãt ivsornaiput ivsornaitunne; ivsornartunnulle okpingitunnullo ivsornaitokangilak, erkarsautingille issumangillo tamarmik ivsornadlarput.

16 Gude illitarivlugo okarput, pinniarnermingnulle missiarutigivæt; Gudemut makkojungnaramik, tappatojoksõlarmiglo, piungitoksõgivut ajungitullinernut tamainut.

KAPITEL II.

Innõniarnermiglo, ajochertuinermiglo kannok kaujititaunermik.

IGVILLE okãlaniarit ajochertutsib atsuilinartub namagijanganut.

2 Ituit kammatsiatsainarkovlugit, næglingnarsilutiglo, namatuinartomiglo pilutik, atsuilekovlugit okpernermelo, næglingnermelo, kennuẽrsarnermelo.

3 Taimaktauk ningiut ivsornaitotitut innõniarkovlugit, terliakattaisuẽrlutik, Weinetorluadlaratik, ajungitomik ajochertuilutik.

4 Uilingnik innuosuktunnik ajochertuikovlugit, namatuinartomik pilutik, uitik nægliklugit, kittorngatiglo nægliklugit;

5 Sillatokovlugit, ikligutaililutik, pairijeksamingnik pairsikovlugit, ajunginiarlutik, uitik attannerilugit, Gudib okausingit mittautigijaulerkonnagit.

6 Taimaktauk nulliaggit innuosuktut okautiniarkit, namatuinartomik pikovlugit.

7 Illunainigle nangminek igvit tækkotilerille ajungitullinermik igsageksaulutik, ajochertutsemut illakangitomut opinartomullo.

8 Okautsinnullo atsuilinartunnut, erkartortaunangitunnut; akkerartorosuktok kangusukovlugo, pitjutekarkonnagolo okautigilukluta.

9 Kivgaujut (okautikit) nalekamingnut naletsiarkovlugit, tamainut kuviagijanginnut pilutik, kioluktaililugit;

10 Angigutsinatik, illunainigle nertornarlutik ajungilarmiglo sakkerlutik; Gudib piulijipta ajochertutãnik nertornarsititsikovlugit illunainik.

11 Gudib saimarsautã piulijaunartok sakkersimangmet innungnut tamainut;

12 Kaujisarpãtigullo ajortullinerit, sillaksoarmiullo ikliguningit allarlugit, namatuinartomik, idluartomiglo, Gudelo nalekiugo innõniarkovluta sillaksoarme tamattomane.

13 Nerriugijeksak pilloringnartok, Gudeviksublo piulijipta Jesusib Kristusib sakkerninga-ãnanaudlartok uttakkilugo.

14 Ingminik tunnilauktok pivluta, piulijomavluta idluitunnit tamainit, ivsornaititsivlunelo nangminek innukotiksaminik, attaruilijunnik pinniarnernut ajungitunnut.

15 Tamattominga okãlagit kaiblailutillo innerterilutillo kibligutiniarnermut. Kimullonẽt nachogijautaililutit.

KAPITEL III.

Nellangaitut allarlugit.

ERKAITIKIT, attannivīt attannersuillo attannerilugit nalekovlugillo, kunnutuilutik pinniarnernut ajungitunnut tamainut.

2 Kimiglonĕt mittautekaratik, akkerartortaililutik, innutsiarlutik, issumaālujuitomik sakkerlutik innungnut tamainut.

3 Uvaguttauk sivorngagut sillaitoksōlaungmigapta, tappatolaptalo, tammartadlarluta, ikligunerit kivgartorlugit sunatuinarniglo alliadlarluta, ningarnermiglo annerudsinermiglo arvertarluta, omigijigĕklutalo.

4 Gudible piulijipta illænnārkarninga nægligosungningalo sakkijarmennik,

5 Idluartullinerit pinnialauktavut pitjutiginagit, napkigosungnerminulle tapsoma pilloriktilaukpātigut, erniangupsārnerub ubvautānut, Annernerublo ajunginerub nutāngortitsininganut,

6 Tapsominga koverimavātigut angijomik Jesuse Kristusekut piulijiptigut.

7 Uvagut tapsoma saimarsautānut idluartitaumalertogut, nerriungnermut kingormgujijuksaukovluta innōtsemik naksaungitomik.

8 Tamædsa okausek okpernartoksōjok. Pijomavunga tamakkoninga ajochertuikovlutit sokkosijuidlutit, okpertut Gudemut ajungitullinernik attaruilekovlugit. Tamakkoa idluarput attornalarmiglo innungnut.

9 Allarkille appersutit sillaituggit, illagĕt kinguvāngninik, aivadlarnerillo, akkerartornerillo perkojet pivlugit; tamakkoa piungimetta attornaratiglo.

10 Innuk ajochertuinerluktok kemmaguk, attausiarlugo apaniglo innertilaukārlugo;

11 Kaujimavlutit, taimaitok mumiksimavok ajortullilarmelo, nangminerminut erkartortaumajotut.

12 Artemase tilligupko illingnut, Tychikuselonēt, tuavilutit kailerille uvamnut Nikopolisemut; issumasimagama okejomavlunga tagvane.

13 Zenase, perkojennik illissimajok, Apolluselo ajorniarkõrtanginnik pitilugik, tillikik.

14 Okpertokattivulle illinniarlit, ajungitullijungnarkovlugit pijarialingnik ikkajorlutik, ajoksautekarkonnagit.

15 Illunatik uvamnētut salutipãtit, salutikit tamaita uvaptingnik nægligosuktut okpernerme. Saimarsautib illagilise illunase. Amen.

Makkoa aglaktaumavut Nikopolisemit Macedoniame.

PAULUSIB

AGLANGIT FILEMONEMUT.

Filemone kennuvigijauvok, kivgane Onesimuse issumagijungnĕrlugo, kemmalaungmago.

PAULUSE Jesusib Kristusib (kivganga) kelleksugak, Timotheuselo kattangutiga, Filemonemut næglingnartomut pinniarkattiptingnut,

2 Appiamullo (arnamut) næglingnartomut, Archippusemullo sorsugiakattiptingnut, okperkattigēnullo iglungnetunnut.

3 Gudib Atãtapta, Nalekablo Jesusib Kristusib saimarsautinget ullapirsautingello illagilisetõk.

4 Gudiga kujagivara, issumagitsainarlutit tuksiarnimne;

5 Tussaumagama næglingnermik okpernermiglo Nalekamut Jesusemut, ivsornaitunnullo tamainut, pijarnik;

6 Okpernekarkattaunīt pitsartutitaukovlugo, illitarksinermut ajungitunnik tamainik illipsingnētunnik Jesuse Kristusekut pijunnik.

7 Næglingnīlle kuviasutigivavut, angijomik mannigortigællugolo; ivsornaitut omættingit nekkoksitituangmetta illingnut, kattangutiārsuvut.

8 Taimaimet sivoraluārsungikalloartunga, Kristuseme perkolutit, pinniareksarnik.

9 Næglingnermulle kaiblartuinarnersarivagit, uvanga imaitunga Pauluse innutokaujunga, manale kelleksugauvlungatauk Jesuse Kristuse pivlugo.

10 Kaiblarpagit tagva, ernera Onesimuse pivlugo, tamna ernektāra kelleksorsimanimne:

11 Nelliutome annigortome attulaungitok illingnut, manale illingnut uvamnullo attortuksaulertok, tamna uttertilugo tillivara.

12 Igville tamna, tagva omættiga, illelliolauruk.

13 Uvamneērkojomalauktaralloara kivgartortigilugo simmerlutit, kelleksorsimanimne okautsit tussarnertut pivlugit.

14 Perkojijomatinægle pijomalaungitunga, perkojaunermut ajunginiarnīt pikonnago, kunnunginermulle.

15 Taimaikōrnersauvorle avilauninga annikitomik illingnit, manamit sokkosijuitomik illingnētsainarkovlugo;

16 Mana kivgatun-īitsungnērlune, kivgaujomille anginersaujok, kattangutitut næglingnartotut; uvamnut angijomik, kannorle angiluartomik illingnut, tamarmik uviningmelo Nalekamelo?

17 Tagva illangiusimasugekattigigumga, illellioruk uvangausugællugo.

18 Sumigle idluivigilaukpattit, akkiliksakarpellonēt illingnut, uvanga pitonasugiginga.

19 Uvanga Pauluse aggamnut nangminek aglakpunga, uvanga akkilerniarpakka. Nauk okarvigingilagit akkiliksaugavit uvamnut illingnik aglæt.

20 Illa, kattangutiārsuga, kennuvlunga pivagit, kuviasutigilagit Nalekame; omættiga nekkoksititsuk Nalekame.

21 Nalengniaravit tettigivlutit aglagvigivagit; nellungilangatauk okautsima angekejanginnik piniaravit,
22 Illelugo sinniktarviksamnik pinialerille; nerriukama tuksiarnipsingnut tunnijauniartunga illipsingnut.
23 Epafrasib kelleksorsimakattima Kristuse Jesuse pivlugo,
24 Markusiblo, Aristarchusiblo, Demasiblo, Lukasiblo pinniarkattima salutipãse.
25 Nalegapta Jesusib Kristusib saimarsautinget annernisse illagilitsuk. Amen.

Aglaktaumavut Romeme Onesimusib neksarlaukpeit.

PAULUSIB

AGLANGIT EBRÆERINNUT.

KAPITEL I.

Kristusib anginersavaksõninganik Engelinnit.

ITSAKSOAK Gubib sivorlit okarvigilauramigit unnuktunnik sunatuinarniglo illiorlune nellautaijutigut,
2 Kingorlermik Ernekut okalaukpok uvaptingnut uvlunne tamakkonane, tamna kingormgujijuksangortilaukpa tamaitarsoarnik, tapsomunatauk sillaksoak pingortilaukpa.
3 Tamna, ãnanauninget kebleriutigingmago, illinganingello adsiluanga, tamaitalo (tapsoma) pairiveit okautsiminut pitsartudlartomut, ajornivullo pẽjalauramigit ingmigut, iksivalerpok Nalegaviksub tallerbiet tungãne kotsingnersame.

4 Engelinnit taimak ajungineröliarimavok, attektämik kingormgujigame angijomik nalengnarnersamik taipkonanget.

5 Engelit nelliennut okarsimanermæt: Ernerivagit, uvlome erniarivagit? Imäglo: Atataginiarpänga, uvangatauk erneriniarivara?

6 Amalo, erniangokärtok sillaksoarmut ittertinamiuk, okarpok: Gudib Engelingitalo illunatik tuksiarvigijeksarivæt.

7 Engelit pivlugit okaralloarpok: Engelinne annoringortipeit, kivgennelo ikkoälajungortilugit.

8 Ernek pivlugole okarpok: Gude, iksivautaksuit issokangitomit issokangitomut-ītsainarpok; nalegaunivikpillo sakkuksaksoanga attornadlarlune sakkuksauvok.

9 Idluarnek erdligilaukpet, idluinek omigivlugo; taimaimet Gudib, Gudivit mingoarlaukpätit kuviasungnerub orksorutänik, illangnit piluartomik.

10 Igvillo, Nalegak, nuna pigiarninganit tunganektälaukpet, killaillo aggakpit sennamajangit.

11 Tapkoa nungutsomärput, igville ītsainaromärpotit; tapkoalo nutaujungnërpalliajomärput illunatik annorätut,

12 Kallerpängojotullo ablatsangortitsomärpettit, ablatsangolerput tava; Igville tamnautsainarniarpotit, Jahritillo näniatsengilet.

13 Engelit nelliennut okarsimanerka: Tallerbingma tungänut ingitit, omigijingnik illijerkärtinnanga ittikkavit ikovrangænnut?

14 Taipkoa illunatik annerniöngilet kivgartortuksauvlutik; tillijaumajut kivgartorkojauvlutik piulijaunermik kingormgujijomärtut pivlugit?

KAPITEL II.

Nalengnermik Kristusib idluarijanganut.

TAIMAIMET okausek, tussartavut naleluariakarpavut, tammarkonnata.

2 Okausek Engelekut okautaumajok aulajungnengermet, ajortullinerillo, nalenginerillo illunatik pigiarninginnit akkillertaumangmetta:

3 Kannok uvagut kemmãjungnarkita, piulijaunek taimak angitigijok kammagingikuptigo? Tamanna Nalekamut okautigijaukãrmet, tamattominga tussartunnut kaujijautitauvok uvaptingnut;

4 Gudibtauk tamattominga kigligiudsikattigiveit nellunaikutennut, tattamnartullinernullo, pitsartunernullo sunatuinarnut, Annernerublo ajunginerub tunnergutauninganut, tunniorkaingmet issumaminik.

5 Engelit nalegangortilaungimagit sillaksub aipãnut, okautigijaptingnut.

6 Pitjutekarninganele kigligiudsijokartok, okarlunelo: Innuk suksauva taimak issumagigangne; innublonẽt erninga taimak pairigangne?

7 Annikitomik Engelinnit mingnersautikãrdlugo; nertornartomik nalengnartomiglo niakõserlaukpet, aggakpillo pingortitanginnut Nalegangortidlugo;

8 Tamaita pitilaukpettit ittiggangita attãnut. Tamaita attãnut pitinamigit, sumik kikkitakarkojingilak, tapsominga nãlegakangitomik; sullele tækkungilavut tamaita tapsoma attãnut pititaumangmetta.

9 Tamnale annikitomik Engelinnit mingnersautitok, Jesuseõngmet tækkovavut, tokkub ãnernadlarningagut niakosersimajok nertornartomik nalengnartomiglo, Gudib saimarsautãnut tokkomik õngniarkovlugo tamaita pivlugit.

10 Pijariakalaungmet tapsomunga, tamaitarsuit tamna pivlugo imetta, tapsomungalo tamaitarsuit pingmetta,

ãniatitaunermut namaksitítsomavlugo, tamna unnuktunnik kittorngennik ãnanaunevingmut pititsijok, tapkoalo piulijigijanget Nalegak.

11 Ivsornaitítsijorlo ivsornaitítaujullo, illunatik attautsemit pingmetta. Tamanna pivlugo kangusungilaktauk kattangutiminik taivlugit.

12 Okarporlo: Akkit okautigijomavara kattangutimnut, illagẽktullo akkorngænne nertoromavagit.

13 Amalo: Tamna tettigijomavara. Amatauk: Ahãk, manẽpunga kittorngaksalijuseakkalo Gudemit.

14 Sorrutsit uvinekarlutiglo aukangmetta, tamna ukkotitunak tamakkoninga illangiusimavok; tokkominut pitsartuẽrutijomavlugo tokkub pitsartuninganik pekartok, tagva Satanase,

15 Kivgaujungnẽrtilugillo tamaita kivgaksaĩnaujut innõsermingne tamãt, tokko erksigivlugo.

16 Engelit illinganinget ingminut illelliunginamiuk, Abrahamible kinguvãngita (illinganinget) illelliorpa.

17 Tamanna pivlugo kattangutinne illunane adsigijariakalaukpeit, nãpkigosulerlune, nellagõrtomiglo ajochertuinerõlerlune Gudıb sãngane, innuit ajorningit issumagijaujungnẽrkovlugit.

18 Siorniorlauklune, nangminek õktortaumagame, ikkajorungnarpeit õktortaulertut.

KAPITEL III.

Kristuse Mosesemit anginersaujok.

TAMANNA pivlugo illipse kattangutigẽktose ivsornaitose, kaikojaumakattaujose killangmit kaikojinermut, Apostele taimna ajochertuinerõvlunelo okautigijavut, Kristuse Jesuse ullernaigissiuk.

2 Attaruilijok tapsomunga taimaititiminut, Mosesetut iglungane illunane.

3 Tamnale Mosesemit nalengnarnersauvok, igloliortok nakorinarnersaungmet iglomit.

4 Iglut illunatik ingmikõrlutik nellieta sennajigiva; tamainigle pingortitsijok, tagva Gude.

5 Moseselo iglungane illunane attaruililauralloartok kivgatut, okautigijaukovlugit okautigijekset.

6 Kristusele Erniõvlune iglominut nalegauvok; iglunga tamædsa uvagut, sungertutiksak nertornautiksarlo neriungniptingnik aulajungnengeruptigik naggatãnut.

7 Tamanna pivlugo, sorlo Annernek ajunginek okausekangmet: Uvlome, nippinga tussarupsiuk,

8 Omættisse mangaitinassigik, sorlo ipsomane pingmetta, õktortaunerub uvlungane innukajuitome.

9 Taipsomane atãtapse õktormanga; nautsertorpãnga, piniarnikkalo tækkolaukpeit Jahrit 40 git nãvlugit.

10 Taimailiormetta innukattigẽnnik taipkoninga ningarosulerpunga, okarlungalo: Omættimikut tammatsainarput! Apkosinikkale kaijimalaungileit;

11 Ningarlungatauk kigligiktomik okalaukpunga, merngoẽrservimnut ittertuksaungilet.

12 Udsertoritse kattangutikka, nellise illipsigne omættekartailile ajortomik okpingitomik, nalegungnẽrtomik Gudemut omartomut.

13 Uvlulle tamaita nangminipsingnik kaiblainiaritse, sulle uvlomeõtillugo; akkunapsingne okautserẽtokarkonnago, ajornerub uivẽriklerninganut;

14 Kristuse illangiubvigigaptigo sungertutekalernivut aulaijungnengeruptigo naggatãnut;

15 Okartokartillugo: Uvlome, nippinga tussarupsiuk, omættisse mangaitinassigik, sorlo taipsomane ningaksaivingme pingmetta.

16 Illangit tussaramitsuk, ningaksaivut; illunatiungitulle, Mosesekut Egiptenemit aularlauktut.

17 Kikulle ningarosutigivagit Jahrinne 40 ginne? Ajortullijut pitjutigilaungilagit, timingit taipkoa asserormetta innukajuitome?

18 Kikulle merngoẽrservianut itterniængitut kigligiktomik okautigilaukagit, okpingituungitut?

19 Okpinginermut tagva, itternek ajulermatsuk, tækkovogut.

KAPITEL IV.

Merngoërsernermik tigusinek okpernermut pivok.

TAGVA mana udsertorta angervionivut itteriarnivut merngoërservianut kamaginago pinata, nelliet uvaptingnit kinguvasikonnago.

2 Uvaguttauk okautsinnik tussarnertunnik okautsaumagapta taipkotitunak; taipkoale piulijigilaungileit okautsit okalatigijaujut, tussartattik okperinginamikit.

3 Uvagut okpertogut pijomãrapta merngoërservianut, sorlo okangmet: Ningarlunga kigligiktomik okalaukpunga, merngoërservimnut itterniængilet. Taipsomanele pingortitaumajut sillaksub pigiarninganit sennamajarërmetta.

4 Uvlut 7 õninget pivlugo aglait assinginne okarpok imãk: Gudelo uvlut 7 õningænne merngoërserpok sullinerminit tamainit.

5 Amatauk tamãne: Merngõerservimnut ittertuksaungilet.

6 Nelliuniksame sulle illangit tamattomunga pijomãngmetta, taipkoalo tamattominga okautsaukãrtut pingmetta, okpingininget pivlugo:

7 Ama uvlub assia taigiva, taimak akkunërtigijomik kingorngane, Davidekut okarame: Uvlome, sorlo okarsimangmet, uvlome, nippinga tussarupsiuk, omættisse mangaitinassigik.

8 Josuable merngoërservingmut pitilaukpagit, uvlub assia okautiginajalaungila kingorngane.

9 Tamanna pivlugo sulle merngoërserviksakarpok Gudib innukotinginnut.

10 Merngoërservianut pimajok, merngoërsermet sullinerminit, sorlo Gude sullinerminit.

11 Tagva mana attaruilita, merngoërservingmut tamattomunga itterkovluta, nelliet kattekonnago okpinginerub igsartauninganut taipsomunga.

12 Gudib okausinga õmanartongmet pitsartudlalarmelo, saviksoarmit igluktut kënalingmit ipingnersauvlune,

kibligutivok saviklugit tarnelo annernerlo pattektauk saunerlo, erkartuijovlunelo omættib issumanginnik erkarsautinginniglo.

13 Pingortitamiglo tækkuksaungitokangilak tapsomunga; illunamassiatigle ijersimanatiglo sakkersimavut ijikita sãngængne, tamanna okautigivavut.

14 Ajochertuinerõjoksoakarapta tagva, Jesusemik, Gudib Erninganik, killangmut aimajomik; nellonaijainek tagva attavigẽnarlavut.

15 Ajochertuinerõjokanginapta illapsugosugungnangitomik ajulerniptingnik, illunanele õktortaumajomik uvaptitut, ajornekaranele.

16 Taimaimet sivorasugata saimarnerub iksivautaksoanga nellipsarlavut, nãpkigijaulerkovluta, saimarsaumiglo nachvarluta piulijaujariakarniptingne.

KAPITEL V.

Kristusib ajochertuinerõninganik.

AJOCHERTUINEROJUT nelliet innungnit annerimajok, innuit pivlugit pititaulermet, Gudib pinginnik udsertorkovlugo, tunnijikovlugo tunnergutinnik tokkotenniglo ajornerit pivlugit;

2 Imaitok naipakotigosugungnartok tammartunnik nellojõvlutik, nangminek sangẽnermik najortekarame.

3 Taimaimettauk, sorlo innuit pivlugit, taimaktauk nangminerminik pivlune, tunnijijariakarpok ajornerit pivlugit.

4 Ingminiglo taimak nalengnarsitijokanginivok, kissiane Gudemut annerijaumagame, sorlo Arone.

5 Taimaktauk Kristuse ingminik nalengnarsitilaungilak ajochertuinerõjomavlune, (nalengnartipale) tãpsomunga okartub: Ernerivagit, uvlome erniarivagit.

6 Sorlotauk aglait assinginne okarmet: Ajochertuijõvotit issokangitomut, Melchisedeub illinganingatut.

7 Tamna uviningme innõtillugo tuksiarnermik kennunermiglo tunnijijok angijomik nipliad'arlune kugviudlalarmelo tapsomunga piulijigijungnartiminut tokkomit, tussãjaugivok, Gude nalekamiuk.

8 Erniogalloarlune Gudemut, nalengnek illipa, siorniortitaunerminut;

9 Tamaitalo namaksigamigit, nalektiminut illunainut piulijaujutaumalerpok nāksaungitomik;

10 Gudemut atserartauvlune ajochertuinerõjomik, Melchisedeub illinganingatut.

11 Tamna pivlugo okausiksakaralloarpogut unnuktunnik, nellonẽrtitsinerle okumaiput, tukkisinajanginapse.

12 Illipselo nauk akkunit ajochertuijuksaunajalauktose, ama ajochertortaujariakarpose Gudib okausingita pigiarninginnik aglæt, immungmiglo pititaujariakarpose, nerkiksak pitsartõjok pinago.

13 Nellielle sulle immungmik pijariakartok, idluarnerub okausinginnik kaujimangilak, nutarautuinarame.

14 Innersimajulle nerkiksak pitsartõjok nerkigijeksarivæt, imaitut: sungiutsinermut õksimajunnik issumaggit nellojungnẽrlugik, ajunginerlo, ajornerlo.

KAPITEL VI.

Okpernermit kattengnerub nangianarninganik.

TAMANNA pivlugo Kristusib ajochertusingita pigiarninget pijungnẽrlugo, sivumuagomavluta inneriartoromavogut, tunganilijomanata ama sãgiarnermik piniarnernit tokkonartunnit, okpernermiglo Gudemut,

2 Ajochertũtsemiglo, Baptijut pivlugo, pattingnermiglo aggangnut, tokkungajunniglo makkitsomãrtunnik, pitlartaujomãrtomiglo issokangitomut.

3 Tamattomingatauk piniaromavogut, Gude perkojikpet.

4 (Illa) kaumaksartaumalertut, tunnergutinniglo killangmit pijunnik õksimajut, Annernermiglo ajunginermik illangiutititaumajut,

5 Gudiblo okausinganik ajungitomik õksimalauktut, sillaksublo nelliutijuksab pitsartuninginnik,

6 (Taimaitut) kiglormut (sãlutik) kattekkunik, ama Gudib Erninga nangminek senningajolingmut kikkiekto-

runitsuk, mittautigilugolo, ama nutãngortitauninginnik sãgiarnermut ajornavingmet.

7 Nuna milluartok sillalungmik kattekvigikattartiminik, tapsominga sennajut piksarsiorlugit perorsijennik idluartunnik, saimaudsaularmet Gudemut.

8 Dornenigle Disteleniglo perortokarpet, piutsengilak, omigijaunek kannipa, ikkoalajuksaujomãrtok naggatiksame.

9 Illipsele næglingnartose, ajunginersamik tettigivapse, piulijauniarnermiglo pinasuarnersauluse, nauglo taimak okãlagalloartogut.

10 Gude idluitongimet, puigorniarlugit piniarnisse sennanisselo næglingnermut, tapsoma attingane pijasse, ivsornaitut kivgartorapsigik, sullelo kivgartorapsigik.

11 Uvagulle tamattominga attaruilikovapse illunase ingmikõrluse, neriugijeksak kollarutigijungnẽrlugo naggatãnut,

12 Erkeasungniarkonnase, mallikteolerkovlusele kingormgujijuksennik angersimanernik, okpernermut kennuẽrsarnermullo.

13 Abrahale Gudib angervigigamiuk, assiminik anginersamik taijeksakanginame, nangminerminik taisijok,

14 Okarporlo: Ahamarik illa, saimaudsomavagit, angijomiglo unnuksivalliatitsomavagit.

15 Taimak tagva kennuẽlune neriukpok, angersimanerlo pigiva.

16 Innuit okausimingnut illautitsigalloarput angekejatik taivlugo, taimaitomut okpernarsivlutik sorẽrtipeit akkerartortut.

17 Gude tagva, angersimanerub kingormgujeksanganut angijomik nellonẽrtitsijomagame, issumane sokkoserniængimet, angernermik illautipa,

18 Maggungnut sokkosijuitungnut, Gude sæglolune ajornavingmet, sõngojomik mannigortiksakarkovluta, uvagut killanartogut neriugijeksak perkojaumanivut attavigẽnarlugo;

19 Tamanna tarnipta kissanget sõngovlune kollarnangitok, upkutsab ungatãnut aglæt pijok;

20 Takkamunga sivorlertok Jesuse, pivluta ittersim-

mavok Melchisedeub illinganingatut, ajochertuinerõtitaujok issokangitomut.

KAPITEL VII.

Melchisedeglo Kristuselo.

MELCHISEDEGLE tamna attanniviolauktok Saleme, Gudib kotsingnerpãngojub ajochertuijokotinga, tapsoma Abraha pachreartorpa, uttermet attanniviksuit sorsungninginit, saimaupalo;

2 Tamnatauk Abrahamib tunnitsivigiva perkutime illunatik unnorningita tellimaujoennik. Attinga sivorlermik imãk nellonẽrtauvok, idluarnerub attannivinga; kingornganeletauk, Salemib attannivinga, imaipok: Ullapirsainerub attannivinga;

3 Atãtakangitok, anãnakarminane, illakanginivok, uvlungillo pigiarnekangilet, innõsingalo naggatekanginivok: Gudible erninganut adsiutauvok, ajochertuijotsainarlune issokangitomut.

4 Tapsomale angininga nautsertorsiuk, Abrahamibtauk Patriarcheõjub tunnitsivigingmago, salakarnermut aksarninerilauktame tellimaujoennik.

5 Levib kinguvãngit ajochertuinerõnermik pititaugamik, perkojakaralloarput innukattigẽt kattangutigijamik perkutingita tellimaujoennik tigusikovlugit, perkojak malliklugo, Abrahamib timinganittauk tapkotitunak tikkigalloarlutiktauk.

6 Taimnale illakarninganik tapkoa akkorngænnetomik taijaunane, tamna perkutit tellimaujoennik tigusilaukpok Abrahamit, angerviolauktorlo saimaupa.

7 Manale akkerartortaujungnangilak, mingnek ajunginersamut saimaudsauvok.

8 Tamãnele innuit tokkojukset, perkutit tellimaujoennik tigusivakput; taipsomale tigusilauktub innõninga kigligiutaumavok.

9 Taimaglo okarpunga, Levitauk perkutit tellimaujoennik tigusivok, Abrahamut tunnergutigijaujomik.

10 Sulle atãtame timinganemet, Melchisedeub pachreartormago.

11 Namaluatsiarnerle pikpet Levitit ajochertuinerõninginnut, (tamanna pitjutigællugo innuit perkojennik pititaungmetta): sõg tagva ama okautaujariakarka, ajochertuinerojub sakkertuksab assia okautigilugo, Melchisedeub illinganingatut, Aronib illinganingatuungitok?

12 Ajochertuinerõnek ablatsautitaulertone, tagvane perkojettauk ablatsaujariakarmingmetta.

13 Taimaitomik okautigijaujok, tamna kinguvarẽt assinginnit pivok, Altaremik kivgartortokalauksimangitunnit.

14 Juda Nalegapta abvagvigingmago sakkijarsimangmet, kinguvarẽt taipkoa Mosesib okarvigilaungileit ajochertuinerõnermik.

15 Sakkijaluarivok ama, Melchisedeub illinganingatut ajochertuijokalermet assianik,

16 Taimaititaujomik perkojab uviniliub perkojanginnuungitok, nunguniatsengituble innõtsib pitsartuninganut.

17 Imãk kigligiudsingmet: Issokangitomut ajochertuijõvotit, Melchisedeub illinganingatut.

18 Tamattomunga perkojak sivorlek attorungnẽrtitauvok, ajulerame, sumullo attunginame.

19 Perkojet namaksititsijungnangimetta; neriugutiksamigle ajunginersamik pititauvok, tamattomuna Gude palligutsutigivavut.

20 Imaimet, angijõvok, angernermik illautitsingmet kissiane pivok. Taipkoa ajochertuijõlermetta angernermik illautitsingitomut pivut;

21 Taimnale ajochertuijõlerpok angernermik illautitsinermut, okarvigijiminut imãk: Nalegak okarviklune kakkialerutiginiængitaminik okarpok, issokangitomut ajochertuijõvotit, Melchisedeub illinganingatut.

22 Taimaimet piluartomik Testamentemik ajunginersamik Jesuse namaksititsijolaukpok.

23 Taipkoale ajochertuijõlauktut unnukput, tokkub ĩtsainartingimagit;

24 Tamnale, issokangitomut ītsainarame, soraijuitomik ajochertuinekarpok.

25 Taimaimet tapsomuna Gudemut pijut, piulijungnarpeit soraijunane; innōtsainalarmelo tuksiarutiveit.

26 Taimaitomik ajochertuinerōjomik pijariakarapta ivsornaitomik, passijeksaungitomik, ajortokangitomik, ajortolingnit ingmigolingajomik, killangmillo kotsingnersamik;

27 Pijariakangitok ajochertuinerōjutitut taipkotitunak, uvlut tamaita tunnijijariakakārlune tunnergutinnik, ajorninne nangmininne pivlugit, kingorngane innuit ajorningit pivlugit; attausiardlune taimailiolaungmet, ingminik tunnigame.

28 Perkojet innuit sangēdlartut ajochertuijungortipeit; okauserle angernermik illakartok, perkojet kingorngattigut okautaujok, Ernermik pititsivok, issokangitomut namaksiviktok.

KAPITEL VIII.

Aronib ajochertuinerōninga Kristuseme sorērpok.

OKAUTIGIJAVUT, tamædsa tamat imaipok: Taimaitomik ajochertuinerōjokarpogut, iksivajomik nalegaviksub iksivautaksoangane, tallerbiet tungāne killangme;

2 Tamnalo kivgartorteōjok ivsornaitoviub pinginnik, tupermiglo miksekārtomik, tamædsa Gudib pingortilaukpa, innuungituble.

3 Ajochertuinerōjut attunit perkojauvut tunnijikovlugit pilliusijennik, tunnergutinniglo, taimaimet, tamnatauk piksakartuksauvok, tunnijijungnarkovlugo.

4 Nunamēkunele ajochertuijonajangilak; ajochertuijut tagvanēmetta, tunnijijut tunnergutinnik, perkojet malliklugit.

5 Tāpkoa killaub pingita adsiluanginnik tachanginniglo kivgartorput; imāk Mosese Gudemut ajochertortaulermet tupek innereksaringmago: Kammatsialerit o-

karpok, tamainik sennakovlutit, adsilijeksanga unertuitigijaujok illingnut kakkame malliklugo.

6 Manale ãnanaunersamik piniareksarsivok, Testamentemut ajunginersamut pijitserteõgame, tamannatauk angersimanermut ajunginersamut illingatitauvlune.

7 Sivorlek taimna ãkigariakalaungipet, assia inniksarsiorutaunajangilak.

8 Passitigingmagit, okarlunelo: Ahãk uvlut nelliutijomãrput, Nalegak okarpok, Israelitit Judillo Testamentetangortitsivigijomavakka;

9 Testamentetut taipsotunaungitok angerutigilauktara taipkoa angajokanginnut, uvlorme taipsomane, aggangit tigulaurapkit aulartilugit Egiptenib nunanganit. Testamentimne sokkosijuilaungimetta kammagijomalaungilakkatauk, Nalegak okarpok.

10 Tamædsa Testamentiga, Israelekunnut uvlut tamakkoa kingorngattigut pijomãrtara, Nalegak okarpok: Perkojakka issumanginnut pitítsomavakka, omættinginnullo aglagomavakka; taipkonungalo Gudiojomavlunga, innukotigijomãrivakka.

11 Nellietale innukattinne, kattangutinnelonẽt ajochertoriakangila, okarlunelo: Nalegak illitariniaruk! Illunatik illitarijomãrmanga, mikkinerõninginnit anginerõninginnut.

12 Nãpkigosuktigijomagapkit idluangitullininginit pivlugit, ajorningillo, idluitullininginillo issumagijomẽrpakka.

13 Okarlunele: Nutamik, sivorlek nutaujungnẽrtipa. Nutaungitorle, pitokaujorlo, kannilerpok nungutauvingminut.

KAPITEL IX.

Kristusib aunga ajunginersauvok tunnergutinnit tamainit.

TESTAMENTEME sivorlerme perkojakalauralloarpoktauk, kivgartornek Gudemik, ivsornaitoviglo tækkuksaujok pivlugik.

2 Tagvane tupiub pãksoanga nappartitaulermet, ne-

nergoabvīllo, sālo, kakkojello tækkojekset takamanelaukput; tamanna ivsornaitovingmik taijauvok.

3 Tupiuble illanga upkuksub aipanget ungatanētok, ivsornaitoviksoarmik taijauvok.

4 Tagvanelaukpuk iserluanerutiksab illulerkuta Goldeōjok, Testamentiblo iklervinga, illunane kallersimajok Goldemik, mattoma illuane illulerkutekalaukpok Goldemik, killaub kakkojanganik pitalingmik, Aroniblo ajaupianganik nutaijoktalilauktomik, ujarkangniglo sātungnik Testamentemik okauselingnik.

5 Tamattoma kāngane ānanauviub Kerubigik īlaukpuk, tapkoa talēvuk nāpkiningnerub iksivautanganik, tamakkoa mana ingmigolingatilugit okautaujariakangilet.

6 Tamakkoa tagva taimailingatitaungmetta, ajochertuijut kaut tamat itterlaukput tupiub pāksoanganut, kivgartornerlo Gudemik piniarlugo.

7 Aipānulle ajochertuinerojok kissime attausiardlune Jahreme itterlaukpok, aungmik neksarlune kissiane, tunnergutiksennik nangmininelo, innuillo tammarkattarningit pivlugit.

8 Tamattomunga Annernek ajunginek nellonērtitsivok, apkotiksak ivsornaitovingmut sakkijarsimangimet sulle, tupek sivorlek nappatillugo.

9 Tamanna adsigēgutiksaulaungmet taipsomane, tagvane tunnijingmetta tunnergutinnik tokkotenniglo, Gudemiglo kivgartortub issumanga tamakkoa namaksilugo ajorpæt.

10 Taimaitut nerkiksarlo immiksarlo ubvarnerillo sunatuinait, uviningmut ivsornainerit, illuserekojaujut attorlugit, nelliutok ākiksorvia nelliutsearivlugo.

11 Kristusele tikkipok ajochertuinerōlerkovlugo perkutinnik pijomārtunnik, tuperkut omanget anginersaujokut namaksinersaujokullo, aggangnut sennamangitokut, imaipok, mattotunak nappartisimangitomik.

12 Angusallublonēt nochaublonēt aunginnut pingminane, aungminulle nangminerminut attausiarlune ivsornaitovingmut itterpok, issokarniængitomik piulijauviksamik piniarutjilune.

13 Tuktuvaillo saukello aungita, argsello tuktuvang-

mit ivsornartunnik serparsartartut, ivsornaitipattigik timit epkẽjarlugit;

14 Kannok (tagva) anginersavaksõjomik Kristusib aunget, ivsornartokangitok ingminik tunnigame Gudemut, Annernek ajunginek (issokangitok) pitsartutigællugo, epkẽjarpeit issumavut piniarnernit tokkonartunnit, Gude õmartok kivgartorlugo?

15 Tamanna pivlugotauk Testamentetãme pijitserteõvok, kaikojaumajut pikovlugit kingormgujeksamik nunguniængitomik angerosimajomik, tokkonermut pimajomut piuliklerlune ajortullinernit pijunnit, Testamentib sivorliub nelliuningane.

16 Testamentekartone, perkojijok Testamentemik tamattominga, tamna tokkokãrlune pijariakangmet.

17 Testamentib angerninga attulermet tokkub kingorngane kissiane; attungilak innõtillugo, Testamentemik perkojijok.

18 Tamanna pivlugotauk sivorlek aungmik najortekarane attorkojaungilak.

19 Perkojelle perkojijut tamaita, Mosesib attuarẽramigit, innungnut illunainut, nochaublo angusallublo aunginnik tigusilerpok, immermiglo, merkunniglo aupaluktennik, Ysopemiglo illauklugo, tamakkonunga aglait innuillo tamaita serparsarpeit.

20 Okarlunelo: Tagva Testamentib aunga, tamattominga Gude perkojingmet illipsingnut.

21 Taimaktauk tupek perkutillo tamaita attortaujut Gude kivgartorlugo aungmut tamattomunga serparsarpeit.

22 Illunakasatiglo epkẽjartaulerput aungmut, perkojet malliklugit. Aublo kovijauninganut kissianut issumagijaujungnẽrnekarpok.

23 Taimaimet killangmẽtunnut adsigẽgutaujut epkẽjariakaiaukpeit tamakkonunga; killangmẽtulle, nangminek tunnergutinnik, tamakkonanget anginersaujunnik, pijariakarput.

24 Kristuse ittingimet ivsornaitomut aggangnut sennamajomut, (taimna adsigẽgutiksak miksekãrtomik,) killangmulle itterpok, pivluta tamattomane sakkeromavlune Gudib kẽnanget sãngane.

25 Imainginivok, attausiarlune ingminik tunnigame, ajochertuinerõjotut taimna Jahrit tamaita ittermet ivsornaitivingmut aungme assianik neksarlune.

26 Taimaikune ãniatitaukattarajalauktok sillaksub pigiarninganit. Manale sillaksub naggatãne attausiardlune sakkerpok ajornerit pẽjariartorlugit, ingminik tunnivlune.

27 Sorlotauk innuit tokkojariakarmetta attausiardlutik, kingornganele erkartuivikaromãrmet.

28 Taimaktauk Kristuse attausiardlune tunnijaumavok, unnuktoksuit idluiningit pẽjarlugit. Aipãnigle sakkeromãrpok ajortoliõnane, neriuktunnut tapsominga, piulijaulerdlutik.

KAPITEL X.

Kristusib tunnininget namagijauninganik.

PERKOJET tachaungmetta perkutinnik pijomãrtunnik, perkutemariõngilet nangminek. Jahrit tamaita tunnijijuksauvut tunnergutinnik taimaitsainartunnik, tunnijijulle namaksititsungnangileit.

2 (Namaksitippagit) tunnijinerit sorẽrajalaukput, Gudemik kivgartortut issumamikut ikpigijungnẽrunikit ajornitik, attausiardlutik sujungaititaulaurunik.

3 Jahrinnele tamaine tamakkonunga erkaititauvut ajornermingnik.

4 Tuktuvaub saukablo aunginnut ajornerit pẽjarlugit, ajornavingmet.

5 Tamanna pivlugo, sillaksoarmut pigame, okarpok: Tunnergutinnik pilliusijenniglo pijomalaungilatit, timemigle ãkiksorlaukpotit uvamnut.

6 Tunnergutinnik ikkoalajeksennik, ajortoẽrutiksenniglonẽt kuviasutekangilatit.

7 Tagva okarpunga: Ahãk,aggerpunga, aglait makperninginne piluartomik aglaksimavok uvamnik, Gude pijomanĩt namaksititeksarigapko.

8 Tagvane, okarame: Tunnergutinnik pilliusijenniglo, ikkoalajeksenniglo, ajortoẽrutiksenniglo pijomalaungila-

tit, kuviaginginivettittauk, (sorlo perkojet malliklugit tunnijauvangmetta,)

9 Tagva okarpok: Ahãk, aggerpunga, Gude pijomanīt namaksititsartorlugo. Tagva sivorlek sorẽrtipa, aipanga attorkovlugo.

10 Pijomajanga tamanna pitjutigællugo ivsornaititauvogut, Jesusib Kristusib timinga tunnijaumangmet attausiardlune.

11 Ajochertuijullo nelliet ingmikõrlune pititauvok, uvlut tamaita Gudemik kivgartorkovlugo, tunnijekattarlunetauk tunnergutinnik taimaitsainartunnik, tapkoale ajornerit pẽjarungnatsengileit.

12 Tamnale, tunnijikãrame tunnergumik attautsemik ajornerit pivlugit, issokangitomut namatsainartomik, mana iksivavok Gudib tallerbiet tungãne;

13 Taimanget uttakkivok omigijime illijaukãrtinnagit ittikkame ikovrangænnut.

14 Tunnergumut attausẽnarmut namaksitilauramigit, issokangitomut ivsornaititauniartut.

15 Tamattomingatauk Annernerub ajunginerub kigligiudsivigivãtigut. Sivorngagut okalaurame:

16 Tamædsa Testamentiga tapkonunga pijomajara, uvlut tamakkoa kingorngattigut, Nalegak okarpok: Perkojakka pititsomavakka omættinginnut, aglagomavakkalo issumanginnut.

17 Ajorningillo tammarningillo issumagijomẽrpakka.

18 Tamakkonangelle issumagijaujungnertone, tunnergutikset attorungnẽriakarivut ajornerit pivlugit.

19 Tagva manna kattangutikka, sivoranata itterungnarapta ivsornaitovingmut, Jesusib aunga pitjutigællugo,

20 Tamattomunga apkotiksarsilaukpãtigut nutãmik omanartomiglo, upkuksoakut, tamædsa uviningmigut.

21 Ajochertuinerõjokaraptalo Gudib iglunganut:

22 Palligutilerta tagva, omamut mikselingmut, nellagõrtomik okperluta, serparsartauluta omættiptigut, kellerudsartaulutalo issumamit passijeksaujomit, ubvarsimavlutalo timiptigut immermut ivsornaitomut;

23 Attavigẽnarlavuttauk nellonaijainek neriunartomik,

aulajungnengerluta; (angerlauktok tamattominga nellagõrmet;)

24 Nangminiptingniglo udsertortigĕkta, kajumiksautigĕnermut, næglekovlutalo ajungitullilutalo.

25 Kattimaniksavullo kammagijungnĕrniarnagit, sorlo illangit illiorpangmetta; kaiblartigĕklutale, taimak pijariakaluarpok, tautukapse, uvloksak kaglilermet.

26 Miksekãrnek illitarekãrlugo, pijarælluta ajortulligupta; tunnergutiksakarungnĕrpogut tava ajornerit piv lugit;

27 Erksinartoksoarmigle neriunartomik erkartũjomik, illimmanartoksoarmiglo ikkomamik, nungutsiniartok akkerartortunnik.

28 Mosesib perkojanginnik tapatojokarpet, nãpkigijaunane tokkokojauvok, magguglonĕt pingasullonĕt kig ligiudsikattigĕklutik okarpetta.

29 Kannok sugaluluartoksoarmik pitlareksarsiniarasugigalloarkissiuk, (innuk) tulertok Gudib erninganik ivsornautigiguniuglo Testamentib aunga, tamattomunga ivsornaititaujok, mittautekartorlo saimarsautib Annerninganik?

30 Kaujimagaptigo tamna, okartok: Kiglungnek pijara, akkiniaromavunga, Nalegak okarpok. Amatauk: Nalekab innukotinne erkartoromãrpeit.

31 Erksinadlarpok, Gudib õmartub agganginnut ochoniarnek.

32 Uvlulle angerosimajut erkarissigik, kaumaksarsimavigijapsingne, angijomik kappiasuktitaujose siorniornermik attorluse;

33 Illangagut nangminek mittautaunermut kappianartomullo allĕkutaulaurapse; illangaguttauk illagilaurapsigik, taimaitunnut siorniortitaujut.

34 Illapsugilaurapsinga kelleksorsimajunga, kuviasungnermut aglæt kennuĕrsalaurapse perkuttipsingnik aksartaugapse; illipse kaujimajose, ajunginersamik nunguniængitomiglo nangminipsingne perkutiksakarapse killangme.

35 Tettekarnise eginassiuk, angijomik akkillertaujomãngmet tamanna.

36 Kennuẽrsarnermigle pijariakarpose, Gudib pijomajanganik attutsiarkovluse, angersimanerlo piksariniarlugo.

37 Annikitoãrsuk sulle tamattoma kingorngane, aggertuksak aggerniarmet, mullutsennane.

38 Idluartorle okpernermut innõniarpok. Kemãniartorle, taimna tarnima kuviasutiginiængila.

39 Uvagulle illagingilavut, kemãjut erkartortaujomãrlutik; okpertulle illagivavut tarnimingnik piuliklertut.

KAPITEL XI.

Okpernelingnik.

OKPERNERLE tettekarniõvok tunganartomik, neriugijeksennut, kollarnangitorlo tækkuksaungitunnut.

2 Tapsomunga sivorlit kigligiutigijauvut.

3 Okpernermut illissimavogut, sillaksoak Gudib okausinganut pingortisimangmet; tækkuksaujut tamaita, pingortitaungmetta pitakangitomit.

4 Okpernermut Abele tunnijijok tunnergumik ajunginersamik Kainemit; omanget idluarlune kigligiutaujok, tunnijininganik Gude kigligiudsingmet; tamattomunatauk sulle õkalavok, tokkungagalloarlune.

5 Okpernermut Enoch aularudsaujok, tokko tækkonago, nennijaunanelo, Gudib aularutimago; aularudsaukãrtinnago kigligiutaungmet, Gudemut kuviagijaungmet.

6 Okpernekangitonele Gudemut kuviagijaunek ajornavikpok; Gudemut pijomajok, Gudekartomik okpertuksauvok, kennertiminullo akkillerteõniarmet.

7 Okpernermut Noa Gudemut okautsaugame sulle tækkuksaungitomik, Gudelo naipertoramiuk, umiaksoarmik sennavok, illame piulijauviksangennik; tamattomunga sillaksub (innungit) erkartorpeit; kingormgutilerlugolo idluarsinek, okpernermut pijok.

8 Okpernermut Abraham nalelaukpok, nunamut kingormgujeksaminut aularkojaulerame: aularpok, nellovlune namut ainermik.

9 Okpernermut tækkorngartaulaukpok, nunakarlune nuname angerõsimajome, sorlo pijeksaringitane; tupẽnakarlune Isaaglo Jakolo illagivlugik, kingormgujikattaujuk angersimanermik tamattominga.

10 Neriukame iglugaseksoarnik, tunganilimajunnik, sennajinget idluarsaijingello tagva Gude.

11 Okpernermuttauk Sara pitsartutitaulertok singailerlune, ernivlunelo erniviksanne annigorsimatillugit, okpernartorigamiuk tamattominga angerlauktok.

12 Taimaimettauk attausẽnarmit timemit tokkungalertomit, unnuktoksuit erniangovut, sorlo uvloritsetitut killangmẽtutitut, siorketitullo, immab kiglinganetutitut kittiksaungitutitut.

13 Okperlutik taipkoa illunatik tokkovut, angersimanerit piginagit; ungasiktomille tækkolaukpeit, kollarnagillo kuviasutigivlugillo, kigligiksarputtauk tujormiangonermingnik tækkorngartaunermingniglo nuname.

14 Taimaitomik okartut, nellonailivut, atãtab nunanganik nunaksarsioramik.

15 Illa, kemmaktatik issumagilaurunitsuk, piviksakarajalaukput uttilernermingnut.

16 Manale kippilerput ajunginersamik, tamædsa killangmẽtomik. Tamanna pivlugo Gudib kangusutigingileit, Gudingennik taijaulune; iglugaseksoarnik ãkiksoilaurame taipkonunga.

17 Okpernermut Abraham tunnijijok Isaangmik õktortaulerame; ernetuarlo tunniva, angerviogalloarlune.

18 Okautigijaujok: Kinguvãksarnik taijak Isaangmit pijomãrtomik;

19 Issumavlunelo: Gude tuppaktitsijungnarivok tokkungajunnit; tamanna pivlugo adsigẽgutiksarællugo ama tiguleriva.

20 Okpernermut nelliutukset pivlugit Jakolo Esaulo Isaakib saimauserpak.

21 Okpernermut Jakob saimauserpak Josefib ernigik tokkonialerame, pogiarlarmelo ajaupiame nuvuanut.

22 Okpernermut Josefe tokkolerame okaudsijok Israelib kittorngangita aularviksakaromãrningennik, perkojilerlunelo saunine pivlugit.

23 Okpernermut Mosese erniangomangmet, takkinnik pingasunnik ijerartoangolertok angajokangminut, tækkoleramitsuk, innakonadlartok nutarak; attanniviksub perkojanga sivoraginago.

24 Okpernermut Mosese, angijolerame, Faraob pannianut ernermik taijaujomẽrpok.

25 Gudib innukottingit siorniorkattigijomavlugit annerinersariva, ajortullinerub allianarninganit annigorsãrtomit;

26 Kristusiblo mittautauninga akluitiginersariva, Egiptenib perkuttevaksoanginnit: akkiksak issumagigamiuk.

27 Okpernermut Egiptene kemmakpa, attanniviksub ningarninga sivoraginago; tækkuksaungitok attavigigamiuk, sorlo tautuklugo.

28 Okpernermut anniviksarsiorlunelo aungmik kovisiviksiorpok, erniangokärtunnik tokkotsijomut, aktortaukonnagit.

29 Okpernermut taipkoa immarbik aupalluktak apkotigivæt, sorlo nunakut pannertokut ingeravlutik; Egiptenemiuttauk õktorivæt, ippidlarlutiglo.

30 Okpernermut Jerichomiut avaluksoangit ochovut, uvlut 7 it kaivaleklugit pissugvigekãrmagit.

31 Okpernermut Rahab anguniartok nungutaulaungilak okpingitut illagællugit, nautsertoriartortut illænnakamut illellioramigit.

32 Sumiglo sulle okariakarkik? Annetulnadlarajarpok, Gideonelo, Baraglo, Simsonelo, Jeftalo, Davidelo, Samuelelo, nellautaijullo unipkautiginajarupkit.

33 Taipkoa okpernernermut salakalaukput attanniovingnik, idluarsainermik sullilaukput, angersimanek pigivæt, Loevillo siggungit sẽmilaukpeit,

34 Ikkomab pitsartuninga kammipæt, saviksub ipingninga kemãmavæt, sangẽnermingnit nekoksititauvut, sorsugiartornermingne pitsartutitauvut, tækkorngartet sorsuktokudsoangit ochotidlalaukpeit.

35 Arnet tokkungajitik õmartitaunermit ama tiguveit; assingille annaudlarauvut, (tokkomut) piulijauniarnermik tigusijomanatik, makkiviksak ajunginersak tikkitsomagamitsuk.

36 Illangit mittautaudlalaukput nerkerksutidlarauvlutiglo, kelleksugauvlutiglo, parngnanaigudsaumavlutiglo;
37 Ujarkennut millortauvut, ullimadlartauvut, kappijaudlarput, saviksoarmut tokkotauvut; arvertarlaukput saukello tuktuvaillo aminginnik annorakarlutik, saksadlarlutik, kiksarnartomik attorlutik, kappiasuktitaularmiglo.
38 Sillaksub innungit tapkonunga nellokotinadlarput, arvertarlaukput siorniorlutik innukajuitunne, kakkennelo, nunablo kongnãnginne kairosunginnelo.
39 Tapkoa illunatik okpernermik kigligiutauvut, angersimanek piginago.
40 Imaimet, sivorngagut Gudib issumasimavlune ajunginersamik pijomãramittigut, taipkoa namaksititaukonnagit uvagut pijaukãrtinnata.

KAPITEL XII.

Sokkosertailinermut kaiblainermik.

TAMANNA pivlugo uvaguttauk, kigligiudsijunnik taimak unnuktigijoksoarnik avaliptigut pekarapta: Ajornerit allarlavut uvaptingnut nippingatsainartut erkinautigijavullo, kennuẽrsarlutalo akpangerta akpalliutikojauniptingne,
2 Jesuselo tækkonãrlugo, okpernermik pigiarnilarmelo namaksiniartok; tamna kuviasutekarajalauktok, senningajolik kennuẽrsarlune attorpa, kangunarningalo kammagingila, manalo iksivajok Gudib iksivautaksoangane tallerbiet tungãne.
3 Tamna kennuẽrsartok taimak angijomik ajortoliksoarnut akkerartortaungmet erkarissiuk, merngortorkonnase, katsungataililuselo tarnipsigut.
4 Sulle augse kovilaungigalloarapsiuk, akkerartornisse ajortunnik pitjutigællugit;
5 Puigorẽrpasselo okausek taimna nekoksinadlartok illipsingnut, sorlo kittorngennut pijok: Ernera, Nalekab

sugiarninga nachoginiarnago, nekkilersiniarnæglo tapsomunga pitlartauguvit.

6 Nægligijanne Nalekab sugiarmagit; ernerilertannelo illunaita issakaniarpeit.

7 Sugiartaunek namagigupsiuk, tagva Gudib piniarvigivãse kittorngariluse; nãne ernekarka atãtaminut sugiartaungitomik?

8 Sugiartaungikupsele, sorlo illunatik tamattominga illangiutititaungmetta; tagva tamãngainagauvose, kittorngaunaselo.

9 Atãtagijavut timiptigut sugiartigilauraptigik illeragilugillo, tagva piluartomik tarnib atãtanga nalegeksaringilavut, innõkovluta?

10 Taipkoale tagva uvlut ikkitut sugialaukpãtigut issumamingnut; omale pivãtigut attornartomik, ivsornaiminganik illangiutititaukovluta.

11 Sugiarnerille illunatik attortillugit kuviasutiksaujoringilavut, kiksautigivavulle; kingorngane tamakkonunga sungiusititaujut, ullapirsarnartomik idluarsinermut tunnitsiviginiarpeit.

12 Tamanna pivlugo ama kiviksigik aggait kassungajut, sẽrkullo nukingẽrtut;

13 Kollarnangitunniglo tutiniaritse ittikkapsingnut, tussiætotut nelliet koitarkonnago, innulijaulerlunele pinersaukovlugo.

14 Ullapirsainermik illunainut pinasuaritse, ivsornainermiglo, tapsominga pinasuangitut Nalegak tækkoniatsengimatsuk.

15 Udsertoritselo Gudib saimarsautanik kingõma lertokarkonnago kinalonẽt; amãrmik kassilinartomik perortertokarkonnago, akkerartortigẽngnermik sakkertitsilune, unnuktullo tapsomunga ivsornartitaulerlutik.

16 Assiniartokarkonnaselo, Gudemut issumakangitokarkonnaselonẽt, sorlo Esautut, tapsoma nerkiksak attausẽnak pẽrutigigamiuk erniangokãrnerminit.

17 Kaujimagapse, kingorngane saimaudsaunek kingormgutigijomangmago perkojaujungnaipok; kakkialernermik pivikarsijungnangimet, nauk keanermut kenneralloarmago.

18 Kakkamut aktortaujungnangitomut tikkinginapse, ikkomamut ikkoalajomut, tāksinertalingmullonēt, tāksoaktalingmullonēt, sillarnerluksoaktalingmullonēt;

19 Tiptulautib nippinganullonēt, okautsit nippinginnullonēt, taipkoninga tussalauktut tussaromalaungileit, okautsemik okautsaujomanginamik.

20 Okautaumajut tagvane sapperamigit. Nergjutillo illangeta kakkak aktoruniuk, ujarkennut millorteksaulaukpok, pittikteksaulaukporlonēt.

21 Erksinartoksōngmello taimna tækkuksaujok, Mosese okarpok: Erksijunga sajudlarlungalo.

22 Illipsele Zionib kakkanganut tikkisimavose, Gudiblo ōmartub iglugaseksoanganut, Jerusalemut killangmētomut, Engelillo tausendeokattartut unnuktoksōninginnut,

23 Erniangokārtullo illagēninginnut, killangme aglaksimajunnut, Gudemullo tamainik erkartuijomut, idluartullo namaksititaujut annerninginnut;

24 Pijitsertomullo Testamentetāmetomut Jesusemut, aungmullo serparsartaunermut, ajunginersamik okālajomut Abelib (aunganit).

25 Udsertoritse, okalajomik tappatokonnase. Taipkoa nuname okālatillugo tappatolauktut kemājungnalaungimetta, tagva uvagut piluartomik kemājungnangilagut, killangmit okālajok tappagikuptigo.

26 Tapsoma nippinget taipsomane nuna aulatipa. Manale kigligiudsivok, okarlunelo: Ama attausiarlunga aulatitsijomavunga, nunamik kissianeungitok killangmiglo.

27 Okauserle tamna, amalo, sakkertitsivok aulajungnartut ablatsaujomārmetta sennamajutitut, aulajuitut ītsainarkovlugit.

28 Tamanna pivlugo Nalegauvik aulajuitok pigaptigo; saimarsautekarluta (attutsiarlavut), tapsomunga Gude kivgartorlugo, kuviagijanganut, koksasukluta naipertogarilugo.

29 Gudivut ikkomaungmet nungutsijoksoak.

KAPITEL XIII.

Gudib kuviagijanganut innoniarkovluta, sunatuinarnik kaiblainermik.

SORERASE kattangutigĕktutitut nægliktigĕgitse.
2 Sinniktarviõnermik puigorniarase, illangit taimailioramik, kaujimanatik, Engelinnut sinniktarviolaungmetta.
3 Kelleksorsimajut issumaginiarsigik, kelleksorsimakattaujutitut; siorniortullo, illipse nangminek sulle timeme innõgapsetauk.
4 Nulliarĕngnek idluatsainarle tamaine, nulliarĕllo innangaviet ivsornaile; assiniartulle nulliarĕngnermiglo asserorsaijut Gudib erkartoromärpeit.
5 Illiornise torkuinermut pinago, pitakarnerit tamãne namagissigik. Nangminek okangmet: Kemmangniatsengilagit allarniarnæglonĕt.
6 Taimak okarungnalerluta: Nalegak piulijigigapko, erksijomangilanga. Innub suniarpanga?
7 Issumaginiarsigik ajochertortisse, Gudib okausinginnik illipsingnut okãlalauktut; tapkoa innosingita naggata nautsertorsiuk, okperningello malliklugo.
8 Jesuse Kristuse, ikpeksak uvlomelo, issokangitomullo tamnatsainak.
9 Aulatautalititse ajochertutsinnut sunatuinarnut tussarngartennullo; angijomik idluangmet, omæt aulaujungnangilerpet, tamanna saimarsaumut pivok, nerkemut pinane, attungimet tamanna pinasuartiminut.
10 Uvagut Altarekarpogut, tamanna nerrivigijungnangilæt, kivgartortut tuperme.
11 Nergjutit nellīt aungit ajochertuinerõjomut ãtaujut ivsornaitovingmut ajornerit pivlugit, taipkoa timingit õtaulermetta tupersuit avatãne.
12 Tamanna pivlugotauk Jesuse, ãniatitaujok ittertarviksub sillatãne, innuit ivsornaititsomavlugit aungminut.
13 Nellipsarlavut tagva mana tupersuit avatãnut, mittautauninga attorlugo.

14 Mãne iglogaseksoakanginapta kemmaktauniængitunnik, nelliutuksarsiorpogulle.

15 Sorẽrata tagva Gude ãtsivigilavut tunnergutinnik nakorinartunnik tapsomuna; tamædsa, okautsit nertordlertut kãngasinængnit pijut, attinganik kigligiudsijut.

16 Avagosungnek aitortuinerlo puigorniarassigik; tunnergutit taimaitut Gudib kuviagingmagit.

17 Ajochertortisse naleklugillo mallingniarsigik; udsertormetta tarnipsingnik, akkiortuksetitut mattominga; taimailiorkovlugit kuviasuklutik, annersauminatik; tamanna idluatsengimet illipsingnut.

18 Tuksiarutittigut. Uvagut mannigornivut imaipok, issumamik passijeksakanginapta, idluartomiglo innõnasuarapta illunane.

19 Kaiblarsãrpapsele, taimailiorkovluse, tuavinersamik ama tunnijauniarasugællunga illipsingnut (tikkilunga).

20 Ullapirsaijorle Gude, tokkungajunnit annititsijok Nalegaptingnik Jesusemik, sauket pairijersoangennik, Testamentib issokangitub aunganut,

21 Tapsoma idluarsarlise tamat ajungitullijungnarkovluse perkojangit piniarlugit, illupsingnelo sennalune kuviagijaminik, Jesuse Kristusekut; tamna nalengnarsile issokangitomit issokangitomut. Amen.

22 Kaiblarpapsele kattangutikka, idluiginiarassiuk okausek tamanna idluarsautiksak; naitomik aglagvigilaurapse.

23 Nellokongilapse, kattangutivut Timotheuse ama kellerudsãrtaungmet; tamna aiparilugo tækkojomavapse, killamik tikkipet.

24 Salutissigik ajochertortisse illunaita, ivsornaitullo illunaita. Kattangutit Italiamiut sallutipãse.

25 Saimarsautib illagilise illunase. Amen.

Ebræerinnut tamakkoa aglaktaumavut Italiame, Timotheusib neksarpeit.

JAKOBUSIB AGLANGIT.

KAPITEL I.

Illissimanek kennereksauvok Gudeme.

JAKOBUSE, Gudib Nalekablo Jesusib Kristusib kivganga, kinguvarẽt 12 it sunatuinarne siamangajut, sivorlermik kuviasutekarkovakka.

2 Kattangutikka nægligijakka, angijomik kuviasugitse, sunatuinarnut õktortaulerupse,

3 Kaujimaluse, okpernipse õktortauninga kennuẽrsarnermik sakkertitsingmet.

4 Kennuẽrsarnerle sokkosijuituksauvok naggatãnut, namaksekovluse, illuitolerluselo, ajoksarkonnaselo.

5 Illapsele nelliet sillatunermik ajoksarune, Gudemut tuksiarle, tapsoma illunaita tunnitsivigiveit issumalingasuẽrlune, nelliellonẽt kippilugvigingila; tamattominga tagva tunnitsiviõlẽrpok.

6 Okperlunele tuksiarle, kollarniarane; kollartok immakbiksub mallingititut annoremut aulataumajutitunĩmet.

7 Innuk taimaitok issumakarniarane Nalekamut sumik tunnitsivioniarnerminik.

8 Innuk maggogusertok sullijarnermine innilangasuilak.

9 Kattangulle nikkanartok, nertotile ivlerijaunerminik;

10 Akluitorlo, nikkanarnerminik nertotile: asseroromãrame iviksukkab nuvugolangatut;

11 Sekkinek kieksõvlune nuilermet, iviksukket kun-

nulerput, nuvugolãngillo kattekput, taulualo ãnanaudlartok asserudlalerpok: taimaktauk akluitok apkotimine panneromärivok.

12 Pilloridlarpok angut õktortaunermik kennuĕrsartok; õktugaudlarame, õmartub niakotãnik pijomãrame, tamattominga Gudib nægliktinne angervigilaungmagit.

13 Nelliet õktortaulerune, okarane: Gudemut õktortaulerpunga. Gude õktorlukteunginame õktorniængilak attautsemiglonĕt.

14 Innugle õktortaulerpok, ikligunerminut kajumiksartauvlunelo uĕrisartaugame.

15 Kingorngane ikligunek sãlakaleranget, ajortullinermik sakkertitsivok; ãjortullinerle attortaukpet, tokkomik sakkertitsivok.

16 Tammarniarase, nægliktakka kattangutikka.

17 Tunnergutit ajungitut tamaita, tunnergutillo namasijut tamaita pikkanget pivut, kaumajub atãtanganit; tapsomane sokkosernekangilak simertigĕgatiglonĕt tãktorlo kaumajorlo.

18 Issumaminik tapsoma erniarilaukpãtigut, miksekarnerub okausinganut; sivorliojokovluta pingortitanginnit.

19 Tamanna pivlugo, kattangutikka næglingnartut, illunatik attunit innuk, tussarlune pisãrle, okãlalunele pinasãrle, ningarlunelo pinasãrle.

20 Innub ningarninga, Gudib idluarijanganik pingimet.

21 Taimaimet makkojungnartut ajornerillo tamaita pĕjarniarsigik; akkerartoraselo illelliorsiuk okausek, illupsingnut pititaujok, tarnipsingnik pilloriktitsijungnartok.

22 Okauserle naletsiarsiuk, tussartuinarlugo pinase, taimaitomut nangminipsingnik uivĕrigapse.

23 Tussartuinartokarpelle okautsemik nalengnagolo; tapsoma adsigiva angut, tachatõtikut kĕnaminik kemmergojok.

24 Ingminik kemmergokãrdlune, aularame, illinganine tagvaĩnak puigorlugo.

25 Ullernersitsiartorle perkojamik namamariktomik

kivgaujungnẽrtitsijomik, tapsomanẽdlunelo sorẽrane; tamna puigorsãrane tussartuinangilak, naleklugole piniarpok; taimailiornermine tamna pilloringniarpok.

26 Akkunapsingnetokarpelle Gudemik kivgartorasugijok, okkanelo attornerluktailitingikuniuk, omættinelo asserorlugo pijok: tapsoma Gudemik kivgartorninga piutsengilak.

27 Idluartomik passijeksaungitomiglo Gudemik kivgartornek Gudib Atãtab sãngane, imaipok: Illiarsuit uigarnerillo siorniorninginne tækkojartorlugit, nangminerlo ivsornartaililune sillaksoarmiunnut.

KAPITEL II.

Okpernermik, ajungitullinermiglo.

KATTANGUTIKKA, Nalegaptingnut Jesuse Kristusemut, ãnanaunerub naleganganut, okpernermik innuit adsigẽnginasuginassigik.

2 Angut kattimavipsingnut itterpet Goldemik ketterdlermilik ãnanaudlartomiglo annoralik, aklujorletauk annoraluktok itterpet;

3 Kammagilerupsiuglo ãnanausartok, okarvigivlugolo: Maunga igvit ingitit annanaunersamut; aklujomullo okarupse: Ingane igvit nængelerit, maungalonẽt ittikkamnut ingitit;

4 Namaktomik issumaginajangilasse tamanna; erkartuijolertosele, idluitomik adsigẽngititsivluse.

5 Nalegitse, nægliktakka kattangutikka: Sillaksoarme mattomane aklujut, okpernermik akluilutik Gudib annerilaungileit, kingormgujijuksauvlutiglo nalegauvingmik, tapsominga angervigilaungmagit nægliktinne?

6 Illipsele aklujok nachogivasse. Akluitut tapkoangõngilet, aksorotigijasse, kiglissiniarvingmullo uniarluse?

7 Tapkoangõngilet mittautiggit attermik ajungitomik, atserartaunipsingnik?

8 Attanniviksub perkojanga namaksitikupsiuk, aglait

malliklugit: Innukattit illiktut nægligiuk; idluartomik pivose.

9 Adsigẽngititsigupsele, ajortullivose, tappatojoksõjotitullo perkojennut pitlartaulertose.

10 Perkojennik tamainik nalektub, attauserle nalengikuniuk, tamaita pitlartautigigamigit tapsoma.

11 Imãk okartok: Nulliarẽngnermik asseroijuksaungilatit; tamnatauk okarmet: Innuartuksaungilatit. Nulliarẽngnermik asseroingikallcaruvit, innuaruville; perkojennik tappatojoksõjotit.

12 Taimak okãlatitse, taimaktauk piniaritse, erkartortauniartutitut perkojennut kivgaujungnẽrtitsijunnut.

13 Nãpkigosuitorle, nãpkigosuitomut erkartortaujomãngmet; nãpkigosungnerle nertotivok erkartuinermut.

14 Kannok attornarka, kattangutikka, okpernekarlune okartokarpet, ajungitullinekaranelo? Okpernerub taimaitub piulinajarpauk?

15 Kattangulle angullonẽt arnarlonẽt pekangimarikpet, piksaminik ajoksarlune;

16 Akkunapsingnẽtublo okarvigikpagit: Gudib ikkajorlisse, kissakẽjaritselo, akkeartuleritse; tunnitsiviginagillo timib piksanganik: kannok ikkajortiginajarkatsuk tamanna?

17 Taimaktauk okpernek, ajungitullinermik illakangikune, tokkungavok ingminik.

18 Okartokarajarunele: Igvit okpernekarpotit, uvangale ajungitullinekartunga; okpernernik tækkotilaunga sullijarnit, okpernimniktauk tækkotiniarapkit sullijamnit.

19 Attautsemik Gudekartomik okperpotit: idluartomik taimak pivotit; Satanasittauk tamattominga okperivut, sajuklutiglo.

20 Innugle attorungnangitõjotit, nellojungnẽromaguvit, okpernek ajungitullinermik illakangikune tokkungangmet?

21 Abraham, atãtavut, ajungitullinerminut idluarsititaungilãk; ernerminik Isaangmik tunnijigame Altaremut?

22 Ahak tækkovet tagva, okpernek piniarkattaungmet

ajungitulligame; okpernerlo namaksingmet ajungitullinermut.

23 Aglaillo nellautsivut, okartut: Gude Abrahamib okperiva, tamannalo pivlugo idluarsititaulertok, Gudiblo illænnanganik taijaulertok.

24 Tækkovasse tagva, innuk idluarsititaulermet ajungitullinermut, okpernermut kissianut pinane.

25 Taimaktauk anguniartok Rahab, idluarsititaungilãk ajungitullinermut, tillijaujut illellioramigit, apkosiniublo assiagut aulartilugit?

26 Sõrlo time tokkungangmet annernekangikune, taimaktauk okpernek tokkungagivok ajungitullinermik illakangikune.

KAPITEL III.

Passijaujone sillatunekarkovlugo.

KATTANGUTIKKA nellisse ajochertuijõjomavlune pinane, kaujimagapta, anginersamik taimak erkartortaujomãrapta.

2 Illunata tammarpakkapta sunatuinarnik. Okautsemulle attautsemullonẽt tammangitok, tamna namaksimavlune angutauvok, timetauk illunãt idluitullitailititsungnarpa.

3 Ahãk, horsit nokalautinnut pivavut, nalektilugit uvaptingnik; timeksoangillo aulatipavut.

4 Ahãk, umiaksuit, angijoksõgalloartut, akkunaksoarmullo ingeratitaudlaralloartut, akkõteãrsungmut torartitaulerput, akkõtub pijomajanganut.

5 Taimaktauk okkak avateãrsõvok, angijoksoarniglo pititsivok. Ahãk, ikkomãrsungmut napartoksuit ikkitaujungnangilet?

6 Okkaktauk, sillaksoangõvok idluitoksoarnik tættælune. Taimadlune okkab avatipta akkorngænnetub, time illunãt ivsornartipa, ikkilugolo innosivut illunãt, ikkitaugame Satanasib ikkomanganut.

7 Nergjutillo, tingmitsello, kuglugitsello, immanẽtullo omajoksuit, illinganingit illunatik pitsartuẽrutijaulerput, innungnut pitsartuẽrutijauvlutik;

8 Okkarle innub pitsartuẽrutilugo ajorpa, kunnutijungnengertok una, ajortoksoak, tokkonartomik pitaliksõjok.

9 Tapsomunga Gude Atãta nakoridlarpavut, tapsomungatauk innuit piluktaukovavut, Gudib adsinganut pingortissimajut.

10 Kannermit attautsemit annijokarpok nakorinermiglo piluktaukojinermiglo. Kattangutikka, taimaituksaungilarle.

11 Puailavik killarmit attautsemit mamaktomiglo kassilinartomiglo puailanajarka?

12 Kattangutikka, napartok Feigeliksak orksokarungnarka, okpillonẽt Weineliksak Feiginnik perorterungnarka? Taimaktauk puailavik tarriomiglo mamaktomiglo immekarungnanginivok.

13 Kina akkunapsingne illissimavlunelo sillatõva? Tamna ajungitullinerminik nellonẽrle innotsiarnerminut, kennuẽlunelo sillatolunelo.

14 Omættipsigulle annerudsinermik kassilinartomik, akkerartornermiglo pekarupse, nertotiniarase, sæglunaselo miksekãrnek akkerartornago.

15 Illissimanerle tamanna pãnget pingilak; nunamille innungnit, Satanasemillo.

16 Annerudsinerlo akkerartornerlo pikablanermik idluitullinermiglo najortekarmet.

17 Sillutunerle pãnget pijok sivorlermik ikliguktailivok, taimaktauk ullapirsausẽjok, kennuẽtok, okautsarẽngitok, nãpkigosuktoksõjok ajungitullikattarlune, adsigẽktitsijok, takkormõjuitok.

18 Idluarneruble mallingninga karngautilertok ullapirsaume, taipkonunga illapirsaumik attortunnut.

KAPITEL IV.

Torkuinek attorkonnago.

AKKERARTORNEK sorsungniarnerlo illapsingnut nakit piva? Ikligunek avatipsingne attanniotitok, pitjutigingilauk?

2 Pijomatudlarpose, sullinaselo; omisukluselo annerudsijose, taimaitomut tigusinaselo; akkerartorluselo sorsukpose; pekaraselo sumik, tuksiænginapse;

3 Tuksiaralloarpose, pititaunaselo, tuksiarnerlukkapse, imaidluse, ikligunipse namaksininganut innoniaromavluse.

4 Nulliarẽngnermik asseroijose, angutillo arnello, kaujimangilase sillaksoarmiunnik illænnakãrnek, Gudemut ningarniõngmet? Sillaksoarmiunnik illænnakãrtok, Gudemik ningarteõniarpok.

5 Aglait sullinatik okarasugivissigik? Annernerub illupsingnetub kajumiksaininget, omisungnek akkerartormago?

6 Angijomigle saimarnermik tunnijidlarpok. Taimaimet aglait okarput: Piojorijut Gudib akkerartorpeit, piojorijuitulle saimauserpeit.

7 Tamanna pivlugo Gude naipertogarilugo pititse. Satanase akkerartorsiuk, kemmangniarmasse tava.

8 Gudemut kujalitse, tapsoma tava kagliniarmasse. Aggasse ubvarsigik, illipse ajortuggit, omættisselo sujungaitissigik illipse maggogusertose.

9 Ajuleritse sennikteriluselo kugvioleritse; ijornise mumigle kugviornermut, kuviasungniselo kiksarnermut.

10 Nikkanarsaritse Gudib sangane, tapsoma angijorortitsomãngmasse.

11 Terliarkattainiarasse illapsingnik, kattangutikka. Kattangutiminik terliarkattaijok, kattangutiminiglo erkartuijok, perkojet tapsoma terliarkattariveit, perkojello erkartorpeit. Perkojennigle erkartuiguvit; perkojennik mallikteolungilatit, erkartuijõvotille.

12 Attausẽnauvok perkojennik pititsijok, tamna piuliklerungnalarmelo asserortitsijungnarpok.

13 Illipse, tagva pivapse, okartose: Uvlome kaupellonẽt aularomavogut, iglugaseksoarnut ipkonunga assinginnullonẽt, tagvane Jahreme attautseme niuverniaromavlutalo pissiniaromavogut.

14 Illipse nellojose, kannoẽlartomik kaupet. Innosise kannoẽmãt? Pujoẽnauvok illa, annikitoãrsungmik pivlune, tavale itsungnẽrpok.

15 Imãk okangartuksauvose: Nalekab perkokpago, innoguptalo, tamattominga assianiglonẽt piniaromavogut.

16 Manale piojorinipsingnik nertõtipose. Nertotinerit taimaitut tamaita ajortõvut.

17 Ajungitomigle piniareksaminik kaujimajok, pinagolo, tapsomunga ajortulliarutauvok.

KAPITEL V.

Akluitut nellangaininginnik.

TAGVA illipse, akluitose; kealuselo avãladlaritse, kappianartut nelliutsomãngmetta illipsingnut.

2 Perkutivaksoasse auniovut, annorãsselo kaurilingnut nerrimavut.

3 Goldisse Silberisselo mangertonerput; mangertoningillo kigligiudsijomãrput illipsingnik, uviniselo nerrijomãrlugo, ikkomatut. Perkutivaksoarnik kattersoilauktose uvlut kingorliksanginne.

4 Ahãk, sennajut perorsẽvipsingnit kattersoijut akkiksangit illipsingnut kippiluktauningit, nipliadlarput; kattersoijullo nipliadlarningit, Nalekab Zebaotib siutinganut pimanerput.

5 Idglorgidlarluse innolauktose nuname, ikligijapsingnut, omættisse kuviasuktidlarlugit sorlo nerkiksennik tokkotsiviane.

6 Idluartok erkartulaukpasse, tokkolugolo; tapsomalo akkerartulaungilãse.

7 Tamanna pivlugo kattangutikka, kennuẽrsaritse, Nalegak tikkitsẽarilugo. Ahãk, perorsẽviksiortub pe-

rorsijet pivianartut nunamit nerriugiveit, kennuērsarlunelo, sillaludsaudsēariveit uvlākullo, unnukullo.

8 Illipsetauk kennuērsaritse, omættiselo nekoksitissigik; Nalekab tikkiviksanga kannimet.

9 Annersaumilugase illapsingnut, kattangutikka, erkartortaukonnase: Ahak, erkartuijok upkuamelerpok.

10 Kattangutikka, nellautaijut Nalekab attingane okautsigilauktasse, malligeksariniarsigik, kappiasuktitaunermik kennuērsarnermiglo.

11 Ahak, pilloringnerarpavut kennuērsartut, kappiasuktitaugamik. Hiobib kennuērsarninga tussartasse, Nalekablo nungutitsininga tækkolaurivasse; Nalekab takopsoagitartoksōvlunelo, nāpkigosuktotōngmet.

12 Angnerōjomigle (okaupapse) kattangutikka, angalungniarase, killangmiglonēt nunamiglonēt, assinginniglonēt taisiluse angalungnermut. Ahailaerangapse, ahailaernise taimaile, aukārangapse, aukārnise taimaile; takkormōrnermut kattakonnase.

13 Illase kappiasuktitaugune, tamna tuksiarle; kuviasuktokarupse, tamna imgerutinnik imgerle.

14 Kannimajokarpet, illagēt angajokānginnik kaikojile, tapkoalo tuksiarkovlugit pivlugo, mingoarlugolo orksojartomik Nalekab attingane.

15 Okpernerublo tuksiarninget kannimajok innuliniarpa, Nalekablo makkitiniarpa; ajortullilaukpelle issumagijaujungnailerput.

16 Ajornipsingnik kigligiksaritse illapsingnut; tuksiarutigēgitselo innulijaukovluse. Idluartub tuksiuta angijomik pitsartunekarpok, illungertornermut pigune.

17 Eliase innuk uvaptitun-īdlune, tuksiangmet kennunermik, sillalukojinane; sillalungilak tava nunamut Jahrinne pingasunne takkernelo pingasōjortunne.

18 Amalo tuksiarmingmet, killangmit sillalulerpok, nunalo perorsijaminik pititsidlarpok.

19 Kattangutikka, illapse miksekarnek tamaikpago, tapsomingalo sagiartitsijokarpet,

20 Tamna kaujilerle, ajortullijomik sātitsilauktok apkotinget tammarninganit, tapsoma tarne piulidlarpa tokkomit, ajornivaksuillo mattomaniartipeit.

PETRUSIB

AGLANGIT SIVOLIT.

KAPITEL I.

Unnuktorsoarnik Gudib saimarsautãnik annernelingnik

PETRUSE Jesusib Kristusib Apostelinga, tækkorngartennut siamangajunnut Pontuseme, Galatsiame, Kappadotsiame, Asiame, Bithyniamelo.

2 Annerimmajut, Gudib Atãtab sivorngagut issumasimaninganut, Annernerub ivsornaititsininganut, nalekovlugit, serparsartaukovlugillo Jesusib Kristusib aunganut: Gudib saimaulise ullapkoserliselo aglivalliajomik.

3 Nertortaule Gude Nalegaptalo Jesusib Kristusib Atãtanga, napkinersoarminut erniaripsãlaungmattigut õmanartomik nerriugijeksakarkovluta, Jesusib Kristusib makkininganut tokkungajunnit;

4 Asserojuitomik, ivsornangitomiglo tokkolijuitomiglo kingormgujeksakarkovluta, killangme tamanna kumergutaujok;

5 Illipsingnut, illipse Gudib pitsartuninganut sapputijauniartose okpernermut piulijaulerluse, tamanna pijarẽrtissimajok, sakkerkovlugo uvlut kingorliksanginne.

6 Tamanna angijomik kuviasutigijase, unẽt tamattomanne annikitomik kiksarniartose (taimaitseriakarpet) sunatuinarnik kappianartunnik.

7 Okpernise idluartovlune, angijomiglo pivianarnersauvlunelo Goldemit nungutsomãrtomit, ikkomamut õk-

tortauvaktomit, naipitaukovlugo nertornarlune nakorinarlunelo, nalengnarlunelo, Jesusib Kristusib sakkerviksangane,

8 Tamna tækkolaungigalloartase nægligivasse, manalo tækkogalloarnago okpervigigapsiuk, tagva erkiẽrtoromãrpose kuviasungnermut okautaujungnangitomut allianartoksoarmullo.

9 Okpernipse sorẽrviksanga, tamædsa tarnib piulijauninga, piksariniarapsiuk.

10 Pilloringnartok tamanna nellautaijut, saimaniksapsingnik nellautailauktut, sivornivaksoangagut kennilaukpæt issumaksarsiorutigilugolo.

11 Issumaksarsiorutigilauramigit nelliunerit illusingillonẽt nellillonẽt Kristusib Annerninget tapkoa illuanẽtub okautigingmagit, sivorngagullo ãniatitaunerit Kristusemẽtut ãnanaudlartokaromãrtut kingorngagut kigligiutigilauramigit.

12 Taipkonunga nellonẽrsimavok; ingmingnut attoratik, uvaptingnulle (attorlutik), okautigilaukpeit; tamattomane okautigimajut illipsingnut, okautsinik tussarnertunnik illipsingnut okãlajunnut, Annernekut ajunginekut killangmit tillijaumajokut; tamanna Engelittauk tukkisijomavlugo kajungilarivut.

13 Tamanna pivlugo issumapsigut ketterusersimatitse, udsertoritse, saimarsaulo tunnergusearinîartase Jesusib Kristusib tikkiviksangane tettigivingniarsiuk,

14 Kittorngetitut nalektotitut, illiorniaraselo taipsomanẽtut nellojoksõtilluse ikligunermut innuniarapse;

15 Tamnale ivsornaitoksõngmet illipsingnik kaikojijok malliklugo illipsetauk ivsornaititse arvertarnipsingne tamaine;

16 Taimak aglaksimangmet: Ivsornaititse, uvanga ivsornainama.

17 Atãta nipliarvigigapsiuk, tamna innungnik adsigẽngititsinane erkartuijok, illunatik pinniarninginut, tagva arvertaritse koksesukluse nunamẽnipsingne.

18 Kaujimavluse nunguniartomut Silberemullonẽt Goldemullonẽt piulijaunginapse piusekullupsingnit atãtennut adsiunipsingnit;

19 Kristusible aunganut erdlingnartomut, tamna saugarsutut sinnaungasuitotut ivsornaitotullo-īdlune.

20 Sivorngagut issumaksarsiortaumalauralloarpok sillaksoak tunganilijaukārtinnago, sakkersimajorle nelliunerit kingorlinginne pivluse;

21 Illipse tapsomūna okpertose Gudemut, tokkungajunnit tuppaktitanganut, ānanaujoksoangortilugolo, Gudemut okperkovluse, tettekarkovluselo.

22 Tarnisselo sujungaitissigik miksekārnek naleklugo Annernermut, kattangutinnik nægligosukovluse takkormōrjuitomut; ōmamullo ivsornaitomut nægliktigēvigitse:

23 Illipse erniāngupsārsimajose, asserorniartomiungitok kinguvāksamit asserojuitomille; tamædsa Gudib ōmartub okausinganit, issokangitomut-ītsomārtomit.

24 Uviniggit illunatik iviksukkatitun-īmetta, innublo pinnarnarninga tamat nuvugolangojartutitun-īmet. Iviksukket pannilerput nuvugolangillo kunnulerput;

25 Nalekable okausinga issokangitomut-ītsomārpok. Tamædsale okausek okautigijaujok illipsingnut.

KAPITEL II.

Næglinginek ipperarlugo.

TAGVA ajortullinerit tamaita allarsigik, uivēriklernerit tamaita, takkormōrnerillo, annerudsinerillo, terliakattainerillo tamaita;

2 Kippiniaritselo immungmik sillatunelingmik akkusimangitomik, nutakketitut erniangokammertotitut, aglivalliakovluse tamattomunga;

3 Oksimalauralloarupse Nalekab illænnakārninganik;

4 Tikkisimagapse tapsomunga, sorlo ujarkamut ōmartomut, tamna innungnut nachogijaujok, Gudemele annerimajok pivianartoksōvlune.

5 Illipsetauk sorlo omartotitut ujaraujose, iglolioleritse igloksoangolerkovluse annernelingmik, ajochertuijuksaulerluselo ivsornaitunnik; tunnijijuksaukovluse tunnergu-

tinnik annernelingnik, Gudib idluarijanganik Jesuse Kristusekut.

6 Taimaimet aglangne aglaksimavok: Ahak, ujarkamik iglub terrekuksanganik illijivunga Zioneme, annerimajomik pivianartomiglo; nelliello tapsomunga okpertok kangusuktitauniængilak.

7 Illipsingnut, tagva okpertose pivianarpok; okpingitunnulle ujarak taimna, igloliortut nachogijanget, terrekuksangortitaulernerpok,

8 Ujaraulerdlune apõrgvingmik, kairtolarmelo sinnaungautaujomik; taipkonunga apõrtunnut okautsemik, okperinginamitsuglo attoreksarijatik.

9 Illipsele innukattigẽngõvose annerimajut, ajochertuijut attanniviksõlutik, innuit ivsornaitut, tapsoma innukotingit; illipsingnik kaikojijub pinniarningit ajungitut okautigilugit pijuksauvose, tãktomit kaikongmasse kaumanerminut tattamnartomut.

10 Illipse sivorngagut innukattigẽlaungitose, manale Gudib innukotigivãse; itsarlo saimarsautekangitose, manale saimaudsauvose.

11 Nægligijaujose kattangutit, tækkorngartaujose nunagingitapsingnẽtoselo innerterpapse: uvingub ikliguningit nalengniarasigik, taipkoa tarne akkerartungmatsuk;

12 Nellojullo akkorngane ajungitomik arvertaritse: illipsingnik terliakattaijut idluitullinerarluse, ajungitulliarnipsingnik tækkokovlugit, Gudelo nertorlugo kiglissiniarviub uvlungane.

13 Innungnut nalegeksarekojaujut tamaita nalengniarsigik, Nalegak pivlugo: attanniviglonẽt nalegaunerõjok;

14 Kaptainillonẽt, tapsoma tillijangit akkiniarkovlugit ajortullijunnik, ajungitullijunniglo nertudlarkovlugit.

15 Tamædsa Gudib pijomajanga, illipse ajungitullinermut okausiksẽrotitsikovlugit innuit sillaitut nellojoksõninginik.

16 Kivgaungitotitut, kivgaunginisele attortaililugo ajortullinerub mattutiksanganut; Gudible kivgangititut.

17 Innuit illunaita opigissigik. Kattangutigẽt nægligissigik. Gude naleksiuk. Attannivik opigissiuk.

18 Illipse kivgaujose naleket nalengniarsigik koksasungnermut tamainut; ajungitut issumagiktullo kissetaungitut, issumagingitulletauk.

19 Tamanna saimarsauteliõngmet, innuk kappianarnernik attorungnarpet idluartomik issumagijakarlune, Gudib sãngane, passijeksaulugane kappiasuktitaukpet.

20 Kannok nertornarajangmãt ajortullinisse pivlugit issakajaugupse? Ajungitullinissele pivlugit kappiasuktitaugupse kennuẽrsarluselo, tamanna saimanadlarpok Gudeme.

21 Tamattomunga kaikojaugapse: Kristusetauk aniadlalaungmet pivluta, igsageksamik kemmaivlune uvaptingnut, tapsoma tuminginnik mallekovluse.

22 Tamna idluiliutsengilak, uivẽriklernermiglo kanningane naipitaulaungilak.

23 Tamna suataujarangame, suangilak; ãniatitaugame, sillungilak; idluartomigle erkartuijomut tamanna perkova.

24 Tapsoma nangminek ajornivut timiminut pitipeit kejungmut, ajortullinermik tokkungalerkovluta, idluarnek innõniarvigilugo: Tapsoma ikkinginnut innulijaŭvose.

25 Saukettitut tammarsimajotitut-ĩlaurapse; manale sãgiarsimavose tarnipse pairijingennut ajochertuijoksõningennullo.

KAPITEL III.

Uiggillo nulliaggillo illingajariakarninginnik.

TAIMAKTAUK arnet uitik nalegeksariveit; taipkoatauk okautsinnik okpingitut arnet illusinginnut okausiungitunnut kajungertĩtaukovlugit,

2 Tapkoa arvertarningit nalengnermut ikligutailingmetta tækkogunigit.

3 Ananauningit kallininginnẽtuksaungimetta, nutsermingnik perainermullonẽt, Goldemik attimanermullonẽt annoratsienullonẽt;

4 Omættible innua tækkuksaungitok, sokkosijuilune

piõjoringinermik uimajangitomiglo annerneliõlunelo (pijuksak) tamanna pivianarmet Gudeme.

5 Taimaktauk arnet ipkoa itsak ivsornaitut ingmingnik ãnanautitsilaukput, Gudemut tettekarlutik, uitiglo naletsainarlugit.

6 Sorlo Sarab Abraham nalengmago, nalekaminiglo taivlugo; tapsoma pannigiliusimavãse ajungitulligupse, sivõranaselo kiksarnartomik.

7 Taimaktauk nulliaggit illipse, sillatoluse najortigissigik, arnello sangẽnersaungmetta opigissigik, tapkoatauk saimanermut kingormgujekattauniarmetta innõtsemik; tuksiarnisse agviartaukonnagit.

8 Tagvale illunase issumakarkattigẽngniaritse, naiperkotigosukluse, kattangutitut nægliklusе, napkigosukluse, innutsiarluse.

9 Ajornek ajortomut akkiniartaililugo, suagosungnerillonẽt suangnermut; ajungitullitituse, kaujimagapse taimaitomut kaikojaumajose, saimanartolingmik kingormgujeksakarkovluse.

10 Innõtsemik nægligosuklune, uvlunniglo ajungitunnik tækkojomajok, okaminik nippangertitsile okausekartaililune ajortomik, kangasinangminullo uivẽriklertaililune.

11 Ajornek tunnulerliuk, ajungitulliarlune; ullapirsautesiorle, katsungaitomiglo pinasuarutigilugo.

12 Idluartut Nalekab ijikita tækkonãrmagit, tuksiarningillo siutikita (tussarpeit); ajortullijulle Nalekab kẽnanget tautukpeit.

13 Kialo idluilugvigijungnarpãse, ajungitok mallekupsiuk?

14 Kappiasuktitaugalloarupselonẽt idluarnek pivlugo, pillorikpose. Sivõranartitsininginigle sivõraniarase, kakkilãrtailitituselo.

15 Nalegarle Gude nertorsiuk omættipsingne: Opalungẽrsimatsainaritsele akkiorlugit, illunaita kaujititaujomajut nerriugijapse illupsingnẽtub tungavikarninganik;

16 Kennuẽnermullo, udsertornermullo; passijeksaungitomik illumiutekarluse, illipsingnik terliakattaijut idlui-

luktullinerartise, kangusukovlugit, Kristuseme ajungitulliarnipsingnik mittautekaramik.

17 Gudele taimaikojikpet, idluarnersaungmet kappisuktitaugupse ajungitullinek pivlugo, idluitullinek pivlugo pijomit.

18 Kristusetauk attausiardlune ãniatitaungmet ajornivut pivlugit, idluartok idluitut pivlugit, pititsomavluta Gudemut, uvinimigut tokkotauvlune, annernimigulle omartitauvok.

19 Tapsomũnatauk okãlajartolaukpok annernernut parngnanẽrsimavingmẽtunnut;

20 Ipkoa okperomalaungitut Gudib kennuẽrsartub uttakkingmagit, taipsomane Noa innõtillugo umiaksoak sennajaungmet, tapsoma illuane ikkitut, imaipok, sittamaujortut innuit piulijaulaukput imãnit.

21 Tamattomunga nellautartauvok mattomane piulijigijavut Baptijũt; ubvautaungitok timib ipinganut, issumable passijeksaungitub nekkoksitigiva Gudemut, Jesusib Kristusib makkininganut;

22 Tamna killalliarame Gudib tallerpiet tunganẽlerpok, Engelillo, attannersuillo, pitsartudlartullo naipertorpæt.

KAPITEL IV.

Ajortulliarungnẽrnermik.

KRISTUSE ãnialaungmet timimigut pivluta, illipsetauk taimaitomik issumamik tigusilermititse; uvininge ãniajok ajortullijungnẽrmet;

2 Kingorngane innõniarnermine sulle uviningme, innuit ikliguninginnuungitok, Gudible pijomajanganut innõniarlune.

3 Tãvarutigigaptigo, innõnipta annigorningane nellojut pijomajangit attutsainalauraptigik arvertalaurapta illokeudlarnerme, ikligunermelo, tallanermelo, nerriluadlarnermelo, immiluadlarnermelo, mamaitoãlungnelo, Gudiungitunniglo kivgartornerme.

4 Tattamnarsarput illaginginapsigik, taipkotitunarlo

illusekanginapse koksalainartunnik idluitunniglo, mittautiksenniglo okausekarlutik.

5 Taipkoa kigligiksartuksaujomãrput tapsomunga, opalungẽrsimajomut erkartuivlune innõjunniglo tokkungajunniglo.

6 Tamanna pivlugo tokkungajuttauk okautsinnik tussarnertunnik okãlavigijaugivut, erkartortaukovlugit innuõningita uvininginnut, tarningille omarkovlugit Gudeme.

7 Tamaitarsoarnigle naggatiksak kaglilerpok.

8 Tamanna pivlugo sillatuleritse erkomaluselo tuksiaritse. Tamainille pinersarilugo, nægliktigẽgitse illungertornermut; næglingnerub ajornerit unuktoksuit mattungmagit.

9 Sinniktarviõkattigẽgitse avamugase.

10 Kivgartortigẽgitselo saimarsaumut illunase attunit tunnerguseapsingnut, pimaklertotitut ajungitutitut Gudib saimarsautãnik ingmigolingajunnik unnuktoksoarnik.

11 Okãlajokarpet, Gudib okauseringmagit okãlatigilugit pile. Kivgartortokarpet, Gudib tunnijanga ajungijutigilugo piniarle: Gude pinniarnernut illunainut nertortaukovlugo Jesuse Kristusekut, tamna nertortaule pitsartunerolunelo issokangitomit issokangitomut. Amen.

12 Næglingnartose illipse, tattamnaksarutiginiarassigik kappianartut õnarsitimasse, tamakkoninga pititaujose õktortaukovluse, sorlo tækkorngartamik pijaulerasuginase:

13 Kuviasugitsele, Kristuse kappiasuktituakattigigapsiuk; ãnanauninget sakkeromãrviane kuviasutekarkovlusetauk serriniarluse.

14 Pilloridlarpose mittautaugupse Kristusib attinga pivlugo; ãnanaunerub Gudiblo Annerninget inniginggmasse. Tamna mittautigijaujok taipkonane, illipsingnele nertortauvok.

15 Innuartotulle-ītomik ãniatitaujomik illipsingnẽtokartailile, tigliksimajotullonẽt, idluiluktulliartotullonẽt, kerlerutijotullonẽt assime senajeksanginnik.

16 Kristusible innukotingatut ãniatitaugune, kangusugane pile, Gudele nertorliuk tamanna pivlugo.

17 Nelliutingmet erkartuinek pigialertok Gudib ig-

lungane. Uvaptingnele pigiarkãrpet, okperomangitut Gudib okausinginnik tussarnertunnik kannoẽtomik naggatekaromãrkæt?

18 Idluartorlo serlek piulijaujungnarmet, nane sakkeromanajarka, Gudemik nalengitok, ajortullijorlo?

19 Taimaimet, Gudib issumanganut ãniatitaujut, tarnitik perkojeksariveit tapsomunga, nertornarlune pingortitsijomut, ajungitulliarlutik.

KAPITEL V.

Ajochertuijut kaiblartauninginnik.

ANGAJOKAUNEROJUT, illipsingnẽtut, okaupakka, uvanga angajokaunerõkattauvlunga, kigligiudsijolarmalo Kristusib ãnianganik; illangiutekattauvlungalo ãnanaunermik sakkeromãrtomik.

2 Kristusib innukotingit, perkojaumajut illipsingnut pairiniarsigik, udsertorlugillo, kunnunermut pinase, kunnulugasele; kangunartunnik perkutiniaromanermut pinase, õmamulle illungertortomut;

3 (Gudib) innukotinginnut attanniotijomajutitut pinase, igsageksaunialeritsele illagẽktoksoarnut.

4 Tagva pairksiviksoak sakkeromãrpet, niakõmik kunnulijuitomik nalengnartomik pititaujomãrpose.

5 Taimaktauk illipse innuosuktojose innutokaunerit naleksigik. Illunase nalektigẽgitse, piõjorijuinermik attaruilititse. Pimariutertut Gudib akkerartormagit, piõjorijuitulle napkigiveit.

6 Tamanna pivlugo illipsingnik nikkanarsaritse Gudib agganginnut pitsartujoksoarnut, nelliunermine illipsingnik piõtitsiniarkovlugo.

7 Siardlernisse tamaita tapsomunga pitisigik, tapsoma issumagitsainarmasse.

8 Sillatuniaritse udsertorluselo; akkerartortise Satanase arvertangmet Loewetut nipliajoksoatut, ẽjeksasiorlune nelliennik.

9 Tamna okpernermut akkerartorsiuk sõngoluse, kaujimavluselo, kattangutisse nunamẽtut tamakkonungatauk kappianartunnut pijaulermingmetta.

10 Tamainigle saimarsaumik Gude, uvaptingnik kaikojijok ãnanaunersoarminut issokangitomut Kristuse Jesusekut, tapsoma nangminek ãkiksorniarpãse namaktomik, nekkoksitiluse, pitsartutiluselo, tunganilitiluselo, illipse annikitomik kappiasuktitaujose.

11 Tamna nertortaule pitsartunerolunelo issokangitomit issokangitomut. Amen.

12 Silvanuse kattangutise nertornartok (taimaisugijara) neksarluue ukkoninga, aglagvigiãrsulaukpapse, kaiblarluse kigligiutigilugolo, Gudib saimarsautã tettigijase okpernartongmet.

13 Okpertut annerimakattigijapse Babyloniamẽtut salutipãse, ernermalo Markusib.

14 Salutikattigẽgitse kunnikluse næglingnermut. Ullapirsaumik illakarlittõk, illunatik Kristuse Jesusemẽtut. Amen.

PETRUSIB

AGLANGITA AIPANGIT.

KAPITEL I.

Malligeksennut sunatuinarnut kaiblaijomik.

SIMON Petruse, Jesusib Kristusib kivganga Apostelingalo, okpernermik pivianartomik uvaptitut pimakattiptingnut idluarnerme, Gudipta piulijiptalo Jesusib Kristusib pititsininganut.

2 Gudib tunnitsivigilise saimanartoksoarmik ullapkosernartoksoarmiglo, illitarsinermut Gudemik, Jesuse Kristusemiglo Nalegaptingnik.

3 Tapsoma Gudib pitsartuninget tunnitsivigingmattigut tamainik (kannok innõniarluta arvertarkovlutalo Gudib idluarijanganut) illitarsinermut tapsominga, uvaptingnik kaikojijomik ãnanaunerminut ajunginerminullo;

4 Tamattomũna angnerpãngõjunnik pivianartoksoarniglo angerviõvogut, imãk, tamakkonunga illangiutititaulerkovluse Gudioninganik, sillaksoarmẽtut ikliguningit asserornartut kemmakupsigik:

5 Tagva ajungitapsingnut attaruililerítse, okpernipsingnullo sakkertitsileritse ajungitullinermik, ajungitullinermullo illissimanermik.

6 Illissimanermullo namatuinartomik, namatuinartomullo kennuẽrsarnermik, kennuẽrsarnermullo nalengnermik Gudemik;

7 Nalengnermullo Gudemik, næglingnermik kattang-

utimik, næglingnermullo kattangutimik nægligosungnermik illunainik.

8 Tamakkoa illipsingnēkunik pigannerlutik, erkeasuktiniængilāse sullingitiniaraselonēt, illitarksinermik Nalegaptingnik Jesuse Kristusemik.

9 Tamakkoningale pekangitok, tamna tautungilak, aggangminut tapsikārtok, (tækkotsiarnek ajorlugo) ajornerilauktamelo pējartauningit puigorpeit.

10 Tamanna pivlugo kattangutikka attaruililuaritse, kaikojaumanise annerimaniselo aulajungnengerlugit. Taimailioritse sumullonēt apōrniængilase.

11 Taimak angijomik tunnitsiviōjomārtose itterviksamik Nalegapta piulijiptalo Jesusib Kristusib nalegauvinganut issokangitomut.

12 Taimaimet katsunganiængilanga tamakkoninga kaiblatsainarluse, nauk tamakkoa kaujimagalloarlugit, tunganilimavluselo miksekārninganik tamattominga.

13 Idluarivikparale tuppaktēnarluse erkaititsinermut, iglome tamattomanētillunga.

14 Kaujimagama igluga (timiga) attorungnēreksarigapko nelliutilārmet, taimak Nalegapta Jesusib Kristusib nellojungnērtilaungmanga.

15 Pinasuaromavungale tamattominga erkaumajeksakatsainarkovluse kingunamne.

16 Uvagut okarvigilaurapse Nalegapta Jesusib Kristusib tikkitsomārninganik pitsartuneliksoarmik, sillatulungnerit okālagaladlarnerit tukkekangitut mallilaunginaptigik; uvagulle nangminek ānanauninga tækkolaukpavut.

17 Gudemit Atātamit pititaungmet nalengnartomiglo nertornartomiglo, nippemut, tapsomunga pijomut, angijomit ānanaunermit imāk: Tagga Ernera erdligijara, tamna kuviagijara.

18 Nippelo tamanna killangmit pijok tussarpavut, kakkame ivsornaitome illagigaptigo.

19 Nellautaijub okausinganik tunganartomik pekarpogut; tamanna nalekapsiuk idluartomik pivose, sorlo neneroak kaumaksaijok tāktome, kaulersēarivlugo, uvloriarlo kauksiut kaumaksaitsēarivlugo omættipsingne.

20 Tamannalo kaujijeksarekãrtasse, nellautaijut okausingit aglangne, innub nangminek issumanganit pitsengimetta.

21 Innub issumanganut nellautainermik pijokalauksimatsengimet; ivsornaitulle taipkoa Gudib innungit okãlalaukput, Annernerub ajunginerub kajungertimagit.

KAPITEL II.

Ajochertuijut nellangaitut sivorngagut okautauninginnik.

NELLAUTAIJUNNIGLE nellangaitunnik pijokalaurivoktauk innuit akkorngænne, sorlotauk ajochertuijut nellangaitut akkunapsingnẽtsomãrmetta, senniagut ajochertũsenik pititsijomãrput asserornartunnik, Nalegarlo missiutigijomãrpæt, pissiarijigilauktanget; ingmingnut pititsivlutik asserudlautiksamik tagvaĩnartomik.

2 Ajochertusingillo asserornartut unuktoksuit malligomãrpeit. Taipkonunga miksekãrnerub apkuta mittautigijaujomãrpok.

3 Torkuinermullo illipsingnit perkutiniarasuaromãrput issumasinialuktunnik okausekarnermut. Taipkoa pitlartautiksangit okautaukammerungnẽrtut nokkarniængilet, erkartortautiksangillo sininginivut.

4 Engelit idluitullilauktut Gudib pitlartaililaunginamigit, tãktoksuble kellaumgujenginnẽdlutik Satanasevingmut ajektordlugit pitilaukpeit, kumergutaukovlugit erkartuivingmut;

5 Sillaksoartokaujorlo pitlartaililaunginamiuk, Noale idluarnermik okãlajok piuliva, illangillo sittamaujortõvlutik, ullitornivaksoak pitinamiuk sillaksoarmiunnut Gudekaromangitunnut;

6 Iglugaseksuillo Sodoma Gomorralo argsaẽnautilerdlugit, pitlalauramigit asserornermut, tækkojeksangortiluklugit ajortullijunnut, kingorngane pijomãrtunnut.

7 Lotelo idluartok piulivlugo, kappiasuktitaujok angijomik innuluksuit illokeudlartut pinniarninginnut;

8 Idluartok tamna, taipkoa akkorngænnẽname, uvlut tamaita tarnimigut idluartokut kappiasuktitaulaukpok idluitulliarninginnut tækkojaminut tussartaminullo;

9 Tagva Gudemik nalektut Nalekab piulidlarungnarpeit õktortaunermit, idluitulle kumergusiudlugit erkartuiviksamut, pitlareksaukovlugit.

10 Sugaluluarlugille uviningminut innõniartut, ivsornartunnik ikliguktut, nalekenniglo nachojut, innungmik sillasiojuitut, ingmingnik piõjoridlartut, sajugatiglo attannionerit mittautigilugit;

11 Nauk Engelit pitsartunersauvlutiglo sõngonersaujut, mittautigijaunadlartok patsitiksak taipkoa pivlugit pitsengilæt Nalekamut.

12 Taipkoale sorlo nergjutititut sillatunekangitutitutĩput, ingergamik erniangojut tigujaulerlutik tokkoteksaẽnauvlutik; mittautekaramik kaujimangitamingnik, asserornartulliarnermingnelo nungutaujomãrput,

13 Idluitullinermingnut akkivioniksettik neksarpeit. Issumamikut alliadlarput uvlut tamaita uvingub kuviagijanganut innõniarnermik, kangunartoksõvut makkojungnadlalarmiglo, kuviasuktoksõvut uivẽriklernermingne nerrekattigijarangamise;

14 Ijekarput angijomik illokeudlartunnik, ajortullinermik soraijunatik, kajumiksarpeit koksalaitut tarningit, omættekarlutik illumersimajut torkuinermik, innuit õminadlartut.

15 Apkut idluartok kemmakamitsuk tamarnartomut pivut, Balaamib Bosorib erninget apkuta attorlugo, tapsoma akkilertaunine idluangitok nægligiva;

16 Ajortulliaranele ikpigiva, nergjutsoak kippalo okajuitok innuktun okalerame, innerterpa nellautaijub sillaininga.

17 Taipkoa puailavit immekangitut, nuvujet annoremut kaivitomut aulataujut, taipkonunga kappianartomik tãktoksoarmik kumergutaumavok issokangitomut.

18 Piblingaidlartunnik okausekaramik piungitoksoarnik, uvingub ikliguninganut ivsornartullinermut kajumiksarpeit imaitut, nellãgut kemmãmajut tamarnartomut innõniartunnit;

19 Kivgaujungnainermik angervigiveit, nangminerle asserornartub kippalogiveit. Salagijaujok kivgaulermet salagijiminut.

20 Makkojungnartunnit sillaksoarmẽtunnit kemmamajut, illitarksinermut Nalekamik piulijiptingnik Jesuse Kristusemik, imaitulle ama nappertitaulerunik sālagijauvlutik tamakkonunga, kingorngane tagva tapkoa illinganingit ajulualerput sivorlermit.

21 Ajunginersaulaungmet taipkonunga idluarnerub apkutã kaujilaungikunitsuk, kaujimanerlungnermit, perkojello ivsornaitut, tapkonunga pititaumajut, tunnulerunikit.

22 Taipkonunga nellautsimavut adsigẽgutiksak imna okpernartok: Kingmek meriarilauktaminik nerringmivok; kuingẽngerlo sallumarsarsimajok sallumaitomut aksakãrtinivok ingminik.

KAPITEL III.

Uvlut kingorlit nelliusimaninginik.

TAMÆDSA aglangma aipangit illipsingnut, nægling-nartose; tamakkonunga tuppaktiluselo erkaitipara issumase nellogõrtok;

2 Erkailerkovluse okautsinnik mattoma sivorngagut nellautaijunnut ivsornaitunnut okautigijaujunnik illipsingnut; perkojaptingniglo, uvagut Nalekab piulijipta Aposteligijãtigut.

3 Tamannalo kaujilerkãrsiuk, uvlut kingorlinginne mittautekartokaromãrmet, kajungilarnermingnut innõniartunnik,

4 Okarlutiglo: Tikkiviksanga angerosimanerub nelliuninga nauk? Sivolīt sinnilernermetta, taimanget tamaita taimailingatuarniarput, sorlo pingortitaumajut pigiarningænne-īlaungmet.

5 (Kaujimangilelle) kaujijomanginamik, killak itsak Gudib okausinganut pingmet, nunalo immãnit, immãnẽdlunelo:

6 Tamaidlune tamattomũna sillaksoak taipsomanẽtok ullitornevivaksoarmut nungutauvok immãne.

7 Killagle nunalo mattomanẽ-ĩtuk okausinganuttauk tamattomunga pigumitãngulerpuk, pijuksaujomãrlutik ikkomamut uvloksame erkartuivingme, innuillo Gudemik nalegomangitut pitlartauviksanginne.

8 Attauserle nellojeksaringilasse illipse næglingnartose, uvlok attausek Nalekab sãngane imaimet, sorlo Jahrititut tausendititut, Jahrillo tausendit sorlo uvloktut attausertut.

9 Nalekab angersimanine nelliutiluartiniængila, illangita nelliutiluartinasugingmatsuk; kennuẽrsarvigivãtigulle assioniartokarkojinginame, illunatale sagiarkovlugit.

10 Nalekable uvloksanga nelliutsomãrpok sorlo tigliktotut unnuaksiortotut; tapsomane killait nungutsomãrput serkorpaluksãlungmut, pingortitelle õnartovaksoarmut aumajomãrput, nunalo perkutingillo ikkoalanermut nungutaujomãrput.

11 Illunatik makkoa nungutsomãrmetta, kannok angijomik pijariakartose, ivsornaitomik innõniarkovluse Gudelo naleklugo illiornipsingnut;

12 Nerriukluselo erinesukluselo Nalekab uvlunget nelliuviksãnut, taipsomane killait ikkomamut nungutsomãrmetta, pingortitello õnartovaksoarmut aumadlarlutik.

13 Okausinganulle nerriupogut, killangmik nutãmik, nunamiglo nutãmik, tagvane idluarsainek innekarpok.

14 Tamanna pivlugo nægliktakka, tamakkoa nerriugigapsigik, attaruilititse ivsornartokarkonnase, pitlareksaukonnaselo, tapsoma sãngane ullapirsarsimaluse naipitaukovluse.

15 Nalegaptalo kennuẽrsarninga piulijaujutigissiuk; sorlotauk nægliktok kattangutivut Pauluse aglalaungmet illipsingnut, illissimanermut tunnitsiviõnerminut.

16 Taimaktauk (pigivok) aglamine tamaine okautigigamigit tamakkoa; illangit tamakkoa tukkekartilugit okumaiput, illissimangitut tunganilimangitullo mumikpeit, sorlotauk aglait assingit, ingmingnik asserorlutik.

17 Illipsele nægliktakka, tamanna sivorngagut kauji-

magapsiuk, udsertoritse illipsingnik, innuit mamaitut tammarninginnut amuartaukattaukonnase, nangminek tunganilimanipsingnit kattengniarluse.

18 Nalegaptale piulijiptalo Jesusib Kristusib saimarsautãne illitarilugolo aglivalliatitse. Tamna nertortaule tamattomanelo issokangitomullo. Amen.

JOHANNESIB

AGLANGIT SIVOLIT.

KAPITEL I.

Kristuse Johannesib okautigiva.

ISSUANIT-ILAUKTOK, ijiptingnut tækkolauktavut, kemmergolauktavut, aggaptingnullo aktulauktavut, tussalauktavut, innõtsib okausinganik.

2 Innõserlo sakkijarsimavok, uvagullo tækkolaukpogut, kigligiudsilaptalo okãlavigivapse innõtsemik naggatekarniængitomik, Atãtamẽlauktomik, uvaptingnullo sakkertomik.

3 Tamna tækkolauktavut tussarlauktavullo okautigivavut illipsingnut, illipsetauk illagẽgutekarkovluse uvaptingnut; uvagullo Atãtamut Erninganullo Jesuse Kristusemut illagẽgiakarpogut.

4 Tamattomingalo aglagvigivapse, kuviasungnise namaksekovlugo.

5 Tamædsalo okausek tapsomanget tussarlauktavut, illipsingnullo kigligiutigijavut: Gude kaumaniõngmet, tapsomanelo tãktokangilak.

6 Okarupta, tapsomunga illagẽgutekartogut, tãksiorlutalo, sæglovogut, miksekãrnermiglo piniængilagut.

7 Kaumajomele arvertarupta, sorlo tamna kaumajomẽmet, illagẽngnekarpogut uvaptingnut, Jesusiblo Kristusib, tapsoma Erninget aunget, ubvarpãtigut idluitunnit tamainit.

8 Okarupta, ajortokangilagut, uvaptingnik nangminek uivẽrivogut, miksekãrnerlo illuptingnẽngilak.

9 Ajornivulle kigligiksautigiguptigik, tamna nertornartovlune idluartovok, issumagijungnẽrvigigamittigut ajorniptingnit, sujungaitilutalo idluitunnit tamainit.

10 Okarupta, ajortullilaungitogut, sæglotunerarpavut, okausingalo illuptingnẽngilak.

KAPITEL II.

Kristuse tuksiarutjigivavut.

KITTORNGARSUKKA, tamakkoninga aglagvigivapse, ajortullikonnase. Ajortullijokarpello, tuksiarutjekarpogut Atãtamut, Jesuse Kristusemik, idluartojomik.

2 Tamnalo ullapirsautauvok ajornivut pivlugit; ajornivulle kissetaungitut sillaksoarmiulletauk tamaitarsuit (ajorningit) pivlugit.

3 Tamannalo kaujijutigivavut, illitarigaptigo, perkojangit nalekuptigik.

4 Okartokarpet: illitarivara, nalengnagillo perkojangit, tamna sæglotojoksõvok, tapsomanelo miksekãrnekangilak.

5 Okausinganigle nalektok, tapsomane nellagut Gudib næglingninga namaksivok. Tamattomanget kaujimavogut, tapsomanẽnapta.

6 Tapsomanẽtsainarlune, okartok, arvertartuksaugivok, sorlo tamna (Jesuse) arvertarlaungmet.

7 Kattangutikka, nutãmik perkojamik aglagvigingilapse, nutaungitomigle perkojamik, tamattominga pigiarninganit pekartose, pigiarninganit tussartase tamædsa perkojak nutaungitok.

8 Ama aglagvigivapse perkojaktãmik, tapsomanelo

illipsingnelo miksekãrtojomik; tãksoak annigormet, kaumajorlo miksekãrtok mana kaumaksaivok.

9 Kaumajomẽdlune okartok, kattangutiminiglo õmisuktok, tamna tãktomẽpok sulle.

10 Kattangutiminik nægliktok, kaumajomẽtsainarpok, sinnaunganerkarminane.

11 Kattangutiminiglo õmisuktok, tamna tãktomẽpok, arvertarlunelo tãktome, namullo ainermik nellovlune; ijigik tãktub takpẽtilaungmagik.

12 Aglagvigivapse kittorngãrsukka, ajornisse issumagijaujungnẽrmetta, tapsoma attinganut.

13 Atãtaujose aglagvigivapse, issuanit-ĩtok illitarigapsiuk. Innuosuktõjose aglagvigivapse, ajortoksoak salagigapsiuk. Sorrutsiõjose aglagvigivapse, Atãta illitarigapsiuk.

14 Atãtaujose aglagvigilaukpapse, issuane-ĩtok illitarivasse. Innuosuktõjose aglagvigilaukpapse, pitsartunekarapse, Gudiblo okausinga illipsingnẽtsainarmet, ajortoksoarlo sãlagilaurapsiuk.

15 Sillaksoarmik nægligosungniarase, sillaksub pinginniglonẽt. Sillaksoarmik nægligosuktokarpet, Atãtab næglingninga tapsomanẽngilak.

16 Sillaksoarmẽtut tamaita, (uvingub ikliguningit, ijib allianingit pimariuternerillo,) Atãtamit pingimetta, sillaksoarmille pivut.

17 Sillaksoarlo nungutsomãrpok allianarningillo: Gudible pijomajanganik pinniartok, issokangitomut-ĩtsomãrpok.

18 Kittorngarsuit, uvlut naggatæt tamædsa nelliutilerpok, sorlolo tussaumagapse Antikristusemik tikkitsomãrtomik, manalo tamædsa Antikristusit unnulerput; tamattomanget kaujimavogut, uvlut naggatæt nelliutilermet.

19 Uvaptingnit taipkoa aularput, illagilaungilavulle; illagilaurunittigut uvaptingnẽtsainarajarlaukput; (aularpulle) sakkijarkovlugo tamaita illagilaungimattigut.

20 Illipselo saimaunekarpose tapsomanget, ivsornaitomit, tamaitalo illissimavasse.

21 Aglagvigilaungilapse, sorlo kaujimangitose miksekãrnermik, kaujimagapsiugle, kaujimavluselo miksekãrnek sæglunermit piniængimet.

22 Sæglojok kina, Jesuse Kristuseõjomik missiarudsijok kissime? Tagva Antikristuse, Atãtamiglo Ernermiglo missiarudsijok.

23 Ernermik missiarudsijok, Atãtamiktauk pekanginivok; Ernermigle kigligiudsijok, Atãtamiktauk pekarivok.

24 Illipsele pigiarnermit tussarlauktasse tamaita illipsingnẽtsainarlit. Pigiarnermit tussalauktasse illipsingnẽtsainarpetta, tagva illipse Ernerme Atãtamelo ĩtsainarniarivose.

25 Tamædsa angerninga, uvaptingnut innõtsemik naksaungitomik (tunnitsivigijomavluta) angermet.

26 Tamakkoninga aglagvigilaukpapse, illipsingnik tammartitsijut pivlugit.

27 Saimarsautelo, tapsomanget pijase, illupsingnẽtsainarniarpok, kimullo ajochertortaujariakangilase; sorlole saimarsautib tamainik ajochertormasse, miksekãrtolarmelo sæglunanelo; taimak sorlo ajochertulaungmasse tapsomanẽtsainaritse.

28 Manna tagva, kittorngarsuit, tapsomanẽtsainaritse, sakkijalerpet kuviasutekarkovluta, kangusugatalo tapsoma sãngane tikkiviane.

29 Kaujimagupse idluartoksõngmet, nellojungnẽrivose, idluartomik pinniartok, tapsomanget erniangõngmet.

KAPITEL III.

Uvaptingnik Gudib næglininget nellekangininganik.

KEMMERGOTITSE kannok angijomik næglingnermik Atãta sakkijartitsilaungmet uvaptingnut, Gudib kittorngangínnik taijaukongmattigut. Taimaimet sillaksub innungita illitaringilãse, tamna illitaringinamitsuk.

2 Nægliktakka, mana Gudib kittorngarivãtigut, sakkijarsimangilarlo sulle illingajomãrnivut. Kaujimavavulle, sakkijarniarpet, adsiginiaraptigo; tækkoniaraptigo illinganinga.

3 Nelliet taimaitomik nerriugijeksakartok tapsomunga, tamna ivsornailiniarpok, sorlo tamna ivsornaimet.

4 Ajortullijok, idluiliorpoktauk; ajornerlo idluiniõvok.

5 Kaujimagivose, tamna sakkersimangmet, ajornivut pẽjaromavlugit; tapsomanelo ajornekangilak.

6 Tapsomanẽtsainartok ajortullingilak; ajortullijub tækkolaungila illitarilaunagolo.

7 Kittorngarsuit, kimullonẽt uivẽrijauniarase. Idluartullijok idluartõvok, sorlo tamna idluartõngmet.

8 Ajortullijok Satanasemit pivok; pigiarninganit Satanase ajortullingmet. Tamanna pivlugo Gudib Erninga sakkersimavok, asseroikovlugo Satanasib pinniarninginnik.

9 Gudemit erniangojok ajortullingilak, karngatigimajut omunga tapsomanẽtsainarmetta, ajortullijungnangilarlo Gudemit erniangongmet.

10 Tamattomanget nellonarungnẽrpok, Gudib kittorngangit, Satanasiblo kittorngangit nellit: idluartomik pingitok, Gudemit pingilak, kattangutiminiglo næglingitok.

11 Tamædsa okautsaunivut pigiarninganit tussartase, nægliktigẽktuksaugapta.

12 Kaine mallingnago, taimna ajortomit pingmet, nukẽ tokkopa. Sunalo pivlugo tokkolaukpauk? Pinniarninne ajormetta, nukatalo pinniarningit idluangmetta.

13 Tattaminiarase kattangutikka, sillaksub innungita õmigikpasse.

14 Kaujimavogut, tokkomit innõtsemut pivogut, kattangutit nægligigaptigik. Kattangutemik næglingitok tokkomẽtsainarpok.

15 Kattangutiminik õmisuktok, tamna innuartõvok; kaujimavoselo innuartok innõsekarungnangimet illumine.

16 Tamattomanget tapsoma næglingninga nellojung-

nērpavut, innōtseminik tunnijilaungmet pivluta. Uvaguttauk innōtsivut tunnijeksarigivavut kattangutit pivlugit.

17 Nunable mattoma pinginnik pekartub, kattangutine ajoksartok tækkoguniuk, omættinelo parngnanērlugo tapsomunga; kannok tamna Gudib næglingninga illumine pigēnarajarkauk?

18 Kittorngarsukka, okausetuinarmut, okatuinarmullonēt nægliktaililuta; pinniarnermulle miksekārnermullo pita.

19 Tamattomanget nellojungnērpogut, miksēkarnermēnapta, omættivullo mannigorungnarpavut tapsoma sāngane.

20 Omættipta erkartorpattigut, Gude anginersaungmet omættiptingnit, tamaitalo kaujimaveit.

21 Næglingnartose, omættipta erkartungipattigut, Gudemut kuviasutekarpogut.

22 Sumiglonēt tuksiarluta, tunnitsiviōniarpogut tapsomanget; perkojangit mallikaptigik, sānganelo kuviagijanganik pinniarluta.

23 Tapsomalo perkojanga tamædsa, Ernerme Jesusib Kristusib attinganut okperkovluta, nægliktigērkovlutalo, taimak perkungmattigut.

24 Perkojanganiglo nalektok, tapsomanētsainarpok, tamnatauk tapsomanēdlune. Annernerlo tunnijanga uvaptingnut nellunaikutarivavut, illuptingnētsainarniarmet.

KAPITEL IV.

Ajochertuijut nautsertortaukojauninginnik, illangit nellangaingmetta.

NÆGLINGNARTOSE, annernerit illunaita okperinassigik, annernerille ōktorsigik Gudemit pingmangæta; nellautaijut nellangaitut unnuktoksuit aimangmetta sillaksoarmut.

2 Tamattomanget Gudib Annerninga illitarissiuk:

Annernerit illunatik Jesuse Kristusemik uviningme tikkitomik kigligiudsijut, Gudemit pivut;

3 Annernerillo illunatik Jesuse Kristusemik uviningme tikkitomik kigligiudsingitut, Gudemit pingilet. Tamædsalo Antikristusib annerninga tussaumajase tikkitsomãrmet, tamattomanelo sillaksoarmelerẽrpok.

4 Kittorngãrsuit, Gudemit pivose, taipkoningalo salakartose; illupsingnẽtok anginersaungmet sillaksoarmẽtomit.

5 Taipkoa sillaksoarmit pivut, tamanna pivlugo sillaksub innungititut okãlavut, sillaksublo innungita tussãgõrpeit.

6 Uvagut Gudemit pivogut; Gudemik illitarksijub tussãgõrpãtigut; Gudemit pingitub, tussãgõngilãtigut. Tamattomanget miksekãrnerub Annerninga, tammartitsinerublo annerninga illitarilerpavut.

7 Næglingnartose, nægliktigẽlaukta; næglingnek Gudemit pingmet; nægligosuktorlo tamna Gudemit erniangovok, Gudelo illitariva.

8 Næglingitub, Gude illitaringila; Gude næglingniõngmet.

9 Mattomunga Gudib næglingninga uvaptingnut sakkersimavok, Gudib Ernetuane tillilaungmago nunamut, uvagut tapsomũna innõkovluta.

10 Næglingnek tamædsa, uvagut Gude nægligigaptigoungitok, tapsomale næglingmattigut, Erninelo tillilaungmago ullapirsautaukovlugo ajornivut pivlugit.

11 Næglingnartose, Gudib taimak næglingmattigut, uvaguttauk nægliktigẽrtuksaugivogut.

12 Gudemik tækkomajokatsengilak. Nægliktigẽkupta, Gude illuptingnẽtsainarpok, næglingningalo illuptingne namaksivok.

13 Mattomanget kaujilerpogut, tapsomanẽtsainarapta, tamnalo illuptingnẽdlune, Annernerminik tunnitsivigingmattigut.

14 Tækkolaunerdlutalo kigligiudsivogut, Atãtab Ernek tillilaungmago piuliklerteokovlugo sillaksoarmiunnik.

15 Nelliet Jesuse Gudib erneringmago kigligiudsijok, Gude tapsomanẽtsainarpok, tamnalo Gudemẽdlune.

16 Gudiblo næglingninga uvaptingnut, kaujimavlugo okperivavut. Gude næglingniõvok; næglingnermẽtsainartorlo, Gudemẽtsainarpok, Gudelo tapsomanẽdlune.

17 Tamattomunga næglingnek namaksivok uvaptingne, kuviasutekarkovluta uvloksame erkartuivingme; sorlo tamna-ĩmet, taimainivogut sillaksoarme tamattomane.

18 Næglingnek erksinermik illakangilak, næglingneruble namaksijub erksinek annitipa; erksinek ãnianartomik illakangmet. Erksijuble, næglingnek namaksitingila.

19 Nægligilavut, tapsoma næglekãrmattigut.

20 Okartokarpet, Gude nægligijara, kattangutiminiglo õmisuktok, tamna sæglotojoksõvok. Kattangutine tækkoane nægligingikuniuk, kannok Gude nægliginajarkauk tækkolungitane?

21 Mattomingalo perkojakarpogut tapsomanget, Gudemik nægligosuktub, kattangutinetauk nægligijeksaringmago.

KAPITEL V.

Pingasut kigligiudsijut.

NELLIET Jesuse Kristuseõjomik okpertok, Gudemit erniangõvok. Tapsomingalo ernijomik nægligosuktub, tapsomangettauk erniangojok nægligigiva.

2 Mattomanget kaujilerpogut, Gudib kittorngangit nægligigaptigik, Gude nægligiguptigo, perkojangillo mallikuptigik.

3 Gudemut næglingnek tamædsa, perkojangit mallikaptigik; perkojangillo ajornangilet.

4 Gudemit erniangõjut illunatik, sillaksub innunginnut ajugaungmetta; okpernivullo ajugauniõvok sillaksub innunginnut.

5 Sillaksuble innunginnut kina ajugauva, kissime Jesuse Gudib Ernerijanganik okpertok?

6 Tamna tagva, tikkitok immermiglo aungmiglo pivlune, Jesuse Kristuse; immermik kissianeungitok, immermigle aungmiglo (pivok). Annernerlo tamnauvok nellonaijaijok, Annernek miksekārniōngmet.

7 Pingasuōngmetta killangme kigligiudsijut: Atāta, Okauserlo, Annernerlo ajunginek; pingasullo tapkoa attausiōvut.

8 Pingasuttauk kigligiudsivut nuname: Annernek, immerlo, auglo; pingasullo tapkoa attautsemut pivut.

9 Innuit kigligiudsiningit okperiguptigik, Gudib kigligiudsininga anginersauvok; Gudib kigligiudsininga tamædsa, Ernerminik kigligiudsilaurame.

10 Gudib Erninganut okpertub, kigligiudsinek tamanna illumiutariva. Nellieta Gude okperingikuniuk, sæglotunerarpa, kigligiudsinek okperinginamiuk, Gudib kigligiudsininga ernerminik.

11 Tamædsalo kigligiudsinek, innōtsemik naksaungitomik Gudib tunnitsivigingmattigut; innōserlo tamanna Erninganēpok.

12 Gudib Erninganik pekartok, innōtsemik pekarivok; Gudib Erninganik pekangitok, innōtsemik pekanginivok.

13 Tamattominga aglagvigilaukpapse okpertose Gudib Erninget attinganut, kaujimakovluse, naksaungitomik innōsekarapse, okperkovluselo Gudib Erninget attinganut.

14 Tamædsalo sungērtutiksavut tapsomunga, sumiglonēt tuksiarangapta idluarijanganut, tussāngmattigut.

15 Kaujimagaptalo, tussāngmattigut, sumiglonēt kennugupta; kaujimavogut, pijomajavut tapsomanget pingmigaptigo.

16 Nellieta kattangutine idluitullitillugo tækkoguniuk, idluitullingipet tokkonartomik, tamna tuksiarle, tagva Jesuse tunnijiniarpok innōtsemik taipkonunga, tokkonangitomik idluitullilauktunnut. Idluitullinekarpok tokkomut, tamanna pivlugo tuksiartokarkovlugo okangilanga.

17 Idluitut tamaita ajortulliniõvut; idluitullinekarporlo tokkonangitomik.

18 Kaujimavogut, Gudemit erniangojok ajortullingilak; Gudemille erniangojok, ingminik udsertorpok, ajortublo (Satanasib) aktorniængila.

19 Kaujimavogut Gudemit pigapta, sillaksublo innungit illunamassiatik ajortomut illingavut.

20 Kaujimavogulle, Gudib Erninga tikkisimangmet, sillatunekartipãtigullo miksekãrtok illitarilugo, miksekartomẽnivogut Erningane Jesuse Kristuseme. Tamna Gudiõvok miksekãrtok, innõtseõlarmelo naksaungitomik.

21 Kittorngãrsuit Gudeungitut allarsigik. Amen.

JOHANNESIB

AGLANGITA AIPANGIT.

Arnak okpertok annerimajok kittorngangillo pillorekojauvut.

ANGAJOKAUNEROJOK, arnamut Kyriamut annerimajomut kittorngangingnullo, tapkoa nægligijakka miksekãrnermut; kissimalo pinanga, illunatigletauk miksekãrnermik illitarksimajut.

2 Miksekãrnek illuptingnẽtsainartok, issokangitomullo uvaptingnẽtsomãrtok pivlugo.

3 Gudib Atãtab Nalekablo Jesusib Kristusib, Atãtab Erningẽt saimarsautiminut, napkiningnerminullo, ullapirsautiminullo illagilisetõk, miksekãrnermelo næglingnermelo.

4 Kuviasukpunga angijomik, kittorngavit akkorngænne arvertartunnik miksekãrtome nachvalaurama, sorlo Atãtamut perkojamik tunnitsiviõgapta.

5 Mannalo kennuvagit arnak, nutãmik perkojamik sorlo aglagvigingilagit, pigiarninganille pijaptingnik, nægliktigĕktuksaugapta.

6 Tamædsalo næglingnek, innõniarapta perkojanganut. Tamædsa perkojak, tussaumajase pigiarninganit, innõniarkovluse tapsomane.

7 Tammartitsijut unnuktut sillaksoarmut pingmetta, Jesuse Kristusemik uviningme tikkitomik kigligiudsingitut. Taimnauvok tamartitsijok Antikristuseõvlune.

8 Udsertoritse, sennamaniptingnik tamaikonnata nâmaktomigle akkiksarsikovluta.

9 Tappatõjok, Kristusiblo ajochertusinganĕtsungnĕrlune, tamna Gudekangilak; Kristusib ajochertusinganĕtsainartok, tamna Atãtamiglo Ernermiglo tamangnik pekarpok.

10 Illipsingnut tikkitokarpet, tamattomingalo ajochertusemik okãlangipet, tamna iglupsingne inniksarsitinasiuk, salutinagolo.

11 Tapsominga salutitsijub taipsoma ajortullingit illangiubvigingmagit.

12 Unuktunnik aglagutiksakaralloartunga illipsingnut, aglangnulle aglaumullo pijomananga: nerriukamale tikkitsomavluse kannermut okarvigiluse, kuviasungnivut namaksekovlugo.

13 Kattangutivit (arnab) annerimajub kittorngangita salutipãtit. Amen.

JOHANNESIB

AGLANGITA PINGAJUNGIT.

Gajusib pilloringninga okautigijauvok.

ANGAJOKAUNEROJOK, Gajusemut næglingnartomut, tamna nægligijara miksekãrnermut.

2 Næglingnartotit omæt! illũnãgut innõtsiarkovagit atsuililutillo; sorlo tarnît pilloringnartomut pingmet.

3 Angijomigle kuviasutekalertunga kattangutit tikkinamik, miksekãrnît okautigingmatsuk, miksekãrnerme innõniaravit.

4 Anginersamik kuviasutekangilanga mattomanget, tussarangama kittorngamnik miksekãrnerme innõniartunnik.

5 Næglingnartotit omæt, kattangutigẽnut tækkorngartennullo illiornît, attaruilivlutit pivotit.

6 Tapkoa næglingnît okautigilaukpæt illagẽnut; idluartomik pivotit ingergajut tapkoa takkoaksakartikangne idluakutaunermik Gudib sãngane.

7 Tapsoma attinga pivlugo aularmetta, nellojunnillo sumiglonẽt tigusilaungilet.

8 Taimaitunnut tagva angajokaujuksauvogut, miksekãrnermik pekattaunialerluta.

9 Illagẽt aglagvigilauktakka: Deotrefesible, angajokaunerõjomajub tapkonane, illelliungilãtigut.

10 Taimaimet tikkikuma, pinniarninganik erkaititsomãrpara, kannok illiormet, okãlagaladlarlarmelo mamaitunnik okautekartok uvaptingnik, taimaituinanginivok. Kattangutit nangminek illelliungileit, innerterlugillo illellioromajut piveit, illagẽktunnillo pingudlarpeit.

11 Næglingnartotit omæt, ajornek mallingniarnago pit, ajunginerle. Ajungitullijok Gudemit pivok; ajortullijub Gude tækkungila.

12 Demetriuse (ajungitomik) okautigijauvok tamainut, miksekãrnermullo aglæt; uvaguttauk kigligiudsigivogut, illipselo kaujimavose, kigligiudsinivut okpernarmet.

13 Unnuktunnik aglagutiksakaralloartunga; aglagvigijomangilagille aglaumut sullungmullo.

14 Nerriupungale tækkojomavlutit killamik, kannermut okarkattigẽngniaramnuk.

15 Ullapirsautib illagilitit. Illænnãrkartut salutipãtit. Salutikit illænnãrkartut attingit tailugit.

JUDASIB AGLANGIT.

Okpernek sokkosijuẽrkovlugo.

JUDASE, Jesusib Kristusib kivganga, Jakobusiblo nukkã (aglalaukpok) kaikojaumajunnut, ivsornaititaumajunnut Gudeme Atãtame, sapputijaumajunnut Jesuse Kristusemut.

2 Gudib angijomik nãpkigilise, ullapkoserluselo nægligilisetõk.

3 Erdlingnartose, aglagvigigapse piulijaukattigẽniptingnik; pijariakarasugijara aglangnut makkonunga kaiblarluse, okpernek ivsornaitunnut pititaumajok, serngnigilugo pikovluse.

4 Innuit illangit pingitsertorlutik illaumetta, taipkoa pivlugit sivornivaksoangagut aglaksimavok, tamattomuna pitlartaujomãngmetta; Gudekaromangitut pivakka, Gudipta saimarsauta attornerlukkamitsuk kangunartoksoar-

mut, missiarutigællugolo Nalegavitõjok Gude Nalegavut Jesuse Kristuse.

5 Erkaititsomavapsele, mattominga kaujimagalloartose: Innuit Nalekab piulidlarkãrlugit nunamit Egiptenemit, kingorngane nungutipeit, taipkoa okpingitut.

6 Engelittauk sivorlek attannionitik sapkonamitsuk, iglotigle kemmaklugo pijut, kellerutinnut issokangitunnut tãrtome kumergosiupeit, angijomut uvloksab erkartuiviksanganut.

7 Sorlotauk Sodoma Gomorralo iglugaseksuillo erkanẽtut, makkotitunak arnarniartoksoarmik, uviningmut assiniarlutik pijut, tækkojeksangortitauvut, pitlartaulerlutik ikkomamik kamitsuitomik.

8 Taimaktauk tapkoa sinnektomajut, uvinitik ivsornartipeit, Nalekelle nachogivlugit, nalegaunerillo mittautigiveit.

9 iMchaelible, Engelit angajokangeta, Satanase akkerartoramiuk, okausudlarlugo Mosesib timinga pivlugo, okausek mittautaunartok erkartorlugo sapperpa, okarporle: Nalekab pitlarniarlitit.

10 Tapkoale mittautekadlarput, kaujimangitamingnik; nellungitatigle ingergarmik, tamakkonunga asserorsarput ingmingnik, nergjutitut sillatunekangitutitut.

11 Kappianamẽk tapkonunga! Kainib apkota attoramitsuk, Balaamiblo tammarninganut perkutiniaromamut kattekkivut, pikablanermingnelo Koratut nungutaulerput.

12 Tapkoa mamaitoksõjut kuviasuluktut nerrekattigigamise iktõratik nerridlarlutik: nuvujauvut immekangitut annoremut ingergartitaujut; napartõvut palliõvlutik paungakangitut, mãggoẽrtorlutik tokkovut, amangittigut nusuktauvut;

13 Sorlo immakbiub malliksoangit kappoalidlartut kangusutigijeksamingnik; uvloritset maungatuinak pijut, taipkonunga tãktub tãktoksoanga issokangitomut kumergutauvok.

14 Enochele aglæt, Adamemit 7 õjok, nellautainerivok tapkoninga, okarame: Ahak, Nalegak aggerpok ivsornaitut unnuktoksuit tausendeokattartut illagællugit,

15 Erkartoriartorlugit illunaita, Gudekaromangitullo

tamaita pitlarlugit, ajortullininginita Gudeĕrutijut illiorningit tamaita pivlugit; Gudekaromangitut ajortoliksuit okausiludlangmettalo tapsomunga, tamaita pivlugit.

16 Tapkoa avamudlarlutik passitekatsainarput, ikligunermingnut arvertarlutik; kanningillo piblingaitunnik okãladlarput, adsigẽngititsivlutik innungnik, sumik tigusijomagamik.

17 Illipsele, erdlingnartose, okautsit ipkoa erkarniarsigik, Nalegapta Jesusib Kristusib Apostelingita sivorngagut okauserijangit;

18 Okarvigingmasse, uvlut kingorliksanginne mittautekartokaromãngmet, Gudeĕrudsijunnik ikligunermingnut innoniartunnik.

19 Tapkoa, ingmingnik ingmikõrtartitsijut, uvinituinauvut, annernekangitut.

20 Illipsele, erdlingnartose, illipsingnik idluarsainiaritse okpernipsingnut ivsornainerojomut, tuksiarluselo Annernermut ajunginermut.

21 Gudiblo næglingninganẽtsainaritse, neriugilugolo Nalegapta Jesusib Kristusib nãpkininga, innotsemut nãksaungitomut.

22 Adsigẽktiniarnagillo, illangit nãpkiningnermik piniarapsigik,

23 Illangille sivorasãrdlugit piuliniarapsigik, ikkomamit nusungniarlugit; omigilugolo annorãk uviningmut ipektojok.

24 Tamnale, illipsingnik sapputsijungnartok passijeksaunase, sakkertiluselo kẽnaminut ãnanaudlartomut pitlartautaililuse kuviasungnermut;

25 Gude tamna, sillatojotõjok, Piulijivut, nalengnarsile ussornarnarsilunelo, ajugaunerõlunelo, pitsartunerõlunelo, manalo, issokangitoksoarmullo! Amen.

JOHANNESIB

TÆKKOTITAUNINGIT.

KAPITEL I.

Kristusib tikkitsomärninganik.

TAMÆDSA Jesusib Kristusib tækkotitangit, Gudib tunnijangit tapsomunga, tækkotitjutigilugit kivgaminut, killamik nelliutukset, tamakkoalo nellonailiveit, Engeline tilligamiuk kivgaminut Jahannesemut.

2 Tamna kigligiudsilaukpok Gudib okausinganik, Jesuselo Kristuse okautigivlugo, tamainiglo tækkojaminik.

3 Piulijauvok, tamna attuarsijok, tapkoalo tussartut okautsinnik tamakkoninga nellautsijomärtunnik, torkorlugillo aglaksimmajut makkonane; nelliuninget kannimet.

4 Johannese (aglakpok) illagẽnut 7 nut Asiametunnut: Saimarsaumik ullapirksaumiglo pekaleritse tapsomanget mattomanetomit, tamattomanelauktomillo, aggeromärtomillo Annernernillo 7 nit tapsoma iksivautaksoanget sanganetunnit;

5 Jesusemillo Kristusemit tamna nertornartovlune kigligiudsijõvok, tokkungajunnillo erniängokärtok, nalegaunerõjorlo attannivingnut nunametunnut; tapsoma nægligilaukpätigut ubvarlutalo ajorniptingnit aungminut,

6 Attannivingortilutalo ajochertuitilaukpätigut Gudemut Atätaminullo: tamna nertortaule ajugaunerõlunelo issokangitomit issokangitomut. Amen.

7 Ahak, aggerpok nuvujettigut, ijillo illunatik tækkojomãrpæt, tapsomingalo kappisilauktut aglæt, innukattigẽllo nunaksoarmiut illunamassiatik avãladlaromãrput. Illa, Amen.

8 Uvanga Alfaõvunga Omegauvlungalo, pigiarneõvlungalo naggatauvunga, Nalegak okarpok, tamattomanetok, tamattomanelauktorlo, aggeromãrtorlo ajugakangitovitõjok.

9 Uvanga Johannese, kattangutisetauk illangiutekattauvlunga kappiasungnermiglo, nalegauvingmiglo, Jesusiblo Kristusib kennuẽrsarninganik, kikkertametunga Patmusemik attelingme, Gudib okausinga pivlugo, kigligiudsinerlo Jesuse Kristusemik pivlugo.

10 Annernermẽtunga Nalekab uvlungane, tunnumnelo nippersoarmik, sorlo tiptulaumik tussartunga,

11 Okartok: Uvanga Alfaovunga Omegauvlungalo, sivorliovlungalo kingorliovunga. Tækkojettillo aglakit makpertennut, ãtautikillo illagẽnut Asiametunnut 7 innut, Efesusemetunnut, Smyrnametunnut, Pergamusemetunnut, Tyatirametunnut, Sardusemetunnut, Filadelfiametunnut, Laodiseametunnullo.

12 Keviarpunga tagva tækkosaromavlunga nippersoak okalajok uvamnut, nakit pingmangat. Keviaramalo nennergoabvingnik 7 nik Goldinnik tækkovunga:

13 Nennergoabvillo tapkoa 7 it kerkane attautsemik tautulerpunga, innub erninga adsigiva; tamna annorarsimmajok angijoktamik, keterusersimmavlunelo sakkiangmigut keterũmik Goldemik.

14 Niakoale nujangillo kakkortaksovut saukab merkungititut, aputitut, ijigiglo ikkomab ikkoalãningatunituk;

15 Ittiggangillo kakkorlertun-itut, aumaksimmajotitut kieksaume, nippingalo sorlo kõksub nippingatut,

16 Tallerpingminullo uvloritset 7 it tigumiarpeit, kanninganillo annijokalaukpok saviksoarmik ipiktoksoarmik, igluktut kẽnalingmik, kẽnangalo sekkinertut kingarnartõtut kaumaridlarpok.

17 Tækkolerapkolo ittigganginnut ochovunga tokko-

jotut; tallerpingminulle pattiklunga, okarvigivangalo: Erksiniarnæk, uvanga sivorliovlungalo kingorliovunga,

18 Omartungalo. Tokkolauktunga, ahak, innovunga issokangitomit issokangitomut, tāktoksoarmullo tokkomullo pērutekarpunga.

19 Tækkojettit aglakit, tamattomanelo-itut, kingornganelo nelliutukset.

20 Uvloritsello 7 it tallerbimnetut tækkojavit nellonarninget pivlugo, nennergoabvillo 7 it Goldit pivlugit. Uvloritset tapkoa 7 it Engeliovut illagĕktunnut 7 innut, nennergoabvillo tapkoa 7 it tækkojettit illagĕktovut 7 it.

KAPITEL II.

Illagĕnut Efesusemetunnut, etc.

ILLAGET Efesusemiut Engelinget aglagvigiuk: Uvloritsennik 7 nik tallerbingminut tigumiartok, nennergoabvit 7 it Goldit akkorngane arvertartok, imak okarpok:

2 Piniarnitit sennanillo kennuĕrsarnillo kaujimmavakka, ajortullijullo kennuĕrsarvigijungnanginangne, Apostelionermingniglo okartut, taimainatiglo ōktolaurangne, nachvarlutillo sæglotojoksōngmetta.

3 Kunnutuilutit, kennuĕrsarlutillo attera pivlugo sennavotit, merngortorlaunæglo.

4 Erkartuitiksakarpungale illingnut, nægligosungnek sivorlek soræranguе.

5 Erkailerit, sunamit kattengneravit, kakkialerillo, piniarnerit sivorlit pisārlugit. Pingikuville tikkisārniarpagit, nennergoabvit inninganit pingulugo nutsomārpara, kakkialingikuvit.

6 Mattomingale pekarpotit, omigigangne Nikolaitit piniarningit, tapkoa uvangatauk omigigivakka.

7 Siutiggub tussarligit, Annernerub okausingit illagĕnut: Sālakalertok, tāmna nerititsomavara napartomit omanartomit, Gudib Paradisinganetomit.

8 Illagĕt Smyrnamiut Engelinget aglagvigiuk: Sivorliõvlunelo kingorliõjok, tokkolauklunelo omarmijok, imak okarpok:

9 Piniarnitit kaujimmavakka, kappiasungnillo, aklunillo (nauglo akluitotit) mittautaunillo okartunnut Judionermingnik, taimainatiglo, Satanasible ajochertuivinganut illingavut.

10 Sivoraginiarnagit nelliellonĕt, kappianartut illingnut nelliutukset. Ahak, illapse illangit parngnanĕrsimmavingmut Satanasib pititsomãrpeit, õktortaukovluse, kappiasuktitaukovluselo uvlunnik 10 nik. Sokkosijuilerille tokkomut, niakotemik õmanartomik. tunnitsivigijo magapkit.

11 Siutiggub tussarligit, Annernerub okausingit illagĕnut: Sãlakalertok, tamna tokkub aipanganut kiksartitauniængilak.

12 Illagĕt Pergamusemiut Engelinget aglagvigiuk: Ipiktomik igluktut kĕnalingmik saviksoalik, imak okarpok:

13 Sullijatit kaujimmavakka, nunakarnillo nane, Satanasib iksivautaksoanget inningane, atteralo attavigigangne, okpernerlo uvamnut missiarutiginago uvlunne ipkonane aglæt Antipase attaruilivlune uvamnik kigligiudsijok tokkotaungmet illipsingne, Satanasib innekarviane.

14 Illãrsuanigle erkartuitiksakarpunga illingnut, tagvane innukuttekaravit Baalamib ajochertutanik nalektunnik, tapsoma Balak ajochertormago, Israelib kittorngganginnut aporviksasiorkovlugo, nerrekovlugit Gudeungitunnut tunnergutinnik, assiniarkovlugillo.

15 Taimaktauk innukuttekarmigavit, Nikolaitit ajochertusinginnik nalektunnik, tamanna omigivara.

16 Kakkialerit, pingikuville tikkisãrniarpagit, sorsugiartorlugit kannerma saviksoanganut.

17 Siutiggub tussarligit, Annernerub okausingit illagĕnut: Sãlakalertok, tamna nerrititsomavara Mannamik ijersimmajomik, ajungitomiglo kigligiudsigijomavara; kigligiudsinermullo attermik nutamik aglaksimmajomik, kimut illitarijaungitomik, innuet kissime (illitariva).

18 Illagĕt Tyatiramiut Engelinget aglagvigiuk: Gu-

dib erninga ikkomab ikkoalaningatut ijekartok, ittiggaliglo kakkorlertun-itunnik, imak okarpok:

19 Piniarnitit kaujimmavakka, nægligosungnillo, kivgartornillo, okpernillo, kennuẽrsarnillo, sullidlaravillo kingorlit pivalliarlutik sivorlinit.

20 Illãrsuanigle erkartuitiksakarpunga illingnut, arnãluk Jesabele nellautaijovlune okartok, innertinginangne, ajochertuineluganget kivgakka uiverivlugit assiniarkovlugit, nerritiniarlugillo tunnergutinnik Gudeungitunnut.

21 Nelliutomiglo tunnitsivigilauktara, kakkialerkovlugo anguniarnerminik, kakkialeranelo.

22 Ahak, innangavingmut egipara, kappianartoksoarmullo pitilugit tapsominga arnarnialauktut, kakkialingikunik piniarnermingnik.

23 Kittorngangillo annaulugit tokkotsomavakka. Illagẽllo illunatik nellojungnẽrniarpãnga, taktoniglo omættinniglo kiglissiniartok uvangaugama, illunaselo ingmikõrluse piniarvigijomãrpapse illiornerijapsingnut.

24 Illipsele okarvigivapse, assiselo Tyatirametut, tamattominga ajochertusekangitut, ittijunniglo Satanasib issumanganik kaujimmangitut (okaramik): assianik okumaititsinermik illitsivigijomangilapse.

25 Pekarnissele sapkuniarassigik, tikkitsearilunga.

26 Sãlakalertorlo, perkojamniglo attaruilijok naggatiksamut, tamna nalegangortitsomavara nellojunnut,

27 Taipkoningalo attanniotitsiniartok kikkiengmut ajaupiamut, machasiortublo illulerkutingititut serkomitsomãrpeit,

28 Sorlo Atatamnut tunnitsiviogama, uvloritsamiglo kausiomik tunnitsivigijomavara.

29 Siutiggub tussarligit, Annernerub okausingit illagẽnut.

KAPITEL III.

Illagẽnut Sardusemetunnut, etc.

ILLAGELLO Sardusemiut Engelinget aglagvigiuk: Gudib annerninginnik 7 nik, uvloritsenniglo 7 nik pekartok, imak okarpok: Piniarnitit kaujimmavakka, attekaravit omartomik, tokkungavlutillo.

2 Pigãlerit assitillo tokkojomajut nekkoksitiniarkit; piniarnitit Gudemut namaksitsiangitut nachvarapkit.

3 Tamanna pivlugo erkainiarit pigilauktarnik tussarlauktarniglo, tamakkoalo mallingniarkit, kakkialerlutillo. Pigãrniængikuvit tikkidlarniarpagit tigliktotut, Stundit nellienne tikkidlarniarmangapkit nellojomãrpet.

4 Innukuttekarpotittauk ikkitunnik Sarduseme, annoramingnik ipektotitsilaungitunnik, tapkoalo arvertarkattigijomãrpãnga kakkortanik annoratsijarlutik, tamattominga nellopkotinginamik.

5 Sãlakalertok, tamna kakkortanik annorãrtitauniarpok, attingalo pẽrniængilara omanartut aglait makperninganit, attingalo okautigijomavara Atatamnut Engelinginnullo.

6 Siutiggub tussarligit, Annernerub okausingit illagẽnut.

7 Illagẽt Filadelfiamiut Engelinget aglagvigiuk: Imak okarpok Heiligeojok, miksekartok, Davidib pẽrutanik pekartok; pallangairudsarsijorlo nellieta pallangagungnangitanganik; pillangẽrsijorlo nellieta pallangẽrudsarungnangitanganik.

8 Piniarnitit kaujimmavakka. Ahak, upkuẽrudsilauktunga illingnut, nellieta pallangẽrungnangitanganik; pitsartunekaluãrsukavit, okauseralo nalelaukpet, atteralo missiarutigilaungilet.

9 Ahak, Satanasib ajochertuivianit illangit pitiniarpakka, okartut, Judionermingnik, taimainatiglo, sæglovlutigle pijut. Ahak, illiorvigijomavakka, tikkekovlugit,

ittikavit sanganut tuksiarlutik, illitarksilerlutiglo igvit nægligigapkit.

10 Naletsainalaurangne okausek kennuĕrsarnimnik, uvangatauk sapputijomagivagit ōktornartub nelliutivik-sanganit sillaksoarmiunnut tamainut tikkitsomārtomit, ōktorlugit nuname nunakartut.

11 Ahak, aggerniarpunga killamik; pigijarnik sapku-sitaililutit pit, niakotiksarnik tigusijokarkonnago.

12 Salakalertok, tamna sukkangortitsomavara Gudi-ma iglungane, tamattomangello kingorngane annijungnĕr-niarpok. Gudimalo attinga aglagomavara tapsomane, Jerusalemiblo nutāb attinga, Gudima iglogaseksoanget, killangmit akkartok, Gudimnit, atteralo taimna nutāk.

13 Siutiggub tussarligit, Annernerub okausingit illa-gĕnut.

14 Illagĕt Laodiseamiut Engelinget aglagvigiuk: A-men, imak okarpok nertornartotojok miksekartovlunelo kigligiudsijok, Gudib pingortitangita pigiarninget.

15 Piniarnitit kaujimmavakka, niglingitotillonĕt kid-singitotillonĕt; kannoktōk niglilutit kidsilutillonĕt!

16 Nerromikaville, niglernæglonĕt kidsernæglonĕt, kannimnit orriaromārpagit.

17 Imak okausekarpotit: Akluipunga pitakaluarpung-alo sōngojunnik, ajoksatsengitunga; nellovlutillo ajud-laravit tækkominaidlalarpillo aklujoksōlarpillo, tautungi-tolarpillo, annorakarnæglo.

18 Pivagit tagva, Goldemik ikkomamut sujungaiti-taummajomik pissiniarkovlutit uvamnit, akluilerkovlutit, kakkortaniglo annorānik attitilutit, annorākanginivit kang-unarninga sakkerkonnago, ijikiglo mingoarkik ijigiksau-tiksamut tautukovlutit.

19 Pitlarlugit kaujisarpakka nægligijakka. Taimai-met attaruililutit, kakkialerit.

20 Ahak, upkuametunga avilortarlunga. Nippimnik tussartokarpet upkuĕrlunelo tamna itterviginiarpara, Kommunionemiglo nerrekattigilugo, tapsomalo nerrekat-tigilunga.

21 Sālakalertok, tamna tunnitsivigijomavara iksiva-

kattigilunga iksivautamne: sorlotauk uvanga sālakalilauktunga, Atatagalo iksivakattigilauktara iksivautangane.

22 Siutiggub tussarligit, Annernerub okausingit illagēnut.

KAPITEL IV.

Gude iksivautaksoarme iksivajok killangme, Johannesib tækkova.

TAMATTOMA kingorngane tækkovunga, ahak, upkuamik angmartaulertomik killangme; nippelo sivorlek tussalauktara uvamnut okartok, sorlo tiptulaut, tamna okarpok: tamaunga majorarit tækkotitsomagapkit mattoma kingorngagut nelliutuksennik.

2 Tagvaēnak annernermetunga. Ahaglo, iksivautaksoak illijaulerpok killangme, iksivautaksoarmelo attausek iksivavok.

3 Iksivajub tapsoma tautua sorlo ujaraktut Jaspisetut Sardisetullo; iksivautaksoarlo ajagutaub illummava tautua Smaragdtun-itok.

4 Iksivautaksoarlo illumavættauk iksivautet 24 git, iksivautennelo tapkonane angajokaunerojut 24 git iksivavut, kakkortanik annorāggit, niakunginelo niakutekarlutik Goldenik.

5 Iksivautaksoarmillo annivut, kaumalaglo kalluglo nippillo; nennergutillo 7 it ikkomaggit ikkoalagivut iksivautaksub sangane, tapkoa Gudib Annerningit 7 ōjut.

6 Iksivautaksublo sangane Glaseojartomik immarbiksoakartok, allikutun-itomik, iksivautaksublo kerkāgut, avatāgullo iksivautaksub nergjutekarpok sittamanik, sāmigullo tunnumigullo illunaitigut ijilingnik.

7 Nergjullo sivorlek Loewetun-itok, nergjullo aipanga nochatun-itok, nergjullo pingajuet kēnakartok innuktut, nergjullo sittamanget nektoraliktut tingijotun-itok.

8 Nergjutillo tapkoa sittamet attunit issarokarput pingasujortunnik, illumikullo illunane ijiggit, innilangajung-

nangerput soræratik okausekarput: Heilig, heilig, heiligeovok Gude, Nalegak, ajugakangitovitojok, ilauktok, tamattomanelo-itok, aggeromãrtorlo.

9 Nergjutillo nertolerangamitsuk nakorivlugolo kujagiviklugolo iksivautaksoarme iksivajok, issokangitomit issokangitomut innojok;

10 Pamaktervigivæt angajokaunerojut 24 git iksivautaksoarme iksivajok tuksiarvigivlugo, issokangitomit issokangitomut innojok, niakotitiglo egipeit iksivautaksub sanganut, okalavlutik:

11 Nalegak, igvit nellopkotingivitojotit nertornarnermik, nalengnarnermiglo, pitsartunermiglo pigilutit; igvit tamaitarsuit pingortilaurangne, igvillo perkogangne ilerput, pingortisimmavlutiglo.

KAPITEL V.

Aglait 7 it nakkitsutiggit.

AGLANGNIK makpertennik iksivautaksoarme iksivajub tallerbinganetunnik tækkogivunga, illungitigullo kãngitigullo nakkitersimmajunnik, nakkitsutinnut 7 innut.

2 Engeletauk pitsartojoksoak tækkogivara, nippersoarmut okaladlartok: Makpertet ukkoa makperlugit nakkitsutingillo serkomilugit, kina nellopkotingika?

3 Killangmiunik nunamiuniglonẽt, nunab attanetuniglonẽt pijokangilak makpertet ukkoa makperungnarlugit tækkunãrlugillonẽt.

4 Uvangalo kugviolaukpunga angijomik, nellopkotingitokangimet makpertet ukkoa makperlugit, attuarlugillo tækkunãrlugillonẽt.

5 Angajokaunerojut illanget okarvigivãnga: Kugviornæk; ahak, Loewe Judab kinguvanga, imna Davidib amãnga, sãlakarsimmavok; makpertet ukkoa makperlugit, nakkitsutingillo 7 it serkomilugit.

6 Tækkogivunga, ahaglo iksivautaksub kerkane nergjutillo sittamet, angajokaunerojullo akkorngane, Saugãr-

sungmik nangertomik, tokkotaujotun-itomik, naksukarlune 7 nik, ijekalarmelo 7 nik, tapkoa Gudib annerningit 7 it, tillijaujut nunennut tamainut.

7 Tapsomalo tigujartorpeit (aglait) makpertet iksivautaksoarme iksivajub aggangita tallerbinginnit.

8 Makpertet tigumagit, nergjutit sittamet taipkoa, angajokaunerõjullo 24 git pãmakterput Saugãrsub sanganut, illunatiglo attunit Harfekarput illulerkutekarlutiglo Goldenik iserluanerutiksamik tættætunnik, tamædsa ivsornaitut tuksiarningit.

9 Imgerumiglo nutamik imgerput, okalavlutiglo: Igvit nellopkotingivitovlutit makpertet tiguvlugit, nakkitsutingillo angmarlugit; igvit tokkotaugavit, aungnullo Gudemut pissiarilauraptigut sunatuinarnit kinguvãngnillo, okauselingnillo, innugaseksoarnillo nellojunnillo;

10 Koenigeortilutalo ajochertuijungortipaptigut Gudibtingnut, Koenigeoniarpogullo nunaksoarmiunnut.

11 Tækkogivunga, nippemiglo tussarlunga, Engelivaksoarnit iksivautaksub avatanit, nergjutillo avatanit, angajokaunerojullo avatanit; unnurningillo zehntausendit zehntausendẽrtorlutiglo, tausendillo tausendẽrtorlaukput,

12 Nippersoarmullo okartut: Saugãrsuk tokkotaujok, nellopkotingivitojok pigilugit pitsartunerlo, akluinerlo, sillatunerlo, sõngonerlo, nalengnarnerlo, nertornarnerlo, nakorijaunerlo.

13 Pingortitello illunamadsiatik killangmiullo nunamiullo nunab attanetullo, immarbiublo illuanetut tamaita, tussartakka okausekartut iksivautaksoarme iksivajomut, Saugãrsungmullo: Kujãnarsile nalengnarsilunelo, nertornarsilunelo, ajugauvijotõvlune issokangitomit issokangitomut.

14 Nergjutillo tapkoa sittamet okarput: Amen. Angajokaunerojullo 24 git pãmakterlutik tuksiarvigivæt, tamna issokangitomit issokangitomut innojok.

KAPITEL VI.

Nakkitsutit 7 it angmartaulerninginik.

TÆKKOGIVUNGA, nakkitsutit ipkoa illanget Saugãrsub angmarpa. Nergjutillo sittamet ipkoa illanget tussarpara, sorlo kallub nippinganut, okartok: Tækkojartorit.

2 Tækkogivunga, ahaglo, kakkortamik horsemik, tapsomalo kãngane iksivajok pitiksilijartok, niakotemiglo tunnitsiviolertok, ajugakaranelo ailerpok, sãlakarnialerdlune.

3 Nakkitsutillo aipanget (Saugãrsub) angmarmago, nergjutit aipanget tussartara, okartok: Tækkojartorit.

4 Horsiblo aipanga aupalluktak annijok, tapsomalo kãngane iksivajok tunnitsiviolerpok ullapirksautekarungnẽrtidlugo nuname, ingminullo innuartigẽlerkovlugit, saviksoarmiglo tunnitsiviolertok.

5 Nakkitsutillo pingajuet (Saugãrsub) angmarmago, nergjutit pingajuet tussartara, okartok: Tækkojartorit. Tækkogivunga, ahaglo, kernertamik horsemik, tapsomalo kãngane iksivajok kittitautingnik tigumiartok.

6 Nippelo tussartara, nergjutit taipkoa sittamet akkorngænnit, okartok: Weitzenik õktut attausek kẽnaujãrsungmik attautsemik akkekariakarpok, Gersteniglo õktutit pingasut kẽnaujãrsungmik attautsemik akkekariakarput, orksuglo Weinelo asserorniarnagik.

7 Nakkitsutillo sittamanget (Saugãrsub) angmarmago, nergjutit sittamangeta nippinga tussartara, okartok: Tækkojartorit.

8 Tækkogivunga, ahaglo, horsemik kattãngajomik, tapsomalo kãngane iksivajok, tokkomik attekartok, tãktoksublo aipariva. Tapkoalo ajugautitaulerput nunametut sittamaulilugit sittamaingit tokkoniarlugit, saviksoarmullo, kãngnermullo, tokkonartomullo, nunablo pissuktinginnut.

9 Nakkitsutillo tellimanget (Saugãrsub) angmarmago,

tækkovunga Altarib attãne Gudib okausingit pivlugit, kigligiudsinitiglo tamakkoninga pivlugit tokkotaulauktut tarninginnik.

10 Nippersoarmut nibliadlarput okarlutiglo: Nalegak heiligeojotit miksekartovlutillo, kannok akkunẽrtorsoarmik erkartuingilatit, aukput akkiniarutiginago taipkonunga nunametunnut?

11 Attunit tapkoa tunnitsiviolerput annoramik kakkortamik, okaudsaulermilutik, sulle nelliutomik annikitomik merngoẽrserkovlugit, kivgaukattingit kattangutingillo sulle tokkotauniartut tapkotitunak illagilugit, namaksekãrtinnago.

12 Tækkogivunga, nakkitsutit 6 inget (Saugãrsub) angmarmago, ahaglo, nuna sajukpiladlalerpok, sekkinerlo tãktoksolerlune, sorlo merkunik põksaksoatut, takkerlo auktun-ilertok.

13 Killaublo uvloriangit nunamut kattekput, sorlo napartub Feigub Feigine kattektinamigit annorẽrsoarmut aulataujaraigame.

14 Killaglo kemmavok sorlo aglait imusersimmajut, kakkello, kikkertello illunaita nũtaulerput innimingnit.

15 Koenigillo nunametut, nãlegaksuillo, akluitoksuillo, angajokaviksuillo, songojullo, kivgaujullo, kivgaungitullo illunatik ijertoriarput, kairosungnelo kakkello kongnãngine,

16 Okarlutiglo kakkennut imnaksoarnullo: Sittorvigittigut mattuluta iksivautaksoarme iksivajub kẽnanganit, Saugãrsublo ningausinganit,

17 Uvloksoak ningautsiviksanga nelliutingmet, kinalo sõngojungnarka?

KAPITEL VII.

Gudib kivgangita nertornartut nakkitsutitauninginnik.

MAKKOA kingorngatigut Engelit sittamet tækkogivakka, nangertut nunaksub terrekungine sittamane, tigumiartut nunab annoringinnik sittamanik, annore an-

nordlerkonnago nunamut, immanullonẽt, napartullo nellienut.

2 Engelittauk assinget tækkogivara, nuilertok sekkerngub nuilervinganit, tamna Gudib tokkosuitub nakkitsutanik pekartok, nippersoarmut nibliadlarpok Engelinut sittamanut, nunalo immarbiklo akkunarniarlugik tunnitsiviomajunnut.

3 Okarlunelo: Nuna akkunarniarnago immarbiklonẽt napartullonẽt, Gudibta kivgangit nakkitsutilugit kaungitigut pikãrtinnata.

4 Nakkitsutitaulertullo unnurningit tussartakka, hundert 44 tausendit nakkitsutisimmajut, tamainit Israelib kinguvãngita abvaviningit.

5 Judab kinguvãnginnit 12 tausendinik nakkitsutisimmajunnik; Rubenib kinguvãnginnit 12 tausendinik nakkitsutisimmajunnik; Gadib kinguvãnginnit 12 tausendinik nakkitsutisimmajunnik;

6 Asserib kinguvãnginnit 12 tausendinik nakkitsutisimmajunnik; Naftalib kinguvãnginnit 12 tausendinik nakkitsutisimmajunnik; Mannasib kinguvãnginnit 12 tausendinik nakkitsutisimmajunnik;

7 Simeonib kinguvãnginnit 12 tausendinik nakkitsutisimmajunnik; Levib kinguvãnginnit 12 tausendinik nakkitsutisimmajunnik; Isascharib kinguvãnginnit 12 tausendinik nakkitsutisimmajunnik;

8 Zabulonib kinguvãnginnit 12 tausendinik nakkitsutisimmajunnik; Josefib kinguvãnginnit 12 tausendinik nakkitsutisimmajunnik; Benjaminib kinguvãnginnit 12 tausendinik nakkitsutisimmajunnik;

9 Mattoma kingorngane tækkogivunga, ahaglo, innugiartorsoarnik, kitilugit pijungnartokatsengilak, nellojunnit tamainit, innugaseksoarnillo, ingmigolingajunnillo okauselingnit, iksivautaksub sangane nangertunnik, Saugãrsublo sangane, annorarsimmajunnik kakkortanik, agganginelo Palmenik tigumiarlutik,

10 Nippersoarmut nibliadlarput okarlutiglo: Piuliklernek pinga tapsoma iksivautaksoarme iksivajub, Gudibta Saugãrsublo.

11 Engelillo illunatik nangerput iksivautaksoak illumavlugo angajokaunerojullo illumavlugit, nergjutillo sittamet illumavlugit, pãmakterlutiglo iksivautaksub sanganut, Gude tuksiarvigivæt,

12 Okarlutiglo: Amen, nakorijaunerlo, nalengnarnerlo, sillatunerlo, kujanarnerlo, nertornarnerlo, pitsartunerlo, ajugakanginerlo Gudivut pigiligit, issokangitomit issokangitomut. Amen.

13 Angajokaunerojut illanget kiovlune uvamnut okarpok: Ukkoa kakkortanik annoraggit kikut? nakillo pivæt?

14 Kiovaralo: Nalegak igvit kaujimmavet. Ama okautivãnga: Ukkoa tagva, kappianartoksoarmit pijut, annoratiglo erortulaukpeit, kakkorsardlugillo annoratik Saugãrsub aunganut.

15 Tamanna pivlugo Gudib iksivautaksoanget sanganeput, kivgartorlællo uvlotillugolo unnuamelo Tempelingane. Iksivautaksoarmelo iksivajub kollangiarvigẽnarniarpeit.

16 Kãgungnẽrlutiglo immerugungnẽrniarput, sekkinermullo kiægungniængilet, kiæb assianullonẽt.

17 Saugãrsub iksivautaksub kerkanetub pairiniarmagit, tessiorlugillo immiub omanartub puailãvinginut, kugviornerillo tamaita Gudib allarterniarpeit ijinginnit.

KAPITEL VIII.

Engelit 7 it tiptulautiggit.

NAKKITSUTIT 7 inget (Saugãrsub) angmarmago killangme nippekartailivok Stundib koppangane.

2 Engelinik 7 nik tækkovunga, tapkoa Gudib sanganut pivut, tiptulautiniglo 7 nik tunnitsiviolerput.

3 Engelillo assinget sakkerpok, Altarib sennianut pivlune, iserluanerutiksab illulerkuta Golde tigumiarpa, unnuktunniglo iserluanerutiksennik tunnitsiviolerpok, tunnijerkovlugo ivsornaitut illunatik tuksiarninginut, Altareme Goldeme iksivautaksub sanganetome.

4 Iserluanerutiksablo pujoa ivsornaitut tuksiarningit illagællugit kongmuarpok Engelib agganginnit Gudemut.

5 Engeliblo iserluanerutiksab illulerkuta tiguva, illulerlugolo ikkomamik Altaremit, navilugolo nunamut. Nippersoakalerpok tava, kalluglo, kaumalaglo, nunab sajukpiladlarningalo.

6 Engelillo 7 it tiptulautinnik 7 nik piggit opalungersimmalaukput tiptulausijarniarlutik.

7 Engelillo sivorlinget tiptulausijarpok. Nettakonnalerpok tava, ikkomamiglo, aungmiglo akkusimmajomik nunamut katteklutik. Napartut pingasuililugit pingajuingit ikkitaulerput nungulugit, (nunablo) nutaijoktungit tamat ikkomamut nungulugit.

8 Engeliblo aipanga tiptulausijarivok. Kakkaksoatunitok ikkomamut ikkoalajok immanut tava pisãrpok, immarbik pingasuililugo pingajuet aungolerpok.

9 Immanelo omajut pingasuililugit pingajuingit tokkovut, umiaksuillo pingasuililugit pingajuingit asserortaulerput.

10 Engelit pingajuet tiptulausijarivok. Uvloriaksoak tava killangmit kattekpok, nennergutsoatun ikkoalajok, kõggullo pingasuililugit pingajuingit, puailavillo tupvigiveit.

11 Uvloriak tamna Wermuthemik (sungarmik) attekartok, tapkoa immangit pingasuililugit pingajuingit sungilerput. Innuit unnuktoksuit tokkovut immanginnut sungimetta.

12 Engelit sittamanget tiptulausijarivok. Sekkinek tava pingasuililugo pingajuet, takkerlo pingasuililugo pingajuet, uvloritsello pingasuililugit pingajuingit annaujaulerput, tamakkoa pingasuililugit pingajuingit tãktoksolerput, uvlok pingasuililugo pingajuet kaumaksarungnẽrlugo, unnuarlo taimainivok.

13 Engeletauk tækkovlugolo tussartara, killaub kerkagut tingijok, nippersoarmut okarlune: kappianamek, kappianamek, kappianamek nunametunnut, tiptulautit assingita nippinginnut, Engelit pingasut sulle tiptulausijartukset nelliuningine.

KAPITEL IX.

Uvloriamik killangmit kattektomik.

ENGELIT tellimanget tiptulausijartok. Uvloriarlo tava tækkovara killangmit kattektok nunamut; tamna tunnitsiviolertok pẽrumik immektarvingmut nettekangitomut.

2 Immektarvik nettekangitok mattuẽrmago, iserluksoak immektarvingmit annivok, sorlo iserluk kiæksautersoarmit, sekkinerlo sillalo tãktoksolerpuk immektarviub iserlunganut.

3 Iserlungmillo piglertakalerpok nuname. Tapkoa pitsartutitaulerput sorlo Scopionit nunametut pitsartunekarningititut.

4 Okautsaulerpullo, ivgit nunametut nutaijoktullonẽt, napartorlonẽt asserorkonnagit, innuille kisseta, Gudib nakkitsutanik kaungmiutekangitut.

5 Tunnitsiviolerivut, tapkoa tokkotaililugit, anilekteradlarlugille takkit tellimet navlugit, anilekteradlartitauningillo sorlo Scorpionib innuk kappilerpago anilekteradlarnalaukpok.

6 Uvlune taipkonane innuit tokko kennerasuarniarpæt, nenninagolo, tokkojomanermik kajungilarniarput, tokkuble kemmãngniarpeit.

7 Piglertet tapkoa illinganingit horsetitut sorsugiartorlutik opalungersimmajutitut, niakomikullo pitaggit niakotitun-itunik Goldeojartunik, kẽnakartullo innuit kẽnangititut.

8 Nujakarlutiglo arnet nujangititut, kigutekarlutiglo Loewetitut.

9 Sagvingmiutekarlutiglo kikkieksoatun-itomik, issarungitalo nippingit keaksorningit kemuksit horsiggit unnuktut nippingititut sorsugiartorangetta.

10 Pamiokartuttauk Scorpionetut, pamiungillo kakkilauteliolaukput, tapkoalo pitsartunekarput innuit kappiasuktidlarlugit, takkit tellimet navlugit.

11 Nettekangitub Engelinga Koenigivæt, tapsoma attinga Ebræerit okausingine Abaddonemik, Grichillo okausingine attekarpok Apollionemik.

12 Kappianavik attausek annigorpok; ahak, kappianavīk magguk sulle tamattoma kingorngane nelliutsomãrpuk.

13 Engelit 6 inget tiptulausijarivok. Nippe tava tussartara Goldib Altaringet Gudib sanganetub terrekonginnit sittamanit,

14 Tamattoma Engelit 6 inget tiptulautilik okarvigiva: Kellerũdsarkit Engelit ipkoa sittamet kelleksorsimmajut kõksub Euphratib senniane.

15 Engelit tapkoa sittamet kellerũdsartaulerput, Stundemut, uvlormut, takkemut, Jahremut, opalungersimmajut innuit pingasuililugit pingajuingit tokkolugit.

16 Sorsuktuksello horsit kãnginne iksivajut unnurningit 200 Millioneõlaukput, unnurningillo tussarlaukpakka.

17 Taimaglo horsit tækkolaukpakka kãnginnelo iksivajut, sagvingmiutekarput ikkomalingnik tungojoktalingniglo, orksorotilingniglo, horsillo niakungit Loewit niakungititun-itut, kanninginnillo ikkoma, iserluglo orksorolo annivut.

18 Pingasunut tapkonunga innuit pingasuililugit pingajuingit tokkotaulerput, ikkomamullo, iserlungmullo, orksoromullo, kanninginnit annijunnut.

19 Pitsartuningit kannermingnemetta, pamiungillo kuglugitset adsigiveit, niakokarlutiglo, tapkonunga akkunaisarput.

20 Amiakokalaukporle sulle innungnik, kappianartunnut tamakkonunga tokkotaungitunnik, kakkialingitunniglonẽt aggamik piniarningit pivlugit, Satanaselo, Gudingoello Goldit, Silberillo, kakkorlillo, ujarkello, kejuillo sennammajut, tautugungnangitullonẽt, tussarungnangitullonẽt, arvertarungnangitullonẽt tuksiarvigingmagit.

21 Kakkialilaungitullotauk innuarnermingnik, angakulliarnermingniglo, assiniarnermingniglo tiglingnermingniglo.

KAPITEL X.

Engele aglãrsungnik makpersimmajunik tigumiartok.

ENGELIT assinget sõngojoksoak tækkovara, killangmit akkartok, nuvuja annorariva ajegutarlo niakoanetok, kẽnanga sekkinertun-itok, ittiggangillo sokatitut ikkomaliktitun-iput.

2 Aglãrsungnik makpersimmajunik aggangminut tigumiartok, ittiggangminullo tallerbingminut immarbik tutiva, saumingminut nuna tutilugo.

3 Nippersoarmut nibliadlarpok, Loewetut errinarloakijadlartotut, nibliadlarnerlo sorærmet, kalluit 7 it nibliavut nippinginut.

4 Kalluillo 7 it nippitik annijarẽrmattikit, aglaromalauktakka, nippele killangmit pijok tussartara, uvamnut okartok: Nakkitsuserkit 7 it kalluit okausingit tapkoa aglangniarnagit.

5 Engelible tækkojama immarbingmelo nunamelo nangertub, aggane tallerpingne issakpeit killangmut:

6 Makkiterlugo taiva issokangitomit issokangitomut innojok pingortitsilauktok killangmik pinginniglo, nunamik pinginniglo, immarbingmiglo illuanetunniglo unertuivlune nelliutokarungnẽrtomik;

7 Uvlullo ipkoa Engelit 7 ningeta tiptulausijarvianut illingajut nelliutikpetta, tagva Gudib nellonarninga namaksijomãrpok, sorlo tapsoma kigligiutigilaungmagit kivgaminut Profetekuttiminullo.

8 Nippelo killangmit tussartara ama okautivãnga, okarlunelo: Ailerit, tigusijartorlutillo aglãrsungnik makpersimmajunnik Engelib immarbingmelo nunamelo nangertub agganginnit.

9 Tagvale Engele aivigivara okautivlugo: Aglãrsungnik ukkoninga tunnitsiviginga. Okautivanga: Pikit ẽlugillo pĩt, nãtseriniarpãtillo, kannernele igupset orksungititut mamarniarput.

10 Aglãrsuillo makpertet tamakkoa Engelib aggang-

innit pigapkit, ẽvakka, kannimnelo igupset orksungititut mamarlaukput; ẽgapkille natseritilerpãnga.

11 Okautivãngalo: Ama nellautaijuksaugivotit innugaseksoarnut, nellojunnullo, ingmigolingajunniglo okauselingnut, Koeniginullo unnuktunnut.

KAPITEL XI.

Kigligiudsijuk magguk.

TUNNITSIVIOLERPUNGA suvlolingmik ajaupiatun-itomik, okautsauvlungalo: Nikovilutit, õktoruk Gudib Tempelinga, Altarelo, takkamanelo tuksiartut.

2 Tempelible sillatanetok pinago õktorniængilet, nellojunnut tunnijaumangmet, iglugaseksuillo ivsornaitut tulerajaromãrpeit takkit 42 git navlugit.

3 Uvamnik kigligiudsijuk magguk tunnitsivigijomagivakka, nellautainiarkovlugik uvlut 1260 git navlugit, põngnik attisimmavlutik.

4 Taipkoa napartõvuk magguk orksulik, nennerguteojuglo magguk ikkoalamajuk nunab Gudinget sangane nangertuk.

5 Tapkoningalo akkunaijomajokarpet, ikkoma tava kannigingnit anniniarpok, omigijitik nungulugit, tapkoninga akkunaijomajokarpet, tamna taimailiortauvlune tokkoteksauvok.

6 Tapkoa pitsartunekarpuk killak parngnanẽrlugo sillalukonnago nellautaivigijængme uvlunginne, pitsartunekarpuktauk immek aungolertidlugo, nunalo annaulugo kappianartunnut sunatuinarnut, pijomajarangamik.

7 Kigligiudsinitik namaksigunikik, nergjutsub nettekangitorsoarmit nuijub sorsugomãrpak, sãlagivlugiglo tokkoniarlugiglo.

8 Timigiglo tokkungajuk sillatuinarmeniarpuk iglugaseksuit angijoksuit apkosiningænne, annernelingnut taijauvok Sodomamik, Egyptenemiglo, tagvane Nalegavut kikkiektortauvok senningajolingmut.

9 Innugaseksuillo, innukattigẽlo ingmigolingajunniglo okausiggit, nellojullo illangita timigik tokkungajuk tækkojomãrpakit, uvlune pingasune, sittamangeta koppanga tikkilugo, illijaukojomanatikillo timigik tokkungajuk illuvermut.

10 Nunamelo nunakartut kuviasutigijomãrpakit serrilutiglo, tunnergutinniglo tujoktigẽgomãrput, kigligiudsijuk tapkoa magguk kappiasutilaungmattigik nuname nunakartut.

11 Uvlullo pingasut, sittamangeta koppanga tikkilugo nangmetta, Annernerub omanartub Gudemit tuavidlune illumiktipak, ittiggangmingnullo nangilerlutik, erksinermik angijomik tava illumertaulerput tapkungninga tautuktut.

12 Nippersoarmiglo killangmit tussarpuk, tapkungnunga okartok: Tamaunga majoraritik. Majorarpuk tava nuvujakut killangmut, omigijingita tækkovakit.

13 Tagvaenak nuna sajukpiladlarpok angijomik, iglugaseksuit tellimaujortolilugit tellimaujungit ochovut, tokkotaulerlutik nunab sajukpiladlarninganut innuit 7,000 dit, amiakut koaksangadlalerput, nertordlerlutiglo killaub Gudinganik.

14 Kappianarviub aipanga annigorpok, ahak, kappianarviub pingajuksanget tuavi nelliutilarpok.

15 Engelillo 7 inget tiptulausijarpok. Nippersuit tava tussartaulerput killangme, okartut: Sillaksub attanniovingit perkutautitauvut Nalegaptingnut Kristusinganullo, tamnalo nalegauviksoniarpok issokangitomit issokangitomut.

16 Angajokaunerojullo 24 git, Gudib sangane iksivajut iksivautamingne, pãmakterput Gude tuksiarvigivlugo,

17 Okarpullo: Kujagidlarpaptigit Nalegak, Gude ajugakangitovitojotit, tamattomane itotit, ilauktotillo, itsomãrtotillo, pitsartujoksonit attorangne nalegautilutillo;

18 Nellojullo kanningajadlalerput, ningaumajarnille nelliutilerpok, tokkungajullo erkartortauniarvinget, kivgettillo Profetekuttitillo ivsornaitullo, atterniglo nalektut,

mikkijullo angijullo akkileromagangne; asserorlugillo nunamik asseruilauktut.

19 Gudiblo Tempelinga killangme upkuẽrtaulerpok, Testamentingello iklervinga tækkuksauvok Tempelingane, kaumalakalerpok, nippersoakalarmelo, kallidlalarmelo, nuna sajukpidlalarmelo, nettakonadlalarmelo.

KAPITEL XII.

Drachemik aupaluktamik.

KILLANGMELO nellunaikutaksoak sakkerpok: Arnak sekkinermik annorarsimmajok, takkerlo ittiggangita attanetok, niakominelo niakutekarlune uvloritsennik 12 nik.

2 Tamnalo singaijok, nibliadlarlune ernnisukame, angijomiglo ãniajok ernnivlune.

3 Nellunaikutab assia sakkerpoktauk killangme; ahak, Drachemik angijomik aupaluktamik niakokarlune 7 nik, naksukalarmelo 10 nik, niakominelo niakotekarlune 7 nik.

4 Pamiominullo uvloritset pingasuililugit pingajuingit nusukpeit, nunamullo egilugit. Drachelo tamna arnab ernnisuktub sanganut pivok, ernnijarẽrtuarpet, kittorngnanga nerrijomavlugo.

5 Ernnermiglo angutiãrsungmik ernnivok, nellojunnik tamainik aulatsijuksamik sakkomut kikkiengmut. Kittorngangalo aularudsaulertok Gudemut iksivautanganullo.

6 Arnarlo kemmavok innukajuitomut, tagvane Gudib inniksarsiortilaukpa, tagvane nerrititaukovlugo uvlut 1260 git navlugit.

7 Angijomiglo sorsuktokalerpok killangme: Michaelib Engelingitalo Drache sorsugvigingmatsuk, Drachiblo engelingitalo sorsugvigiveit,

8 Sãlakalugatik, inniksanginniglonẽt nachvartokarungnẽrpok killangme.

9 Drachelo angijok annititauvlune egitaulerpok, kug-

lugiatokãk attekartõk Teufelemik, Satanasemiglo, sillaksoarmiunnik tamainik asserorsaijok, egitaulerpok nunamut, engelingillo egitaulerivut.

10 Nippersoarlo tussartara, imak okartok killangme: Mana piuliklernek, pitsartunerlo, nalegaunerlo, ajugakanginerlo Gudibta Kristusingalo pigilerpeit, kattangutiptingnik passiklertok kattektitaungmet, tapkoninga passiklertok Gudib sangane uvlotillugolo unnuamelo.

11 Sãlagidlarpælle Saugarsub aunganut, kigligiudsinerijamiglo okausinginnut, innotsitiglo ivlerilaunginamigit tokkomut aglæt.

12 Taimaimet kuviasugitse killait, illipselo tapkonane innekartose. Kappiasungniarpulle nunametut, immarbiksoarmetullo; Satanase akkarmet illipsingnut, angijomik ningausilik kaujimmagame sivikitomik nelliunekarnerminik.

13 Drache nunamut kattektitaunerminik tækkogame, arnak angutiãrsungmik ernnilauktok unangmiva.

14 Nektoraliktun-itunik issarungnik maggungnik arnak tunnitsiviolerpok, tingilerkovlugo innukajuitomut inniksaminut, tagvane nerrititaukovlugo nelliutome attautseme, nelliutungnelo maggungne, nelliutublo koppangane, kuglugiab kẽnanganit.

15 Kuglugiab kannerminit immeksoak (kõksoatunitomik) annipa arnab tunnuagut ipititsomavlugo.

16 Arnarle nunab ikkajorpa, kannine aitarlune kõksoak ẽva, Drachib annitanga kannerminit.

17 Drachib tagva arnak ningaumajarvigiva aivlunelo, tapsoma kinguvangita amiakungit sorsugiartorvigijomavlugit, taipkoa Gudib perkojanginnik nalektut, kigligiudsijullo Jesuse Kristusemik.

KAPITEL XIII.

Nergjumik 7 nik niakokartomik. Immarbiublo sinane siorkane nangilerpunga.

NERGJUMIK tækkovlunga immarbingmit kakkijomik niakokarlune 7 nik, naksukarlunelo 10 nik, niakunginnelo niakotinnik 10 nik pilik, niakunginnelo mittautekarnerub attinginnik (aglaksimajokalaukpok).

2 Nergjullo tækkojara, Pardeletun-itok, ittiggakalarmelo nennoktut, kanningalo Loewib kanningatut. Drachiblo pitsartunerminik tunnitsivigiva, iksivautaksoarminiglo attannionerminiglo.

3 Niakungitalo illanget sorlo tokkonartomut ikkilersimmajok tækkovara, ikkingalo tokkonartogalloak mamilaukpok, nunaksoarmiullo illunatik tattamminiarutigivæt nergjutsoak.

4 Drachelo tuksiarvigivlugo, nergjumik pitsartutitsijok, tuksiarvigigivællo nergjut okarlutik: Nergjut tamna kia adsigivauk? Kialo sorsugvigijungnarkauk?

5 Kannermik tunnitsiviolertok okauseksoakalerlune mittautiksenniglo, tunnitsiviolerlune soræ̃rkonnago takkit 42 git navlugit.

6 Kannine angmarpa mittautiksarlune Gudemut, attinganiglo, tupiksoanganiglo, killangmiunniglo mittautekarlune.

7 Tunnitsiviogivek ivsornaitut sorsugvigilugit, sãlagilugillo. Pitsartutitaugivok kinguvarẽnut illunainut, ingmigolingajunniglo okauselingnut, nellojunnullo.

8 Tuksiarvigivættauk nunaksoarmiut illunatik, attingit aglaksimmangitut sillaksub pigiarninganit Saugãrsub tokkotaujub aglanginne omanartunne.

9 Siutelijokarpet tussarle.

10 Parngnanẽrsimmavingmut pititsijok, parngnanẽrsimmavingmut pijeksaugivok; saviksoarmut tokkotsijok,

saviksoarmut tokkoteksaugivok. Tagvane ivsornaitut kennuĕrsariakarput okpernekarlutiglo.

11 Nergjutib assia nunab illuanit nuijok tækkogivara, maggungnik naksukartok saugãrsutut, okausekartok Drachetut.

12 Tamainiglo attanniotitsivok nergjutut sivorliojotut tækkoane, nunalo tapsomanelo nunakartut pitipeit tuksiarvigekovlugo nergjut sivorlek, tokkonartomik ikkilik mamisimmajomik.

13 Nellunaikutaksoarniglo pivok, ikkoma aglæt kil langmit kattektipa nunamut, innuit tækkoane.

14 Nunamiut tammartidlugit nellunaikutet pivlugit, tunnitsivionine piniarkovlugit, nergjutsub tækkoane, okautsivigivlugillo nunab nunagijangit, adsiliniarkovlugo nergjut taimna, saviksoarmut killersimmajok omagalloarlunelo.

15 Tunnitsiviogivok nergjutsub adsinga annernekartilugo, nergjutsub adsinga okarungnarkovlugo, piniarkovlugolo nergjutsub adsinganik tuksiarvekaromangitut tokkotaukovlugit.

16 Tamaitalo imailiortipeit, mikkijullo angijullo, akluitullo aklujullo, kivgaungitullo kivgaujullo nellunaikuserlugit tallerpingittigut kaungittigullonĕt.

17 Pissiniartokarkonnago niuverniartokarkonnagolonĕt, taimak nellunaikusersimmajok kissiane, nergjutsub attinganiglonĕt, attinget nummeringaniglonĕt.

18 Tagvane illissimmanartok, sillatunekartub nellieta tapsoma kittiligit nergjutsub nummeringa, innub nummeringatut-imet, nummeringalo 666 ŏvok.

KAPITEL XIV.

Saugãrsungmik illagĕngninganiglo.

AMA tækkogivunga Saugãrsungmik Zionib kakkangane nangertomik, tamnalo 144,000 dit illagivæt, tapsomalo atatanget attinganik aglaksimmajokarput kaunginne.

2 Nippelo killangmit tussartara, sorlo koksub nippinga, sorlotauk kallidlartub nippinga, nippelo tussartara Harfesijartotut Harfemingnut nipjausijarangamik.

3 Imgerusertãmik imgerput, iksivautaksub sangane, nergjutillo sittamet, angajokaunerojullo sangine, imgerutalo tamanna assingita illinniarlugo ajorpæt, tapkoa 144,000 dit kissimik illipæt, nunamit pissiãngojut.

4 Tapkoa tagga, arnennut ipektotisimmangitut; uigasungogamik Saugãrsuglo namut pijaranget mallikpæt. Tamakkoa pissiãngovut innungnit, sivorlerpãngolerlutik Gudemut Saugãrsungmullo.

5 Nellangaitomiglo kanningine nachvartokalaungilak, pitlareksausuinamik Gudib iksivautaksoanget sangane.

6 Engeletauk tækkogivara, killaub kerkagut tingijok, issokangitunnik okautsinnik tussarnertunnik pilik, okautigijeksennik nuname nunakartunnut, nellojunnullo, ingmigolingajunniglo okauselingnut, innungnullo tamainut;

7 Nippersoarmullo okarpok: Gude koksasungniarvigissiuk nertorsiuglo, akkiniarviksanga nelliutingmet; tuksiarvigissiuglo killangmiglo, nunamiglo, immarbingmiglo, immiublo puailãvinginnik pingortitsijok.

8 Engeliblo assiet mallikpa, okarlune: Ochommavok, ochommavok Babilone iglugaseksuit angijut, nellojullo tamaita immertinamigit assiniarnerme Weiningaanik.

9 Engeliglo pingajuak tapkoa mallikpakit, nippersoarmullo okarlune: Nelliet nergjut tamna, adsingoangalo tuksiarvigigunikik, nellunaikutaniglo kaungmikut aggangmikullonẽt tigusigune,

10 Tamna immeromãrpok Gudib ningausinget Weiningaanik, akkulertusimmangitomik ningausinget ermgusiãrsunganut kovijaujomik; ãniatitauniarlunelo ikkomamut orksorotelingmut, Engelit ivsornaitut, Saugãrsublo tækkoane.

11 Anianingello iserlunga kangattaromãrpok issokangitomit issokangitomut; innilangajungnanginivut uvlotillugolo unnuamelo, nergjutemik tapsominga adsingoangalo

tuksiarvekalauktut, attingello nellunaikutanganik nelliet illelliolauktok.

12 Tagvane ivsornaitut kennuẽninget: tagvane Gudib perkojanginnīk nalektut Jesusemullo okpertut.

13 Killangmillo nippe tussartara, okarvigivãnga: Aglagit: Piulijauvut tokkungajut, Nalekame tokkojut, manamit. Illa Annernek okarpok, merngoẽrserniarmetta sullijamingnit, piniarningitalo mallikpeit.

14 Tækkogivunga, ahaglo, nuvuja kakkortak, nuvujamelo iksivajok attausek, innub erninganik adsekartok, niakomine niakutekartok Goldemik, kibluimiglo ipiktomik tigumiartok.

15 Engeliblo assiet Tempelemit annijub nippersoarmut nibliadlarvigiva, nuvujab kanganetok: Annaulerit kibluitingnut, kattersoilutillo, kattersoiviksak nelliutingmet, nuname kattersorekset pannermetta.

16 Nuvujablo kangane iksivajub nunab kangagut annaulerpa kibluitiminut, nunalo kattersoiviolerpok.

17 Engeletauk assia annigivok Tempelemit killangmetomit, tamnatauk kibluisijarivok ipiktoksoarmik.

18 Engeletauk assia annigivok Altaremit, tamna nãlegaujok ikkomamut, nibliadlarlune ipiktoksoarmik kibluitilingmut okartok: Annaulerit kibluitingnut ipiktorsoarmut, Traubit (kelleksaujet) weiniggit nuname pẽjarlugit, paungangit innersimmangmetta.

19 Engelib tava annaulerpa kibluitiminut nuna kangagut, pẽjarlugit nunab akkerungit weiniggit, ẽgilugillo Gudib nakkitervivaksoanganut ningausilingmut.

20 Nakkiterut tamna nakkitertauvok iglugaseksuit sillatane, auksoak tava kõkpok nakkiterumit horsit kingmiartangit tikkilugo, nunab sivitunerijangit 1600 stadinit. (Meilenik 13 nik).

KAPITEL XV.

Kappianarnernik kingorlernik 7 nik.

NELLUNAIKUTABLO assia tækkovara killangme, tamna angijoksojok tattamnadlarlune: Engelit 7 it, tapkoa kappianartunnik kingorliksennik 7 nik pekartut; tamakkonunga Gudib ningausinga namaksimangmet.

2 Tækkovlungalo sorlo immarbingmik Glasemik, ikkomamik akkusimajomik, tapkoalo sālakalauktut nergjumik adsingoanganiglo, nellunaikutanganiglo, attingello nummeringanik, nangerlutik immarbiub Glasib sinane, Gudiblo Harfinganik tigumiarlutik.

3 Imgerputtauk Mosesib, Gudib kivganget imgerutanik, Saugārsublo imgerutanik, okarlutiglo: Angijoksovut tattamnarlarmiglo piniarnitit Nalegak, Gude ajugakangitovitojotit; idluartovlutiglo miksekartovut apkosinitit, igvit Koenigeojotit ivsornaitunnut.

4 Kia koksasugviginajangilatit Nalegak, akkit nakorilugo? Kissivit heiligeojotogavit. Nellojut illunatik tuksiariartorviginiarmattit, akkiniarnitit nellonērsimmangmetta.

5 Tamakkoa kingorngane tækkogivunga, ahaglo, kigligiudsinerub Tempelinget tupinga killangme mattuērtaulerpok.

6 Engelit 7 it kappianartunnik 7 nik pekartut Tempelemit annivut, attisimmavlutik annoranik satunnik ipektaungitunnik kakkortanik, sagvingmikullo keterusersimmajut keterutinut Goldenut.

7 Nergjutillo ipkoa sittamet illangeta Engelit 7 it tunnitsivigiveit illulerkutinnik Goldenik 7 nik, tættætunnik Gudib issokangitomit issokangitomut innojub ningausinganik.

8 Tempelelo iserlungmik tættælerpok Gudib ānanauninganut pitsartuninganullo. Tempelelo ittervigilugo nellienullonēt ajornarpok, kappianarnerit 7 it, Engelit 7 it najortangit namaksekārtinnagit.

KAPITEL XVI.

Illulerkutit tættætut Gudib ningausinganik.

TEMPELEMILLO nippersoak tussartara, okartok Engelinut 7 inut: Illulerkutit Gudib ningausinganik immaggit kovijartorsigik nunamut.

2 Sivorliub kovijartorpa illulerkutime immanga nunamut. Kappianartoksoarmik asserornartomik tava ajuadlalerput innuit, nergjutsub nellunaikutanganik pekartut, adsingoanganiglo tuksiarvekartut.

3 Engeliblo aipanget illulerkutime immanga koviva immarbingmut, tamna aungolerpok tokkungajub aungatut; omajomiglo tarnekartut illunatik tokkovut immane.

4 Engeliglo pingajuæk illulerkutime immanga koviva kõgunnut puailãvingnullo, aungolerput tava.

5 Immiub Engelinga tussartara okartok: Nalegak, idluartoksovotit tamattomane itotit, ilauktotillo, heiligeojotit taimak erkartuigavit;

6 Ivsornaitut Profetekuttitillo aungit, tapkoa kovilaungmagit, aungmik immertilaurivettit, taimaititaujariakangmetta.

7 Engelib assiatauk Altaremit tussartara okartok: Ahammarik, Nalegak, Gude ajugakangitovitojotit, erkartuinitit miksekartovlutiglo idluartovut.

8 Engelillo sittamangeta illulerkutime immanga koviva sekkinermut, tamna pititaulerpok innuit õlugit ikkomamut.

9 Innuillo õnadlalerput kieksoarmut, Gudiblo attinga mittautigivæt, kappianartunnut tamakkonunga nalegaujok, kakkialingilello tapsominga naleklutik.

10 Engelillo tellimangeta illulerkutime immanga koviva nergjutsub iksivautanganut. Attanniovingalo tãktoksolerpok, okkatiglo kẽveit ãniadlarnermut.

11 Gudelo killangmetok mittautigivæt ãniadlarnitik ajuadlarnitiglo pivlugit. Kakkialinginivut piniarnermingnik.

12 Engelillo 6 ingeta illulerkutime immanga koviva kōksoarmut Euphratemut, immeksoanga tava ipterilerpok, apkotiksaulerkovlugo Koeniginut sekkiniub nuilervianit pijunnut.

13 Tækkogivunga Drachib kanninganit, nergjutsublo kanninganit, nellautaijublo nellangaitub kanninganit annernernik makkojungnartunnik pingasunnik annijunnik, narrajetun-itunnik.

14 Annerniovullo Satanasinnik, tapkoa nellunaikutennik piniartut, annivlutiglo Koeniginut nunametunnut, nunaksoarmetunnullo illunainut kattersorlugit sorsungniarkovlugit, Gudib ajugakangitovitojub uvloksoangane ipsomane.

15 Ahak, tikkiniarpunga tigliktotut. Piulijauvok, erkomaniartok annoranelo ākiksimmatidlugo, annorērlune arvertaromanane, kangusutigijeksanga tækkojaukonnago.

16 Kattersulaukpeillo nunab illanganut Ebræerit taijanget Harmageddonemik.

17 Engelillo 7 ingeta illulerkutime immanga koviva sillamut, nippersoak tava killangmit pivok iksivautaksoarmit okartok: pimmajarērpok.

18 Nippersoakalerporlo, kallidlalerlunelo, kaumalalerlunelo, angijomiglo nuna sajukpiladlarpok nellekangitomik, nuna innukalermet taimanget, taimak angitigijomik nuna sajukpiladlalauksimmangilak.

19 Iglugaseksuillo angijut pingasuililerput, nellojullo iglogaseksoangit ochovut. Babilonelo angijoksoak Gudemut erkartauvok immertitsomavlugo illungertornadlartub ningautsime ermgusiārsunget weininganik.

20 Kikkertello illunatik kemmavut, kakkenniglo nachvartokangilak.

21 Netakonarsoarle Zentneretun okumaitigijut killangmit kattekput, innungnut tūput, innuillo Gude mittautigivæt kappianartoksoak netakonartoksoak pivlugo, kappianarninga angijovaksongmet.

KAPITEL XVII.

Aupaluktaksoak anguniartok.

ENGELIT 7 it illulerkutekartut 7 nik illangeta okariartorvigivãnga, okautivãngalo: kait anguniartoksub immaksuit unnuktut kangine iksivajub erkartortauninganik tækkotitsomagapkit;

2 Tamna Koenigit nuname arnarniagarijanget, nunablo innungit tallaput anguniarninget weininganik.

3 Annernekullo pitipãnga innukajuitomut. Arnamik tækkovunga nergjutsub aupaloriktub kangane iksivajomik, illunane atteliksojok mittautiksennik, niakokartok 7 nik, naksukarlunelo 10 nik.

4 Arnarlo annorãrsimmajok Scharlachemik, Purpuremiglo aupaloriktomik; kallersimmajorlo Goldemik, ujarkenniglo pivianartoksoarmik, sappangenniglo, ermgusiãrsungmiglo Goldemik tigumiartok, immalik makkojungnartoksoarmik mamaitoksoarmiglo anguniarutanik;

5 Kaunganelo attek aglaksimmajok: Nellonartok, Babilonersoak, assiniarnerit makkojungnarnerillo illunatik anãnanget nuname.

6 Arnarlo tamna tækkovara tallatok ivsornaitut aunginut, Jesusemiglo kigligiudsijut aunginut. Tækkogapkolo angijomik tattamminiarpunga.

7 Engeliblo okautivanga: Suna pivlugo tattamminiarkĩt? Okautsomavagit arnab tapsoma, nergjutsublo kãmiutanget niakoggub 7 nik, naksuggublo 10 nik nellonarnigingnik.

8 Nergjut tækkojet, ilauktok, itsungnẽrpok, ama annijomãrpok nettekangitorsoarmit, aijomãrlunelo asserortaunartovingmut, nunablo innungit (attingit aglaksimmangitut aglangne omanartune sillaksub pigiarninganit) tattamminiaromãrput, nergjut ilauktok, itsungnẽrtorlo, tækkogunitsuk sulle ĩtok.

9 Tamædsa tukkinganut sillatunekariakarpok. Niakut 7 it kakkangovut 7 it, arnab iksivavinget, tapkoalo Koenigeovut 7 it.

10 Tellimet ochosimmavut, attausek tamattomaneipok, aipa sulle tikkingilak, tikkikune nelliutome annikitometsomãrpok.

11 Nergjullo ilauktok, itsungnẽrtorlo, tamna 8 inget, 7 it illanget, aivorlo asserortaunartovingmut.

12 Naksullo tellimaujortut tækkojettit, Koenigeovut 10 it, sulle attanniovingmik pilaungitut, Koenigetitulle attanningortitaujomãrput nergjut illagællugo, nelliutub illangane.

13 Tapkoa attausemik issumakarkattigẽkput, ajugakanginitiglo pitsartunitiglo pititsomãrpeit nergjumut.

14 Tapkoa sorsugomãrput Saugãrsungmut, Saugãrsuble sâlagijomãrpeit; nalekennut illunainut Nalegaugame, Koeniginnullo illunainut Koenigeogame, illagivællo kaikojaumajut annerimmajullo, okpertullo.

15 Okarvigivãngalo: Immeksuit tækkojettit, anguniartub iksivavianetut, tagga innugaseksuit, kattinmajorsuillo, nellojullo, ingmigolingajunniglo okausiggit.

16 Naksuillo tellimaujortut tækkojettit nergjumetut, omigijomãrpæt anguniartok, pẽjarlugolo annorẽrtidlugo, uviningalo nerrivlugo, ikkomamullo nungutsomãrpæt.

17 Omættinginnut Gudib tunnitsivigilaungmagit, issumanga naleklugo, attautsemiglo piniarlutik issumakartidlugit, nergjumullo nalegaunitik pitekovlugo, Gudib okausingit namaksekãrtinnagit.

18 Arnarlo tækkojet, tagva iglugaseksuit angijut, attanniojok Koeniginnut nunametunnut.

KAPITEL XVIII.

Babilonib nungutaulerninganik.

KINGORNGANE Engelib assia tækkogivara killangmit akkarsartok, tamna pitsartuneliksoak, nunalo kaumaksartaulerpok tapsoma kaumaninganut.

2 Aksororlune nibliajok nippersoarmut okarlune: Ochommavok, ochommavok Babilone angijoksoak, Teufeliblo innigimmalertanga, itterviolerlunelo annernernut makkojungnartunnut tamainut, itterviolerlunelo tingmitsennut ivsornartunnut, erksinartunnullo tamainut.

3 Assiniarninganut ningausinerub weininganik nellojut illunatik immermetta, Koenigillo nunametut, tapsominga arnarnialaukput, niuverniartullo nunametut akluilerput ikligudlarninganut angijomut.

4 Nippiblo assia tussartara killangmit, okartok: Tapsomanget annititse innukottikka illangiutekonnase ajortullininginnik, illangiutekonnase kappiasuktitauninginnik.

5 Ajortulliningit ãpõrmetta killangmut, Gudiblo issumagiveit idluitulliningit.

6 Akkiniarsigik, sorlo akkinialaungmasse, maggoertorluse piniarninginnik; ermgusiãrsungmut tapsomunga immertilaungmasse, maggoertorlugo ullipkitartissiuk akkiniarlugit.

7 Kannok angitigijomik ingminik nertornartikame ikligudlalilauklune, taimak angitigijomik immertitsiniaritse kappianartomik kiksanartomiglo. Omamigut okarmet iksivalorikpunga Koenigib nulliarivãnga, uigarnioniængilanga, tækkoniarnangalo kiksarnartomik.

8 Tamanna pivlugo kappiasuktitsiningita uvloksame attautseme tikkidlaromãrpæt, tokkublo, kappianartublo, kãngnartublo; õtaudlalerlunelo ikkomamut nungutsomãrpok. Pitsartudlarmet Nalegak Gude tapsominga erkartuiniartok.

9 Koenigillo nuname tapsominga arnarnialauktut ikligudlarvigilugolo, keaniarpæt kappiaktoadlarutigivlugolo, ikkomanget iserlunga tækkoleramitsuk.

10 Nangeromãrpullo kanningitangane kappianarninga erksigivlugo, okarlutiglo: kappianamek, kappianamek iglugaseksuit angijut Babilon, iglugaseksuit songojut! Stundeme attautseme erkartortaunit nelliutingmet.

11 Niuverniartullo nuname, kealugolo uggoridlaromãrpæt, niorvgotiksanginnik pissijomajokarungnẽrmet.

12 Niorvgotiksangit Goldelo Silberelo, ujarkello pivianartut, sappangello, seidelo, purpurlo, scharlachlo, sunatuinaillo kejungnik thinenik, sunatuinaillo illulerkutit togãt, sunatuinaillo illulerkutit kejungnik pivianartunnik, kakkorlerniglo, kikkiengniglo, marmorniglo;

13 Zinnametelo, Thimianelo, tippigiksoarlo weirauchelo, Weinelo, orksuglo, sennaukello, weizenelo, nergjutillo, saukello, horsillo, kemutiglo, timillo tokkungajut, innuillo tarningit.

14 Paungaksuillo tarnivit ikligijangit, illingnit kemmaksimmavut; tamaitalo namalauktullo ãnanaudlalauktut kemmaksimmavãtit, nennisijungnẽrniarlutillo tamakkoninga.

15 Tamakkoningalo niuvernialauktut, akluitigivlugit kanningitome nangeromãrput kappiasuktitauninga erksigivlugo, kealutiglo uggoridlaromãrpæt,

16 Okarlutiglo: Kappianamek, kappianamek iglugaseksuit angijut, annorarsimmalauktut Seidenik, purpureniglo, scharlacheniglo, Goldenullo kallersimmajut, ujarkenullo pivianartunnut, sappangenullo.

17 Stundeme attautseme akluinerit tamakkoa asserorsimmangmetta. Umiaksuillo angajokangit tamaita, innugiartorsuillo umiaksoarnetut, kippalullo illunatik niuverniartut immarbiksoakut kanningitome nangerput;

18 Nibliadlarlutiglo, ikkomanget iserlunga tækkogamitsuk, okarpullo: Iglogaseksuit angijut, adsingit nauk?

19 Sannillo karngautigiveit niakomingnut, keavlutiglo ogguadlarnerniglo nibliadlarput, okarlutiglo: kappianamek, kappianamek iglogaseksuit angijut, tapkoa niorvgotiksattik akluitigilaukpeit illunatik immarbingme umiaksoakartut! Stundeme attautseme asserorsimmangmetta.

20 Killak kuviasugit tapsominga, illipsetauk Apostelit, Profetillo ivsornaitose, illipse pivluse erkartuinermik Gudib erkartorlaungmagit.

21 Engeliblo sõngojoksub ujaraksoak serkallitsiviub ujaraktangatut kiviklugo immarbingmut egipa, okar-

lunelo: Taimak tagvaenak errinasardlugo Babilone iglogaseksuit angijut egitauniarput nennijauniarungnĕrlutik.

22 Imgertullo, harfesijartullo, nipjausijartullo, tiptulausijartullo nippingit tussartauniarungnĕrput illipsingne; sennajongojut sennajanginnik illipsingne nachvartokarungnĕrlune, kaivivillo nippinginnik tussartokarungnĕrivok illipsingne.

23 Nennerutiblo kaumaninganut kaumaksaijokarungnĕrivok illipsingne, nullianigosuktublo uinigosuktublonĕt nippingit tussartauniarungnĕrivok illipsingne; Niuvertut illipsingne angajokaksoalaungmetta nuname, angakulliarnipsingnut nellojut tamaita tammartitaulaungmetta.

24 Tapkonanetauk nachvartauvut Profetit ivsornaitullo aungit, illunatiglo nuname tokkotaujut aungit.

KAPITEL XIX.

Saugārsub nakoridlartauninganik.

TAMAKKOA kingorngænne innugiartoksuit nippersoangit killangme tussarpakka, okarlutik: Halleluja! Piuliklernek nakorijaunerlo, nalengnerlo, pitsartunerlo pigilikit Nalekab, Gudibta.

2 Erkartuiningit miksekartovlutiglo idluartongmetta, anguniartoksoak erkartulaungmago, anguniarnerminut nunamik asseroilauktok, kivgamelo aungit akkiniarutigællugit, tamna pitlalaungmago.

3 Aipanganiglo okarivut: Halleluja! iserlungello kongmuatsainarpok issokangitomut.

4 Angajokaunerojullo 24 git, nergjutillo sittamet ipkoa pāmakterput Gude tuksiarvigivlugo iksivautaksoarme iksivajok, okarlutiglo: Amen, Halleluja!

5 Iksivautaksoarmillo nippe pivok: Gudivut nertorsiuk, tapsomunga kivgaujose nalektullo tamapse, mikkijullo angijullo.

6 Innugiartorsuillo nippingit tussartakka, kōksub nip-

pingatut, kallublo angijoksub nippingatut okartut: Halleluja! Gudib ajugakangitovitojub nalegauvik pigilermago.

7 Kuviasulerta serrilutalo nalengniarlugo; Saugãrsub kattititauvia okpertokottiminut nelliutingmet, nullieksangalo ingminik ãkiksorsimmavok.

8 Tamnalo tunnitsiviolertok annorarlune ipektoungitomik seidemik ãnanamik. (Seidele tamna, ivsornaitut idluartitauningit.)

9 Okarvigivãngalo: Aglagit: Piulijauvut kaikojaujut Saugãrsub Kommunioninganut kattititauviksanginne. Okarvigigivãnga: Tagga miksekartovut Gudib okausingit.

10 Ittigganginut pãmakterpunga, tuksiarvigijomavlugo. Okautivãngalo: Kammalerit, taimailiornæk kivgaukattigivarma kattangutitillo, (taipkoalo) Jesusemik kigligiudsutekartut. Gude tuksiarvigiuk. (Jesusemigle kigligiudsinek, tagva nellautainerub annerninga.)

11 Killak angmartok tækkojara, ahaglo, horse kakkortak, tapsomalo kangane iksivajok, nertornartomik miksekartomiglo attekartok, erkartuijorlo sorsuklune idluartomik.

12 Ijigiglo ikkomab ikkoalaningatut-ituk, unnuktunniglo niakutekartok niakomine; aglaksimmajomiglo attekartok kialonẽt kaujimmangitanganik, nangminek kissime.

13 Attisimmajorlo annoramik aungmut serparsarsimmajomik, attinga taijauvok, Gudib okausinga.

14 Sorsuktokudsuillo killangmetut mallikpæt horsit kakkortet kanginedlutik, attisimmavut kakkortennik ipektojokangitunnik Seidenik.

15 Kanninganillo annijokarpok saviksoarmik ipiktorsoarmik, tapsomunga nellojut unatarkovlugit, tapsomalo nalektiniarpeit sakkomut kikkiengmut. Gudiblo ajugakangitovitojub illungertorneviksub ningausinget weinib nakkiterutinga tulleromãrpa.

16 Attekarivoktauk annoramigullo sibviamigullo aglaksimmajok, imaitok: Koenigeojok Koeniginnut illunainut, Nalegaujorlo nalekennut illunainut.

17 Engeletauk tækkogivara sekkinerme nangertok; nippersoarmullo nibliadlartok, tingmitsennut illunainut killaub attagut tingijunnut okarlune: Kaititse kattimmalerluse Gudeviksojub nerrimmavianut.

18 Koenigit angajokaunerojullo uvininginnik nerriluse, sõngojullo uvininginnik, horsillo kanginetullo nerkinginnik, kivgaungitullo kivgaujullo, mikkijullo angijullo, illunatik uvininginnik.

19 Nergjullo imna, Koenigillo nuname, sorsuktokudsoangillo tækkogivakka, kattersorsimmajut sorsugomavlutik, horsib kangane iksivajomut, sorsuktokudsoanginnullo.

20 Nergjut tava tigujaulerpok, illagællugolo nellangaidlune nellautaijok, tækkoane tattamnartullidlalauktok, tamakkonunga tammartilaungmagit, nergjutsub nellunaikutanganik tigusimmajut, adsingoanganiglo tuksiarvekalauktut; tapkoa magguk omavlutik egitaulerpuk korkumut orksorotelingmut ikkomamut ikkoalajomut.

21 Assingillo nungulugit tokkotaulerput saviksoarmut, horseme iksivajub kanninganit annijomut, tingmitsello illunatik nerrivut taipkoa uvininginnik kãgungnẽrlutik.

KAPITEL XX.

Tokkungajut makkininginnik, erkartuivingmiglo.

ENGELETAUK tækkogivara killangmit akkarsartok, tamna pẽrumik nettekangitomut pekartok, kellaumgujaksoarniglo aggangminut tigumiartok.

2 Drache tava tigulerpa, kuglugiatokak, tagva Teufele Satanaselo, kellersorlugo Jahrene tausendene.

3 Nettekangitomullo egipa, mattulugolo nellunaikuserlugo mattuet kangagut, nellojunnik tammartitsiniarungnẽrkovlugo Jahrit tausendit nãkãrtinnagit; tamakkoale kingorngane kellerudsartaujariakarpok annikitoãrsungmik.

4 Iksivautet tækkogivakka, tapkonunga ingilerput, erkartuinermiglo tunnitsiviolerput, niakoẽrtaulauktullo

Jesuse kigligiutigilaungmatsuk, Gudiblo okausinga pivlugo, nergjumiglo adsingoanganiglonĕt tuksiarvekalaungitut, nellunaikutanganiglonĕt tigusilaungitut kaungmigut, aggangmigullo; tapkoa tarningit tækkogivakka: tapkoa omarput Kristuse nalegautekattigivlugo Jahrene tausendene.

5 Tokkungajulle assingit omartitaungilet, Jahrit tausendit nākārtinnagit. Tamædsa makkinerub sivorlinga.

6 Piulijauvok tamna ivsornaitovlunelo makkinerub sivorlinganik illangiutijok, taimaitomut tokkub aipanga pitsartunekangimet, Gudemullo Kristusemullo ajochertuijomārput nalegautekattigællugolo Jahrene tausendene.

7 Jahrit tausendit nākpetta, Satanase kellerudsartaulerpok parngnanĕrsimmavingminit.

8 Aijomārlunelo nellojut tammartitsartorlugit nunaksub terrekongine sittamanetut, Goglo Magoglo kattersorniarlugit sorsugiartorkovlugit, unnurningit sorlo immarbiub sināt siorangititut.

9 Nunab naternaksoanganut pivut, ivsornaitullo sorsuktokudsoangita tangmarviksangit, iglugaseksuillo næglingnartut illumaveit. Ikkoma tava kattekpok Gudemit killangmit nungutidlugit.

10 Satanaselo tapkoninga tammartitsijok egitaulerpok korkumut ipsomunga ikkomaksoalingmut orksoromut, nergjutsub nellangaidlunelo nellautaijub innigingnut, āniatitauniarivut uvlotillugolo unuamelo issokangitomit issokangitomut.

11 Iksivautaksoak kakkortak tækkogivara, tapsomanelo iksivajok, tapsoma kĕnanganit nunalo killaglo kemmavuk, tapkungnungalo inniksamik nachvartokangilak.

12 Tokkungajut tækkogivakka, mikkijullo angijullo Gudib sangane nangertut, aglaillo makpertet makpertaulerput; aglaillo assingit makpertaulerivut, tagga omanartut. Tokkungajut erkartortaulerput, aglait attuarlugit makpertennetunnut piniarninginnut.

13 Immarbiublo tokkungajut illuminetut kaipeit, tok-

kublo tãktoksublo tokkungajut illuminetut kaitiniveit, illunatiglo piniarninginnut erkartortaulerput.

14 Tokkolo tãktoksoarlo egitaulerpuk korkumut ikkomalingmut ipsomunga. Tamædsa tokkub aipanga.

15 Nelliet aglaksimmanane makpertenne omanartub aglanginne nachvartaupet, tamna egitaulerpok korkumut ikkomaksoalingmut.

KAPITEL XXI.

Jerusalemib nutãb illinganinga okautaulerpok.

KILLAK nutãk, nunalo nutãk tækkogivakka. Killak sivorlek, nunalo sivorlek pẽrmennik, immarbiglo itsungnerivok.

2 Uvangalo Johannes tækkovunga iglugaseksoarnik ivsornaitunnik, Jerusalemik nutamik, Gudemit killangmit akkartunnik, ãkiksorsimmajunnik, nullieksatut pinnarnarsititaumajotut uiksaminut.

3 Tussalarmalo nippersoarmik iksivautaksoarmit, okartok: Ahak, tagva Gudib tupinga innungnetok, tapsomalo iglomiokattigijomaveit, tapkoalo innukottigijomaveit; Gudiblo nangminek illaginiarpeit, tapkoalo Gudiginiarpæt.

4 Kugviornerillo tamaita Gudib allarterniarpeit ijinginnit, tokko itsungnẽrpok, kiksarnermiglonẽt, nibliarnermiglonẽt, ãnianarnermiglonẽt pijokarungnẽrniarpok; sivorliojut itsungnẽrmetta.

5 Iksivautaksoarmelo iksivajok, okarpok: Ahak, tamaitarsuit nutãngortipakka. Okarvigivãngatauk: Aglagit; okautsit tamakkoa miksekartovlutik okpernartoksongmetta.

6 Okarvigigivãnga: Pimmajarẽrpok. Alfaovunga Omegauvlungalo, pigiarneovlungalo naggatauvunga. Immeruktok immiub omonartub puailavinganit immertitsomavara akkekangitomik.

7 Sãlakalertok kingormgujijomãrpok tamainik, Gudiginiarpãnga, ernneriniarivarataukk.

8 Nekkilersijulle, okpingitullo, makkojungnartullo, innuartullo, assiniartullo, angakoniartullo, Gudeungitunniglo kivgartortut, sæglojullo tamaita, tapkoa pijeksaunerijomãrtangit korkume ikkomaksoarme orksorotelingme ikkoalajomeput; tamædsa tokkub aipanga.

9 Engelit 7 it illulerkuttiggit 7 nik ullipkitartunnik kappianartut kingorliksanginnik illangeta tikkipãnga, okarvigivlunga, okarlunelo: Kait, tækkotitsomagapkit arnamik ipsominga Saugãrsub nullieksanganik.

10 Aularutipãnga annernerme kakkaksoarmut kingiktoksoarmut kemergotidlunga iglugaseksoarnik Jerusalemik ivsornaitomik, killangmit Gudemit akkartunnik.

11 Gudib ãnanãvaksoanganik pilik, kaumaninga ujarak pivianarnerpãk adsigiva, Jaspisetut kaumatigijok.

12 Avalukarivok angijunnik põktojunnik, 12 nik ittertarviksoakartut, ittertarviksuillo kangine 12 nik Engelekartut, aglaksimmajunniglo atternik, tagga Israelib kittorngangita kinguvarẽningit.

13 Ittertarviksuit unnunga sangmijut pingasolaukput, ittertarviksuillo avunga sangmijut pingasolaukput, ittertarviksuillo aunga sangmijut pingasolaukput, ittertarviksuillo paunga sangmijut pingasolaukput.

14 Iglugaseksuillo avaluksoangit tungavikalaukput 12 nik, tamakkonanelo Saugãrsub Apostelingita 12 it attingit aglaksimmavut.

15 Uvamnut okartok suvloliksoarmik Goldemik ajaupiangojartomik pitalik, iglugaseksuit ittertarviksoangillo avaluksoangillo õktorkovlugit.

16 Iglugaseksuillo sittamænnik terrekokarput, takkiningillo sillingningillo adsigẽkput. Iglugaseksuillo suvlolingmut õktorpeit Stadit 12 tausendit. Takkininga, sillingningalo põktuningalo adsigẽkput.

17 Avalaungittauk õktoriveit, 144 Ellenik, innub õktutanut, tamna Engelib attorpa.

18 Iglugaseksuillo avalungita sennamaningit Jaspiseovut, iglugaseksuillo Goldenauvut, Glasetut kaumajotut.

19 Iglugaseksuillo avalungita tungavingit ãnanausititauvut sunatuinarnik ujarkennik pivianartoksoarnik.

Tungavik 1 Jaspisemik, 2 Saphiremik, 3 Chalcedonieremik, 4 Smaragdemik,

20 5 Sardonichemik, 6 Sardisemik, 7 Chrysolithemik, 8 Beryllemik, 9 Topasemik, 10 Chrysoprasemik, 11 Hyacintemik, 12 Amethystemik.

21 Ittertarviksuillo sappangangovut 12 it, ittertarviksuillo attunit sappangak attausek, iglogaseksuillo apkosiningit Goldenauvut, Glasetut kaumajotut.

22 Tapkonane Tempelemik tækkungilanga; Nalegak Gude ajugakangitovitojok, Saugãrsuglo Tempelegingmagik.

23 Iglugaseksuillo sekkinermut takkermullonẽt kaumaksartaujariakangilak; Gudib ãnanauninget kaumartimagit, Saugãrsuglo kaumautigivæt.

24 Nellojullo piulijauniartut, arvertarniarput kaumautigællugolo tamna. Nunablo Koenigingita ãnanaunitik tagvunga pititsomãrpeit.

25 Ittertarviksoangillo upkuartauniatsengilet uvlotillugo, tagvane unnuakatsengimet.

26 Nellojogaseksuillo pinnarnarningit nertornarningillo tagvunga pititaujomãrput.

27 Ipektojok nelliet takkamunga piniatsengilak, makkojungnartullijorlo, sæglojomiglonẽt pijut; Saugãrsuble aglanginne makpertenne omanartunne aglaksimmajut kissimik itteromãrput.

KAPITEL XXII.

Immermiglo, napartomiglo omanartungnik.

UNERTUIVORLO uvamnut kõngmik issungitomik omanartub imminganik, allikotut kaumatigijomik, tamna annijok Gudib Saugãrsublo iksivautaksoanganit.

2 Apkosiningita kerkane kõggublo senniængne tamangne napartokalaukpok omanartunnik, tapkoa 12 nik ingmigolingajunnik paungakalaukput, takkinelo tamaine paungennik nutãnik kaitsivut, napartullo millukattangit atsuilijutiksauvut nellojunnut.

3 Ominartokarungnẽrivok, Gudiblo Saugãrsublo iksivautaksoagik tapsomanetsomãrivok, kivgangitalo kivgartoromãrpæt.

4 Kẽnangalo tækkojomãrlugo, attingalo kaunginnetsomãrpok.

5 Tagvane unnuakarniængilak, kaumajutiksakariakanginivut sekkerngublonẽt kaumaninganut, Gudib Nalekab kaumaksarniarmagit, attanniojomãrpullo issokangitomit issokangitomut.

6 Okautivãngalo: Okautsit tamakkoa miksekartovlutiglo sæglosuitovut. Gudiblo, Profetit ivsornaitut Nalegangeta Engeline tillilaukpa kivganginnut tækkotitsikovlugo killamik nelliutsomãrtuksennik.

7 Ahak, killamik aggerniarpunga, piulijauvok makpertet tamakkoa okausingit nellautaimajunnik torkoiniartok.

8 Uvanga tagga Johannese, tussarlugillo tækkolauktakka tamakkoa. Tussarlugillo tækkogapkit pamakterpunga, Engelib tamakkoninga uvamnut tækkotitsijub ittigganginnut tuksiarvigivlugo.

9 Okarvigivãngalo: Kammalerit, taimailiornæk, kivgaukattigigamga, kattangutitillo Profetit, tapkoalo makpertennetunnik okautsinnik torkoiniartut; Gude tuksiarvigiuk.

10 Okarvigigivãnga: Nakkiterniængilettit okautsit nellautaimajut makpertet tamakkonanetut, nelliutininga kannimet.

11 Idluitomik piniartok idluitomik pitsainarle; ipektojorlo ipektutsainarle; idluartorle idluartutsainarle, ivsornaitorlo ivsornaitutsainarle.

12 Ahak, killamik aggerniarpunga, akkilliutiksaralo neksarlugo, akkileriartorlugit illunaita piniarninginnik.

13 Alfaovunga Omegauvlungalo, pigiarneovlungalo naggatauvunga, sivorliovlungalo kingorliovunga.

14 Piulijauvut perkojanginnik nalektut, pitsartunekarkovlugit napartomut omanartomut, ittertarvikullo itterkovlugit iglogaseksoarnut.

15 Sillatanemetta kingmit, angakulliartullo, assini-

artullo, innuartullo, Gudeungitunniglo kivgartortut, illunatiglo, sæglunermik ivlersijut, sæglovlutiglo pijut.

16 Uvanga Jesuseovlunga, Engeliga tillilaukpara tamakkoninga kigligiudsekovluse illagēktunnut. Davidib amāgivlungalo kinguvarivānga, kaumautiksarlo uvloriak kausiut.

17 Annernek nullieksarlo okarpuk: Kait! Tamattomingalo tussartok, okarle: kait. Immeruktorlo, kaile, pijomajorlo omanartub imminganik pile, akkekangitomik.

18 Kigligiutivakkale illunaita okautsinnik nellautaimajunnik tamakkoninga tussartut makpertennetunnik: Tamakkonunga illautitsijokarpet, Gudib tava illautitsiniarpok tapsomunga kappianartunnik makpertenne tamakkonane aglaksimmajunnik.

19 Illangaijokarpello aglait tamakkoa okausinginik nellautaimajunnik, Gudib tava illangaititsomārpa piksanganik makpertennit omanartunnit, iglogaseksoarnillo ivsornaitunnit, aglaksimmajunnillo makpertenne tamakkonane.

20 Kigligiudsijok tamakkoninga okarpok: Ahammarik, killamik aggerpunga. Amen, illa, kailaurille, Nalegak Jesuse.

21 Nalegapta Jesusib Kristusib saimarninget illagilisse illunase. Amen.

TESTAMENTIB NUTAB NAGGATA.

W. M'DOWALLIB, NENILAUKTANGIT.

Microformed by
Preservation
Services
mfm # 6515.04
June 1, 1994

Testamentetak.

IOI23. Jesusi